

VELIMIR PIŠKOREC rođen je 3. ožujka 1966. u Đurđevcu, gdje je pohađao osnovnu školu. Srednju školu polazio je u Đurđevcu i Bjelovaru. Diplomirao je njemački i engleski jezik i književnost te doktorirao na temu germanizama u podravskom dijalektu na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Na istom fakultetu zaposlen je kao docent pri Katedri za njemački jezik Odsjeka za germanistiku.

Objavio je studiju o njemačkim posuđenicama u đurđevečkom govoru "Deutsches Lehngut in der kajkavisch-kroatischen Mundart von Đurđevac" (1997.) i knjigu rasprava i oglada o đurđevečkom govoru i hrvatskokajkavskoj književnosti "Georgiana" (2005.). Autor je dviju zbirki pjesama na đurđevečkom: "Ziskavajne steklene bapke" (1988.) i "Trinajsto prase" (2000.). Uredio je "Đurđevečki zbornik" (1966.), tiskan prigodom 70. rođendana Đuke Tomerlina-Picoka, te poseban broj godišnjaka Odsjeka za germanistiku "Zagreber germanistische Beiträge" pod naslovom "Sprachkontakte und Reflexion" (2004.).

GERMANIZMI U GOVORIMA ĐURĐEVEČKE PODRAVINE

PIŠKOREC

VELIMIR PIŠKOREC

GERMANIZMI U GOVORIMA ĐURĐEVEČKE PODRAVINE

FF press

Velimir Piškorec

GERMANIZMI U GOVORIMA
ĐURĐEVEČKE PODRAVINE

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu /
Philosophische Fakultät an der Universität Zagreb
Odsjek za germanistiku / Abteilung für Germanistik
FF-press

Nove zagrebačke germanističke studije
Neue Zagreber germanistische Studien

Uredništvo biblioteke / Herausgegeben von
Svjetlan Lacko Vidulić
Zrinjka Glovacki-Bernardi

Knjiga 1
Band 1

Urednica izdanja / Herausgegeben von
Zrinjka Glovacki-Bernardi

Recenzenti / Begutachter
Stanko Žepić
Mijo Lončarić

Grafičko oblikovanje i računalni slog
Branimir Grandić

Naslovnica
Boris Bui

Crtež na naslovnici
Zdravko Šabarić: *Stari grad u Đurđevcu*

Zemljovid istraženih govora
Mladen Matica

Tisak
Tiskara Rotim i Market, Lukavec

ISBN 953-175-203-6 (niz)
ISBN 953-175-226-5

Tiskanje ove knjige financijski je pomoglo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa
Republike Hrvatske.

Velimir Piškorec

GERMANIZMI U GOVORIMA
ĐURĐEVEČKE PODRAVINE

 FF press

Zagreb, 2005.

ZAHVALA

Najljepša hvala mentoru prof. dr. Stanku Žepiću na stručnim savjetima i osobnom angažmanu tijekom nastanka ovoga rada. Prof. dr. Zrinjki Glovacki-Bernardi zahvaljujem što je ovaj rad mogao nastati u sklopu projekta *Njemačko-hrvatske jezične veze*. Znanstvenom savjetniku dr. Miji Lončariću hvala što me savjetovao pri odabiru istraženih punktova. Hvala informantima na darovanome vremenu, trudu i strpljenju.

Sročitelj

Gdje je što

0.	Uvod	11
0.1.	Germanizmi u hrvatskome – od preskripcije prema deskripciji	11
0.2.	Opće informacije o istraživanju i punktovima	12
0.3.	Ustroj rada	12
I.	Teorija jezičnih dodira i istraživanja posuđenica	15
1.	Temeljni pojmovi dodirnoga jezikoslovlja	17
1.1.	Dvojezičnost i višejezičnost	17
1.2.	Jezični dodir	18
1.3.	Posljedice jezičnih dodira	20
1.4.	Interferencija i integracija	22
1.5.	Dodirno jezikoslovlje i kontrastivna analiza	24
1.6.	Zaključne napomene	25
2.	Istraživanje posuđenica	25
2.1.	Leksički utjecaj	26
2.2.	Predmet, metoda, temeljni pojmovi	27
3.	Opis posuđenica nastalih preuzimanjem i djelomičnom zamjenom	31
3.1.	Morfosintaktička adaptacija	31
3.1.1.	Ekskurs u jedan model morfosintaktičke adaptacije: Filipovićev model transmorfemizacije	32
3.1.2.	Kritika Filipovićeve modela transmorfemizacije	33
3.2.	Fonološka adaptacija	36
3.2.1.	Fonovi modela i replike	36
3.2.2.	Međujezična identifikacija	37
3.2.3.	Fonološka sastavnica jezičnoga dodira	38
3.2.3.1.	Fonološka interferencija	38
3.2.3.2.	Fonološki oblik replike	39
3.2.4.	Vrste fonološke interferencije prema Weinreihu	39
3.2.5.	Filipovićev model transfonemizacije	40
3.2.6.	Zaključna napomena	42
3.3.	Semantička adaptacija	42
3.3.1.	Semantika i istraživanje posuđenica	42
3.3.2.	Odnos značenja modela i replike	43
4.	Sistemskolingvističke i sociolingvističke pretpostavke jezičnih dodira	45
II.	Povijesni i sociolingvistički kontekst	
	njemačko-hrvatskoga jezičnoga dodira u Podravini	47
1.	Razdoblje Vojne krajine (1535.–1871.)	49

2.	Razdoblje od ukidanja Vojne krajine (1871.) do kraja Drugoga svjetskoga rata (1945.)	57
3.	Razdoblje nakon 1945. godine	60
4.	Zaključna napomena	62
III.	Istraživanje i analiza germanizama u govorima đurđevečke Podravine	63
1.	Opis istraživanja.....	65
1.1.	Cilj i opseg istraživanja.....	65
1.2.	Metode istraživanja	66
1.2.1.	Pripreme radnje.....	66
1.2.1.1.	Ishodišni korpus – germanizmi u đurđevečkom govoru.....	66
1.2.1.2.	Izrada korpusa germanizama u pisanim tekstovima	66
1.2.1.3.	Izrada upitnika	67
1.2.1.4.	Odabir informanata	67
1.2.2.	Provođenje terenskog istraživanja	67
1.2.2.1.	Trajanje	67
1.2.2.2.	Informanti	68
1.2.2.3.	Jezik i način ispitivanja.....	69
1.2.3.	Obrada podataka terenskoga istraživanja.....	70
2.	Temeljni pojmovi analize germanizama u govorima đurđevečke Podravine.....	70
3.	Morfosintaktička adaptacija germanizama	72
3.1.	Empirijska analiza i načela klasifikacije	72
3.2.	Klasifikacija germanizama prema morfosintaktičkoj adaptaciji.....	75
3.2.1.	Izravne posuđenice.....	75
3.2.1.1.	Jednostavne posuđenice	75
3.2.1.1.1.	Neadaptirane posuđenice	75
3.2.1.1.2.	Adaptirane posuđenice.....	76
3.2.1.2.	Hibridne složenice	77
3.2.2.	Neizravne posuđenice	77
3.2.2.1.	Prototipne neizravne posuđenice	77
3.2.2.1.1.	Neizravne izvedenice	77
3.2.2.1.2.	Neizravne složenice	78
3.2.2.2.	Pseudoposuđenice	78
3.2.2.2.1.	Prototipne pseudoposuđenice.....	78
3.2.2.2.2.	Sufiksalne pseudoposuđenice.....	78
4.	Imenice	78
4.1.	Vrsta <i>a</i>	79
4.1.1.	Imenice muškoga roda	79
4.1.1.1.	Fleksija.....	79
4.1.1.2.	Tvorba	80
4.1.1.2.1.	Nastavak <i>-ar</i>	80
4.1.1.2.2.	Nastavak <i>-er</i>	81

4.1.1.2.3.	Nastavak <i>-aš</i>	84
4.1.1.2.4.	Nastavak <i>-oš</i> i <i>-a:roš</i>	85
4.1.1.2.5.	Nastavak <i>-(e)c</i>	86
4.1.1.2.6.	Nastavak <i>-(e)k</i>	87
4.1.1.2.7.	Nastavak <i>-ič</i>	88
4.1.1.2.8.	Nastavci <i>-lin</i> i <i>-ljin</i>	88
4.1.1.2.9.	Nastavci <i>-el</i> i <i>-elj</i>	90
4.1.1.2.10.	Nastavak <i>-aj</i>	90
4.1.1.2.11.	Nastavak <i>-ist</i>	91
4.1.2.	Imenice srednjega roda.....	91
4.1.2.1.	Imenice s nominativnim nastavkom <i>-o</i>	91
4.1.2.2.	Imenice s nominativnim nastavkom <i>-e</i>	92
4.2.	Vrsta <i>e</i>	92
4.2.1.	Imenice ženskoga roda.....	92
4.2.1.1.	Fleksija.....	92
4.2.1.2.	Tvorba.....	93
4.2.1.2.1.	Adaptirane posuđenice.....	94
4.2.1.2.2.	Neizravne izvedenice.....	96
4.2.1.2.2.1.	Nastavak <i>-a</i>	96
4.2.1.2.2.2.	Nastavak <i>-ica</i>	96
4.2.1.2.2.3.	Nastavak <i>-ija</i>	98
4.2.1.2.2.4.	Nastavak <i>-ka</i>	98
4.2.1.2.2.5.	Nastavak <i>-a:jla</i> / <i>-a:lja</i>	99
4.2.1.2.2.6.	Ostali nastavci.....	99
4.2.1.2.3.	Hibridne i neizravne složenice.....	100
4.2.2.	Imenice muškoga roda.....	100
5.	Pridjevi.....	101
5.1.	Fleksija.....	101
5.2.	Tvorba.....	102
5.2.1.	Neadaptirane replike.....	103
5.2.2.	Adaptirane replike.....	103
5.2.3.	Neizravne izvedenice.....	103
6.	Glagoli.....	105
6.1.	Osnovna obilježja i vrste.....	105
6.2.	Glagoli germanizmi u govorima đurđevečke Podravine.....	106
6.2.1.	Vrste glagola.....	106
6.2.1.1.	Glagoli II. vrste s nastavkom <i>-noti</i>	107
6.2.1.2.	Glagoli III. vrste s nastavkom <i>-eti</i>	108
6.2.1.3.	Glagoli IV. vrste s nastavkom <i>-iti</i>	108
6.2.1.4.	Glagoli V. vrste, 3. razreda s nastavkom <i>-ati</i>	109
6.2.1.5.	Glagoli V. vrste, 4. razreda s nastavkom <i>-ati</i>	109
6.2.1.6.	Glagoli VI. vrste s nastavkom <i>-uvati</i>	110
6.2.2.	Prefigurirani glagoli.....	111
6.2.2.1.	Prefiks <i>do-</i>	111
6.2.2.2.	Prefiks <i>na-</i>	111
6.2.2.3.	Prefiks <i>o-</i> / <i>ob-</i>	112

6.2.2.4.	Prefiks <i>od-</i> / <i>ot-</i>	112
6.2.2.5.	Prefiks <i>po-</i>	112
6.2.2.6.	Prefiks <i>pod-</i> / <i>pot-</i>	113
6.2.2.7.	Prefiks <i>pre-</i>	113
6.2.2.8.	Prefiks <i>pri-</i>	113
6.2.2.9.	Prefiks <i>raz-</i> / <i>ra-</i>	113
6.2.2.10.	Prefiks <i>s-</i> / <i>z-</i> / <i>ze-</i>	114
6.2.2.11.	Prefiks <i>za-</i>	114
7.	Ostale vrste riječi.....	115
7.1.	Prilozi.....	115
7.2.	Čestice.....	115
7.3.	Uzvici.....	115
7.4.	Brojevi.....	115
8.	Fonološka adaptacija.....	116
8.1.	Inventar fonema njemačkoga jezika.....	116
8.1.1.	Vokalizam.....	117
8.1.1.1.	Vokali standardnoga njemačkoga jezika.....	117
8.1.1.2.	Osobitosti bavarskoga vokalizma.....	118
8.1.2.	Konsonantizam.....	119
8.1.2.1.	Konsonanti standardnoga njemačkoga jezika.....	119
8.1.2.2.	Osobitosti bavarskoga konsonantizma.....	120
8.2.	Fonološki sustavi govora đurđevečke Podravine.....	121
8.2.1.	Vokalizam.....	122
8.2.2.	Konsonantizam.....	123
8.3.	Kontrastivna analiza fonoloških sustava njemačkoga jezika i govora đurđevečke Podravine.....	126
8.3.1.	Vokalizam.....	127
8.3.2.	Konsonantizam.....	127
8.3.3.	Zaključna napomena.....	128
8.4.	Dijafonska analiza.....	128
8.4.1.	Dijafonski parovi.....	128
8.4.2.	Analitički dijafonski parovi.....	133
8.4.2.1.	Prototipni analitički dijafonski parovi.....	133
8.4.2.2.	Neprototipni analitički dijafonski parovi.....	135
8.4.3.	Metaplazmički dijafonski parovi.....	136
8.4.3.1.	Elizijski dijafonski parovi.....	136
8.4.3.2.	Adicijski dijafonski parovi.....	136
8.4.4.	Zaključna napomena.....	137
IV.	Rječnik modela i replika.....	139
V.	Popis replika.....	229

VI.	Popis dijafonskih parova.....	255
1.	Prototipni analitički dijafonski parovi	257
2.	Neprototipni analitički dijafonski parovi.....	277
3.	Elizijski dijafonski parovi.....	289
4.	Adicijski dijafonski parovi.....	295
VII.	Germanizmi u pisanim izvorima.....	299
	Anotirani popis izvora.....	343
	Popis literature	351
	Zemljovid istraženih govora đurđevečke Podravine.....	361

0. Uvod

0.1. Germanizmi u hrvatskome – od preskripcije prema deskripciji

Empirijska je činjenica da u hrvatskom jeziku promatranom kao skupu osobitih zemljopisnih i funkcionalnih inačica postoje brojne riječi tvorene po uzoru na riječi njemačkoga jezika. Te se riječi nazivaju posuđenicama iz njemačkoga odnosno germanizimima. Osnovni kriterij identificiranja neke riječi hrvatskoga jezika kao germanizma jest izvjesna podudarnost između plana izraza i plana sadržaja njemačkoga modela i hrvatske replike.

Činjenica je također da postoji velik nesrazmjer između broja germanizama u tzv. standardnom jeziku i u razgovornom jeziku, odnosno neujednačenim inačicama hrvatskoga jezika. Razlog tome treba tražiti u povijesno-političkim okolnostima restandardizacije hrvatskoga u drugoj polovici 19. stoljeća, kada se na njemački jezik gledalo kao na simbol političke, kulturne i jezične hegemonije nad Hrvatima u Austro-Ugarskoj. S druge pak strane, težnja da hrvatski standard dosegne funkcionalnu i terminološku izgrađenost ravnu onoj njemačkoga jezika koristila se kao argument pri nastojanjima oko političke emancipacije hrvatskih zemalja. Purizam kao manje-više stalna hrvatska standardološka strategija i prevladavajući lingvistički preskriptivizam jedan su razlog što hrvatski filolozi nisu sustavno i obuhvatno istraživali germanizme u hrvatskome.

Drugi je razlog u ideološkoj proskribiranosti istraživanja njemačko-hrvatskih jezičnih i kulturnih veza od strane komunističkih vlasti te jednoznačno negativnome pojmu “germanizacije”, koji se koristio kao argument u korist pozitivno konotiranoga “bratstva i jedinstva”. Iako su u inozemstvu 1959. i 1960. godine na njemačkom jeziku objavljena dva opsežna istraživanja germanizama u hrvatskom i srpskom, ona nikada nisu prevedena na hrvatski. Ni Medićeve rukopis iz 1965. godine o germanizmima u govoru zagrebačkih obrtnika nikada nije tiskan.

Osamostaljenjem Hrvatske detabuizira se problematika hrvatsko-njemačkih odnosa, između ostaloga i njihov jezični aspekt. Međunarodna suradnja Odsjeka za germanistiku Filozofskoga fakulteta u Zagrebu s Institutom za germanistiku Sveučilišta u Beču na projektu “Austrijsko-hrvatske jezične veze od 18. stoljeća” rezultirala je objavljivanjem monografija o njemačkim gramatikama hrvatskih autora druge polovice 18. stoljeća, povijesti nastave njemačkoga u Hrvatskoj te posuđenicama iz njemačkoga u zagrebačkom i đurđevečkom govoru. Istraživački rad nastavljen je na projektu “Hrvatsko-njemačke jezične veze” što ga vodi prof. dr. Zrinjka Glovacki-Bernardi, a austrijsko/njemačko-hrvatski kulturni i jezični dodiri bili su u akademskim godinama 1999./2000. i 2000./2001. temom lingvističkoga seminara za studente germanistike.

0.2. Opće informacije o istraživanju i punktovima

Istraživanje germanizama u podravskom dijalektu sadržajno se uklapa u spomenuti znanstveni projekt o njemačko-hrvatskim jezičnim vezama. Ono se ujedno nadovezuje na naše istraživanje njemačkih posuđenica u đurđevečkom, ali na opsežnijem korpusu i s više razina opisa prilagodbe posuđenica. Zbog opsežnosti građe i više od dvadeset potencijalnih dijalektoloških punktova nismo mogli obuhvatiti čitavo područje podravskoga dijalekta, nego smo se odlučili za njegov središnji i istočni dio, tj. područje đurđevečke Podravine s gradićem Đurđevcem kao središtem.

Pri odabiru punktova držali smo se geografsko-demografskoga kriterija u skladu s kojim smo obuhvatili sva veća mjesta đurđevečke Podravine koja imaju više od tisuću stanovnika i kojih govori pripadaju podravskom dijalektu s fiksiranim mjestom naglaska. Tako su, osim đurđevečkoga, našim istraživanjem obuhvaćeni i govori Kalinovca, Ferdinandovca i Podravskih Seseva na istoku đurđevečke Podravine te govori Molvi i Virja na zapadu toga područja. Prema aktualnom popisu stanovništva riječ je o području s više od 15 tisuća stanovnika.

0.3. Ustroj rada

Rad je podijeljen u sedam cjelina.

U prvom poglavlju predstavljene su osnovni pojmovi dodirnoga jezikoslovlja i istraživanja posuđenica, pri čemu je kritička pozornost posvećena teorijskim doprinosima hrvatske kontaktne lingvistike.

Sociolingvistički okvir njemačko-hrvatskih jezičnih dodira u đurđevečkoj Podravini obrađen je u drugom poglavlju.

U trećem je poglavlju opisan metodološki instrumentarij korišten pri istraživanju germanizama i podastrijeti su rezultati analize germanizama s težištem na morfosintaktičkoj i fonološkoj adaptaciji posuđenica. U sklopu morfosintaktičke adaptacije detaljno su obrađene pojedine vrste riječi, a uz njih je predložen i odgovarajući klasifikacijski model. Polazeći od kontrastivne analize njemačkoga jezika i govora đurđevečke Podravine, razvijen je pojam *dijafonskoga para* i opisane su mogućnosti klasifikacije dijafonskih parova.

Četvrto poglavlje, najopsežnije u ovome radu, ustrojeno je abecedno, prema njemačkome modelu, a obuhvaća više od devet stotina samostalnih članaka u kojima se – uz njemački model – navode odgovarajuće podravske replike i njihova adaptacijska obilježja (morfosintaktička, fonološka, semantička, stilistička).

U petom se poglavlju abecednim redom navode identificirane replike i upućuje na odgovarajuće njemačke modele.

Šesto poglavlje sadrži popis relevantnih dijafonskih parova.

U sedmom poglavlju prezentirani su rezultati istraživanja germanizama u tiskanim tekstovima pisanim na govorima đurđevečke Podravine. Ekscerpirano je tridesetak tekstovnih cjelina, uglavnom knjiga, a identificirani germanizmi predstavljeni su u rečeničnom kontekstu. Obuhvaćeni izvori popisani su i opisani u sklopu odgovarajućega anotiranoga popisa.

Na kraju rada nalazi se popis konzultirane sekundarne literature.

I.

TEORIJA JEZIČNIH DODIRA I
ISTRAŽIVANJA POSUĐENICA

1. Temeljni pojmovi dodirnoga jezikoslovlja

1.1. Dvojezičnost i višejezičnost

U svakodnevnoj jezičnoj uporabi dvojezičnom se naziva osoba koja ‘uz svoj materinski govori jednako dobro još jedan jezik’, a dvojezičnost je pak ‘osobina onoga koji je dvojezičan’ (Anić 1994: 170). Pridjev *dvojezičan* označava i ono što je ‘na dva jezika’. Njemački i engleski ekvivalenti pridjeva *dvojezičan* istoga su semantičkoga opsega: *zweisprachig* ‘in zwei Sprachen abgefaßt; mit zwei Sprachen, zwei Sprachen zugleich lernend’ (Wahrig 1986: 1489); *bilingual* – ‘1. Bilingual means involving or using two languages; 2. Someone who is bilingual is able to speak two languages fluently’ (Collins 1994: 130). Uz natuknicu *dvojezičan* Anić upućuje na natuknicu *bilingvizam* u značenju ‘redovno upotrebljavanje dvaju različitih jezika u govornoj praksi pojedinca ili zajednice; dvojezičnost’ (Anić 1994: 42). I Wahrig bilježi riječi *Bilingualismus* ‘Zweisprachigkeit’ te *bilingual* i *bilinguistisch* ‘zweisprachig’ (Wahrig 1986: 273). Klaić (1980: 172) će pak *bilingvizam* odrediti kao ‘govorenje dvama jezicima, obično u pograničnim područjima; dvojezičnost’, navodeći kao istoznačnicu i izraz *bilingvitet*. Izraz *bilingva* označava čovjeka koji ‘podjednako dobro vlada sa dva jezika’. U našem radu rabićemo izraze *dvojezičnost* i *dvojezični govornik / govornici*.

Za jezikoslovno područje koje proučava *jezične dodire* uobičajio se u hrvatskoj jezikoslovnoj literaturi izraz *teorija jezika u kontaktu*, a prema naslovu knjige Rudolfa Filipovića *Teorija jezika u kontaktu* (1986). Rabe se i nazivci *lingvistika jezičnih dodira* i *kontaktna lingvistika* (potonjim izrazom naslovljen je jedan kolegij na poslijediplomskom studiju lingvistike na Filozofskom fakultetu u Zagrebu). Iz prva dva izraza nije moguće izvesti odgovarajući pridjev, a pridjev iz trećega glasi *kontaktnolingvistički*, što je izgovorno složena riječ. Imajući na umu hrvatsku terminološku tradiciju i suvremene ortolingvističke naputke za nazivlje (Mihaljević 1993: 120-125) u ovom ćemo radu rabiti i izraze *dodirna lingvistika* te *dodirno jezikoslovlje* kao istoznačnice za već postojeće nazive (njem. *Sprachkontaktforschung*, engl. *contact linguistics*).

U klasičnome djelu dodirnoga jezikoslovlja *Languages in Contact* Weinreich (1953: 1) dvojezičnima smatra osobe koje su u stanju naizmjenice se služiti dvama jezicima. No, u teoriji jezičnih dodira dvojezičnost se može odrediti vrlo široko: ona se istodobno može odnositi na sposobnost proizvodnje smislenoga iskaza na stranome jeziku kao i na puko razumijevanje kojega stranoga jezika (Schottmann 1977: 13).

Postignuta razina jezičnoga znanja u drugome jeziku odnosno jezična kompetencija dvojezičnih osoba pridružena sustavu drugoga jezika može varirati, baš kao i kompetencija za pojedine jezične razine. Drugi jezik usvojen nevođeno, tj. jezičnim interakcijama izvan školskoga konteksta (njem. *ungesteuerter Spracherwerb*), općenito pokazuje drugačiji kompetencijski profil od jezika naučenoga na nastavi stranoga jezika. Ovisno o glotodidaktičkim

metodama, motivaciji i nastavnim uvjetima, jezične kompetencije stečene u školi mogu se značajno razlikovati u profilu (u nekih učenika izraženija je govorna kompetencija, u drugih situativna, u trećih pak pismeno–književna) (Wildgen 1988: 6).

U tradicionalnim istraživanjima dvojezičnosti, koja se oslanjaju na strukturalistički pojam jezičnoga znaka, postavljena je hipoteza prema kojoj postoje načelno dva tipa *dvojezičnosti*: *koordinirana dvojezičnost*, kod koje se oba jezika uče u različitim razdobljima i okolinama te koriste u drugačijim situacijama, i *kompaktna dvojezičnost*, pri kojoj se područja učenja i primjena uvelike preklapaju (Wildgen 1988: 20). U sklopu ove hipoteze pretpostavlja se da pri koordiniranoj dvojezičnosti govornik interpretira dva različita znaka, dok je kod kompaktne dvojezičnosti riječ o složenome znaku s jednim označenikom i dvama označiteljima. U nekih se autora uz ova dva tipa dvojezičnosti navodi i treći tip – *subordinirana dvojezičnost*. Taj tip dvojezičnosti pojavljuje se kada se novi jezik uči s pomoću kojega drugoga (tzv. neizravnim metodom). U tom slučaju referenti znakova u jeziku koji se uči ne bi bili stvarni označenici, nego znakovi već poznatoga jezika (Weinreich 1953: 10). Kompaktna dvojezičnost, kod koje dva jezika u dvojezične osobe nisu strogo odvojena, smatra se pretpostavkom jezičnoga dodira (Schottmann 1977: 13).

1.2. Jezični dodir

Dvojezičnost i višejezičnost odredili smo kao svojstvo pojedinaca i skupina da su u stanju naizmjenično rabiti dva ili više jezika. Ako pri razmatranju te pojave – uporabe dvaju ili više jezika od strane pojedinaca ili skupina – pozornost usmjerimo na jezik, možemo reći da su jezici o kojima je riječ u međusobnom dodiru. Dakle, dvojezični su govornici mjesto zbivanja jezičnoga dodira (Weinreich 1953: 1).

Dvojezičnost i jezični dodir nazivi su u kojima se odražavaju različiti aspekti složene pojave koja se sastoji u tome da pojedinac ili skupina rabi dva ili više od dva jezika.

Ako u određenom prostoru i vremenu više osoba ima sličnu jezičnu kompetenciju u smislu naizmjenične porabe dvaju ili više jezika, određeni jezični dodir nadilazi razinu pojedinoga govornika i može se smatrati kolektivnom pojavom. Stoga je u metodološkom smislu potrebno razlikovati između individualne i kolektivne razine jezičnoga dodira. Ovo razlikovanje podudarno je razlikovanju između psiholingvističke i sociolingvističke perspektive u proučavanju jezika.

Individualna razina jezičnoga dodira proučava se u sklopu psiholingvistike kao interdisciplinarnoga područja kojega su predmet sve akcionalne i procesualne strane govora, razumijevanja i usvajanja jezika. Iako se ova disciplina pod tim imenom počela razvijati 50-ih godina 20. stoljeća, psihološki motivirana istraživanja jezične djelatnosti imaju tradiciju još s kraja 18. stoljeća (Knobloch 1993: 492-493).

Kolektivna razina jezičnoga dodira istražuje se pak u sklopu sociolingvistike, interdisciplinarnoga područja koje se bavi odnosima između jezika i društva. S obzirom

na složenost tih odnosa i poteškoće pri razgraničavanju aspekata jezika koji nisu društvene naravi, sociolingvistika obuhvaća brojna pitanja, teorijske postavke i metode. Ammon (1993: 563-565) u enciklopedijskoj natuknici *Metzlerova* lingvističkoga leksikona navodi čak dvadeset sociolingvističkih potpodručja. To su: 1. socijalna dijalektologija, 2. jezična kultura, 3. kulturnoantropološka istraživanja jezika i etnolingvistika, 4. kontaktna lingvistika, 5. istraživanje jezičnih prepreka, 6. sociologija dijalekata (obuhvaća i pitanja odnosa dijalekta i standarda u školskom sustavu), 7. pidžinologija i kreolistika, 8. varijacijska lingvistika, 9. feministička lingvistika, 10. jezične manjine, 11. teorija govornih činova i konverzacijska analiza, 12. istraživanja komunikativne kompetencije i etnografija govora, 13. istraživanje stajališta o jezičnim varijantama, 14. istraživanje višejezičnosti, 15. tipologija jezičnih zajednica, 16. komunikacija u ustanovama, 17. ideološki aspekti jezika i jezična politika, 18. istraživanje očuvanja, “smrti” i “oživljavanja” jezika, 19. standardologija i jezično planiranje, 20. međunarodni i planski jezici, interlingvistika.

U novijoj teoriji jezika u dodiru ističe se procesualni karakter jezika koji se više ne poima kao objekt, nego kao dispozicija za jezično djelovanje, sredstvo kognitivne prilagodbe i oblik društvene koordinacije (Clyne 1975: 1). Ovakvim pristupom obogaćen je raspon mogućnosti za istraživanje jezičnoga dodira. Tako se u jednom modelu jezičnoga dodira, koji se temelji na jezičnoj procesualnosti, tradicionalni strukturalistički jezični sustav (*langue*) smješta u mrežu individualnih i situativnih varijabli, u sklopu koje se pak naziru općenitiji socijalnopsihološki i sociolingvistički obrasci (Wildgen 1988: 3-7). U skladu s takvim pristupom kontaktna je lingvistika područje interakcije humanističkih i društvenih znanosti u kojima određena uloga pripada makrogeografskim i makrokulturološkim strukturama, ali također individualnopsihološkim i mikrofiziološkim procesima (Wildgen 1988: 21).

Polazeći od makropodručja prema mikropodručju Bechert/Wildgen (1991: 20-54) navode sljedeće metode dodirne lingvistike: metode jezične geografije (jezični atlas, arealna tipologija, dijalektometrija), makrosociološke metode, etnografske metode, sociolingvističke metode, jezičnobiografsku metodu, socijalnopsihološka istraživanja višejezičnosti i jezičnoga dodira, psiholingvistička istraživanja o dvojezičnim govornicima (usvajanje dvojezičnosti u jezičnom dodiru, mjerenje neuralne organizacije višejezičnosti).

Interdisciplinarni pristup u proučavanju jezika kao procesa uključuje u posljednja tri desetljeća i recepciju ekoloških paradigmi, rezultirajući pojavom ekolingvistike (Fill 1993). U uvodu u knjigu *Einführung in die Ökolinquistik* Fill (1993: 4) navodi da se područje ekolingvistike, baš kao i ono ekologije, ne može precizno definirati, pa daje približnu definiciju: “Ekolingvistika je grana jezikoslovlja koja uzima u obzir aspekt međudjelovanja, bilo između pojedinih jezika, govornika i skupina govornika ili pak između jezika i svijeta, a koja se u interesu raznolikosti pojava i veza zalaže za očuvanje malih fenomena.” (prev. V. P.). Tako je ekolingvistika skup lingvističkih pristupa koji obuhvaća ekologiju jezika, etolingvistiku, probleme jezika i sukoba, jezika i skupina, te međudjelovanja jezika, čovjeka, životinja i biljaka. U sklopu ekolingvistike posebno mjesto pripada etolingvistici: “Etolingvistika u

prvom redu proučava ulogu jezika u reguliranju (mirnoga) suživota u različitim kulturama i postavlja hipoteze o nastanku jezika kao snažnoga čimbenika tvorbe zajednice. Pritom je u prvom planu pitanje međudjelovanja između nastanka jezičnih običaja pri promicanju i reguliranju suživota te promjene ‘ostalih’ vrsta ponašanja.” (Fill 1993: 53; prev. V. P.).

Procesualnost jezičnih dodira središnje je pitanje ekologije jezika, što ju je definirao Einar Haugen (1972) u članku *The Ecology of Language*, uočivši paralelu između života biljaka i životinja u prirodnom okolišu i života jezika u društvenom ili psihološkom “okolišu”. Ekologija jezika je “proučavanje interakcija između kojega jezika i njegova okoliša” (Haugen 1972: 325), koje ima svoju psihološku i sociološku komponentu. Psihološka se komponenta odnosi na dvojezične i višejezične govornike u kojih su odgovarajući jezici u dodiru, utječu jedni na druge ili se međusobno potiskuju. Sociološka sastavnica ekologije jezika, koja se ne može strogo odvojiti od psihološke, obuhvaća pak procese jezičnih međutjecaja i potiskivanja u različitim jezičnim zajednicama.

1.3. Posljedice jezičnih dodira

Polazeći od činjenice da jezični dodir ostavlja tragove u jezicima koji u njemu sudjeluju te da se na temelju tih tragova mogu postići spoznaje o procesu jezičnoga dodira, Bechert i Wildgen (1991: 57-103) predlažu tri razine realizacije jezičnih dodira:

I. Razina govora, odnosno jezične porabe (*parole*) obuhvaća aktualne posljedice u samoj situaciji jezičnoga dodira: spontane prilagodbe, transfere, miješanja. Te se pojave javljaju pri kodnome preključivanju (engl. *code-switching*, njem. *Codewechsel*) i u govoru stranaca (eng. *foreigner talk*, njem. *Ausländerregister*).

II. Razina jezika, odnosno jezičnoga sustava (*langue*) odnosi se na sinkronijsku dijagnozu i dijakronijsku analizu pojedinih tragova jezičnoga dodira u kojem jezičnom sustavu. Ovdje se ponajprije misli na posuđenice u leksičkom području, ali i u drugim područjima jezičnoga sustava.

III. Razina jezičnoga razvitka (njem. *Sprachentwicklung*) podrazumijeva dijakronijski razvitak čitavih jezičnih sustava koji su u intenzivnom dodiru s drugim jezičnim sustavima, pri čemu se može uočiti vremenski distribuirani utjecaj jezičnoga dodira i njegov utjecaj na jezike u dodiru, pa i u kasnijim fazama.

Da bismo ilustrirali raznolikost načina na koje su pojedini autori opisivali i klasificirali posljedice jezičnih dodira, pokušat ćemo izvesti kratak selektivan ekskurs u povijest kontaktnolingvističkoga nazivlja.

Opisujući posljedice jezičnoga dodira tradicionalno je jezikoslovlje rabilo nazivke *jezično miješanje* (njem. *Sprachmischung*) i *miješani jezici* (njem. *Mischsprachen*). Tako je tome, primjerice, u klasičnom djelu mladogramatičara Hermanna Paula *Prinzipien der Sprachgeschichte* (1880/1975⁹): 390-403), gdje 22. poglavlje nosi naslov “Sprachmischung”. Međutim, zbog neželjenih konotacija tih pojmova, suvremeno je dodirno jezikoslovlje napustilo te nazivke (Oksaar 1984: 844-845).

Kasnih četrdesetih godina 20. stoljeća radovima Wernera Betza o latinsko-njemačkom jezičnom dodiru u njemačkom su se jezičnom području etablirali izrazi *Lehngut* ‘posuđeno blago’ i *Lehnwortschatz* ‘posuđeni rječnik/vokabular’. Na taj način tematizirana je samo razina jezičnoga sustava, ali ne i jezične porabe (Schottmann 1977: 16). Iako je doživjela brojne pokušaje modifikacije, Betzova klasifikacija posuđenica smatra se standardnom u njemačkome jezikoslovlju, pa se, primjerice, kao takva tumači i pod natuknicom “Lehngut” u recentnom izdanju *Metzlerova* jezikoslovnog leksikona (Bergmann 1993: 357). Pedesetih godina Haugen je rabio nadređeni pojam *borrowing* ‘posuđivanje’ usprkos neželjenim konotacijama koje sugeriraju puko mehaničko dodavanje inojezičnih jedinica kojemu jeziku. No, ovu kritiku opovrgava strukturalističko shvaćanje jezika, jer svaki novi element u jezičnome sustavu svojim umrežavanjem u paradigmske i sintagmske obrasce toga sustava rezultira promjenom čitavoga sustava (Schottmann 1977: 14).

Pojam *interferencije*, što su ga već prije rabili neki predstavnici Praške škole i koji je već postojao u jeziku psihologije, definitivno je u jezikoslovni diskurs uveo Weinreich pedesetih godina (usp. Clyne 1975: 16; Schottmann 1977: 16):

U govoru je interferencija nalik pijesku što ga nosi riječna struja; u jeziku je ona sedimentirani pijesak nataložen na dnu jezera. Treba razlikovati dvije faze interferencije. U govoru se ona događa uvijek iznova u iskazima dvojezičnih govornika kao rezultat njihova osobnoga znanja drugoga jezika. U jeziku pak nalazimo pojave interferencije koje su se zbog čestoga ponavljanja u govoru dvojezičnih osoba uobičajile i ustalile. Njihova poraba više ne ovisi o dvojezičnosti. Kada govornik jezika X koristi oblik stranoga podrijetla ne kao trenutačnu posuđenicu iz jezika Y, nego zato što ju je čuo od drugih ljudi u iskazima jezika X, onda se taj posuđeni element s deskriptivnoga stajališta može smatrati dijelom jezika X. (Weinreich 1953: 11; prev. V. P.)

Oslanjajući se na Haugenovo razlikovanje između *interferencije* i *integracije*, Schottmann (1977: 16) kritizira Weinreichovu podjelu na *interferenciju u govoru* (eng. *interference in speech*) i *interferenciju u jeziku* (eng. *interference in language*) zauzimajući se za uporabu nazivka *interferencija* samo za *interferenciju u govoru*, a umjesto Weinreichove *interferencije u jeziku* predlaže Haugenov termin *integracija*.

Clyne (1975: 16) pak razlikuje između *interferencije* (kod Weinreicha: *interferencija u govoru*) i *transferencije* (kod Weinreicha: *interferencija u jeziku*).

U Wernera (1981: 219) se kao nadređeni pojam za posljedice jezičnoga dodira rabi Haugenov pojam *posuđivanje* (njem. *Entlehnung*) kako bi se opisao svaki način preuzimanja elemenata iz jednoga jezika u drugi. Werner smatra svrhovitim razlikovati između procesa, *posuđivanja*, i rezultata procesa – *posuđenoga elementa* (njem. *entlehntes Element*). Ovisno o tome je li dvojezični govornik u svome iskazu upotrijebio posuđeni element svjesno ili nesvjesno, Werner predlaže razlikovanje između transferencije i interferencije, a termin *integracija* zadržava za opisivanje pojave posuđivanja na razini jezičnoga sustava.

Ova razmatranja o neujednačenosti terminoloških opisa procesa jezičnoga posuđivanja mogu se prikazati u sljedećoj tablici (svi nazivi navode se u hrvatskom prijevodu):

autor	naziv	govor (<i>parole</i>)	jezik (<i>langue</i>)
Weinreich (1953)	interferencija	interferencija u govoru	interferencija u jeziku
Haugen (1972)	posuđivanje	interferencija	integracija
Clyne (1975)	-----	interferencija	transferencija
Werner (1981)	posuđivanje	interferencija (nesvjesna); transferencija (svjesna)	integracija

Tablica 1 – Terminološka neujednačenost kategorizacije pojava jezičnoga dodira

1.4. Interferencija i integracija

Pojava da kompaktno dvojezični govornici u jezičnoj porabi zbog poznavanja dvaju ili više jezika odstupaju od norme jednoga ili drugoga jezika, naziva se jezična interferencija (Weinreich 1953: 1). “Pod sinkronijskom normom kojega jezika podrazumijeva se društveno sankcionirano stanje tog jezika u sklopu tom jeziku svojstvene fonološke, morfološke, sintaktičke i leksičke sustavnosti. Budući da je to stanje vremenski, prostorno i društveno uvijek tek razmjerno čvrsto, kodificirana je norma s lingvističkoga gledišta uvijek više-manje idealizirana, pa se unutar norme uvijek mora pretpostaviti dinamičan odnos konstanti i varijabli.” (Juhász 1977: 4; prev. V. P.). U načelu, odstupanje od norme može biti dvojako:

I. kada dvojezični govornici elemente iz drugoga jezika preuzimaju u svoje iskaze na jeziku što su ga usvojili kao prvi jezik;

II. kada dvojezični govornici pri usvajanju sustava drugoga jezika u iskazima na tom jeziku odstupaju od norme drugoga jezika zbog svoje kompetencije pridružene sustavu prvoga jezika (kao pri učenju stranoga jezika).

Usmjeri li se pozornost pri opisu ove pojave s govornika na njezinu sistemskolingvističku komponentu, interferencija se može definirati ovako:

Utječe li jedan jezik na porabu drugoga tako da se krši norma potonjega jezika, riječ je o interferenciji. (Juhász 1977: 3; prev. V. P.).

Ako se odstupanja od norme kojega jezika zato što njegovi govornici poznaju neki drugi strani jezik i društveno sankcioniraju, nužno se mijenja i sam sustav prvoga jezika. Nakon što je društveno sankcionirano, prvotno odstupanje od jezične norme u trenutku A može postati elementom toga jezičnoga sustava u trenutku B. U tom slučaju riječ je o pojavi koja se naziva *integracijom*. U vrlo iscrpnoj raspravi o terminološkoj zbruci u dodirnom jezikoslovlju Schottmann (1977: 16-17) podupire Haugenovo razlikovanje između *interferencije* i *integracije*, utemeljeno na de Saussureovoj opreci između *jezične porabe* i *jezičnoga sustava*. Weinreichovu pak opreku između *interferencije u govoru* i *interferencije u jeziku* Schottmann kritizira.

Dakle, svaka je *interferencija* pojava u sklopu *govora* (*parole*), a svaka *integracija* pojava u sklopu *jezika* (*langue*) (Juhász 1977: 3). Interferirajućem elementu koji se pojavljuje u mnogim iskazima govornika pojedinoga jezika, tj. u govoru (*parole*), potrebno je određeno vrijeme da bi se ustalio i postao elementom jezičnoga sustava, tj. *integriranim* elementom jezičnoga sustava. Budući da se u pravilu razdoblje stabilizacije ne može precizno odrediti, Filipović (1985: 55-57) predlaže razlikovanje između primarnih i sekundarnih promjena kroz koje prolazi posuđeni element tijekom razdoblja ustaljivanja u jezičnom sustavu. Opreku *primarno – sekundarno*, koja bi odgovarala opreci *jezični iskaz s pojavom interferencije – jezični iskaz s pojavom integracije*, Filipović rabi i u kronološkom i u kvalitativnom smislu. Rezultat toga je često terminološka nepreciznost jer se kronološki kriterij ne podudara uvijek s kvalitativnim. Tako se, primjerice, fonološka adaptacija posuđenica ubraja u primarne, a distribucija fonema u sekundarne promjene. Iako je kvalitativni kriterij tih pridruživanja uvjerljiv, kronološki se kriterij može dovesti u pitanje. Naime, teško je, a možda i nemoguće utvrditi provode li se ti prilagodbeni postupci kronološki linearno ili simultano.

Potpuna integracija posuđenoga jezičnoga elementa moguća je ako je on društveno sankcioniran na fonološkoj, morfološkoj, sintaktičkoj i semantičkoj razini. Umjesto složenoga nazivka *morfološka i sintaktička razina* neki autori, primjerice Wildgen (1988), rabe nazivak *sintagmatska razina*.

U dodirnome jezikoslovlju nema jedinstvenoga stajališta o broju jezičnih razina za koje bi trebalo postulirati opise interferencije i integracije. Takvo epistemološko nejedinstvo rezultat je pak nejedinstva oko razgraničavanja između morfologije i sintakse, rječnika i gramatike ili pak nemogućnosti jednoznačnoga određivanja pojma *riječi* (Schottmann 1977: 15). Broj razina varira od dvije, kao kod Haugena (fonematika i morfematika), do desetak, kao u Clynea. Prema Clyneu (1975: 16-18) transferencija može biti morfematska, morfološka, fonematska, fonska, prozodijska, tonematska, sintaktička, leksikosintaktička, tipematska, grafematska i leksikografematska.

U većini pokušaja određivanja opisa jezičnoga posuđivanja riječ je o taksativnom nabranju razina, bez prevelike sustavnosti (Schottmann 1977: 15). Najpopularnija je i naistraženija leksička razina, jer su na njoj posljedice posuđivanja vrlo frekventne i relativno lako uočljive i laicima. Međutim, pri opisu posuđenica metodološki je nužno oštro

razgraničiti pojedine razine opisa jezičnih razina kao relativno samostalnih modula i razina opisa posuđenica koji korespondiraju s tim modulima. Tako rasprava o interferencijama na fonološkoj razini pripada drugoj vrsti diskursa nego ona o opisu fonološke razine posuđenica. Dakako, kontrastivno utvrđive fonološke interferencije znatno se reflektiraju na fonološkoj razini opisa posuđenice.

Weinreich (1953: 29ff.), primjerice, razlikuje između morfema i relacija te stupnja vezanosti morfema i obvezatnosti kategorija, odvajajući tako gramatiku od leksikona.

Prema Filipoviću (1985: 53) opis procesa i posljedica jezičnoga posuđivanja obuhvaća fonološku, morfološku, semantičku, leksičku, sintaktičku i stilističku razinu. Iako Filipovićeve monografija nosi naslov *Teorija jezika u kontaktu* (1986), velik dio teksta obuhvaća zapravo raspravu mogućnosti opisa posuđenica, tj. tematizira različite podaspekte posuđenih elemenata na leksičkoj razini jezika. Detaljno se opisuju fonološka (str. 68-115), morfološka (str. 116-151) i semantička razina (str. 153-181). Leksička se razina navodi, ali se ne objašnjava, dok se analiza posuđenica na stilističkoj razini tek kratko naznačuje, a “spomenuti primjeri upotrebe posuđenica i izraza samo su pokušaj da se uvede analiza stilističkog aspekta jezičnog posuđivanja” (str. 189).

U radu o sistemskolingvističkim aspektima integracije posuđenih leksičkih jedinica Werner (1981) razlikuje tri razine: glasovno-grafičku, sintagmatsku i semantičku te navodi kako se posuđenomu elementu može pridružiti željena simbolička, simptomatska i/ili signalna funkcija. Ove funkcije definirao je Bühler (1934) u sklopu svog modela komunikacije koji obuhvaća poruku, pošiljatelja, primatelja i izvanjezičnu realnost. Simbolička funkcija (njem. *Darstellungsfunktion*) jezika jest odnos između poruke i izvanjezične realnosti, simptomatska funkcija (*Ausdrucksfunktion*) podrazumijeva odnos između pošiljatelja i poruke, a signalna funkcija (*Appellfunktion*) odnos između primatelja i poruke. Wernerovo pridruživanje odgovaralo bi u načelu stilističkoj razini opisa procesa jezičnoga posuđivanja.

1.5. Dodirno jezikoslovlje i kontrastivna analiza

Činjenica da svaki čovjek kao dijete može usvojiti bilo koji jezik dokaz je o izomorfnosti određenoga modela jezične sposobnosti, koji je doduše teško opisati, no koji latentno postoji za sve prirodne jezike (Juhász 1977: 6). Ta izomorfnost omogućuje kontrastivnoj lingvistici da opiše i istraži podudarnosti i razlike između različitih jezičnih sustava. Odnosi podudarnosti i razlika – dakle sličnosti – između jezika i kultura načelno se ne mogu kvantificirati, no upravo oni omogućuju jezične dodire. Pri istraživanjima pojava interferencije nužno se tematizira odnos podudarnosti i razlika, pri čemu ova kategorija ima drugačiju vrijednost u dodirnom jezikoslovlju nego pri sinkronijskom kontrastiranju jezika. U sinkronijskoj kontrastivnoj analizi odnos podudarnosti i razlika konstantan je i konvergentan, dok je pri istraživanjima interferencije taj odnos varijabilan i divergentan (Juhász 1977: 6).

Kao pretpostavka analize interferencija postulira se cjelovit i iscrpan opis interferirajućih jezičnih sustava na fonološkoj, gramatičkoj i leksičkoj razini (Weinreich 1953: 16-17). Na nekim razinama jezičnoga sustava, primjerice na glasovnoj, potencijalne su interferencije gotovo predvidljive, dok je na drugim razinama – kao što su semantička ili leksička – interferencije vrlo teško ili gotovo nemoguće predvidjeti (Juhász 1977: 6). Dakako, ta se pojava može objasniti činjenicom da pojedini oblici utjecaja dvojezičnosti na iskaze pojedinih govornika ne ovise samo o mnogobrojnim unutarjezičnim, nego također o izvanjezičnim čimbenicima (Weinreich 1953: 17).

1.6. Zaključne napomene

Znanstveno proučavanje jezika ne smije se ograničiti na istraživanje jezika kao pukoga, zatvorenoga apstraktnoga sustava. Ljudski jezik nije tek najvažnije sredstvo priopćavanja misli i osjećaja, nego je u isti mah sredstvo ljudskoga djelovanja, sredstvo društvene i zemljopisne identifikacije te pomagalo pri kognitivnom razvitku (Clyne 1975: 1).

Sve ove dimenzije jezika kao pojave važne su i pri jezičnim dodirima. Već je Weinreich (1953: 4) upozorio istraživače jezičnih dodira na činjenicu da pri postavljanju hipoteza i razvijanju teorija moraju uzeti u obzir društveno-kulturološki okvir jezičnoga dodira kako njihova istraživanja ne bi ostala bez uporišta u realnosti.

Predmet istraživanja dodirnoga jezikoslovlja čine pojave kao što su jezični dodiri i sukobi, dvojezičnost i višejezičnost, prevođenje, usvajanje drugoga jezika, jezična interferencija (Filipović 1985: 15).

Proteklih desetljeća dodirno se jezikoslovlje razvilo u opsežno interdisciplinarno područje u središtu kojega kao predmet proučavanja nisu samo apstraktni jezični sustavi u dodiru. Dapače, riječ je o disciplini u kojoj svoje mjesto nalaze psiholingvistički i sociolingvistički, antropološki, kulturno-povijesni, (jezično)politički, pedagoški, komunikološki i književno-znanstveni pristupi i metode. Dodirno se jezikoslovlje na taj način iskazuje kao “važan integrator između jezične i kulturne povijesti, jezične i književne povijesti te rezultatne i procesne povijesti” (Oksaar 1984: 853).

2. Istraživanje posuđenica

Središnje mjesto u tradiciji dodirnoga jezikoslovlja zauzima proučavanje jezičnoga posuđivanja, a unutar njega pak istraživanje posuđenica kao posljedica jezičnoga dodira na leksičkoj razini jezičnoga sustava. Istraživanje posuđenica podrazumijeva u načelu dvije temeljne metode: a) sinkronijsko dijagnosticiranje i b) dijakronijsku analizu posuđenih leksičkih elemenata (Bechert/Wildgen 1991: 57). Dijakronijska se analiza odnosi na leksičku razinu jezičnoga sustava, a u sistemskolingvističkom smislu obuhvaća istraživanje posuđenih jedinica s obzirom na njihove glasovno-grafičke, sintagmatske i semantičke stupnjeve i

obilježja integracije (Werner 1981). Dakako, kao i u ostalim područjima dodirne lingvistike i pri istraživanju posuđenica potrebno je uzeti u obzir povijesne i društvene okolnosti jezičnoga dodira kao preduvjeta za nastanak posuđenica, no opis toga konteksta treba strogo odvojiti od sistemskolingvističkoga opisa.

2.1. Leksički utjecaj

Leksički utjecaj jednoga jezika na drugi objašnjava se u dodirnom jezikoslovlju s obzirom na dva aspekta.

Za razliku od gramatičkih i sintaktičkih elemenata i veza jezičnoga sustava, koje uglavnom obavljaju unutarjezične funkcije (npr. rekcija, koordinacija, red riječi) ili se veoma općenito odnose na izvanjezičnu stvarnost (glagolsko vrijeme, osoba u osobnih zamjenica), kod leksičkih elemenata kojega jezika u prvome se planu nalazi denotativna funkcija. Govornik jezika X kao prvoga jezika, koji percipira (sluša ili uči) neki jezik Y, najlakše će razumjeti i naučiti upravo leksičke elemente jezika Y, jer se oni manje ili više eksplicitno odnose na izvanjezičnu stvarnost.

Osim toga, leksičke jedinice jezičnoga sustava tvore manje ili više otvoren podsustav, koji je u smislu međudjelovanja s istovrsnim sustavima drugih jezika mnogo dinamičniji nego što je to slučaj s gramatičkim ili sintaktičkim podsustavom.

Sistemska otvorenost leksičkih sustava i denotativnost njihovih elemenata u odnosu na izvanjezičnu stvarnost mogu se navesti kao strukturalna i kognitivno-semantička podloga leksičkoga utjecaja jednoga jezika na drugi. U mnogim slučajevima međujezični leksički utjecaji tumače se univerzalnom potrebom za imenovanjem novih entiteta (Weinreich 1953: 53-62)

Motivi za leksičko posuđivanje mogu se nalaziti i u samom jeziku; ovamo se ubrajaju neznatna frekventnost pojedinih riječi, štetna homonimija i trajna potreba za sinonimijom. U jezičnim iskazima govornika kao motivacijski čimbenici leksičkoga posuđivanja mogu se navesti privid nedovoljne diferenciranosti pojedinih značenjskih polja, društveni status jezika davaoca ili jezika primaoca ili pak puki nemar govornika. Navedeni motivi nikako se ne mogu smatrati apsolutnim determinantama, već u njima treba gledati moguće motivacijske tendencije. Te se tendencije raspoznaju tek nakon što je posuđena leksička jedinica dijagnosticirana kao takva. Za razliku, primjerice, od predviđanja fonoloških interferencija na temelju kontrastivne analize, ovdje prognostički aspekt ima malu ili nikakvu vrijednost. "Proučavanjem općih uzroka interferencije moglo se predvidjeti posuđivanje mnogih od tih riječi, no do toga nije došlo. Otpor nekih riječi da posluže kao modeli za potencijalne posuđenice dosada nije objašnjen. To je jedan od neriješenih problema jezičnoga dodira." (isto, 61). (prev. V.P.).

2.2. Predmet, metoda, temeljni pojmovi

Predmet istraživanja posuđenica jest podskup svih leksičkih jedinica jezičnoga sustava X, koje su nastale sudjelovanjem jezičnoga sustava X u dodiru s jezičnim sustavom Y.¹

Sa sinkronijskoga stajališta između elemenata toga podskupa i drugih elemenata skupa svih leksičkih jedinica nema nikakve razlike u smislu njihove pripadnosti skupu svih leksičkih jedinica.

Tek se s dijakronijskoga stajališta ti elementi razlikuju od drugih elemenata skupa svih leksema na temelju činjenice da je njihovo postojanje rezultat integracije kao posljedice jezičnoga dodira između jezičnoga sustava X i jezičnoga sustava Y. Dakle, imajući u vidu terminološke i logičke razloge, sa sinkronijskoga stajališta nije smisleno razlikovati između integriranih i neintegriranih elemenata jezičnoga sustava. Naime, sve leksičke jedinice jezičnoga sustava integrirane su u taj sustav, bez obzira na njihove posebnosti i eventualnu težnju prema periferiji sustava. Integriranost elementa uvijek znači da taj element pripada skupu u koji je integriran. Integriranost elementa, odnosno pojava integracije, jest diskretna veličina s pozitivnom ili negativnom vrijednošću.

Prema tome, predmet istraživanja posuđenica su integrirane leksičke jedinice i njihova integracijska obilježja na glasovnoj, morfosintaktičkoj i semantičkoj razini jezičnoga sustava. Da bi se ta obilježja mogla opisati, oba jezična sustava što sudjeluju u jezičnom dodiru potrebno je podvrgnuti *kontrastivnoj analizi*.

Jezični sustav X, kojega se elementi proučavaju s obzirom na njihovu sistemsko-lingvističku prilagodbu, naziva se *jezikom primaocem* (njem. *Empfängersprache*, *Nehmersprache*, *aufnehmende Sprache*; engl. *receiving language*). Jezični sustav Y, kojega su se elementi najprije pojavljivali u jezičnim iskazima unutar jezične porabe jezika X, a zatim se društvenim sankcioniranjem integrirali u jezični sustav X, naziva se *jezikom davaocem* (njem. *Gebersprache*, *gebende Sprache*; engl. *giving language*).

Integrirani elementi jezika primaoca, odnosno posuđene leksičke jedinice u tradicionalnoj se lingvistici i u općem jeziku nazivaju *posuđenicama* (njem. *Lehnwort*, engl. *loan word*), dok aktualna terminologija dodirnoga jezikoslovlja rabi izraz *replika*. *Model* je pak termin za element jezika davaoca koji se pri procesu jezičnoga posuđivanja najprije pojavljivao u iskazima govornika jezika primaoca, a zatim se društvenim sankcioniranjem i sistemskolingvističkom adaptacijom premetnuo u odgovarajuću repliku u sklopu sustava jezika primaoca.

¹ Kontaktnolingvistički pojmovi korišteni u ovom potpoglavlju preuzeti su uglavnom iz Wenera (1981), koji se oslanja na teoriju skupova.

jezični sustav	element
jezik davalac	model
jezik primalac	replika

Tablica 2 - Proces leksičkoga posuđivanja: temeljni pojmovi

Pri procesu posuđivanja model se glasovno, morfosintaktički i semantički prilagođava sustavu jezika primaoca da bi se naposljetku integrirao kao replika. Te strategije prilagodbe nazivaju se skupnim nazivkom *adaptacija*. Stoga je iz metodoloških razloga smisleno razlikovati između *adaptacije* kao procesa i *integracije* kao rezultata procesa. Integracija jezičnoga elementa jest diskretna kategorija, a adaptacija kontinuirana, čije se mjesto može nalaziti u kontinuumu između središta i ruba jezika primaoca (Werner 1981)

Rezultati i posljedice jezičnih dodira različito su imenovane i klasificirane u povijesti kontaktne lingvistike (Duckworth 1977, Oksaar 1984, Muhvić-Dimanovski 1992), tako da su žalopojke o terminološkoj zbrci i neujednačenosti u ovome području postale gotovo neizostavnim dijelom kontaktnolingvističkoga diskursa (Schottman 1977: 13).

Kao što smo već napomenuli, najpoznatiji model klasifikacije posuđenica u najširem smislu osmislio je Betz proučavajući leksički utjecaj latinskoga na njemački. Najviša kategorija naziva se *Lehngut*, a dijeli se na *Lehnwort* i *Lehnprägung*. Pojam *Lehnwort* općenito se odnosi na tradicionalan pojam posuđenice kao riječi jezika primaoca koje je plan izraza u fonetskom smislu sličan planu izraza modela jezika davaoca. Termin *Lehnprägung* (hrv. *jezični kalk*)² obuhvaća sve “slučajeve u kojima je neki pojam reproduciran elementima jezika koji posuđuje” (Muhvić-Dimanovski 1992: 99), a dijeli se na *Lehnbildung* i *Lehnbedeutung* (hrv. *semantička posuđenica*). “Semantičko je posuđivanje vrlo čest način postanka novih naziva. Domaća riječ koja pod utjecajem strane dobiva novo, dodatno značenje naziva se semantičkom posuđenicom. (...) Riječ *miš* odnedavno u hrvatskom jeziku ima novo značenje. *Miš* označuje malu životinjicu iz reda glodavaca. U računalnom nazivlju označuje spravicu kojom se može pomicati značka (kursor) po ekranu. Naravno *miš* i dalje zadržava svoje prvotno značenje, jer ne postoji drugi naziv za tu životinjicu. Tako riječ *miš* postaje višeznačna, ali takva višeznačnost nije štetna jer ne dovodi do zabuna koje se ne bi mogle ukloniti u kontekstu.” (Mihaljević 1993: 39). Betzova skupina *Lehnbildung* obuhvaća pojave *Lehnübersetzung* (hrv. *doslovna prevedenica* ili *prevedenica*), *Lehnübertragung* (hrv. *djelomična prevedenica*) i *Lehnschöpfung* (hrv. *formalno nezavisana neologizam*).

² Prijevode Betzovih termina donosimo prema Muljačiću (1968: 8-9).

Doslovne prevedenice ili *prevedenice* su leksemi jezika primaoca kod kojih se dio po dio modela prevodi u jezik primalac, npr. njem. *Montag* < lat. *dies lunae*, njem. *Dampfmaschine* < engl. *steam engine* (Schaeder 1993a). O njemačkim prevedenicama u “srpskohrvatskom” piše Rammelmeyer (1975), a o prevedenicama u hrvatskom bez obzira na jezik davalac Muhvić-Dimanovski (1992). U nizu radova sabranim u Nyomárkay (2000) tematiziraju se kalkovi u hrvatskom tvoreni prema mađarskim modelima.

Za razliku od doslovnih prevedenica, kod *djelomičnih prevedenica* model se prevodi samo djelomično ili približno, npr. njem. *Vaterland* < lat. *patria*, njem. *Wolkenkratzer* < engl. *sky-scraper* (Schaeder 1993b).

Evo nekoliko primjera *formalno nezavisnih neologizama*: njem. *Umwelt* < fr. *milieu*, hrv. *doigravanje* < engl. *play off*, hrv. *grad prijatelj* < engl. *sister city* (Muhvić-Dimanovski 1992: 143-146).

Betz rabi i pojmove *Lehnwendung* (hrv. *frazeološki kalk*), *Lehnsyntax* (hrv. *sintaktički kalk*) i *Teillehnwort* (hrv. *poluposuđenica* ili *polukalk*).

Frazeološki kalkovi su izrazi poput *rund um die Uhr* < engl. *round the clock*, hrv. *djevojka za sve*; *Katica za sve* < njem. *Mädchen für alles* (isto, 150-154).

Primjer *sintaktičkog kalka* je jukstapozicija u hrvatskom: *vikend trenirka* umjesto *trenirka za vikend*; “*Adidas*” *kopačke* umjesto *kopačke “Adidas”* (isto, 146-149).

Betzov nazivak *Teillehnwort* prevodi se na hrvatski izrazima *poluposuđenica*, *polukalk* ili *poluprevedenica*. Ovaj slučaj terminološke šarolikosti proizlazi iz činjenice što se korisnici pojedinoga od tih termina, iako svjesni dvojne prirode samoga pojma, proizvoljno odlučuju za jedan od njih. Sljedeći navod iz Muhvić-Dimanovski (1992: 163) ilustrira tu dvojbu: “U našem smo se istraživanju odlučili za termin *poluprevednica*, iako, naravno, i *poluposuđenica* ima svoje opravdanje, jer gledajući s aspekta stranog elementa, ta kategorija svakako graniči s kategorijom *posuđenica* i jednim se dijelom preklapa s njome. S druge strane, ona jednako tako graniči i s kategorijom *prevedenice*, pa je tako naziv *poluprevedenica* opravdan.”

“Poluprevedenice nastaju sljedećim procesom: jedan se dio složenog (obično dvočlanog) izraza preuzima u originalnom obliku iz jezika davaoca (uz adaptaciju na fonološkoj i/ili morfološkoj razini ili bez nje), a drugi se prevodi, i to najčešće doslovno.” (isto, 1992: 164). Primjeri: hrv. *gol-linija* < engl. *goal line*, hrv. *kontaktna leća* < *contact lense*.

Betzov model modificira Duckworth (1977), utoliko što u Betzovu dvojnu klasifikaciju s hijerarhijski najvišim kategorijama *Lehnwort* i *Lehnprägung* uvodi i treću ravnopravnu kategoriju: *Lehnverbindung*. Inače, kod Betza je *Lehnwort* nadređeni pojam za *Fremdwort* i *assimiliertes Lehnwort*, dok Betzov natpojam *Lehnwort* Duckworth parafrazira pojmom *entlehntes Wort* s podvrstama *Fremdwort* i *Lehnwort*.

Duckworthovim kategorijama *Lehnwort*, *Lehnprägung* i *Lehnverbindung* odgovaraju tri strategije posuđivanja na leksičkoj razini: 1. *preuzimanje* plana izraza modela u jezik davalac

(njem. *Übernahme*, engl. *importation*), 2. *zamjena* plana izraza modela “domaćim” leksemom jezika davaoca (njem. *Ersetzung*, engl. *substitution*) i 3. *djelomična zamjena*, odnosno preuzimanje jednoga dijela plana izraza u jezik davalac i istovremena zamjena preostalog dijela plana izraza “domaćim” izrazom jezika davaoca (njem. *Teilersetzung*, engl. *partial substitution*). Duckworthovu klasifikaciju možemo prikazati i u obliku tablice, pri čemu u zagradama navodimo prijedloge hrvatskih prijevodnih ekvivalenata:

Vrsta strategije posuđivanja	Rezultat
<i>Übernahme</i> (preuzimanje ili importacija)	<i>entlehntes Wort</i> (importacijska posuđenica)
<i>Ersetzung</i> (zamjena ili supstitucija)	<i>Lehnprägung</i> (supstitucijska posuđenica)
<i>Teilersetzung</i> (djelomična zamjena ili importacija i supstitucija)	<i>Lehnverbindung</i> (importacijsko-supstitucijska posuđenica)

Tablica 3 – Klasifikacija posuđenica prema Duckworthu (1977)

Prema toj klasifikaciji nadređeni pojam za posljedice jezičnoga dodira na leksičkoj razini jesu *posuđenice*. S obzirom na strategije posuđivanja razlikujemo *importacijske posuđenice* (tj. posuđenice u tradicionalnom smislu, odnosno prave posuđenice), *supstitucijske posuđenice* (tj. tradicionalno prevedenice) i *importacijsko-supstitucijske posuđenice* (tj. poluposuđenice, poluprevedenice ili polukalkove).

U istraživanju germanizama u govorima đurđevačke Podravine koncentrirali smo se na importacijske posuđenice, a strategiju supstitucije ili zamjene tematizirat ćemo samo usputno, i to pri opisu importacijsko-supstitucijskih posuđenica.

3. Opis posuđenica nastalih preuzimanjem i djelomičnom zamjenom

3.1. Morfosintaktička adaptacija

Preuzimanje i djelomična zamjena one su strategije jezičnoga posuđivanja kod kojih se barem jedan odsječak plana izraza modela realizira u replici. Odsječak plana izraza modela koji se preuzima u jezik primalac zvat ćemo morfom modela, a odsječak plana izraza replike koji je nastao po uzoru na morf modela nazivat ćemo morfom replike. Termin *morf* u sintagmama *morf modela* i *morf replike* ovdje se rabi kvantitativno označujući one dijelove modela i replike koji sudjeluju u procesu leksičke importacije. Uporabu termina *morf* ne treba brkati s uobičajenom primjenom tog termina u smislu realizacije kojega morfema u okviru jednoga jezičnoga sustava (usp. Barić i dr. 1990: 48-49). Tako se primjerice njemačka riječ *Anweisung* tradicionalno može analizirati u tri morfema: “an”, “weis” i “ung”. No, kada se taj leksem identificira kao model hrvatske replike *avajzung*, čitav se njemački niz glasova [anvaizunʝ], koji čini ishodišni oblik plana izraza, smatra *morfom modela*.

Uređeni par koji čine morf modela i morf replike zvat ćemo dijamorfnim³ parom. U skladu s tom terminologijom morf modela je dijamorfni parnjak morfa replike, a morf replike dijamorfni parnjak morfa modela.⁴ U slučaju, primjerice, modela *spazieren* i replike *špancerati se* dijamorfni par čine morf modela *spazier* i morf replike *špancer*.

Što se tiče morfološke analize na razini pojedinoga jezika, morf replike predstavlja realizaciju leksičkoga ili korijenskoga morfema, što bi u tradicionalnoj morfologiji odgovaralo tvorbenoj osnovi ili korijenu riječi (Barić i dr. 1990: 50, 194). I u jeziku davaocu morf modela uglavnom je ostvaraj leksičkoga morfema, no tome nije tako ako je model izvedenica, složenica ili pak sintagma.

Činjenica da hrvatske replike pripadaju istoj vrsti riječi kao i odgovarajući inojezični modeli (njemački, engleski...) može se objasniti sličnom kategorizacijom znanja o svijetu unutar zemljopisno ili genetski bliskih jezika. Da se, primjerice, pri procesu adaptacije ne percipira čak ni kategorija broja, pokazuju replike kojih su morfovi modela množinski oblici, npr. eng. *cakes* > njem. *Kekse* > hrv. *keksi* ili u zagrebačkom slengu *bojsi* (< eng. *boys*).

³ Aspekte modela i replike koji se odnose na morfeme Filipović (1986: 41) naziva dijamorfčkima, engl. *diamorphic*. Konzultiravši se s prof. dr. S. Žepićem, odlučili smo se za termin *dijamorfni*.

⁴ Ovom terminološkom inovacijom revidiramo diskusiju o dijamorfu iznesenu u Piškorec (1997: 31).

3.1.1. Ekskurs u jedan model morfosintaktičke adaptacije:

Filipovićev model transmorfemizacije

Za analizu posuđenica na morfološkoj razini Filipović (1986: 119-126) uvodi termin transmorfemizacija s podjelom na primarnu i sekundarnu. Kao načelo adaptacije transmorfemizacija se temelji na pretpostavci da riječ može biti sastavljena od slobodnog morfema i vezanog morfema, da vezani morfem može biti nulti, tj. da sam slobodni morfem čini riječ i da kompleksni morfem, slobodni morfem + sufiks, može činiti riječ. Ovisno o sastavu posuđenice i adaptaciji slobodnoga morfema Filipović razlikuje tri stupnja transmorfemizacije: nultu, kompromisnu i potpunu.

Pri nultoj transmorfemizaciji, odnosno prvom stupnju supstitucije model je “preuzet u jezik primalac kao slobodni morfem bez vezanog morfema, pa nema potrebe za morfološkom adaptacijom osnovnog oblika. Morfološki sustav uzima takve posuđenice bez promjena.” (isto: 119). Ovaj stupanj transmorfemizacije nazvan je prema nultom vezanom morfemu, a svrstan je u primarne promjene. Kao primjeri nulte transmorfemizacije navode se sljedeći parovi modela i replika: a) imenice: *bridge* > *bridž*, *cup* > *kap*, *rugby* > *ragbi*, *lift* > *lift*; b) pridjevi i prilozi: *fair* > *fer*, *fit* > *fit*, *groggy* > *groggi*. Adaptacija engleskih glagola ne prolazi kroz ovaj tip transmorfemizacije.

Kompromisna transmorfemizacija, odnosno drugi stupanj transmorfemizacije “javlja se onda kad posuđenica zadržava sufiks – vezani morfem iz jezika davaoca koji je doduše fonološki adaptiran – transfonemiziran, ali nije u skladu s morfološkim sustavom jezika primaoca” (isto: 121-122). Prema Filipoviću, kompromisna je replika “nestalan i nedovršen oblik koji nije završio svoju adaptaciju i teži da je dovrši, on može (i u većini se slučajeva to i događa) u daljnjem procesu adaptacije prijeći u repliku, tj. potpuno se integrirati u sustav jezika primaoca” (isto: 122). Replika se naziva kompromisnom zbog toga što je navodno jedan element ostao morfološki neintegriran. U istom se poglavlju navodi kako usprkos težnji prema potpunoj adaptaciji u repliku i integraciji u sustav jezika primaoca među posuđenim materijalom ima “dosta primjera kompromisne replike koji se upotrebljavaju kao kompromisne replike bez izgleda da se dalje transmorfemizaciju” (isto). Kao primjeri ove transmorfemizacije navode se posuđenice iz engleskoga s nastavcima *-er* i *-ing*, npr. *boks-er*, *dribl-er*, *farm-er*, *sprint-er*, *dop-ing*, *park-ing*, *tren-ing*. Ne navode se nikakvi pridjevi, niti glagoli.

Pri potpunoj transmorfemizaciji, trećem stupnju supstitucije na morfološkoj razini, riječ je o adaptaciji “vezanoga morfema jezika davaoca koji ne odgovara morfološkom sustavu jezika primaoca, i to tako da se zamijeni vezanim morfemom (sufiksom) iste funkcije i značenja iz inventara jezika primaoca” (isto: 123). Da bi model postao replikom, treba najprije prijeći u kompromisnu repliku, a zatim se zamjenom vezanog morfema jezika davaoca vezanim morfemom jezika primaoca premeće u repliku. Kao omiljeni primjer navodi se niz *box-er* > *boks-er* > *boks-ač*. Već u idućem odlomku ovo se pravilo relativira tvrdnjom da ponekad “model jezika davaoca preskače drugi stupanj supstitucije” i “prelazi direktno u repliku po principu potpune transmorfemizacije” (isto).

U završnim odlomcima poglavlja o transmorfemizaciji Filipović (isto: 125) ustvrđuje sljedeće: “Primjeri transmorfemizacije imenice pokazuju da se taj proces ne odvija uvijek po istim stupnjevima i tipovima koje smo opisali, tj. po redosljedu koji bismo očekivali, niti svi modeli prolaze kroz sva tri stupnja supstitucije koji odgovaraju svim trima tipovima transmorfemizacije. Imamo dakle: a) primjere koji prolaze kroz kompromisnu i potpunu transmorfemizaciju; b) primjere koji se zadržavaju na kompromisnom tipu i nema uvjeta za njihov daljnji razvoj u završni tip; c) primjere koji preskaču kompromisni tip i odmah ulaze u završni tip potpune transmorfemizacije”. Konstatiravši tako brojna odstupanja od prvoavedenoga, prototipnoga pravila, bez daljnjega tematiziranja nulte transmorfemizacije, autor navodi kako je “teško objasniti tu pojavu i dati određen i konačan odgovor na pitanje zašto se javljaju te tri mogućnosti” te da će pokušati na osnovu nekih primjera upozoriti na “faktore koji bi mogli odlučivati u toj nejednakoj primjeni transmorfemizacije” (isto).

Činjenica što se “kompromisna replika” *sprinter* nije odmakla dalje od drugoga stupnja supstitucije mogla bi se, prema autoru, protumačiti time što “u jeziku primaocu postoji čest semantički ekvivalent *trkač*.”

Engleski model *striker* nikada nije bio **strajker* niti **štrajker*, nego se odmah potpuno transmorfemizirao.

Na primjerima pseudoanglicizama *teniser* i *tenisač* također se navodi da je prva posuđenica kompromisna replika “u jednoj sredini”, a potonja riječ replika u potpunom tipu “u drugoj sredini”.

3.1.2. Kritika Filipovićeve modela transmorfemizacije

Iz prethodnoga prikaza modela transmorfemizacije razvidno je da je i njegov sastavljač svjestan brojnih odstupanja od “sistema supstitucije na morfološkoj razini”, po kojem se “mogu analizirati razni oblici supstitucije vezanih morfema jezika davaoca s vezanim morfemima jezika primaoca” (isto: 123). Otvorenima su ostala pitanja o tim odstupanjima, a navedeni primjeri izmiču jednoznačnom opisu u sklopu opisanoga teorijsko-terminološkoga modela klasifikacije morfološke adaptacije posuđenica. Razvidan je, dakle, nesklad između empirijskih podataka i teorijskoga modela.

Prema Hjelmslevu (1980: 20) teorija će svoj najjednostavniji oblik poprimiti, “ako se ne gradi ni na kojim pretpostavkama do li na onima što ih nužno zahtijeva njen predmet.” Ona ujedno mora “dovoditi do onih rezultata koji su u skladu s takozvanim (stvarnim ili pretpostavljenim) iskustvenim činjenicama.” Teorija jezika mora se u prvome redu voditi načelom empirizma, što ga Hjelmslev formulira ovako:

Opis ima biti neprotuslovan, iscrpan i što jednostavniji. Zahtjev za neprotuslovnošću nadređen je zahtjevu za iscrpnim opisom. Zahtjev za iscrpnim opisom nadređen je zahtjevu za jednostavnošću.

Pokušajmo razmotriti u kojoj mjeri Filipovićev model odgovara Hjelmslevljevim zahtjevima za jednostavnošću, iscrpnošću i neprotuslovnošću. Isto tako ispitat ćemo gradi li ova teorija uistinu na pretpostavkama “što ih nužno zahtijeva njen predmet” i dovodi li do rezultata koji su u skladu sa stvarnim ili pretpostavljenim iskustvenim činjenicama.

a) Jednostavnost

Predloženi model polazi od pretpostavke da se svaka riječ sastoji od slobodnoga i vezanoga morfema te da se vezani morfem modela nužno zamijenjuje vezanim morfemom replike. Vezani morfem modela može biti i nulti. Moguća su tri tipa transmorfemizacije – nulta, kompromisna i potpuna, a oni korespondiraju s tri stupnja supstitucije na morfološkoj razini. Neke posuđenice pripadaju prvomu tipu, neke drugomu, a neke pak trećemu tipu. Put od modela do replike obuhvaća tri faze: model, kompromisnu repliku i repliku. Pri nultoj transmorfemizaciji “osnovni se oblik modela, prelazeći u osnovni oblik replike bez morfološke adaptacije, integrira u hrvatski morfološki sustav bez ikakve promjene” (Filipović 1986: 120). Neki modeli adaptiraju se kao kompromisne replike na putu prema potpunoj transmorfemizaciji, ali ostanu u tom tipu usprkos težnji k potpunoj adaptaciji u repliku, a neki pak modeli preskoče fazu kompromisne replike.

Kao što je razvidno, ova je tročlana podjela tipova transmorfemizacije prilično složena, ne razlikuje dovoljno jasno između procesualne i rezultativne perspektive te postulira prijelazne oblike od kojih će neki ostati do daljnjega (ili zauvijek) prijelazni, a neki prijeći na viši stupanj. Stoga smijemo zaključiti da ovaj model morfološke adaptacije nije optimalan s obzirom na kriterij jednostavnosti.

b) Iscrpnost

Da bi teorija bila iscrpna, ona mora obuhvatiti što je moguće više empirijskih podataka. Filipovićev model primjenjiv je na čitav korpus posuđenica iz engleskoga u hrvatskome, pa se može reći da je iscrpan.

c) Neproturječnost

U nekim svojim elementima ovaj je model proturječan. Kada je primjerice riječ o nultoj transmorfemizaciji pridjeva i imenica, za pridjeve će se ustvrditi da su kompromisne replike, a za imenice potpune replike. Kombiniranje kriterija primarne i sekundarne adaptacije i trojake transmorfemizacije dovodi do interpretacijskih poteškoća: kako to da je imenica *bridž* adaptirana primarno nultom transmorfemizacijom u potpunu repliku, imenica *sprinter* kompromisnom transmorfemizacijom u kompromisnu repliku, a imenica *štrajkaš* potpunom transmorfemizacijom u pravu repliku, kao i *bridž*? Prema načelu nulte i potpune transformemizacije potpuno su transmorfemizirane dakle riječi *bridž* i *štrajkaš*, a *sprinter*

je nepotpuno transmorfemiziran i ostaje kompromisnom replikom? Nisu li *bridž* i *sprinter* međusobno srodnije nego bilo koja od njih s imenicom *štrajkaš*, uzme li se u obzir činjenica da su tvorene prema izvornim modelima (*bridge*, *sprinter*), a *štrajk-aš* tek izveden od posuđenice *štrajk*, koja je stigla u hrvatski njemačkim posredništvom? Kako to da se govori o sustavu adaptacije s tri stupnja supstitucije, u kojemu neki modeli imenice već na prvom stupnju postanu potpune replike, neki na drugom stupnju tek kompromisne replike, a neki tek na trećem stupnju stječu status potpune replike? Kako to da pridjevi adaptirani na prvom stupnju rezultiraju kompromisnom replikom, a oni na trećem stupnju potpuno transmorfemiziranom replikom? Zar nije drugi stupanj adaptacije podudaran s kategorijom kompromisne replike?

d) Uskladenost teorije s iskustvenim činjenicama

Iskustvo učenja stranoga jezika govori u prilog činjenici da prosječan govornik načelno nije u stanju provesti morfološku analizu riječi ili iskaza na stranome jeziku. Moguće je i da se više riječi jezika davaoca preuzme u jezik primalac kao jedna riječ (npr. njem. *Habt acht!* > hrv. *aptak*, njem. *Küss die Hand!* > hrv. *kistihant*, *kistijant*), a kada kao model za tvorbu replike služi izvedenica ili složenica iz jezika davaoca, govornik nije svjestan tih rječotvorbenih činjenica.

Riječi navedene u Filipovićevom modelu kao kompromisne replike petnaestak godina kasnije zabilježene su kao riječi hrvatskoga jezika (*dribler*, *farmer*, *sprinter*, *doping*, *parking*, *trening*)⁵, a riječ *bokser* jest leksem srpskoga jezika u značenju 'boksač'. Jedino riječ *parking* ima isto značnicu *parkiralište*, tvorenu prema glagolu *parkirati*, što se nikako ne može smatrati potpuno transfonemiziranim replikom kompromisne replike *parking*. Jezična stvarnost hrvatskoga jezika potvrđuje konstataciju da za neke kompromisne replike uistinu nema izgleda da se dalje transmorfemiziraju i opovrgava unutar istoga modela dijagnosticiranu težnju "k potpunoj adaptaciji".

e) Zaključna napomena

Analizom Filipovićeva modela transmorfemizacije s obzirom na načelo empirizma što ga je postulirao Hjelmslev došli smo do sljedećih zaključaka:

i) Pri opisu modela i replike u načelu je irelevantno kojom je rječotvorbenom strategijom model nastao. Naime, kada govornici jezika primaoca prema nekom modelu koji sadrži derivacijski morfem tvore odgovarajuću repliku, oni – za razliku od jezikoslovaca – nisu svjesni činjenice da je model kao takav zapravo derivacijska tvorba. Pri leksičkome posuđivanju u prvome je planu naprosto glasovna slika modela koja služi kao osnova replike na koju se mogu ali ne moraju dodavati gramatički morfemi jezika primaoca. Drugim riječima, govornik jezika primaoca u principu ne zna o modelu ono što je za jezikoslovca samorazumljiva činjenica.

⁵ Bujas (1999) bilježi sve ove riječi, a Anić (1993) ne registrira jedino *parking*.

Tako npr. činjenica što je leksem srpskoga jezika *bokser* označen kao kompromisna replika, a hrvatski *boksač* kao potpuna replika, može navesti na pomisao da je riječ o procesualno uvjetovanim oblicima (*bokser* kao vjerniji odraz modela *boxer*, a *boksač* kao oblik sa supstituiranim derivacijskim morfemom). Mi smo pak skloni ove riječi tumačiti kao replike tvorene prema različitim modelima – u slučaju replike *bokser* kao model je poslužio eng. *boxer*, dok je hrvatska replika *boksač* najvjerojatnije izvedena iz glagola *boksati* i hrvatskoga dometka *-ač* (kao npr. *pjevati – pjevač, skakati – skakač*).

ii) Pri opisima na razini leksičkoga posuđivanja iz jednoga jezika davaoca trebalo bi uzeti u obzir i svojstva posuđenica iz drugih jezika u jeziku primaocu kako bi se izbjegli paušalni zaključci o utjecaju isključivo jednoga jezika davaoca. Takav je slučaj, primjerice, s tumačenjem da se pridjevi poput *fer, fit, seksi* u hrvatskom smatraju kompromisnim replikama “jer su zadržali osobinu engleskih pridjeva (nepromjenjivost), a nisu preuzeli karakteristike pridjeva u hrvatskom (označivanje roda, broja i padeža)” (Filipović 1986: 145). Ako se ovi pridjevi u sklopu tematiziranoga modela mogu smatrati kompromisnim replikama, onda je to zato što nisu sklonjivi, a nikako zato što su “zadržali osobinu engleskih pridjeva (nepromjenjivost)”. Naime, ni pridjevski germanizmi poput *feš, braon, šik* nisu sklonjivi u hrvatskome, ali jesu u njemačkome.

3.2. Fonološka adaptacija

3.2.1. Fonovi modela i replike

Morfovi se sastoje od glasovnih jedinica, fonova. Odnosi između fonova koji tvore morfove modela i replike odgovaraju dijafonskom aspektu proučavanja posuđenica nastalih preuzimanjem ili djelomičnom zamjenom. Morfovi modela sastoje se od fonova modela, a morfovi replika od fonova replike. Pojedinom fonu replike odgovara uvijek jedan fon modela, a fonu modela jedan fon replike. Uređeni par što ga čine fon modela i odgovarajući par replike nazivat ćemo *dijafonskim parom*. Pritom će fon replike biti dijafonskim parnjakom odgovarajućega fona modela, a fon modela nazivat ćemo dijafonijskim parnjakom odgovarajućega fona replike.

U našoj terminologiji pojam fona širi je od onoga u tradicionalnoj fonetici – u glasovnom smislu on može odgovarati jednome glasu, realizaciji jednoga fonema, ili pak nizu glasova, realizaciji više fonema. Takav je, primjerice, dijafonski par njem. *l̥* > hrv. *lin* u paru modela i replike njem. *Nudel* > hrv. *mudlin* ‘okruglica’.

U nekim slučajevima dijafonski par može sadržavati jedan i samo jedan fon s nultom vrijednošću, tj. fon bez glasovnoga korelata na razini supstancije izraza.⁶ Nulti fon replike

⁶ Usp. diskusiju o znakovnoj funkciji koja ima funktive izraz i sadržaj, u sklopu koje se na obje razine postulira i razdjelba na oblik i supstanciju (Hjelmslev 1980: 51-60).

upućuje na činjenicu da odgovarajući fon modela nije realiziran na razini morfa. Tako je tome s dijafonskim parom iz našega korpusa njem. *n* > hrv. *Ø* u paru *Anweisung* > *avajzung*. U tradicionalnom jezikoslovlju bila bi riječ o “ispadanju” glasa, odnosno o sinkopi. U slučaju nultoga fona modela riječ je o umetanju ili interpolaciji fona na razini replike, kao što je tome tako kod dijafonskoga para njem. *Ø* > hrv. *a* u paru *Keil* > *kajla*.

3.2.2. Međujezična identifikacija

Analiza fonološke adaptacije posuđenica obavlja se tek nakon što se provede temeljita kontrastivna analiza jezika u dodiru i utvrde moguće interferencije na fonološkoj razini. Fonološke interferencije posljedica su pojave koja se naziva *međujezičnom identifikacijom* na fonološkoj razini. Inače, međujezična identifikacija može se odnositi i na druge razine jezičnoga sustava. Semantičke posuđenice primjer su međujezične identifikacije na semantičkoj razini. Riječ je o pojavi preuzimanja značenja analogne riječi iz jezika primaoca. Jezikoslovno zanimljivi slučajevi neželjene jezične identifikacije na leksičkoj su razini takozvani “lažni prijatelji” – riječi koje u dvama jezicima (ili kojim drugim lektovima) imaju sličan plan izraza, a različit plan sadržaja.

Pri međujezičnoj identifikaciji na fonološkoj razini dvojezični govornici identificiraju “foneme dvaju jezika po njihovim fonetskim sličnostima, ali nije uvijek lako utvrditi kada su slični” (Filipović 1986: 40). Sličnost fonema jest relativna kategorija, koja se objašava intrafonemskim hijerarhijama razlikovnih obilježja. Kao primjer navedimo identifikaciju engleskih fonema /θ/ i /ð/ od strane izvornih govornika njemačkoga i hrvatskoga. Ove interdentalne spirante izvorni govornici njemačkoga poistovjećuju s dentalnim spirantima /s/ i /z/, a izvorni govornici hrvatskoga s dentalnim okluzivima /t/ i /d/.

Drugim riječima, pojava koju nazivamo stranim naglaskom posljedica je poistovjećivanja fonema drugoga jezika s fonemima prvoga jezika. Prema glosematičkoj terminologiji ta se pojava “sastoji u oblikovanju shvaćena smisla izraza prema funkcijskim pretpostavkama što su u materinskom jeziku dane dotičnoj osobi” (Hjelmslev 1980: 54). Pojam *smisla* (dan. *mening*) Hjelmslev postulira i za razinu sadržaja i za razinu izraza. Na razini sadržaja smisao je “svaki put supstancija za kakav novi oblik te nema moguće egzistencije osim te da bude supstancija za ovaj ili onaj oblik” (isto). Kao primjeri za činjenicu da svaki jezik na svoj način kategorizira izvanjezičnu stvarnost navode se sustavi oblikovanja oznaka za boje, kategorije brojeva i glagolskih vremena. Pojam *smisla* na razini izraza Hjelmslev (1954: 56) objašnjava ovako: “Pa kao što se u različitim jezicima različito raspodjeljuju npr. zone boja ili morfemske zone, pa svaki jezik posjeduje vlastiti broj riječi za boje, vlastit broj kategorija broja, vlastit broj vremena, itd. tako uspoređivanjem jezika možemo putem suptrakcije ustanoviti zajedničke zone na fonetskom području, a one se u različitim jezicima raspodjeljuju različito.”

Fonološke interferencije kao rezultat međujezične identifikacije uvjetovane su fonološkim sustavom prvoga jezika, a njihova je vrijednost konstanta. Kao što smo istaknuli,

one se mogu dijagnosticirati kontrastivnom analizom fonoloških sustava jezika u dodiru. Pri tome ne smijemo izgubiti iz vida činjenicu da dijagnoza fonoloških interferencija dobivena kontrastivnom analizom podrazumijeva visok stupanj apstrakcije. Naime, kontrastivna analiza fonoloških sustava jezika u dodiru pokriva samo sinkronijski i sistemskolingvistički aspekt jezičnoga opisa ne uzimajući u obzir složenu procesualnost jezične zbilje koja se odražava u dijakronijskoj, idiolektalnoj, dijalektalnoj i sociolektalnoj varijabilnosti.

3.2.3. Fonološka sastavnica jezičnoga dodira

Fonološka sastavnica jezičnoga dodira između jezika L1 i L2 zastupljena je u dvjema pojavama: a) fonološkim interferencijama na sinkronijskoj razini jezične porabe pridružene jezičnome sustavu L2 i b) fonološkom obliku morfa replike u jezičnom sustavu L1 tvorenim prema morfu modela iz jezičnoga sustava L2. Ono što je pri ovom procesu zanimljivo jest činjenica da je u prvom slučaju L1 zapravo jezik davalac, a L2 jezik primalac – na fonološkoj razini. U drugom je slučaju L1 jezik primalac, a L2 jezik davalac – na leksičkoj razini.

3.2.3.1. Fonološka interferencija

Pri ovoj pojavi težište je proučavanja na iskazima pridruženima jeziku L2 u kojima dolazi do međujezične identifikacije na razini izraza pod utjecajem fonološkoga sustava jezika L1. Kodno preključivanje u ovom slučaju može obuhvatiti iskaze različite duljine – od jednoga leksema pa do čitavih tekstova. Pri ovoj pojavi uvijek je riječ o konkretnim iskazima dvojezičnih govornika koji traju u određenom vremenu. Kada se u nekom trenutku A određeni dvojezični govornik prebaci s jezika L1 na L2, a segment pridruživ jeziku L2 bude istovjetan s leksičkim morfemom iz L1 (u našoj terminologiji: morfom replike), riječ je o protoreplici kao posljedici interferencije na leksičkoj razini. Kodno preključivanje na segmentu iskaza podudarnom s leksemom iz L2 obuhvaća dvije pojave: percepciju akustičke (ili grafičke) supstance izraza modela i reprodukciju te supstance artikulacijskim oblikom izraza replike.

Potencijalno svaki leksem jezika L2 može poslužiti za tvorbu protoreplike. Protoreplika (njem. *Augenblicksentlehnung*) locirana je tako na rubu sustava konkretnoga idiolekta. Svako daljnje pojavljivanje protoreplike u iskazima pridruženima idiolektu doprinosi njezinu približavanju središtu sustava, a s obzirom na činjenicu da je jezična poraba zapravo agregat idiolektalnih poraba, replika se udaljava i od ruba sustava jezika L1 te približava njegovom središtu.

3.2.3.2. Fonološki oblik replike

U nekome trenutku A kodno preključivanje s L1 na L2 obuhvatilo je samo određenu leksičku jedinicu, odnosno budući morf modela, da bi se u trenutku B socijalno sankcioniralo i integriralo u sustav jezika (*langue*) L1. Socijalnim sankcioniranjem *hic et nunc* artikulirani oblik postao je u trenutku B samostanim leksemom jezika L1. Ovdje je razvidno da je oblik supstance modela kao leksema jezika L2 zapravo manje relevantna kategorija pri jezičnome posuđivanju, a svako govorenje o adaptaciji modela nije logično jer model i nakon trenutka A funkcionira u jeziku L2, bez obzira na svoju ulogu pri posuđivanju.

Kada bi se proces jezičnoga posuđivanja uistinu zbivao isključivo u sinkronijskome i sistemskolingvističkome području, analiza fonološke razine izraza posuđenice bila bi predvidiva i opisiva rezultatima kontrastivne analize fonoloških sustava jezika u dodiru. Skup dijafonskih parova bio bi istovjetan skupu uređenih parova koji čine svaki fonem sustava X i njegov identifikacijski ekvivalent, fonem sustava Y.

No, već i površan pogled na raznolikost dijafonskih parova pokazuje da će se pri njihovu opisu morati uzeti u obzir i komponenta jezične varijabilnosti. Dakako, ta komponentna nipošto ne isključuje načelo međujezične identifikacije, nego samo upućuje na činjenicu da je supostava fonova modela i replike na sinkronijskoj razini tek prvi korak na putu prema iscrpnom opisu glasovne razine leksičkih posuđenica.

Kako smo već istaknuli, pretpostavka za tu proceduru jest kontrastivna analiza jezika u dodiru. Međutim, za razliku od konvergirajućih rezultata kontrastivne analize na sistemskolingvističkoj razini, pri dijafonskoj se analizi uz konvergirajuće veličine pojavljuju i divergirajuće, varijabilne, koje su također rezultat određenih međujezičnih identifikacija. Budući da se sinkronijska divergencija dijafonskih odnosa ne može interpretirati pukom kontrastivnom analizom fonoloških sustava jezika u dodiru, pri njezinu je opisu potrebno uzeti u obzir i dijakronijski, dijatopski i dijastratski okvir određenoga jezičnoga dodira.

3.2.4. Vrste fonološke interferencije prema Weinreichu

Opisujući fonološke interferencije između sustava retoromanskoga govora sela Feldis i švicarskonjemačkoga govora sela Thusis u dolini Domleschg, Weinreich (1953: 14-28) je utvrdio sljedeće vrste fonoloških interferencija:

1) Hipodiferencijacija (engl. *under-differentiation*) ili nedovoljno razlikovanje fonema. Riječ je o pojavi da se međusobno brkaju dva fonema sekundarnoga jezika L2 koji nemaju svojih ekvivalenata u sustavu fonema primarnoga jezika L1. Takva je pojava primjerice brkanje palatala /č/ i /ć/ hrvatskoga standardnoga jezika kod govornika dijalekata koji nemaju u svom inventaru ova dva glasa.

2) Hiperdiferencijacija (engl. *over-differentiation*) ili pretjerano razlikovanje fonema. Pri ovoj pojavi fonološke opreke iz primarnoga jezika L1 prenose se na sustav fonema

sekundarnoga jezika L2 gdje za to nema potrebe. Takva je pojava s kajkavskim palatalom, srednjim /č/, kada ga neizvorni govornici koji u svojem dijalektu razlikuju /č/ i /ć/ ponekad izgovaraju kao standardno /č/, a ponekad kao /ć/.

3) Reinterpretacija opreka. Do ove pojave dolazi kada dvojezični govornik razlikuje foneme drugoga jezika obilježjima koja su u tom sustavu surelevantna ili redundantna, no koja su relevantna u primarnom sustavu. Takvu pojavu imamo primjerice u njemačkome izvornih govornika hrvatskoga koji nizove okluziva u njemačkome razlikuju isključivo na temelju opreke zvučno-bezvučno, ignorirajući opreku napeto-nenapeto.

4) Supstitucija glasova u užem smislu riječi. Ova se pojava odnosi na foneme koji su identično definirani u oba jezika, ali čiji je uobičajeni izgovor različit.

3.2.5. Filipovićev model transfonemizacije

Za potrebe analize fonološke adaptacije anglicizama u hrvatskome (i srpskome) jeziku Filipović (1986: 68-76) je razvio model transfonemizacije:

Transfonemizacija je zamjena fonoloških elemenata jezika davaoca elementima jezika primaoca, a javlja se u toku formiranja fonološkog oblika posuđenice u jeziku primaocu. (Filipović 1986: 69)

Ovisno o tome jesu li posuđenice u jeziku davaocu tvorene izravno prema modelima jezika davaoca ili posredno, prema modelima jezika posrednika, te o vrsti komunikacijskoga kanala (vizualni ili auditivni) Filipović razlikuje ukupno četiri načina glasovne adaptacije: 1. direktni usmeni, 2. direktni pismeni, 3. preko posrednika usmeni i 4. preko posrednika pismeni. Svi ti načini utječu i na fonološki oblik replike.

Jezik posrednik je onaj jezik preko kojega jezik davalac dolazi u dodir s jezikom primaocem. U strogom pojmovnom određenju jezičnoga dodira uvođenje kategorije jezika posrednika logički nije opravdano. Ako je koja riječ posuđena iz jezika posrednika, onda je jezik posrednik stvarni jezik davalac, bez obzira što je model u jeziku posredniku replika modela jezika davaoca. U takvoj interpretaciji hrvatska replika *keks* ne bi bila anglicizmom, nego germanizmom, a *cukor* hungarizmom, a ne germanizmom. Slobodnije pojmovno određenje jezičnoga dodira ipak dopušta kategoriju jezika posrednika, jer se na taj način tematizira širi kontekst jezičnoga posuđivanja. Stoga bi za opis replika nastalih preko jezika posrednika uz uobičajenu informaciju o posredništvu valjalo bi razmisliti i o odgovarajućem nazivku za takve posuđenice. Kao elementi provizorne terminološke opreke mogle bi se uvesti kategorije primarnosti i sekundarnosti: tako bi leksem *keks* bio primarnim germanizmom, ali sekundarnim anglicizmom, a *cukor* primarnim hungarizmom i sekundarnim germanizmom. Osim same konstatacije postojanja jezičnoga posredništva, u Filipovićevoj se teoriji ono prilično oskudno tematizira. Napose nam se čini da je gotovo zanemarena činjenica da su brojni stariji hrvatski anglicizmi primarni germanizmi i u biti sekundarni anglicizmi. Pri

tematiziranju posrednoga posuđivanja, u Filipovićevoj se teoriji uz jezik posrednik navode i “masovni mediji (MM) koji su mnogo efikasniji posrednici od jednog jezika” (1986:50). U takvom određenju posredničkoga posuđivanja ne čini nam se prikladnim pod isti nazivnik svoditi i posredničku ulogu jezičnoga kôda i posredničku ulogu masovnih medija. Dakako da je uloga masovnih medija veoma značajna pri utjecaju na jezični sustav i njegovu porabu, no ona je za sistemskojezični aspekt jezičnoga posuđivanja irelevantna.

Pri oblikovanju fonološke strane posuđenice na temelju izgovora modela u transfonemizaciji se mogu odraziti osobine fonoloških sustava jezika u dodiru, poglavito one u kojima se ta dva sustava razlikuju, npr. broj fonema te njihovo mjesto i način artikulacije. Ako je kao model poslužio njegov ortografski oblik, morf replike sadržavat će foneme koje pojedini grafemi predstavljaju u jeziku primaocu. U tom slučaju riječ je o tvorbi posuđenice prema takozvanom ortografskom izgovoru, tj. o nepoznavanju odnosa između grafema i fonema u jeziku davaoca od strane govornika jezika primaoca. U hrvatskoj jezičnoj porabi takvi su slučajevi česti pri izgovoru stranih imena i naziva: tako je u reklami za pivo marke *Löwenbräu* dvoslov *äu* izgovaran kao [au]. Inače, naziv tog piva u osječkom govornom idiomu glasi *Leven*.

Istražujući transfonemizaciju u dodiru raznih europskih jezika s engleskim, Filipović je utvrdio tri tipa transfonemizacije. Oni se temelje na podjeli fonema jezika davaoca u tri moguće skupine s obzirom na foneme jezika primaoca.

U prvoj su skupini oni fonemi jezika davaoca koji su opisom identični opisu fonema modela, pri čemu su relevantna obilježja za suglasnike mjesto i način tvorbe, a za samoglasnike položaj jezika i oblik usana. Tip transfonemizacije u kojem se takvi fonemi jezika davaoca zamjenjuju odgovarajućim fonemima jezika primaoca naziva se *potpunom transfonemizacijom*.

Drugu skupinu čine fonemi jezika davaoca “koji se zamjenjuju odgovarajućim fonemima jezika primaoca čiji opis samo djelomično odgovara opisu fonema modela” (isto: 72). Za samoglasnike se postulira različitost otvora, ali ne i mjesta tvorbe, a za suglasnike istovjetnost načina i različitost mjesta tvorbe. Doduše, već u poglavlju o primjerima djelomične transfonemizacije Filipović revidira ovo određenje i dopušta varijaciju i u mjestu i u načinu tvorbe (isto: 74). Ovi fonemi sudjeluju u *djelomičnoj ili kompromisnoj transfonemizaciji*.

Treća skupina fonema jezika davaoca sastoji se od onih fonema “koji nemaju čak ni djelomične artikularne⁷ ekvivalente u jeziku davaocu, pa se zamjenjuju posve slobodno, bez ikakva ograničenja u vezi s opisom fonema jezika primaoca” (isto: 72-73). Ova skupina fonema karakteristična je za *slobodnu transfonemizaciju*.

⁷ Umjesto *artikularne* vjerojatno bi trebalo stajati: *artikulacijske*.

3.2.6. Zaključna napomena

U ovome poglavlju prikazali smo najvažnije aspekte glasovne adaptacije posuđenica, među kojima ključnim smatramo odnos između fonološke interferencije i fonološkog oblika replike. Ukratko smo opisali i dva teorijska modela koji se tiču fonološkoga aspekta jezične interferencije i leksičkoga posuđivanja: Weinreichov (1953) i Filipovićevo (1986).

Uveli smo i dvije terminološke inovacije: jedna se odnosi na pojam *dijafonskoga para*, a druga na opreku između primarnosti i sekundarnosti s obzirom na ulogu jezika posrednika pri oblikovanju fonološke slike posuđenice. Naime, čini nam se da se kategorija jezika posrednika u hrvatskom kontaktnolingvističkom diskursu stavljala u drugi plan te da se nedovoljno jasno naglašavalo da su određene posuđenice tvorene prema modelima u jeziku posredniku.

Polazeći od načela empirizma, obavili smo preliminarni uvid u fonološku dimenziju germanizama u govorima đurđevačke Podravine i proučili kontrastivnu analizu fonoloških sustava njemačkoga i hrvatskoga jezika (Žepić 1991). Također, uzeli smo u obzir i načela kojima se rukovodio Filipović pri izradi svog modela transfonemizacije. Na osnovu ovih predradnji razvili smo vlastiti model klasifikacije dijafonskih parova koji za polazište uzima razlikovanje između međujezične identifikacije i međujezične analize. Iscrpnom opisu toga modela, njegovoj primjeni na korpusu germanizama i rezultatima dobivenim primjenom toga modela posvećeno je posebno poglavlje.

3.3. Semantička adaptacija

3.3.1. Semantika i istraživanje posuđenica

U sklopu danas već tradicionalne, strukturalističke lingvistike razvijena je istraživačka metoda nazvana *komponencijalnom analizom*. Riječ je o postupku pri kojem se određena jezična pojava raščlanjuje na određeni broj odgovarajućih elementarnih jedinica, koje se same, kao takve, ne mogu dalje raščlaniti. Ova metoda pokazala se uspješna pri analizama fonološke i sintagmatske razine jezika, što je potaknulo strukturaliste da sličnu metodu primijene i na analizu značenja (Žic-Fuchs 1991: 28–64). Tom metodom pokušalo se raščlaniti značenje leksema na njegova najmanja, razlikovna značenjska obilježja, tzv. seme. No, pokušaji da se leksemi prikažu i opišu kao snopovi semantičkih obilježja imali su uspjeha samo u određenim područjima leksika (primjerice pri opisima rodbinskih naziva). Činjenica da mnogi leksemi izmiču opisu s pomoću semantičkih obilježja rezultirala je kritičkim odnosom prema komponencijalnoj analizi značenja. Takvu kritiku sedamdesetih su godina 20. stoljeća iznosili generativisti, a osamdesetih i devedesetih godina kognitivni semantičari. Ovakav, kritičan odnos prema strukturalističkom poimanju značenja rezultirao je posljednjih petnaestak godina istraživanjima u sklopu prototipne semantike. Predstavnici ovoga pristupa značenje pojedinoga leksema ne shvaćaju kao diskretnu kategoriju koja se može raščlaniti na konačan broj jezgrenih značenjskih obilježja, već ga pokušavaju opisati uzimajući istovremeno u obzir

i znanje o jeziku i znanje o svijetu, dajući tako jednaku važnost i sistemskolingvističkim i kognitivnim faktorima (isto, 128).

Bit će da su nedostaci komponencijalne analize bili poznati istraživačima posuđenica, pa je oni ni nisu posebno recipirali i primjenjivali u svojim istraživanjima, nego su se pri opisu odnosa između značenja modela i replike radije držali tradicionalnih leksikoloških, rječničkih definicija pojedinih leksičkih jedinica.

S druge pak strane, ni prototipna semantika kao relativno nov pristup u semantičkim analizama nije recipirana u istraživanju posuđenica. Budućnost će pokazati jesu li razlog tome eventualni deficiti toga pristupa, kao što je bio slučaj s komponencijalnom analizom, ili je pak riječ o činjenici da istraživanje posuđenica danas više nije “u modi”.

3.3.2. Odnos značenja modela i replike

Kao što smo naglasili u prethodnom potpoglavlju, istraživači posuđenica u svojim su se studijama služili klasičnim, rječničkim opisima značenja modela i replike (usp. Carstensen 1964, Filipović 1985: 153-182, Bellmann 1988, Werner 1981).

Opis odnosa značenja modela i replike, tj. semantičke adaptacije modela odnosi se na usporedbu opisa značenja modela i značenja replike. Kako je barem minimalna sličnost plana izraza i plana sadržaja potrebna da bi se uopće dva leksema jezika u dodiru proglasila modelom i replikom, značenja modela i replike nužno su međusobno slična. Doduše, u nekim slučajevima ta sličnost nije vidljiva na prvi pogled, no svakako je utvrdiva. Kad tome ne bi bilo tako, leksemi koji se smatraju modelom i replikom zapravo bi bili pogrešno kategorizirani kao takvi.

Načelno postoje dva moguća odnosa između značenja modela i značenja replike:

1. Značenje replike u velikoj je mjeri slično značenju modela. Ovaj odnos nazivat ćemo *znatnom semantičkom sličnošću*. Naime, značenja dvaju znakova različitih jezičnih sustava po definiciji nikada nisu identična. Stoga u ovome radu koristimo relacijski pojam *sličnosti*, koji podrazumijeva kontinuirani odnos između identiteta i različitosti. Naš pojam *znatne semantičke sličnosti* odgovara Filipovićevoj *nultoj semantičkoj ekstenziji* (1985: 181). Znatna semantička sličnost vrlo je česta vrsta odnosa između značenja replike i značenja modela u slučajevima kada model, primjerice, označava kakav konkretan predmet materijalne kulture, obično u jeziku kakve struke.

2. Značenje replike djelomično je slično značenju modela. Ovaj odnos naziva se *djelomičnom semantičkom sličnošću*. Djelomična semantička sličnost može biti dvojaka: a) značenje replike “uže” je od značenja modela, tj. broj denotata replike manji je od broja denotata modela; b) značenje replike “šire” je od značenja modela, tj. broj denotata replike veći je od broja denotata modela. U prvom slučaju govorimo o *suženju značenja*, a u drugom o *proširenju značenja*. Dakle, suženje i proširenje značenja (Filipović 1985: 161) dvije su

podvrste djelomične semantičke sličnosti. Uz znatnu semantičku sličnost suženje značenja najčešća je vrsta odnosa između značenja modela i značenja replike. Ova pojava motivirana je činjenicom da brojni modeli sadrže više od jednoga značenja, a da je značenje replike u pravilu vezano uz jedno značenje modela.

Suženje i proširenje značenja mogu se odnositi i na broj značenja modela, ali i na suženje i proširenje s obzirom na značenjsko polje, odnosno njegov opseg (Filipović 1985: 165-178). Kombinirajući semantičke odnose suženja i proširenja značenja te kriterije broj značenja i opseg značenjskog polja dobivamo sljedeće četiri vrste odnosa djelomične semantičke sličnosti modela i replike: a) suženje značenja s obzirom na broj značenja modela, tj. značenjskih polja; b) suženje značenja s obzirom na opseg nekoga značenjskoga polja modela; c) proširenje značenja s obzirom na broj značenja modela, tj. značenjskih polja; d) proširenje značenja s obzirom na opseg nekoga značenjskoga polja modela.

I. Znatna semantička sličnost

II. Djelomična semantička sličnost

1. Suženje značenja

A. s obzirom na broj značenjskih polja (b)

B. s obzirom na opseg značenjskog polja (o)

2. Proširenje značenja

A. s obzirom na broj značenjskih polja (B)

B. s obzirom na opseg značenjskog polja (O)

Tablica 4 – Vrste semantičkih odnosa između modela i replika

U našoj analizi germanizama u govorima đurđevečke Podravine semantičkoj adaptaciji kao takvoj nećemo posvetiti posebno poglavlje. Tako je tome iz dva razloga. Prvi je razlog što se semantička adaptacija svake posuđenice temeljito opisuje u *Rječniku modela i posuđenica*. Drugi razlog odnosi se na činjenicu da su podaci iz našega korpusa u skladu s kontaktnolingvističkom zakonitošću prema kojoj su znatna semantička sličnost i suženje značenja najčešće vrste odnosa između značenja modela i značenja replike.

4. **Sistemskolingvističke i sociolingvističke pretpostavke jezičnoga dodira**

Već je Weinreich (1953) upozorio da je terminološka neujednačenost i šarolikost u cjelokupnom području istraživanja jezičnih dodira i posuđenica u prvom redu posljedica strukturnih razlika među jezicima u dodiru. Stoga je i opis adaptacijskih strategija uvjetovan u svakom pojedinom slučaju konkretnim jezicima u dodiru, odnosno strukturom tih jezika. I naša analiza germanizama u govorima đurđevečke Podravine potvrđuje ovo pravilo. Naime, klasifikacija posuđenica na osnovu morfološkoga kriterija uvjetovana je korpusom empirijskih podataka tako da ne može imati status univerzalne klasifikacije.

No, ono što je zajedničko svim pojavnim oblicima fenomena *ljudski jezik* jest činjenica da je svaki ljudski jezik sustav znakova i pravila njihova kombiniranja. Za razliku od drugih znakovnih sustava, jedno je od njegovih osnovnih obilježja dvostruka artikulacija (Martinet 1968: 13-29). To obilježje predstavlja univerzalnu strukturnu pretpostavku jezičnoga posuđivanja i leksičke integracije. Međutim, kako je jezik kao znakovni sustav najuže povezan s *čovjekom* i njegovim postojanjem i djelovanjem, postojanje toga sustava i njegovih pojava oblika, uključujući i međusobne dodire, bolje se može objasniti uzme li se u obzir povijesni i društveni kontekst. Štoviše, upravo je taj kontekst preduvjet bilo kakvoga jezičnoga dodira, pa je njegov opis komplementaran sistemskolingvističkom opisu posljedica jezičnoga dodira.

II.

POVIJESNI I SOCIOLINGVISTIČKI KONTEKST NJEMAČKO-HRVATSKOGA JEZIČNOGA DODIRA U ĐURĐEVEČKOJ PODRAVINI

1. Razdoblje Vojne krajine (1535. – 1871.)

Stalna veza Hrvatske sa zemljama njemačkoga govornoga područja, a time i njegovim stanovnicima, govornicima raznih inačica njemačkoga jezika, uspostavlja se početkom 13. stoljeća, kada doseljenici iz njemačkih zemalja (tzv. *hospites*) sudjeluju u osnivanju hrvatskih gradova. “Najstarije spominjanje Nijemaca kao ‘hospitesa’, koji uživaju posebne privilegije u obavljanju svojih obrtničkih usluga nalazimo u gradu Varaždinu već 1209. godine. Ovi su Nijemci doseljavali iz Štajerske, odnosno Graza, te su kao vješti obrtnici bili vrlo cijenjeni. Oni su kroz ‘vandovanje’ svojih naučnika uvijek nanovo jačali vezu s njemačkim prostorom, unašajući u Hrvatsku novostečena iskustva.” (Kolar-Dimitrijević 1994: 43). “Nosioci njemačkoga jezika u Hrvatskoj su njemačkogovoreći doseljenici u gradove, najprije obrtnici i trgovci, a kasnije i liječnici, ljekarnici i službenici, koji su usprkos svojoj malobrojnosti i relativno brzom asimilaciji s domaćim stanovništvom, osigurali trajanje njemačkom jeziku.” (Žepić 1996a: 309).

Veza Hrvatske s njemačkim jezičnim prostorom trajala je s većim ili manjim intenzitetom sve do početka 20. stoljeća, odnosno raspada Austro-Ugarske Monarhije. No tek u 16. stoljeću, izborom Ferdinanda I. za hrvatskoga kralja, počinje čvrsta i intenzivna povezanost između Austrije i Hrvatske (Žepić 1995). “I hrvatsko je plemstvo u bliskim odnosima s austrijskim, tako da njemački jezik napose u zadnjoj trećini 18. stoljeća postaje jezikom viših društvenih staleža u Hrvatskoj.” (Žepić 1996a: 309).

Ovdje skicirani povijesni okvir u svojoj upravno-političkoj, gospodarskoj, kulturološkoj i jezičnoj dimenziji, ujedno je i podloga njemačko-hrvatskoga jezičnoga dodira u Hrvatskoj.

Posebnu ulogu njemački je jezik imao na području Vojne krajine, što je u sklopu Habsburške Monarhije osnovana u prvoj polovici 16. stoljeća radi obrane od Turaka. Prije nego što su se intenzivirali ratovi s Turcima 1683. godine Vojna se krajina sastojala od dviju granica: “hrvatske” sa sjedištem u Karlovcu, omeđene Jadranskim morem, Kupom i Savom, te “gornjoslavonske” s generalatom u Varaždinu, koja je obuhvaćala područje između Drave i Save. Potonja granica sastojala se od dviju pukovnija sa sjedištima u Križevcima (njem. *Kreuz*) i Đurđevcu (njem. *Sankt Georgen*) (Krajasich 1974: 41). Vojna krajina ukinuta je tek krajem 19. stoljeća, a njezino je područje pripojeno građanskoj Hrvatskoj (Wagner 1971). Budući da je Vojna krajina bila podređena carskom Dvorskom ratnom vijeću (njem. *Hofkriegsrat*), kolegiju koji je fungirao kao neka vrsta ministarstva obrane za njemačke i austro-ugarske habsburške zemlje, a ne hrvatskom saboru i banu, u tom dijelu hrvatskoga etničkoga prostora njemački je jezik imao status službenoga i zapovjednoga jezika.

Nakon pada Virovitice 1552. godine pa sve do kraja 17. stoljeća sjevernohrvatski gradić Đurđevac bio je najistočnija utvrda Habsburške Monarhije u sklopu Vojne krajine. U svom prikazu podravske povijesti Horvat (1933) posvećuje čitavo jedno poglavlje 1552. godini, opisujući teško vojno i društveno stanje uzrokovano turskim napadima: “Otkako je u turske ruke pala Virovitica, nestade sigurnosti u Podravini. Turci su naime iz Virovitice prodirali u Podravinu prema Koprivnici, koju radi toga dade hrvatski sabor jako utvrditi. Između

Koprivnice i Virovitice propadoše sva sela, iz kojih se bijedni narod hrvatski odselio većinom preko Drave u južnu Ugarsku, gdje je još i danas žive mnogi potomci tih bjegunaca. (...) Nešto se naroda održalo u Đurđevcu, gdje je Ferdinand u tvrđu smjestio znatniju vojničku posadu. U Đurđevcu je 4. kolovoza 1554. vojvoda Jakov Sekelj imao 100 konjanika i 104 pješaka.”

Tek nakon što su Turci napustili Viroviticu 1684. i sklapanjem karlovačkoga mira 1699., kada su Slavonija, Srijem i Vojvodina oslobođeni od turske vlasti, Đurđevac gubi svoj strateški značaj za austrijsku carevinu (Kruhek 1985). No sve do 1756., kada je osnovan grad Bjelovar kao zajedničko sjedište križevačke i đurđevačke pukovnije, Đurđevac je središte pješačke pukovnije. Ta je pukovnija imala kumpanije u Đurđevcu, Virju, Novigradu, Peterancu, Pitomači, Velikom Trojstvu, Grubišnom Polju, Kovačići, Severinu, Rači, Kapeli i Sokolovcu (Horvat 1940: 62). Đurđevačka utvrda Stari grad, koja je stoljećima služila kao fortifikacijski objekt za obranu od Turaka, impresivan je spomenik je iz toga razdoblja đurđevačke povijesti (Kruhek 1985, Janković-Hapavel 1996, Đurić / Feletar 1992: 223-228).

Iako su u 18. i 19. stoljeću zapadni dijelovi Vojne krajine izgubili svoju prvobitnu obrambenu važnost, zadržani su u njezinu sklopu jer su predstavljali velik ljudski potencijal za carsku vojsku (Bertling 1912: 3). Na Hrvate je herceg von Hildburghausen gledao kao na “blago carskoga dvora koje se ne bi moglo ni otkupiti, ni platiti novcem” (prev. V. P.) (“Beitrag des Herzogs von Hildburghausen”, navedeno prema Vaniček 1875: 439). “Pošto su terezijanske reforme učvrstile državni ustroj, stari vojni i financijski sustavi postali su zastarjeli i većinom su dokinuti. Sve carske zemlje preuzele su svoj dio obrane. Ipak, Austrije je oklijevala s raspuštanjem prave Vojne krajine. Naime, to je područje i nadalje davalo jake vojne snage za ratove protiv Pruske, Osmanlijskoga Carstva i Francuske revolucije, a do sredine 19. stoljeća odatle su dolazile najpouzdanije pukovnije austrijske vojske”. (prev. V. P.). (Rothenberg 1970: 223).

Sve do 1871. godine, kada je razvojačen Varaždinski generalat, kojega je dio bilo i područje đurđevačke pukovnije, njemački je bio službeni jezik u đurđevačkoj Podravini. U đurđevačkoj osnovnoj školi i danas se čuva Spomenica (njem. *Ehrenbuch*), vođena od 1829. do 1872. godine, vrijedan izvor za povijest njemačkoga školstva i njemačkoga jezika u Đurđevcu. Osim pravopisnoga i onomastičkoga aspekta njemačko-hrvatskoga jezičnoga dodira posebno je zanimljiv način na koji je zabilježen prijelaz s njemačkoga kao službenoga jezika na hrvatski – zapis za 1871. pisan je njemačkim jezikom, a onaj za iduću godinu, 1872., sročjen je na hrvatskom. Sačuvana je i spomenica iz njemačke škole u Virju kao i knjiga zapovijedi, *Befehls-Protocol* (Podravec 1999: 29, 31).

Za razliku od nekih drugih hrvatskih područja i gradova gdje je velik dio stanovništva govorio njemački kao materinski jezik, u đurđevačkoj je Podravini većinsko stanovništvo bilo hrvatsko. Ono je njemački jezik (na)učilo u školi ili tijekom vojne službe. U opsežnom radu o Nijemcima u Srijemu, Slavoniji i Hrvatskoj do Prvog svjetskog rata Oberkersch (1972) ne navodi nikakvu germanofonu koloniju na području đurđevačke Podravine, iz čega se može zaključiti da germanofono stanovništvo na tom području nije bilo statistički relevantna kategorija.

S osnivanjem njemačkih škola u Varaždinskom generalatu, što ga je potaknuo njegov zapovjednik general baron Beck, počinje se 1755. godine, kada pijaristi, duhovnički red što ga je 1617. osnovao u Rimu J. v. Calasanza radi organiziranja školske poduke (dtv-Lexikon 14: 130), preuzimaju samostan Marča (Vaniček 1875: 575-592). Iste godine pijaristima se dopušta da u Bjelovaru izgrade svoju crkvu i školu (isto, 576).

Tako je, primjerice, temeljem naredbe carice Marije Terezije od 8. veljače 1755. u Virju 1759. godine osnovana Carska trivijalna škola na njemačkom jeziku (Podravec 1999: 27-28): “Virovsku školu polazili su učenici i iz novigradske satnije sve dok nije u Novigradu osnovana škola (1830.). Kako piše u Spomenici Opće pučke škole, trivijalne su škole trajale tri godine i imale su I. razred donji, I. razred gornji i II. razred. Uz učenje čitanja i pisanja, računanja i vjeronauka učenici su imali i vojne vježbe pa su za to morali imati posebno odijelo, drvenu pušku i drveni mač. Na svakoj je školi bio jedan učitelj, a ako je broj djece prelazio 40, onda je dobivao pomoćnika. U te su se škole upisivali dječaci s 8 ili 9 godina i kasnije, pa je u odjelu bilo djece različitih uzrasta. Svi su nakon takvog školovanja bili gotovi vojnici. To su bile neobavezne škole, pohađali su ih uglavnom dječaci, iako su se upisivale i djevojčice uglednih roditelja. Najbolje su učenike slali na vojnu obuku kako bi postali dočasnici i časnici.“ Nadzor nad školama imali su vojni časnici, a učitelji su bili uglavnom razvojačeni časnici ili invalidi, koje je plaćala država.

Što se tiče dvojezičnosti učenika i njihove uronjenosti u diglosijsko okružje, gdje je njemačkom jeziku pripadala domena školstva, vojske i uprave, a hrvatskom domena privatnosti, može se ustvrditi da se radilo o vrlo visokom stupnju bilingvalnosti. U prilog toj tvrdnji govori i zapis iz Spomenice Opće pučke škole u Virju (1872): “Po svemu i u svemu se dakle na ovi trivijalnih škola i glavnih u krajini bivšoj postupalo po njemački i diete, koje bi dobro učilo u takovih škola, bilo je gotovo Niemac u školi, nu izvan škole i kod kuće pridržavalo bi narodno svojstvo i biljeg.”

U Đurđevcu je prva škola na njemačkom jeziku osnovana 1757. (Feletar 1988: 248). No, osnivanje škola na njemačkom jeziku nije u isti mah i početak školstva na području đurđevečke Podravine. Naime, u prijašnjim razdobljima djelovale su škole pod ingerencijom Crkve. Učitelji su bili orguljaši i pomoćnici župnika, uglavnom Hrvati. Kanonska izvješća vrijedan su izvor za rekonstrukciju njihova rada i života. Najstariji podatak o jednom takvom učitelju crkvene škole sadržava izvješće od 13. rujna 1649., kada u Virju učitelj Grga Formić podučava djecu u svojoj kući, ne dobivajući nikakvu plaću ni od vojske ni od općine, nego uživa 4 jutra crkvene zemlje (Podravec 1999: 25). U izvješću o kanonskoj vizitaciji Đurđevcu 13. ožujka 1659. kanonik Vinković ne spominje ime učitelja, no navodi se podatak da od krajiške uprave dobiva plaću od 2 rajnska forinta, a opisuju se i njegovi “honorarni” prihodi (Horvat 1940: 16): “Učitelj prati župnika na sprovodima, pa svaki put dobiva 4 denara. Kada pak ide sa župnikom o blagdanu Sv. Triju Kraljeva od kuće do kuće, onda mu župnik daje treći dio sabranih denara, kruha, lana i sušenih svinjskih nogu.”

Škola u Molvama osnovana je 1765. godine, a njezin je osnivač bio “domaći sin pater Filip Litvić, koji je u starosti službovao u Molvama kao župnik, od godine 1794. do 1814.

Školska nastava obavljala se u župnom stanu, a učitelji su bili župnici i graničari podčasnici. Škola nije bila redovita već su je pohađala ona djeca čiji su roditelji htjeli da im djeca znaju čitati i pisati. Škola je trajala samo za vrijeme kada je u selu bio župnik. Kanonska vizitacija župe Molve iz godine 1771. bilježi da djeca iz Molvi polaze nastavu u Virju. Vizitacija iz 1825. godine spominje učitelja Stjepana Kovača, a nastavu polazi 40 dječaka, što zapravo ukazuje na početak redovne nastave” (Špoljar 1998: 202-203).

Škola u Kalinovcu osnovana je 1828. (Cvekan 1991: 46) ili 1829. godine (Aurer 1938: 7), a u Podravskim Sesvetama 1830. godine (Cuvaj 1910/1911 I: 663; Cvekan 1994: 35).

Pučka škola u Brodu na Dravi utemeljena je 1815. godine, a 1844. godine preseljena je zajedno s cjelokupnim stanovništvom u novoosnovano mjesto Ferdinandovec. No, usprkos činjenici što je nova škola sazidana već u jesen 1844., školske godine 1844./45. u njoj nije održana nastava jer je u zgradi stanovao župnik. Nakon što je sagrađen i župni dvor, župnik se seli iz školske zgrade, a redovna nastava započinje u školskoj godini 1845./46. (Cvekan 1996: 121).

Što se tiče pravne regulative koja se odnosila na nastavu na njemačkom jeziku, treba spomenuti i carsku naredbu od 24. srpnja 1764. kojom se “zapovijeda osnivanje carskih škola u svakom selu ili barem sjedištu kumpanije kako bi dječaci učili njemački jezik i pismo i pripremali se za vojničko zvanje” (Podravec 1999: 27).

Tek krajem osamdesetih godina 18. stoljeća u školama se počinje upotrebljavati hrvatski jezik, i to u poduci vjeronauka. Pravni temelj te odluke predstavlja dokument *Lectionsplan der slavisch-deutschen Schulen*, što ga je 1781. godine u Bjelovaru donijelo prosvjetno povjerenstvo, sastavši se radi izrade kurikuluma za škole u Vojnoj krajini (Vaniček 1875: 594). Međutim, sredinom 19. stoljeća u većini pučkih škola Đurđevačke pukovnije nastava se održava na hrvatskom jeziku. U tzv. trivijalkama kao elitnijim školama za izobrazbu budućih časnika, i dalje je nastavni jezik njemački. “Gjurgjevačka je pukovnija g. 1857. imala 69 škola. Od ovih bijaše 6 t. zv. ‘trivijalka’, koje je uzdržavala država. Sve druge 63 škole bijahu t. zv. narodne (pučke) škole, koje uzdržavahu općine. Od ovih pučkih škola 4 su imale njemački, a 59 hrvatski nastavni jezik.” (Horvat 1937: 324).

Ilustrativan primjer za supostojanje škola na hrvatskom i njemačkom jeziku i njihovu sudbinu nakon razvojačenja naći ćemo u povijesti školstva u Novigradu Podravskom (Madjer 1937: 213): “Zapovjedništvo Krajiške đurđevačke pukovnije god. 1830. osnuje općinsku seosku školu. Polazilo ju je 40 dječaka i isto toliko djevojčica. Škola je imala dva razreda. Obuka se vršila u hrv. jeziku, i to: nauk vjere, čitanje, pisanje i račun. (...) Takvu je školu polazila mladež 2 godine, a izuzetno neki i 3 god. Djevojčice su se poslije toga iz škole otpuštale, a dječaci su prelazili u općinsku njemačku školu u Novigradu 3 godine i učili su nauk vjere, čitanje, pisanje i račun, a osobita se polagala važnost na njemački jezik kao prijavu za vojništvo. Njemačka općinska škola osnovana je između god. 1816–1820. (...) Njemačku školu polazili su isprva dragovoljno dječaci imućnijih roditelja kao i časnika, a kasnije su je svi bili dužni polaziti. (...) God. 1853 sagrađena je novigradska nova školska

zgrada (...). Općinska hrvatska i općinska njemačka škola premjestile su se u tu novu zgradu. (...) Njemačka općinska i hrvatska opć. škola bile su sada u istoj zgradi sve do god. 1872. Te je godine razvojačena Krajina, pa su naredbom Kr. zemaljske vlade, Odjela za bogoštovlje i nastavu, od 16–II–1872 br. 364, točka 15 prestale rečene škole i pretvorene u trirazrednu djevojačku i dječачku pučku učionicu.”

Izvorni govornici njemačkoga jezika u đurđevčkoj Podravini predstavljali su manjinu u odnosu na starosjedilačko, hrvatsko pučanstvo. U Podravini su uglavnom doselili s juga njemačkoga govornoga područja, a po zanimanju su bili vojnici plaćenici, časnici i obrtnici.

Tako je vojna posada u Đurđevcu godine 1577. brojila 230 vojnika. “Među ovima bijahu 172 vojne haramije, 54 njemačka plaćenika i 4 husara.” (Horvat 1940: 12). “1580. uz haramije bijahu u gjurjjevačkoj tvrđi 34 njemačke sluge, među kojima bijaše 30 strijelaca, 3 podčasnika i 1 sluga krajiškoga kapetana (zapovjednika tvrđje i posade).” (isto, 13).

Tomerlin-Picok (1989: 78-79) daje iscrpan popis zapovjednika Đurđevčke pukovnije između 16. i 18. stoljeća. Između ostalih, navode se i prezimena koja upućuju na njemačko, odnosno austrijsko podrijetlo njihovih nositelja: Ratzenegg, Trattmannsdorf, Teufenbach, Paradeiser, Galler, Helfernberg, Seyfried, Raumschussel, Stadl, Thurn, Stubenberg, Ehrenreich, Rindsmaul, Heister, Herberstein, Steinbeiss, Kautsch, Hohenems. Od časnika, izvornih govornika njemačkoga, očekivalo se da vladaju hrvatskim jezikom radi sporazumijevanja s podređenim vojnicima.

Obrtništvo se na području Vojne krajine⁸ počelo širiti u drugoj polovici 18. stoljeća naseljavanjem hrvatskih, ugarskih i njemačkih obrtnika: “Obrtnici iz drugih krajeva naselili su se napose u mjesta Dubicu i Sisek u Banskoj krajini, te u Đurđevac, Virje, Pitomaču i Peteranec.” (prev. V. P.). (Krajasich 1974: 248). Tako je, primjerice, 1803. godine na području Đurđevčke pukovnije bilo tristotinjak obrtnika, pa je ta pukovnija s obzirom na broj obrtnika bila na drugom mjestu nakon Petrinje (isto, 253).

S obzirom da su živjeli u okružju s većinskim kroatofonim stanovništvom, germanofoni su se doseljenici vjerojatno u većoj ili manjoj mjeri služili hrvatskim jezikom.⁹ Ta se manjina tijekom vremena asimilirala u većinsku, hrvatsku populaciju. Na primjeru niza podravskih

⁸ O doseljavanju njemačkih obrtnika i trgovaca u Vojnu krajinu usp. i Buczynski (1994). O Nijemcima u Podravini piše Kolar-Dimitrijević (1994).

⁹ Kao književno stiliziran, no uvjerljiv primjer njemačko-hrvatske interferencije u izvornih govornika njemačkoga navodimo pjesmu Đuke Tomerlina-Picoka *Preteral – sigde si* (1995): “Alzo,/ herr Makso,/ Špiclin frajt –/ mus na arbajt!// Niks gut vic,/ cuksfirer Fric,/ da bomo kvit –/ idi lepo vrit!// Fajn truca/ Matez muca,/ ne znala ja/ kaj rekla ona?// Jošče je bojle,/ brez ičije vole/ frlezaš befele –/ fujtaflin fele!// Da bar ja zeznala/ kaj ja to fulala/ i, zakaj ti mene –/ ne rešpekterala?// Kakva ti to štima/ i – disciplina?/ Iščeš dima,/ gde ga – nega!// Štram soldat/ morala znat, da to tak –/ dok vredila aptak!// Sasi se piskutlivo pišče/ em te ne sluša nišče!// Aaa, kak te i bi, kad –/ preteral – sigde si!”

prezimana Franjo Fancev (1907: 308) navodi kako je Podravina zapravo pravi “melting pot”, a preci Podravaca su njemačkoga, mađarskoga, bugarskoga, pa čak i turskoga podrijetla: “Područje od Koprivnice do Pitomače naseljeno je samo Hrvatima, no već istočno od Kloštra žive i nehrvati, i to Mađžari i Štajerci, no tako su malobrojni da se istom pohrvaćuju, a njihova djeca ne govore jezik svojih roditelja. Najbolje nam prezimana pokazuju koliki sadašnji Hrvati nisu prastanovnici ovih krajeva, nego doseljenici. Međutim, nije riječ samo o stranim (mađarskim i njemačkim) prezimenima, nego ima i takvih domaćih koja nas vode u štokavsko područje, a zastupljena su i ona bugarskoga, pa čak i turskoga oblika.” (prev. V. P.).

Poznavanje hrvatskoga jezika od strane učitelja smatralo se samorazumljivom činjenicom, ne samo prije nego što je u 2. polovici 18. stoljeća utemeljeno školstvo na njemačkom jeziku, nego i kasnije, kada je njemački jezik bio nastavnim. Ako učitelji nisu u dovoljnoj mjeri vladali hrvatskim jezikom, poticalo ih se da nadoknade taj deficit (Vaniček 1875: 593). U protivnome bi im prijeto otkaz, kako svjedoči Horvat (1940: 50-51) u bilješci o kanonskoj vizitaciji u Đurđevcu iz 1758. godine: “Učiteljsku i orguljašku službu od nekoga doba vrši Josip Langjak. On je surova glasa, a ne zna hrvatski jezik. Zato je kanonik arhidjakon odredio neka se namjesti drugi prikladniji učitelj, jer Langjak nije sposoban za orguljaša, a još manje za obučavanje mladeži.”

Isto tako, od učitelja se očekivalo da perfektno govore njemački. Tipičnog, višejezičnog učitelja nalazimo, primjerice, u kanonskom izvješću o vizitaciji u Novigradu Podravskom 1768. godine (Madjer 1937: 125): “Učiteljem je Mijo Stibi, koji govori latinski, mađarski i njemački. On je ujedno orguljaš. Rodom je iz Đurđevca; u Novigradu je počeo služiti uz obvezu da orgulja i obučava mladež.”

Da je znanje njemačkoga jezika kod učitelja u školama Vojne krajine bilo popraćeno visokom filološkom i glotodidaktičkom kompetencijom, svjedoči i djelovanje đurđevčkoga učitelja Ladislava Škrobota, koji je četrdesetih godina 19. stoljeća sastavio udžbenik njemačkoga jezika i njemačko-hrvatski rječnik za škole u Vojnoj krajini (Häusler 1996).

Svećenike koji su služili u župama¹⁰ đurđevčke Podravine imenovao je zagrebački biskup. Oni su u pravilu bili Hrvati koji su svoje studije završavali na domaćim i inozemnim sveučilištima. Ti su svećenici studirali između ostaloga u Zagrebu, Lepoglavi, Grazu, Beču, Bologni, Rimu, a osim hrvatskim služili su se još barem njemačkim i latinskim jezikom (Horvat 1940, Cvekan 1991). I za njih se, kao i za časnike i učitelje, podrazumijevalo da budu dvojezični i višejezični. Da je njihova jezična kompetencija bila visoka, potvrđuje i podatak što ga navodi Horvat (1980 II: 667) o kajkavskohrvatskom prijevodu prosvjetnoga zakona iz 1774. godine, *Allgemeine Schulordnung*, kojim se regulira novi ustroj školstva u Habsburškoj

¹⁰ O demografskoj povijesti đurđevčkoga dekanata vidi Matica (1996).

monarhiji: “Iz škole u Đurđevcu sačuvan je hrvatski prijevod novih propisa, što ga je učinio župnik Đuro Kušić¹¹ god. 1775 (...)”.

Demografski i jezični kontekst supustojanja njemačkoga i hrvatskoga elementa, koji u velikoj mjeri korelira s dvodijelnom društvenom raslojenošću na viši i niži društveni sloj,¹² odraz je osnovnog organizacijskog koncepta Vojne krajine u Hrvatskoj. Prema tom konceptu domaće je, hrvatsko stanovništvo, organizirano u velike kućne zadruge,¹³ u odnosu na pučanstvo u drugim područjima Monarhije uživalo određene gospodarske i porezne povlastice, no zauzvrat je imalo obvezu graničarske i vojne službe (Krajasich 1974: 140-146, Völkl 1982:9). Posebnu je važnost imalo davanje zemlje u leno. “Umjesto plaće, Hrvatima je za vojnu službu u domovini i inozemstvu davana zemlja na slobodno uživanje kao neka vrsta ‘vojnog lena’.” (prev. V. P.) (Bertling 1912: 4). Dok su mlađi muški članovi zadruge bili u vojnoj ili stražarskoj službi, preostali dio obitelji brinuo je o gospodarstvu, osiguravajući sredstva za život članovima obitelji koji su bili u službi (Wagner 1971: 368).

Iz rekonstrukcije društveno-povijesnoga konteksta đurđevečke Podravine u razdoblju Vojne krajine vidljivo je da su veliku većinu stanovništva činili izvorni govornici hrvatskoga, koji su u većoj ili manjoj mjeri imali i određeno znanje njemačkoga jezika. Dobro poznavanje njemačkoga jezika u govoru i pismu bilo je pretpostavka profesionalnoga napredovanja u vojnoj hijerarhiji. Tako je, da bi se povećao broj učenika u školama na njemačkom jeziku, 1779. godine donesena zapovijed prema kojoj nitko tko nije vičan njemačkom jeziku i pismu ne može biti promaknut u dočasnika (Vaniček 1875: 591).

¹¹ Zanimljivo je ni Horvat (1940) ni Cvekan (1991) u svojim radovima o povijesti Đurđevca ne navode Đuru Kušića kao đurđevečkoga župnika. Bit će da je razlog tome što svećenike u Đurđevcu navode prema izvješćima o kanonskim vizitacijama. Naime, te se vizitacije nisu obavljale svake godine u svakoj župi. U svojim opisima tih izvješća Horvat (1940: 51-52) kao susljedna se izvješća navodi ona iz 1760. i 1787., što će reći da je između dviju vizitacija proteklo punih 27 godina.

¹² “Općenito je u Vojnoj krajini postojao samo jedan stalež, graničarski, a on je u sebi objedinjavao seljački i vojnički stalež. Generali, štapski i visoki časnici, viši službenici i svećenici činili su otmjeni sloj Vojne krajine.” (prev. V. P.) (Krajasich 1974: 74).

¹³ Te su zadruge ponekad bile sastavljene i od nesrodnih obitelji, a na čelu svake nalazio se kućegospodar sa svojom suprugom, kućegospodaricom, koji je kao bezuvjetni gospodar upravljao čitavom pokretnom i nepokretnom imovinom (Ljubić 1981: 22): “Budući da je zadruga u sistemu Vojne krajine predstavljala gospodarsku i društvenu cjelinu, vlast je nastojala svim sredstvima spriječiti njihovo raspadanje, što je uglavnom postigla baš davanjem spomenutih prava kućegospodararu. Posve je razumljivo da se pojedinac u takovom sistemu nije mogao odijeliti od zadružne zajednice, jer je sve što je stekao pripadalo zadruzi. Ali i zadruga je imala obaveze prema svakom pojedincu i to ne samo dok je vršio vojnu dužnost, već i u slučaju bolesti, starosti i invaliditeta.” O gospodarskoj ulozi zadruga, njihovu podrijetlu i pravnim osnovama usp. između ostaloga Mayer (1910) i Kaser (1986). O ustroju zadruga u đurđevečkoj Podravini usp. Kranjčev (1926), Tomerlin-Picok (1990: 35-37), Kovačić (1984), Dolenc-Dravski (1981).

Školovanje na njemačkom jeziku u đurđevečkoj Podravini u drugoj polovici 18. i tijekom 19. stoljeća često bi rezultiralo redukcijom kompetencije u materinskom jeziku. Tako je tome bilo napose s budućim časnicima koji su školovanje nastavili izvan Hrvatske, a mnogi od njih postigli su impresivnu karijeru u austrijskoj vojsci.¹⁴ Primjer za potiskivanje ili redukciju kompetencije materinskog, hrvatskog jezika na račun njemačkoga naći ćemo u biografiji slavnog pjesnika i austrijskog generala Petra Preradovića (Grabrovnica, 1818. – Beč, 1872.), koji je školu na njemačkom jeziku pohađao i u Đurđevcu (*Ehrenbuch 1829.-1872.*). Preradović je svoju prvu pjesmu napisao na njemačkom jeziku 1834. godine (Jankač 1909: 11). Tek deset godina kasnije počeo je pisati poeziju na hrvatskom jeziku da bi naposljetku postao jednim od najznačajnijih predstavnika hrvatskog književnog romantizma.

Budući da su pojedinci ili skupine koji su u stanju naizmjenice koristiti dva ili više jezika stvarno mjesto jezičnoga dodira (Weinreich 1953: 1), na osnovu izloženih podataka u ovome poglavlju možemo pretpostaviti da je sloj vojno sposobnih graničara bio glavni nositelj njemačko-hrvatskoga jezičnoga dodira u đurđevečkoj Podravini, ali i u ostalim dijelovima Vojne krajine. Vojna obveza odnosila se na muškarce od 16 do 60 godina (Ljubić 1981: 21). Iz Novigrada Podravske imamo opis graničarske svakodnevice: “Sve, što god je bilo iole sposobno, bilo je vojnikom. Svaki je imao kod kuće pušku, bajunetu i dr., a podoficir i sablju. Redovite vježbe pravile su se u proljeće, ujedno kad su veliki poljski radovi prestali. Ako se što osobito desilo, trubač je u rog trubio, i svi su sa svih strana trčali iz svojih domova i polja, što je ko brže mogao, i sakupljali se u mjestu na sadašnjem trgu Profesora B. Madjera iza župne crkve ili na trgu Pod Lipama, dok su žene od kuće ponijele na trg oružje onima koji su izravno s polja došli. Straže su davali još za stožer u Bjelovaru (za barutanu i kaznionicu ‘štukaus’) i za pojedine prijevoze i prijelaze na Dravi.” (Madjer 1937: 149-150).

Pripadnici toga sloja činili su znatan dio kućnih zadruga, pa se može pretpostaviti da je u njihovoj međusobnoj komunikaciji, ali i u komunikaciji s ostalim članovima zadruga došla do izražaja njihova hrvatsko-njemačka dvojezičnost u obliku raznolikih pojava interferencije i kodnoga preključivanja. Brojnost takvih komunikacijskih situacija i njihovih sudionika dala je njemačko-hrvatskom dodiru u đurđevečkoj Podravini grupno-socijalnu dimenziju. Zahvaljujući toj činjenici, pojave proistekle iz njemačko-hrvatskoga jezičnoga dodira postale su tijekom vremena elementima sustavâ govora đurđevečke Podravine, a time i sastavnim dijelom jednojezične kompetencije govornika tih govora.

Razvojačenjem Vojne krajine 1871. godine i njezinim pripajanjem građanskoj Hrvatskoj, na području križevačke i đurđevečke pukovnije osniva se Bjelovarska županija (Horvat 1937: 322-232), a njemački jezik definitivno gubi status službenoga jezika. Ovaj prelaz s njemačkoga

¹⁴ Usp. biografije časnika i odličnika iz Novigrada Podravske u Madjer (1937: 233-281).

na hrvatski jezik (njem. *Sprachwechsel*) vidljiv je usporede li se službeni dokumenti iz 1871. i 1872. godine. Evo podatka iz 1872. o jednom službeniku u Novigradu Podravskom (Madjer 1937: 153): “1873. g. bio je kot. pretstojnikom Hadžić, a prije njega, prvi nakon razvojačenja, Vondra koji je u vojsci bio natporučnik, a kao kot. pretstojnik potpisivao se 2–IV–1872: Vondra Oblt. pr. Bezirksleiter, a 22–IV–1872: ,pr. (priv?) kot. predst. Vondra nadp.’”

2. Razdoblje od ukidanja Vojne krajine (1871.) do kraja Drugoga svjetskoga rata (1945.)

Nakon razvojačenja Vojne krajine, a u sklopu toga i Đurđevečke pukovnije, njemački je jezik izgubio status službenoga jezika, čime je nestala i zakonski sankcionirana, upravopolitička podloga njemačko-hrvatskoga jezičnoga dodira.

Uspomena na razdoblje Vojne krajine desetljećima je bila u živom sjećanju nekadašnjih graničara, “đuroka”, a i danas je važan element lokalnoga i područnoga identiteta. Ovamo u prvom redu spada tzv. legenda o picoku, pjetliću, koja ima svoje izvorište u ratovima s Turcima. Prema toj legendi, izgladnjeli branitelji grada nadmudrili su Turke koji su ih danima opsjedali, ispalivši – po nagovoru starice – zadnjega pjetlića među Turke. Ovi su pak navodno povjerovali da branitelji imaju dovoljno hrane i odustali od daljnje opsade (Palošija / Sučić 1996). Inače, povijesna znanost pretpostavlja da je turski vođa Ulamabeg iznenada odustao od daljnje opsade grada zbog toga što je tom prilikom pretrpio značajne gubitke, ali i zato što je doznao da je u tursku Posavinu prodrla hrvatska vojska (Horvat 1933: 18). Zahvaljujući toj legendi stanovnici Đurđevca, a i ponekad čitave Podravine, nazivaju se nadimkom Picoki, prema vjerojatno ondašnjem nazivu za pjetlića (u današnjem govoru kaže se *p’evčec*), a scenska vizija legende o picoku pod zidinama Staroga grada od 1968. godine središnja je priredba trodnevne kulturne, folklorne i sportske manifestacije nazvane “Picokijada” (Bošković-Stulli 1983: 297-301, Petrović-Peroković 1996). Pjetlić i đurđevečki Stari grad nisu samo česti motivi u umjetnosti, napose likovnoj, nego se koriste i u logotipovima pojedinih podravnih tvrtki (npr. prehrambenog koncerna “Podravka” iz Koprivnice) ili kao oznake i nazivi pojedinih proizvoda (npr. sireva). Na razdoblje Vojne krajine podsjeća i ime đurđevečkog nogometnog kluba “Graničar”, osnovanog 1919. godine (Hodalčić 1996).

Razvojačenje Vojne krajine nije, međutim, značilo nagao i konačan prekid kroatofonoga starosjedilačkoga stanovništva s njemačkim jezikom. Naime, tehnološki i industrijski razvitak u zemljama njemačkoga govornoga područja utjecao je i na život u đurđevečkoj Podravini. Još u razdoblju Vojne krajine to je područje bilo među prvima u hrvatskom etničkom prostoru koje je došlo u doticaj s tada novim tehničkim dostignućima, industrijskim biljkama, načelima racionalne poljoprivrede i počecima industrije (Krajasich 1974: 138-139). Usporedno s nabavkom strojeva i industrijskih proizvoda te primjenom novih poljoprivrednih i gospodarskih postupaka u podravskom dijalektu nastaju i nove posuđenice iz njemačkoga.

Usprkos činjenici što je na području đurđevečke Podravine bio zanemariv broj izvornih govornika njemačkoga,¹⁵ njihov je gospodarski¹⁶ i društveni utjecaj bio znatan. U razdoblju nakon razvojačenja nastavlja se tradicija doseljavanja obrtnika iz njemačkoga jezičnoga prostora, posebno Štajerske, a domaći se kalfe i nadalje usavršavaju u austrijskim, mađarskim i češkim radionicama i manufakturama, uspostavljajući tijekom tih boravaka ne samo poslovne, nego i privatne veze (Kolar-Dimitrijević 1994: 46). “Nije za odmet reći da su kalfe iz Podravine u pravilu uvijek odlazili u Graz, te da su stoga gotovo svi podravski obrtnici znali dobro njemački jezik, a mnogi su se i oženili kćerima svojih štajerskih gazda, te su ih doveli u Podravinu.” (isto).

U okolici Varaždina, Ludbrega i u Međimurju Nijemci se zapošljavaju kao ekonomski na veleposjedima, a posebno su mnogobrojni među trgovcima. Tako su se tijekom 19. i početkom 20. stoljeća četiri generacije trgovačke obitelji Tottar u Virju bavile uvozom željezne, luksuzne i manufakturne robe iz Pečuha, Graza i Beča, “što je u znatnoj mjeri utjecalo na povišenje standarda na ovom području”, ali i izvozom svile proizvedene u vlastitoj svilani, šišarke, ovčje vune, brašna, meda, stoke i drva (isto). “Trebalo naglasiti da su Tottarovi uredno vodili trgovačke knjige i na osnovu očuvane korespondencije možemo rekonstruirati njihove veze s najpoznatijim veletrgovcima Austrije, Mađarske, Italije i Varaždina. Dakako da je jugoslavenska država, stvorena krajem 1918, nastojala prekinuti ovu trgovinu u čemu je uspjela, te se zadnji Tottar Julius bavio poljoprivredom, napustivši potpuno trgovinu, a Virje je počelo gubiti značaj trgovačkog središta za Podravinu.” (isto).

Trgovinu željeza i manufakturu vodi u Đurđevcu Ferdinand Brenner, a njegov sin Gabriel otvara vlastitu trgovinu u Pitomači 1900. godine. Robu nabavljaju preko Ferdinandovca, gdje je domicilna obitelj podravskih industrijalaca Nöttiga (podr. *Ne: tik'ovi*). Tako je Slavoljub Nöttig 1876. godine u Đurđevcu osnovao paromlin. Njegov sin Eduard (1877.-1930.) školovao se u Obrtnoj školi u Zagrebu, a nakon toga usavršavao u Njemačkoj. Po povratku se angažirao u mlinarskoj industriji, sjedinivši 1916. paromline u Đurđevcu i Pitomači s novosagrađenim mlinom u Bjelovaru i postavši generalni ravnatelj tih Sjedinjenih paromlina, a djelovao je i u strojarskoj i drvnoj industriji (isto, 47).

¹⁵ Analizirajući popis stanovništva iz 1910. godine Kolar-Dimitrijević (1994: 45) piše: “Prema popisu od 31. siječnja 1910. u varaždinskoj županiji bilo je 587 Nijemaca i još u gradu Varaždinu 585. U bjelovarsko-križevačkoj županiji deklarirali su se kao Nijemci 4.235 osoba, pa je prema tome Podravina imala približno pet tisuća Nijemaca, odnosno osminu onog broja koliko je imala virovitička županija s gradom Osijekom. Međutim radi židovskog problema, odnosno nepreciznih kriterija njemačke narodnosti teško je donijeti posve ispravan zaključak.” Iako broj od pet tisuća govornika njemačkoga nije zanemariv, treba uzeti u obzir činjenicu da se ovdje pod područjem Podravine podrazumijeva čitav prostor nekadašnjeg Varaždinskog generalata uključujući i veće gradove kao što su Koprivnica, Bjelovar, Križevci. Od tih pet tisuća u đurđevečkoj je Podravini bilo tek nekoliko desetaka izvornih govornika njemačkoga (usp. *Popisa žiteljstva 1910.*).

¹⁶ O gospodarstvu đurđevečke Podravine usp. Bedić (1996), Feletar (1988: 161-191).

Prije Prvoga svjetskoga rata u Đurđevcu djeluje paromlin poduzetničke obitelji Braun (1879.-1916.) te manji mlinovi Maitza i Lichtnera (Feletar 1988: 175). Obitelj Braun u Đurđevcu između dva rata posjeduje paromlin s električnom centralom, veliku pilanu, a posjednik Šandor Braun tridesetih godina dobiva koncesiju na ispiranje zlata u Dravi (isto, 296). Inače, Braun je još imao i paromlin u Kloštru Podravskom, dok je onaj u Đurđevcu bio najveći prehrambeni pogon u đurđevečkoj Podravini. Po ovome poduzetniku nazvana je početkom devedesetih godina 20. stoljeća bivša Klaonička ulica u đurđevečkoj četvrti Peski. Prijedlog je potekao od samih stanovnika te četvrti, nekada vrlo siromašne, kojima je Braun ostao u sjećanju kao veliki dobrotvor. Inače, mala židovska zajednica u Đurđevcu doživjela je tijekom Drugoga svjetskoga rata tužnu sudbinu svojih sunarodnjaka u Europi. Uz blagoslov komunističkih vlastodržaca kasnih pesedetih godina čak je i njihovo groblje (Vidaković 1939) devastirano, a područje Stiska, gdje je ono bilo smješteno, naseljeno je Romima. Na tom lokalitetu i danas se nalazi romsko naselje. Rušenjem zgrade bivšega “templu” na križanju Trga svetoga Jurja i Ulice Antuna Radića devedesetih godina nestali su u Đurđevcu i posljednji materijalni znakovi židovske duhovne kulture. Doduše, nekoliko starijih zgrada u Đurđevcu nekada je pripadalo Židovima, no nakon konfiskacije tijekom i nakon Drugoga svjetskoga rata, izbljedila je uspomena na njihove vlasnike.

Na istraživanju nafte i plina još od dvadesetih godina angažiraju se njemački stručnjaci, a temeljita geofizička mjerenja đurđevečke Podravine provelo je od 1940. do 1942. njemačko poduzeće “Seizmos” iz Hannovera (Feletar 1988: 297).¹⁷

U razdoblju od prije početka svjetske krize do Drugoga svjetskoga rata u Đurđevcu je radila omanja tiskara Miloslava Weinerja.

Uz već spomenutog đurđevečkog trgovca Brennera u đurđevečkoj su Podravini trgovine imali i ovi trgovci: Josip Berger, Braun i Marija Licht(n)er (Đurđevac), Pavao Pichler (Ždala), Josip Hirschler (Draganci), Ernest Hirschler (Podravske Sesvete), Egon Fürst, Eugen Schlesinger i Josip Weber (Pitomača) i drugi (isto, 309).

Ovi poduzetnici, uglavnom židovskoga podrijetla, govorili su međusobno njemački,¹⁸ pa se može pretpostaviti da su upravo u njihovim trgovinama i poduzećima izvorni govornici podravskoga dijalekta dolazili u dodir ne samo s novim proizvodima, strojevima, alatima, materijalima i tehnološkim postupcima, nego i s njihovim njemačkim nazivima.

¹⁷ Đuka Tomerlin-Picok sjeća se kao dječak tih istraživanja, njemačkih stručnjaka i domaćih ljudi koji su im pomagali.

¹⁸ Prema informaciji Đuke Tomerlina-Picoka, koji je tridesetih godina 20. stoljeća išao u školu s djecom iz tih obitelji.

S druge pak strane, razvitkom prometnih veza stanovništvo đurđevačke Podravine dolazilo je u kontakt sa stanovnicima kajkavskoga Zagreba i štokavskoga Osijeka, gradova u čijim su govorima također zastupljene brojne posuđenice iz njemačkoga.¹⁹ I doseljenici iz tih gradova, spomenuti poduzetnici, također su posredovali neke germanizme.²⁰

Domaći su pak obrtnici i poduzetnici slali svoje kćerke u austrijske domaćinske škole, gdje su uz njemački jezik stjecale znanja o domaćinstvu i damske manire, ali i donosile sa sobom drugačije čitalačke navike te ponešto liberalniji način ponašanja i odijevanja.²¹ Činjenicu pak da su “mnogi uglednici hrvatskog javnog života zbog svog školovanja na austrijskim sveučilištima čitav život bili vezani uz austrijski krug” (Kolar-Dimitrijević 1994: 49), za đurđevačku Podravinu najbolje oprimiraju život i djelo znamenitoga hrvatskoga filologa, jednoga od utemeljitelja hrvatske dijelektologije, Virovca Franje Fanceva (Senjan 1991), koji je svoju znanstvenu karijeru započeo stekavši doktorat iz filologije na bečkome sveučilištu i objavivši na njemačkom jeziku studiju o govoru rodnoga Virja i okolice (Fancev 1907).

3. Razdoblje nakon 1945. godine

Iako veze stanovništva đurđevačke Podravine s njemačkim govornim područjem na razini osobnih kontakata traju sve do danas, njihov današnji intenzitet nije ni blijeđa slika onoga u prošlosti te ne predstavlja društveno relevantnu pojavu. Novije posuđenice iz njemačkoga, za koje se čini da bi iz idiolektalne jezične uporabe mogle prodrijeti u kolektivnu jezičnu praksu, u prvom su redu malobrojni nazivi proizvoda uvezenih iz njemačkoga jezičnoga područja²² ili je pak riječ o pojedinačnim posuđenicama u vezi s kupovinom u nedalekoj Štajerskoj i Grazu te odgovarajućim carinskim formalnostima.²³

¹⁹ O njemačkom jeziku u Zagrebu i Osijeku vidi Žepić (1995). O posuđenicama u zagrebačkom govoru usp. Glovacki-Bernardi (1988, 1998), Medić (1965), Turković (1997), a u osječkom Binder (1954) i Kordić (1991). O njemačkom osječkom, esekerskom govoru usp. Žepić (1996b, 1997/98) i Petrović (1999, 2001).

²⁰ U terenskom istraživanju germanizama u podravskom dijalektu informanti u Molvama i Virju navodili su za određene germanizme da su ih koristila “gospoda”. Primjer takve uporabe navela je informantica u Virju citirajući jednu tetu, pripadnicu građanskoga sloja, koja je kupivši svom suprugu hrenovke za doručak rekla rečenicu s germanizmima koji nisu tipični za narodni govor: “Ku:pil’ a sęm Dr’a:gi vuršt’eka za fr’ištik.”

²¹ Tako je, primjerice, pokojna Vera Tomica, rođ. Mihalić (1920.-2000.), čiji je otac u međuraću držao gostionicu u Đurđevcu, boravila neko vrijeme na domaćinskoj školi u Beču. Inače, sročitelj ovih redaka poznavao je gospođu Tomica kao prvu susjedu od najranijega djetinjstva i duboko joj je zahvalan što mu je svojom blizinom, spremnošću na razgovor i posuđivanjem knjiga i časopisa omogućila uvid u kulturološki milje različit od njegove primarne socijalizacijske okoline.

²² Takav je slučaj, primjerice, s nazivima za razne vrste piva.

²³ Usp. u *Rječniku modela i replika* brojne varijante replike tvorene prema modelu *Mehrwertsteuer*.

Iz đurđevečke Podravine određen je broj radnika “na privremenom radu u inozemstvu”, iako podravski “gastarbajteri” nisu tako brojni kao iz nekih drugih područja. Otišavši u Njemačku, Austriju i nešto manje Švicarsku šezdesetih i sedamdesetih godina, mnogi od njih već su u mirovini ili pred mirovinom, a njihova djeca – ako su bila s njima u inozemstvu – uglavnom su asimilirana u germanofonu sredinu. Među iseljenicima u njemačkom govornom području zastupljen je i određen broj stručnjaka koji su ondje stekli značajan profesionalni ugled.²⁴

U smislu gospodarskih kontakata ima pojedinačnih slučajeva da privrednici s njemačkoga područja otkupljuju bivša socijalistička poduzeća ili pak otvaraju ispostave vlastitih.²⁵ Tijekom rata u Hrvatskoj početkom devedesetih na područje đurđevečke Podravine stizala je obilna humanitarna pomoć iz Austrije i Njemačke, a neke od tih humanitarnih akcija potaknutih ratnim stradanjima prerasle su u kontinuiranu humanitarnu podršku. Tako je tome s humanitarnom organizacijom “Kriegskindernothilfe” iz Rotha kraj Nürnberga, koja je financirala renoviranje zgrade u središtu Đurđevca te kontinuirano, od 1997., sufinancira školu za djecu s posebnim potrebama, smještenu u toj zgradi.²⁶

Tijekom nekoliko zadnjih desetljeća, poglavito sedamdesetih i osamdesetih godina, đurđevečku su Podravinu posjećivali brojni galeristi, kolekcionari i trgovci umjetninama iz njemačkoga jezičnoga prostora, otkupljujući radove podravskih slikara i kipara te ih promovirajući u svojim galerijama.²⁷

U zadnjem desetljeću, strelovitim razvitkom telekomunikacija, u mnogim domovima đurđevečke Podravine njemački se jezik svakodnevno čuje na nekoliko desetaka satelitskih programa.

²⁴ Najveću reputaciju postigao je Đurđevčanin dr. Drago Novak, rendgenolog svjetskoga glasa, vlasnik privatne rendgenološke klinike u Bonnu, globtroter, skupljač umjetnina i povijesnih zemljovida Hrvatske (o njegovom životu i radu usp. zbornik izdan prigodom 65. rođendana *Ispod duge most*, 1999.). Športsku karijeru nogometnog trenera ostvario je u Austriji Đurđevčanin Slavko Kovačić, a visokoškolsko obrazovanje i profesionalni ugled stekli su u Beču djeca đurđevečkoga emigranta Slavka Čambe: Vlado (službenik u austrijskom ministarstvu šumarstva), Franjo (službenik austrijskoga Zavoda za prometni odgoj) i Anđelka (liječnica).

²⁵ Takva je, primjerice, tvrtka “Lasselsberger” za proizvodnju građevinskog materijala, smještena uz jezero Gat između Đurđevca i Kalinovca.

²⁶ S obzirom da je Đurđevac tijekom rata bio relativno sigurno područje, prvotna je nakana bila da se u vili, koja je nekada pripadala poznatom doktoru Bazijancu, uredi dječja bolnica za djecu izbjeglice i prognanike. Stjecajem raznoraznih okolnosti do toga nije došlo, tako da se spomenuta humanitarna organizacija u dogovoru s lokalnim vlastima odlučila za drugi projekt: kontinuirano financiranje škole za djecu s posebnim potrebama. Inače, humanitarci iz Rotha već nekoliko godina organiziraju na jezeru Gat ljetni kamp za djecu izbjeglice, a na njihovu inicijativu otvorena je u Đurđevcu i trgovina rabljenoga namještaja, iz koje se također određeni dio zarade odvaja za financiranje spomenute škole.

²⁷ I sročitelju ovih redaka pružila se ranih osamdesetih prilika da kao srednjoškolac bude u više navrata prevoditelj za galeriste iz Hannovera.

Još do kraja osamdesetih godina njemački je jezik u školama đurđevečke Podravine bio ravnopravan engleskomu, pa čak i bolje zastupljen. Devedesetih godina, u skladu s aktualnom glotodidaktičkom prosvjetnom politikom, sve manje učenika uči njemački kao prvi strani jezik, a u nekim osnovnim školama više se uopće ne podučava (Molve, Podravske Sesvete). S druge pak strane, taj se deficit djelomično kompenzira podukom u privatnim školama, odnosno na tečajevima.

4. Zaključna napomena

Socijalna povijest njemačkoga jezika u đurđevečkoj Podravini – apstrahirajući demografsko-kvantitativni aspekt – u velikoj je mjeri podudarna sa socijalnom poviješću njemačkoga jezika u čitavom sjevernohrvatskom području. Od drugoga jezika s visokom jezičnom kompetencijom njegovih govornika nalik izvornoj kompetenciji ili pak – nešto rjeđe – materinskoga jezika u razdoblju između 16. i 19. stoljeća njemački je jezik u 20. stoljeću postao u đurđevečkoj Podravini strani jezik.²⁸

No na ulogu toga jezika i njegovih govornika u prošlosti đurđevečke Podravine kao dijela hrvatskoga etničkoga prostora podsjećaju brojne posuđenice iz njemačkoga – živi tragovi intenzivnih individualnih i kolektivnih političkih, gospodarskih, kulturnih i jezičnih dodira između govornika raznih inačica njemačkoga i hrvatskoga jezika.²⁹

²⁸ Doduše, njemački je sve do sedamdesetih godina imao ulogu prvoga stranog jezika, da bi mu desetljeće-dva parirao engleski, koji devedesetih godina preuzima primat. U 21. stoljeće sjeverna Hrvatska ulazi s njemačkim kao drugim stranim jezikom, a prema sadašnjoj situaciji vjerojatno će tako tome ostati još neko vrijeme.

²⁹ Iako se u razdoblju druge Jugoslavije (1945.-1990.) njemački jezik u relativno značajnom postotku, ovisno o trenutnoj prosvjetnopolitičkoj regulativi, podučavao u hrvatskim školama kao strani jezik, proučavanje njemačko-hrvatskih, odnosno austrijsko-hrvatskih kulturnih i jezičnih veza detabuizirano je tek osnivanjem samostalne hrvatske države. “U Jugoslaviji je, a naročito komunističkoj, njemački utjecaj u Hrvatskoj promatran samo kao germanizacija sa svim negativnim posljedicama za politički i društveni razvitak, a njemački je jezik anatemiziran kao jezik nacista i okupatora. Danas, u sasvim drukčijim političkim i društvenim prilikama društvenu ulogu njemačkoga jezika u Hrvatskoj treba prikazati svjesno i objektivno (...).” (Žepić 1996a).

III.

ISTRAŽIVANJE I ANALIZA GERMANIZAMA U GOVORIMA ĐURĐEVEČKE PODRAVINE

1. Opis istraživanja

Nakon što smo u prethodnim poglavljima tematizirali općenito raznolike aspekte dodirnoga jezikoslovlja, interferencije na leksičkoj razini i istraživanje posuđenica, u daljnjemu ćemo tekstu na korpusu germanizama u podravskome dijalektu konkretno prikazati moguć pristup analizi njemačkih posuđenica u jednom skupu susjednih hrvatskih govora, nadovezujući se tako na tradiciju istraživanja germanizama u hrvatskim govorima.³⁰

1.1. Cilj i opseg istraživanja

Cilj ovoga istraživanja sastojao se u tome da se popišu i opišu germanizmi u podravskom dijalektu kao jednome od dijalekata kajkavskoga narječja³¹ hrvatskoga jezika, koji se od svih ostalih kajkavskih dijalekata izdvaja po fiksiranom mjestu naglasaka. Naime, naglasak može biti samo na dva posljednja sloga u riječi, odnosno naglasnoj riječi. “Hoće li biti naglašen pretposljednji ili posljednji slog, ovisi o kvantiteti, duljini posljednjega sloga, jer posljednji slog može biti naglašen samo kada je dug. Dakle, ako je dug, onda je i naglašen, odnosno, ako je naglašen, onda je i dug. Novija akcentologija protumačila je takvu akcentuaciju i s gledišta mora (kada se računa da svaki kratki slog ima jednu moru, a dugi slog dvije more). Po toj interpretaciji naglasak je u tim govorima stabiliziran na pretposljednjoj mori naglasne riječi, izgovornog bloka.” (Lončarić 1996b: 145).

³⁰ Usprkos općepoznatoj činjenici o velikoj zastupljenosti germanizama u hrvatskim govorima, dosada je objavljeno odnosno napisano tek nekoliko opsežnijih radova o toj temi. Najstariji rad posvećen je germanizmima u osječkom govoru (Binder, 1954). Posuđenice iz njemačkoga u govoru zagrebačkih obrtnika obradio je Medić (1965), a komparativno istraživanje motivirano Medićevim radom proveo je Turković (1997). Najnoviji opis germanizama u općem zagrebačkom gradskom govoru daje Glovacki-Bernardi (1998). Germanizme u Krapini obrađuje Horvat (1996). O njemačkom osječkom, esekerskom govoru vidi Žepić (1996, 1998) i Petrović (1999, 2001). U manjim radovima tematiziraju se i germanizmi u slavonskim govorima (Talanga 1990, Kordić 1999, Golić 1995, Ivanetić 1998), razgovornom jeziku u Dalmaciji (Matulina 1994) i govoru Bribira (Ivanetić 1997). Inače, sintetske prikaze germanizama u srpskom i hrvatskom jeziku objavili su Striedter-Temps (1959) i Schneeweis (1960), Rammelmayer (1975) se bavio njemačkim prevedenicama u srpskom i hrvatskom, a Grotzky (1978) je analizirao morfološku adaptaciju germanizama u srpskom i hrvatskom. U skladu s jezičnom i lingvističkom paradigmom serbokroatizma (usp. Auburger 1999) spomenuti sintetski radovi tretiraju jezike Hrvata i Srba kao jedan, “srpskohrvatski” jezik, tako da se može reći da sintetski rad o germanizmima u hrvatskom jeziku još nije napisan.

³¹ Kombinirajući kriterije akcentuacije i vokalizma Lončarić (1996a: 146) uz podravski dijalekt navodi još četrnaest kajkavskih dijalekata: središnjozagorski, samoborski, varaždinsko-ludbreški, međimurski, gornjosutlanski, plješivičkoprigrorski, turopoljski, vukomeričko-pokupski, donjolonjski (južnomoslavački), sjevernomoslavački, gornjolonjski, glogovničko-bilogorski, goranski (gorsko-kotarski) i donjosutlanski. O ranijim, drugačijim klasifikacijama kajkavskoga narječja usp. također Lončarić (1996a: 141-148).

U zemljopisnom smislu granica podravskoga dijalekta ide na zapadu od Botova, Drnja, Sigeca, na jugu do Jagnjedovca, Brega, Novigrada Podravskog, Miholjanca, Rakitnice, Hampovice, Šemovaca, Svete Ane, Mičetinca, Đurđevca, Kalinovca i na istoku do Ferdinandovca i Podravske Sesvete. Podravskom dijalektu pripada i nekoliko sela u Mađarskoj u okolici grada Barča (Maresić 2000: 5-8).³²

U našem istraživanju germanizama u podravskom dijalektu primijenili smo geografski i demografski kriterij, odlučivši se za komparativni opis germanizama u šest govora đurđevečke Podravine, koji pripadaju središnjim i istočnim govorima podravskoga dijalekta. Riječ je o govorima Đurđevca, Virja, Molvi, Ferdinandovca, Podravske Sesvete i Kalinovca.³³

1.2. Metode istraživanja

Ovo istraživanje imalo je nekoliko faza koje se odnose na pripreme radnje, konkretno provođenje terenskog istraživanja i obradu rezultata.

1.2.1. Pripreme radnje

1.2.1.1. Ishodišni korpus – germanizmi u đurđevečkom govoru

Kao provizorna podloga za izradu upitnika s leksičkim jedinicama poslužio je korpus germanizama u đurđevečkom govoru. Naime, istraživačka je hipoteza bila da je korpus germanizama u govorima susjednima đurđevečkom uglavnom podudaran s korpusom đurđevečkih germanizama s obzirom na njihov broj i zastupljenost, a da se varijacija odnosi uglavnom na plan izraza, te djelomično i na plan sadržaja. Inače, đurđevečke germanizme opisali smo ranije³⁴ koristeći se metodama introspekcije istraživača kao izvornoga govornika đurđevečkoga, višegodišnjim longitudinalnim bilježenjem podataka u neformalnim komunikacijskim situacijama te analizom korpusa tekstova pisanih đurđevečkim govorom.

1.2.1.2. Izrada korpusa germanizama u pisanim tekstovima

Pretpostavivši da se korpus đurđevečkih germanizama i kvantitetom barem djelomično razlikuje od germanizama u drugim obuhvaćenim govorima, analizirana su i djela pisana na tim govorima. Tako je ishodišni korpus nadopunjen novim leksičkim jedinicama. U ovoj pripremljenoj radnji ekscerpirano je tridesetak bibliografskih jedinica, uglavnom književnih i

³² Disertacija Jele Maresić prvi je sintetski prikaz morfologije podravskoga dijalekta, obavljen na temelju dugogodišnjih terenskih istraživanja (od 1985. do 1999.) na dvadesetak punktova.

³³ Na sugestiji oko izbora obuhvaćenih mjesnih govora zahvaljujem dr. Miji Lončariću. Naime, s obzirom na opsežnost korpusa leksičkih jedinica i velik broj punktova, iscrpno istraživanje svih punktova zahtijevalo bi provođenje projekta s više istraživača.

³⁴ Usp. Piškorec (1997).

publicističkih djela, autobiografske proze, narodnih priča i poslovice.³⁵ Ispisane potvrde iz pisanih tekstova strukturirane su abecedno s obzirom na njemački model.

1.2.1.3. Izrada upitnika

Nadopunivši ishodišni popis đurđevčkih germanizama novim i/ili drugačijim leksičkim jedinicama, dobili smo popis s oko tisuću leksičkih jedinica, poredanih po abecedi. Imajući u vidu opsežnost korpusa i tematsku nepovezanost abecednoga popisa, pretpostavili smo da bi takvo ispitivanje rezultiralo umorom ispitanika, jer bi se sa svakom novom leksičkom jedinicom kognitivno morao preključivati iz jednoga referentnoga područja u drugo. Budući da identificirani germanizmi doista označuju koncepte pripadne određenim područjima izvanjezične stvarnosti, abecedni smo popis preoblikovali u, uvjetno rečeno, onomaziološki. Tijekom konkretnog terenskog rada pokazalo se da je ovakav pristup uistinu olakšao postupak ispitivanja, jer je jedna riječ iz određenoga tematskoga sklopa “vukla” za sobom drugu. Metoda ciljanoga ispitivanja upitnikom pokazala se kao najpovoljnija s obzirom na velik broj istraživanih leksičkih jedinica. Naime, mnoge su od tih riječi zastarjele, povijesne ili niskofrekventne u svakodnevnom govoru.³⁶

1.2.1.4. Odabir informanata

Osnovni kriterij za odabir informanata sastojao se u činjenici da je informant izvorni govornik pojedinoga govora. S obzirom da je istraživač podrijetlom Đurđevčanin s rodbinom i prijateljima u rodnome mjestu i okolnim selima obuhvaćenim istraživanjem, radi lakšega kontakta i “pridobivanja” informanata aktualizirani su već postojeći rodbinski i prijateljski kontakti. Za svaki punkt određen je najmanje po jedan informant.

1.2.2. Provođenje terenskog istraživanja

1.2.2.1. Trajanje

Terensko istraživanje provedeno je u siječnju 2001. godine. S obzirom na kvantitetu upitnika i objektivnu zamorenost ili zauzetost informanata, posjeti informantima bili su uglavnom dvokratni.

³⁵ Iscrpan opis tih tekstova sadržan je u *Anotiranom popisu izvora*.

³⁶ Pokazale su to i reakcije informanata. Kada bi ispitivač spomenuo neku stariju ili pak manje frekventnu riječ, uslijedilo bi čuđenje s pitanjem kako se istraživač dosjetio baš te riječi.

1.2.2.2. Informanti

Kako smo već naveli, pri odabiru informanata od velike su pomoći bili već postojeći rodbinski i prijateljski kontakti. Informanti su već u pripreмноj fazi bili upućeni u cilj istraživanja, a istraživač im nije bio nepoznata osoba, jer su poznavali njegovu užu i širu obitelj.

U istraživanju su sudjelovali sljedeći informanti:

Đurđevac (Đu:rdʹevac): Marija Šimunic, rođ. Ščuka (r. 1932.), Slavko Šimunic (r. 1960.), Š. Brauna 14; Vladimir Miholek (r. 1962.), Gajeva 20;

Kalinovec (Kalnʹovec): Cila Vucikuja, rođ. Janković (r. 1931.), S. Radića 14;

Podravske Sesvete: (Sɛsvʹɛtɛ): Ana Rođak, rođ. Halusek (r. 1940.), Mario Rođak (r. 1986.), Strossmayerova 10;

Molve (Mʹo:lve): Mijo Jaković (r. 1931.), Đurđevačka 20; Marija Krznarić (r. 1942.), Željko Krznarić (r. 1965.), P. Miškine 38;

Ferdinandovec (Ferdʹinant): Lucija Maletić, rođ. Repić (1913.-2002.), Slavko Maletić (r. 1934.), Katarina Maletić, rođ. Zdelar (r. 1940.), Dravska 38;

Virje (Vʹirje): Vesna Gregar, rođ. Juranić (r. 1960.), Mitrovica.

Svi su informanti rado, angažirano i strpljivo sudjelovali u istraživanju, iako se kod nekih katkada osjetio lagani umor što nije nikakvo čudo s obzirom na broj postavljenjih upita. Kako smo već naveli, osnovni kriterij odabira informanata bila je činjenica da je informant izvorni govornik istraživanoga govora.

Imajući u vidu objektivne okolnosti istraživanja, sociolingvistička i psiholingvistička varijantnost nije mogla biti uzeta u obzir.³⁷ Naime, poznato je da i u zajednicama govornika s nekoliko tisuća pripadnika postoji sociolingvistička raslojenost s obzirom na faktore dobi, spola, struke, obrazovanja. Dakako, tu su i izrazite individualne, psihološke i psiholingvističke razlike među pojedinim govornicima s obzirom na aspekte verbalne i intelektualne sposobnosti.³⁷

³⁷ S obzirom da je ovo istraživanje tematiziralo uglavnom sistemskolingvističke aspekte germanizama u pojedinim podravskim govorima, dobiveni rezultati mogu poslužiti kao polazište za daljnja, sociolingvistički impostirana istraživanja.

³⁸ Tako je, primjerice, informant iz Molvi, Mijo Jaković, uz svaki upit spremno ispričao neku anegdotu citirajući već davno pokojne Molvarce. Upitan od istraživača kako to da je kontaktirao sa starcima, duhovito je odgovorio da je kao dječak i mladić, za razliku od mnogih svojih vršnjaka, rado slušao o dogodovštinama starih ljudi, nekadašnjih domobrana u austro-ugarskoj vojsci. S druge pak strane, jedna informantica, kao domaćica seljakinja, nije bila sigurna u podatke oko kartaške i gostioničarske terminologije, jer nekada nije bilo uobičajeno da žene posjećuju gostionice ili kartaju.

1.2.2.3. Jezik i način ispitivanja

Istraživač se u komuniciranju služio đurđevečkim govorom s primjesama ferdinantskoga,³⁹ što je djelomično smanjilo psihološku i komunikacijsku barijeru između istraživača i informanata. Naime, kada komuniciraju s nepoznatim ljudima koji govore književni, tj. “gospodski”, govornici podravskoga uglavnom nesvjesno prelaze na idiolekt s elementima dijalekta i standarda.

Imajući pred sobom popis germanizama, istraživač je oblikovao svoje upite koristeći uglavnom ove formulacije:

1. parafrazno pitanje (*Kak se z'ovę on 'o: š čęg'a se p'i:je rak'ija?*);
2. kontrastivno pitanje (*V Đurđevc'u se vę:l'i "r'o:l", a pri v'a:m?*);
3. afirmativno pitanje s eventualnim potpitanjem (*Jęl se i pri v'a:m vę'l'i: "š'o:s"?* *Nęgo k'ak?*).

Što se tiče zastupljenosti pojedinih formulacija, istraživač ih je kombinirao s obzirom na podatke iz korpusa pisanih tekstova, ali i količinu već skupljenih podataka od drugih informanata. Najpouzdaniji podaci dobivani su parafraznim pitanjem koje se rabilo kada istraživač nije imao nikakvu prethodnu informaciju o postojanju germanizma i njegovom mogućem obliku. Kontrastivno pitanje postavljalo se kada se pretpostavljala glasovna varijacija u odnosu na đurđevečki. S obzirom da su govornici istraženih mjesnih govora svjesni razlika između materinskoga i susjednoga govora, dobiveni podaci često bi sadržavali i kontrastivnu informaciju, koje se kasnije mogla provjeriti kod informanta govornika susjednoga govora. Nedostatak postavljanja kontrastivnoga pitanja sastoji se u mogućem sugeriranju podatka, koji možda nije tipičan za pojedini govor. Sličan je slučaj i s afirmativnim pitanjem koje ne polazi nužno od đurđevečkoga. Prednost kontrastivnog i afirmativnog pitanja je u ekonomičnosti s obzirom na aspekt vremena. Naime, imajući u vidu element umora, stalno inzistiranje na parafraznom ispitivanju pod svaku cijenu učinilo bi komunikaciju između istraživača i informanata nepotrebno monotonom. Osim toga, podatke iz korpusa pisanih tekstova koji se oslanjaju na organske govore trebalo je tek provjeriti s obzirom na poznavanje od strane informanta, izgovor te eventualnu frekvencijsku i sociolingvističku vrijednost, tako da se u takvim slučajevima afirmativno pitanje nametalo kao logičan oblik formulacije upita.

Usmeno dobiveni podaci unosili su se u jedinstven upitnik različitim bojama, s tim da su podaci za svaki govor bilježeni drugom bojom. Na taj način olakšana je daljnja računalna obrada podataka, a istraživač je istodobno imao uvid u već dobivene podatke od prijašnjih informanata. Iako istraživač nije inzistirao na rečeničnom kontekstu, ponekad je i to traženo

³⁹ Iako je istraživač rođen u Đurđevcu, gdje je proveo djetinjstvo i ranu mladost, njegovi baka i djed, pokojni Ljubica i Đuro Ščuka, podrijetlom su iz Ferdinandovca, što se odrazilo i na istraživačevo usvajanje đurđevečkoga s interferencijama iz ferdinantskoga.

od informanta, posebno ako istraživaču riječ nije bila poznata ili je smatrao da će mu kontekst pomoći pri opisu njezina značenja. Mnogo češće, informanti su samoinicijativno, bez istraživačeva poticaja, navodili rečenični kontekst. Takve rečenice zapisivane su na posebne kartice i kasnije unošene uz odgovarajuću repliku.

1.2.3. Obrada podataka terenskoga istraživanja

Podaci zapisani na upitniku uneseni su u računalo. Takvi skupovi podataka, okupljeni oko njemačkoga modela, zatim su ponovno presloženi u abecedni popis, kako bi se nadopunili daljnjim podacima o modelima i njihovim replikama.

2. Temeljni pojmovi analize germanizama u govorima đurđevečke Podravine

Da bi se mogla provesti analiza integriranih leksičkih jedinica, potrebno je usporediti sustave jezika u dodiru. Pretpostavka takve analize jest identificiranje određenih leksema sustava jezika primaoca kao replika. U isti mah, određena leksička jedinica jezika davaoca identificira se kao model. Dakle, određena leksička jedinica jezika primaoca može se proglasiti replikom, ukoliko se utvrdi njezin ekvivalent u sustavu jezika davaoca – model.

Iako su nam uglavnom poznate najvažnije činjenice o njemačko-hrvatskom jezičnom dodiru na području đurđevečke Podravine, nedostaju precizni podaci o stvarnim jezičnim kompetencijama nekadašnjih govornika hrvatskoga i njemačkoga na tom području. Isto tako, nema konkretnih podataka o ondašnjim jezičnim interferencijama u sklopu njemačko-hrvatskoga jezičnoga dodira.

S druge pak strane, postojanje raznolikih pojava interferencije nije nimalo upitno, jer su nam empirijski dostupne posljedice tih interferencija – integrirane posuđenice iz njemačkoga. Nadalje, na sustave jezika davaoca i jezika primaoca ne treba gledati u ortodoksno strukturalističkom smislu kao na monolitne, zatvorene sustave lišene sinkronijskih i dijakronijskih varijacija. Dapače, integrirane posuđenice iz njemačkoga u govorima đurđevečke Podravine rezultat su složenih procesa koji su se odvijali u komunikacijskim situacijama između govornika raznih dijastratskih, dijatopskih i dijakronijskih inačica nadsustava njemačkoga i hrvatskoga jezika.

Isto tako, s obzirom na veliku sličnost i podudarnost brojnih podravske germanizama s germanizmima u drugim hrvatskim govorima, bilo bi netočno tvrditi da su ti germanizmi nastali pri izravnim jezičnim dodirima njemačkoga i hrvatskoga na području đurđevečke Podravine. Također, uzme li se u obzir postojanje određenih leksičkih ekvivalenata podravske germanizama u mađarskome i znatna podudarnost na razini izraza, nedvojben je utjecaj mađarskoga kao jezika posrednika, pa se takvi germanizmi mogu smatrati i hungarizmima.

Imajući u vidu te činjenice, ali i suočivši se s potrebom identifikacije modela, odlučili smo se za kompromisni pristup gdje će se navedeni njemački model smatrati tek inačicom nekoga protomodela, a ekvivalentna replika inačicom neke protoreplike. Stoga se, iz praktično-formalnih razloga, kao “modeli” navode odgovarajući leksemi suvremenoga standardnoga njemačkoga jezika ili koje njegove regionalne, odnosno povijesne varijante. Dakle, navedeni modeli, zapisani i opisani prema leksikografskom izvoru koji ih bilježi, “samo” su pomagala pri rekonstrukciji stvarnih modela i njihovih fonoloških, morfosintaktičkih i semantičkih značajki. S druge pak strane, neke od tih značajki sačuvane su u odgovarajućim replikama, najčešće na glasovnoj razini. Najtipičniji je slučaj kada plan izraza sadrži glasove slične onima u raznim inačicama njemačkoga, najčešće južnonjemačkima.

Na temelju navedenih činjenica vidljivo je da je opisana identifikacija modela isključivo formalan postupak, koji ne podrazumijeva jednoznačnu relaciju determiniranosti između replika i njihovih modela. No i takva, približna identifikacija prvi je i dovoljan korak za analizu pojedinih aspekata odnosa između modela i replike, ali i nužno metodološko polazište za daljnju rekonstrukciju stvarnih modela.

Kako smo već naveli u uvodnom poglavlju o teorijskim osnovama jezičnih dodira i istraživanja posuđenica, preduvjet svake analize raznolikih pojava leksičke interferencije i integracije jest kontrastivna analiza pojedinih podsustava, odnosno jezičnih razina jezika u dodiru. U krajnjoj liniji, i samo istraživanje posuđenica zapravo je jedan vid kontrastivne analize na leksičkoj razini. Rezultati tog vida kontrastivne analize između njemačkoga i hrvatskoga (tj. govora đurđevečke Podravine) skupovi su podataka o modelima i njihovim replikama, navedeni u *Popisu modela i replika*.

Imajući u vidu činjenicu da su – kako smo već tematizirali u poglavlju o teoriji istraživanja posuđenica – pri odnosu između modela i replike morfološke, odnosno gramatičke kategorije jezika davaoca uglavnom netransparentne pri adaptaciji replika, a relevantna je kategorija morf modela, kontrastivna analiza na morfosintaktičkoj razini ustupa mjesto opisu morfoloških značajki replika s obzirom na morfološke i gramatičke osobine cjelokupnoga sustava jezika primaoca.

Za razliku od sekundarnosti kontrastiranja jezika u dodiru pri opisu morfosintaktičke adaptacije, kontrastivna je analiza fonoloških sustava jezika u dodiru nezaobilazan korak pri opisu fonološke adaptacije. Naime, plan izraza replike u velikoj je mjeri određen planom izraza modela, odnosno interferencijama na fonološkoj razini.

Polazeći od načela dvostruke artikulacije i empirijski uvjetovane primarnosti morfema nad fonemom kao jedinice lingvističke analize, najprije ćemo opisati adaptaciju replika na morfosintaktičkoj razini, a zatim na fonološkoj.

3. Morfosintaktička adaptacija germanizama

3.1. Empirijska analiza i načela klasifikacije

Polazeći od de Saussureova modela jezičnoga znaka koji čine označitelj i označenik, u procesu jezičnoga posuđivanja postoje načelno tri mogućnosti odnosa prema označitelju modela: preuzimanje označitelja (rezultat je importacijska posuđenica), zamjena označitelja već postojećim ili novotvorenim leksemom označiteljem u jeziku primaocu (rezultat: supstitucijska posuđenica), te istovremeno djelomično preuzimanje i djelomična zamjena (rezultat su importacijsko-supstitucijske posuđenice). U našem radu koncentrirali smo se na sve vrste posuđenica u kojima se pojavljuje strategija preuzimanja čitavoga označitelja ili jednoga njegovoga dijela. Pritom smo uočili sljedeće pojave:

I. Postoje replike, leksemi, integrirani u jezik davalac strategijom preuzimanja ili importacije:

1. Na temelju semantičko-sintaktičkoga kriterija određene replike mogu se uvrstiti u određenu vrstu riječi, no u odnosu na ostale pripadnike te vrste riječi one pokazuju drugačije fleksijsko ponašanje. U našem korpusu tome je tako s nesklonjivim pridjevima poput *f'ēš*, *fr'aj*, *štr'am*, koji se nisu uklopili u tipične morfološke paradigme pridjeva u govorima đurđevečke Podravine.

2. Brojne su replike koje se u smislu pripadnosti pojedinoj vrsti riječi i uklopljenosti u odgovarajuće paradigme ni po čemu ne razlikuju od ostalih pripadnika te vrste riječi. Pritom morf modela može biti podudaran s osnovnim likom modela (u imenica i pridjeva) ili pak jednim segmentom osnovnoga lika modela, primjerice glagolskom osnovom ili jednim od dijelova imenice složenice. Takav je slučaj npr. kod imenica *št'e:nga* (< *Stiege*) ili *g'iter* (< *Gitter-ziegel*), glagola *ša:c'ati* (< *schätzen*) i pridjeva *fr'i:ški* (< *frisch*).

II. Postoje replike, hibridne posuđenice, koje su integrirane kombiniranim morfološkim strategijama djelomičnoga preuzimanja i djelomične zamjene, pri čemu zamjenski element jezika davaoca može nositi značenje samo zamijenjenoga segmenta modela (*štep-sv'i:la* < *Stepp-seide*), ali i značenje cjelokupnoga modela (*gros-b'a:ka* < *Groß-mutter*). Zabilježene su i reduplicirane replike s preuzetim označiteljem modela i sraštenim prijevodnim ekvivalentom riječi jezika primaoca (*dirin-d'ekla* < *Dirn* + *d'ekla*, *azomd'a:kle* < *also* + *d'a:kle*).

III. U jeziku primaocu postoje leksičke jedinice, izvedenice i složenice, kojih je barem jedna komponenta već neka druga replika (koja može biti postulirana ili potvrđena u kojem drugom varijetetu hrvatskoga) ili jedan njezin segment:

1. Neke leksičke jedinice izvedene su od već postojeće replike i odgovarajućega sufiksa ili prefiksa jezika davaoca: *japate:kar'ica* < *japat'e:kar* + *-ica*, *našpo:t'ati* < *na-* + *špo:-t'ati*.

2. Neke leksičke jedinice složene su od već postojeće replike i nekog leksema jezika davaoca koji nije replika, npr. *špajzpij'a:nec* < *špa:jza* + *pij'a:nec*.

3. Neke leksičke jedinice tvorene su od neposuđenoga leksičkoga morfema i osamostaljenoga sufiksa koji se inače pojavljuje u brojnim replikama, npr. *kos'a:lin* 'žvakaća guma' < *kos'ati* 'žvakati' i *-lin* (< *-el*).

4. Neke leksičke jedinice tvorene su od leksičkoga morfema već postojeće replike kao osnove i osamostaljenoga stranoga sufiksa, npr. *c'u:ger* < *cug'ati* + *-er*.

Ova analitička zapažanja o raznim vrstama posuđenica i njihovim obilježjima mogu poslužiti kao podloga za sintetički prikaz posuđenica, odnosno njihovu klasifikaciju.

Prema tome, sve se posuđenice mogu podijeliti u dvije velike skupine izravnih i neizravnih posuđenica, ovisno o tome je li posuđenica nastala izravnim cjelovitim ili djelomičnim preuzimanjem modela ili je pak tvorena od već postojećih posuđenica.

Izravne posuđenice mogu biti tvorene strategijom cjelovitog preuzimanja ili pak kombinacijom djelomičnog preuzimanja i djelomične zamjene. U prvom slučaju radi se o jednostavnim posuđenicama, u drugome o hibridnim složenicama ili poluprevedenicama.

Za adaptaciju izravnih jednostavnih posuđenica, koje "vjerno" odražavaju morf modela, karakteristična je minimalna ili nikakva fleksijska prilagodba u skladu s pripadnom vrstom riječi, pa ih kao takve možemo podijeliti na adaptirane i neadaptirane posuđenice. Ovisno pak o tome je li kao model morfa poslužila osnova modela ili pak koji njegov dio, možemo govoriti o prototipno, odnosno eliptično adaptiranim posuđenicama.

Osim prototipnih hibridnih složenica, kod kojih je jedan segment nastao preuzimanjem, a drugi zamjenom, zabilježili smo i one kod kojih je dio nastao zamjenom zapravo prijevodni ekvivalent značenja kompletnoga modela. Tu osobinu imaju i hibridne složenice kod kojih je ujedno preuzet i čitav plan izraza modela. Ove dvije vrste hibridnih složenica možemo nazvati djelomično i prototipno redupliciranim hibridnim složenicama.

Neizravne posuđenice, tvorene od već postojećih replika ili njihovih segmenta, mogu se podijeliti na prototipne neizravne posuđenice i pseudoposuđenice. Prototipne neizravne posuđenice dijele se nadalje na neizravne izvedenice i neizravne složenice. U neizravne izvedenice ubrajamo prototipne neizravne izvedenice i eliptične neizravne izvedenice. Obilježje potonjih je da je kao morf modela poslužio samo jedan segment plana izraza modela. Pseudoposuđenice mogu biti tvorene od oba posuđena elementa, pa ih nazivamo prototipnim pseudoposuđenicama, ili pak od neposuđene osnove i posuđenoga nastavka. Potonje pseudoposuđenice nazivamo sufiksanim pseudoposuđenicama.

1. Izravne posuđenice

1.1. Jednostavne posuđenice

1.1.1. Neadaptirane posuđenice

1.1.2. Adaptirane posuđenice

1.1.2.1. Prototipno adaptirane posuđenice

1.1.2.2. Eliptično adaptirane posuđenice

1.2. Hibridne složenice

1.2.1. Prototipne hibridne složenice

1.2.2. Reduplicirane hibridne složenice

1.2.2.1. Prototipno reduplicirane hibridne složenice

1.2.2.2. Djelomično reduplicirane hibridne složenice

2. Neizravne posuđenice

2.1. Prototipne neizravne posuđenice

2.1.1. Neizravne izvedenice

2.1.1.1. Prototipne neizravne izvedenice

2.1.1.2. Eliptične neizravne izvedenice

2.1.2. Neizravne složenice

2.2. Pseudoposuđenice

2.2.1. Prototipne pseudoposuđenice

2.2.2. Sufiksne pseudoposuđenice

Slika 5 – Klasifikacija posuđenica prema morfosintaktičkoj adaptaciji

3.2. Klasifikacija germanizama prema morfosintaktičkoj adaptaciji

3.2.1. Izravne posuđenice

3.2.1.1. Jednostavne posuđenice

3.2.1.1.1. Neadaptirane posuđenice

Većinu neadaptiranih posuđenica čine u našem korpusu pridjevi⁴⁰ poput *fr'aj*, *fr'o:*, *š'ik*, *šl'ank*, koji se, za razliku od tipičnih hrvatskih pridjeva, ne dekliniraju. No, u semantičko-distribucijskom smislu uglavnom se ne razlikuju od drugih pridjeva – nose dodatnu informaciju o imenici uz koju dolaze, a na sintaktičkoj se razini realiziraju bilo kao atributi bilo kao dijelovi imenskoga predikata. Neki od njih pokazuju ograničenje u distribuciji, npr. pridjev *fr'o:* ne može biti u atributivnoj funkciji. U semantičkom smislu neadaptirani pridjevi pripadaju skupu opisnih pridjeva, a nismo zabilježili nijedan gradivni ili posvojni pridjev.⁴¹ Naime, gradivni i posvojni pridjevi u istraženom korpusu pripadaju skupini neizravnih izvedenica (npr. *cigl':eni*, *šna:jd'arov*). S obzirom na stupnjevanje, uz nesklonjive pridjeve koriste se perifrastične sintagme s pozitivom i oblicima *v'išę*, *b'olję* za komparativ, te *na:j-v'išę*, *na:jb'olję* za superlativ.

I inače su nesklonjivi pridjevi u podravskom dijalektu i drugim inačicama hrvatskoga jezika posuđenice (npr. iz engleskoga *f'it*, *s'uper*, iz francuskoga *bord'o:*). Imajući u vidu da se svi ti pridjevi u gramatičkom smislu jednako ponašaju, bez obzira kojem jeziku davaocu pojedini model pripada, bit će da je riječ o inovaciji u sustavu hrvatskoga jezika koja ne diferencira između pojedinih jezika davalaca.⁴² U iznimnim slučajevima takvo gramatičko ponašanje može imati i “domaća” leksička jedinica, npr. popridjevljeni predmetak *naj*,⁴³ koji se također može ubrojiti u skupinu nesklonjivih pridjeva.

U popisanom korpusu imenica *ringer'a:ja* jedina je nesklonjiva, neadaptirana imenica.

⁴⁰ O pridjevskim paradigmama u podravskom dijalektu usp. Maresić (2000: 111-120), gdje se podskup nesklonjivih pridjeva ne tematizira.

⁴¹ O podjeli pridjeva u hrvatskom jeziku na opisne, gradivne i posvojne usp. Barić i dr. (1990: 91). Iscrpan prikaz tvorbe hrvatskih pridjeva daje Babić (1986: 335-446).

⁴² Filipović (1986: 145) indeklinabilnost anglicizama iz svoga korpusa pogrešno pripisuje utjecaju engleskoga smatrajući da su kao takvi “kompromisne replike jer su zadržali osobinu engleskih pridjeva (nepromijenjivost), a nisu preuzeli glavne karakteristike pridjeva u hrvatskom (označivanje roda, broja i padeža)”. Usp. i diskusiju Filipovićeve modela transmorfemizacije u ovome radu.

⁴³ Anić (1994: 504) navodi ovu jedinicu isključivo kao predmetak, ne tematizirajući mogućnost pridjevske službe, što je ilustrira stih iz šlagera osamdesetih: “Ti si mi bila u svemu naj, naj, naj, / i u dobru i zlu. /Htjela ili ne, ti si meni sve / naj, naj, naj, naj.”

3.2.1.1.2. Adaptirane posuđenice

a) Prototipno adaptirane posuđenice

Većina posuđenica u našem korpusu su adaptirane imenice. U morfosintaktičkom smislu nimalo se ne razlikuju od ostalih imenica koje nisu posuđenice, tako da se mijenjaju u rodu, broju i padežu.

Što se tiče pridruživanja roda, uglavnom se radi o primjeni analogije prema formalnom kriteriju završnoga glasa. Ako posuđenica završava suglasnikom, bit će muškoga roda i pripadati imeničkoj vrsti *a*.⁴⁴ Završava li na *-a*, pripada skupini imenica ženskoga roda i vrsti *e*. Potvrđena je i imenica na *-o*, *gęst'a:po*, pl. *gęst'a:pi*, pripadna imeničkoj vrsti *a*. Niti jedna imenica iz ove skupine ne pripada vrsti *i*.

Osim fonetske analogije, pri pridruživanju roda produktivna je i konceptualna analogija. To znači da se rod posuđenice ravna prema rodu leksema koji označuju koncepte slične konceptu što ga označuje posuđenica. Takav je slučaj, primjerice, s imenicama *rajt'o:zę* i *špilh'o:zę*, koje su pluralia tantum kao i leksemi *l'ačę* 'hlače', *g'ačę*.⁴⁵ U istraženom korpusu imamo i primjere kada se za isti model u jednom slučaju primijenila fonetska, a drugi put konceptualna analogija, npr. *z'oken*, *z'okni* (Vir), odnosno *z'okna*, *z'oknę* (Đurđ).

Završavaju li dočetakom *-lin*, imenice iz ove skupine mogu imati dulju i kraću množinu, tako *šar'a:jzlin* 'žarač', mn. *šara:jzl'ini*, odnosno *kn'e:glin*, mn. *kn'e:gli*.

Većina glagola koji se mogu svrstati u skupinu prototipno adaptiranih posuđenica ima nastavak *-ati* (*špi:l-'ati*, *je:kl-'ati*, *frle:z-'ati*), koji je kao takav i najproduktivniji u našem korpusu. U znatno manjem broju zastupljeni su nastavci *-noti* (*štos-n'oti*, *druk-n'oti*, *kuš-n'oti*), *-uvati* (*kuš-uv'ati*, *dek-uvat'i sę*), *-eti* (*fal-'eti*) i *-iti* (*mort-'iti*). Većina glagola, osim onih s nastavkom *-noti*, su nesvršeni. Njihovi svršeni oblici tvore se odgovarajućim prefiksima, pa se kao takvi ubrajaju u skupinu neizravnih izvedenica. Neki glagoli tijekom adaptacije postaju refleksivni, što je vjerojatno rezultat konceptualne analogije prema glagolima koji izražavaju slične koncepte.

Osim nesklonjivih pridjeva, u korpusu je zabilježen i manji broj sklonjivih, opisnih pridjeva, pripadnih skupini prototipno adaptiranih posuđenica. Takvi su primjerice pridjevi *f'ajt-en* 'vlažan', *lęd'ič-en* 'neoženjen', *fr'i:š-ki* 'svjež'. Ostali pridjevi, gradivni i posvojni, tj. odnosni pripadaju skupini neizravnih posuđenica.

⁴⁴ "Za tvorbu oblika imenica služe nastavci triju vrsta, koje se prema nastavku u gen. jedn. zovu vrsta *a*, vrsta *e* i vrsta *i*. Nastavci se dodaju na osnovu, koja se dobije ako se u gen. jedn. izostavi nastavak." (Barić i dr. 1990: 67).

⁴⁵ S obzirom na djelovanje obiju strategija pridruživanja roda, fonetske i konceptualne, treba ih posebno proučiti za svaki pojedinačni slučaj.

Većina nesklonjivih pridjeva može se koristiti i u funkciji priloga. Iako se prilozi ubrajaju u promjenjive vrste riječi, oni ne označavaju rod, broj i padež, pa se nesklonjivi pridjevi u službi priloga mogu smatrati prototipno adaptiranim posuđenicama, baš kao i njima slične posuđenice koje se koriste isključivo kao prilozi, npr. *šn'el*. Inače, u podlozi replike priloga može biti i kakva sintagma, npr. *apt'a:k < Habt acht!*

S obzirom na pragmatičku funkciju u uskličnim rečenicama, pojedini se prilozi i pridjevi mogu koristiti i kao uzvici, npr. *k'uš!*, *apt'a:k!*, *cur'uk!*, *cur'ik!*, *šn'el!*. Isključivo kao uzvik koristi se posuđenica *'auf*.

Brojevi *cv'ancik* i *f'ircik* koriste se samo u sklopu kartaške terminologije, iako im i tu konkuriraju brojevi *dv'ajst* i *čętrd'ęšet*.

b) Eliptično adaptirane posuđenice

Sve eliptično adaptirane posuđenice u našem korpusu su imenice. U te imenice ubrajaju se između ostalih sljedeće posuđenice: *g'itę* (< *Gitter-ziegel*), *'o:ber* (< *Ober-kellner*). Strategija eliptične tvorbe riječi može se primijeniti i u jeziku davaocu, ali i u jeziku primaocu.

3.2.1.2. Hibridne složenice

Osim jednoga priloga, sve hibridne složenice su imenice. Protipne hibridne složenice su npr. *štep-sv'i:la* (< *Stepp-seide*), *veš-k'u:jna* (*Wäsche + k'u:jna*), *brk-b'i:nda* (< *Schnurrbartbinde*). Primjeri za prototipno reduplicirane hibridne složenice: *dirin-d'ekla* (< *Dirn* 'djevojka' + *d'ekla* 'djevojka'), *azom-d'a:klę* (*also* 'dakle' + *d'a:klę*). Djelomično reduplicirane hibridne složenice su npr. *gros-b'a:ka* (< *Groß-mutter* 'baka' + *b'a:ka*), *špic-na:d'imek* (< *Spitz-name* 'nadimak' + *na:d'imek*).

3.2.2. Neizravne posuđenice

3.2.2.1. Prototipne neizravne posuđenice

3.2.2.1.1. Neizravne izvedenice

Kao neizravne izvedenice u našem se korpusu pojavljuju imenice, pridjevi i glagoli. Uzme li se u obzir da je rječotvorbena strategija izvođenja u hrvatskom jeziku iznimno plodna, gotovo da je i nemoguće utvrditi točan broj neizravnih izvedenica među germanizmima u govorima đurđevečke Podravine.

Tako se imenice neizravne izvedenice mogu izvesti iz drugih imenica (*japate:kar-'ica* < *japat'e:kar* + *-ica*; *grunt-'a:š* < *gr'unt* + *-aš*; *š'oc-a* < *š'oc* + *-a*) i glagola (*lifr-'anję* < *lifr'ati* + *-anję*). Pridjevi se pak izvode od imenica, u prvom redu posvojni i gradivni (npr. *šna:jd'ar-ov*, *šna:jd'ar-ski*; *cigl-'ę:ni*). Svi prefigirani glagoli, koji su u pravilu svršeni, ubrajaju se u neizravne izvedenice (npr. *z-di:nst'ati*, *po-cukor'iti*, *pre-šalt'ati*, *na-rikt'ati* i mnogi drugi).

Poseban slučaj neizravnih izvedenica su eliptične neizravne imenice. Tvore se od segmenta označitelja modela i kakvoga nastavka jezika primaoca, npr. *rink-'a:č* < *Ringel-taube*.

3.2.2.1.2. Neizravne složenice

Neizravne složenice tvore se od već postojeće replike i kakvoga leksema jezika primaoca koji nije replika. Neizravne se složenice relativno rijetko pojavljuju u korpusu. Primjer: *špajzpij'a:nec* 'potajni alkoholičar' < *šp'a:jza* + *pija:n'ec*.

3.2.2.2. Pseudoposudenice

3.2.2.2.1. Prototipne pseudoposudenice

U protipne pseudoposudenice ubrajamo lekseme jezika primaoca koji su tvoreni od elemenata replika, odnosno u slučaju nastavaka, dijelova replika; tako *běžec- 'e:rati* (**besetz-ieren*), *c'u:g-er* (**Zug-er*).

3.2.2.2.2. Sufiksne pseudoposudenice

Sufikslnim pseudoposudenicama smatramo one lekseme jezika primaoca koji se tvore od kojega domaćega leksema i posuđenoga sufiksa za koji se čini da se osamostalio zbog zastupljenosti u brojnim replikama. U našem korpusu takav je, primjerice, sufiks *-lin*, zastupljen ne samo u brojnim izravnim posuđenicama koje označavaju predmete, nego i u desetak leksema kojih su osnove domaći morfemi.⁴⁶

4. Imenice

Oslanjajući se na tradiciju starih hrvatskih gramatičara, hrvatski standardolozi i dijelektolozi kao kriterij za podjelu imenica uzimaju nastavak imenice u genitivu jednine. Prema tom kriteriju podravski kajkavski govori imaju tri vrste imenica: vrstu *a*, vrstu *e* i vrstu *i*. Vrsta *a* ima dvije podvrste: imenice muškoga i srednjega roda. Imenice ženskoga i muškoga roda koje završavaju na *-a* čine vrstu *e*, dok vrsti *i* pripadaju imenice ženskoga roda s nastavkom *-Ø*. U korpusu germanizama u govorima đurđevečke Podravine jedino nisu zastupljene imenice koje pripadaju vrsti *i*.

Deklinacijski sustav obuhvaća sedam padeža u jednini i množini. Doduše, vokativ je uvelike izjednačen s nominativom, no "neke su kategorije imenica zadržale poseban oblik za taj padež pa je on ipak uvršten u deklinacijski sustav" (Maresić 2000: 49).

⁴⁶ Iz đurđevečkoga imamo sljedeće potvrde: *dog'a:-lin* 'visok i mršav muškarac', *d'rb-lin* 'nespretnjaković', *drž'a:-lin* 'držalo', *kos'a:-lin* 'žvakača guma', *kv'ac-lin* 'loptasti završetak dječje pletene kape', *prck'e:t-lin* (šalj.) 'bučni motorkotač', *prcm'e:z-lin* (šalj.) 'malo dijete', *puv'a:-lin* (šalj.) 'usta' (u kontekstu kada se netko, obično dijete žali da mu je npr. juha prevruća), *šm'r:k-lin* 'iscjedak iz nosa', *štakor-l'i:n* 'otrov za štakore'. Potvrđen je i jedan primjer za sufiks *-a:jzlin* u riječi *gur'a:jzlin* (prema *g'urav* 'mršav'), tvorenoj prema analogiji iz rugalice *gur'a:jzlin* – *šar'a:jzlin*, u kojoj se mršava osoba uspoređuje sa žaračem. S obzirom na diskutabilnost njihova statusa unutar posuđeničkoga korpusa, sufiksne pseudoposudenice nisu uključene u *Rječnik modela i replika*.

4.1. Vrsta *a*

4.1.1. Imenice muškoga roda

4.1.1.1. Fleksija

U podravskim govorima đurđevečke Podravine imenice muškoga roda vrste *a* imaju sljedeće padežne nastavke:

	Jednina	Množina
N	-∅	-i
G	-a	-o:v, -ov, -ę:v, -ęv, -e:v, -∅, -i
D	-u	-o:m, -om, -ę:m, -ęm, -e:m, -e:, -ęma, -ima
A	-∅, -a	-ę
V	= N, -ę, -o	= N
L	-u	-e:, -e, -i
I	-om, -ęm	-i:, -i, -e:, -mi:, -ema, -ima, -imami

S obzirom na kriterij završnoga glasa imenice i geografsku distribuciju utvrđene su – između ostalih – i sljedeće pravilnosti:

- Imenice koje u nominativu jednine imaju nepostojano *-e-* u genitivu ga odbacuju, npr. Nsg. *š'ulec*, Gsg. *š'ulca*. Nepostojano *-e-* u nekim se govorima realizira kao zatvoreno *e* (npr. u Đurđevcu), dok je u nekim govorima realizacija otvorenija (npr. u Kalinovcu i Podravskim Sesvetama).
- Akuzativ jednine izjednačen je s genitivom i kod imenica koje znače neživo, osim u nekim prijedložnim konstrukcijama (koje najčešće označavaju smjer). U takvim slučajevima akuzativ je izjednačen s nominativom, npr. *idęm v Đu:rd'ęvec*.
- Rijetke imenice u podravskim govorima imaju poseban morfološki oblik za vokativ, npr. *B'ožę, k'umę*. U najistočnijim podravskim kajkavskim govorima takvi su oblici češći, što upućuje na utjecaj susjednih štokavskih govora (isto, 54).
- Raspodjela nastavaka *-ov* i *-ęv* u genitivu množine djelomično ovisi o krajnjem suglasniku osnove, a osnove na nepalatalan suglasnik obično dobivaju nastavak *-ov*.
- Distribucija nastavaka *-om* i *-em* za dativ množine i naglasak uvelike se slažu s distribucijom nastavaka i naglascima u genitivu množine. Postoji tendencija da sve imenice bez obzira na završetak osnove (palatal ili nepalatal) i naglasak dobiju nastavak *-o:m* s fiksnim naglaskom na nastavku (isto, 62).
- U istočnim je govorima (Ferdinandovec, Kalinovec, Podravske Sesvete) u instrumentalu množine nastavak *-e:*. U Molvama uz taj nastavak supostoji i nastavak *-i*, dok se u Virju i Đurđevcu koristi kao nastavak samo *-i*.

U korpusu podravske germanizama velik je broj imenica vrste *a* i to podvrste koja završava na suglasnik, odnosno imenica koje u nominativu imaju nastavak -Ø. Te imenice u potpunosti su integrirane u deklinacijske paradigme vrste -*a*. Od imenica koje završavaju nastavkom -*o*, a pripadaju vrsti *a*, zabilježili smo adaptiranu posuđenicu *gest'a:po* i neizravnu složenicu *dirind'ečko*.

U našem korpusu uočili smo i nekoliko osobitosti koje se odnose na fleksijski aspekt imenica germanizama koje pripadaju vrsti *a*:

- a) Imenice s nastavkom -*lin* mogu ponekad u nominativu množine imati dubletne oblike: s nastavkom -*i* koji se dodaje na osnovu te s ispuštenim krajnjim -*n*, npr. *kn'e:dlin*, Npl. *kne:dl'ini* / *kn'e:dli*.
- b) Imenice *gest'a:po* i *Šv'a:bo* mogu imati i množinu s nastavkom u Npl. -*ę*, kao u deklinacijskoj paradigmi za imenice vrste *e*.

4.1.1.2. Tvorba

U našem korpusu velik je broj imenica vrste *a*. U sintagmatskom smislu, uglavnom je riječ o adaptiranim posuđenicama (npr. *š'oc* < *Schatz*, *šn'a:jdar* < *Schneider*) i neizravnim izvedenicama (*šlamp'vec* < *šl'ampav* < *schlamp*). U ovom poglavlju prikazat ćemo tvorbene osobine tih imenica, polazeći od odgovarajućega tvorbenoga nastavka.

Adaptirane posuđenice bez karakterističnoga nastavka ili sufiksa (poput *š'oc* < *Schatz*, *b'ajs* < *Baß*, *c'ajt* < *Zeit*) neće se posebno tematizirati, jer su kod tih leksema nominativni oblici morfa modela i morfa replike u tvorbenom smislu podudarni.

4.1.1.2.1. Nastavak -*ar*

U korpusu sljedeće imenice imaju nastavak -*ar*:

- a) Imenice koje znače mušku osobu: 1. zanimanje: *dr'aksar* < *Drechsler*, *j'a:gar* < *Jäger*, *japat'e:kar*, *japatek'a:r* < *Apotheker*, *kr'a:mar* < *Kramer*, *m'a:jar*, *m'a:ljar* < *Maler*, *š'intar* < *Schinder*, *šl'a:jfar* < *'schleifen*, *šl'o:jsar*, *šl'o:sar*, *šlj'o:sar* < *Schlosser*, *šn'a:jdar*, *šnj'a:jdar* < *Schneider*, *š'ostar*, *š'oštar*, *š'ustar*, *š'uštar* < *Schuster*, *t'išlar*, *t'išlar* < *Tischler*; 2. nositelj aktivnosti: *'a:har*, *h'a:har* < *hahaere*, *rabš'i:car*, *rapš'i:car*, *raupš'i:car*, *vapš'i:car*, *vrapš'i:car* < *Raubschütze*; 3. onaj koji ima kakvu osobinu: *apš'i:sar* < *abschießen*, *f'u:šar* < *Pfuscher*; 4. onaj koji ima kakav status: *z'u:par* < *Suppe*;
- b) Imenice za stvari: *c'a:jar* < *Zeiger*, *kr'ajcar*, *kr'ejcar* < *Kreuzer*, *r'ajtar* < *Reiter*, *tr'o:gar* < *Hosenträger*

U ovu skupinu imenica ubrajaju se i imenice s fiksiranim mjestom naglaska na sufiksu -*a:r*. Uglavnom su to neizravne izvedenice, iako bi se neke od njih, kojima modeli završavaju

na *-er*; mogle smatrati i izravnim posuđenicama. U značenjskom smislu riječ je o imenicama koje znače mušku osobu. Primjeri: *bajs'a:r*, *bajz'a:r* < *Baß*, *barak'a:r* < *Baracke*, *blatfiz'a:r* < *Plattfuß*, *cigl'a:r* < *Ziegler*, *farb'a:r* < *Färber*, *flojs'a:r*, *flos'a:r* < *Flößer*, *japatek'a:r* < *Apotheker*, *kapl'a:r* < *Kapral*, *preš'a:r* < *Presse*, *šank'a:r* < *Schank*, *škof'a:r* < *scoub*, *štręk'a:r* < *Strecke*, *šulc'a:r* < *Schurz*, *tanc'a:r* < *Tänzer*, *trač'a:r* < *tratschen*, *vakt'a:r* < *Wächter*, *žveplęnk'a:r* < *Schwefel*.

U hrvatskom književnom jeziku sufiksima *-ar* i *-jar* tvore se izvedenice od imeničkih i glagolskih osnova (Babić 1986: 96). Velik ih broj označuje bavljenje čime kao zanimanjem, odnosno prigodno bavljenje nekim poslom. Na temelju primjera Babić (1986: 99) pokazuje da je granica između zanimanja i prigodnoga bavljenja slaba te da pridruživanje pojedine riječi na *-ar* zanimanju ili prigodnom bavljenju ovisi o količini posla, odnosno izvanjezičnoj stvarnosti. Ostala su značenja rubna i slabo produktivna (npr. 'onaj koji rado nešto jede', npr. *juhar*, *mesar*, *salatar*), a mogu biti vrlo različita. Sufiksom *-ar* mogu se tvoriti i nazivi za životinje (*papkar*, *perajar*), odnosno predmete – bilo iz stranih osnova (*adresar*, *glosar*), bilo iz domaćih (*daljinar*, *gusjeničar*).

Zanimljivo je da Babić u poglavlju o sufiksu *-ar* ne navodi niti jedan od germanizama iz našega korpusa, što se može objasniti dvojako. U standardološko-purističkom smislu ovim leksemima nije priznata pripadnost leksiku hrvatskoga standarda. U tvorbenome pak smislu većina ovih riječi ne može se smatrati hrvatskim izvedenicama s pomoću sufiksa *-ar*, jer nisu tvorene u sustavu hrvatskoga jezika. Naime, kod većine tih riječi morf modela obuhvaća cjelokupnu osnovu njemačke riječi.

Uzevši u obzir dijakronijski aspekt njemačkoga jezika, razvidna je glasovna i značenjska podudarnost između povijesnih oblika njemačkoga sufiksa *-er* i hrvatskoga sufiksa *-ar*. U tom smislu germanizmi poput *t'išlar*, *m'a:ljar* i sličnih mogu se smatrati adaptiranim posuđenicama. S druge pak strane, s obzirom da u njemačkom ne postoje modeli **Raubschützer* i **Abschießer*, skup germanizama tvorenih prema modelu *Raubschütze* te germanizam *apš'i:sar* tvoreni su u hrvatskom od imeničke, odnosno glagolske osnove i hrvatskoga sufiksa *-ar*, pa ih možemo smatrati neizravnim izvedenicama poput većine imenica koje imaju sufiks *-a:r* s fiksiranim mjestom naglaska.

4.1.1.2.2. Nastavak *-er*

U našem korpusu brojni su leksemi s nastavkom *-er*, a u nekoliko slučajeva imamo i nastavak *-er*. Najviše takvih replika su prototipno adaptirane posuđenice tvorene prema njemačkim modelima s nastavkom *-er*, a nekoliko ih je eliptično adaptiranih. Desetak replika može se smatrati prototipnim pseudoposuđenicama, dok nekoliko posuđenica ima modele koji doduše završavaju nizom *-er*, ali on nema vrijednost sufiksa.

I. Prototipno adaptirane posuđenice tvorene prema modelima s nastavkom *-er*

Velikom broju replika sa završetkom *-er* u podlozi je njemački model s nastavkom *-er*, odnosno završetkom *-er* (kao kod *über*), pa se može govoriti o adaptiranim posuđenicama. U semantičkom smislu prototipno adaptirane posuđenice uglavnom označavaju koncepte za predmete iz materijalnog i tehničkog područja, a nešto rjeđe nazive za osobe:

- a) Imenice za neživo (predmeti, hrana, mjere, novčići, porez): *ajnšp'ē:nēr*, *anšp'ē:nēr*, *enšp'e:nēr* < *Einspänner*, *apcil'inder*, *halpcil'inder*, *hapcil'inder* < *Halbzylinder*, *auf'enger*, *haf'enger* < *Aufhänger*, *b'o:rēr* < *Bohrer*, *br'e:nēr* < *Brenner*, *c'ēkēr* < *Zecker*, *cil'inder* < *Zylinder*, *c'i:mēr* < *zimier*, *al'asēr*, *aln'asēr*, *an'asēr*, *anl'asēr* < *Anlasser*, *b'ajēr*, *B'ajēr* < *Weiher*, *c'e:nēr* < *Zehner*, *cvik'eri*, *cvi:r'eri* < *Zwicker*, *f'ē:dēr* < *Feder*, *f'ēlēr* < *Fehler*, *fērg'a:zēr*, *fīg'a:zēr* < *Vergaser*, *fi:derm'ēsēr*, *finderm'ēsēr* < *Federmesser*, *f'u:ter* < ²*Futter*, *gēl'ēndēr* < *Geländer*, *hozētr'e:ger* < *Hosenträger*, *k'ē:dēr* < *Köder*, *k'ilēr* < *Kühler*, *kr'ajcēr* < *Kreuzer*, *k'ufēr* < *Koffer*, *mērvēršt'ojer*, *mērvēršt'ojer*, *mēvršt'ojer* < *Mehrwertsteuer*, *m'i:dēr*, *m'i:ndēr* < *Mieder*, *m'uter* < *Mutter*, *p'ancēr* < *Panzer*, *s'ēksēr* < *Sechser*, *š'alēr* < *Schalter*, *šarafc'i:ger* < *Schraufenzieher*, *šl'ahēr*, *šl'ajēr*, *šlj'ēhēr* < *Schleier*, *šl'epēr*, *šlj'epēr* < *Schlepper*, *šp'a:nēr* < *Spanner*, *špl'itēr* < *Splitter*, *špr'icēr* < *Spritzer*, *št'eker*, *št'ēkēr* < *Stecker*, *št'ēndēr* < *Ständer*, *štosd'ēnfēr* < *Stoßdämpfer*, *š'u:ber* < *Schuber*, *š'ulēr* < *Schulter*, *tr'e:ger* < *Hosenträger*, *tr'e:ger* < *Träger*, *tr'o:ger* < *Hosenträger*, *v'iklēr* < *Wickler*.
- b) Imenice za osobe: *arb'ajtēr* < *Arbeiter*, *b'oktēr* < *Wächter*, *c'i:mēr* < *Zimmergenosse*, *cuksf'i:rēr*, *cuksv'i:rēr* < *Zugsführer*, *fl'ēndēr*, *fr'ēmdēr*, *fr'ēndēr*, *fr'ēntēr* < *Fremder*, *fr'ajēr* < *Freier*, *gastarb'ajtēr* < *Gastarbeiter*, *k'ajzēr* < *Kaiser*, *kan'o:nēr* < *Kanonier*, *k'ēlnēr* < *Kellner*, *kl'ēncēr*, *kl'incēr* < *Krenzel-*, *m'ēštēr* < *Meister*, *šp'ēnglēr*, *šplēnglēr* < *Spengler*, *štr'e:ber* < *Streber*, *v'ēktēr* < *Wächter*, *m'ērzer* < *Mörser*, *šn'apslēr* < *Schnapsen*, *šv'ērčēr* < *Schwärzer*, *šv'indlēr* < *Schwindler*, *š'ustēr* < *Schuster*, *vurm'ahēr*, *vurm'ajtēr* < *Uhrmacher*.
- c) Imenice kojima je u podlozi model posvojni pridjev: *budv'a:jzēr* < *Budweiser*, *hamb'urğēr* < *Hamburger*, *dij'a:nēr*, *indij'a:nēr* < *Indianer*, *japa:n'ēr* < *Japaner*, *g'ē:zēr* < *Gösser*, *par'i:zēr* < *Pariser*.

II. Eliptično adaptirane posuđenice s nastavkom *-er*

U našem korpusu nekoliko je eliptično adaptiranih posuđenica s nastavkom *-er*. Kod posuđenica *g'itēr* < *Gitterziegel*, *j'ē:ger* < *Jägerwurst* i *'o:ber* < *Oberkellner* odrednica modela složenice završava nastavkom *-er*, dok je u slučaju replike *m'ēvēr* < *Mehrwertsteuer* hrvatski nastavak *-er* nastao kraćenjem niza *-ert-*. Inače, repliku *'o:ber* moguće je klasificirati i kao prototipno adaptiranu posuđenicu jer je i u njemačkom zabilježena eliptična forma *Ober*, tvorena prema složenici *Oberkellner*.

III. Prototipne pseudoposudenice sa sufiksom *-er*

U našem korpusu zabilježili smo desetak prototipnih pseudoposudenica, koje su tvorene od odgovarajućeg morfa replike (koji može, ali i ne mora biti realiziran kao samostalna replika) i nastavka *-er*. Naime, zahvaljujući velikom broju protipno adaptiranih posudenica s nastavkom *-er*; taj se nastavak u neku ruku osamostalio kao sufiks za tvorbu naziva za osobe, a tek marginalno i za predmete. U tom se smislu sufiks *-er* može u proučavanim podravskim govorima smatrati slabo plodnim sufiksom.⁴⁷

U našem korpusu ovakve imenice koje označavaju osobe gotovo su u pravilu negativno stilski obilježene (označavaju krivolovca: *rabs' i: cēr*; *raubs' i: cēr* < *Raubschütze*, alkoholičara: *c' u: gēr* < *Zug*, lijenčinu i skitnicu: *l' uftēr* < *Luft*, *luftbr' e: mzer*, *luftbr' ē: nzer* < *Luftbremse*, *luftr' a: jzēr* < *Luftreise*, *r' ajzēr* < *reisen*, osobu koja pretjerano pazi na odijevanje: *šm' inkēr* < *Schminke*, tvrdoglavu osobu: *tr' ucēr* < *Trotz*). Izvedene su uglavnom od imenskih osnova i tek iznimno od glagolskih.

Imenice koje ne označuju osobe, a mogu se ubrojiti u pseudoposudenice s nastavkom *-er* su naziv za pelargoniju: *p' ēlcēr* < *pelzen*, **Pelzer*, te naziv za vrstu dugmeta: *dr' ukēr*,⁴⁸ *dr' uknēr* < *Druckknopf*.

IV. Ostale posudenice s nastavkom *-er*

U našem korpusu zabilježili smo nekoliko posudenica koje se ne mogu svrstati ni u koju od opisanih kategorija. Osim jednoga slučaja, gdje je nastavak *-er* posljedica metateze (*' amper* < *Einbrenn*), odgovarajući modeli tih replika završavaju na *-er*, no taj završni niz glasova nema vrijednost sufiksa. Takve su posudenice *' i: bēr* 'jača karta' < *über* i *l' orbēr* 'lovor' < *Lorbeer*. Raznolike inačice oblika s metatezom *re* > *er* zabilježene su i u prototipnim hibridnim složenicama *' amper-j' u: ha*, *' amper-j' u: va*, *' anjper-j' u: ha* < *Einbrennsuppe*.

⁴⁷ Babić (1986: 49) ovaj sufiks ubraja u pojedinačne sufikse, kojih je u hrvatskom književnom jeziku 131, a imaju "malen broj izvedenica, jednu ili samo nekoliko, ili su veoma slabo plodni ili za tvorbu nemaju većeg značenja, često su to sufiksi stranoga podrijetla koji tvorbi pripadaju više formalno nego stvarno". Za sufiks *-er* Babić (isto, 314) navodi da je potvrđen u više imenica izvedenih od stranih osnova, te da su u većini izvedene od glagolskih osnova i uglavnom znače vršitelja radnje. Upućuje se i na njihovu stilsku obilježenost, a navodi se i jedini primjer izvedenice od domaće osnove: *pleter*. Međutim, osim upućivanja na strano podrijetlo, ne tematiziraju se daljnji kontaktolingvistički aspekti, kao što su specifičnosti pojedinih jezika davaoca ili pak pojedinačni modeli. Barić i dr. (1990: 228) ovaj sufiks uopće ne navode, što je u neku ruku i razumljivo jer je riječ o praktičnoj gramatici koja je "zamišljena i ostvarena kao priručnik namijenjen učenicima srednjih škola, studentima viših i visokih škola, nastavnicima hrvatskoga ili srpskoga jezika i nastavnicima stranih jezika te svima koji se zanimaju za hrvatski književni jezik" (isto, 5).

⁴⁸ Pod natuknicama *Drucker* i *Drücker* Gr-Duden 2 (575) ne bilježi značenje 'vrsta dugmeta'.

V. Posuđenice s nastavkom *-er*

Nekoliko prototipno adaptiranih posuđenica ima nastavak *-er*, koji se može smatrati uglavnom dijatopskim alomorfom nastavka *-er*, a zastupljeniji je u zapadnim govorima đurđevečke Podravine, posebno Molvama i Virju. Odgovarajući njemački modeli završavaju sufiksom *-er*. Riječ je o sljedećim replikama: *f'e:der* < *Feder*, *j'e:ger* < *Jäger*, *m'ęster* < *Meister*, *p'uter* < *Butter*, *š'o:der* < *Schotter*.

4.1.1.2.3. Nastavak *-a:š*⁴⁹

U našem korpusu zabilježili smo i replike sa sufiksom *-a:š* te fiksnim mjestom naglaska na tom sufiksu. Zajedničko im je obilježje da označavaju mušku osobu,⁵⁰ a izvedene su iz već postojeće replike imenice,⁵¹ pa ih možemo smatrati prototipnim neizravnim izvedenicama. Odnos između osnovne imenice i izvedenice može biti raznolik:⁵²

- a) instrument – svirač na instrumentu: *fajf'a:š* < *Pfeife*, *trombet'a:š*, *trumbet'a:š* < *Trompete*;
- b) sredstvo – radnik na sredstvu: *motor'a:š* < *Motor*;
- c) mjesto radnje ili stanja – vršitelj radnje ili nositelj stanja: *grunt'a:š* < *Grund*, *kvarter'a:š* < *Quartier*;
- d) predmet – nositelj predmeta (s negativnom stilskom vrijednošću): *kufēr'a:š* 'siromašni doseljenik; dosl. onaj koji nosi kofer' < *Koffer*, *cilindr'a:š* 'gospodin, buržuj; dosl. onaj koji nosi cilindar' < *Zylinder*, *cviker'a:š* 'onaj koji nosi naočale' < *Zwicker*;
- e) radnja – sudionik radnje: *ajnc'a:š* < *eins*, *foring'a:š* < *for'inga* < *fahren*, *štrajk'a:š* < *Streik*;
- f) naziv za mušku osobu s modelom bez sufiksalnog indikatora za mušku osobu – naziv za mušku osobu: *bert'a:š* < *Wirt*.

⁴⁹ U radu o hungarizmima u srpskohrvatskom Hadrovics (1985: 62) smatra da su sufiksi *-ov*, *-uš*, *-oš*, *-aš*, *-iš*, *-šeg* zapravo nastali apstrahiranjem zbog pojavljivanja u brojnim hungarizmima, odnosno da je njihovo reaktiviranje potakao velik broj tih hungarizama: "Mit der Übernahme von ungarischen Lehnwörtern werden einige neue Suffixe abstrahiert bzw. einige wenig produktive slawische Suffixe bedeutend aktiviert. Die heutige Schriftsprache hat davon nicht viel bewährt, man erwähnt meistens nur *-ov* (...). Die alten Quellen zeigen jedoch ein viel reicheres Bild. Neben *-ov* kommen auch *-uš*, *-oš*, *-aš*, *-iš*, *-šag* in Betracht." Što se tiče sufiksa *-aš* i aktiviranja njegove produktivnosti usp. nav. djelo str. 64-67.

⁵⁰ I u hrvatskom književnom jeziku te imenice najčešće označuju osobu (Babić 1986: 106).

⁵¹ U hrvatskom književnom jeziku ovim se sufiksom mogu tvoriti imenice od imeničkih, glagolskih, pridjevnih, brojevnih i priložnih osnova, no najplodnija je tvorba od imeničkih osnova (Babić 1986: 105).

⁵² U hrvatskom književnom jeziku sufiks *-aš* "obuhvaća širok raspon značenja i za precizan opis treba mnogo raznovrsnih preoblika", a najkarakterističnije je značenje 'nositelj osobine' (Babić 1986: 106).

4.1.1.2.4. Nastavci *-oš*⁵³ i *-a:roš*⁵⁴

U hrvatskom književnom jeziku sufiks *-oš* najčešće dolazi na “imenice sa sufiksom *-ar* i daje im pejorativno značenje, ili, češće, pojačava već negativno značenje osnovnih imenica” (Babić 1986: 318).

U našem korpusu zabilježili smo samo šest imenica sa sufiksom *-oš*. Samo u jednom slučaju taj se sufiks pojavljuje samostalno (*c'u:goš < cug'ati < Zug*), a u svim ostalim slučajevima uklopljen je u prošireni sufiks *-a:roš*. Kao osnovno značenje ovih imenica može se navesti ‘nositelj radnje’, a uz svaku od njih potvrđen je i odgovarajući glagol kao posuđenica. Za razliku od sustava hrvatskoga književnoga jezika, gdje sufiks *-oš* najčešće dolazi na već postojeće imenice na *-ar*, u našem korpusu imamo samo jedan takav slučaj: *tanc'a:r : tanc'a:roš*. Za posuđenice *ajnc'a:roš < ajnc'ati < eins, cug'a:roš < cug'ati < Zug, fěkt'a:roš < fechten i šljog'a:roš < schlagen* nismo zabilježili oblike na *-ar*, tako da se sufiks *-a:roš* može promatrati kao samostalan sufiks. U značenjskom smislu ove imenice, kao i u hrvatskom književnom jeziku, imaju uglavnom pejorativno značenje.

⁵³ Hadrovics (1985: 63-64) navodi da su hungarizmima na *-oš* u podlozi mađarski modeli na *-os*, što je mlađa inačica mađarskoga sufiksa *-us*. Zanimljiva je i distribucija hrvatskih hungarizama na *-uš* i *-oš*: prvi su tipičniji za sjeverozapadno, kajkavsko područje i starija razdoblja mađarsko-hrvatsko(kajkavskoga) dodira, dok su druga tipičnija na područjima u kojima je stanovništvo kasnije došlo u intenzivniji dodir s mađarskim jezikom, kao što su Slavonija, sjeverna Srbija i Vojvodina (nekadašnja južna Ugarska). Dakle, tvorba podravske germanizama sa sufiksom *-oš* mogla bi se – s obzirom na blizinu štokavskoga, slavonskoga područja – protumačiti kajkavsko-štokavskim interdijalekatskim dodirima. Međutim, nije isključen ni izravan utjecaj mađarskoga jezika na podravske govore.

⁵⁴ Kod sufiksa *-aroš* Hadrovics (1985: 64) navodi sljedeće opservacije: 1. sufiks *-oš* dodavao se slavenskim izvedenicama na *-ar*, kao u *džepar > džeparoš*; 2. posuđenice u mađarskom na *-ár* dobile su nefunkcionalni sufiks *-s*, da bi kao takve poslužile kao modeli za hungarizme u slavenskome kao u slav. *mesar > mađ. mészáros < hrv. mesaroš*; 3. mađarski latinizmi s modelima na *-arius* koji završavaju na *-árius* i *-áros* dali su slavenske hungarizme na *-aroš*, npr. lat. *notarius > mađ. nótárius, nótáros > vojvođanski (srpski i hrvatski) notaroš, nataroš*. Zahvaljujući slučajevima povratnoga posuđivanja iz mađarskoga i posuđivanju mađarskih latinizama, došlo je u hrvatskom (i srpskom) do osamostaljenja sufiksa *-aroš*: “Es waren also Entlehnungen wie *mesaroš* und *notaroš*, die der Endung *-aroš* zur Verselbständigung verhalfen. So konnten mit ihr auch Wörter entstehen, bei denen kein Grundwort auf *-ar* vorlag, wie *kartaroš* neben *kartaš* ‘Kartenspieler’.” Na samostalan status sufiksa *-aroš* upućuju i potvrde iz našega korpusa.

4.1.1.2.5. Nastavak *-(e)c*⁵⁵

a) Umanjenice

Nastavak *-ec* zabilježen je u deminutivnim oblicima adaptiranih posuđenica muškoga roda: *cakl'i:nec* < *Zacke*, *frt'a:ljec* < *Viertel*, *g'ančec* < *Gang*, *gr'untec* < *Grund*, *kifl'i:nec*, *kiflj'i:nec* < *Kipfel*, *krajc'a:rec* < *Kreuzer*, *p'ušlec* < *Buschen*, *tušl'i:nec* < *Tuchel*, *v'erglec* < *Werkel*. Bit će da je i oblik *l'a:jbec* < *Leib(l)* (u značenju omanjega odjevnoga predmeta) izvorno umanjenica, no u ovom je slučaju deminutivno značenje danas izbljedjelo.

b) Nazivi za muške osobe

Imenice koje označuju mušku osobu nositelja osobine izvedene su od pridjeva (*šlamp'avec*, *šljamp'avec* < *šl'ampav*, *šlj'ampav* < *schlamp*, *tračl'i:vec* < *tra'čliv* < *Tratsch*, *trucl'i:vec*, *truclj'i:vec* < *tr'ucliv*, *tr'ucliv* < *Trotz*) ili pak od glagolske osnove s umetnutim infiksom *-v-* (*landr'avec*, *vandr'avec* < *la:ndr'ati*, *va:ndr'ati* < *wandern*). Zabilježen je i etnik *P'e:mec* < *Böhme*, gdje morf modela ne nosi sufiks za mušku osobu, pa se dodaje sufiks *-ec*. Na *-ec* završava i neizravna složenica *špajzpij'a:nec* < *Speise*, kod koje je osnova već domaća riječ izvedena od participnog pridjeva *p'ijan*.

c) Imenice sa završetkom *-ec* motiviranim dijafonskim pojednostavljenjem

U našem korpusu zabilježili smo nekoliko imenica, adaptiranih posuđenica, u kojima završetak *-ec* nije pravi sufiks, nego je nastao u sklopu dijafonskoga pojednostavljenja tako što je između krajnja dva suglasnika od kojih je jedan [ts] umetnut hrvatski samoglasnik [e], a prema analogiji s domaćim imenicama koje završavaju na *-ec*. Na taj način ove su se posuđenice uklopile u skupinu imenica sa završnim nizom *-ec* kao što su *l'onec*, *k'onec*. Riječ je o sljedećim imenicama: *kred'ęnec* < *Kredenz*, *š'a:nec* < *Schanze*, *š'ulec* < *Schurz*, *t'a:nec* < *Tanz*, a kombinaciju umetanja [e] i metateze imamo u riječi *šp'inec* < *Spitze(n)*.

d) Ostale imenice na *-ec*

Nekoliko imenica s nastavkom *-ec* nisu ni umanjenice, ni nazivi za osobe muškoga roda, a niti imenice u kojih je završni niz *-ec* rezultat dijafonskoga pojednostavljenja. Značenja tih, preostalih imenica, kao i osnove od kojih su izvedene vrlo su raznolika. Od glagolskog

⁵⁵ U hrvatskom književnom jeziku ovome sufiksu odgovara sufiks *-(a)c*. "Sufiksom *-(a)c* imenice se tvore od imeničkih, pridjevnih i glagolskih osnova, a sudjeluje i u složeno-sufiksnoj i prefiksno-sufiksnoj tvorbi. Plodan je u tvorbi izvedenica od imeničkih i pridjevnih osnova i u složeno-sufiksnoj tvorbi, a u ostalim je tvorbama slabo plodan." (Babić 1986: 57-58).

pridjeva trpnog tvorene su protipne neizravne izvedenice *faše:r'anec* 'odrezak od mljevenoga mesa' < *faš'e:ran* < *faschieren*, *po:h'anec*, *po:v'anec* 'pile pogodno za pohanje' < *po:h'ati*, *po:v'ati* < *bachen* i *kušuv'a:nec* 'svatovska igra' < *kuš'uvan* < *kušuv'ati* < *küssen*. Imenica *g'ablec* eliptična je neizravna izvedenica, kojoj je osnova odrednica njemačkoga modela *Gabelfrühstück*, dok je *indij'a:nec* 'vrsta kolača' < *Indianer* vjerojatno tvoreno analogijom prema već postojećem etniku *Indij'a:nec*. Za oblik *trifrt'a:lec* 'vrsta kaputa' vjerojatno je kao osnova poslužio pridjev *trifrt'a:lri*, tvoren složeno-sufiksalsnom tvorbom prema modelu *Viertel*. Oblici *kuš'a:nec* 'vrsta svatovske igre' te *k'ušec*, *k'ušlec*, *k'ušljec* 'poljubac' nastali su najvjerojatnije od osnove *Kuß* s alterniranim dočetkom [š] te redom infiksima: *-an-*, *-Ø-*, *-l-* i *-lj-*. Doduše, oblik *kuš'a:nec* mogao bi biti i skraćena inačica od *kušuv'a:nec*.

4.1.1.2.6. Nastavak *-(e)k*⁵⁶

a) Umanjenice

U našem korpusu zabilježili smo sljedeće replike umanjenice i hipokoristike na *-ek*: *cigl'i:ček* < *Ziegel*, *gr'untek* < *Grund*, *Fr'ancek* < *Franz*, *Štef'o:ček* < *Stefan*. Kod leksema *cigl'i:ček* i *Štef'o:ček* vjerojatno je riječ o redupliciranoj deminutivizaciji, vjerojatno prema već postojećim oblicima **c'iglič* i *Štef'o:k*. S obzirom na malenost predmeta koje označavaju vjerojatno je da su i sljedeće replike tvorene kao umanjenice kod kojih je deminutivnost danas izbljednula: *farb'i:lek* 'boja za pisanice' < **farbilo* < *Farbe*, *f'iclek* < *f'iclin* < *Fitzel*, *l'orbek* < *l'orber* < *Lorbeer*, *m'ašlek* < *m'ašlin* < *Masche*, *p'ajtlek* < *p'a:jtlin* < *Beutel*, *p'intlek* < *Bündel*, *p'untek* < ²*Bund*, *s'ajtlek* < *Seidel*. Kao hipokoristici s deminutivnim nastavkom *-ek* mogle bi se kategorizirati i imenice za muške osobe *t'umplek*, *t'umpljek* < *tump* te *t'utlek* < *Tottl*.

b) Imenice s dočetkom *-(e)k* kao rezultatom dijafonskog pojednostavljenja

U nekoliko imenica kojih njemački modeli završavaju velarnim nazalom dolazi do bifonematske interpretacije velarnoga nazala kao slijeda [jn]/[nj] + [k] s umetnutim [e]. U modela koji završavaju slijedom velarnog nazala i glasa [k] velarni se nazal realizira kao palatal [nj] ili pak kao prepalatalno [jn], a između njih umeće se također [e]. Tako su nastale sljedeće replike: *b'a:jnek*, *b'a:njek* < *Bank*, *fa:š'ej(j)nek*, *faš'ejnek* < *Fasching*, *fa:š'ejnek* < *Fasching*, *g'ajnek*, *g'anjek* < *Gang*, *r'i:njek* < *Ring*, *oblib'anjek* < *Hobelbank*.

⁵⁶ U hrvatskom književnom jeziku ovome sufiks odgovara sufiks *(a)k*, kojim se tvore "imenice od glagolskih, imeničkih, pridjevskih, brojnih, priložnih i prijedložnih osnova, i to od svih sufiksalsnim načinom, a od imenica i prefiksalsno-sufiksalsnim. Najbrojnije su imenice od glagolskih osnova." (Babić 1986: 81).

4.1.1.2.7. Nastavak *-ič*

U našem korpusu nekoliko replika tvoreno je od imeničke osnove i nastavka *-ič*, netipičnoga za kajkavsko narječje kada je riječ o tvorbi umanjjenica. Naime, za podravske govore tipičniji je deminutivni sufiks za imenice muškoga roda *-ec*, dok se oblici s *-ek* u Podravini doživljavaju uglavnom kao karakteristični za – kako navode informanti – Zagorje. Replike s nastavkom *-ič*, kojemu u standardu odgovara nastavak *-ić*, stoga se mogu smatrati posljedicama interdijalektalnoga jezičnoga dodira između štokavskoga i kajkavskoga narječja. Neutralnoga su stilskoga naboja oblici *h'oblič*, *h'obljič*, *'oblič* < *Hobel*, hipokoristik bi bio leksem *gr'untič* < *Grund*,⁵⁷ šaljiv je oblik *šl'ajfič* 'vrlo mladi šegrt' < *'schleifen*, a eliptične neizravne posuđenice *b'udič* < *Budweiser* i *h'oznič* < *Hosenträger* stigle su u govor mladih Podravaca vjerojatno preko zagrebačkoga govora.

4.1.1.2.8. Nastavci *-lin* i *-ljin*⁵⁸

U našem korpusu zabilježili smo relativno velik broj leksema, stotinjak, s nastavkom *-lin* te dvadesetak s nastavkom *-ljin*. Nastavak *-lin* zabilježen je u svim govorima. S druge pak strane, u govorima koji nemaju depalataliziranu inačicu od [lj] ponekad mu, ali ne sustavno konkurira nastavak *-ljin*.⁵⁹

Gotovo u pravilu leksemi na *-lin* i *-ljin* označavaju predmete i konkretne, nežive koncepte, a iznimka su tek nazivi za osobe *tr'uclin* < *Trotz* i historizam *felb'a:bljin* / *felb'a:blin*, *felb':e-blin*, *fēldb'a:blin* < *Feldwebel*.

a) Modeli s nastavcima *-el* i *-l*

Većini replika s nastavcima *-lin* i *-ljin* u podlozi je model s nastavkom *-el*, odnosno južnonjemačkom inačicom *-l*: *auzv'inklin* < *Außenwinkel*, *b'ufilin* < *Buchtel*, *c'o:klin* < *Sockel*, *felb'a:bljin* / *felb'a:blin*, *felb'e:blin*, *fēldb'a:blin* < *Feldwebel*, *f'iclin* < *Fitzel*, *fus'e:klin*, *fus'e:tlin* < *Fußsäckel*, *f'aslin* < *Faßl*, *g'irtlin* / *g'irtljin* < *Gürtel*, *j'aklin* < *Hagkl*,

⁵⁷ Bogatstvo umanjjenica tvorenih prema modelu *Grund*: *gr'untič*, *gr'untec*, *gr'untek* indikativna je za sentimentalnu vezanost seljaka Podravca za zemlju koju obrađuje. Inače, povezanost obradive zemlje i podravskoga seljaka vrlo je čest motiv u pučkoj i umjetničkoj književnosti, kojega elaboracija seže od sladunjave patetično-pastoralne naturalizacije i socijalne kritike pa sve do etičke i teološke refleksije.

⁵⁸ U hrvatskom književnom jeziku ovaj se nastavak, visokofrekventan u podravskim germanizmima, uopće ne pojavljuje (usp. Babić 1986). Nalik mu je rijetki sufiks *-elin*, potvrđen samo u dvjema imenicama: *vlastelin* i *gizdelin* (isto, 213). Što se tiče dijakronijskog i etimološkog aspekta ovoga sufiksa, mogao bi se pretpostaviti utjecaj stvnj. *-lin*, no tu bi pretpostavku trebalo temeljitije istražiti. Zanimljiva je i podudarnost da brojni hrvatski germanizmi na *-lin* imaju svoje pandane u mađarskim germanizmima na *-li*.

⁵⁹ U daljnjem ćemo tekstu alternativne inačice koje se razlikuju samo u *-lin* i *-ljin* navoditi jednu pored druge potcrtano.

jekl'a:dlin, jekn'a:dlin < *Häkelnadel*, k'apclin, k'apslin < *Kapsel*, k'aslin < *Kastl*, k'aslin < *Nachtkastl*, k'e:glin, kn'e:dlin, kn'e:glin / kn'e:gljin < *Knödel*, k'iflin < *Kipfel*, kr'iglin / kr'igljin < *Krögel*, m'antlin < *Mantel*, m'e:blin, m'ę:blin < *Möbel*, meš'a:flin < *Mistschaufel*, m'o:dlin < *Model*, m'u:dlin < *Nudel*, natk'aslin < *Nachtkastl*, or'o:dlin, r'o:dlin < *Haarnadel*, p'ajtlin, p'a:jtlin < *Beutel*, p'a:nklin, p'a:ntlin / p'a:ntljin < *Bandel*, p'e:nzlin, p'ę:nzlin < *Pinsel*, peř'ę:clin < *Brezel*, p'ušlin < *Buschel*, rajsn'e:dlin, rajsn'e:glin < *Reißnagel*, reb'e:zlin, rib'i:zlin < *Ribisel*, r'inglin < *Ringel*, šajtr'o:flin, šeręt'o:flin / šeręt'o:fljin, šet'o:flin / šet'o:fljin, šętr'o:flin < *Schreibtafel*, š'a:tlin / š'a:tljin < *Scheitel*, š'ęrblin / š'ęrbljin < *Scherbel*, škrn'e:clin < *Skarnitzel*, šp'ahtlin, šp'atlin, šp'artlin < *Spachtel*, šm'irglin < *Schmügel*, šp'arglin / šp'argljin < *Spargel*, špen'a:dlin, špen'ajdlin, špin'a:dlin < *Spenadel*, šp'iclin < *Spitzel*, št'a:flin < *Staffel*, št'emplin < *Stempel*, št'oplin < *Stoppel*, štrip'a:nklin, štrump'a:ntlin < *Strumpfband(el)*, t'ušlin < *Tuchel*, tr'omlin < *Tromm(el)*, v'a:ndlin, v'a:nglin < *Wann(d)*, v'ęsklin < *Wechsel*, v'ęrglin / v'ęrgljin < *Werkel*, v'inklin < *Außenwinkel*, v'iršlin / v'iršljin < *Würstel*

Replike *eklj'a:ljin* < *Häkelnadel* i *kr'ęgljin* < *Krögel* nemaju podudarni oblik s depalataliziranim nastavkom *-lin* kao jedinim razlikovnim obilježjem.

b) Replike na *-lin* tvorene prema modelima s nastavkom *-erl*

U ovu skupinu ubrajaju se sljedeće replike: *p'aklin* < *Packerl*, *št'amplin* < *Stamperl*, *štokerl'i:n* < *Stockerl*.

c) Replike s nastavkom *-ajzlin*

Tipične replike s nastavkom *-ajzlin* tvorene su od modela s osnovom na *-eisen*:

břem'a:zlin, *břęn'a:zlin* < *Brenneisen*, *šar'a:zlin* < *Schüreisen*, *štem'a:zlin* < *Stemmeisen*. No, čini se da se i taj nastavak djelomično bio ostamostalio tako da se pojavljuje i u replikama kojih modeli ne sadrže u sebi niz *-eisen*. Tako imamo i *kantajzlin* < *Kantel* te *heklj'a:zlin* < *Häkelnadel*.

d) Replike na *-lin* i *-ljin* tvorene prema modelima s nastavkom *-en*

U sljedećim replikama nastavku modela *-en* odgovara nastavak replike *-lin / -ljin*: *kr'aflin / kr'afljin* < *Krapfen*, *kr'a:glin / kr'a:gljin*, *kr'a:glin* < *Kragen*.

e) Replike na *-lin* i *-ljin* tvorene prema modelima s nastavkom *-e*

U sljedećim replikama nastavku modela *-e* odgovara nastavak replike *-lin / -ljin*: *c'aklin* < *Zacke*, *cigar'e:tlin / cigar'e:tljin* < *Zigarette*, *gl'oklin* < *Glocke*, *j'aklin* < *Jacke*,

kam'a:šlin / kam'a:šljlin < *Gamasche*, *l'a:dlin* < *Lade*, *m'ašlin / m'ašljlin* < *Masche*, *p'ikslin* < *Büchse*, *š'irclin* < *Schürze*, *špr'iclin* < *Spritze*, *štak'e:tlin* < *Stiefelette*, *šsteps'a:jdlin* < *Steppseide*, *št'iclin* < *Stütze*. Uzme li se u obzir činjenica da se množina ovih modela tvori nastavkom *-n*, tako da su množinski oblici sa završetkom *-en* identični modelima koji u jednini imaju završni niz *-en*, leksemi navedeni pod d) i e) mogu se smatrati pripadnima skupini riječi s istim završetkom: *-en*.

f) Replike na *-lin* tvorene prema modelima s nastavkom *-er*

U našem korpusu zabilježili smo i dvije replike kojih modeli završavaju na *-er*:

parad'a:zlin < *Paradeiser* i *tr'e:glin* < *Träger*.

g) Ostale replike na *-lin*

Sljedeće replike s nastavkom *-lin* ne mogu se kategorizirati ni u jednu od gore navedenih skupina leksema: *v'a:zglin* < *Weitling* i *dr'ukljlin* < *Druckknopf*, *tr'uclin* < *Trotz*, *cukerl'i:n*, *cukorl'i:n* < *Zucker*.

4.1.1.2.9. Nastavci *-el* i *-elj*

U našem korpusu zastupljeno je dvadesetak imeničkih replika s nastavkom *-el* i desetak s nastavkom *-elj*. Osim u slučaju replike *frošt'ukelj* < *Frühstück*, imenice s nastavkom *-elj* dubletne su, mjesne varijante replika na *-el*.

U semantičkom smislu označavaju stvari i biljke. Većini njih u podlozi je model s nastavkom *-el*, tako: *auzv'inkel* < *Außenwinkel*, *c'igel* < *Ziegel*, *g'irtel* < *Gürtel*, *h'a:kel / h'a:kelj* < *Hagkl*, *meš'a:fel* < *Mistschaufel*, *natk'asel* < *Nachtkastl*, *p'ankel* < *Bankl*, *p'ušel / p'ušelj* < *Buschel*, *pr'e:zel* < *Brösel*, *rajsn'e:gel* < *Reißnagel*, *rib'e:zel* < *Ribisel*, *r'ingel* < *Ringel*, *šm'irgel* < *Schmirgel*, *šn'icel* < *Schnitzel*, *šp'argel* < *Spargel*, *šp'i:gel / šp'i:gelj* < *Spiegel*, *št'a:gel / št'a:gelj* < *Stadel*, *štr'ukel / štr'ukelj* < *Strudel*, *žv'epel / žv'epelj* < *Schwefel*.

Kod replike *štem'a:zjel* < *Stemmeisen* nastavak *-el* odgovara nastavku modela *-en*.

U slučaju replike *frošt'ukelj* < *Frühstück* moguća su dva tumačenja: ili je riječ o neizravnoj posuđenici s nastavkom *-elj*, ili je pak u podlozi kakav južnonjemački model s komponentom *Stuckl* ili *Stuckerl*.

Zanimljivo je da otprilike polovica replika na *-el / -elj* ima i svoje geografske inačice na *-lin / -ljlin*.

4.1.1.2.10. Nastavak *-aj*

U našem korpusu zabilježili smo nekoliko imenica sa sufiksom *-aj*, odnosno redovito u nizovima *-er'aj*, a rjeđe *-ar'aj*.

Sve te imenice imaju fiksno mjesto naglaska na zadnjem slogu. Budući da taj slog nije dug, a naglašen je, one predstavljaju odstupanje u akcenatskom sustavu koji obilježava tzv. zakon dvaju slogova. Ovo odstupanje može se tumačiti kao inovacija prema kojoj može biti naglašen i završni kratki slog. S druge pak strane, moguće je i tumačenje da je zbog semivokalnosti krajnjega [j] zadnji slog ipak dug.⁶⁰

Gotovo sve imenice ove vrste kategorizirane su kao adaptirane posuđenice, jer i njemački modeli sadrže sufiks *-ei*. Jedino se leksem *luftēr'aj* 'ljenčarenje i skitanje' može smatrati neizravnom pseudoposudenicom izvedenom od osnove *l'ufter* i osamostaljenoga nastavka *-aj*.

Replike na *-aj* pokrivaju nekoliko konceptualnih kategorija, a uglavnom su izvedene od imenica vršitelja radnje (osim u slučaju riječi *špečēr'aj*):

- a) mjesto obavljanja djelatnosti: *kuplēr'aj* < *Kuppelei*, *šnajdar'aj*, *šnajđer'aj*, *šnjajdar'aj*, *šnjajđer'aj* < *Schneiderei*, *šoster'aj*, *šuster'aj* < *Schusterei*, *špeŋglēr'aj* < *Spengler*; *štriker'aj* < *stricken*, *vešēr'aj* < *Wäscherei*;
- b) rezultat radnje izražene glagolskom osnovom: *šlinger'aj* < *schlingen*;
- c) aktivnost: *luftēr'aj* < *Luft*;
- d) konkretne stvari (nemotivirana osnova): *špečēr'aj* < *Spezerei*.

4.1.1.2.11. Nastavak *-ist*

U našem korpusu zabilježili smo svega tri replike s nastavkom *-ist*. Kod imenica *band'ist* 'svirač u limenoj glazbi' < *Bande* i *fanter'ist* 'vojnici pješaci' < *Infanterist* može se pretpostaviti talijanski utjecaj, dok je replika *peh'ist* 'osoba koja nema sreće' < *Pech* neizravna izvedenica tvorena stranim sufiksom za mušku osobu.

4.1.2. Imenice srednjega roda

4.1.2.1. Imenice s nominativnim nastavkom *-o*

U našem korpusu zabilježili smo tek nekoliko imenica srednjega roda⁶¹ koje u nominativu imaju nastavak *-o*. Adaptirane su posuđenice *pre:zv'ušto* < *Preßwurst*, *p'u:tro* < *Butter* i *žv'eplo*, *žv'eplo* < *Schwefel*. Neizravne su izvedenice tvorene sufiksima *-alo* (*bren'alo* < *brennen*), *-ilo* (*farb'ilo* < *Farbe*) i *-štvo* (*grunt'a:štvo* < *Grund*), pri čemu je replika *grunt'a:štvo* knjiška riječ tvorena prema leksemu standardnoga jezika *seljaštvo*.

⁶⁰ Ovakva inovacija može se uočiti i u imenica s nastavcima *-ant* i *-ist*, npr. *preskur'ant* 'varalica', *band'ist* 'svirač u limenoj glazbi'.

⁶¹ O deklinacijskim nastavcima imenica srednjega roda u podravskom dijalektu usp. Maresić (2000: 69-80).

4.1.2.2. Imenice s nominativnim nastavkom -e

U našem korpusu tek su dvije adaptirane posuđenice srednjega roda s nastavkom -e u nominativu: *luftʀ'ajzə* < *Luftreise* i *špicn'a:mə* < *Spitzname*.

Nekoliko je zbirnih imenica sa sufixima -'o:vljə (*cigl'o:vljə* < *Ziegel*, *špigl'o:vljə* < *Spiegel*) i -'o:vjə (*cigl'o:vjə* < *Ziegel*)

Praktički od svakoga glagola, adaptirane posuđenice, može se izvesti odgovarajuća glagolska imenica pomoću nastavka -'anjə, odnosno u starijem đurđevečkom -'ajnjə. Evo nekoliko primjera iz pisanoga korpusa: *fašənkʉ:v'ajnjə* < *Fasching*, *je:kl'ajnjə* < *häkeln*, *kušv'ənjə* < *küssen*, *la:ndr'ajnjə*, *la:ndr'anjə* < *wandern*, *lifəruv'a:jnjə* < *liefern*, *lu:mp'ajnjə* < *lumpen*, *maši:n'ajnjə* < *Maschine*, *rajf'ajnjə* < *Reif*, *sec'ajnjə* < *setzen*, *špo:t'ajnjə* < *spotten*, *špric'a:jnjə*, *špric'anjə* < *spritzen*, *štrik'a:jnjə* < *stricken*, *va:ndr'ajnjə* < *wandern*.

4.2. Vrsta e

U našem korpusu brojne su imenice deklinacijske vrste *e*. Riječ je o imenicama koje u nominativu jednine završavaju na -a. U korpusu podravske germanizama ovoj vrsti pripadaju sve imenice ženskoga roda i tek nekoliko imenica muškoga roda.

4.2.1. Imenice ženskoga roda

4.2.1.1. Fleksija⁶²

Imenice ženskoga roda u podravskom dijalektu imaju sljedeće deklinacijske nastavke:

	Jednina	Množina
N	-a	-e
G	-e:, -e	-Ø, -i:, -i, -e:
D	-i, -e	-a:m
A	-o, -u	-e
V	= N, -o	= N
L	-i, -e	-a:j, -a:m, -ami
I	-o:m	-ami, -a:m, -ama, -ama:

⁶² Opis deklinacijske morfologije temeljimo na Maresić (2000: 81-102).

Ovdje navedeni sintetski prikaz deklinacijskih nastavaka varijabilan je u smislu geografske i sintagmatske distribucije. Evo nekih osobitosti relevantnih za govore obučane našim istraživanjem:

- a) Genitiv jednine završava nastavcima *-e:* i *-e:*. Zatvoreno *-e*⁶³ zabilježeno je u govorima Virja i Molvi, a otvoreno *-e*⁶⁴ u svim istočnim govorima (Ferdinandovec, Podravske Sesvete, Kalinovec) i govoru Đurđevca. Genitivni je nastavak uvijek dug i naglašen.
- b) U dativu i lokativu jednine većina podravske govora ima nastavak *-i* iz starih palatalnih osnova. Tako je u istočnim govorima (Ferdinandovec, Podravske Sesvete, Kalinovec) i zapadnim govorima (Molve, Virje). U govoru Đurđevca prevladao je nastavak *-e* iz starih nepalatalnih osnova.⁶⁵ Naime, u starim kajkavskim tekstovima iz 16. stoljeća vidljiva je distribucija ovih nastavaka ovisno o opreci palatal / nepalatal u osnovi imenice. Kasnijim razvitkom najprije je ta opreka ukinuta kod palatalnih osnova, da bi prevladao jedan ili drugi oblik. Inače, u kajkavskom narječju prevladava nastavak *-e*.
- c) U akuzativu jednine prevladava nastavak *-o*, koji je posljedica činjenice da većina kajkavskih govora ima refleks stražnjeg nazala \varnothing . U đurđevčkoj Podravini tako je tome u Đurđevcu, Molvama i Virju. Istočni pak govori (Ferdinandovec, Podravske Sesvete i Kalinovec) imaju na tom mjestu nastavak *-u*.
- d) U genitivu množine imenice vrste *e* imaju u Đurđevcu i istočnim govorima (Kalinovec, Ferdinandovec i Podravske Sesvete) nastavke $-\emptyset$ i *-i:* (*i*), a u Virju i Molvama nastavke $-\emptyset$ i *-e:*.
- e) U većini podravske govora, pa tako i u Đurđevcu, Kalinovcu, Molvama i Virju nastavak instrumentala množine je *-ami*. U Podravskim Sesvetama je prevladao nastavak dativa množine *-a:m*, a u Ferdinandovcu je običnije *-ama:* "Nastavci *-ama* i *-ama:* posljedica su utjecaja štokavskoga narječja. Potvrđeni su u najstočnijim podravskim govorima u kojima i inače ima najviše inovacija pod utjecajem štokavštine." (Maresić 2000: 99).

4.2.1.2. Tvorba

U korpusu podravske germanizama najviše imenica ženskoga roda pripada skupinama adaptiranih posuđenica i neizravnih izvedenica.

⁶³ Nastavak *-e* imaju i neki govori u podnožju Bilogore (Hampovica, Rakitnica, Miholjanci), te Lukovišće u Mađarskoj (Maresić 2000: 81).

⁶⁴ Nastavak *-e* imaju i govori Šemovaca, Svete Ane i Mičetinca u okolici Đurđevca, na zapadu govori Drnja, Botova, Sigeca, Brega, Novigrada, Gotalova i Gole, te Vizvara u Mađarskoj (isto).

⁶⁵ Detaljnije o povijesnom i geografskom aspektu nastavaka *-i* i *-e* usp. Maresić (2000: 83-86).

4.2.1.2.1. Adaptirane posuđenice

Adaptirane posuđenice ženskoga roda obično su tvorene od modela koji završavaju nastavkom *-e*, odnosno glasom [ə]. S obzirom na obilježje centralnosti taj je glas najbliži hrvatskomu glasu [a], pa je u takvim slučajevima morfološko klasificiranje ovakvih imenica kao imenica ženskoga roda motivirano fonološkim, a ne morfološkim razlozima.

U ovoj skupini nalaze se sljedeće imenice: *andi:v'ija*, *endi:v'ija*, *indi:v'ija* < *Endivie*, *japat'e:ka* < *Apotheke*, *b'a:jta* < *Gebäude*, *b'a:nda* < *Bande*, *bar'aka* < *Baracke*, *b'i:na* < *Bühne*, *bl'u:za* < *Bluse*, *bormaš'i:na* < *Bohrmaschine*, *br'e:nza*, *br'ę:nza* < *Bremse*, *b'uksa* < *Büchse*, *cuko:r'ija* < *Zichorie*, *d'i:za* < *Düse*, *drešmaš'i:na* < *Dreschmaschine*, *f'a:jfa* < *Pfeife*, *f'a:lida* < *Falte*, *f'ara* < *Pfarre*, *f'a:rba* < *Farbe*, *f'elga*, *f'ęlga* < *Felge*, *f'i:nta* < *Finte*, *fl'ajša*, *fl'aša* < *Flasche*, *flajšmaš'i:na* < *Fleischmaschine*, *gętr'i:ba* < *Getriebe*, *gl'okna* < *Glocke*, *gm'a:jda*, *gm'a:jna* < *Gemeinde*, *ha'uba* < *Haube*, *h'o:lba* < *Halbe*, *hu:t-v'ajda*, *u:tv'ajda* < *Hutweide*, *i'lza* < *Hülse*, *j'akna* < *Jacke*, *k'ištra* < *Kiste*, *kl'e:ma*, *kl'ę:ma* < *Klemme*, *kl'i:nga* < *Klinge*, *kr'a:jda* < *Kreide*, *kuh'inja*, *ku'i:na*, *ku'i:nja*, *kuj'inja*, *k'u:jna*, *k'u:nja* < *chuhhina*, *l'o:pa* < *Laube*, *m'a:rha*, *m'a:rva* < *mar(i)ha*, *m'a:šla* < *Masche*, *par'a:da* < *Parade*, *p'a:rta* < *Borte*, *p'iksa* < *Büchse*, *pr'eša* < *Presse*, *ps'i:ja* < *Psyche*, *p'uta* < *Butte*, *ringer'a:ja* < *Ringelreihe*, *r'u:nda* < *Runde*, *š'a:jba* < *Scheibe*, *šamr'o:la* < *Schaumrolle*, *š'i:jna*, *š'i:nja* < *Schiene*, *šlajfp'asta* < *Schleifpaste*, *šl'i:nga* < *Schlinge*, *šm'i:nka* < *Schminke*, *šn'ita*, *šnj'ita* < *Schnitte*, *šp'a:jza* < *Speise*, *šp'a:nga* < *Spange*, *šp'ica* < *Spitze*, *špr'ica* < *Spritze*, *šp'ula*, *šp'ulja* < *Spule*, *št'a:nga* < *Stange*, *št'e:nga* < *Stiege*, *štęps'a:jda*, *štęps'a:jda* < *Stęppseide*, *št'e:rka* < *Stärke*, *štękd'o:za* < *Steckdose*, *št'ica* < *Stütze*, *št'i:ma* < *Stimme*, *¹štr'a:jsa* < *Straße*, *²štr'a:jsa* < *Straße*, *štr'a:sa* < *Straße*, *štr'eka*, *štr'ęka* < *Strecke*, *š'upa* < *Schuppe*, *t'a:ška* < *tasca*, *t'o:za* < *Dose*, *trumb'e:ta* < *Trompete*, *vasęrv'a:ga* < *Wasserwaage*, *vešmaš'i:na* < *Waschmaschine*, *vindij'akna*, *vindj'akna*, *vintj'akna* < *Windjacke*, *viz'eta* < *Visite*, *z'u:pa*, *ž'u:fa* < *Suppe*, *žl'i:fta* < *Schlichte*, // *brkb'i:nda* < *Schnurrbartbinde*.

Određenom broju adaptiranih posuđenica na *-a* model završava slogotvornim *n*, tj. nastavkom *-en*. To su sljedeće imenice: *b'ala* < *Ballen*, *ajd'i:na*, *hajd'i:na* < *Haidn*, *gr'aba* < *Graben*, *laufgr'aba*, *lauvgr'aba* < *Laufgraben*, *šl'apa*, *šlj'apa* < *Schlappen*, *štr'a:fa* < *Streifen*, *štr'uca* < *Strutzen*, *š'unka* < *Schunken*, *z'okna* < *Socken*. Bit će da je i kod većine ovih imenica za pojavljivanje završnoga *-a* vjerojatno presudan bio fonetski kriterij, jer se samo za neke od njih mogu navesti moguće analogije s konceptualno srodnim skupinama imenica ženskoga roda. Tako za imenice *šl'apa*, *šlj'apa* i *z'okna* možemo pretpostaviti da je određenu ulogu igrala i analogija s većinom naziva za obuću i "odjeću za noge", koji su u hrvatskom jeziku ženskoga roda. No, ni ta analogija ne vrijedi beziznimno, jer imamo i varijantu *z'oken*.

Nekoliko adaptiranih imenica na *-a* ima nastavak *-la*, koji je bifonematska dijafonska realizacija krajnjega slogotvornoga *l*, tj. nastavka *-el* kod odgovarajućih njemačkih modela. Takav je slučaj sa sljedećim imenicama: *k'i:fla* < *Kipfel*, *kr'i:gla* < *Kręgel*, *k'urbla* < *Kurbel*,

p'e:gl̩a, p'e:gl̩ja < Begel, p'u:kla, p'u:klja < Buckel, šp'a:tla < Spachtel, ž'ɛ:m̩la, ž'ɛ:m̩lja < Semmel, š'e:fl̩a, š'e:fl̩ja < Schöpflöffel, žv'ɛ:gl̩a, žv'e:gl̩ja < Schwegel, r'a:špa < Raspel. Jedino u posljednjem primjeru *-el* nije realiziran bifonematski, nego je zamijenjen hrvatskim glasom [a].

U sljedećim posuđenicama njemačko se vokalizirano *r* realizira bifonematski kao niz *-ra*: *fl'u:ndra < Flunder, g'i:tra < Gitter, l'o:jtra < ²Leiter, mond'u:ra, mund'u:ra < Montur, m'u:stra, m'uštra < Muster, štat'u:ra < Statur, v'ura < Uhr, žn'o:ra, žnj':ora < Schnur.* Ponešto sličnu situaciju imamo s vokaliziranim *r* u parovima *kom'o:ra < Kammer, lum'era, num'era < Nummer, totinkom'o:ra < Totenkammer,* no s vokalskom komponentom vokaliziranoga *r* kao punim vokalom.

U sljedećim slučajevima velika je vjerojatnost da je pojavljivanje završnoga [a] u morfovima modela motivirano pojednostavljenjem artikulacijski zahtjevnih završnih nizova suglasnika u njemačkim modelima: *t'u:mpla, t'u:mplja < doppelt, št'omfa < Stumpf, r'a:jn-gla < Reindl, štr'a:nga < Strang, drejb'anka < Drehbank, k'o:rpa < Korb, f'e:rma < Firm, g'e:rma, g'ɛ:rma < Germ, l'a:rma < Lärm, p'a:rma < Barn, št'ɛ:rna < Stern.*

Iako u nekoliko slučajeva morf modela završava artikulacijski jednostavnijim nizom samoglasnik + suglasnik, u morfu replike pojavljuje se završno [a]. Tako je tome s replikama *h'iža, 'iža < Haus, šk'o:fa < scoub, kl'a:jda < Kleid, plejmuž'ika, plejmuž'ika < Blechmusik, kr'a:ma < Kram, p'a:ma < Baumwolle, c'inja < Zinn.* Nešto je više primjera s replikama u kojima se postvokalno završno [l] modela realizira u replici kao [l] ili [j] / [lj]: *futr'o:la < Futteral, k'a:jla, k'a:lja < Keil, m'ɛ:jla, m'ɛ:lja < Mehl, s'a:jla, s'a:lja < Seil, s'a:la < Saal, št'ala < Stall.* Poseban je slučaj stara replika *škr'ijna, škr'inja < scrini,* gdje je završni niz *-ni* stvnj. modela vjerojatno identificiran monofonematski kao [nj], da bi na na takvu, suglasničku osnovu bilo dodano završno [a].

U nekoliko slučajeva krajnje *-a* u replici dodaje se na morf modela koji završava na *-ng*: *fal'inga, falj'inga < fehlen, fe:r'inga, fɛ:r'inga, fi:r'anga < Vorhang, for'inga < fahren.* Kod replike *for'inga* kao model je vjerojatno fungirala danas zastarjela riječ *Fahrung* (Schneeweis 1960: 39), a za replike *fal'inga, falj'inga* izvori ne potvrđuju oblik **Fehlung*, koji je možda poslužio kao model. Njemačkome modelu *Vorhang* najbliža je replika *fi:r'anga*, pri čemu je nastavak *-a* vjerojatno motiviran analogijom prema *zavjesa*. Glas [i] u krajnjem nizu *-inga* kod replika *fe:r'inga, fɛ:r'inga* vjerojatno je motiviran fonološkom analogijom prema već postojećim replikama *for'inga* te *fal'inga, falj'inga*, dok su glasovi [e] i [ɛ] u *fe:r'inga, fɛ:r'inga* najvjerojatnije pučkoetimološke, kajkavsko-ekavske interpretacije varijante glasa [i] kao tobožnjeg ikavskog refleksa jata u replici *fi:r'anga*.

Posebni su slučajevi replike s nastavkom *-a*, koji je realiziran na mjestu vokala u replici nakon što je došlo do gubljenja krajnjega suglasnika u morfu modela. Takve su posuđenice *šp'a:ga < Spagat* i *šta:c'ija < Station*, kao i replika *fr'a:jla, fr'a:lja < Fräulein*, koju smo – zbog istozvučnosti završnoga niza sa sufiksom *-a:jla/-a:lja* – obradili u odlomku o neizravnim posuđenicama s tim sufiksom.

4.2.1.2.2. Neizravne izvedenice

Neizravne izvedenice vrste *e* tvorene su od već potvrđenih ili – rjeđe – pretpostavljenih replika i različitih nastavaka koji završavaju na *-a*. Gotovo u pravilu sve su ženskoga roda, osim u nekoliko slučajeva uvećanica od muških osobnih imena koja su muškoga roda.

4.2.1.2.2.1. Nastavak *-a*

Ovim nastavkom tvori se nekoliko replika koje označavaju žensku osobu. Osnove na koje se dodaje *-a* su vrlo raznolike: u replici *š'oca* < *Schatz* u podlozi je imenica za mušku osobu *š'oc*, kod replika *b'a:ka gr'o:sa*, *gr'o:sa* < *Großmutter* kao morf modela poslužila je pridjevska odrednica *groß*, a za repliku *c'oprna* < *zaubern* model morfa obuhvatio je čitav infinitiv. Replika *cvanc'iga* < *zwanzig* leksički je desenantizirana, a spominje se samo u frazemu *napit'i seš kak cvanc'iga* koji se koristi za ženske osobe kao pandan frazemu za muške osobe *napit'i seš kak cv'ancig* s također desenantiziranom imenicom *cv'ancig*.

4.2.1.2.2.2. Nastavak *-ica*

Brojnošću i raznolikošću značenjskih obrazaca te ishodišnih osnova u našem se korpusu ističu neizravne izvedenice s nastavkom *-ica*.

a) Umanjenice i neutralizirane umanjenice

Kod umanjenica na *-ica* kao osnova je načelno poslužila koja druga replika vrste *e*: *ba:jt'ica* < *b'a:jta* < *Gebäude*, *bertij'ica* < *bert'ija* < *Wirt*, *flaš'ica* < *fl'aša* < *Flasche*, *flu:ndr'ica* < *flu:ndra* < *Flunder*, *fra:jl'ica* < *fra:jla* < *Fräulein*, *komo:r'ica* < *kom'o:ra* < *Kammer*, *ko:rp'ica* < *ko:rpa* < *Korb*, *lo:jtr'ica* < *l'o:jtra* < *Leiter*, *pu:tr'ica* < *p'u:tra* < *Butter*, *ra:jngl'ica* < *r'a:jngla* < *Reindl*, *ru:nd'ica* < *r'u:nda* < *Runde*, *sa:l'ica* < *s'a:la* < *Saal*, *šlap'ica* < *šl'apa* < *Schlappen*, *šna:l'ica* < *šn'a:la* < *Schnalle*, *špa:ng'ica* < *šp'a:nga* < *Spange*, *štal'ica* < *št'ala* < *Stall*, *šta:ng'ica* < *št'a:nga* < *Stange*, *tašk'ica* < *t'aška* < *tasca*, *trumbe:t'ica* < *trumb'e:ta* < *Trompete*, *zokn'ica* < *z'okna* < *Socken*, *žę:mlj'ica* < *ž'ę:mlja* < *Semmel*, *žno:r'ica*, *žnjo:r'ica* < *Schnur*.

Neutraliziranim umanjenicama smatramo riječi koje su tvorbeno i povijesno umanjenice, no kojih se obilježje deminutivnosti neutraliziralo ili zadržalo u tragovima. U našem korpusu nisu brojne, ali su raznolike s obzirom na osnovu iz koje su izvedene: tako replike *sač'ica* < *Sack* i *škaf'ica* < *scaph* uz neutraliziranu deminutivnost odudaraju od ostalih sličnih replika i činjenicom što su im u podlozi modeli muškoga roda. Replika *ri:nč'ica* 'naušnica' < *Ring* označava doduše mali predmet, no u podravskome nemamo zabilježenu kakvu varijantu replike *rinka*, kako je navodi Schneeweis (1960: 61). Slična je situacija i s replikom *lad'ica* < *Lade*, koja štoviše označava veću ladicu, za razliku od srodne replike *l'a:dlin*, koja

u podravskome označava ladicu uobičajene veličine. I za ovaj oblik Schneeweis (isto, 8) navodi starije, ishodišne replike *lad*, *lada*, nepotvrđene u suvremenom podravskom. Replike *ra:jn'ica*, *ra:nj'ica* vjerojatno su izvedene od replike od umanjenice *ra:jngl'ica* ispuštanjem niza *-gl-*, a nemaju deminutivno značenje, čemu u prilog govori i postojanje umanjenica *ra:jnič'ica*, *ra:njič'ica*. Neutralizirani je deminutiv i *ka:hl'ica* 'noćna posuda' < *Kachel*, iako se zna čuti i istoznačni oblik *k'a:hla*, tvoren u suvremenom podravskom najvjerojatnije kao povratna izvedenica od *ka:hl'ica*.

b) Nazivi za ženske osobe

Priličan je broj replika s nastavkom *-ica* koje označavaju ženske osobe. Uglavnom su izvedene od odgovarajućega naziva za mušku osobu, nositelja aktivnosti ili osobine. Tako imamo: *bertaš'ica*, *birtaš'ica* < *Wirt*, *ci:mę'ica* < *Zimmergenosse*, *cvikęraš'ica* < *Zwicker*, *frajęer'ica* < *Freier*, *japate:kar'ica* < *Apotheker*, *kęlnęer'ica* < *Kellner*, *klęncęer'ica*, *klincęer'ica* < *Krenzeljungfer*, *luftra:jzęer'ica* < *Luftreise*, *šmi:nkęer'ica* < *Schminke*, *šna:jdar'ica* < *Schneider*, *stre:bęer'ica* < *Streber*, *švęrcęer'ica* < *Schwärzer*, *tancar'ica* < *Tänzer*, *vękter'ica* < *Wächter*. Međutim, replika *ma:jstor'ica* < *Meister* može označavati ne samo žensku osobu koja se bavi kakvim obrtom, što je novije značenje, nego i obrtnikovu suprugu.

Zbog specifičnosti pojedinih aktivnosti i zanimanja uobičajenih za žene neke replike nemaju potvrđen ekvivalent za mušku osobu, kao što je to slučaj s replikom *jeklar'ica* < *häkeln*. Isto tako, replika *o:bęer'ica* < *Oberin* nema očekivano značenje 'natkonobarica' ili manje očekivano 'natkonobarova supruga' nego druga dva: 'poglavarica samostana' i 'djevojka slobodnijeg ponašanja'. Prvo značenje potpuno se podudara sa značenjem modela *Oberin*, dok je drugo najvjerojatnije motivirano replikom 'o:bęer i možda je stari, šaljivi naziv za konobaricu ili konobarevu prijateljicu.

S druge pak strane, nekoliko je imenica koje, doduše, označavaju žensku osobu, ali nisu tvorene od odgovarajućeg lika za mušku osobu: tako je tome s etnikom *Pem'i:ca* < *Böhme* te replikama *tračav'ica*, *tračkar'ica* < *tratschen*, kod kojih je nastavak *-ica* uklopljen u sufikse *-av'ica*, odnosno *-kar'ica*. Muški pak oblici za replike *coprn'ica*, *coprnj'ica* < *zaubern* su *coprjn'a:k* i *coprnj'a:k*.

Zanimljiva je i šaljiva riječ *cajgar'ica* < *Zeiger* u značenju 'mala kazaljka na satu' (prema *c'a:jgar* 'kazaljka na satu'), ali i potvrđena u Đurđevcu kao šaljivi nadimak za mjesnu urarku.

c) Ostalo

Za imenice s nastavkom *-ica* koje nisu umanjenice niti pak ne označavaju žensku osobu može se primjenom apozicijskih transformacija utvrditi motiviranost roda i tvorbe odgovarajućim natpojmom, hiperonimom. Tako je tome sa sljedećim replikama: (salata)

pu:tər'ica < *Butter*; (žemlja) *kajzər'ica* < *Kaisersemmel*, (zemlja ili voda) *šo:dər'ica* < *Schotter*; (mašina) *singer'ica* < *Singer*; (ura) *veker'ica* < *Wecker*; (igla) *ziher'ica*, *zijer'ica* < *Sicherheitsnadel*, (cipela) *gojzər'ica* < *Goiserer*; (repa) *cukor'ica* < *Zuckerrübe*, (haljina) *dinderl'ica*, *dindrl'ica*, *drnde:l'ica* < *Dirndl*, (rakija) *trop'ica* < **trab*. Imajući u vidu velik broj navedenih replika kojima morf modela završava na *-er*, tako da im je nastavak *-ica* uklopljen u prošireni sufiks *-er'ica*, ne čudi postojanje replika s tim, proširenim sufiksom i njegovom varijantom *-ar'ica*, kojih morf modela koji ne završava na *-er*: I ove replike tvorene su analogno prema svojim hiperonimima, tako: (mašina) *da:mfar'ica*, *da:nfər'ica* < *Dampf*, (mašina) *šlajfər'ica* < *schleifen*, (četka) *glancar'ica* < *Glanz*, (kapa) *šiltar'ica*, *šiltər'ica* < *Schild*, (salama) *špeker'ica* < *Speck*, (salama) *šunkər'ica* < *Schunken*.

Kod replika (lopata?) *klo:pal'ica* < *klo:p'ati* < *klopfen* i (mašina) *lo:tal'ica* < *lo:t'ati* < *löten* nastavak *-ica* uklopljen je u nastavak *-lica*, koji je dodan na prezentsku osnovu ishodišnoga glagola.

4.2.1.2.2.3. Nastavak *-ija*

U našem smo korpusu zabilježili dvadesetak imenica s nastavkom *-ija*. Prototipno im je značenje 'bavljenje djelatnošću ili aktivnošću'. Osim kod replike *copr'ija* < *Zauber*, ove su imenice gotovo u pravilu izvedene od osnove koja je podudarna s nominativnim oblikom naziva za mušku osobu koja se bavi određenom djelatnošću, najčešće obrtom, ili pak specifičnom aktivnošću.

Sljedeći su nazivi za obrte, odnosno djelatnosti: *cimerman'ija* < *Zimmermann*, *farbar'ija* < *Färber*, *furman'ija* < *Fuhrmann*, *majlar'ija* < *Maler*, *soldač'ija* < *Soldat*, *škofar'ija* < *scoub*, *šnajdar'ija* < *Schneider*, *šustar'ija* < *Schuster*, *tišlar'ija*, *tišljar'ija* < *Tischler*. Imenice *tišlar'ija*, *tišljar'ija* imaju i konkretno značenje: 'okviri prozora i dovratnici u jednoj kući'.

Apstraktno značenje imaju i imenice *copr'ija* < *Zauber*, *frëndər'ija* < *Fremder*, *huncmutar'ija*, *huncutar'ija*, *vucmuntar'ija* < *Hundsfoth*, *majstor'ija* < *Meister*, *męštr'ija* < *Meister*, *no:r'ija* < *Narr*, pri čemu replika *męštr'ija* ima i konkretno, šaljivo značenje 'muški spolni organ'.

Replika *bert'ija*, *birt'ija* < *Wirt* ima samo mjesno, konkretno značenje: 'gostionica'.

U korpusu smo zabilježili i dva toponima: *Pe:m'ija* < *Böhme* i *Švajcar'ija* < *Schweizer*.

4.2.1.2.2.4. Nastavak *-ka*

U našem korpusu zastupljeno je dvadesetak imenica s nastavkom *-ka*, a uglavnom označavaju ženske osobe i predmete.

a) Ženske osobe

Imenice sa sufiksom *-ka* koje označavaju ženske osobe izvedene su od već postojećih naziva za muške osobe na *-a:r* (*barak'a:rka* < *Baracke*, *blatfuz'a:rka* < *Plattfuß*, *trač'a:rka* < *tratschen*) ili pak od pridjeva sa sufiksima *-av* (*šlamp'avka*, *šljamp'avka* < *schlamp*) ili *-liv/ljiv* (*tračl'i:vka* < *tratschen*, *trucl'i:vka*, *truclj'i:vka* < *Trotz*). Poseban slučaj predstavlja replika *fl'ička* 'djevojka slobodnijeg ponašanja' < *Flitsche*, koja se može – za razliku od navedenih imenica prototipnih neizravnih izvedenica – smatrati eliptičnom neizravnom izvedenicom.

b) Predmeti

Imenice sa sufiksom *-ka* koje označavaju predmete tvorene su od imeničke (*ce:ne'rka* < *Zehner*, *tušl'i:nka* < *Tuchel*) ili pak glagolske osnove (*plis'e:rka* < *plissieren*). Od glagolske osnove tvorena je i apstraktna imenica *š'upka* < *schuppen*.

Sufiks *-ka* može biti dio kojega drugoga sufiksa sa specifičnim značenjem. Tako su od imeničke osnove i sufiksa *-e:nka* / *-e:nka* tvoreni nazivi za predmete u kojima se nešto drži: *boks'e:nka* < *Wachs*, *kongluf'e:nka* < *Gugelhupf*, *žep'l'e:nka*, *žeplj'e:nka*, *žeplj'ę:nka*, *župlj'e:nka*, *žveplj'e:nka*, *žvepl'ę:nka* < *Schwefel*, a od imeničke osnove i nastavka *-a:lka* / *-a:lka* naziv za posudu za miješanje žbuke *mort'a:lka*, *mort'a:lka* < *Mörtel* te naziv za napravu za mljevenje kukuruza *šrot'a:lka* < *Schrot*.

Sufiks *-ka* nalazi se i u reduplikativno-deminutivnom sufiksu *-čka*, kao npr. u *flaš'i:čka* < *flaš'ica* < *fl'aša* < *Flasche*.

4.2.1.2.2.5. Nastavak *-a:jla* / *-a:lja*

Od glagolske osnove glagola koji označava vrstu ručnoga rada i nastavka *-a:jla* / *-a:lja* tvore se imenice za ženske osobe koje se bave određenim ručnim radom, tako: *heklj'a:lja*, *jekl'a:jla* < *häkeln*, *šling'a:lja* < *schlingen*, *štrik'a:jla*, *štrik'a:lja* < *stricken*. Poseban je slučaj šaljiva izvedenica *partoniz'a:lja* 'lijena kačiperka' < *Borte*, zabilježena u novovirovskoj poslovice "Popevalja i partonizalja (je)." (Lukanec 1938: 180). U podlozi joj je sintagma *ni:-z'ati p'a:rtę* u značenju 'kititi se, raditi što beskorisno'. Zanimljiva je i replika *fr'a:jla*, *fr'a:lja* < *Fräulein*, koja nije neizravna neizvedenica, nego izravna posuđenica, te kod koje je nizu glasova [-ajl-] morfa replike dodano krajnje [a]. Prema modelu *Dirn(dl)* tvorena je imenica *dirind'a:jla*.

4.2.1.2.2.6. Ostali nastavci

U našem korpusu zastupljeno je i nekoliko pojedinačnih slučajeva imenica sa svega jednom ili nekoliko potvrda za pojedini sufiks imenica vrste *e*.

Imenice koje označavaju mjesto tvore se nastavcima: *-ana* (*bajbuk'ana* < *Beiwache, Beiwacht*; *šodr'ana* < *Schotter*), *-ara* (*bajbuk'ara* < *Beiwache, Beiwacht*), *šlos'ara* < *Schlosser* < *škofn'ara* < *scoub*), *-na* (*vakt'a:rna* < *Wächter*), *-ena*: (*cigl'ena, Cigl'ena* < *Ziegel*) i *-nica* (*vakta:rn'ica* < *Wächter*; *pre:šn'ica* < *Presse, šinta:rn'ica* < *Schinder*).

Augumentativni nastavak za imenicu koje znači ženske osobe je *-et'ina* (*flundret'ina* < *Flunder*). Sufiksom *-kinja* tvoren je u Podravskim Sesvetama etnik *Penk'inja* < *Böhme*, a sufiksom *-i:na* u Kalinovcu nadimak *žemlar'i:na* < *Semmel*.

U idiolektalnoj jezičnoj upotrebi zabilježeni su za tvorbu apstraktnih imenica sufiksi *-a:cija* (*štundera:c'ija* < *studieren*) i *-o:ča* (*frišk'o:ča* < *frisch*), dok je pri tvorbi replike *friškē:t'ina* 'svježe meso' < *frisch* korišten sufiks *-ē:tina*, kojim se inače tvore izvedenice za neke vrste mesa, npr. *purē:t'ina, piščē:t'ina* itd.

4.2.1.2.3. Hibridne i neizravne složenice

U našem korpusu potvrđeno je i desetak hibridnih i neizravnih složenica u kojima je osnova složenice kakva domaća riječ ili pak stara posuđenica koja pripada imeničkoj vrsti *a*. Takve su sljedeće hibridne složenice: *cukor(r)'epa* < *Zuckerrübe, dirind'ekla* < *Dirn, grosb'a:ka, grosb'aba* < *Großmutter, štepsv'i:la* < *Steppseide, veškuh'inja, vešku'i:na, veškuj'ina, veškuj'inja, vešk'u:jna* < *Waschküche*. Kao neizravne složenice mogu se klasificirati ove replike: *šamp'ita* < *Schaum, špeksal'a:ma* < *Speck, šprick'a:nta* < *spritzen, tračb'aba* < *Tratsch*.

4.2.2. Imenice muškoga roda

U našem korpusu zabilježili smo tek nekoliko imenica muškoga roda s nastavkom *-a*. Nastavak *-a* u etniku *Šv'a:ba* < *Schwabe* najvjerojatnije je motiviran fonetskim pojednostavljenjem završnoga [ə] u morfu modela, tako da tu imenicu možemo smatrati adaptiranom posuđenicom. Neizravne izvedenice su augumentativi osobnih imena *Franc'ina* < *Franz* i *Štef'ina* < *Stefan* s augumentativnim nastavkom *-ina*, te hipokoristik *Štef'ica* < *Stefan* s nastavkom *-ica*.

5. Pridjevi

5.1. Fleksija

U podravskom dijalektu imamo sljedeće nastavke pridjevske promjene⁶⁶:

Jednina

	Muški rod	Srednji rod	Ženski rod
N	-∅, -i, -i:	-o, -o:, -e, -e:	-a, -a:
G	-oga, -ęga	= M.r.	-e:, -ę
D	-omu, -ęmu	= M.r.	-i, -e, -o:j
A	-oga, -ęga	= N	-o, -u
L	-om, -ęm, -e:m	= M.r.	-i, -e, -o:j
I	-e:m	= M.r.	-o:m

Množina

	Muški rod	Srednji rod	Ženski rod
N	-i, -i:	-a, -a:	-e, -e:
G	-e:, -i:, -ejov, -ejo	= M.r.	= M.r.
D	-e:m, -ema	= M.r.	= M.r.
A	-e, -ę	= N	= N
L	-e:, -e, -e:m, -ejo	= M.r.	= M.r.
I	-emi, -ema, -e:m, -e: = M.r.	= M.r.	

S obzirom na fonetske značajke osnova te zemljopisnu varijabilnost možemo navesti sljedeće osobitosti pridjevske promjene u govorima đurđevečke Podravine, pripadnima podravskom dijalektu:

- a) Nastavci *-oga* u genitivu i akuzativu te *-omu* u dativu muškoga i srednjega roda dolaze na nepalatalne osnove, a nastavci *-ęga* i *-ęmu* na palatalne. U đurđevečkom govoru potonji nastavci dolaze i na osnove koje završavaju depalataliziranim [lj] i [nj] (npr. *da:ln'ęga*, *da:ln'ęmu*).

⁶⁶ Pregled nastavaka pridjevske promjene i njihove osobitosti navodimo prema Maresić (2000: 111-119). Inače, jedno od najvažnijih obilježja pridjevske deklinacije jest gubitak određenih i neodređenih oblika (isto, 112-113).

- b) Većina govora u lokativu jednine muškoga i srednjega roda ima kod nepalatalnih osnova nastavak *-om* (npr. *fc'e:lom*), a palatalnih *-em* (npr. *vu vr'o:čem*). Tako je tome u virovskom, molvarskom i đurđevečkom govoru. U istočnim govorima Kalinovca, Podravske Sesveta i Ferdinandovca nastavak je *-e:m* kao i u instrumentalu jednine (npr. *v ratn'e:m*).
- c) Raspodjela nastavaka *-e* i *-e:* u genitivu jednine pridjeva ženskoga roda podudarna je s raspodjelom tih nastavaka u promjeni imenica vrste *e*. Tako govori Molvi i Virja imaju *-e:*, a govori Đurđevca, Kalinovca, Ferdinandovca i Podravske Sesveta *-e:*.
- d) U dativu i lokativu jednine pridjevi ženskoga roda u podravskom dijalektu većinom dobivaju nastavak *-i* (npr. *v deb'eli*), a kao dubleta u istočnim se govorima Kalinovca, Podravske Sesveta i Ferdinandovca javlja nastavak *-o:j* (npr. *v zdę:n'o:j*). Za đurđevečki govor (kao i bregovski i svetoanski) karakterističan je nastavak *-e* (npr. *f kr'u:šne*).
- e) U akuzativu jednine pridjeva ženskoga roda Virje, Molve i Đurđevca imaju nastavak *-o*, a Kalinovca, Ferdinandovca i Podravske Sesveta *-u*.
- f) Množinski su oblici isti za sva tri roda osim u nominativu i akuzativu.
- g) U genitivu množine u Đurđevcu i istočnim govorima imamo *-i:*, a u Virju i Molvama *-e:*. U virovskom je nastavak *-ejo* potvrđen samo kod brojeva.
- h) U dativu množine prevladava nastavak *-e:m*, dok je nastavak *-ema* potvrđen u kalinovečkom.
- i) U lokativu množine najčešće je potvrđen nastavak *-e:* (npr. *f kra:tk'e:*). Dubletni nastavak *-e* potvrđen je samo u đurđevečkom (npr. *f t'ękuće*), gdje se sporadično pojavljuje i nastavak iz instrumentala množine *-emi* (npr. *v drevę:n'emi*).
- j) U instrumentalu množine prevladava nastavak *-emi* (npr. *z do:g'emi*), a rjeđi je dubletni nastavak *-ema* (npr. *z ma:l'ema*) u nekim istočnim govorima. U govoru Podravske Sesveta izjednačeni su dativ, lokativ i instrumental množine (*kra:tk'e:*).

Komparativ pridjeva tvori se nastavcima *-š-*, *-jš-* i *-e(j)š-*, karakterističnima za kajkavsko narječje i većinu slavenskih jezika, pri čemu se nastavak *-e(j)š-* javlja samo uz alternirane osnove, a druga dva i uz nepromijenjene i uz alternirane (isto, 120).

5.2. Tvorba

Promatrano sa stajališta morfosintaktičke adaptacije, koja se temelji na morfološkim kriterijima, pridjevi potvrđeni u našem korpusu mogu se klasificirati načelno u tri skupine: neadaptirane replike, adaptirane replike i neizravne izvedenice.

5.2.1. Neadaptirane replike

Osnovno obilježje neadaptiranih replika odnosi se na činjenicu da te replike odstupaju od fleksijskih paradigmi karakterističnih za određenu vrstu riječi. U našem korpusu takav je slučaj s nekoliko pridjeva koji u svim padežima imaju nulti fleksijski nastavak. Riječ je o sljedećim pridjevima: 'ajnc 'a:, 'anjc 'a:, 'anjc 'a:h < eins a, br 'aon, br 'aun < braun, f'alš < falsch, f'ertig, f'ertik < fertig, f'est, f'est < fest, f'eš < fesch, fr'aj < frei, fr'o: < froh, h'ercig < herzig, l'ē:dik < ledig, š'ik < schick, šl'ank < schlank. Samo u imenskom predikatu mogu stajati replike 'ajnc 'a:, 'anjc 'a:, 'anjc 'a:h < eins a, f'ertig, f'ertik < fertig, fr'o: < froh.⁶⁷

5.2.2. Adaptirane replike

U našem korpusu zabilježili smo nekoliko pridjevskih adaptiranih replika tvorenih od osnove nastale od pridjeva modela i određenoga hrvatskoga nastavka. Svi su ti pridjevi opisni. Nastavkom *-en* tvorene su replike f'ajten < feucht i led'ičen < ledig, pri čemu je kod replike led'ičen morf replike palataliziran. Isti, prošireni nastavak (*-ičen*) ima i pridjev fal'ičen < fehlen, pa je ovaj pridjev možda izveden iz imenice fal'inga.⁶⁸

Kod replike fr'i:ški < frisch na pridjevsku je osnovu morfa dodan nastavak *-ki*. Replike šl'ampast, šl'ampav / šlj'ampav < schlamp izvedene su od pridjevskog modela s nastavcima *-ast*, odnosno *-av*. Duplete s nastavcima *-ast* i *-av* imamo i kod pridjevskih replika t'umplast i t'umplav < tump.

Pridjev braon'a:sti < braun sadrži blag semantički pomak od značenja modela i odgovarajuće replike br'aon, izražavajući približan stupanj prototipnoga značenja smeđe boje, te se može klasificirati kao pridjevska umanjena.⁶⁹

Replika n'o:ri < Narr jedina je u ovoj skupini kojoj je u podlozi model imenica. Isto tako, samo kod ove imenice nemamo nikakav pridjevski sufiks nego tek deklinacijske nastavke kao u tipičnih pridjeva (npr. l'e:pi, l'e:pa, l'e:po), što upućuje na visok stupanj integriranosti.

5.2.3. Neizravne izvedenice

U našem korpusu najzastupljeniji su pridjevi koje možemo označiti kao neizravne izvedenice, jer su izvedeni iz već postojećih replika i odgovarajućih nastavaka za tvorbu pridjeva. Riječ je o sljedećim nastavcima: *-ski/-ški, -ov, -ē:n(i)/-e:n(i), -ni, -an(i), -at(i), -ast,*

⁶⁷ Detaljan opis sintaktičke distribucije zahtijevao bi opsežnije istraživanje na tekstovnom korpusu. U našem istraživanju ograničili smo se uglavnom na identifikaciju tih replika i njihov tvorbeni opis.

⁶⁸ Pretpostavljeno izvođenje sastojalo bi se od sljedećih koraka: 1. ispadanje krajnjega *-a* u fal'inga > *faling-; 2. obezvučenje krajnjega *-g* > *falink-; 3. dodavanje sufksa *-jen* i palatalizacija krajnjega *-k* > *falink- + *-jen* = *falinčen; 4. ispadanje *-n* > faličen.

⁶⁹ Usp. Barić i dr. (1990: 245).

-av, -liv/-ljiv, -e:či. Inače, u službi pridjeva često se nalazi i glagolski pridjev trpni. Primjeri: *cukorj'ę:ni* < *cukor'iti* < *zuckern*, *f'u:tran*, *fu:tr'ani*, *pof'u:tran* < (*po*)*fu:trati* < ²*Futter*; *fe:rm'ani kum* < *fe:rm'ati* < *firnen*, *spl'a:jan*, *spl'a:jhan* < *spla:j'ati*, *spla:jh'ati* < *bleich*.

I. Nastavak -ski/-ški

Ovaj nastavak vrlo je plodan za tvorbu odnosnih pridjeva. Njihov je broj vrlo velik, a ovdje navodimo samo nekoliko primjera: *bert'a:ški* < *Wirt*, *cigl'a:rski* < *Ziegler*, *farofsk'i:* < *Pfarrhof*, *faš'ęnski*, *fašęnsk'i:*, *fašęnjsk'i:* < *Fasching*, *fe:rm'anski* < *firnen*, *japate:k'arski* < *Apotheker*, *marv'i:nski* < *mar(i)ha*, *mešt'e:rski* < *Meister*, *meštr'ijski* < *Meister*, *št'a:lski* < *Stall*, *žmukl'eški* < *schmuggeln*.

II. Nastavak -ov

Nastavak -ov također je vrlo plodan pri tvorbi odnosnih, točnije – posvojnih pridjeva od imeničke osnove. Evo nekoliko primjera: *cigl'a:rov* < *Ziegler*, *farb'a:rov* < *Färber*, *Fr'ancov* < *Franz*, *japate:k'arov* < *Apotheker*, *ma:jst'orov* < *Meister*.

III. Nastavak -ę:ni/-e:ni

Ovim se nastavkom tvore uglavnom gradivni pridjevi. Nastavak se dodaje na imeničku osnovu koja označava kakvu tvar, odnosno materijal. Primjeri: *cajg'ę:ni* < *Zeug*, *čelt'ę:ni* < *Zellleinwand*, *cigl'ę:ni* < *Ziegel*, *drot'e:ni*, *drot'ę:ni* < *Draht*, *gus'e:ni*, *gus'ę:ni* < *Gußeisen*, *lak'ę:ni* < *Lack*, *pleh'e:nji/e:na/e:no* < *Blech*, *štof'ę:ni* < *Stoff*, *žvepl'ę:ni*, *žveplj'e:ni* < *Schwefel*. Zabilježen je i odnosni pridjev *ganč'ę:ni* < *Gang*.

IV. Nastavak -ni

Od imeničke osnove i nastavka -ni tvore se neki odnosni (npr. *h'i:žni* < *Haus*) i gradivni pridjevi (npr. *s'afni* < *Soft*, *cvil'ični* < *Zwillich*).

V. Nastavak -at

U našem korpusu zabilježili smo dva gradivna pridjeva s nastavkom -at: *c'injat* < *Zinn* i *plęhnj'a:t* < *Blech*.

VI. Nastavak -ast

Ovim nastavkom tvore se gradivni i opisni pridjevi, i to većinom od imeničkih osnova. Primjeri: *c'injast* < *Zinn*, *fal'ingast* < *fehlen*, *šp'ičast* < *Spitze*, *špiglj'asto* < *Spiegel*, *šp'inčast* < *Spitze*, *št'ofast* < *Stoff*, *t'utljast*, *t'utmast* < *Tottl*. Nekim je replikama u podlozi glagolski morf modela: *l'andrast*, *v'andrast* < *wandern*, *žm'uklast* < *schmuggeln*.

VII. Nastavak -av

Nekoliko je opisnih pridjeva tvoreno od imeničke osnove i nastavka -av: *fl'ękav* < *Fleck*, *p'ukljav*, *p'uklav* < *Buckel*. Od glagolske osnove i nastavka -av tvoren je pridjev *žm'uklav*, *žm'ukljav* < *schmuggeln*.

VIII. Nastavak -liv/-ljiv

Od imeničke osnove i nastavka -liv/-ljiv tvoreni su pridjevi *tr'ačliv*, *tr'ačljiv* < *Tratsch* i *tr'ucliv*, *tr'ucljiv* < *Trotz*.

IX. Nastavak -e:či

Ovaj nastavak zabilježen je u samo jednoj replici, odnosnom pridjevu: *marš'ę:či* < *mar(i)ha*.

6. Glagoli

6.1. Osnovna obilježja i vrste

U podravskom dijalektu glagoli⁷⁰ imaju sljedeće sprežive oblike: prezent, perfekt, pluskvamperfekt, futur, imperativ, kondicional I. i kondicional II. Nespreživi su oblici infinitiv, supin, glagolski pridjev radni, glagolski pridjev trpni i glagolski prilog sadašnji.

Kao što je tipično za većinu kajkavskih govora, ni u podravskim kajkavskim govorima nema imperfekta, aorista,⁷¹ futura II. i glagolskog priloga prošlog. Za podravske govore karakterističan je oblik supin, koji dolazi uz glagole kretanja. Od infinitiva se razlikuje samo kod nesvršenih glagola i dvovidnih glagola, dok svršeni glagoli ne čuvaju razliku između supina i infinitiva.

Važno obilježje glagola u podravskom dijalektu, kao i u hrvatskom književnom jeziku, jest glagolski vid, koji je raspoznatljiv već u osnovnom, infinitivnom obliku. Glagoli s istim leksičkim značenjem imaju obično vidske parove s oprekom svršeno-nesvršeno, pri čemu se svršeni glagoli mogu tvoriti prefiksalsnom i sufiksalsnom tvorbom uz supletivnu alomorfizaciju ili bez nje, a nesvršeni sufiksacijom i unutarnjom tvorbom uz supletivnu alomorfizaciju ili bez nje (Maresić 2000: 142-143).

U hrvatskoj gramatičkoj tradiciji uvriježena je podjela glagola na šest vrsta. U podravskim govorima riječ je o sljedećim vrstama i razredima:

I. vrsta

1. razred: glagoli na *-V-sti* (npr. *pl'ęsti*)
2. razred: glagoli na *-K-sti* (npr. *z'ępsti*)
3. razred: glagoli na *-či* (npr. *s'eči*)
4. razred: glagoli na *-K-r- + -e:ti, -ti* (npr. *vmr'e:ti* /Virje/, *vm'r:ti* /Đurđevac/)
5. razred: glagoli na *-uti, -u:ti* (npr. *č'uti*; *pl'u:ti* /Molve/) i na *-ę:ti* (npr. *kl'ę:ti* /Đurđevac/), *-e:ti* (npr. *poč'e:ti* /Virje/), *-ęti* (npr. *ž'ęti* /Đurđevac/) iza ostalih glasova osim *-K-r-*
6. razred: dvosložni neprefigurirani glagoli i njihove složenice na *-iti, -i:ti* (npr. *p'iti*)
7. razred: dvosložni neprefigurirani glagoli na *-ati* (npr. *br'ati*)

⁷⁰ Detaljan opis morfologije glagola u podravskome dijalektu daje Maresić (2000: 141-201).

⁷¹ "Jedini je ostatak aorista petrificirani oblik za 1. l. jednine *r'ęko* te petrificirani nenaglašeni oblik aorista *biti – bi* (za sva tri lica) koji se rabi u tvorbi kondicionala I. Oni su potvrđeni na cijelom istraženom području." (isto, 141).

II. vrsta: glagoli na *-noti* (npr. *mekn'oti*), *-no:ti* (npr. *svin'o:ti*)

III. vrsta: glagoli na *-K-eti* (npr. *vid'eti*)

IV. vrsta: glagoli na *-iti* (npr. *me:n'iti*)

V. vrsta: glagoli na *-ati*

1. razred: infinitivna osnova završava na *č, j, š, ž, šč, žđ*; nastavci prezenta *-i:m, -i:š* ... (npr. *vre:šč'ati*)

2. razred: nastavci prezenta *-em, -eš* ...; infinitivna osnova na *v* u prezentu završava na *j* (npr. *bluv'ati - bl'u:jem*)

3. razred: nastavci prezenta *-jem, -ješ* ... (npr. *svę:z'ati - sv'e:žęm*)

4. razred: nastavci prezenta *-am, aš* ... (npr. *del'ati - d'elam*)

VI. vrsta: glagoli na *-uvati* (npr. *kumuv'ati*)

6.2. Glagoli germanizmi u govorima đurđevečke Podravine

U našem korpusu potvrđen je velik broj glagola germanizama. Svi su uklopljeni u sustav glagolske morfologije, no nisu ravnomjerno zastupljeni u svim glagolskim vrstama. Sa stajališta sintagmatske klasifikacije najčešće je radi o adaptiranim replikama (npr. *što:s-'ati, štos-n'oti*) ili pak o neizravnim izvedenicama (npr. *pre-ša:c'ati*). Niti jedan glagolski germanizam ne pripada I. vrsti. Isto tako, nismo zabilježili ni potvrde za 1. i 2. razred V. vrste.

6.2.1. Vrste glagola

Najviše glagolskih germanizama, njih petstotinjak, pripada 4. razredu V. vrste s infinitivnim nastavkom *-ati* i prezentskim nastavcima *-am, -aš* ... (npr. *šlo:g'ati*). Ovoj vrsti pripada i dvadesetak glagola s nastavkom *-e:rati* (npr. *štude:r'ati*). Glagoli *fękt'ati* i *klo:p'ati* mogu se konjugirati dubletno: kao članovi 3. ili 4. razreda V. vrste. Tridesetak glagola s nastavkom *-iti* konjugiraju se kao glagoli IV. vrste (npr. *klop'iti*). Po dvadesetak glagolskih replika pripada II. vrsti s nastavkom *-noti* (npr. *bręn'oti*) i VI. vrsti s nastavkom *-uvati* (npr. *fasuv'ati*). Kao glagoli III. vrste s nastavkom *-eti* konjugiraju se tek neki glagoli (npr. *fal'eti*).

U daljnjem tekstu ovoga potpoglavlja opisat ćemo konjugacijske i tvorbene obrasce ovih glagola. Radi preglednosti opis ćemo strukturirati prema redoslijedu dijalektološke klasifikacije glagola, dok će kriterij kvantitativne zastupljenosti biti sekundaran.

6.2.1.1. Glagoli II. vrste s nastavkom *-noti*

U našem korpusu zabilježili smo dvadesetak glagolskih replika s infinitivnim nastavkom *-noti*.

Većina od njih ima u podlozi glagolske modele, a tek neki imeničke (npr. *cugn'oti* < *Zug*, *šusn'oti* < *Schuß*), odnosno priloške (npr. *crukn'oti*, *curikn'oti* < *zurück*).

Svi glagoli pripadni ovoj vrsti su svršeni.

Glagoli *cvakn'oti* < *zwacken*, *ru:kn'oti* < *rücken*, *šusn'oti* < *Schuß* nemaju nesvršeni vidski parnjak.

Nesvršeni vidski parnjaci većine tih glagola pripadaju 4. razredu V. vrste s nastavkom *-ati*. Tako je tome s glagolima *brehn'oti*, *bręn'oti*, *zbręn'oti* < *brechen*, *crukn'oti*, *curikn'oti* < *zurück*, *cugn'oti* < *Zug*, *drukn'oti* < *drücken*, *špricn'oti* < *spritzen*, *šprin'oti* < *sprühen*, *štosn'oti* < *stoßen*.

Nesvršeni vidski parnjaci glagola *fasn'oti* < *fassen* i *kušn'oti* < *küssen* pripadaju VI. vrsti s infinitivnim nastavkom *-uvati*, pri čemu kod para *fasn'oti* i *fasuv'ati* postoji semantička razlika između svršenog i nesvršenog oblika, a nesvršeni oblik pokazuje tendenciju prema dvovidnosti. Tako *fasuv'ati* znači 'dobiti nešto kao sljedovanje', odnosno u prenesenom značenju 'dobiti batine', dok *fasn'oti* znači 'ukrasti'. Perfektivnost potonjega glagola naglašava se i istoznačnim prefigiranim oblikom *ofasn'oti*.

Nesvršeni parnjak glagola *hakn'oti* < *hacken* ima iterativnu semantičku komponentu, koja se na formalnom planu realizira s infiksom *-t-* između osnove i nastavka *-ati*: *hakt'ati*. Iterativnost se osjeća i kod nesvršenoga oblika glagola *ri:kn'oti* < *rücken*, koji glasi *rika:v'ati*.

Primjer konjugacije u prezentu (đurđevečki): *fasn'oti*

	Jednina	Množina
1. lice	<i>f'asnęm</i>	<i>fasn'ęmo</i>
2. lice	<i>f'asnęš</i>	<i>fasn'ęte</i>
3. lice	<i>f'asnę</i>	<i>fasn'o</i> . ⁷²

⁷² U svim govorima đurđevečke Podravine osim u Kalinovcu, gdje je nastavak u 3. licu množine *-u*., nastavak je *-o*..

6.2.1.2. Glagoli III. vrste⁷³ s nastavkom *-eti*

Ovoj vrsti pripada samo nekoliko glagola. To su: *fal'eti, falj'eti, sfal'eti, sfalj'eti* < *fehlen, no:r'eti, ponor'eti, zno:r'eti* < *Narr* i *pukljavet'i se* < *Buckel*.

Primjer konjugacije u prezentu (đurđevečki): *fal'eti*

	Jednina	Množina
1. lice	<i>fal'i:m</i>	<i>fal'i:mo</i>
2. lice	<i>fal'i:š</i>	<i>fal'i:tę</i>
3. lice	<i>fal'i:</i>	<i>fal'ę:</i>

6.2.1.3. Glagoli IV. vrste s nastavkom *-iti*

Ovoj vrsti⁷⁴ pripada tridesetak glagola iz našega korpusa i vrlo su raznoliki s obzirom na vid i značenja. Evo nekoliko općih opservacija:

Neki nesvršeni glagoli imaju svoje svršene parnjake nastale prefiksalsnom tvorbom. Tako je tome s glagolima *cukor'iti* : *prećukor'iti, scukor'iti, zacukor'iti* < *zuckern, šara:f'iti* : *prišara:f'iti, zašara:f'iti, otšara:f'iti* < *schraufen* i *fuša:r'iti* : *sfuša:r'iti* < *pfuschen, špinčit'i se* : *zašpinčit'i se, našpinč'iti* < *Spitze, pukljit'i se* : *potpuklit'i se* < *Buckel*.

Kod svršenoga glagola *tref'iti, trefit'i se* < *treffen* imamo i dodatne, prefigurane oblike *potref'iti, stref'iti*.

Neki nesvršeni glagoli nemaju svoj svršeni vidski parnjak, npr. *fize:r'iti* < *visieren, gibe:r'iti* < *gebühren, haptage:r'iti* < *Habt acht!*, *grunta:š'iti* < *Grund, lufte:rit'i se* < *Luft, ma:jstor'iti* < *Meister*, dok se za nesvršene glagole *frta:lj'iti* < *Viertel* i *žveplj'iti* < *Schwefel* takvi parnjaci mogu postulirati, ali nisu potvrđeni.

Nesvršeni parnjaci glagola *klop'iti* < *klopfen* i *šup'iti* < *schuppen* glase *klo:p'ati* i *šupk'ati*, pri čemu je potonji glagol iterativan.

Za neke prefigurane svršene glagole, kod kojih je u semantičkom fokusu rezultat radnje, nisu potvrđeni jednostavni, nesvršeni oblici, npr. *namundurit'i se, omondurit'i se, premundurit'i se* < *Montur, nažvęřit'i se, zažvęř'iti* < *Schwärze, opklindr'iti, oplindr'iti* < *plündern*.

⁷³ Usp. Maresić (2000: 168-170).

⁷⁴ Usp. Maresić (2000: 170-174).

Primjer konjugacije u prezentu (đurđevečki): *cukor'iti*

	Jednina	Množina
1. lice	<i>cuk'orim</i>	<i>cukor'imo</i>
2. lice	<i>cuk'oriš</i>	<i>cukor'ite</i>
3. lice	<i>cuk'ori</i>	<i>cuk'ore</i>

6.2.1.4. Glagoli V. vrste, 3. razreda s nastavkom -ati

U našem korpusu zabilježili smo samo dva glagola koji pripadaju ovoj vrsti:⁷⁵ *fekt'ati* i *klop'ati*. Inače, ti glagoli mogu pripadati i 4. razredu V. vrste.⁷⁶

Primjer konjugacije u prezentu (molvarski): *fekt'ati*

	Jednina	Množina
1. lice	<i>f'ekčem</i>	<i>fekč'emo</i>
2. lice	<i>f'ekčeš</i>	<i>fekč'ete</i>
3. lice	<i>f'ekče</i>	<i>fekč'o:</i>

6.2.1.5. Glagoli V. vrste, 4. razreda s nastavkom -ati

Petstotinjak glagola, što čini više od 90% svih glagolskih germanizama u našem korpusu, konjugira se prema obrascima 4. razreda V. vrste.⁷⁷ Jednostavni glagoli koji se s morfosintaktičkoga stajališta mogu klasificirati kao izravne posuđenice najčešće su nesvršeni (npr. *štre:b'ati*), a iz njih se izvode njihovi prefigirani, svršeni oblici (npr. *naštre:b'ati*). Neki jednostavni glagoli su svršeni (npr. *abriktat'i se* < *abrichten*, *ajnri:k'ati* < *einrücken*).

Nesvršeni su trajni i iterativni glagoli izvedeni iz svršenih prefigiranih oblika. Infiks za iterativnost koji dolazi između osnove infinitiva prezenta i nastavka -ti je -va-, bez obzira kojoj vrsti ishodišni jednostavni glagol inače pripada. Primjeri: *odreja:v'ati* < *drej'ati* < *drehen*, *pobreja:v'ati* < *brej'ati* < *brechen*, *pošika:v'ati* < *schicken*, *pošpota:vat'i se* < *pošpo:tat'i se* < *spotten*, *prefarba:v'ati* < *fa:rb'ati* < *färben*, *prišlajsa:v'ati* < *šla:js'ati* < *schleusen*, *skušuva:vat'i se* < *kušuvat'i se* < *küssen*, *sfalje:v'ati* < *fa:lj'eti* < *fehlen*. Kod glagola *prišaraflji:v'ati* < *šara:f'iti* < *schrauben* na prezentsku je osnovu dodan glas [lj], dok glagol *premundura:v'ati* < *Montur* nema kao ishodišni oblik kakav glagol **mundurati*, nego mu je u podlozi imenica *mund'u:ra*.

⁷⁵ Usp. Maresić (2000: 176-179).

⁷⁶ Ovo je u skladu s opservacijom u Maresić (2000: 178) da neki glagoli “uz nastavke -jem, -ješ koji mijenjaju osnovu mogu imati i nastavke -am, -aš”.

⁷⁷ Usp. Maresić (2000: 179-182).

U našem korpusu zabilježili smo i tridesetak glagola s nastavkom *-e:rati*. Većini njih u podlozi je model s nastavkom *-ieren*:⁷⁸ *egzerce:r'ati* < *exerzieren*, *faše:r'ati* < *faschieren*, *grature:r'ati* < *gratulieren*, *lake:r'ati* < *lackieren*, *naštude:r'ati* < *studieren*, *parade:r'ati* < *paradiieren*, *plise:r'ati* < *plissieren*, *štrapace:r'ati* < *strapazieren*, ¹*štude:r'ati*, *otštude:r'ati*, *zeštude:r'ati*, *naštude:rat'i se* < *studieren*, ²*štude:r'ati*, *štunde:r'ati*, *štude:rat'i si*, *preštude:rati* < *studieren*, *vanze:r'ati* < *avancieren*, *špance:rat'i se*, *otšpance:rat'i se*, *prešpance:rat'i se* < *spazieren*. Na *-e:rati* završavaju i dva glagola koji nemaju etimološki *-ieren*, tako *ferce:r'ati* < *verzieren* i *gibe:r'ati* < *gebühren*, pri čemu je kod drugoga glagola u podlozi vjerojatno model s nezaokruženom varijantnom glasa [y:]. Nastavak *-e:rati* djelomično se osamostalio tako da je poslužio za tvorbu jednostavne posuđenice *bežece:r'ati* < *besetzen* i *kibice:r'ati* < *kiebitzen*, ali i nekoliko pseudoposuđenica kojima u podlozi nije glagolski model, npr. *haptage:r'ati* < *Habt acht!*, *šljage:r'ati*, *šlage:r'ati* < *Schlag*, *scvancige:rat'i se* < *zwanzig*, *špajse:rat'i se* < *Spaß*, *zmundule:rat'i se* < *Montur*.

Primjer konjugacije u prezentu (đurđevečki): *špot'ati*

	Jednina	Množina
1. lice	<i>šp'o:tam</i>	<i>špo:t'amo</i>
2. lice	<i>šp'o:taš</i>	<i>špo:t'ate</i>
3. lice	<i>šp'o:ta</i>	<i>špo:t'ajo</i>

6.2.1.6. Glagoli VI. vrste s nastavkom *-uvati*

Ovoj vrsti⁷⁹ pripada dvadesetak glagola iz našega korpusa. Uglavnom su nesvršeni: *ablenduv'ati* < *abblenden*, *fašenkuv'ati* < *Fasching*, *flenderuv'ati* < *Fremder*, *fręntuv'ati* < *Fremde*, *haltuv'ati* < *halten*, *košuv'ati*, *kušuv'ati* < *küssen*, *lifęruv'ati* < *liefern*, *lumpuv'ati* < *lumpen*, *ofęrtuv'ati*, *opertuv'ati* < *opfern*, *rajzuv'ati* < *reisen*, *verbuuv'ati*, *vrbuuv'ati* < *werben*. Iz nekih od ovih oblika prefiksacijom se mogu dobiti svršeni parnjaci, tako npr. *zlifęruv'ati* < *lifęruv'ati*, *naopertuvat'i se* < *opertuv'ati*, *skušuvat'i se*, *skušuvat'i se* < *košuvat'i se*, *kušuvat'i se*.

Glagoli *bezecuv'ati* < *besetzen*, *apciguv'ati* < *Abzüge*, *dekuvat'i se* < *decken*, *fasuv'ati* < *fassen* mogli bi se smatrati dvovidnima.

⁷⁸ Ovaj je nastavak prvi put zabilježen u srpnj. oko 1150. godine u stotinu šezdesetak romanizama, da bi se kasnije osamostalio i služio za tvorbu posuđenica iz romanskih jezika, ali i glagola iz izvorno njemačkih osnova, npr. *amtieren*, *drangsalieren*, *gastieren*, *halbieren*, *schattieren*, *buchstabieren* (Kluge 1957: 323-324).

⁷⁹ Usp. Maresić (2000: 182-185).

Primjer konjugacije u prezentu (đurđevečki): *ofertu 'vati*

	Jednina	Množina
1. lice	<i>ofert'ujem</i>	<i>ofertuj'emo</i>
2. lice	<i>ofert'uješ</i>	<i>ofertuj'ete</i>
3. lice	<i>ofert'uje</i>	<i>ofertuj'o:</i>

6.2.2. Prefigirani glagoli

U našem korpusu zabilježili smo velik broj glagolskih germanizama, neizravnih izvedenica, koji su nastali prefiksacijom kojega jednostavnoga glagola, adaptirane posuđenice. Većina tih glagola su svršeni glagoli, tako da se prefiksacija kao tvorbena strategija uvelike podudara s perfektivizacijom kao gramatičkim obilježjem. Manji je broj nesvršenih, iterativnih prefigiranih glagola, koji su u pravilu izvedeni od već postojećih svršenih prefigiranih glagola.

U ovome odlomku prikazat ćemo najzastupljenije glagolske prefikse i ugrubo naznačiti njihova semantička svojstva.⁸⁰ Riječ je o sljedećim prefiksima (u zagradama navodimo približan broj potvrda):⁸¹ *do-* (4), *na-* (40), *o-/ob-* (15), *od-/ot-* (10), *po-* (20), *pod-/pot-* (10), *pre-* (10), *pri-* (10), *raz-/ra-* (4), *s-/z-/ze-* (60), *za-* (40).

6.2.2.1. Prefiks *do-*

U našem korpusu zabilježeno je tek nekoliko potvrda s prefiksom *do-*. Glagoli s ovim prefiksom imaju uglavnom finitivno značenje s nekim posebnostima:

- a) doći, doprijeti do nekog mjesta: *doforik'ati* < *vorrücken*, *došpance:rat'i se* < *spazieren*;
- b) dovesti nešto do određenog mjesta: *dolifr'ati* < *liefern*, *došla:jf'ati* < *schleifen*.

6.2.2.2. Prefiks *na-*

U korpusu podravskih germanizama ovaj je prefiks potvrđen u četrdesetak primjera. Evo nekih značenja:

- a) staviti nešto na nešto: *naboks'ati* < *Wachs*, *nafa:rb'ati* < *färben*;
- b) sativno značenje u povratnih glagola: *nabřenat'i se* < *brennen*, *nafroštukljat'i se* <

⁸⁰ Kategorizacija i opis glagolskih prefiksa oslanjaju se uglavnom na Barić i dr. (1990: 256-261).

⁸¹ Dakako, brojevi u zagradama ne nose preciznu obavijest o *svim* takvim germanizmima, no daju približnu sliku o frekventnosti pojedinih glagolskih prefikasa.

Frühstück, nakrampat'i se < Krampen, nama:jlat'i se < malen, namundurit'i se < Montur, naopertuvat'i se < opfern, našpo:tat'i se < spotten, naštihat'i se, naštijat'i se < stechen, naštude:rat'i se < studieren, našva:sat'i se < schweißen, nata:ncat'i se < tanzen, našveglat'i se < Schwegel, našvėřcit'i se < Schwärze;

- c) perfektivnost s finitivnim značenjem ili bez njega: *nabjfl'ati < büffeln, nabreŋ'ati < brennen, naci:lj'ati < zielen, nafa:ld'ati < falten, nafėg'ati < fegen, nafėkt'ati < fechten, nafi:lj'ati < füllen, naglanc'ati < Glanz, nahe:kl'ati < häkeln, nama:jl'ati < malen, napreš'ati < pressen, narikt'ati < richten, našli:ng'ati < schlingen, našliht'ati < schlichten, našnjo:f'ati < schnofeln, našp'a:nati < spannen, našpinč'iti < Spitze, našpo:t'ati < spotten, našra:jb'ati < schreiben, našro:t'ati < schroten, našta:nc'ati < stanzen, našte:rk'ati < stärken, naštim'ati < stimmen, naštrik'ati < stricken, naštude:r'ati < studieren.*

6.2.2.3. Prefiks *o-/ob-*

U našem korpusu petnaestak je potvrda za glagole s ovim prefiksom. Dva su karakteristična značenja:

- a) obuhvatiti predmet u cjelini, vršiti radnju sa svih strana: *obje:kl'ati, oje:kl'ati < häkeln, ofa:rb'ati < färben, ofriřkat'i se < frisch, olo:tat'i se < löten, oma:jl'ati < malen, omondurit'i se < Montur, opřtuc'ati < ²stutzen, ořvicat'i se < schwitzen;*
- b) obuhvaćanje uopće: *ofasn'oti < fassen, opklindr'iti, oplėndr'ati, oplindr'ati, oplindr'iti < plündern.*

6.2.2.4. Prefiks *od-/ot-*

U korpusu je zabilježeno desetak glagola s ovim prefiksom. Dva su glavna značenja:

- a) odvajanje i udaljavanje od nekog predmeta ili pojma uopće: *odrej'ati < drehen, odreja:v'ati < drehen, otřpance:rat'i se < spazieren, otřtrėk'ati < Strecke, otřara:-f'iti < schrauben;*
- b) završetak radnje: *otřac'ati < schätzen, otřnaps'ati < schnapsen, otřtude:r'ati < studieren, otta:nc'ati < tanzen.*

6.2.2.5. Prefiks *po-*

Dvadesetak je glagola s prefiksom *po-*. Značenja su im raznolika:

- a) distributivnost: *ponuc'ati < nutzen, pošliht'ati, pošlikt'ati, pošljikt'ati < schlichten, pořto:s'ati < stoßen;*

- b) diminutivno značenje: *pobreja:v'ati* < *brechen*, *pocugn'oti* < *Zug*, *pošika:v'ati* < *schicken*, *pošpo:tat'i se*, *pošpota:vat'i se* < *spotten*;
- c) vršenje radnje po nekoj površini: *pofa:rb'ati* < *färben*, *pojajt'ati* < *feuchten*, *pošno:-f'ati* < *schnofeln*, *pošpric'ati* < *spritzen*, *pošte:rk'ati* < *stärken*;
- d) promjena stanja: *ponor'eti* < *Narr*;
- e) finitivnost: *potref'iti*, *potrefit'i se* < *treffen*.

6.2.2.6. Prefiks *pod-/pot-*

U našem korpusu zabilježili smo desetak glagola s ovim prefiksom. Osnovno je značenje vršenje radnje ispod nečega. Potvrde: *pojfu:tr'ati* < *Futter*, *pošprajc'ati* < *Spreize*, *potha:j-c'ati* < *heizen*, *potka:jl'ati* < *Keil*, *potpuklit'i se* < *Buckel*, *potšra:jbat'i se* < *schreiben*, *potštuc'ati* < *stutzen*, *potu:mpl'ati* < *doppelt*.

6.2.2.7. Prefiks *pre-*

U ovom prefiksu poklopili su se prefiksi hrvatskoga književnoga jezika *pre-* i *pro-*. U našem korpusu imamo desetak potvrda. Značenja su raznolika:

- a) vršenje radnje prelazeći preko nečega ili tako da nešto prijeđe preko čega drugoga: *prešpance:rat'i se* < *spazieren*, *prešverc'ati* < *schwärzen*, *prešte:p'ati* < *steppen*;
- b) majorativno značenje: *prečukor'iti* < *zuckern*, *prešt'iman* < *stimmen*;
- c) promjena stanja, položaja, mjesta, svojstva: *prefa:rb'ati*, *prefarba:v'ati* < *färben*, *premundura:v'ati*, *premundurit'i se* < *Montur*, *prešalt'ati* < *schalten*;
- d) finitivnost: *prešac'ati* < *schätzen*, *preštude:r'ati* < *studieren*.

6.2.2.8. Prefiks *pri-*

Osnovno značenje ovoga prefiksa, potvrđenoga u desetak replika, jest približavanje ili spajanje: *priheft'ati* < *heften*, *prilo:t'ati* < *löten*, *prišara:f'iti*, *prišarafli:v'ati* < *schraufen*, *prišlajsa:v'ati* < *schleusen*, *prišmajhlat'i se* < *schmeicheln*, *prišpa:n'ati* < *spannen*, *prište:k'ati* < *stecken*, *prišto:p'ati* < *stoppen*. Kod glagola *pririkt'ati*, *pririktat'i se* < *richten*, *prišpa:r'ati* < *sparen*, *prištuc'ati* < *stutzen* značenje blizine ili spajanja je izbljudjelo.

6.2.2.9. Prefiks *raz-/ra-*

Samo je nekoliko glagola u našem korpusu koji su tvoreni ovim prefiksom. Dva su mu glavna značenja:

- a) odvajanje dvaju ili više dijelova: *raša:l'ati* < *schalen*, *raštim'ati* < *stimmen*, *razra:j-t'ati* < *reitern*;
- b) intenzivno značenje: *raseki:rat'i se* < *sekkieren*, *razluft'ati* < *lüften*.

6.2.2.10. Prefiks s-/z-/ze-

Ovaj prefiks objedinjava oblike i značenja prefiksa hrvatskoga standardnoga jezika *iz-* i *s-*. Glagoli s ovim prefiksom relativno su brojni u našem korpusu (šezdesetak). Oblik prefiksa ovisi o početnom glasu jednostavnog glagola: ako je bezvučan, dolazi alomorf *s-*, ako je početni glas zvučan alomorf je *z-*, a kada osnova počinje sa [š] ili [ž], alomorf je *ze-*.

Osim nekoliko potvrda za sativno značenje (npr. *scvancige:rat'i se* < *zwanzig*, *skušuvat'i se*, *skušuvat'i se*, *skušuva:vat'i se* < *küssen*, *sprelufat'i se* < *lüften*) većina potvrda upućuje na finitivno značenje: *scukor'iti* < *zuckern*, *sfal'eti*, *sfalj'eti*, *sfalje:v'ati* < *fehlen*, *sfa:rb'ati* < *färben*, *sfe:rm'ati* < *firnen*, *sfeg'ati* < *fegen*, *sfekt'ati* < *fechten*, *sfu:š'ati*, *sfuša:r'iti* < *pfuschen*, *she:klj'ati* < *häkeln*, *ska:nt'ati* < *kanten*, *sklo:f'ati* < *klopfen*, *spe:gl'ati* < *begeln*, *spe:glj'ati* < *begeln*, *spreš'ati* < *pressen*, *spu:nt'ati* < ²*Bund*, *spu:ntat'i se* < ²*Bund*, *stref'iti* < *treffen*,

zbjfl'ati < *büffeln*, *zbiks'ati* < *wachsen*, *zbręn'oti* < *brechen*, *zdi:nt'ati* < *dünsten*, *zdraks'ati* < *drechseln*, *zdrej'ati* < *drehen*, *zglajz'ati* < *Gleis*, *zglanc'ati* < *Glanz*, *zje:kl'ati* < *häkeln*, *zliferuv'ati* < *liefern*, *zlifr'ati* < *liefern*, *zluft'ati* < *lüften*, *zma:jl'ati* < *malen*, *zmoto:r'ati* < *Motor*, *zno:r'eti* < *Narr*, *znuc'ati* < *nutzen*, *zrikt'ati* < *richten*, *zmundule:rat'i se* < *Montur*, *zriktat'i se* < *richten*,

zešmirgl'ati < *schmirmgeln*, *zešpo:t'ati* < *spotten*, *zešro:t'ati* < *schroten*, *zešte:p'ati* < *steppen*, *zeštih'ati* < *stechen*, *zeštij'ati* < *stechen*, *zešto:s'ati* < *stoßen*, *zeštrik'ati* < *stricken*, *zeštude:r'ati* < *studieren*.

6.2.2.11. Prefiks za-

U našem korpusu četrdesetak je glagolskih replika s prefiksom *za-*. Značenja su različita:

- inkoativno značenje: *zabrejat'i se* < *brechen*, *zabre:nz'ati* < *bremsen*, *zafa:jf'ati* < *pfeifen*, *zaje:klat'i se* < *häkeln*, *zalaufat'i se* < *laufen*, *zapęlc'ati* < *pelzen*, *zašpi:l'ati* < *spähen*;
- obuhvatiti nešto sa strane i u cjelini: *zacukor'iti* < *zuckern*, *zafa:rb'ati* < *färben*, *zaflek'ati* < *Fleck*, *zaha:klj'ati* < *Haken*, *zaheft'ati* < *heften*, *zaka:jl'ati* < *Keil*, *zakit'ati* < *kitten*, *zalo:t'ati* < *löten*, *zamort'ati* < *mörteln*, *zane:t'ati* < *nieten*, *zape:gl'ati* < *begeln*, *zarajfat'i se* < *Reif*, *zarajt'ati* < *Reiter*, *zaringl'ati* < *verriegeln*, *zašara:f'iti* < *schrauben*, *zašpa:n'ati* < *spannen*, *zažverč'iti* < *Schwärze*;
- finitivno značenje: *zaco:pr'ati* < *zaubern*, *zašpa:r'ati* < *sparen*, *zaštek'ati* < *stecken*, *zašto:p'ati*, *zašto:pat'i se* < *verstopfen*;
- dobiti svojstvo izraženo riječju od koje je izveden osnovni glagol: *zašpinčit'i se* < *Spitze*.

7. Ostale vrste riječi

Najveći dio korpusa germanizama u govorima đurđevečke Podravine čine imenice, glagoli i pridjevi. No, zabilježili smo i nekoliko priloga, čestica, uzvika i brojeva. Među zamjenicama, prijedlozima⁸² i veznicima nije zabilježen niti jedan germanizam.

7.1. Prilozi

Mjesni prilozi koji izražavaju smjer su *cur'ik*, *cur'uk* < *zurück* i *r'ikvɛrc* < *rückwärts*. Vremenski je prilog *f'ort* < *fort*. Načinski su prilozi *apt'a:g*, *apt'a:k*, *hapt'a:k* < *Habt acht!*, *eg'a:l* < *egal*, *šn'ɛl* < *schnell*, *fš'ɛreg*, *fšr'ek*, *fšr'ek*, *na šr'ek* < *schräg*, *auzv'inkel*, *auzv'inklin* < *Außenwinkel*. Količinski su prilozi *f'ajn*, *f'anj* < *fein*, *f'est*, *fest* < *fest*, *p'a:r* < *paar*. Dva priloga koji označavaju stupanj osobine koriste se isključivo uz pridjev koji modificiraju, tako *g'anc* (*n'o:vo*) i *r'ɛš* (*peč'eno*).

7.2. Čestice

Kao čestice⁸³ mogu se okarakterizirati replike *'alzo*, *azod'a:klɛ*, *azomd'a:klɛ* < *also* i *r'iftek*, *r'iftig*, *r'iftik* < *richtig*.

7.3. Uzvici

U našem korpusu zabilježili smo tek tri tipična, zapovijedna uzvika: *'auf* < *auf*, *h'o:r'uk*, *'o:r'uk* < *hau ruck*, *v'eg* < *weg*. Među uzvike mogu se ubrojiti i druge vrste riječi (pridjevi i prilozi) kada se upotrebljavaju za poticanje ljudi i za zapovijedanje (Barić i dr. 1990: 189). Evo nekoliko primjera: *k'uš* < *kusch*, *cur'ik*, *cur'uk* < *zurück*, *r'ikvɛrc* < *rückwärts*, *apt'a:g*, *apt'a:k*, *hapt'a:k* < *Habt acht!*, *šn'ɛl* < *schnell*.

7.4. Brojevi

Od brojeva smo zabilježili samo replike *cv'ancik* < *zwanzig* i *f'ircik* < *vierzig*, koje se koriste isključivo u kartaškoj igri *šn'aps*.

⁸² U našem radu o germanizmima u đurđevečkom (Piškorec 1997: 113) prijedlog *obr*, *obrj*, *obrɔv* smatrali smo germanizmom prema modelu *ober*. Od ove smo kategorizacije odustali prema sugestiji dr. Mije Lončarića i priklonili se njegovom stajalištu da je u tom slučaju ipak riječ o pokraćenoj, podravskoj inačici prijedložne sintagme **ob vrh* > **obvrh* > **obrɔh* > *obrj* / *obrɔv* / *obr*.

⁸³ "Čestice (riječe ili modalne riječi) su riječi koje iskazuju stav govornika prema onome o čemu govori, s obzirom na njegovo znanje, želje i osjećaje." (Barić i dr. 1990: 188).

8. Fonološka adaptacija

U poglavlju posvećenom teoriji fonološke adaptacije objasnili smo složen odnos između dijagnosticirane replike i njezinoga modela. Pritom smo naglasili da je zbog kompleksnosti jezične realnosti – koja se očituje u dijakronijskoj, dijatopskoj i dijastratskoj varijabilnosti – gotovo nemoguće odrediti tzv. protomodel i protorepliku. Stoga pri analizi posuđenica uvijek treba imati na umu da je dijagnosticirana replika zapravo dijakronijska, dijatopska i dijastratska inačica kakve protoreplike. Isto tako, postulirani “model” također je dijakronijska, dijatopska i dijastratska inačica kakvoga protomodela. Ipak, replika – kao konkretni rezultat jezičnoga dodira na leksičkoj razini – ima veću empirijsku vrijednost od postuliranoga modela, između ostaloga i zato što morf replike može sadržavati fonove koji su sličniji fonovima kakvoga protomodela nego postuliranoga modela.

Da bismo opisali odnose između glasova modela i glasova replike, najprije je potrebno opisati odgovarajuće fonološke sustave jezika u dodiru i podvrgnuti ih kontrastivnoj analizi. Tek nakon toga moći ćemo sastaviti popis dijafonskih parova. Dakako, taj popis nije sam sebi svrha, nego bi trebao poslužiti kao osnova za dobivanje informacija o inačicama modela koje su bliže tzv. protomodelu.

8.1. Inventar fonema njemačkoga jezika

Iako ćemo u ovome poglavlju iz formalnih razloga opisati fonološki sustav njemačkoga standardnoga jezika, navest ćemo i najvažnije glasovne osobitosti južnonjemačkih govora. Naime, kako smo pokazali u poglavlju o društvenopovijesnom kontekstu njemačko-hrvatskoga jezičnoga dodira u đurđevečkoj Podravini, u tom je dodiru sudjelovala upravo južna varijanta njemačkoga jezika.

8.1.1. Vokalizam

8.1.1.1. Vokali standardnoga njemačkoga jezika

Prema Žepiću (1991: 30) inventar fonema njemačkoga standardnoga jezika obuča sljedeće vokale foneme i njihove izgovorne varijante:

/i:/	[i:]	[i]				
/y:/	[y:]	[y]				
/u:/	[u:]	[u]				
/e:/	[e:]	[e]				
/ø/	[ø:]	[ø]				
/o/	[o:]	[o]				
/ɛ:/	[ɛ:]					
/a:/	[a:]					
/ɪ/	[ɪ]	[j]	[i]	[e]	[ø]	[y]
/ʏ/	[ʏ]					
/ʊ/	[ʊ]	[u]	[o]	[ɔ]		
/œ/	[œ]					
/ɔ/	[ɔ]					
/a/	[a]					
/ə/	[ə]					

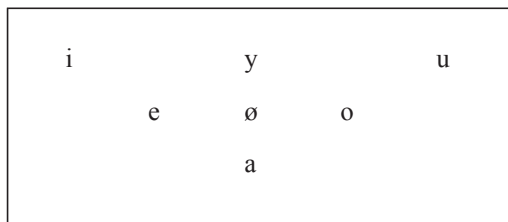
Diftonzi nemaju poseban fonološki status jer nisu u opoziciji s drugim fonemima kao cjelina, nego su to samo neki njihovi dijelovi (isto, 29). Diftonzi njemačkoga jezika su: [ai], [ɔy] i [au].

Nizovi fonema /əm/, /ən/, /əl/, /ər/ pri normalnom se govoru i u određenim položajima ne izgovaraju kao [əm], [ən], [əl], [ər], nego obično kao [m̩] (silabičko *m*), [n̩] (silabičko *n*), [l̩] (silabičko *l*) i [r̩] (silabičko “vokalsko *r*”) (Mangold 1974: 32).

U posuđenicama iz francuskoga pojavljuju se i nazalni vokali, koji u našem korpusu modela – osim u jednom slučaju – nisu zastupljeni.⁸⁴

Sustav njemačkih vokala može se prikazati kao trirazredni trostupanjski sustav (Žepić 1991: 50):

⁸⁴ U njemačkom modelu *avancieren* pojavljuje se [ã].

Slika 6 – Sustav vokala njemačkoga jezika

8.1.1.2. Osobitosti bavarskoga vokalizma

Među osobitosti bavarskoga vokalizma⁸⁵ ubrajamo sljedeće pojave:

1. nvnj. ⟨ie⟩, ⟨ü⟩, ⟨u⟩ (< srvnj. [ie], [üe], [uo]) > bav. [iɐ]
2. nvnj. ⟨ie⟩ + labijal / velar (< stvnj./srvnj. [iu]) > bav. [ui] / [oi]
3. nvnj. ⟨eu⟩ (< srvnj. [iu]) > bav. (posebno Tirol) [ui] / [oi]
4. nvnj. ⟨ü⟩ + ⟨ck⟩ / ⟨pf⟩ > bav. [u]
5. nvnj. ⟨ee⟩, ⟨ö⟩, ⟨o⟩ (< srvnj. [e], [œ], [o]) > bav. [ɛ:]
6. nvnj. [ɛ] za ⟨e⟩, ⟨ä⟩ (< srvnj. [e], [ē], [ä]) > bav. [e], [ɛ], [a]
7. nvnj. ⟨a⟩ (< srvnj. [a]) > bav. [ɔ], [ɔ:]⁸⁶
8. nvnj. ⟨ä⟩ (< srvnj. [ä], [œ]) > bav. [a], [a:]⁸⁷
9. nvnj. ⟨ei⟩ (< srvnj. [ei]) > bav. [ɔy]⁸⁸
10. nezaokruženi izgovor nvnj. ⟨ü⟩, ⟨ö⟩, ⟨äu⟩ / ⟨eu⟩ (< srvnj. [ü], [ö], [œ], [üe], [iu], [öü]) > bav. [i], [e], [ai]

⁸⁵ Ove osobitosti navodimo prema Wiesinger (1990: 447-455). Inače, u njemačkom se pravopisu razlikuju homofoni “bairisch” i “bayrisch”. Prva se riječ koristi u dijalektologiji za oznaku južnonjemačkih dijalekata koji obuhvaćaju i austrijske dijalekte, osim alemanskoga. Drugi se pridjev odnosi na područje pokrajine Bavarske. U hrvatskom nemamo tu distinkciju, pa ovdje napominjemo da pridjev “bavarski” koristimo u dijalektološkom smislu kao “bairisch”.

⁸⁶ Ovo se pravilo odnosi samo na stare bavarske riječi, starije posuđenice i imena. Novije posuđenice i imena zadržavaju [a] i [a:]. Pravilo ne vrijedi u alemanskom i gornjoistočno-franačkom području. U Austriji je uočljiva težnja prema prednjem izgovoru slova ⟨a⟩ (isto, 453).

⁸⁷ Ovo pravilo ne vrijedi za alemansko i istočnofranačko područje.

⁸⁸ Pravilo ne vrijedi za neke izraze iz područja prava i teologije. Ovo pravilo ima širok varijacijski spektar: sjevernobavarski [oɔ], srednjoalemanski [e], [ɛ:], švapski [ai] i [oi], istočnoistočnofranački i u nekim drugim bavarskim varijetetima [a] i [a:].

11. nvnj. ⟨au⟩ (< srvnj. [ou]) > bav. [a], [a:] + labijal / labiodental
12. gubljenje glasa [ə] u završnim slogovima te u prefiksu *ge-* .

8.1.2. Konsonantizam

8.1.2.1. Konsonanti standardnoga njemačkoga jezika

Analizom distinktivne funkcije njemačkih konsonanata dobiven je sljedeći inventar konsonantskih fonema i njihovih fonetskih realizacija na morfemskoj razini⁸⁹ (Žepić 1991: 27):

/b/	[b]	[p]
/p/	[p]	[pʰ]
/d/	[d]	[t]
/t/	[t]	[tʰ]
/g/	[g]	[k]
/k/	[k]	[kʰ]
/v/	[v]	[f]
/f/	[f]	
/z/	[z]	[s]
/s/	[s]	
/ʒ/	[ʒ]	[ʃ]
/ʃ/	[ʃ]	
/j/	[j]	
/x/	[x]	[ç]
/l/	[l]	
/m/	[m]	
/n/	[n]	[ŋ]
/r/	[r]	[R]
/h/	[h]	

⁸⁹ U sklopu rečenične fonologije može se postulirati tzv. fonem otvorene junkture /+/, koji može imati tri alofona: [duga pauza], [kratka pauza], [bez pauze] (Moulton 1970, navod prema Žepić 1991: 33).

Afrikate [ts] i [pf] smatraju se fonemskim vezama /t+/s/ i /p+/f/ (isto, 26).

Kombinacijom artikulacijskih obilježja “mjesto tvorbe” i “način tvorbe” njemački se konsonantski sustav može prikazati ovako (Žepić 1990:64):

		labijal	alveolar	postalv.	palatal	velar	laringal
okluziv	napeti	p	t			k	
	nenapeti	b	d			g	
nazal		m	n			ŋ	
frikativ	napeti	f	s	ʃ	ç	x	h
	nenapeti	v	z	ʒ	j		
afrikata		pf	ts				
vibrant			r			R	
lateral			l				

Slika 7 – Konsonantski sustav njemačkoga jezika

8.1.2.2. Osobitosti bavarskoga konsonantizma

Sljedeće su osobitosti bavarskoga konsonantizma:

1. srednjobavarsko dokidanje opreke napeto-nenapeto (*fortis-lenis*) na početku riječi ([b]/[p], [d]/[t], [g]/[k])⁹⁰

2. dosljedna provedba visokonjemačkog glasovnog pomaka u Koruškoj i Tirolu (nvnj. [k] > južnobav. [kx])⁹¹

3. vokaliziranje glasova [l] i [r] nakon vokala⁹²

4. nvnj. [ɪç] > bav. [ɪg]⁹³

5. V + [b] + V / [b] + [l] > bav. V + [w] + V / [w] + [l]⁹⁴

⁹⁰ “Eng verquicket mit starker und schwacher Aussprache der Verschlußlaute ist die in der deutschen Lautung vorgesehene stimmhafte und stimmlose Aussprache der Konsonanten. Stimmhafte Konsonanten waren in Österreich nie bodenständig und kommen in der Hochsprache höchstens angelernt vor.“ (Ebner 1980: 218-219).

⁹¹ Usp. Ebner (1980: 218).

⁹² Isto.

⁹³ Isto, 219.

⁹⁴ Usp. Wiesinger (1990: 453).

6. nvnj. $[-st]- / [-sp]- > \text{bav. } [-ʃt]- / [-ʃp]-$ ⁹⁵
7. gubljenje ⟨b⟩, ⟨g⟩, ⟨ch⟩ na kraju riječi⁹⁶
8. umetanje glasa [d] između [n] i [l]⁹⁷
9. diminutivni sufiks s glasom [l] (nvnj. *-lein*, stvnj. *-lin*)⁹⁸

8.2. Fonološki sustavi govora đurđevečke Podravine

U našem istraživanju obuhvatili smo dio podravskoga dijalekta što ga čine govor Đurđevca te govori Kalinovca, Podravske Sesveta, Ferdinandovca, Molvi i Virja kao većih mjesta đurđevečke Podravine.⁹⁹

Polazeći od geografskog kriterija, đurđevečki se govor može smatrati jednim od središnjih govora podravskoga dijalekta, govori Virja i Molvi pripadaju zapadnim govorima, dok se govori Kalinovca, Ferdinandovca i Podravske Sesveta klasificiraju kao istočni govori podravskoga dijalekta.¹⁰⁰

Iako svi ovi govori pripadaju podravskim govorima s fiksiranim mjestom naglaska, međusobno se razlikuju u određenim morfološkim i fonološkim pojavama. Premda se može reći svaki od tih govora ima specifičan leksik, velik dio vokabulara dobrim je dijelom identičan. Doduše, uzmu li se u obzir fonološke i morfološke specifičnosti koje se reflektiraju na leksičkoj razini, povećavaju se i razlike u vokabularu.

U ovome poglavlju opisat ćemo u najvažnijim crtama fonološke sustave govora đurđevečke Podravine, pri čemu ćemo posebnu pozornost posvetiti postojanju pojedinih izoglosa.¹⁰¹

⁹⁵ Usp. Ebner (1980: 219).

⁹⁶ Usp. Wiesinger (1990: 454).

⁹⁷ Isto.

⁹⁸ Isto, 450.

⁹⁹ Sva ta mjesta u geografskom, gospodarskom i kulturološkom smislu gravitiraju prema Đurđevcu, a i formalno su, sve do sredine devedesetih, administrativno-politički pripadala bivšoj općini Đurđevac. Đurđevcu su u tom okviru gravitirali i Kloštar Podravski te Pitomača, no govori tih mjesta ne pripadaju podravskom dijalektu s fiksiranim mjestom naglaska. Nakon administrativno-političkoga preustroja sada su sva su ta mjesta postala samostalna općinska središta. Osim Đurđevca, Virje je bilo najvažnije gospodarsko, obrtničko i kulturno središte đurđevečke Podravine (usp. niz zbornika *Virje na razmeđu stoljeća*). Zahvaljujući nalazištima zemnoga plina, najbogatijima u Europi, selo Molve u posljednjih desetak godina bilježi značajan gospodarski napredak.

¹⁰⁰ Ove se podjele drži i Maresić (2000) u svom radu o morfologiji podravskoga dijalekta.

¹⁰¹ I u ovome poglavlju oslonit ćemo se na Maresić (2000: 25-49).

8.2.1. Vokalizam

Samoglasni sustav govora đurđevečke Podravine obuhvaća ove foneme:

i	u ¹⁰²		
e ¹⁰³	o		
ɛ	a	+	slogotvorno “r”

Slika 8 – Sustav vokala u govorima đurđevečke Podravine

Ovaj fonemski sustav različito se realizira u pojedinim govorima. Evo najvažnijih osobitosti realizacije:

- Samoglasnici /e:/ i /ɛ/ u naglašenim i nenaglašenim slogovima u istočnim govorima i u đurđevečkom realiziraju se kao [e:] i [ɛ]. U govorima Virja i Molvi u dugim se slogovima ostvaruje samo /e:/, a u kratkim naglašenim /e/ i /ɛ/.
- U zapadnim se govorima (Virje, Molve) samoglasnik /o/ u dugim slogovima i kratkim nenaglašenim fonetski realizira kao “zatvoreno” *o*, no taj je glas izgubio svoju fonemsku vrijednost. U istočnim govorima i Đurđevcu realizacija “zatvorenoga” *o* ne ovisi o kvantiteti sloga nego o tome je li se taj glas razvio od *ɔ*, a dolazi i ispred sonanata. Horga (1996: 151) međutim smatra da je razlika između zatvorenoga i otvorenoga *o* u đurđevečkom dokinuta: “Razlika između zatvorene i otvorene varijante glasova tipa-*o*, inače svojstvena kajkavskomu, u đurđevečkom je govoru neutralizirana pa tu nalazimo samo jedan glas /o/.”¹⁰⁴

¹⁰² Iz tehničkih razloga u našem radu odstupamo od uvriježene dijalektološke transkripcije koja ovaj glas bilježi tzv. prekrizanim “u”: *u* i ovaj fonem bilježimo običnim slovom *u*.

¹⁰³ Iz tehničkih razloga u našem radu odstupamo od uvriježene dijalektološke transkripcije i ovaj fonem bilježimo običnim slovom *e*. Isto tako, otvoreno *e* bilježimo znakom *ɛ*. Bez obzira na takvo bilježenje, korištenjem para znakova *ɛ* : *e* razlikujemo opreku *otvoreno-zatvoreno*.

¹⁰⁴ Možda je razlog tom zaključku činjenica da je kao informant poslužio mlađi govornik đurđevečkoga govora pa se idiolektalna izgovorna značajka generalizirala, čega je svjestan i sam istraživač (Horga 1996: 151): “Dakako, valjalo bi povećati uzorak govornika, međutim i ovi rezultati dozvoljavaju uspoređivanje formata đurđevečkih vokala s vrijednostima u standardu”. S druge pak strane, moguće je da uistinu mlađi govornici, vjerojatno pod utjecajem standarda, neutraliziraju opreku između zatvorenoga i otvorenoga *o*.

- c) U svim podravskim govorima karakterističan je izgovor fonema /u/, međutim autori koji su pisali o tom glasu “ne slažu se uvijek i u potpunosti ni oko artikulacijskog opisa niti oko punktova u kojima se on javlja” (Maresić 2000: 27). Izvjesno je da je taj glas u svim podravskim govorima pomaknute artikulacije prema glasu [i], a u nekima i blago labijaliziran. “Čini se da je i labijalizacija i pomaknutost veća u govorima koji imaju refleks $u < o, l$.” (isto, 29).
- d) Fonem /a/ uglavnom se ostvaruje kao i u hrvatskom standardnom jeziku. Jedino se u virovskom govoru u dugim slogovima izgovara ponešto zatvoreno, a ponekad je tome tako i u kratkim naglašenim slogovima.
- e) Većina govora ima fonem /o/ kao refleks stražnjega nazala \varnothing i samoglasnoga l . U Đurđevcu je također većinom /o/ (npr. *r'o:ka, jab'o:ka*), ali u nekim riječima može biti i /u/ (npr. *s'used, v'una*). U istočnim se govorima kao refleks pojavljuje /u/, osim u dvjema kategorijama: dočetu -*noti* glagola II. vrste (npr. *pogutn'oti* /Ferd/) i nastavku za 3. lice množine prezenta (npr. *kupuj'o: /Ferd/*). U potonjoj kategoriji u Kalinovcu imamo uvijek refleks /u/ (npr. *čuj'u:, bud'u:*). U Ferdinandovcu se u starijih govornika /o/ pojavljuje fakultativno (uz češće /u/) u oblicima nesvršenog prezenta glagola *biti* (npr. *b'om / b'um, b'u: / b'o:, bud'o:*).

8.2.2. Konsonantizam

Većina podravskih kajkavskih govora ima konsonantski sustav od 23 fonema¹⁰⁵: /p/, /t/, /k/, /b/, /d/, /g/, /f/, /s/, /š/, /h/, /v/, /z/, /ž/, /c/, /č/¹⁰⁶, /đ/, /m/, /n/, /nj/, /l/, /lj/, /r/, /j/.

Izgovor podravskih fonema /č/ i /đ/ ne razlikuje se od uobičajenoga kajkavskoga izgovora tih fonema.

Iako se zvučni konsonanti na kraju riječi u zapadnim govorima češće obezvučuju i izjednačuju s bezvučnima, često ne dolazi do potpune neutralizacije zvučnih i bezvučnih suglasnika na kraju riječi. Takva je situacija posebno česta u govoru Đurđevca i istočnim govorima, gdje se zvučni suglasnik na kraju riječi obično izgovara poluzvučno.

Sljedeći glasovi pojavljuju se kao protetski:¹⁰⁷

– [v] ispred [o] i [u] (npr. *vudr'iti, vul'ica*);

¹⁰⁵ U nekim se govorima pojavljuje i zvučni parnjak glasa [c], usp. Maresić (2000: 36).

¹⁰⁶ Zbog tehničkih razloga u našem radu odstupamo od uvriježene dijalektološke transkripcije i glasove *č, ž, ņ* i *l* bilježimo znakovima *č, đ, nj, lj*. Prema tome, ova slova, kada se koriste za zapis riječi i tekstova iz podravskih govora, ne treba brkati s glasovnom vrijednošću tih slova u hrvatskom standardu.

¹⁰⁷ Usp. Maresić (2000: 35).

– [j] u nekim leksemima ispred [o], [a], [e] (npr. *j'oko, j'apa, J'e:va*);

– [h] samo u nekim govorima u ograničenom broju leksema (npr. *hot'a:va /Mol, Vir/, hambr'e:la /Vir/*); ovaj glas pojavljuje se u tim govorima i ispred slogotvornoga [r] (npr. *h'rđa /Mol, Vir/*), baš kao i u govorima u kojima se glas [h] u drugim položajima izgubio ili zamijenio drugim glasovima (npr. *hrz'ati / rz'ati*).

U govorima đurđevečke Podravine mogu se uočiti određene podudarnosti i razlike s obzirom na zastupljenost i distribuciju glasa [h], te glasova [l]/[lj], odnosno [n]/[nj].

a) Suglasnik [h]

Fonem /h/ realizira se fonetski kao velaran spirant. U većini zapadnih govorima može biti na svim mjestima u riječi (npr. *h'iža, m'uha, kruh /Mol/*), umjesto glasa [v] (npr. *s'oha /Mol/*) ili kao protetski glas (npr. *h'rž*). No i u tim govorima ponekad se zamjenjuje drugim glasovima ili ispada (npr. *gr'aj, štij'ača, v'rnje /Mol/*).

U istočnim se govorima i govoru Đurđevca obično zamjenjuje glasovima [v] i [j] (npr. *kuv'ati, s'u:v, sn'eja, gr'ej /Kal, PS, Ferd, Đurđ/*), a na početku i kraju riječi obično se gubi (npr. *r'a:st, ra:n'iti /Kal, PS, Ferd, Đurđ/*). U istočnim se govorima pojavljuje ispred početnoga vokalskoga *r* (npr. *rz'ati / hrz'ati /PS/*), a ponekad u početnom položaju ispred kojega drugoga samoglasnika (npr. *ho:d'ati /Ferd/*).

S obzirom da gubljenje glasa [h] nije osobitost samo istočnih kajkavskih govora, nego ga imamo i u podravskim štokavskim govorima, govorima u okolici Virovitice i nekim staroštokavskim govorima, Maresić (2000: 38) pretpostavlja da se “ta glasovna osobina u istočni dio podravskih kajkavskih govora proširila pod utjecajem štokavskih slavonskih govora”.

b) Suglasnici [l] i [lj]

Suglasnik [lj] ostvaruje se u većini govora (npr. *z'ęmlja /Ferd, PS/, koš'ulja, Lj'u:ba /Vir/, kon'oplja /Mol/*), dok se u đurđevečkom ostvaruje s premetnutim palatalnim elementom kao slijed [jl] (npr. *p'ojle*) ili se depalatalizira (npr. *koš'ula, nęd'ela, kon'opla, z'ęmla, Lub'ica*). Doduše, prema našim opservacijama, u govoru mlađih Đurđevčana – što zbog doseljenika iz susjednih mjesta, što zbog utjecaja hrvatskoga standarda – sve se češće čuje [lj]. U kalinovečkom govoru zabilježen je trojak ostvaraj fonema /lj/: kao [lj] (npr. *'o:lje*), depalatalizirano kao [l] (npr. *z'ęmla*), a rijetko s premetnutim palatalnim elementom kao [jl] (npr. *m'ę:jlja*).

Brojni su slučajevi depalatalizacije u pojedinim govorima gdje to nije pravilo (npr. *kl'uč /Vir, PS, Kal/, zęml'ica /Ferd/*).

U Molvama, Virju i Podravskim Sesvetama redovito se palatalizira [l] ispred [i] kod glagola koji završavaju nastavkom *-iti* (npr. *molj'iti* /PS, Mol/, *šalj'iti* /Vir/) ili ispred [e] kod glagola na *-eti* (npr. *falj'eti* /Mol, PS/).

c) Suglasnici [n] i [nj]

Suglasnik [nj] ostvaruje se u većini govora (npr. *s'uknja* /Ferd/, *j'ogenj* /Vir/). Vrlo je rijetka pojava, kao što je to slučaj u đurđevečkom, u postvokalnom položaju, da se [nj] realizira kao slijed [jn] s premetnutom palatalnom komponentom (npr. *k'ostajn*). U đurđevečkom se [nj] na početku riječi i iza konsonanta obično depalatalizira (npr. *neǰ'o:v*, *kn'iga*, *č'ešnek*). Na osnovu vlastitih zapažanja jezične stvarnosti u Đurđevcu možemo reći je depalatalizacija relativno čvrsto ukorijenjena i u mlađih govornika, dok se slijed s prepalatalnim [jn] uglavnom zamjenjuje palatalom [nj].

U Kalinovcu su zabilježena tri ostvaraja glasa [nj]: najčešći je [nj] (npr. *k'onj*), ali se mogu pojaviti i [n] (npr. *s'ukna*) te [jn] (npr. *st'a:jne*).

Fonem /nj/ ponekad se depalatalizira i u govorima gdje ta pojava nije pravilo (npr. *kn'iga* /Ferd, PS/).

Iako u većini govora glas [n] ostaje nepromijenjen, palatalizira se u nekim govorima kod glagola s nastavkom *-niti* (npr. *ženj'iti* /PS/).

Nakon što smo pobrojili konsonante u govorima đurđevečke Podravine i naveli najvažnije značajke njihove realizacije u pojedinačnim govorima, možemo ih prikazati u obliku sljedeće tablice:

		labijal	alveolar	postalv.	palatal	velar	laringal
okluziv	bezvučni	p	t			k	
	zvučni	b	d			g	
nazal		m	n		nj		
frikativ	bezvučni	f	s	š		h	
	zvučni	v	z	ž	j		
afrikata	bezvučni		c	č			
	zvučni			đ			
vibrant			r				
lateral			l		lj		

Slika 9 – Sustav konsonanata u govorima đurđevečke Podravine

8.3. Kontrastivna analiza fonoloških sustava njemačkoga jezika i govora đurđevečke Podravine

Kao što smo već pokazali u teorijskim razmatranjima o fonološkom aspektu jezičnih dodira, postupak koji omogućuje predviđanje mogućih fonoloških interferencija jest kontrastivna analiza fonoloških sustava jezika u dodiru. Jednostavnije rečeno, na osnovu kontrastivne analize fonoloških sustava materinskoga jezika M i stranoga jezika S u velikoj se mjeri mogu predvidjeti odstupanja od izgovora stranoga jezika S u govornika kojima je materinski jezik M. Ta su odstupanja uvjetovana činjenicom da izvorni govornik jezika M riječi jezika S izgovara u skladu s artikulacijskim pravilima i navikama tipičnima za njegov materinski jezik M. U popularno-znanstvenom i svakodnevnom diskursu fonološka se interferencija naziva "stranim akcentom".¹⁰⁸ Bez obzira na individualnu varijaciju u stupnjevima fonološke interferencije, ona je ipak primarno kolektivna pojava koja se u većoj ili manjoj mjeri može opaziti kod svakoga govornika jezika M koji uči strani jezik S.

Isto tako, kada imamo situaciju primarnoga jezičnoga dodira između materinskoga jezika M kao jezika primaoca te stranoga jezika S kao jezika davaoca, u procesu fonološke adaptacije veliku će ulogu također imati opisana interferencija. Drugim riječima, bez obzira izgovara li govornik niz glasova jezika S u sklopu govornoga lanca koji pripada iskazu na stranom jeziku S ili pak u sklopu istoga govornoga lanca pripadnoga materinskom jeziku M, pretpostavka je da će se ta dva niza glasova artikulacijski vrlo malo razlikovati, odnosno da će njihov izgovor biti uvjetovan artikulacijskim značajkama fonološkoga sustava materinskoga jezika M.

S druge pak strane, nakon prestanka primarne kontaktne situacije i integriranja replike u sustav jezika primaoca replika se podvrgava raznolikim divergirajućim glasovnim promjenama. No, usprkos toj divergenciji velika je uloga konvergirajućih glasovnih pojava, predvidivih i opisivih kontrastivnom analizom fonoloških sustava jezika u dodiru.

Stoga nam se čini metodološki opravdanim da prije analize fonološke adaptacije germanizama u govorima đurđevečke Podravine u općim crtama opišemo fonološke interferencije predvidive u iskazima govornika hrvatskoga kada uče i/ili govore njemački kao strani jezik. Te interferencije mogu se deducirati na osnovu kontrastivne analize fonoloških sustava njemačkoga i govora đurđevečke Podravine. S obzirom da su između fonoloških sustava govora đurđevečke Podravine i fonološkoga sustava hrvatskoga književnoga jezika sličnosti veće nego razlike, pri kontrastivnoj ćemo se analizi uglavnom oslanjati na rezultate kontrastivne analize fonoloških sustava njemačkoga i hrvatskoga jezika prikazane u Žepić (1991).

¹⁰⁸ U poglavlju o psiholingvističkoj ekologiji jezika Fill (1993: 13) navodi kako je ovladavanje fonološkim sustavom stranoga jezika jedan od najtežih poduhvata u učenju stranoga jezika, a visoka kompetencija u području rječnika i gramatike može itekako biti povezana sa stranim akcentom.

8.3.1. Vokalizam

Usporedba njemačkoga trirazrednoga trostupanjskoga vokalskoga sustava s hrvatskim dvorazrednim trostupanjskim sustavom pokazuje da u hrvatskome ne postoje zaokruženi prednji vokali (Žepić 1991: 66). Njemačkim prednjim zaokruženim vokalima /y/ i /ø/ najbliži su hrvatski prednji vokali /i/ i /e/. Ova kontaktna pojava nezaokruženoga hrvatskoga izgovora njemačkih zaokruženih vokala ima svoj pandan i u nekim njemačkim dijalektima. Takav je slučaj s bavarskim, gdje se na mjestu prednjih zaokruženih vokala pojavljuju njihovi nezaokruženi ekvivalenti. Uzme li se u obzir da su izvorni govornici njemačkoga na području đurđevečke Podravine najvećim dijelom potjecali s bavarskoga dijalekatskoga područja, može se pretpostaviti da su govornici podravske govora tek u rijetkim prilikama mogli čuti njemačke prednje zaokružene vokale.

Bit će da njemački vokali /ɛ/ i /e/ izvornim govornicima podravskog dijalekta nisu pričinjali većih izgovornih poteškoća, jer svi ti govori – za razliku od standardnoga hrvatskoga – i sami imaju otvoreno i zatvoreno “e”, tj. /ɛ/ i /e/.

Kod izgovora njemačkih diftonga, koji u hrvatskom ne postoje, slijed vokal + vokal, neuobičajen za hrvatski, izgovara se kao slijed vokal + konsonant, dopušten u hrvatskome (isto, 67).

Glas [ə] javlja se u njemačkome u nenaglašenom slogu, kao jedini kratki vokal na samom kraju riječi ili pak u fonemskoj vezi [ər] na kraju riječi, a u hrvatskome samo na početku i unutar riječi u sklopu slogotvornoga /r/. Zbog različitih distribucija i glasovnih supstanci hrvatskih i njemačkih r-glasova, njemački se fonem [ə] realizira u hrvatskom kao [e], pri čemu treba uzeti u obzir i utjecaj pisma (isto, 67-68).

8.3.2. Konsonantizam

Za razliku od njemačkoga, hrvatski obiluje postalveolarnim i prepalatalnim glasovima, što se može smatrati jednim od mogućih izvora interferencije. Ova se pojava odražava u činjenici da izvorni govornici hrvatskoga naviku izgovora palatalnih konsonanata mogu prenijeti i na nepalatalni izgovor njemačkoga (isto, 64).

Nepodudarnost korelacijskih opreka *napeto-nenapeto* u njemačkome i *zvučno-bezvučno* u hrvatskome rezultira nenapetim izgovorom njemačkih okluziva i frikativa (isto, 64).

Govornicima hrvatskoga poteškoću predstavlja i izgovor njemačkih /x/-glasova, jer je u standardnom hrvatskom zastupljen samo jedan fonem /h/, kojega je mjesto tvorbe u sredini između njemačkih glasova /x/ i /ç/ (isto, 65). Budući da u hrvatskome nema laringala, njemački se glas “dašak” /h/ zbog utjecaja pisma supstituira hrvatskim standardnim /h/ (isto, 65).

Vibrant /r/ izgovara se u hrvatskom alveolarno kao i u bavarskom, a poteškoću predstavlja njegov alofon /R/, koji je u standardnom njemačkom velar. Pri izgovoru njemačkoga laterala /l/ postoji u govornika hrvatskoga mogućnost palatalizacije.

Velarni nazal javlja se doduše i u hrvatskom, no samo ispred velarnih okluziva, tako da izvorni govornici hrvatskoga ovaj glas realiziraju bifonematski kao [ŋg] (isto, 65). Njemačka afrikata [pf] često se pojednostavljuje kao frikativ [f] (isto, 65).

Na razini fonološke sintagmatike mogu se očekivati ove dvije pojave: ukidanje opozicije *napeto-nenapeto* na kraju riječi i nedopuštene asimilacije.

8.3.3. Zaključna napomena

U ovom kratkom prikazu najvažnijih pojava fonološke interferencije što se mogu očekivati kod izvornih govornika hrvatskoga koji uče njemački pozornost smo posvetili konvergirajućim faktorima jezičnoga dodira na artikulacijskoj razini. Kako su se ti faktori odrazili na plan izraza njemačkih posuđenica u govorima đurđevečke Podravine, moći ćemo odgovoriti tek kada provedemo analizu dijafonskih parova i utvrdimo divergirajuće faktore koji se nisu mogli predvidjeti kontrastivnom analizom fonoloških sustava njemačkoga jezika i kajkavskih govora đurđevečke Podravine.

8.4. Dijafonska analiza

8.4.1. Dijafonski parovi

Polazeći od definicije fonema kao najmanje razlikovne jedinice jezičnoga sustava, koja se utvrđuje kao relacijska kategorija unutar danoga jezičnoga sustava, logički nije moguće da fonem jednoga jezika bude ujedno i fonem drugoga jezika. No uzmu li se u obzir činjenice da je svakome fonemu bilo kojega jezika uvijek pridružena i određena glasovna supstanca te da je jezična sposobnost antropološka konstanta, empirijski je bjelodano da je svaki čovjek – ovisno o svojim individualnim psihokognitivnim dispozicijama i socijalnom kontekstu – u stanju učiti i izgovarati jezik različit od materinskoga. Međutim, kako smo već obrazlagali, izgovor stranoga jezika uvelike ovisi o fonološkom sustavu materinskoga, odnosno prvoga jezika. Govornik materinskoga jezika M uvijek percipira razlikovne jedinice svojega materinskoga jezika te s istim auditivnim navikama pristupa glasovima stranoga jezika S.

Zbog toga takav govornik u stranome jeziku razlikuje samo one glasove koji su u njegovom materinskom jeziku fonološki distinktivni te ih *identificira* s odgovarajućim ili sličnim fonemima svojega materinskoga jezika. Kada u materinskom jeziku nema glasova sličnih glasovima stranoga jezika, govornik fonem stranoga jezika *analizira* sredstvima fonološkoga sustava materinskoga jezika (Žepić 1991: 63). Slikovito rečeno, pri izgovoru stranog jezika kao da se fonemi stranoga jezika prosijavaju kroz rešeto fonološkog sustava materinskoga jezika (isto).

Imajući u vidu specifičnu kompleksnost svakoga fonološkoga sustava, moglo bi se načelno ustvrditi da se svi fonemi stranoga jezika analiziraju, samo što su neki od njih

fonetski više, a neki manje slični fonemima materinskoga ili prvoga jezika. Prilično visok stupanj sličnosti smatra se preduvjetom *međujezične identifikacije*, dok nizak stupanj fonetske sličnosti rezultira *međujezičnom analizom*.

Na temelju kontrastivne analize fonoloških sustava njemačkoga i hrvatskoga možemo sastaviti skup uređenih parova u kojima će se na temelju visokoga stupnja fonetske sličnosti određenim glasovima njemačkoga jezika pridružiti točno određeni hrvatski glasovi. Kao načelni kriteriji pridruživanja uzeta su artikulacijska obilježja položaj jezika i usana za vokale, te mjesto i način tvorbe za konsonante. Da bi se operacija pridruživanja mogla provesti, navedena obilježja moraju u velikoj mjeri biti podudarna i za njemački i za hrvatski glas. Evo rezultata:

Vokali:

njem.	[i:]	[ɪ]	[e:]	[ɛ]	[a:]	[a]	[u:]	[ʊ]	[o:]	[ɔ]
hrv. ¹⁰⁹	[i]	[i]	[e]	[ɛ]	[a]	[a]	[u]	[u]	[o]	[o]

Izvan ovoga skupa uređenih parova ostali su njemački prednji zaokruženi vokali [œ], [ø:], [ʏ], [y:], glas [ə], vokalno *r* [ɐ], *m* [ɱ], *n* [ɲ] i *l* [ɫ], te diftonzi [ɔy], [au] i [ai]. Ovi glasovi podvrgavaju se međujezičnoj analizi od strane izvornoga govornika hrvatskoga koji uči njemački.

Konsonanti:

njem.	[p]	[t]	[k]	[b]	[d]	[g]	[m]	[n]	[f]	[v]
hrv.	[p]	[t]	[k]	[b]	[d]	[g]	[m]	[n]	[f]	[v]
njem.	[s]	[z]	[ʃ]	[ts]	[tʃ]	[r]	[l]	[j]		
hrv.	[s]	[z]	[š]	[c]	[č]	[r]	[l]	[j]		

Izvan ovoga skupa uređenih parova ostali su njemački konsonanti koji nemaju svojih glasovnih ekvivalenata u hrvatskome. To su: velarni nazal [ŋ], *h*-glasovi ([h], [x] i [ç]) te labijalna afrikata [pf]. Ovi se glasovi podvrgavaju međujezičnoj analizi.

¹⁰⁹ Kod hrvatskih vokala nije uzeta u obzir duljina.

Kada se navedeni uređeni parovi pojavljuju u našem korpusu kao dijafonski parovi, možemo govoriti o *međujezičnoj identifikaciji*. Ovi fonovi modela imaju svoje identifikacijske ekvivalente u hrvatskom kao jeziku primaocu pa bismo ih mogli nazvati *glasovima jezika davaoca s identifikacijskim ekvivalentima u jeziku primaocu*.

Njemački glasovi koji ne ulaze u relaciju identifikacije s kakvim hrvatskim glasom podvrgavaju se *međujezičnoj analizi*. To su *glasovi jezika davaoca bez identifikacijskih ekvivalenata u jeziku primaocu*.

U našem korpusu dijafonskih parova podosta je i slučajeva kada je bila moguća međujezična identifikacija, no ipak je – zbog djelovanja divergirajućih faktora nepredvidivih kontrastiranjem fonoloških sustava njemačkoga i hrvatskoga – provedena međujezična analiza.

Osim dijafonskih parova povezanih relacijama međujezične identifikacije i međujezične analize, gdje svaki član para ima realiziranu glasovnu supstancu, zabilježili smo i pojave *metaplazma*¹¹⁰ kada je u dijafonskom paru realiziran samo fon modela ili samo fon replike, a odgovarajući je član para tzv. nulti fon. Drugim riječima, ako je fon modela realiziran, a njegov dijafonski parnjak ima vrijednost nultoga fona, radi se o pojavi gubljenja glasa ili *eliziji*.¹¹¹ Ako je pak realiziran fon replike, a fon modela jest nulti fon, riječ je o dodavanju glasa, odnosno *adiciji*.¹¹²

Da bismo ilustrirali prirodu dijafonskih relacija, opisat ćemo dijafonske parove u replici *av'a:jzung* ‘određena količina drva iz državne šume na koju je imalo pravo domaćinstvo u Vojnoj krajini’, tvorenoj prema modelu *Anweisung* [anvaizun]. Fonovi modela [a], [v], [z] i [u] na temelju međujezične identifikacije imaju svoje ekvivalente u hrvatskima [a], [v], [z] i [u]. Diftong [ai] i velarni nazal [ŋ] podvrgavaju se međujezičnoj analizi i imaju kao dijafonske parnjake nizove glasova [aj] i [ŋg]. Fonu modela [n] odgovara nulti fon u replici, pa se može govoriti od eliziji kao vrsti metaplazma.

Kako je u samoj prirodi jezičnoga posuđivanja aspekt glasovne imitacije plana izraza modela primaran, razumije se da se najveći broj dijafonskih parova temelji na međujezičnoj identifikaciji. Međutim, budući da je pojava međujezične identifikacije očekivana i predvidljiva na osnovu kontrastivne analize fonoloških sustava jezika u dodiru, dijafonski parovi s relacijom međujezične identifikacije naći će se – zbog svoje invarijabilnosti – u

¹¹⁰ Metaplazam (njem. Metaplasmus) je pojam iz antičkog jezikoslovlja kojim se označava “svaka fonetska ili morfološka izmjena od pravilog ili uobičajenog”, a obuhvaća protezu, apokopu i metatezu (OE JLZ 5: 446).

¹¹¹ Termin “elizija” koristimo kao zajednički pojam za sve vrste gubljenja glasova bez obzira na mjesto u glasovnom lancu plana izraza.

¹¹² Terminom “adicija” nazivamo sve pojave dodavanja glasova bez obzira na mjesto u glasovnom lancu.

drugome planu analize dijafonskih parova. Nasuprot tome, pojave međujezične analize i metaplazma samo su manjim dijelom prediktabilne, a većim dijelom varijabilne, što ih čini posebno interesantnima pri analizi dijafonskih parova.

U skladu s ovim opservacijama, u popis dijafonskih parova uključit će se samo dijafonski parovi s relacijom međujezične analize i metaplazma. Takvi dijafonski parovi navode se i u *Rječniku modela i replika* u sklopu odgovarajuće rječničke natuknice.

Tako ćemo uz natuknicu *Anweisung* navesti sljedeće dijafonske parove: njem. [n] > hrv. [Ø], njem. [ai] > hrv. [aj], njem. [ŋ] > hrv. [ng]. U rječničkoj natuknici navode se i odgovarajući glasovni konteksti, pa ćemo dijafonske parove uz natuknicu *Anweisung* prikazati na ovaj način:

njem. n > hrv. Ø /	njem. # a – n – v	>	hrv. # a – Ø – v –
njem. ai > hrv. aj /	njem. – v – ai – z –	>	hrv. – v – aj – z –
njem. ŋ > hrv. ng /	njem. – Ů – ŋ #	>	hrv. – u – ng #

Slika 10 – Dijafonski parovi uz natuknicu *Anweisung*

Na temelju ovdje izloženih zapažanja sve dijafonske parove u našem korpusu možemo klasificirati prema nekoliko kriterija.

Prvi bi se kriterij mogao odnositi na činjenicu imaju li u oba člana dijafonskoga para i odgovarajuću glasovnu supstancu. Tome je tako u većini dijafonskih parova. Tek je manji, ali ne i zanemariv broj dijafonskih parova kod kojih je jedan od članova tzv. nulti fon, teorijski konstrukt bez glasovne supstance. U skladu s tim kriterijem, za dijafonske parove u kojima oba člana para imaju odgovarajuću glasovnu supstancu bila bi riječ o *supstancijalno simetričnim dijafonskim parovima*. Nasuprot tome, dijafonske parove u kojima samo jedan član para ima odgovarajuću glasovnu supstancu na planu izraza mogli bismo nazvati *supstancijalno asimetričnim dijafonskim parovima*.

Ovisno o činjenici je li u podlozi supstancijalno simetričnoga dijafonskoga para relacija međujezične identifikacije ili međujezične analize, takvi se dijafonski parovi mogu podijeliti na *identifikacijske* i *analitičke dijafonske parove*.

Kod analitičkih dijafonskih parova najveći broj parova sadrži fonove modela koji se međujezičnom identifikacijom ne mogu pridružiti ikojem fonemu jezika primaoca. Međutim, određeni broj fonova modela ima svoj identifikacijski parnjak u jeziku primaocu, no u konkretnom slučaju takvom fonu modela ne bude kao fon replike pridružen očekivani identifikacijski parnjak, nego neki drugi fonem jezika primaoca. Ovisno o činjenici ima li fon modela analitičkoga dijafonskoga para svoj identifikacijski ekvivalent u jeziku primaocu ili nema, analitičke dijafonske parove možemo podijeliti na *prototipne* i *neprototipne analitičke dijafonske parove*. Prema tome, kod *prototipnih analitičkih dijafonskih parova* fon

modela nema identifikacijski ekvivalent u jeziku primaocu, a kod *neprototipnih analitičkih dijafonskih parova* fon modela ima svoj identifikacijski ekvivalent u jeziku primaocu, ali mu on u konkretnom slučaju nije pridružen.

Kod supstancijalno asimetričnih ili metaplazmičkih dijafonskih parova realiziran je samo fon modela ili fon replike, dok je dijafonski parnjak jednak tzv. nultom fonu. Ovisno o tome je li realiziran fon modela ili fon replike, ovu skupinu dijafonskih parova možemo podijeliti na *elizijske* i *adicijske dijafonske parove*. Prema tome, kod elizijskih dijafonskih parova realiziran je fon modela, a kod adicijskih fon replike.

Opisanu klasifikaciju dijafonskih parova možemo prikazati i u obliku tablice:

I. Supstancijalno simetrični dijafonski parovi

A) Identifikacijski dijafonski parovi

B) Analitički dijafonski parovi

a) Prototipni analitički dijafonski parovi

b) Neprototipni analitički dijafonski parovi

II. Supstancijalno asimetrični ili metaplazmički dijafonski parovi

A) Elizijski dijafonski parovi

B) Adicijski dijafonski parovi

Slika 11 – Vrste dijafonskih parova

Kao što smo već naveli pri opisu glasovne adaptacije, posebna se pozornost posvećuje analitičkim i metaplazmičkim dijafonskim parovima zbog njihove varijabilnosti, dok su identifikacijski parovi kao takvi u drugome planu.

8.4.2. Analitički dijafonski parovi

8.4.2.1. Prototipni analitički dijafonski parovi

Njemačkomu glasu [ə] u većini slučajeva odgovara hrvatski glas [a] (npr. *bʏksə* > *p'iksa*). Čini se da je pri ovoj operaciji dijafonskog pridruživanja presudnu ulogu odigralo obilježje centralnosti jer je hrvatsko [a] jedini centralni vokal u hrvatskom. Kada je riječ o dijafonskom paru njem. [ə] > hrv. [ɛ], motivirajući faktori pridruživanja su ili njemačka grafija (npr. *bəʃtek* > *bɛšt'e:k*) ili gramatička analogija s odgovarajućom hrvatskom imenicom u pluralu (npr. *ʃpi:lho:zə* > *ʃpilh'ozɛ*). Relevantna je i pojava dijafonskih parova njem. [ə] > hrv. [lin] / [ljin] (npr. *ga'mafə* > hrv. *kam'a:šlin*, *kam'a:šljin*), pri čemu pretežu dijafonski parovi s hrvatskim parnjakom [lin]. Ovi dijafonski parovi mogli bi upućivati na eventualno postojanje odgovarajućih bavarskih dijalektalizama koji završavaju vokalskim [l̥], što bi trebalo istražiti za svaki pojedinačni model. Hrvatski parnjak njemačkoga [ə] može biti i niz [na] (npr. *jakə* > *j'akna*), a zabilježeni su i [i] (npr. *gəby:r-* > *gibe:r'ati*), [ar] (npr. *raupʃʏtsə* > *rapš'i:car*), [en] (npr. *gləkə* > *gloken*), [la] (npr. *mafə* > *m'a:šla*), [o] (npr. *lutə'ra:nə* > *lutor'a:n*) i [ra] (npr. *kistə* > *k'ištra*).

Njemačkom vokalskom *r* [ʀ] odgovara u većini dijafonskih parova hrv. [ɛr] (npr. *anlasə* > *anl'aser*), i to uglavnom na završetku riječi. Takvu, finalnu poziciju zauzima i hrvatski niz [ar] (npr. *apote:kə* > *japat'e:kar*), dok se konsonantski parnjak [r] njemačkoga vokalskoga *r* [ʀ] pojavljuje češće u sredini riječi i iza vokala (npr. *fo:ðhaŋ* > hrv. *fe:r'inga*). Ima i slučajeva gdje je hrvatski član dijafonskoga para slogotvorno *r* (npr. *fɛɐlə:z-* > *frle:z'ati*) ili pak koji od nizova [ra] (npr. *flundə* > *fl'u:ndra*), [or] (npr. *tsukə* > *c'ukor*) i [ro] (npr. *petr'zi:l* > *petr'o:-žil*). U ulozu hrvatskih parnjaka njemačkoga [ʀ] sporadično su zabilježeni i sljedeći glasovi ili nizovi glasova: [ora], [rɛ], [l], [lin], [al], [ɛ], [e] i [ec].

Njemačkom slogotvornom *l* [l̥] najčešće korespondira hrvatski niz [lin] (npr. *vɛksl̥* > *v'ɛkslin*), odnosno [ljin] (npr. *ʃpa:rgl̥* > *ʃp'argljin*). Brojni su i dijafonski parovi s hrvatskim članom [l] (npr. *ho:b̥l̥* > *h'obl̥ič*) ili [lj] (npr. *be:g̥l̥-* > *pe:gl̥jati*). Utjecaj njemačkoga pisma može se pretpostaviti za hrvatske nizove [el] (npr. *buʃl̥* > *p'ušel*) i [elj] (npr. *buʃl̥* > *p'ušelj*). Na završetku replike mogu doći i nizovi [la] (npr. *zɛml̥* > *ž'ɛ:m̥la*) i [lja] (npr. *zɛml̥* > *ž'ɛ:m̥lja*). Rijetki su dijafonski parovi u kojima njem. [l̥] odgovaraju hrvatski glasovi [a], [u], [e], [ɛ], [i], [m], odnosno nizovi glasova [al], [alj], [ɛr], [lo], [in] i [na].

Najčešći ekvivalenti njemačkoga slogotvornoga *n* [ŋ] su hrvatski [a] (npr. *ʃtru:tsŋ* > *štr'uca*) i [lin] (npr. *kra:gŋ* > *kr'a:glin*), odnosno [ljin] (npr. *krapfŋ* > *kr'afljin*). Hrvatski niz [ɛn] vjerojatno je motiviran njemačkom grafijom (npr. *ho:zŋtr̥e:gə* > *hozɛntr'e:ger*). Sporadično se pojavljuju i [ɛ], [o], [el], [en], [in] te [na], a zajedničko im je obilježje postojanje vokalne komponente.

Njemačkim zaokruženim vokalima [ʏ] i [y:] najčešće se pridružuje hrv. [i] (npr. *hʏlzə* > *'ilza*; *dʏ:zə* > *d'i:za*). Budući da u hrvatskom vokalskom sustavu nema prednjih zaokruženih

vokala, bit će da je hrvatski glas [i] s obilježjima “prednji” i “visok” kao takav najbliži opisu njemačkih vokala. Međutim, obilježje nezaokruženosti u hrvatskih replika ne mora nužno biti posljedica glasovne interferencije između njemačkoga i hrvatskoga jer kao takvo postoji i u bavarskom dijalektu, pa se bez daljnjega može pretpostaviti i činjenica da su odgovarajuće hrvatske replike tvorene prema bavarsko-njemačkim modelima s nezaokruženim prednjim vokalima. U nekim slučajevima njem. [ʏ] odgovara hrv. [u] (npr. tsurʏk > cur'u:k), što bi također upućivalo na utjecaj bavarskoga izgovora toga glasa ispred [k]. Kao dijafonski ekvivalenti glasova [ʏ] i [y:] sporadično se pojavljuju i [e], [ɛ], [a] i [o].

Bavarskim dokidanjem zaokruženosti u njemačkih prednjih zaokruženih vokala moglo bi se protumačiti i pridruživanje njemačkih glasova [œ] i [ø:] hrvatskima [ɛ] i [e] (npr. mœrzo > m'ɛrzer; knø:d > kn'ɛ:dglin), iako je moguće da je to pridruživanje i posljedica interferencije njemačkoga fonetskoga sustava s hrvatskim. Zabilježeni su i dijafonski parovi s hrvatskim glasom [o] (npr. lœ:t- > lo:t'ati), koji bi mogli biti motivirani njemačkom grafijom.

Njemački se diftong [ai] gotovo redovito realizira bifonematski kao niz [aj] (npr. anvaizoŋ > av'a:izung). Bavarska monofongizacija vjerojatno se odrazila u dvadesetak realizacija dijafonskoga para njem. [ai] > hrv. [a] (npr. šaitl > š'a:tlin). Kao dijafonski parnjaci ovoga njemačkoga diftonga zabilježeni su [ɛ] i [oj]. Niz [oj] zastupljen je u visokofrekventnoj replici l'o:jtra < *Leiter*.

Diftong [au] realizira se bifonematski kao [au] (npr. šlaux > šl'a:uf) ili pak monofonematski kao [a] (npr. šaum > š'a:m). Za prvu realizaciju možemo reći da je uvjetovana interferencijom, dok se za drugu može pretpostaviti utjecaj bavarskoga izgovora ovoga diftonga ispred labijala. Rijetki su hrvatski ekvivalenti [o] (npr. tsaubn > cɔpr'ija) i [ao] (npr. braun > br'a:on).

Izrazit utjecaj bavarskoga izgovora, tj. obilježja nezaokruženosti, vidljiv je u dijafonskom paru njem. [ɔy] > hrv. [aj] (npr. tsoyns > c'ajgnis). U pojedinačnim slučajevima ovom njemačkom diftongu pridruženi su hrv. [oj], [ɛ], [e] i [a].

Njemački velarni nazal [ŋ] realizira se u hrvatskim replikama uglavnom bifonematski kao niz [ng] (npr. kuploŋ > k'uploŋ), odnosno vrlo rijetko kao niz [nk] (npr. faŋ > f'aŋk), pri čemu se i samo hrvatsko [n] velarizira pod utjecajem velara koji slijedi. U dvadesetak replika njemački velarni nazal realizira se kao hrv. [n] (npr. vaitlŋ > va:jglin), a tek u nekoliko kao [nj] (npr. riŋ > ri:nđ'ica). Rijetko se između nazalnoga i velarnoga elementa umeće vokalno [e], pa dobivamo hrvatski član dijafonskoga para u obliku [njek] (npr. gaŋ > g'a:njek). U tim slučajevima završni niz [ek] identificira se s hrvatski sufiksom *-ek*, pa se umetnuto [e] ponaša kao hrvatsko nepostojano [e]. Inače, ovakvu pojavu imamo i kod nekih replika tvorenih prema modelima sa završnim nizom [ŋk] (npr. baŋk > b'a:njek).

Njemačka afrikata [pf] najčešće je u dijafonskom paru s hrv. [f] (npr. šimpf- > ši:mf'ati), gdje hrvatski ekvivalent čuva spirantnost njemačkoga fonema, ali gubi okluzivnost. Nekoliko je slučajeva gdje se čuva okluzivnost, a gubi spirantnost, pa je hrvatski član dijafonskog para glas [p] (npr. klopf- > klo:p'ati).

Njemački glas [h] realizira se u hrvatskim replikama najčešće kao [h] (npr. *halt-* > *haltu'ati*), a gdjekada i kao [j] (npr. *hɛ:k* – > *je:kl'ati*).

Njemački glas [ç] najčešće je u dijafonskom paru s hrvatskim glasovima [k] (npr. *fertɪç* > *f'ertik*; utjecaj bavarskoga izgovora), [h] (npr. *ʃlɪçt-* > *šliht'ati*) i [j] (npr. *ʃtɪç* > *št'i:j*). Sporadični ekvivalenti njemačkoga glasa [ç] su hrvatski glasovi [f], [g] i [č].

Njemačkom velaru [x] odgovara u hrvatskim replikama čitav niz različitih glasova. Najčešće su to [h] (npr. *fax* > *f'ah*), [k] (npr. *faxman* > *f'akman*) i [f] (npr. *ʃlaux* > *šlauf*), a imamo i pojedinačne slučajeve s glasovima [j], [g], [n], [r] i [š].

8.4.2.2. Neprototipni analitički dijafonski parovi

U neprototipnim analitičkim dijafonskim parovima pojavljuju se njemački glasovi koji inače imaju svoje fonetske ekvivalente u hrvatskom jeziku i s kojima su u relaciji međujezične identifikacije, ali im oni u realiziranim replikama nisu pridruženi. U ovome potpoglavlju navest ćemo najfrekventnije takve dijafonske parove.

Među dijafonskim parovima s vokalskim članovima najčešći su: njem. [i:] > hrv. [e], njem. [ɪ] > hrv. [e], njem. [a] > hrv. [o], njem. [a:] > hrv. [o], njem. [ɔ] > hrv. [u], njem. [ɛ] > hrv. [e] i njem. [ɛ] > hrv. [a].

U slučaju dijafonskih parova njem. [i:] > hrv. [e] (npr. *grɪ:s* > *gr'e:s*) i njem. [ɪ] > hrv. [e] (npr. *pɪnzl̩* > hrv. *p'e:nzlin*) vjerojatno je određenu ulogu odigrala činjenica da su njemački glasovi [i:] i [ɪ] od strane govornika hrvatskoga tretirani slično kao ikavska inačica glasa [ě] (usp. ikavski *cvit*, *dite*, *bilo* > podr.-kajk.-ekavski *cv'e:t*, *d'e:te*, *b'e:lo*).

Za pojavljivanje hrvatskoga glasa [o] u dijafonskim parovima njem. [a] > hrv. [o] (npr. *apfal* > *'obfal*) i njem. [a:] > hrv. [o] (npr. *ʃla:g-* > *šlo:g'ati*) s velikom se vjerojatnošću može utvrditi utjecaj bavarskoga za koji je tipično tzv. "tamno" *a*.

Kod nekih realizacija dijafonskoga para njem. [ɔ] > hrv. [u] također se može pretpostaviti utjecaj bavarskoga izgovora (npr. *trɔts* > *tr'uc*).

Znatan je i broj realizacija dijafonskih parova njem. [ɛ] > hrv. [e] (npr. *heft-* > *heft'ati*) i njem. [ɛ] > hrv. [a] (npr. *lɛrm* > *l'a:rma*). Dok bi motivacijske razloge za postojanje prvoga dijafonskoga para možda trebalo tražiti u određenim zakonitostima na silabičkoj razini jezika primaoca, u drugom slučaju opet bi se mogao pretpostaviti utjecaj bavarskoga dijalekta.

Njemačkome frikativu [s] u hrvatskim replikama najčešće odgovaraju glasovi [š] (npr. *a'restant* > *r'ęštan*) i [z] (npr. *ausla:gə* > *a'uzlog*). U slučaju glasa [š] raspoznatljiv je utjecaj bavarskoga dijalekta s realizacijama nizova *sp* i *st* kao [šp] i [št], dok bi glas [z] bio motiviran asimilacijskim zakonitostima u hrvatskome.

Nepostojanje opreke *zvučno-bezvučno* u bavarskome dijalektu vjerojatno je utjecalo na pojavljivanje dijafonskih parova njem. [z] > hrv. [s] (npr. *zail* > hrv. *s'a:jla*), njem. [b] > hrv. [p] (npr. *bʊtə* > hrv. *p'uta*) i njem. [d] > hrv. [t] (npr. *do:zə* > *t'o:za*).

Bavarski utjecaj može se dijagnosticirati i pri realizacijama dijafonskoga para njem. [v] > hrv. [b] (npr. *vaks* > hrv. *boks*).

Asimilacijski procesi u hrvatskome rezultirali su dijafonskim parovima njem. [n] > hrv. [m] (npr. *kintbet* > *k'impet*) i njem. [m] > hrv. [n] (npr. *brəmzə* > *br'ę:nza*), dok je postojanje brojnih realizacija dijafonskih parova njem. [l] > hrv. [lj] (npr. *ʃpɪ'ta:l* > *ʃpit'a:lj*) i njem. [n] > hrv. [nj] (npr. *ʃnɪrtə* > *ʃnj'ita*) motivirano palatalizacijom [l] i [n], tipičnom za većinu govora đurđevečke Podravine, uz iznimku đurđevečkoga.

U ovome potpoglavlju prikazali smo samo najfrekventnije, tj. najkarakterističnije neprototipne analitičke dijafonske parove. Osim prikazanih dijafonskih parova dijagnosticirano je još sedamdesetak analitičkih dijafonskih parova, koje – pridržavajući se kriterija frekventnosti – ovdje nismo posebno tematizirali.

8.4.3. Metaplazmički dijafonski parovi

8.4.3.1. Elizijski dijafonski parovi

Elizijski dijafonski parovi vrsta su supstancijalno asimetričnih ili metaplazmičkih dijafonskih parova koje karakterizira postojanje tzv. nultog fona u replici. U tradicionalnom jezikoslovlju riječ je o tzv. gubljenju glasova.

U našem korpusu elizijskih dijafonskih parova pojavljuju se skoro svi glasovi njemačkoga jezika, no znatne su razlike u njihovoj frekventnosti. Najviše primjera imamo za sljedeće njemačke glasove: [ə] (npr. *ba:dəvanə* > *b'advan*), [h] (npr. *pfarho:f* > *f'arof*), [t] (npr. *hapt ax̩t* > *apt'a:k*) i [n] (npr. *anlasə* > *al'asę*). Manji je broj elizijskih dijafonskih parova s glasovima [v] (npr. *para'daizp* > *parad'a:jz*), [ɛ] (npr. *fɛɔbant* > *frb'ant*), [ʃ] (npr. *he:kʎna:dʃ* > *jekn'a:-dlin*), [ŋ] (npr. *grɔʃŋ* > *gr'oš*) [l] (npr. *anlasə* > *an'asę*), [r] (npr. *ʃparhert* > *ʃp'aręt*), [x] (npr. *ʃpax̩tʃ* > *ʃp'atla*), [ç] (npr. *durçmarç* > *d'urmarš*) i [k] (npr. *verkʃtat* > *verštat*).

8.4.3.2. Adicijski dijafonski parovi

U našem korpusu dijafonskih parova zabilježili smo više od dvadeset adicijskih dijafonskih parova, što znači da se većina glasova govora đurđevečke Podravine može pojaviti kao član adicijskoga dijafonskoga para, no s velikim odstupanjima u broju realizacija. Najviše potvrda zabilježili smo za glas [a] (npr. *kɔrp* > *k'o:rp̩a*) koji dolazi gotovo u pravilu na završetku riječi. Drugi najčešći glas je [j] (npr. *ʃpa:s* > *ʃp'ajs*), koji se većinom pojavljuje u postvokalnoj poziciji. Manje su zastupljeni [i] (npr. *ho:bʎbaŋk* > *oblīb'ank*), [e] (npr. *ʃurts* > *š'ulec*), [r] (npr. *boksbaum* > *br'ušpan*), [n] (npr. *ʃpa:tsi:r-* > *španc'e:r*), [h] (npr. *ʃpɪr:-* > *šprih'ati*) i [v] (npr. *u:rmaxɔ* > *urm'ajer*).

8.4.4. Zaključna napomena

Rezultati dijafonske analize germanizama u govorima đurđevečke Podravine pokazuju da se samo određene pojave pri fonološkoj adaptaciji replika mogu predvidjeti kontrastivnom analizom fonoloških sustava njemačkoga i hrvatskoga jezika. Svi ostali fenomeni glasovne adaptacije posljedica su dijatopske, dijastratske i dijakronijske raslojenosti njemačkoga i hrvatskoga jezika. Kako bismo izbjegli paušalne procjene o mehanizmima koji karakteriziraju procese glasovne adaptacije replika, u našu smo analizu uveli kategoriju dijafonskoga para. Određivanjem dijafonskih parova za svaku pojedinu repliku i njihovom sistematizacijom dobili smo empirijsku podlogu za analizu vrsta pojedinih odnosa između glasova modela i glasova replike.

Budući da smo u našem korpusu dijagnosticirali oko 270 dijafonskih parova s velikim odstupanjima u broju realizacija, posegnuli smo za kriterijem frekventnosti i tematizirali dijafonske parove sa – prema našoj procjeni – statistički relevantnim brojem realizacija u pojedinim kategorijama. Stoga je ovo poglavlje komplementarno *Popisu dijafonskih parova* u kojem su navedeni svi identificirani dijafonski parovi uključujući i one s minimalnim brojem potvrda.

IV.

RJEČNIK MODELA I REPLIKA

Popis korištenih kratica

adj. – pridjev	num. – broj
adv. – prilog	part. perf. – particip perfekta
austr. – austrijski	perf. – svršeni glagol
bav. – bavarski	pl. – množina
coll. – zbirna imenica	pogr. – pogrdno
dat. – dativ	pov. – povijesno
deverb. – glagolska imenica	pren. – preneseno
dijal. – dijalektalno	pron. – zamjenica
dim. – umanjenica	razg. – razgovorno
f. – ženski rod	refl. – povratni glagol
gen. – genitiv	reg. – područno
gnj. – gornjonjemački	sg. – jednina
gosp. – “gospodski”	sin. – sinonim
idiol. – idiolektalno	srvnj. – srednjovisokonjemački
imp. – nesvršeni glagol	st. – starije
indef. – neodređeni oblik	stvnj. – starovisokonjemački
interj. – uzvik	šalj. – šaljivo
ist.-austr. – istočnoaustrijski	švic. – švicarski
iter. – iterativno	tal. – talijanski
jnj. – južnonjemački	tehn. – tehnički
kasnostvnj. – kasnostarovisokonjemački	top. – toponim
m. – muški rod	vojn. – vojnički
n. – srednji rod	zast. – zastarjelica
neg. – negativno	znj. – zapadnonjemački
nov. – novije	zsrnj. – zapadnosrednjonjemački

Oblikovanje, ustroj i sadržaj Rječnika modela i replika

Imajući u vidu činjenicu da je jednom njemačkom modelu pridruženo više replika u analiziranim podravskim govorima, odlučili smo se da **nositelj natuknice** u abecednom popisu bude odgovarajući **identificirani njemački model**. Prednost takve organizacije podataka, uvedene u hrvatsku kontaktnu lingvistiku istraživanjima anglicizama u europskim jezicima (Filipović 1990, Antunović 1999), sastoji se u tome što olakšava daljnje širenje baze podataka i pojednostavljuje kontrastivnu analizu s drugim, istovrsnim bazama podataka.

Opis njemačkoga modela obuhvaća sljedeće sastavnice: 1. grafemski zapis modela, 2. fonetsku transkripciju modela, 3. podatak o vrsti riječi, odnosno o rodu imenice, 4. podatak o broju značenja u odgovarajućem izvoru, 5. podatak o zemljopisnoj rasprostranjenosti, 6. podatak o dijakronijskom aspektu.

Opis hrvatskih replika sadrži sljedeće podatke: 1. grafemski zapis modela na temelju prilagođene fonetske transkripcije, 2. gramatičku informaciju (vrsta riječi, aspekt u glagola, rod u imenica i pridjeva); 3. oznaku o pripadnosti pojedinom istraženom govoru (oznake: Pod /Podravina/, Đurd /Đurđevac/, Vir /Virje/, Mol /Molve/, Kal /Kalinovec/, Ferd /Ferdinandovec/, PS /Podravske Sesvete/), 4. podatak o zastupljenosti replike u pisanom korpusu (oznaka) , 5. opis značenja u obliku rječničke definicije, 6. informaciju o stilskoj vrijednosti, dijakronijskom i/ili sociolingvističkom aspektu; 7. frazem, u slučaju da je replika element kojega frazema (oznaka) ; 8. eventualni rečenični kontekst dobiven od informanata (oznaka) . Podaci o **adaptaciji germanizama** obuhvaćaju fonološku i semantičku razinu, dok morfosintaktički aspekt nije posebno bilježen jer je morfosintaktička adaptacija i odgovarajuća klasifikacija replika obrađena u posebnom poglavlju.

Uz svaku natuknicu u popisu modela i replika daje se detaljni opis **fonološke adaptacije** germanizma u obliku popisa odgovarajućih dijafonskih parova, kao i okolina članova tih parova. Ovakav opis pretpostavlja kontrastivnu analizu fonoloških sustava jezika davaoca i jezika primaoca, kojoj je posvećeno posebno poglavlje u ovome radu.

Osim rječničkoga opisa značenja replike, uz svako značenje naveden je i podatak o vrsti **semantičke adaptacije** te broju referiranoga značenja modela, aktualiziranoga pri tvorbi odgovarajuće replike. Riječ je sljedećim oznakama: **b** (suženje značenja s obzirom na broj značenja modela), **B** (proširenje značenja s obzirom na broj značenja modela), **o** (suženje značenja s obzirom na opseg značenjskog polja) i **O** (proširenje značenja s obzirom na opseg značenjskog polja)

Rječnik modela i replika sadrži više od devet stotina njemačkih modela i oko dvije tisuće replika zabilježenih u istraženim govorima đurđevčke Podravine.

A

ablenden (2/5) [apblend–] **ablenduv’ati** *imp.* (Pod) (b–1) zasjeniti svjetlo, osobito prigušiti automobilska svjetla kad u noći automobili voze jedan prema drugome

njem. p > hr. Ø / njem. # a – p – b – > hrv. # a – Ø – b –

Abfall *m.* (4) [apfal] **’apfal** (Vir, Ferd), **’obfal** (Vir) otpad; manje vrijedan građevni materijal

njem. a > hrv. o / njem. # a – p – > hrv. # o – b –
 njem. p > hrv. b / njem. # a – p – f – > hrv. # o – b – f –

abrichten [ap’riçt–] **abrikt’ati** *perf.* (Mol) (B) obrađivati žbuku; ☺ P’r:vo je fra:j’anje, dr’ugo abrikt’anje, a tr’ę:jte cura:jb’anje.; (Ferd) (B) ravnati drvo; ~ **se** (PS) napiti se: ☺ Baš se je d’obro abrikt’ala.; **zabrikt’ati** *imp.* (Mol) (O) disciplinirati; ☺ Bom ja t’ębę zabr’iktal.

📖 **obrikt’ati** *perf.* (Đurđ) obraditi

njem. a > hrv. o / njem. # a – p – > hrv. # o – b –
 njem. ç > hrv. k / njem. – r – i – ç – > hrv. – r – i – k –

abschießen (7/9) [apfi:s–] **apši:s’ati** *perf.* (Đurđ) 1) (b–5) (*austr. i posebno znj.*) izbljedjeti, izgubiti boju; 2) (B–5) (*za osobe i aparate*) oslabjeti; pokvariti se, ne funkcionirati; **apš’i:sar** (Vir) propalica, ništarija

Abschub *m.* (3/4) [apfus] **’apšus** *m.* (Đurđ, Ferd) (B) otpadak

absent *adj.* [ap’zent] **aps’ęnt** *m.* (*pl.* **aps’ęnti**) (Đurđ, Mol, Kal) osoba koja izbiva (npr. kod čekanja na red u čekaonici pri liječniku, banci i sl.); (Kal): ☺ Sad si aps’ęnt!; (Mol): ☺ Koj’i: so aps’ęnti?

njem. z > hrv. s / njem. – p – z – ε – > hrv. – p – s – e –

Abzüge *m. pl.* [aptsy:gə] **apci’ati** *perf.* (Đurđ, Vir) 1) (b–14, prema *abziehen* (18/23)) oduzeti, odračunati; (Vir): ☺ Apcigal s’ęm mu.; 2) (B) odrezati; 3) (B) (Mol) istući; ☺ B’oga ti tv’o:ga, M’iška, bom tę apc’igal. **opci:g’ati** *perf.* (Kal) podrubiti; **apciguv’ati** *imp. & perf.*

njem. y > hrv. i / njem. – ts – y – g – > hrv. – c – i – g –
 njem. a > hrv. o / njem. # a – b – > hrv. # o – b –

also *adv.* (2/4) [alzo] **’alzo** *adv.* (Đurđ / *pov.*/), **azomd’a:kle** *adv.* (PS, Mol), **azod’a:kle** *adv.* (Mol) (b–1c) dakle

njem. l > hrv. Ø / njem. # a – l – z – > hrv. # a – Ø – o –
 njem. Ø > hrv. m / njem. – z – o – Ø # > hrv. – z – o – m – d –

Anlasser *m.* [anlasə] **anl’asęr** *m.* (Đurđ, PS), **aln’asęr** (Vir, Mol), **al’asęr** (Mol), **an’asęr** (Ferd) pokretač, poluga za stavljanje (motora i sl.) u pogon

njem. n > hrv. Ø / njem. – l – n – a – > hrv. – l – Ø – a –
 njem. l > hrv. Ø / njem. # a – n – l – > hrv. # a – n – Ø –
 njem. nl > hrv. ln / njem. # a – n – l – > hrv. # a – l – n –
 njem. v > hrv. ęr / njem. – s – v # > hrv. – s – ęr #

Anmeldung *f.* [anmeldoŋ] **om'čldung** *m.*; *pl.* **om'čld'ungi**, **om'čldi** (Đurđ), **om'člbę** *pl. f.* (Vir); (o-4; prema: *anmelden* /4/) savjet; **da:v'ati** (**nek'omu**) **om'čld'unge** savjetovati, davati savjete

njem. a > hrv. o /	njem. # a – n – m –	> hrv. # o – Ø – m
njem. n > hrv. Ø /	njem. # a – n – m –	> hrv. # o – Ø – m
njem. ŋ > hrv. ng /	njem. – u – ŋ #	> hrv. – u – ng #

Anweisung *f.* (4/6) [anvaizuoŋ] **av'a:jzung** *m.* (Đurđ, Ferd, Mol) (o-1) određena količina drva iz državne šume na koju je imalo pravo pojedino domaćinstvo (*lum'ęra*) u vrijeme Vojne krajine

njem. n > hrv. Ø /	njem. # a – n – v	> hrv. # a – Ø – v –
njem. ai > hrv. aj /	njem. – v – ai – z –	> hrv. – v – aj – z –
njem. ŋ > hrv. ng /	njem. – u – ŋ #	> hrv. – u – ng #

Anzug *m.* (6) [antsu:k] **'ajncug** *m.* (Vir/Zub, Đurđ), **'anjcuk** *m.* (Ferd, PS, Mol /*gosp./*, Kal /*zast./*), **'ancuk** *m.* (Vir, Mol) (b-1) muško odijelo; (Kal): ☹ 'Išel ę na p'ijac i dob'il je anjc'uga.

njem. Ø > hrv. j /	njem. # a – Ø – n	> hrv. # a – j – n –
njem. n > hrv. nj /	njem. # a – n –	> hrv. # a – nj –

Apotheke *f.* (3) [apo'te:kə] **japat'e:ka** *f.* (Pod) (b-1) ljekarna

njem. Ø > hrv. j /	njem. # Ø – a – p –	> hrv. # j – a – p –
njem. ə > hrv. a /	njem. – k – ə #	> hrv. – k – a #

Apotheker *m.* (2) [apo'te:kr] **japat'e:kar** *m.* (Đurđ, Kal, Vir), **japatek'a:r** *m.* (PS, Mol) (b-1) ljekarnik, (Đurđ) ♦ **držat'i se f'i:n kak japat'e:kar** držati do dotjeranosti i finih manira; **japate:k'arav** *adj.* koji pripada ljekarniku; **japate:k'arski** *adj.* koji se odnosi na ljekarnika; **japate:kar'ica** *f.* ljekarnica; (Đurđ) ♦ **držat'i se kak japate:kar'ica** (*šalj.*) praviti se važan, ozbiljan, otmjen

njem. Ø > hrv. j /	njem. # Ø – a – p –	> hrv. # j – a – p –
njem. p > hrv. ar /	njem. – k – p #	> hrv. – k – ar #

Arbeit *f.* (5/10) [arbaɪt] **arb'ajt** *m.* (b-1c) naporan posao

njem. ai > hrv. aj /	njem. – b – ai – t #	> hrv. – b – aj – t #
----------------------	----------------------	-----------------------

arbeiten (16/9) [arbaɪt–] **arbajt'ati** *imp.* (B-3a) (*rijetko*) teško, naporno raditi

njem. ai > hrv. aj /	njem. – b – ai – t –	> hrv. – b – aj – t –
----------------------	----------------------	-----------------------

Arbeiter *m.* [arbaɪtɔ] **arb'ajtę** *m.* (*rijetko*) radnik koji teško radi

njem. ai > hrv. aj /	njem. – b – ai – t –	> hrv. – b – aj – t –
njem. p > hrv. ę /	njem. – t – p #	> hrv. – t – ę #

Arrest *m.* (2/3) [a'rest] **r'ęšt** *m.* (Pod) (b-1f) zatvor

njem. a > hrv. Ø	njem. # a – 'r – ę –	> hrv. # Ø – r –
njem. s > hrv. š	njem. – s – t #	> hrv. – e – š – t #

Arrestant *m.* [ares'tant] **r'ęštan** *m.* (Đurđ, PS, Mol) zatvorenik

njem. a > hrv. Ø /	njem. # a – r –	> hrv. # Ø – r –
njem. s > hrv. š /	njem. – ę – s – t –	> hrv. – ę – š – t –
njem. t > hrv. Ø /	njem. – n – t #	> hrv. – n – Ø #

auf *adv.* (3/7) [auf] **'auf** *adv. & interj.* (Pod) (b-1) uzvik pri podizanju; uvis, prema gore
 njem. au > hrv. au / njem. # au – f # > hrv. # au – f #

Aufhänger *m.* (2) [aufhɛŋɐ] **auf'engɛr** *m.* (Đurđ, Ferd), **haf'engɛr** *m.* (Vir/Zub) vješalica; (češći izraz za ovaj predmet je **vešal'ica**)

njem. au > hrv. au /	njem. # au – f –	> hrv. # au – f –
njem. au > hrv. a /	njem. # Ø – au – f –	> hrv. # h – a – f –
njem. Ø > hrv. h /	njem. # Ø – au – f –	> hrv. # h – a – f –
njem. h > hrv. Ø /	njem. – f – h – ε –	> hrv. – f – Ø – e –
njem. ŋ > hrv. ng /	njem. – ε – ŋ – v #	> hrv. – e – ng – ɛr #
njem. v > hrv. ɛr /	njem. – ŋ – v #	> hrv. – ng – ɛr #

Auflage *f.* (8/5) [aufla:gə] **'aflog** *m.* (Đurđ) (O-2a) prijekor; (Ferd) (O-2a) batine; (Ferd) ☺
 D'a:m ti afl'oga!

njem. au > hrv. a /	njem. # au – f –	> hrv. # a – f –
njem. a > hrv. o /	njem. – l – a: – g –	> hrv. – l – o – g –
njem. ə > hrv. Ø /	njem. – g – ə #	> hrv. – g – Ø #

ausgebildet *part. perf.* [ausgəbild-] **azgɛbild'ati** *imp.* (Đurđ) istući; **azgɛbildat'i sɛ** *imp. refl.* (Đurđ) urediti se

njem. au > hrv. a /	njem. # au – s –	> hrv. # a – z –
njem. s > hrv. z /	njem. # au – s –	> hrv. # a – z –
njem. ə > hrv. ɛ /	njem. – g – ə – b –	> hrv. – g – ɛ – b –

Auslage *f.* (8/4) [ausla:gə] **a'uzlog** *m.* (Đurđ, Vir, Ferd), **ha'uzlog** (Mol), **'izlog** (Kal) (b-1b) izlog

njem. Ø > hrv. h /	njem. # Ø – au –	> hrv. # h – au –
njem. au > hrv. au /	njem. # au – s –	> hrv. # au – z –
njem. s > hrv. z /	njem. # au – s –	> hrv. # au – z –
njem. a > hrv. o /	njem. – l – a: – g –	> hrv. – l – o – g –
njem. ə > hrv. Ø /	njem. – g – ə #	> hrv. – g – Ø #

Auspuff *m.* [auspʊf] **a'uspuh** *m.* (Pod) ispušnik

njem. au > hrv. au	njem. # au – s –	> hrv. # au – s –
njem. f > hrv. h	njem. – u – f #	> hrv. – u – h #

Außenwinkel *m.* [aʊ̯n̩vɪŋkʰ] **auzv'inklin** *adv.* (Pod), **auzv'inkel** (Vir), **v'inklin** (Ferd) (O) (o kući, zidu, zgradi) ukoso, nakrivo

njem. au > hrv. au /	njem. # au – s –	> hrv. # au – s –
njem. s > hrv. z /	njem. # au – s – ŋ – v –	> hrv. # au – s – Ø – v –
njem. ŋ > hrv. Ø /	njem. – s – ŋ – v –	> hrv. – s – Ø – v –
njem. ŋ > hrv. n /	njem. – i – ŋ – k –	> hrv. – i – n – k –
njem. ʃ > hrv. lin /	njem. – k – ʃ #	> hrv. – k – lin #
njem. ʃ > hrv. el /	njem. – k – ʃ #	> hrv. – k – el #

avancieren (3) [avã'zi:r-] **vanze:r'ati** *perf.* (Đurđ, Mol) (b-1) napredovati u službi, biti promaknut

njem. a > hrv. Ø /	njem. # a – v – ä –	> hrv. # Ø – v – a –
njem. ä > hrv. an /	njem. – v – ä – z –	> hrv. # v – an – z –
njem. i: > hrv. e /	njem. – z – i: – r –	> hrv. – z – e – r –

B

bachen [bax–] (*gnj.*) (Schmeller I 194) **po:v'ati** *imp.* (Đurđ, Kal, Ferd, PS), **po:h'ati** *imp.* (Vir, Mol) panirati; **po:h'anec** *m.* pile za pohanje

njem. b > hrv. p /	njem. # b – a –	> hrv. # p – o –
njem. a > hrv. o /	njem. # b – a – x –	> hrv. # p – o – h –
njem. x > hrv. h /	njem. – o – x –	> hrv. – o – h –
njem. x > hrv. v /	njem. – o – x –	> hrv. – o – v –

Backenbart *f.* [bakŋba:ɔt] **pokęp'o:rki** *m. pl.* (Đurđ), **pokęp'o:rri** *m. pl.* (Ferd) brada na licu s izbrijanim podvratkom; **pokęnb'o:rt** *m.* (Mol), **dob'iti pokęnb'o:rta** dobiti batine

njem. b > hrv. p /	njem. # b – a –	> hrv. # p – o –
njem. a > hrv. o /	njem. # b – a – k –	> hrv. # p – o – k –
njem. ŋ > hrv. ęn /	njem. – k – ŋ – b –	> hrv. – k – ęn – b –
njem. b > hrv. p /	njem. – t – b – a: –	> hrv. – ŋ – p – o –
njem. a > hrv. o /	njem. – b – a: – ɔ –	> hrv. – p – o – r –
njem. ɔ > hrv. r /	njem. – a: – ɔ – t #	> hrv. – o – r – k #
njem. t > hrv. k /	njem. – a: – ɔ – t #	> hrv. – o – r – k #

Badewanne *f.* [ba:dəvanə] **b'advan** *m.* (Đurđ, PS, Vir, Ferd) (o-1) posuda u kojoj se pari zaklana svinja

njem. ə > hrv. Ø /	njem. – d – ə – v –	> hrv. – d – Ø – v –
njem. ə > hrv. Ø /	njem. – n – ə #	> hrv. – n – Ø #

Bahnhof *m.* (2) [ba:nho:f] **b'a:nof** *m.* (Đurđ.) (*zast.*) željeznički kolodvor

njem. h > hrv. Ø /	njem. – n – h – o –	> hrv. – n – Ø – o –
--------------------	---------------------	----------------------

Ballen *m.* (3/6) (*srvnj.* balle) [balŋ] **b'ala** *f.* (Pod) 1) (b–1a) smotak, svežanj; (**b'ala slam'ę:**); 2) (b–2) smotak platna

njem. ŋ > hrv. a /	njem. – l – ŋ #	> hrv. – l – a #
--------------------	-----------------	------------------

Band *n.* (2/12) [bant] **p'ant** *m.* (Pod) 1) (b–2i) željezna naprava o koju se vješaju vrata; spojka; 2) (b–2k) kraća povezna greda

njem. b > hrv. p /	njem. # b – a –	> hrv. # p – a –
--------------------	-----------------	------------------

Bande *f.* (2) [bandə] **b'a:nda** *f.* (Ferd, Đurđ) (B) limena glazba; **band'ist** *m.* (Pod) svirač u limenoj glazbi

njem. ə > hrv. a /	njem. – d – ə #	> hrv. – d – a #
--------------------	-----------------	------------------

Bandel *n.* (*bav., austr. razg.*) [bandl] **p'a:nklin** *m.* (Ferd, Đurđ, PS, Kal), **p'a:ntlin** *m.* (Mol, Vir), **p'a:ntljin** *m.* (Mol/Ivanč) uska vrpca

njem. b > hrv. p /	njem. # b – a –	> hrv. # p – a –
njem. d > hrv. k /	njem. – n – d – l̥ #	> hrv. – n – k – lin #
njem. l̥ > hrv. lin /	njem. – d – l̥ #	> hrv. – k – lin #

Bank *f.* (5/9) [baŋk] **b'a:njek** / **b'a:jnek** *m., gen. sg.* **b'a:nka** (Pod) (o-1) klupa uz peč

njem. ŋ > hrv. nj /	njem. – ŋ – Ø – k #	> hrv. – nj – e – k #
njem. Ø > hrv. e /	njem. – ŋ – Ø – k #	> hrv. – nj – e – k #

Bankert *m.* [baŋkɔt] **p'ankrt** *m.* (Ferd, Kal), **p'ankret** *m.* (Vir /potvrđeno, ali se ne rabi/), **p'ankrot** *m.* (PS) dijete; izvanbračno dijete

njem. b > hrv. p /	njem. # b – a –	> hrv. # p – a –
njem. ŋ > hrv. n /	njem. – a – ŋ – k –	> hrv. – a – n – k –
njem. v > hrv. r /	njem. – k – v – t #	> hrv. – k – r – t #
njem. v > hrv. re /	njem. – k – v – t #	> hrv. – k – re – t #
njem. v > hrv. ro /	njem. – k – v – t #	> hrv. – k – ro – t #

Bankl *n.* [baŋkɫ] (*dijal.*) **p'ankel** (Vir/Zub) postolarski stolić

njem. b > hrv. p /	njem. # b – a –	> hrv. # p – a –
njem. ŋ > hrv. n /	njem. – a – ŋ – k –	> hrv. – a – n – k –
njem. ɫ > hrv. el /	njem. – k – ɫ #	> hrv. – k – el #

Baracke *f.* [ba'rakə] **bar'aka** *f.* (Pod) 1) kućica koja služi kao spremište ili za stanovanje; 2) (B) kiosk u kojem se prodaju novine; **barak'a:r** *m.* prodavač novina; **barak'a:rka** *f.* prodavačica novina

njem. ə > hrv. a /	njem. – k – ə #	> hrv. – k – a #
--------------------	-----------------	------------------

Barn [barn] **p'a:rma** *f.* (Pod) spremište za sijeno u štaglju, sjenik; **priparm'i:č** *m.* (Mol), **parm'i:č** (Đurđ) dograđeni manji pokriveni prostor uz sjenik, **pah'u:ljek** (Vir, Mol), **pl'e:v-njak** (Ferd, Kal)

njem. b > hrv. p /	njem. # b – a –	> hrv. # p – a –
njem. n > hrv. ma	njem. – r – n #	> hrv. – r – ma #

Bartwisch *m.* (*bav., austr.*) [bartviʃ] **p'artviš** *m.* (Đurđ, Kal, Vir/Zub); **p'artiš** *m.* (Mol; /nov./) pahalica, pahaljka; dugodlaka mekana četka na dugačkom držalju; upotrebljava se uglavnom za metenje soba (parketa) i uklanjanje prašine

njem. b > hrv. p /	njem. # b – a –	> hrv. # p – a –
njem. v > hrv. Ø /	njem. – t – v – ɪ –	> hrv. – t – Ø – i –

Baß *m.* (4/7) [bas] **b'ajs** *m.* (Pod), **b'ajz** (Vir/PNP-Šik) (b-4a) najveće glazbalo u tamburaškom orkestru, kontrabas; **bajs'a:r** *m.* (Ferd, Kal, Đurđ), **bajz'a:r** *m.* (PS, Mol, Vir) svirač na *bajsu*, *bajzu*

njem. Ø > hrv. j /	njem. – a – Ø – s #	> hrv. – a – j – s #
njem. s > hrv. z /	njem. – a – s #	> hrv. – a – j – z #

Baumwolle *f.* (3) [baum] **p'a:ma** *f.* (Đurđ, Ferd) 1) (B) fino perje od guske; 2) (B) pahuljasti ostaci konca pri tkanju

njem. b > hrv. p /	njem. # b – au –	> hrv. # p – a –
njem. au > hrv. a /	njem. # b – au – m –	> hrv. # p – a – m –
njem. Ø > hrv. a /	njem. – m – Ø –	> hrv. – m – a #

Befehl *m.* (2/3) [bɛ'fɛ:l] **bɛf'ɛ:l** *m.* (Pod) (b-1a) zapovijed

njem. ə > hrv. ɛ /	njem. # b – ə – f –	> hrv. # b – ɛ – f
njem. e: > hrv. ɛ /	njem. – f – e: – l #	> hrv. – f – ɛ – l #

Begel, Bögel [be:gɫ] (Schmeller I 217; Fischer I 1267) **p'e:glja** *f.* (Kal, Đurđ, Ferd), **p'e:glja** *f.* (PS, Vir, Mol) glačalo

njem. b > hrv. p /	njem. # b – e –	> hrv. # p – e –
njem. ǫ > hrv. la /	njem. – g – ǫ #	> hrv. – g – la #
njem. ǫ > hrv. lja /	njem. – g – ǫ #	> hrv. – g – lja #

begeln, bögeln (Schmeller I 217; Fischer I 1267) [be:ɡ̊l̥–] **pe:ɡl'ati imp.**, **spe:ɡl'ati perf.**, **zape:ɡl'ati perf.** (Kal, Đurđ, Ferd), **pe:ɡlj'ati imp.**, **spe:ɡlj'ati perf.** (PS, Vir, Mol) glačati

njem. b > hrv. p /	njem. – b – e –	> hrv. # p – e –
njem. ǫ > hrv. l /	njem. – g – ǫ –	> hrv. – g – l –
njem. ǫ > hrv. lj /	njem. – g – ǫ –	> hrv. – g – lj –

Beiwache, Beiwacht *f.* (rijetko) [baivaxə] **b'ajbuk** (Pod); **bajbuk'ara** (Vir); **bajbuk'ana** (PS/Kov) zatvor; ☺ (PS): Taj je bil v bajb'uku.

njem. v > hrv. b /	njem. – v – a –	> hrv. – b – u –
njem. a > hrv. u /	njem. – v – a – x –	> hrv. – b – u – k #
njem. x > hrv. k /	njem. – a – x – ə #	> hrv. – u – k #
njem. ə > hrv. Ø /	njem. – x – ə #	> hrv. – k – Ø #

Beize *f.* (2/8) [baitsə] **p'a:c** *m.* (Pod) (b-1g) rasol od octa, vode i češnjaka u koji se stavlja meso prije sušenja ili kuhanja

njem. b > hrv. p /	njem. # b – ai –	> hrv. # p – a –
njem. ai > hrv. a /	njem. # b – ai – ts –	> hrv. # p – a – c #
njem. ə > hrv. Ø /	njem. – ts – ə #	> hrv. – c – Ø #

beizen (2/3) [baits–] **pa:c'ati imp.** (Pod) (o-1) močiti u rasolu; **ba:jc'ati imp.** (Pod) (o-1) namakati, lužiti, kiseliti (npr. kožu, drvo) u određenoj tekućini u svrhu omekšavanja ili bojanja

njem. b > hrv. p /	njem. # b – ai –	> hrv. # p – a –
njem. ai > hrv. a /	njem. # b – ai – ts –	> hrv. # p – a – c #

Bereitschaft *f.* [bə'raitʃaft] **bar'a:jščak** *m.* (♦ **b'iti na bara:jšč'aku**) (Đurđ) spremnost, pripravnost

njem. ə > hrv. a /	njem. # b – ə – r –	> hrv. # b – a – r –
njem. ai > hrv. aj /	njem. – r – ai – t –	> hrv. – r – aj – š –
njem. t > hrv. Ø /	njem. – ai – t – ʃ –	> hrv. – aj – Ø – š –
njem. Ø > hrv. č /	njem. – t – ʃ – Ø – a –	> hrv. – Ø – š – č – a –
njem. f > hrv. k /	njem. – a – f – t #	> hrv. – a – k – Ø #
njem. t > hrv. Ø /	njem. – a – f – t #	> hrv. – a – k – Ø #

besetzen (5/6) [bəzets–] **bəzɛce:r'ati perf.** (Pod), (b–2a) zauzeti, rezervirati

njem. ə > hrv. ɛ /	njem. # b – ə – z –	> hrv. # b – ɛ – z –
--------------------	---------------------	----------------------

Besteck *n.* (4/5) [bə'ʃtek] **bɛšt'e:k** *m.* (Pod) (b–1a) pribor za jelo za jednu osobu

njem. ə > hrv. ɛ /	njem. # b – ə – ʃ –	> hrv. # b – ɛ – š –
--------------------	---------------------	----------------------

Beutel *m.* (4/5) [bɔyt̩] **p'a:jtlin** *m.* (Pod osim PS), **p'ajtlek** *m.* (PS) 1) (b–4) sito za fino prosijavanje brašna; 2) (B) paromlin; ♦ **'i:ti (šenic'o:m) na p'a:jtlin** mijenjati pšenicu za brašno

njem. b > hrv. p /	njem. # b – ɔy –	>	hrv. # p – aj –
njem. ɔy > hrv. aj /	njem. # b – ɔy – t	>	hrv. # p – aj – t –
njem. ʃ > hrv. lin /	njem. – t – ʃ #	>	hrv. – t – lin

beuteln (2/3) [bɔytl–] **pa:jtl'ati** *imp.* (Pod) (b–1a) mljeti brašno na osobito fin način (prosijavanjem); **pa:jtl'ana m'ɛ:jla** brašno nabavljeno zamjenom za žito

njem. b > hrv. p /	njem. # b – ɔy –	>	hrv. # p – aj –
njem. ɔy > hrv. aj /	njem. # b – ɔy – t	>	hrv. # p – aj – t –
njem. ʃ > hrv. l /	njem. – t – ʃ #	>	hrv. – t – l – V

Blech *n.* (5) [bleç] **pl'ej** *m.* (Ferd, PS, Đurđ), **pl'eh** *m.* (Mol, Vir) 1) (b–1) lim; 2) (b–2) ploča na peći (u Mol: *lim*); **plejn'a:(s)ti** *adj.* (Đurđ, Ferd), **plëhnj'a:to** *adj.* (Mol), **plëh'e-na/e:no/e:nji** *adj.* (Vir) od lima

njem. b > hrv. p /	njem. # b – l –	>	hrv. # p – l –
njem. ç > hrv. j /	njem. – l – ε – ç #	>	hrv. – l – ɛ – j #

Blechmusik *f.* [bleçmu'zi:k] **plejmuž'ika** *f.* (PS), **plëjmuž'ika** *f.* (Mol, Đurđ) limena glazba (Vir: lim'e:na gl'azba, vatrog'a:sci /nov./)

bleich *adj.* (1/2) [blaiç] **spl'a:jan** *adj.* (Đurđ, Ferd, PS “dok se napij'ɛ:, nezesp'a:n”), **spl'a:jhan** *adj.* (Mol, Vir), **plaj:jh'ati** *imp.* (Mol) (b–a) vrlo blijed, izmučena izgleda; ☺ (Vir): J'esi spl'a:jhan! ☺ (Mol): plaj:jh'ati pl'a:tno

njem. b > hrv. p /	njem. # b – l –	>	hrv. – p – l –
njem. ai > hrv. aj /	njem. – l – ai – ç #	>	hrv. – l – aj – Ø –
njem. ç > hrv. Ø /	njem. – ai – ç #	>	hrv. – aj – Ø –

Bleiweiß *n.* [blaivais] **fl'a:jbaz** *m.* (Pod) (B) olovka, tesarska olovka

njem. ai > hrv. aj /	njem. # – l – ai – v	>	hrv. – l – aj – b –
njem. ai > hrv. a /	njem. – v – ai – s #	>	hrv. – b – a – z #
njem. b > hrv. f /	njem. # b – l –	>	hrv. # f – l –
njem. v > hrv. b /	njem. – ai – v – ai –	>	hrv. – aj – b – a –

biltzen (5) [blits–] **blic'ati** *imp.* (Pod) (B–1) isprekidano paliti i gasiti automobilska svjetla

Bluse *f.* (2) [blu:zə] **bl'u:za** *f.* (Pod) (b–1) odjevni predmet za gornji dio tijela

njem. ə > hrv. a /	njem. – z – ə #	>	hrv. – z – a
--------------------	-----------------	---	--------------

Böhme *m.* [bø:mə] **P'e:mec** *m.* (Pod) Čeh; **Pem'ica** *f.* (Mol, Vir, Đurđ), **Penk'inja** *f.* (PS) Čehinja; **Pe:m'ija** *f. top.* Ulica Petra Preradovića u Đurđevcu

njem. b > hrv. p /	njem. # b – ø: – m –	>	hrv. # p – e – m –
njem. ø: > hrv. e /	Njem. # b – ø: – m –	>	hrv. # p – e – m –
njem. ə > hrv. Ø /	njem. – m – ə #	>	hrv. – m – Ø –

Bohrer *m.* (2) [bo:rɔ] **b'o:rɛr** *m.* (Kal, Ferd) (b–1) svrdlo, alat za bušenje rupa pri obradi materijala; (Pod i: *sv'eder*)

njem. ɔ > hrv. ɛr /	njem. – r – ɔ #	>	hrv. – r – ɛr #
---------------------	-----------------	---	-----------------

Bohrmaschine *f.* [bo:rmaʃi:nə] **bormaš'i:na** *f.* (Pod) bušilica, strojno svrdlo, vrtalo

njem. ə > hrv. a /	njem. – n – ə #	>	hrv. – n – a #
--------------------	-----------------	---	----------------

Borte *f.* (1) [bɔrtə] **p'a:rt** *f.* (Pod) 1) pruga (na tkanini); 2) (B) nakit na glavi djevojke; ☹ (Vir): Ku:pil'a sem s'uknjo, s'a: ję na p'arte.; **partoniz'a:lja** (Vir/Luk) lukava i ohola djevojka

njem. b > hrv. p /	njem. # b - ɔ -	> hrv. # p - a -
njem. ɔ > hrv. a /	njem. # b - ɔ - r -	> hrv. # p - a - r -
njem. ə > hrv. a /	njem. - t - ə #	> hrv. - t - a #

braun *adj.* (2) [braun] **br'aon** *adj.* (Đurđ, Ferd), **br'aun** (Mol / *gosp.*) (b-1) smeđ, kestenjast, koji je boje kestena; **braon'a:sti** *adj.* (Đurđ, Kal, Ferd, Vir) 1) (b-1) smeđ; 2) (O-1) smečkast

njem. au > hrv. ao /	njem. - r - a - n #	> hrv. - r - ao - n #
----------------------	---------------------	-----------------------

brechen (9/11) [brɛç-] **bręj'ati** *imp.* (Đurđ, Ferd, Kal, PS), **bręh'ati** *imp.* (Mol, Vir), **bręn'oti** *perf.* (Đurđ, Ferd, Kal, PS), **pobręja:v'ati** *imp. iter.* (Đurđ/Čam), **zabręjat'i sę** *imp.* (Đurđ/Čam), **zbręn'oti** *perf.* (Đurđ/Čam) (o-8a) kašljati; **br'ęj** *m.* (Đurđ, Ferd, Kal, PS), **br'ęh** *m.* (Mol, Vir) kašalj

njem. ç > hrv. j /	njem. - ε - ç -	> hrv. - e - j -
njem. ç > hrv. h /	njem. - ε - ç -	> hrv. - e - h -

Bremse *f.* [brɛmzə] **br'ę:nza** *f.* (Đurđ, Kal, Ferd), **br'e:nza** *f.* (Vir, Mol, PS) kočnica

njem. m > hrv. n /	njem. - ε - m - z -	> hrv. - e - n - z -
njem. ə > hrv. a /	njem. - z - ə #	> hrv. - z - a #

bremsen (2) [brɛmz-] **brę:nz'ati** *imp.* (Đurđ, Kal, Ferd), **bre:nz'ati** *imp.* (Vir), **zabre:nz'ati** *perf.* (b-1) kočiti; ☹ (Vir): N'e:sem st'igel zabre:nz'ati, odnes'el sęm vul'i:čna vr'a:ta.

njem. m > hrv. n /	njem. - ε - m - z -	> hrv. - e - n - z -
--------------------	---------------------	----------------------

Brenneisen *n.* (3) [brɛnaizŋ] **bręn'a:jzlin** *m.* (Ferd, Mol, Vir, Kal), **bręm'a:jzlin** *m.* (PS) (b-1) zagrijana željezna naprava za kovrčanje kose

njem. n > hrv. m /	njem. - ε - n - ai -	> hrv. - e - m - aj -
njem. a > hrv. aj /	njem. - n - ai - z -	> hrv. - n - aj - z -
njem. ŋ > hrv. lin /	njem. - z - ŋ #	> hrv. - z - lin #

brennen (8/16) [brɛn-] **bręn'ati** *imp.* (Đurđ, Ferd, Kal), **nabręn'ati** (/si/ /l'a:si) *perf. refl. dat., nabręnat'i sę* *perf. refl. acc., bren'ati* *imp.* (Mol, Vir), **bręm'ati** *imp.* (PS) (b-6c) kovrčati kosu pomoću zagrijane željezne naprave u obliku škara; ☹ (Mol): Kak je l'e:po k'u:k-mo nabren'ala.

Brenner *m.* (2) [brɛnɐ] **br'e:nęr** *m.* (PS, Ferd, Vir/Zub) (B) plamenik, žižak

njem. ɒ > hrv. ęr /	njem. - r - ɒ #	> hrv. - r - ęr #
---------------------	-----------------	-------------------

Brennschere *f.* [brɛn'ʃe:rə] **br'ę:nšlin** *m.* (Đurđ) zagrijana željezna naprava u obliku škara za kovrčanje kose

Brezel *m.* [bre:ts] (*austr.*) **per'ę:c** *m.* (Đurđ, Vir, Kal, Ferd), **perh'ę:c** *m.* (Mol), **per'ę:c-lin** *m.* (PS /st/) slano pecivo u obliku osmice

njem. b > hrv. p /	njem. # b - Ø - r -	> hrv. # p - e - r -
njem. Ø > hrv. e /	njem. # b - Ø - r -	> hrv. # p - e - r -

njem. Ø > hrv. h /	njem. - r - Ø - e -	>	hrv. - r - h - e -
njem. ı̇ > hrv. Ø /	njem. - e: - ts - ı̇ #	>	hrv. - e - c - Ø #

Brösel *m.* (1/2) (*austr. n.*) [brø:z̥] **pr'e:zel** *m.* (Vir), **pr'e:zli** *pl. m.* (Đurđ, Kal, Ferd), **pr'e:nzli** *pl. m.* (Mol) (b-b) mrvice

njem. b > hrv. p /	njem. # b - r	>	hrv. # p - r -
njem. ø: > hrv. e /	njem. - r - ø: - z -	>	hrv. - r - e - z -
njem. Ø > hrv. n /	njem. - ø: - Ø - z -	>	hrv. - e - n - z -
njem. ı̇ > hrv. li /	njem. - z - ı̇ #	>	hrv. - z - li #
njem. ı̇ > hrv. el /	njem. - z - ı̇ #	>	hrv. - z - el #

Brotsack *m.* [bro:tsak] **br'o:cak** *m.* (Pod) naprtnjača (u kojoj se nosi hrana kada se ide u vinograd ili u polje)

Bruch *m.* (10/14) [brux] **br'uh** *m.* (Pod), **br'uf** *m.* (Đurđ) (b-2a) hernija; ☹ (Kal): Dig'el je t'era, m'a:m ję br'uha d'obil.

njem. x > hrv. h /	njem. - u - x #	>	hrv. - u - h #
njem. x > hrv. f /	njem. - u - x #	>	hrv. - u - f #

Buchsbaum *m.* [buksbaum] **b'ušpan** *m.* (PS, Kal, Ferd), **br'ušpan** *m.* (Mol, Vir) šimšir

njem. Ø > hrv. r /	njem. # b - Ø - u	>	hrv. # b - r - u -
njem. k > hrv. Ø /	njem. - u - k - s -	>	hrv. - u - Ø - š -
njem. s > hrv. š /	njem. - k - s - b -	>	hrv. - Ø - š - p -
njem. b > hrv. p /	njem. - s - b - au -	>	hrv. - š - p - a -
njem. au > hrv. a /	njem. - b - au - m #	>	hrv. - p - a - n #
njem. m > hrv. n /	njem. - au - m #	>	hrv. - a - n #

Büchse *f.* (2/4) [byksə] **p'iksa** *f.* (Pod) (b-1a) metalna ili porcelanska (uglavnom okrugla) kutija s poklopcem; **p'ikslin** *m.* (Đurđ) (o-1a) pernica

njem. b > hrv. p /	njem. # b - ɣ -	>	hrv. # p - i -
njem. ɣ > hrv. i /	njem. # b - ɣ - k -	>	hrv. # p - i - k -
njem. ə > hrv. a /	njem. - s - ə #	>	hrv. - s - a #
njem. ə > hrv. lin /	njem. - s - ə #	>	hrv. - s - lin #
njem. ɣ > hrv. u /	njem. # b - ɣ - k -	>	hrv. # b - u - k -

Buchtel *f.* (*austr.*) [buxt̥l̥] **b'uht** *m.*, **b'uhti** (PS, Ferd "kol'a:či s kv'a:som"), **b'uhtli** *pl. m.* (Vir "kolači s kvasom"), **b'uftlin** *m.* (*pl. buftlini, b'uftli*) (Đurđ, Kal 'jednostavni kolači') **b'uft** (Ferd 'jednostavni kolači bez kvasca', Vir 'pokladnica') kolač od brašna, punjen marmeladom; ☹ (Vir): Gl'ę, id'o: fa:š'ęnki, d'ej im b'uftę i jab'oķę.

njem. x > hrv. f /	njem. - u - x - t -	>	hrv. - u - f - t -
njem. ı̇ > hrv. l /	njem. - t - ı̇ #	>	hrv. - t - lin #

Buckel *m.* (5) [buk̥l̥] **p'u:kla** *m.* (Đurđ, Kal, Ferd), **p'u:klja** *m.* (Vir, Mol, PS) (b-2) grba; **p'uklav** *adj.* (Đurđ), **p'ukljav** *adj.* (Vir) grbav; **potpuklit'i se** *perf.* (Đurđ/Čam); **pukljavet'i se** *imp. refl.* (PS) **pukljit'i se** *imp. refl.* (Vir) grbiti se; ☹ (PS): Nęm'oј se pukljav'eti./ ☹ (Vir): K'aj se p'ukljiš, st'ani r'a:vno.

njem. b > hrv. p /	njem. # b - u -	>	hrv. # p - u -
njem. ı̇ > hrv. la /	njem. - k - ı̇ #	>	hrv. - k - la #
njem. ı̇ > hrv. lja /	njem. - k - ı̇ #	>	hrv. - k - lja #

Budweiser *m.* [botvaizɔ] **budv'a:žer** *m.* (Đurđ), **b'udič** *m. dim.* (Đurđ. /idiol./) vrsta piva

njem. t > hrv. d /	njem. – u – t – v –	>	hrv. – u – d – v –
njem. ai > hrv. aj /	njem. – v – ai – z –	>	hrv. – v – aj – z –
njem. ɒ > hrv. ɛr /	njem. – z – ɒ #	>	hrv. – z – ɛr

büffeln [byf̩l̩–] **bifl'ati** *imp.* (Đurđ, Vir), **zbifl'ati** *perf.*, **nabifl'ati** *perf.* učiti napamet bez razumijevanja, bubati

njem. y > hrv. i /	njem. # b – y – f –	>	hrv. # b – i – f –
njem. ɪ̯ > hrv. l /	njem. – f – ɪ̯ –	>	hrv. – f – l – V

Bühne *f.* (5/7) [by:nə] **b'i:na** *f.* (Pod) (b–l a) pozornica

njem. y: > hrv. i /	njem. # b – y: – n	>	hrv. # b – i – n –
njem. ə > hrv. a /	njem. – n – ə #	>	hrv. – n – a #

²**Bund** *n.* [bunt] **p'unt** *m.* (Đurđ, Vir, Kal), **p'untek** *m. dim.* (Vir/Dol) (o) pletenica kose uvijena na tjemenu (Ferd i: **k(l)ob'a:s**; Mol: **kob'a:s**; PS: **kolomb'a:r**); **b'unt** *m.* (Pod) svežanj; **pu:nt'ati** *imp.*, **spu:nt'ati** *perf.* (Pod) huškati, odgovarati; **pu:ntat'i se** *imp.*, **spu:ntat'i se** *perf. refl.* griješiti (npr. u računanju); predomisliti se

njem. b > hrv. p /	njem. # b – u –	>	hrv. # p – u –
--------------------	-----------------	---	----------------

Bündel *n.* (2/3) [byndl̩] **p'intlek** *m.* (Vir, Đurđ/Tom) (o-l a) zamotuljak; ☹ (Vir): Bom ti sl'ožil pintl'eka i p'oješ sl'u:žit.

njem. b > hrv. p /	njem. # b – ʏ –	>	hrv. # p – i –
njem. ʏ > hrv. i /	njem. # b – ʏ – n –	>	hrv. # p – i – n –
njem. ɪ̯ > hrv. l /	njem. – d – ɪ̯ #	>	hrv. – t – l –

Buschel, Büschel *m.* (*jnj.*, *austr.*, *razg.*) [buʃl̩] **p'ušel** *m.* (Đurđ, Kal, Ferd), **p'ušelj** *m.* (PS, Mol, Vir), **p'ušlin** *m.* (PS/Kov), **p'ušlec** *m.* (Vir/Dol) stručak, snopić (obično cvijeća, zelenjave za juhu)

njem. b > hrv. p /	njem. # b – u –	>	hrv. # p – u –
njem. ɪ̯ > hrv. el /	njem. – ʃ – ɪ̯ #	>	hrv. – š – el #
njem. ɪ̯ > hrv. elj /	njem. – ʃ – ɪ̯ #	>	hrv. – š – elj #
njem. ɪ̯ > hrv. lin /	njem. – ʃ – ɪ̯ #	>	hrv. – š – lin #

Butte *f.* (2) (*jnj.*, *austr.*, *švic.*) [butə] **p'uta** *f.* (Pod) (b–2) drvena posuda koja se nosi na leđima, a služi za nošenje grožđa pri berbi

njem. b > hrv. p /	njem. # b – u –	>	hrv. # p – u –
njem. ə > hrv. a /	njem. – t – ə #	>	hrv. – t – a #

Butter *f.* [butɔ] **p'uter** *m.* (Pod osim PS), **p'u:tro** *n.* (PS) maslac; ♦ **ima'ti pu'tra na gl'a:-ve** (*jnj.*, *austr.*) imati nečistu savjest; **pu:ter'ica** *f.* (Pod) vrsta salate; **pu:tr'ica** *f.* (Pod/Luk) posuda za tekućinu; ☹ (Vir): Mo:til'i smo p'utra v moti:ln'ici i ost'ali so nam s'amo st'e:p-ki. Drugo smo s'e: s kr'uhom poj'eli.

njem. b > hrv. p /	njem. # b – u –	>	hrv. # p – u –
njem. ɒ > hrv. er /	njem. – t – ɒ #	>	hrv. – t – er #
njem. ɒ > hrv. ro /	njem. – t – ɒ #	>	hrv. – t – ro #

C

chuhhina *f.* (*stvnj.*) ☞ **k'u:jna** / **k'u:nja** *f.* (Đurđ), **ku'i:na** *f.* (Kal), **kuj'inja** *f.* (Ferd), **ku'i:nja** *f.* (PS), **kuh'inja** *f.* (Mol, Vir) kuhinja

njem. hh > hrv. Ø /	njem. – u – hh – i –	>	hrv. – u – Ø – nj –
njem. hh > hrv. j /	njem. – u – hh – i –	>	hrv. – u – j – i –
njem. hh > hrv. h /	njem. – u – hh – i –	>	hrv. – u – h – i –
njem. i > hrv. Ø /	njem. – hh – i – n –	>	hrv. – j – Ø – i –
njem. n > hrv. nj /	njem. – i – n – a #	>	hrv. – i – nj – a #

D

Dampf *m.* [dampf] **da:mfar'ica** *f.* (PS), ☞ **da:nfer'ica** *f.* (Mol, Vir, Ferd, Đurđ) stroj koji pokreće vršilicu (Mol i 'j'a:ka, dɛb'ɛ:la ž'ɛna'); **da:mf'ati** *imp.* (Vir) (*pogr.*) pušiti; ☹ (Vir): D'a:mfa kak da je polu:d'ela.

njem. m > hrv. n	njem. – a – m – pf –	>	hrv. – a – n – f –
njem. pf > hrv. f	njem. – m – pf #	>	hrv. – n – f – e –

dämpfen (4/6) [dempf–] ☞ **tɛ:nf'ati** *imp.* (Đurđ, Kal, Ferd), **te:nf'ati** *imp.* (Vir), **te:mf'ati** *imp.* (Mol) (o–1) pirjati, kuhati na pari; ♦ **tɛ:nf'ani krump'er** pirjani krumpir

njem. d > hrv. t /	njem. # d – ε – m –	>	hrv. # t – e – n –
njem. m > hrv. n /	njem. – ε – m – pf –	>	hrv. – e – n – f –
njem. pf > hrv. f /	njem. – m – pf –	>	hrv. – n – f –

decken (12/18) [dek–] **dekuvat'i sɛ** *imp. refl.* (*vojn.*) (Đurđ, Ferd) (o-3a) zakloniti se, skloniti se; ☹ (Ferd): Gr'abe so skop'ali kaj so se dekuv'ali.

Deckung *f.* (7/11) [dekuŋ] **d'ekung** *m.* (Pod) (o–2b) zaklon

njem. ŋ > hrv. ng /	njem. – u – ŋ #	>	hrv. – u – ng #
---------------------	-----------------	---	-----------------

Dirn *f.* (2) (*bav., austr. dij.*) [dirn] **dirind'ekla** *f.* (Đurđ, Kal, Ferd), **dirinda:jla** (Đurđ) (B–1) starija djevojka slobodnijeg ponašanja; **dirind'ečko** *m.* (Đurđ /*rijetko*/) mladić slobodnijeg ponašanja

njem. Ø > hrv. i /	njem. – r – Ø – n #	>	hrv. – r – i – n –
--------------------	---------------------	---	--------------------

Dippel *m.* (2) (*jn., austr.*) [dɪp̩] **t'ipli** *pl. m.* (Đurđ, Ferd), **t'iple** *pl. f.* (Kal, Mol, Vir), **t'ipne** *pl. f.* (PS) (b-1) drvo ugrađeno u zid da bi se što sigurnije učvrstio čavao ili vijak, učvrstnica

njem. ɪ > hrv. el /	njem. – p – ɪ #	>	hrv. – p – el #
njem. ɪ > hrv. la /	njem. – p – ɪ #	>	hrv. – p – la #
njem. ɪ > hrv. na /	njem. – p – ɪ #	>	hrv. – p – na #

Dirndl *n.* (2/4) (*austr.*) [dirndl] **dindrl'ica** *f.* (Đurđ), **dinderl'ica** *f.* (Mol, Vir), **drnde:l'ica** *f.* (Kal) (b–1b) vrsta ženske suknje sitno nabrane u struku u stilu tirolske nošnje

njem. ɪ > hrv. Ø	njem. # d – ɪ – r –	>	hrv. # d – Ø – r –
njem. r > hrv. Ø /	njem. – ɪ – r – n –	>	hrv. – i – Ø – n –
njem. Ø > hrv. r /	njem. – d – Ø – ɪ #	>	hrv. – d – r – l –

njem. Ø > hrv. ę /	njem. - d - Ø - ɿ #	>	hrv. - d - ę - l -
njem. ɿ > hrv. l /	njem. - d - Ø - ɿ #	>	hrv. - d - r - l -
njem. ɿ > hrv. el /	njem. - d - ɿ #	>	hrv. - d - el -

doppelt *adj.* [dɔpɔt] **t'u:mpla** *f.* (PS, Đurđ); **t'u:mplja** *f.* (Mol) potplata; **tu:mpl'ati** *imp.* (Đurđ), **potu:mpl'ati** *perf.* (Đurđ), **tu:mplj'ati** *imp.* (Mol), **potu:mplj'ati** *perf.* (Mol, Vir/Zub); stavljati potplate (Mol i *pren.* 'spolno općiti'), ☹ (Mol): T'u:mpljaj ju je god'ine.; Usp. i model srvnj. *tump* koji je dao oblike **t'umpleš**, **t'umplek**, **t'umpljek**, **t'umplav**, **t'umplast**.

njem. d > hrv. t /	njem. # d - ɔ -	>	hrv. # t - u -
njem. ɔ > hrv. u /	njem. # d - ɔ - p -	>	hrv. # t - u - m - p -
njem. Ø > hrv. m /	njem. - ɔ - Ø - p -	>	hrv. - u - m - p -
njem. ɿ > hrv. la /	njem. - p - ɿ - t #	>	hrv. - p - la #
njem. t > hrv. Ø /	njem. - p - ɿ - t #	>	hrv. - p - la - Ø #
njem. ɿ > hrv. lja /	njem. - p - ɿ - t #	>	hrv. - p - lja #

Dose *f.* (5) [do:zə] **t'o:za** *f.* (Kal, Vir, Mol) (o-1) kutija za duhan

njem. d > hrv. t /	njem. # d - o: -	>	hrv. # t - o -
njem. ə > hrv. a /	njem. - z - ə	>	hrv. - z - a

Draht *m.* (2/3) [dra:t] **dr'ot** *m.* (Pod) (b-1) metalna žica; **drot'e:ni** *adj.* (Vir, Mol, PS), **drot'ę:ni** *adj.* (Ferd, Kal, Đurđ); žičani; **dr'o:tar** *m.* (Pod) (*pogr.*) trgovac sitnom robom

njem. a: > hrv. o /	njem. - r - a: - t #	>	hrv. - r - o - t #
---------------------	----------------------	---	--------------------

drechseln [dreks-] **draks'ati** *imp.* (Pod), **zdraks'ati** *perf.* tokariti (Kal /*idiol.*/ i 'udarati nogom u ritmu glazbe'); ☹ (Kal): Jęl bom p'ak pod st'olom draks'ala kak sęm vu Virovit'ici?!

njem. ɛ > hrv. a /	njem. - r - ɛ - k -	>	hrv. - r - a - k -
--------------------	---------------------	---	--------------------

Drechsler *m.* [drekslb] **dr'aksar** *m.* (Pod) tokar

njem. ɛ > hrv. a /	njem. - r - ɛ - k -	>	hrv. - r - a - k -
njem. l > hrv. Ø /	njem. - s - l - ɔ #	>	hrv. - s - Ø - ar #
njem. ɔ > hrv. ar /	njem. - l - ɔ #	>	hrv. - s - ar #

Dreck *m.* (3) [drek] **dr'ęk** *m.* (Pod) 1) (o-1) izmet; 2) (b-2, *pogr.*) stvar; 3) (b-3, *pogr.*) nešto manje vrijedno ili bezvrijedno; ☹ (Ferd): Dr'ęk? 'A.; to ti d'oje čov'eku ko da si r'ękel 'amęn. ♦ **b'iti v dr'ęku** biti u lošoj situaciji, nevolji; ♦ **dob'iti dr'ęka** ne dobiti ništa

Drehbank *f.* [dre:baŋk] **dr'e:bank** *m.* (Đurđ, Ferd, Vir), **dr'ejbank** *m.* (Mol), **drejb'an** *f.* (PS) tokarski stroj, strug

njem. ŋ > hrv. n /	njem. - a - ŋ - k #	>	hrv. - a - n - k #
njem. Ø > hrv. j /	njem. - r - Ø - b -	>	hrv. - e - j - b -
njem. Ø > hrv. a /	njem. - ŋ - k - Ø #	>	hrv. - n - k - a #

drehen (7/12) [dre:-] **drej'ati** *imp.*, **zdrej'ati** *perf.* (Pod), **odrej'ati** *perf.* (Ferd), **odreja:v'ati** *imp. iter.* (Ferd) (b-2) tokariti kovinu

njem. Ø > hrv. j /	njem. - r - e: - Ø -	>	hrv. - r - e - j -
--------------------	----------------------	---	--------------------

Dreifuß *m.* (2) [draifu:s] **tranf'u:z** *m.* (Kal, Ferd, Mol) (b-2) tronožac (PS, Ferd **s'andak**); ☹ (Ferd): D'eni tranf'u:za kaj bodę tig'anja.

njem. d > hrv. t /	njem. # d - r -	> hrv. # t - r -
njem. ai > hrv. a /	njem. - r - ai - f -	> hrv. - r - a - n - f
njem. Ø > hrv. n /	njem. - ai - Ø - f -	> hrv. - a - n - f
njem. s > hrv. z /	njem. - u: - s #	> hrv. - u - z #

Dreschmaschine *f.* [drefʃ-] ☞ **dr'eš** *m.* (Pod), **drešmaš'i:na** *f.* (Kal, PS, Đurđ) vršilica za žito

njem. ε > hrv. e /	njem. - r - ε - ʃ -	> hrv. - r - e - š -
--------------------	---------------------	----------------------

drücken (8/13) [dryk-] ☞ **druk'ati** *imp.* (Pod), **drukn'oti** *perf.* (Pod) 1) (B-1d) (Đurđ) gurkati laktom; ☹ (Ferd): Dr'uknem tę kaj f'r:knęš. 2) (B) založiti se za nekoga; 3) (B) (Mol) spolno općiti

njem. ʏ > hrv. u /	njem. - r - ʏ - k -	> hrv. - r - u - k -
--------------------	---------------------	----------------------

Druckknopf *m.* [drukknopf] ☞ **dr'uknef** *m.* (Đurđ), ali: **dr'ukę** *m.* (Vir, Mol /gosp./), **dr'ukę** *m.* (Kal, Ferd), **dr'ukljin** *m.* (PS) kopča od dva dijela, kod koje jedan dio ulazi u drugi

njem. o > hrv. e /	njem. - n - o - pf #	> hrv. - n - e - f #
njem. pf > hrv. f /	njem. - o - pf #	> hrv. - e - f #

Dunst *f.* (4/5) [dunst] ☞ **d'unst** *m.* (Pod) 1) (b-1a) magličasti zrak; 2) (b-4) vrsta brašna; ☞ **du:nst'ati** *m.* (Pod) pariti

dünsten (2) [dʏnst-] **di:nst'ati** *imp.* (Pod), ☞ **zdi:nst'ati** *perf.* (b-1) pirjati

njem. ʏ > hrv. i /	njem. # d - ʏ - n -	> hrv. # d - i - n -
--------------------	---------------------	----------------------

Durchmarsch *m.* [dʊrçmarʃ] **d'urmarš** *m.* (Mol, Ferd, Kal), **d'u:rm'arš** *adv.* ♦ **iti d'u:rm'arš** ići strojevim korakom; ići ravno, do kraja, bez stajanja; ☹ (Mol /kod košnje/): Id'emo d'urmarš.

njem. ç > hrv. Ø /	njem. - r - ç - m -	> hrv. - r - Ø - m -
--------------------	---------------------	----------------------

Düse *f.* [dy:zə] **d'i:za** *f.* (Pod) sapnica, mlaznica, brizgaljka

njem. y: > hrv. i /	njem. # d - y: - z -	> hrv. # d - i - z -
njem. ə > hrv. a /	njem. - z - ə #	> hrv. - z - a #

E

egal *adj.* (2) [e'ga:l] **ęg'a:l** *adj.* (Đurđ /zast./) (b-2, razg.) svejedno

Einbrenn *f.* (austr.) [ainbręn] **'ajnpręn** *m.* (Đurđ), **'amęer** *m.* (PS /zast./), **amęerj'u:ha** *f.* (Vir), **amęerj'u:va** *f.* (Kal, Ferd, i **pręzg'a:nka**), **anjperj'u:ha** *f.* (Mol i **pręzg'a:na**) zaprška; pręzgana juha

njem. ai > hrv. aj /	njem. # ai - n -	> hrv. # aj - n -
njem. ai > hrv. a /	njem. # ai - n -	> hrv. # a - m -
njem. n > hrv. m /	njem. # ai - n - b -	> hrv. # a - m - p -
njem. b > hrv. p /	njem. - n - b - r	> hrv. - n - p - r

einrücken (4/5) [ainryk-] **ajnri:k'ati** *imp.* (Đurđ /*pov./*) (z-1b) (*pov. vojn.*) biti unovačen, stupiti u vojsku

njem. ai > hrv. aj /	njem. # ai – n –	> hrv. # aj – n –
njem. y > hrv. i /	njem. – r – y – k –	> hrv. – r – i – k –

eins *num.* [ains] **'ajnc** *m.* (Đurđ), **'anjc** *m.* (Đurđ, Vir, Mol) (o) vrsta kartaške igre; **ajnc'ati** *imp.* (Đurđ), **anjc'ati** *imp.* (Vir), **enjc'ati** *imp.* (Mol) igrati *ajnc*; **ajnc'a:roš** *m.* (Đurđ), **ajnc'a:š** *m.* (Vir/Zub) igrač *ajnca*

njem. ai > hrv. aj /	njem. # ai – n –	> hrv. # aj – n –
njem. s > hrv. c /	njem. – n – s #	> hrv. – n – c #
njem. ai > hrv. e /	njem. # ai – n –	> hrv. # e – nj –

eins a [ains 'a:] **'ajnc 'a:** *adj.* (Đurđ), **'anjc 'a:** *adj.* (Ferd, Kal, PS, Vir), **'anjc 'a:h** *adj.* (Mol) prvoklasno, izvrsno, visokokvalitetno

njem. ai > hrv. aj /	njem. # ai – n –	> hrv. # aj – n –
njem. s > hrv. c /	njem. – n – s #	> hrv. – n – c #
njem. Ø > hrv. h /	njem. # a – Ø #	> hrv. # a – h #

Einspanner *m.* (4) [ainʃpenɐ] **ajnšp'ɛ:ner** *m.* (Đurđ), **anšp'ɛ:ner** *m.* (Ferd), **enšp'ɛ:ner** *m.*; *adv.* (Mol) (b-1) jednopreg; ⊕ (Mol): El bo št'el enšp'ɛ:ner voz'iti?

njem. ai > hrv. aj /	njem. # ai – n –	> hrv. # aj – n –
njem. ai > hrv. a /	njem. # ai – n –	> hrv. # a – n –
njem. ai > hrv. e /	njem. # ai – n –	> hrv. # e – n –
njem. ɔ > hrv. ɛr /	njem. – n – ɔ #	> hrv. – n – ɛr #

einstellen [-ʃtɛl-] (10/16) **pošte:l'ati**, **našte:l'ati** *perf.* (Pod) namjestiti kakvu napravu, aparat

Endivie *f.* (*tal.* endivia) [en'di:viə] **endi:v'ija** *f.* (Đurđ, PS, Mol), **andi:v'ija** *f.* (Vir, Ferd), **indi:v'ija** *f.* (Kal, Mol) vrsta salate kovrčasta lišća s tvrdom debelom stapkom

njem. ε > hrv. a /	njem. # ε – n – d –	> hrv. # a – n – d –
njem. ε > hrv. i /	njem. # ε – n – d –	> hrv. # i – n – d –
njem. Ø > hrv. j /	njem. – i – Ø – ə #	> hrv. – i – j – a #
njem. ə > hrv. a /	njem. – i – Ø – ə #	> hrv. – i – j – a #

ergründen [-grʏnd-] **grunt'ati** *imp.* (Pod), **pregrunt'ati** *perf.*, **spregrunta:v'ati** *imp. iter.* razmišljati; ⊕ (Vir): Bom si pregr'untal kaj bom s t'ɛbom napr'avil.

njem. y > hrv. u /	njem. – r – y – n –	> hrv. – r – u – n –
--------------------	---------------------	----------------------

Eßzeug *n.* [ɛstsɔyk] **'escajk** *m.* (Pod), **'escajk** *m.* (Vir) komplet pribora za jelo

njem. ɔy > hrv. aj /	njem. – ts – ɔy – k #	> hrv. – c – aj – g #
----------------------	-----------------------	-----------------------

exerzieren (2/4) [ɛksɛr'tsi:r-] **egzɛrce:r'ati** *imp.* (b-1a) vježbati; **izɛkc'e:r** *m.* (Mol), **izikc'e:r** *m.* (Ferd) vojna vježba

njem. ε > hrv. i /	njem. # ε – k – s –	> hrv. # i – Ø – z –
njem. ks > hrv. zɛk /	njem. # ε – ks – ε –	> hrv. # i – zɛk – Ø –
njem. ks > hrv. zik /	njem. # ε – ks – ε –	> hrv. # i – zik – Ø –
njem. ε > hrv. Ø /	njem. – ks – ε – r –	> hrv. – zik – Ø – Ø –

njem. r > hrv. Ø /	njem. - ks - ε - r -	>	hrv. - zik - Ø - Ø -
njem. k > hrv. g /	njem. # ε - k - s -	>	hrv. # ě - g - z -
njem. s > hrv. z /	njem. - k - s - ε -	>	hrv. - g - z - ě -
njem. i: > hrv. e /	njem. - ts - i: - r -	>	hrv. - c - e - r -

F

Fach *n.* (4/5) [fax] 𐀀 **f'ah** *m.* (Đurđ, Vir, Mol /nov./) (b-4a) struka

njem. x > hrv. h /	njem. - a - x #	>	hrv. - a - h #
--------------------	-----------------	---	----------------

Fachmann *m.* [faxman] 𐀀 **f'akman** *m.* (Đurđ, PS, Mol, Ferd, Kal) 1) stručnjak; 2) 'deđ'ę:r-ni dečko koj ję b'ister' (Ferd); 3) varalica (Kal); ☹ (Kal): Pr'a:vi f'akman!

njem. x > hrv. k /	njem. - a - x - m -	>	hrv. - a - k - m -
--------------------	---------------------	---	--------------------

fahren [fa:r-] 𐀀 **for'inga** *f.* (Pod) prijevoz; 𐀀 **foring'a:š** *m.* (Pod) prijevoznik; 𐀀 **foringuv'ajņę** *n.* (Tom/Đurđ), 𐀀 **foringov'anję** (Zub/Vir) prijevoz

njem. a > hrv. o /	njem. # f - a: - r -	>	hrv. # f - o - r -
--------------------	----------------------	---	--------------------

falsch *adj.* (6/8) [falʃ] 𐀀 **f'alš** *adv.* (o-2b) pogrešno u smislu pjevanja i sviranja; **falš'ati** *imp.* (Đurđ, Vir) pogrešno pjevati ili svirati

Falte *f.* (3/4) [faltə] 𐀀 **f'a:lda** *f.* (Pod) (o-1b) nabor na odjevnom predmetu

njem. t > hrv. d /	njem. - l - t - ə #	>	hrv. - l - d - a #
njem. ə > hrv. a /	njem. - t - ə #	>	hrv. - d - a #

falten (4/6) [falt-] **fa:ld'ati** *imp.*, 𐀀 **nafa:ld'ati** *perf.* (Pod) (o-1a) nabirati tkaninu odjevnoga predmeta

njem. t > hrv. d /	njem. - l - t -	>	hrv. - l - d -
--------------------	-----------------	---	----------------

Farbe *f.* (4/6) [farbə] 𐀀 **f'a:rba** *f.* (Pod) 1) (b-1a) okom vidljiva nijansa; 2) (b-2) tvar kojom se boja; **farb'i:lek** *m.* (Đurđ), **farb'ilo** (Mol) boja za pisanice

njem. ə > hrv. a /	njem. - b - ə #	>	hrv. - b - a #
--------------------	-----------------	---	----------------

färben (2/4) [ferb-] 𐀀 **fa:rb'ati** *imp.* (Pod) 1) (b-1a) mazati bojom, bojati; 2) (O-2) varati, obmanjivati; 𐀀 **nafa:rb'ati**, 𐀀 **ofa:rb'ati**, 𐀀 **pofa:rb'ati**, 𐀀 **prefa:rb'ati**, 𐀀 **sfa:rb'ati**, 𐀀 **zafa:rbati** *perf.*, 𐀀 **prefarba:v'ati** *imp. iter.*

njem. ε > hrv. a /	njem. # f - ε - r -	>	hrv. # f - a - r -
--------------------	---------------------	---	--------------------

Färber *m.* [ferbɔ] 𐀀 **farb'a:r** *m.* (Pod) bojar, bojadisar; **farb'a:rov** *adj.* koji pripada bojaru; 𐀀 **Farb'a:rov br'e:g** *top. u Đurđevcu*; **farbar'ija** *f.* bojarnica, bojadisarnica

njem. ε > hrv. a /	njem. # f - ε - r -	>	hrv. # f - a - r -
njem. ɐ > hrv. ar /	njem. - b - ɐ #	>	hrv. - b - ar #

faschieren (*austr.*) [faʃi:r-] 𐀀 **faše:r'ati** *imp.* mljeti meso; **faše:r'anec** *m.* (Pod osim Mol **kom'a:d faše:ran'oga**) mljeveni odrezak; ☹ (Vir): Ostal ję j'ęden faše:r'anec, m'oreš si ga z'e:ti.

njem. i: > hrv. e /	njem. - ʃ - i: - r -	>	hrv. - š - e - r -
---------------------	----------------------	---	--------------------

Fasching *m.* (*bav., austr.*) [faʃɪŋ] 𐀀 **f'ašenk** *m.* (Đurđ, Kal, Ferd, Vir), 𐀀 **faš'ęnjek** *m.* (PS, Mol) poklade; 𐀀 **fa:š'ę(j)nek** *m.*; *pl.* **fa:š'ęnki** (Đurđ, Kal, Ferd, Vir), 𐀀 **fa:š'ęnjek** *m.*; *pl.* **fa:š'ęnjki** (PS, Mol) (O–1) maškare; 𐀀 **fašenk'uvati** *imp.*, 𐀀 **fašęnkuv'ajne** *n.* (Đurđ) slaviti poklade; 𐀀 **fašęnsk'i:** *adj.* (Đurđ, Kal, Ferd, Vir), **fašęnjsk'i:** *adj.* (PS, Mol) koji se odnosi na poklade; ♦ **fašęnsk'i: t'ork** pokladni utolak

njem. ɪ > hrv. e /	njem. – ɪ – ŋ #	> hrv. – e – nk #
njem. ŋ > hrv. nk /	njem. – ɪ – ŋ #	> hrv. – e – nk #

fassen (11/14) [fas–] 𐀀 **fasn'oti** *perf.* (Pod), **ofasn'oti** *perf.* (Ferd) (B–1a) ukrasti (prema *ergreifen u. festhalten* 'zgrabiti i zadržati'); 𐀀 **fasuv'ati** *imp. & perf.* (Pod) 1) (b–6b) sljedovati; 2) (B–6b) biti fizički kažnjen; ☹ (Đurđ): Boš ti fas'u:val svoj'ę:ga bog'ęka !

Faßl *n.* (2) [fa:s] **fa'slin** *m.* (Pod) 1) (B–1) sanduk s bocama; 2) (b–1, Ferd) bačva

njem. ɪ > hrv. lin /	njem. – s – ɪ #	> hrv. – s – lin
----------------------	-----------------	------------------

fechten (2/3) [fɛçt–] 𐀀 **fękt'ati** *imp.*, **sfękt'ati** *perf.*, **nafękt'ati** *perf.* (Đurđ, Kal, Vir, Ferd, Mol), **fękt'ati** *imp.* (PS); *I. l. jed.* **f'ęktam** (Mol) i **f'ękčęm** (Ferd) (o–2) moljakati, "žicati"; **fękt'a:roš** *m.* (Mol) moljakalo, "žicar"

njem. ç > hrv. k /	njem. – e – ç – t –	> hrv. – e – k – t –
--------------------	---------------------	----------------------

Feder *f.* (5/8) [fe:dɐ] 𐀀 **f'ę:dęr** *m.* (Kal, Đurđ, Ferd), **f'e:dęr** *m.* (Vir, Mol), 𐀀 **f'ę:drin** *m.* (Kov/PS) (b–3) opruga

njem. e: > hrv. ę /	njem. # f – e: – d –	> hrv. # f – ę – d –
njem. ɔ > hrv. ęř /	njem. – d – ɔ #	> hrv. – d – ęř #

Federmesser *n.* [fe:dɐmɛsɐ] 𐀀 **fi:dęrm'ęšęr** *m.* (Đurđ, Kal, Ferd, Vir), **findęrm'ęšęr** *m.* (Mol) (O) fini, džepni nož

njem. e: > hrv. i /	njem. # f – e: – d –	> hrv. # f – i – d –
njem. Ø > hrv. n /	njem. – e: – Ø – d –	> hrv. – i – n – d –
njem. ɔ > hrv. ęř /	njem. – d – ɔ – m –	> hrv. – d – ęř – m –
njem. ɔ > hrv. ęř /	njem. – s – ɔ #	> hrv. – s – ęř #

fegen (8/11) [fe:g–] 𐀀 **fęg'ati** *imp.*, **nafęg'ati** *perf.*, **sfęg'ati** *perf.* (Pod) (B) grditi; ☹ (Ferd): Šęm ga vr'a:žę sfęg'ala.

njem. e: > hrv. ę /	njem. # f – e: – g –	> hrv. # f – ę – g –
---------------------	----------------------	----------------------

fehlen (4/10) [fe:l] 𐀀 **fal'eti** *imp.* (Đurđ, Kal, Ferd, Vir), 𐀀 **falj'eti** *imp.* (Mol) 1) (b–1a) nedostajati; 2) (b–1b) izbivati; 3) (b–1d) biti izgubljen; **pręfal'eti** *imp.* (Đurđ) jako nedostajati; 𐀀 **sfal'eti** *perf.* (Đurđ, Kal, Ferd, Vir), 𐀀 **sfalj'eti** *perf.* (Mol), 𐀀 **sfalje:v'ati** *imp. iter.* (b–1e) ponestati; 𐀀 **fal'inga** *f.* (Đurđ, Kal, Ferd, Vir), 𐀀 **falj'inga** *f.* (PS, Mol) (fizički) nedostatak; 𐀀 **fal'ičen** *adj.* (Đurđ) koji ima nedostatak, manu

njem. e: > hrv. a /	njem. # f – e: – l –	> hrv. # f – a – l –
---------------------	----------------------	----------------------

Fehler *m.* (2/4) [fe:lɐ] 𐀀 **f'ęlęr** *m.* (Pod) (b–2b) greška na robi

njem. e: > hrv. ę /	njem. # f – e: – l	> hrv. # f – ę – l –
njem. ɔ > hrv. ęř /	njem. – l – ɔ #	> hrv. – l – ęř #

Feierabend *m.* (1/2) [faɪəbɛnt] 𐀀 **fajer'unt** *m.* (Đurđ, Ferd, Vir), 𐀀 **f'ajrunt** *m.* (PS, Kal, Mol, Vir) (b–b) završetak radnoga vremena gostionice

njem. ai > hrv. aj /	njem. # f – ai – v –	>	hrv. # f – aj – ɛr –
njem. v > hrv. ɛr/	njem. – ai – v –	>	hrv. – aj – ɛr –
njem. v > hrv. r /	njem. – ai – v –	>	hrv. – aj – r –
njem. a > hrv. u /	njem. – a – b –	>	hrv. – u – Ø –
njem. b > hrv. Ø /	njem. – a – b – ε –	>	hrv. – u – Ø – Ø –
njem. ε > hrv. Ø /	njem. – b – ε – n –	>	hrv. – Ø – Ø – n –

fein *adv.* (5/10) [fain] **f'ajn** *adv.* (Đurđ), **f'anj** *adv.* (Pod osim Đurđ) (b–5, *razg.*) puno, mnogo, jako, vrlo

njem. ai > hrv. aj /	njem. # f – ai – n #	>	hrv. # f – aj – n #
----------------------	----------------------	---	---------------------

Feldtrage *f.* [felttra:gə] **feltr'age** *pl.f.* (Đurđ), **feltr'age** *pl.f.* (PS, Mol, Ferd) (*vojn., zast.*) nosila

Feldwebel *m.* (3) [feltve:bl] **fɛldb'a:blin** *m.* (Đurđ), **felb'a:bljin** (PS), **felb'e:blin** (Mol), **felb'a:blin** (Mol /*gosp.*) (b–1) najviši dočasnički čin

njem. t > hrv. d /	njem. – l – t – v –	>	hrv. – l – d – b –
njem. t > hrv. Ø /	njem. – l – t – v –	>	hrv. – l – Ø – b –
njem. v > hrv. b /	njem. – d – v – e: –	>	hrv. – d – b – a –
njem. e: > hrv. a /	njem. – v – e: – b –	>	hrv. – b – a – b –
njem. ʃ > hrv. lin /	njem. – b – ʃ #	>	hrv. – b – lin #
njem. ʃ > hrv. ljin /	njem. – b – ʃ #	>	hrv. – b – ljin #

Felge *f.* (2) [fɛlgə] **f'elga** *f.* (Vir, Ferd, Đurđ), **f'elga** (PS, Mol) (b–1) dio kotača na kojem je guma

njem. ə > hrv. a /	njem. – g – ə #	>	hrv. – g – a #
--------------------	-----------------	---	----------------

Ferdinand [ˈfɛrdinant] **Fɛrd'inant** *m. top.* (Pod) Ferdinandovec

fertig *adj.* (3/5) [fɛrtiç] **f'ɛrtik**, **f'ertig** *adj.* (Pod) (O–2) spreman, gotov; **f'ertig** / **f'ertik štr'čka** *interj.* posao je gotov; gotovo

njem. ç > hrv. k /	njem. – i – ç #	>	hrv. – i – k #
--------------------	-----------------	---	----------------

fesch *adj.* (2) (*austr. i razg.*) [fɛʃ] **f'ɛš** *adj.* (Đurđ) (o–1) zgodan, skladne građe (odnosi se na ljude)

fest *adj. & adv.* (6/9) [fest] **f'ɛst** *adj. & adv.* (Đurđ, Kal, Ferd), **f'est** *adj. & adv.* (PS, Vir, Mol) 1) (o–3b) zgodan, lijep, ponosit (prema *kräftig, stark* 'snažan, jak, čvrst') ☺ (Ferd): On'a: jɛ f'ɛst sn'eja.; ☹ (Mol): ɛː, f'est p'a:r so.; 2) (B) (za količinu) puno; 3) (B) (za modalitet) intenzivno, jako

Festung *f.* (2) [fɛstʊŋ] **f'ɛstung** *m.* (Đurđ, Mol) (b–1) tvrđava, utvrda

njem. ŋ > hrv. ng /	njem. – u – ŋ #	>	hrv. – u – ng #
---------------------	-----------------	---	-----------------

feucht *adj.* [fɔyçt] **f'ajten** *adj.* (Pod) vlažan

njem. ɔy > hrv. aj /	njem. # f – ɔy – ç –	>	hrv. # f – aj – Ø –
njem. ç > hrv. Ø /	njem. – ɔy – ç – t –	>	hrv. – aj – Ø – t –

feuchten (2/4) [fɔyçt-] **fajt'ati** *imp.*, **pofajt'ati** *perf.* (Pod) (o-1a) vlažiti rublje pri glačanju

njem. ɔy > hrv. aj / njem. # f – ɔy – ç – > hrv. # f – aj – t –

Feuerzeug *n.* [fɔyptsɔyk] **f'ercajg** *m.* (Đurd, Mol), **f'arcajg** (Vir, Đurd/Tom) /**ma:š'ina** za pa:lj'iti (PS), **v'užgec**, **maš'i:na** (Mol), **maš'i:na**, **zupalj'a:č** (Kal)/ upaljač

njem. ɔy > hrv. ɛ / njem. # f – ɔy – ɐ – > hrv. # f – ɛ – r –
 njem. ɐ > hrv. r / njem. – ɔy – ɐ – ts – > hrv. – e – r – ts –
 njem. ɔy > hrv. aj / njem. – ts – ɔy – k # > hrv. – c – aj – g #
 njem. k > hrv. g / njem. – ɔy – k # > hrv. – aj – g #

Filz *m.* (7/9) [fɪltʃ] **f'ilec** *m.* (Pod) (b-1) vrsta čvrstog materijala od prešane vune i životinjske dlake; ☹ (Mol): F'ilec – na h'a:mi kaj n'e:je glod'alo k'onje.

Finte *f.* (2/3) [fɪntə] **f'i:nta** *f.* (Pod) (b-1) varka, trik

njem. ə > hrv. a / njem. – t – ə # > hrv. – t – a #

Firm *f.* (Schmeller I: 756) [firm] **f'e:rma** *f.* (Pod) sv. Potvrda

njem. ɪ > hrv. e / njem. # f – ɪ – r – > hrv. # f – e – r –
 njem. Ø > hrv. a / njem. – r – m – Ø # > hrv. – r – m – a #

firmen [firm-] **fe:rm'ati** *imp.* (Pod), **sfe:rm'ati** *perf.* (Pod) udijeliti sakrament sv. Potvrde; **fe:rmat'i se** *imp. refl.* dobiti sakrament sv. Potvrde; ♦ **ne fe:rm'ati** *imp.* ignorirati; **fe:rm'ani**, **fe:rm'anski** *adj.* koji se odnosi na sv. Potvrdu; ♦ **fe:rm'ani k'u:m** kum pri sv. Potvrdi; **ferman'i:k** *m.* osoba koja prima sakrament sv. Potvrde

njem. ɪ > hrv. e / njem. # f – ɪ – r – > hrv. # f – e – r –

Firniß *m.* [fɪrnɪs] **f'irnajz** *m.* (Pod) zaštitni premaz za drvo

njem. ɪ > hrv. aj / njem. – n – ɪ – s # > hrv. – n – aj – z #
 njem. s > hrv. z / njem. – ɪ – s # > hrv. – aj – z #

Fitzel *m. / n.* (reg.) [fɪts] **f'iclin** *m.* (Đurd, Vir); **f'iclek** *m.* (Pod); /**komad'i:ček** (Kal) / komadić; ☹ (Vir): Odrezal s'em ti ficl'ina / ficl'eka v duč'a:nu kej boš v'idel m'uštro.

njem. ɪ > hrv. lin / njem. – ts – ɪ # > hrv. – c – lin #

Flasche *f.* (2) [flaʃə] **fl'ajša** *f.* (Đurd), **fl'aša** *f.*, **flaš'i:čka**, **flaš'ica** *f. dim* (Pod) (b-1) boca

njem. Ø > hrv. j / njem. – a – Ø – ʃ – > hrv. – a – j – š –
 njem. ə > hrv. a / njem. – ʃ – ə # > hrv. – š – a #

Flaschenzug *m.* [flaʃntsu:k] **flašenc'u:g** *m.* (Pod) koloturnik za podizanje tereta (npr. kolica sa žbukom ili betonom pri zidanju)

njem. ŋ > hrv. ɛn / njem. – ʃ – ŋ – ts – > hrv. – š – ɛn – ts –
 njem. k > hrv. g / njem. – u: – k # > hrv. – u – g #

Flaum *m.* (2/3) [flaum] **fl'a:m** *m.* (Đurd) (o) meka, paperjasta koža na vratu krave

njem. au > hrv. a / njem. – l – au – m # > hrv. – l – a – m #

Fleck *m.* (5) [flɛk] **fl'ek** *m.* (Pod) 1) (b-1) mrlja; 2) (b-4, reg. od *Flecken*) zakrpa; **fl'ekav** *adj.* zamrljan; **zaflek'ati** *perf.* zamrljati

Fleischmaschine *f.* (*austr.*) [flaiʃmaʃi:nə] **flajšmaš'i:na** *f.* (*Vir /gosp./*) /Pod: **maš'i:na za m'ę:so / m'e:so** (*Mol, Vir*) / stroj za mljevenje mesa

njem. ai > hrv. aj /	njem. – l – ai – ʃ –	>	hrv. – l – aj – š –
njem. ə > hrv. a /	njem. – n – ə #	>	hrv. – n – a #

fleißig *adj. & adv.* (3) [flaisiç] **fl'ajsik** (*Pod*) *adj.* 1) (b–1a) marljiv; 2) *adv.* (B–3) brzo

njem. ai > hrv. aj /	njem. – l – ai – s –	>	hrv. – l – aj – s –
njem. ç > hrv. k /	njem. – r – ç #	>	hrv. – i – k #

Flitsche, Flitscher, Flitscherl (*austr. razg.*) [flitʃə] **fl'ička** *f.* (*Pod*) bludnica, drolja

njem. ə > hrv. ka /	njem. – tʃ – ə #	>	hrv. – č – ka #
---------------------	------------------	---	-----------------

Floß *n.* (2/3) [flo:s] **fl'o:s** *m.* (*Pod*) (b–1b) (*pov.*) splav

Flößer *m.* [flø:ʁ] **flos'a:r** *m.* (*PS, Mol*), **flojs'a:r** (*PS, Ferd*) radnik na splavi, splavar; ☹
Mol: Nę poj'ęmo z la:đ'om, dok flos'a:ri nę prejd'o:; **fl'o:jsa** (*Mol*), **flojsę:r'ica** (*Vir*) žena slobodnijeg ponašanja

njem. ø: > hrv. o /	njem. – l – ø: – s –	>	hrv. – l – o – s –
njem. Ø > hrv. j /	njem. – ø: – Ø – s –	>	hrv. – o – j – s –
njem. ɒ > hrv. ar /	njem. – ø: – s – ɒ #	>	hrv. – o – s – ar #

Flunder [flundɐ] **fl'u:ndra** *f.*, **flundrę'ina** *f. aug.*, **flu:ndr'ica** *f. dim.* (*Pod*), /*Mol* i **fl'o:jsa**, *Vir* i: **flojsę:r'ica**, *Pod* i: **fl'ička** (*v. Flitsche*) / (*pogr.*) žena slobodnijeg ponašanja, prostitutka

njem. ɒ > hrv. ra /	njem. – d – ɒ –	>	hrv. – d – ra #
---------------------	-----------------	---	-----------------

fort *adv.* (2) [fɔrt] **f'ort** *adv.* (*Pod*) (b–2) stalno, neprestano

Frack *m.* (2) [frak] **fr'ak** *m.* (*Pod /gosp./*) (b–1) vrsta kaputa s naprijed izrezanim polovinama i s dugim, uskim skutovima straga

Franz (*muško ime*) [frants] **Fr'anc** *m.* (*Pod* i: **Fr'a:njo**); **Fr'ancov p'o:t** *top.*; **Fr'ancek** *dim.* ♦ **držat'i sę kak Fr'ancek** (*Vir*) biti razmažen; **Franc'ina** *aug.*; **Fr'a:n-ca, Franc'ika** (*žensko ime*)

Fräulein *n.* (3/6) [frɔylain] **fr'a:jla** *f.* (*Đurđ, Vir, Ferd*), **fr'a:lja** (*Kal*) (o–1a) (*pogr.*) djevojka koja važnost pridaje novcu, bogatstvu i damskom izgledu; ♦ **st'a:ra fr'a:jla** usidjelica; ☹ (*Vir*): Drž'i:š sę kak st'a:ra fr'a:jla.; **fra:jl'ica** *f.* (*šalj.*) djevojčica

njem. ɔy > hrv. aj /	njem. – r – ɔy – l –	>	hrv. – r – aj – l –
njem. ai > hrv. a /	njem. – l – ai – n #	>	hrv. – l – a – Ø #
njem. n > hrv. Ø # /	njem. – ai – n #	>	hrv. – a – Ø #

frei *adj.* (6/13) [frai] **fr'aj** *adj.* 1) (o–4a) (*o stvarima*) slobodan, nezauzet; ☹ (*Đurđ*): Eļ t'e: st'olec fr'aj?; 2) (o–4b) (*o ljudima*) slobodan, bez obaveza; ☹ (*Đurđ*): Eļ si z'utra fr'aj? ♦ **fr'aj p'ostęl** *m.* (*Kal, Đurđ*), **p'ostęlj** (*Mol*) gostinjski krevet u seljačkoj kući

njem. ai > hrv. aj /	njem. – r – ai #	>	hrv. – r – aj #
----------------------	------------------	---	-----------------

Freier *m.* (2) [fraib] **fr'ajer** *m.* (Pod) 1) (B) muška osoba s mačističkim i bahatim ponašanjem; 2) (B) nepoznati muškarac; **frajer'ica** *f.* (Pod/nov./) djevojka sa samosvjesnim i povremeno agresivnim nastupom (prema **fr'ajer**)

njem. ai > hrv. aj /	njem. – r – ai – v #	> hrv. – r – aj – er #
njem. v > hrv. er /	njem. – ai – v #	> hrv. – aj – er #

Fremde *f.* [frɛmdə] **fr'ɛnt** (Pod), **fr'ɛmt** *m.* (Pod) tuđina; ◆ **ot'i:ti vu fr'ɛnt / fr'ɛmt** otići u svijet, nepoznato; **frɛntuv'ati** putovati

njem. ə > hrv. Ø /	njem. – d – ə #	> hrv. – t – Ø #
njem. m > hrv. n /	njem. – r – ε – m –	> hrv. – r – ɛ – n –
njem. d > hrv. t /	njem. – m – d – ə #	> hrv. – n – t – Ø #

Fremder, ein [frɛmdɔ] **fr'ɛnder** *m.* (Đurđ, Mol), **fl'ɛnder** (Ferd, Kal, PS, Vir), **fr'ɛntɛr** (Zub/Vir), **fr'ɛmdɛr** (Karl/Kal, Dol/Vir) 1) stranac; 2) odrpanac, neotesanac; ☹ (PS): Fl'ɛnder? B'i:l ɛ vu s'ačem.; **flɛnderuv'ati** *imp.* (PS), **frɛnderi:sat'i** *šɛ* (Ferd, Vir) skitati se i rastrošno živjeti; **frɛnder'ija** *f.* skitništvo

njem. r > hrv. l /	njem. # f – r – ε –	> hrv. # f – l – ɛ –
njem. m > hrv. n /	njem. – ε – m – d –	> hrv. – ɛ – n – d –
njem. v > hrv. er /	njem. – d – v #	> hrv. – d – er #

frisch *adj.* (5/9) [frɪʃ] **fr'i:ški** *adj. def.*, **fr'i:žek** *adj. indef.* (Pod) 1) (b–1a) (*o namirnicama*) svjež; 2) (o–1c) (*o pečenim namirnicama*) maloprije napravljen; ◆ **dob'iti fr'i:ško f'igo** ne dobiti ništa; **fr'i:ško** *adv.* 1) brzo; 2) svježe, hladno; **friškɛ:t'ina** (Pod) svježe meso; ☹ (Vir): Den'es smo kl'ali, dojd'ete na friškɛ:t'ino.; **frišk'o:ča** *f.* (Đurđ. /idiol./) svježina; **ofriškati** *šɛ perf. refl.* (Bel/Kal)

njem. ʃ > hrv. ž /	njem. – i – ʃ #	> hrv. – i – ž –
--------------------	-----------------	------------------

froh *adj.* (2/3) [fro:] **fr'o:** *adj.* (Đurđ, Mol) (b–1b) zadovoljan, sretan

Frühstück *n.* [fr̥y:ʃtʏk] **frošt'ukelj** *m.* (Mol, Vir), **fr'uštuk** *m.* (Đurđ /rijetko, zast./), **fr'ištik** *m.* (Vir /gosp./) /inače: **r'u:ček**/; ☹ (Vir): Ku:pil'a šɛm Dr'a:gi vuršt'eka za fr'ištik.; **froštuklj'ati** *imp.*, **nafroštukljat'i** *šɛ perf.* (Mol, Vir) doručkovati

njem. y: > hrv. u /	njem. – r – y: – ʃ –	> hrv. – r – u – š –
njem. y: > hrv. i /	njem. – r – y: – ʃ –	> hrv. – r – i – š –
njem. y: > hrv. o /	njem. – r – y: – ʃ –	> hrv. – r – o – š –
njem. ʏ > hrv. u /	njem. – t – ʏ – k #	> hrv. – t – u – k #
njem. ʏ > hrv. i /	njem. – t – ʏ – k #	> hrv. – t – i – k #

Fuhrmann *m.* [fu:ɔman] **f'urman** *m.* (Đurđ, Ferd), vozar, vozač zaprežnih kola; **furman'ija** (Ferd) prevoženje drva iz šume na željeznicu

njem. v > hrv. r /	njem. – u: – v – m –	> hrv. – u – r – m –
--------------------	----------------------	----------------------

füllen (4/5) [fʏl–] **fi:l'ati** *imp.* (Đurđ), **fi:jl'ati** (Đurđ), **fi:lj'ati** (Ferd, Kal, PS, Vir), **nafi:lj'ati** *perf.* (o–1b) (*o kolačima, paprici*) nadjenuti; ☹ (Vir): Nafi:ljal'a šɛm papr'iko.; **f'i:l** *m.* (Đurđ), **f'i:lj** (Pod) nadjev

njem. ʏ > hrv. i /	njem. # f – ʏ – l –	> hrv. # f – i – l –
--------------------	---------------------	----------------------

Fußsäckel [fus'zɛk] **fus'e:tlin** *m.* (PS, Kal, Ferd 'zimski čarapa', Đurđ), **fus'e:klin** *m.* (Tom/Đurđ) čarapa

njem. z > hrv. Ø /	njem. - s - z - ε -	>	hrv. - s - Ø - e -
njem. k > hrv. t /	njem. - ε - k - ʃ /	>	hrv. - e - t - lin #
njem. ʃ > hrv. lin /	njem. - k - ʃ /	>	hrv. - t - lin #

² **Futter** *n.* (4/5) [fʊtə] **f'u:ʦər** *m.* (Đurđ) (b-1) materijal ušiven s unutrašnje strane odjevnih predmeta radi čuvanja topline; **fu:tr'ani**, **f'u:tran** (Đurđ, Ferd, Mol), **poʃ'u:tran** (Vir) *adj.* podstavljen; **fu:tr'ana j'akna** podstavljena jakna

njem. ɒ > hrv. ɛr /	njem. - t - ɒ #	>	hrv. - t - ɛr #
---------------------	-----------------	---	-----------------

Futtermal [fʊtə'ra:l] **futr'o:la** *m.* (Pod) navlaka za neki predmet

njem. ə > hrv. Ø /	njem. - t - ə - r -	>	hrv. - t - Ø - r -
njem. a: > hrv. o /	njem. - r - a: - l -	>	hrv. - r - o - l -
njem. Ø > hrv. a /	njem. - l - Ø #	>	hrv. - l - a #

G

Gabelfrühstück *n.* [ga:bʏʃtʏk] **g'ablec** *m.* (Pod) /**juž'ina** (Mol) / međuobrok između doručka i ručka

njem. ʃ > hrv. l /	njem. - b - ʃ -	>	hrv. - b - l -
--------------------	-----------------	---	----------------

Galgen *m.* (2) [galŋ] **g'a:lge** *pl. f.* (Đurđ, Ferd), **g'a:ldɛ** (PS); 1) (b-1) vješala; 2) (o-2) sprava nalik vješalima za vješanje zaklane svinje; **galžɛnj'a:k** *m.* (Đurđ, Mol /*zast.*) obješenjak, šaljivac

njem. ŋ > hrv. ɛ /	njem. - g - ŋ #	>	hrv. - g - ɛ #
njem. g > hrv. d /	njem. - l - g - ŋ #	>	hrv. - l - d - ɛ #

Gamasche *f.* (2) [ga'maʃə] **kam'a:ʃlin** *m.* (Ferd, Kal), **kam'a:ʃlin** (PS, Mol) (*pov.*) nazuvak koji pokriva ili štiti gornji dio obuće

njem. g > hrv. k /	njem. # g - a -	>	hrv. # k - a -
njem. ə > hrv. lin /	njem. - ʃ - ə #	>	hrv. - š - lin #
njem. ə > hrv. ljin /	njem. - ʃ - ə #	>	hrv. - š - ljin #

Gang *m.* (9/13) [gaŋ] **g'anjek** *m.* (Pod), **g'ajnek** *m.* (Đurđ), *sg. gen.* **g'anika**, **g'ančec** *m. dim.* (b-7c) hodnik; **ganč'ɛ:ni** *adj.* koji se odnosi na hodnik

njem. ŋ > hrv. njek /	njem. - a - ŋ #	>	hrv. - a - njek #
njem. ŋ > hrv. ng /	njem. - a - ŋ #	>	hrv. - a - nk #

ganz *adj.* (5/7) [gants] **g'anc** *adv.* (Pod) (b-2b) sasvim, potpuno ◆ **g'anc n'o:vo** sasvim novo

Gastarbeiter *m.* [gastarbaɪtə] **gastarb'ajter** *m.* (Pod /*nov.*) radnik na privremenom radu u inozemstvu; **gastarbajterstvo** *n.* (Zub) bivanje gastarbajterom

njem. ai > hrv. aj /	njem. - b - ai - t -	>	hrv. - b - aj - t -
njem. ɒ > hrv. ɛr /	njem. - t - ɒ #	>	hrv. - t - ɛr #

Gebäude *n.* (3/4) [-bɔy̯dɐ] **b'a:jta** *f.*, **ba:jt'ica** *f. dim.* (Pod) (o-1a) koliba, kućica; ☹ (Mol): Vrušila s'ɛ jɛ b'a:jta Mičuri:n'ova.

njem. ɔy > hrv. aj /	njem. - b - ɔy - d -	>	hrv. - b - aj - t -
njem. d > hrv. t /	njem. - ɔy - d - ə #	>	hrv. - aj - t - a #
njem. ə > hrv. a /	njem. - d - ə #	>	hrv. - t - a #

gebühren (2) [gəby:r–] **gibe:r'ati** *imp.* (Pod) 1) (b–1) imati pravo na nešto; ☹ (Mol): Gibe:ral'o mę ję još j'ędno t'o.; al n'e:sem d'obil.; 2) imati obavezu nešto obaviti; ☹ (Ferd): To sę nj'ęga gib'e:ra naprav'iti, a ne m'ęęę.; **gibe:r'iti** *imp.* (Tom/Đurđ)

njem. ə > hrv. i /	njem. # g – ə – b –	>	hrv. # g – i – b –
njem. y: > hrv. e /	njem. – b – y: – r –	>	hrv. – b – e – r –

Gefreite *m.* [–fraitə] **fr'ajt** *m.* (Đurđ, Mol, PS) (*vojn. pov.*) najniži vojnički čin u nekadašnjoj austrougarskoj vojsci; **Fr'ajt** (Vir, prezime)

njem. ai > hrv. aj /	njem. – r – ai – t –	>	hrv. – r – aj – t –
njem. ə > hrv. Ø /	njem. – t – ə #	>	hrv. – t – Ø #

Geländer *n.* [gə'lendə] **gęl'ęnder** *m.* (Ferd, Đurđ, Vir), **gęl'ęnder** (Mol) 1) ograda na stubištu; 2) (B) (Mol) ograda na sajmištu za koju se vezala stoka; ☹ (Mol): T'a:m ga za gęlęnd'ere sv'ę:ži.; 3) (B) (Vir) metalna, vodoravno postavljena motka za naslanjanje bicikla

njem. ə > hrv. ę /	njem. # g – ə – l –	>	hrv. # g – ę – l –
njem. ɒ > hrv. ęř /	njem. – d – ɒ #	>	hrv. – d – ęř #

Geldtasche *f.* [gęltəʃə] **g'ęltaš** *m.* (Đurđ, Ferd) novčanik (s većim džepićem za kovanice)

njem. ə > hrv. Ø /	njem. – ʃ – ə #	>	hrv. – š – Ø #
--------------------	-----------------	---	----------------

gelten (5/7) [gęlt–] **gilt'ati** *imp.* (Đurđ, Mol) (B) imati obavezu; ☹ Mol: Giltalo m'ę ję.

njem. ɛ > hrv. i /	hrv. # g – ɛ – l –	>	hrv. # g – i – l –
--------------------	--------------------	---	--------------------

Gemeindewiese *f.* [gəmaində–] **gm'a:jda** *f.* (Ferd), **gm'a:jna** *f.* (Đurđ) zajednička livada za ispašu

njem. ə > hrv. Ø /	njem. # g – ə – m –	>	hrv. # g – Ø – m –
njem. ai > hrv. aj /	njem. – m – ai – n –	>	hrv. – m – aj – n –
njem. n > hrv. Ø /	njem. – ai – n – d –	>	hrv. – aj – Ø – d –
njem. d > hrv. Ø /	njem. – n – d – ə #	>	hrv. – n – Ø – a #
njem. ə > hrv. a /	njem. – d – ə #	>	hrv. – d – a #

gemischt *adj.* [gəmiʃt] **gęm'ist** *m.* (Pod /*nov.*/) mješavina vina i mineralne vode

njem. ə > hrv. ę /	njem. # g – ə –	>	hrv. # g – ę –
--------------------	-----------------	---	----------------

Germ *m.* (*jn.*, *austr.*) [gęrm] **gę:rma** *f.* (Đurđ, Ferd, Kal “tak sę vęl'i: dok sę idę v duč'a: n”, PS), **g'e:rma** (Mol, Vir), /**kv'a:s** (Kal)/ kvasac

njem. Ø > hrv. a /	njem. – m – Ø #	>	hrv. – m – a #
--------------------	-----------------	---	----------------

Gerüst *n.* [–'ryst] **r'ušt(i)** *m. pl.* (Pod) konstrukcija koja se podiže uz zidove zgrade pri građevinskim radovima

njem. ʏ > hrv. u /	njem. – r – ʏ – s –	>	hrv. # r – u – š –
njem. s > hrv. š /	njem. – ʏ – s – t #	>	hrv. – u – š – t #

Geschäft *n.* (3/5) [–ʃęft] **š'ęft** *m.* (Đurđ, Kal, Ferd), **š'ęft** (Vir /*zast.*, *neg.*/, Mol, PS) (b–1a) obrt, trgovina, biznis; ♦ **te:r'ati š'ęfta** baviti se nekim poslom

Gestapo *f.* [gę'sta:po] **gęst'a:pi** *m. pl.* (Đurđ, Ferd), **gęst'a:pę** *m. pl.* (Kal), **gęsta:-p'ovci** *m. pl.* (PS, Mol, Vir) pripadnici Gestapa; **gęst'a:pski** *adj.* koji se odnosi na Gestapo

Getriebe *n.* (3) [gətri:bə] **gətr'i:ba** *f.* (Pod) (b-1) mijenjač na motoru, prijenosnik sile

njem. ə > hrv. ɛ /	njem. # g – ə – t –	> hrv. # g – ɛ – t –
njem. ə > hrv. a /	njem. – b – ə #	> hrv. – b – a #

Gewinde *n.* (2) [gə'vɪndə] **gv'int** *m.* (Pod) (b-1) navoj

njem. ə > hrv. Ø /	njem. # g – ə – v –	> hrv. # g – Ø – v –
njem. ə > hrv. Ø /	njem. – d – ə # –	> hrv. – d – Ø #

Gewürz *n.* [gəwʏrts] **gv'erc** *m.* (Pod) (B) medica; piće koje se sprema od provrele medovine, tj. meda razmućena u vodi i začinjena mirodijama, a toče ga samo licitari po sajmovima i proštenjima

njem. ə > hrv. Ø /	njem. # g – ə – v –	> hrv. # g – Ø – v –
njem. ʏ > hrv. ɛ /	njem. – v – ʏ – r –	> hrv. – v – ɛ – r –

Gitter *n.* (4/5) [gitɔ–] **g'i:tra** *f.* (Pod) (b-1) rešetka

njem. ɔ > hrv. ra /	njem. – t – ɔ #	> hrv. – t – ra #
---------------------	-----------------	-------------------

Gitterziegel *m.* [gitɔ] **g'itɛr** *m.* (Pod) rešetkasta opeka

njem. ɔ > hrv. ɛr /	njem. – t – ɔ #	> hrv. – t – ɛr #
---------------------	-----------------	-------------------

Glanz *m.* (2) [glants] **gl'anc** *m.* (Pod) (b-1) sjaj; **glanc'ati** *imp.* (Pod) **naglanc'ati**, **zglanc'ati** *perf.* (Pod) laštiti; **glancar'ica** *f.* (Vir) četka za laštenje

Gleis *n.* [glais] **zglajz'ati** *perf.* (Pod) 1) skrenuti s puta; 2) učiniti grešku, skrenuti s pravoga puta; ☹ (Mol): Mal'o si zgl'a:jzal.; ☹ (Kal): Zgl'a:jzal ję v gr'abu z bic'iklom.

njem. ai > hrv. aj /	njem. – l – ai – s #	> hrv. – l – aj – z –
njem. s > hrv. z /	njem. – ai – s #	> hrv. – aj – z –

Glocke *f.* [glɔkə] **gl'oklin** *m.* (Đurđ), **gl'okna** (PS, Mol, Kal), **gl'oken** (Vir) haljina u obliku zvona

njem. ə > hrv. lin /	njem. – k – ə #	> hrv. – k – lin #
njem. ə > hrv. na /	njem. – k – ə #	> hrv. – k – na #
njem. ə > hrv. en /	njem. – k – ə #	> hrv. – k – en #

Goiserer *m.* (*austr.*) [gɔɪzɔ–] **gojzɛr'ica** *f.* (Pod) teška planinska cipela

njem. ɔɪ > hrv. oj /	njem. # g – ɔɪ – z –	> hrv. # g – oj – z –
njem. ɔ > hrv. ɛr /	njem. – z – ɔ	> hrv. – z – ɛr –

Gösser [gœsɔ] **g'ɛ:zɛr** *m.* (Pod /*nov.*) vrsta piva

njem. œ > hrv. ɛ /	njem. # g – œ – s –	> hrv. # g – ɛ – z –
njem. ɔ > hrv. ɛr /	njem. – s – ɔ #	> hrv. – z – ɛr #

Graben *m.* [gra:bŋ] **gr'aba** *f.* (Pod) jama, jarak

njem. ŋ > hrv. a /	njem. – b – ŋ #	> hrv. – b – a #
--------------------	-----------------	------------------

gratulieren [gratuli:r–] **grature:r'ati** *imp. & perf.* (Đurđ, Ferd) čestitati

njem. i: > hrv. e /	njem. – l – i: – r –	> hrv. – r – e – r –
njem. l > hrv. r /	njem. – l – i: – r –	> hrv. – r – e – r –

Grenadier *m.* [grena'di:ɔ] **granat'e:r** *m.* (Đurđ, PS) (*vojn. pov.*) grenadir; ♦ **d'ečko l'e:p**
kak granat'e:r vrlo zgodan, naočit mladić

njem. e > hrv. a /	njem. – r – e – n –	>	hrv. – r – a – n –
njem. d > hrv. t /	njem. – a – d – i: –	>	hrv. – a – t – e –
njem. i: > hrv. e /	njem. – d – i: – ɔ #	>	hrv. – t – e – r #
njem. ɔ > hrv. r /	njem. – i: – ɔ #	>	hrv. – e – r #

Griß *m.* [gri:s] ☞ **gr'e:s** *m.* (Pod), **gr'i:s** (PS /*nov.*) kašica

njem. i: > hrv. e /	njem. – r – i: – s #	>	hrv. – r – e – s #
---------------------	----------------------	---	--------------------

Griff *m.* [grif] ☞ **gr'if** *m.* ♦ **b'iti v gr'ifu** (Pod) biti vješt u nečemu; ☞ ♦ **d'o:jt i v gr'if**
postati vješt

Groschen *m.* (3/4) [grɔʃŋ] ☞ **gr'oš** *m.* (Pod) (b–3) vrsta staroga europskoga srebrnoga novca

njem. ŋ > hrv. Ø /	njem. – ʃ – ŋ #	>	hrv. – š – Ø #
--------------------	-----------------	---	----------------

Großmutter *f.* [grɔs–] ☞ **gr'o:sa** *f.* (Đurđ, Mol, Vir, Ferd, PS /*gosp.*), ☞ **grosb'aba** *f.* (< ***gros** + hrv. **b'aba** stara žena) (Đurđ, Ferd /*rijetko*), ☞ **grosb'a:ka** *f.* (< ***gros** + hrv. **b'a:ka** baka) (Đurđ /*rijetko*), **b'a:ka gr'o:sa** (Vir) (b–2) stara žena, obično udovica višega staleža

Gruft *f.* (1/2) [gruɔft] **gr'uft** *m.* (Đurđ, Mol /*zast.*) (b–a) grobnica

Grund *m.* (*posebno austr.*) [grunt–] ☞ **gr'unt** *m.* (Pod), ☞ **gr'untec**, ☞ **gr'untek**, ☞ **gr'untič**
m. dim., ☞ **grunt'iščę** *n.* (Pod) zemljište; ☞ **grunt'a:š** *m.* (Pod) 1) (Đurđ, Vir) seljak; 2) (Mol, PS, Vir; Ferd /*rijetko* i *šalj.*) bogatiji seljak; 3) (Vir /*nov.*, *rijetko*); trgovac zemljom; ☞ **grunt'a:ški**
adj. koji se odnosi na seljake i seljački život; ☞ **grunta:š'iti imp.**, **grunta:š'ęjne** *n. deverb.*
(Tom/Đurđ) bavljenje poljoprivredom; ☞ **grunt'a:štvo** *n.* (Tom/Đurđ) seljaštvo

Grünzeug *n.* (2/3) [grɥntʂɔyk] ☞ **gr'incajg** *m.* (Pod) (B–1b) zelenjava za juhu; ☺ (Vir): 'Idi don'esi z v'rta grinc'ajga.

njem. ɥ > hrv. i /	njem. – r – ɥ – n –	>	hrv. – r – i – n –
njem. ɔɥ > hrv. aj /	njem. – ts – ɔɥ – k #	>	hrv. – c – aj – g #
njem. k > hrv. g /	njem. – ɔɥ – k #	>	hrv. – aj – g #

Gugelhupf *m.* (*jnj.*, *austr.*, *rjeđe švic.*) [gu:gʰupf] ☞ **k'ongluf** *m.* (Đurđ, Kal, Ferd, Vir), **k'ogluf** (PS), **k'uglov** (Mol), **kr'ongljuf** (Dol/Vir) božićni kolač, nabujak, naduvak; **kongluf'ę:nka** (Kal) posuda za pečenje konglufa

njem. g > hrv. k /	njem. # g – u: –	>	hrv. # k – o –
njem. Ø > hrv. r /	njem. # g – Ø – u: –	>	hrv. # k – r – o –
njem. u: > hrv. o /	njem. # g – u: – Ø – g –	>	hrv. # k – o – n – g –
njem. Ø > hrv. n /	njem. – u: – Ø – g –	>	hrv. – o – n – g –
njem. ʃ > hrv. l /	njem. – g – ʃ – h –	>	hrv. – g – l – Ø – u –
njem. ʃ > hrv. lj /	njem. – g – ʃ – h –	>	hrv. – g – lj – Ø – u –
njem. h > hrv. Ø /	njem. – l – h – u –	>	hrv. – l – Ø – u –

njem. o > hrv. u /	njem. -l-h-u-pf #	>	hrv. -l-Ø-o-v #
njem. pf > hrv. f /	njem. -u-pf #	>	hrv. -u-f #
njem. pf > hrv. v /	njem. -l-h-u-pf #	>	hrv. -l-Ø-o-v #

Gummilösung *f.* [gumilø:zʊŋ] **gumil'e:zung** *m.* (Pod) ljepilo za gumu

njem. ø: > hrv. e /	njem. -l-ø:-z-	>	hrv. -l-e-z-
njem. ŋ > hrv. ng /	njem. -u-ŋ #	>	hrv. -u-ng #

Gürtel *m.* (3) [gyrtl̩] **g'irtlin** *m.* (Kal, Ferd, Mol, Đurđ, Vir), **g'irtljin** (PS), **g'irtel** (Vir), **g'urt** (Đurđ) (b-1) pojas, remen

njem. l̩ > hrv. el /	njem. -t-l̩ #	>	hrv. -t-el #
njem. ʏ > hrv. i /	njem. #g-ʏ-r-	>	hrv. #g-i-r-
njem. l̩ > hrv. lin /	njem. -t-l̩ #	>	hrv. -t-lin #
njem. l̩ > hrv. ljln /	njem. -t-l̩ #	>	hrv. -t-ljin #

Gußeisen *n.* [gʊs-] **g'us** *m.* (Pod) lijevano željezo; **gus'ę:ni** *adj.* (Đurđ, Ferd, Kal), **gus'e:ni** *adj.* (Mol, Vir, PS) od lijevanog željeza

gut *adj.* (7/13) [gut] **g'u:t** *adv.* (Mol, Kal) (B-1a) gotovo, dosta; ☹ (Kal): D'ęčki g'u:t, gotov'o ję. / D'ęčki, za denes ję g'u:t. ☹ (Mol): Al smo jęmp'o:t g'u:t.

gut haben [gut-] **im'ati g'u:t** *imp.* (Đurđ, PS; Ferd, Vir /st./) imati pravo dobiti nešto zbog učinjene usluge; ☹ (Mol): M'iška, 'imaš g'u:t p'i:vo za pop'iti. / M'iška, 'imaš dve p'i:ve g'u:t za pop'iti.

H

Haarnadel *f.* [ha:rna:d̩] **or'o:dlin** *m.* (Đurđ), **r'o:dlin** (Kal), **igl'ica** *f.* (Ferd, Mol, PS, Vir) ukosnica u obliku slova U

njem. h > hrv. Ø /	njem. #h-a:-r-	>	hrv. #Ø-o-r
njem. a: > hrv. Ø /	njem. #h-a:-r-	>	hrv. #Ø-Ø-r
njem. a: > hrv. o /	njem. #h-a:-r-	>	hrv. #Ø-o-r
njem. n > hrv. Ø /	njem. -r-n-a:-	>	hrv. -r-Ø-o-
njem. a: > hrv. o /	njem. -n-a:-d-	>	hrv. -Ø-o-d-
njem. l̩ > hrv. lin /	njem. -d-l̩ #	>	hrv. -d-lin #

Habt acht! (*austr.*) [hapt axt] **apt'a:k** *adv. & interj.* (Đurđ, Ferd, PS), **hapt'a:k** (Mol, Has/Đurđ), **apt'a:g** (Kov/PS) mirno; **haptage:r'ati**, **haptage:r'iti** *imp.* (Vir) prisiliti nekoga da nešto za kaznu uradi; ☹ (Vir): N'e:sem m'ogel v'iše z nj'emi na kr'a:j, haptage:ral s'ęm ję f č'ošek st'a:t.

njem. h > hrv. h /	njem. #h-a-b-	>	hrv. #h-a-p-
njem. h > hrv. Ø /	njem. #h-a-b-	>	hrv. #Ø-a-p-
njem. x > hrv. k /	njem. -a-x-t #	>	hrv. -a-k-Ø #
njem. x > hrv. g /	njem. -a-x-t #	>	hrv. -a-g-V #
njem. t > hrv. Ø /	njem. -a-x-t #	>	hrv. -a-k-Ø #

hacken (6/9) [hak–] **hakt’ati** *imp.*, **hahn’oti** *perf.* (Pod) (O–2b) udariti laktom

hahaere *m.* (*srvnj.*) **h’a:har** *m.* (Ferd, Đurđ/Tom), **h’a:har** *m.* (Vir, Mol), **j’a:har** (Kal) razbojnik, kriminalac; ☹ (Mol): Al i’deš kak h’a:har po s’ęlu.

njem. h > hrv. h /	njem. # h – a – h –	>	hrv. # h – a – h –
njem. h > hrv. j /	njem. # h – a – h –	>	hrv. # j – a – h –
njem. h > hrv. Ø /	njem. # h – a – h –	>	hrv. # Ø – a – h –

Haidn (*bav.–aust.* /Schmeller I: 1052/) [haidŋ] **ajd’i:na** (Đurđ, PS), **hajd’i:na** heljda

njem. h > hrv. h /	njem. # h – ai –	>	hrv. # h – aj –
njem. ai > hrv. aj /	njem. # h – ai – d	>	hrv. # h – aj – d –
njem. ŋ > hrv. in /	njem. – d – ŋ #	>	hrv. – d – in – a #
njem. Ø > hrv. a /	njem. – d – ŋ – Ø #	>	hrv. – d – in – a #

häkeln (4/5) [hɛ:kŋ–] **je:kl’ati** *imp.* (Đurđ, Kal), **he:klj’ati** (Mol, Vir), **e:klj’ati** (PS), **e:kl’ati** (Fuč/Đurđ) 1) (b–1a) kukičati; 2) (b–1b) (na)kukičati; **jeklar’ica** *f.*, **jekl’a:jla** *f.* (Đurđ), **heklj’a:lja** (Ferd, Mol, Vir) žena koja kukiča; **je:kl’ajne**, **nahe:kl’ati**, **obje:kl’ati**, **oje:kl’ati**, **she:klj’ati**, **zje:kl’ati**, **zaje:klat’i** *se*

njem. h > hrv. j /	njem. # h – ε –	>	hrv. # j – e –
njem. h > hrv. j /	njem. # h – ε –	>	hrv. # j – e –
njem. h > hrv. Ø /	njem. # h – ε –	>	hrv. # Ø – e –
njem. ε: > hrv. e /	njem. # h – ε – k –	>	hrv. # j – e – k –
njem. ɪ > hrv. l /	njem. – k – ɪ –	>	hrv. – k – l – V
njem. ɪ > hrv. l /	njem. – k – ɪ –	>	hrv. – k – lj – V

Häkelnadel *f.* [hɛ:kŋna:dŋ] **jekn’a:dlin** *m.* (Đurđ), **jekl’a:dlin** (Kal), **hekl’a:jdin** (Ferd), **eklj’a:ljin** (PS), **heklj’a:zlin** (Vir), **heklj’a:jdin** (Mol) igla za kukičanje

njem. h > hrv. j /	njem. # h – ε –	>	hrv. # j – e –
njem. h > hrv. h /	njem. # h – ε –	>	hrv. # h – e –
njem. h > hrv. Ø /	njem. # h – ε –	>	hrv. # Ø – e –
njem. ε: > hrv. e /	njem. # h – ε – k –	>	hrv. # j – e – k –
njem. ɪ > hrv. Ø /	njem. – k – ɪ – n –	>	hrv. – k – Ø – n –
njem. ɪ > hrv. l /	njem. – k – ɪ – n –	>	hrv. – k – l – Ø –
njem. ɪ > hrv. lj /	njem. – k – ɪ – n –	>	hrv. – k – lj – Ø –
njem. n > hrv. Ø /	njem. – ɪ – n – a: –	>	hrv. – l – Ø – a –
njem. Ø > hrv. j /	njem. – a: – Ø – d –	>	hrv. – a – j – d –
njem. d > hrv. z /	njem. – a: – d – ɪ #	>	hrv. – a – z – lin #
njem. d > hrv. Ø /	njem. – a: – d – ɪ #	>	hrv. – a – Ø – lin #
njem. ɪ > hrv. lin /	njem. – d – ɪ #	>	hrv. – d – lin #
njem. ɪ > hrv. ljin /	njem. – d – ɪ #	>	hrv. – Ø – ljin #
njem. ɪ > hrv. in /	njem. – d – ɪ #	>	hrv. – d – in #

Hagkl, Hagl, (Schmeller II: 1070), **Haken** *m.* (4/6) [ha:kŋ] **h’a:kel** *m.* (Đurđ) (b–1a) kuka; **h’a:kli** *pl. m.* (Kal) (o–1a) drvene motke na koje se vješa zaklana svinja; **h’a:kelj** (Mol) 1) (o–1a) oruđe za plijevenje pšenice; 2) (o–1a) oruđe za vađenje kante iz bunara; 3) (Vir) oruđe za vađenje slame iz stoga; ☹ (Vir): Op’ala mi ję vedr’ica v zd’ęnec, s h’a:kljom sęm jo zv’adil.; **zaha:klj’ati** *perf.* (Vir) vaditi slamu; **j’aklin** (Mol) kuka, vješalica; ☹ (Mol): Ja vas bom b’il kaj b’ote jakl’ine te hr:d’ali.

njem. h > hrv. h /	njem. # h – a –	> hrv. # h – a –
njem. h > hrv. j /	njem. # h – a –	> hrv. # j – a –
njem. ʃ > hrv. el /	njem. – k – ʃ #	> hrv. – k – el #
njem. ʃ > hrv. elj /	njem. – k – ʃ #	> hrv. – k – elj #
njem. ʃ > hrv. lin /	njem. – k – ʃ #	> hrv. – k – lin #

Halbe *f.* [halbə] **h'o:lba** *f.* (PS, Ferd) mjera za obujam

njem. h > hrv. h /	njem. # h – a –	> hrv. # h – a –
njem. a > hrv. o /	njem. # h – a – l –	> hrv. # h – o – l –
njem. ə > hrv. a /	njem. – b – ə #	> hrv. – b – a #

Halbzylinder *m.* [halptsi'lindɐ] **həpcil'indɛr** *m.* (Mol), **halpcil'indɛr** *m.*, **apcil'indɛr** *m.* (PS) muški šešir s tvrdim obodom

njem. h > hrv. h /	njem. # h – a –	> hrv. # h – a –
njem. h > hrv. Ø /	njem. # h – a –	> hrv. # Ø – a –
njem. l > hrv. Ø /	njem. – a – l – p –	> hrv. – a – Ø – p –
njem. ɔ > hrv. ɛr /	njem. – d – ɔ #	> hrv. – d – ɛr #

halten (20/37) [halt–] **haltuv'ati** *imp.* (Pod) (B–20) zaustavljati

njem. h > hrv. h /	njem. # h – a –	> hrv. # h – a –
--------------------	-----------------	------------------

Hamburger *m.* (2) [hambɜrgp] **hamb'urɟer** *m.* (Pod) 1) (b–1) pljeskavica u pecivu; 2) (B) vrsta fine slanine

njem. h > hrv. h /	njem. # h – a –	> hrv. # h – a –
njem. ɔ > hrv. ɛr /	njem. – g – ɔ #	> hrv. – g – ɛr #

Haube *f.* (2/6) [haubə] **ha'uba** *f.* (b–2a) limeni poklopac na prtljažniku ili kojim se pokriva prostor u kojem je motor

njem. h > hrv. h /	njem. # – h – au –	> hrv. # h – au –
njem. au > hrv. au /	njem. # – h – au – b –	> hrv. # h – au – b –
njem. ə > hrv. a /	njem. – b – ə #	> hrv. – b – a #

hau ruck! [hau 'rʊk] **h'o:r'uk!** *interj.* (Pod), **'o:r'uk!** (Kal, Đurđ) uzvik pri zajedničkom podizanju težih tereta

njem. h > hrv. h /	njem. # h – au –	> hrv. # h – o –
njem. h > hrv. Ø /	njem. # h – au –	> hrv. # Ø – o –
njem. au > hrv. au /	njem. # h – au – r –	> hrv. # h – o – r –

Haus *n.* [haus] **h'iza** *f.* (Mol, PS, Vir), **'iza** *f.*, **iž'ica**, **iž'i:čka** *f.* *dim.* (Ferd, Đurđ, Kal) kuća, soba; **h'i:žni**

njem. h > hrv. h /	njem. # h – au –	> hrv. # h – i –
njem. h > hrv. Ø /	njem. # h – au –	> hrv. # h – i –
njem. au > hrv. au /	njem. # h – au – s #	> hrv. # h – i – ž –
njem. s > hrv. ž /	njem. – au – s #	> hrv. – i – ž – a #
njem. Ø > hrv. a /	njem. – au – s – Ø #	> hrv. – i – ž – a #

heften (4/6) [heft–] **heft'ati** *imp.*, **priheft'ati** *perf.*, **zaheft'ati** *perf.* (Pod) (b–4a) privremeno spojiti pribadačama dva dijela tkanine

njem. h > hrv. h /	njem. # h – ε –	> hrv. # h – e –
njem. ε > hrv. e /	njem. # h – ε – f –	> hrv. # h – e – f –

heizen (3/6) [hait̩s-] **ha:je'ati** *imp.* (Pod), **potha:je'ati** (Pod) 1) (o-1b) intenzivno ložiti; 2) (B) intenzivno koristiti neki stroj

njem. h > hrv. h /	njem. # h - ai - ts -	>	hrv. # h - aj - ts -
njem. ai > hrv. aj /	njem. # h - ai - ts -	>	hrv. # h - aj - ts -

Herz *n.* (6/8) [herts̩] **h'erc** *m.* (b-6a) srce kao boja u kartama

herzig *adj.* [herts̩ɕ] **h'ercig** *adj.* dražestan, mio

njem. ɕ > hrv. g /	njem. - i - ɕ #	>	hrv. - i - g #
--------------------	-----------------	---	----------------

Hobel *m.* [ho:b̩] **h'oblič** *m.* (Đurđ, Ferd, Mol), **h'obljič** (Vir), **'oblič** (Kal, PS) blanja, strugalica, drvodjeljsko oruđe za glaćenje drveta

njem. h > hrv. h /	njem. # h - o -	>	hrv. # h - o -
njem. h > hrv. Ø /	njem. # h - o -	>	hrv. # Ø - o -
njem. ɭ > hrv. l /	njem. - b - ɭ #	>	hrv. - b - l - ič #
njem. ɭ > hrv. lj /	njem. - b - ɭ #	>	hrv. - b - lj - ič #

Hobelbank *f.* [ho:b̩baŋk] **oblib'ank** *m.* (Đurđ), **oblib'anjek** (Ferd), **hoblib'ank** (Mol, Vir), **oblib'anika** *f.* (PS) stolarski strug

njem. h > hrv. h /	njem. # h - ɔ -	>	hrv. # h - o -
njem. h > hrv. Ø /	njem. # h - ɔ -	>	hrv. # Ø - o -
njem. ɭ > hrv. li /	njem. - b - ɭ - b -	>	hrv. - b - li - b -
njem. ŋ > hrv. n /	njem. - a - ŋ - k #	>	hrv. - a - n - k #
njem. ŋ > hrv. nj /	njem. - a - ŋ - k #	>	hrv. - a - nj - e - k #
njem. Ø > hrv. e /	njem. - ŋ - Ø - k #	>	hrv. - nj - e - k #
njem. Ø > hrv. a /	njem. - ŋ - k - Ø #	>	hrv. - n - k - a #

hobeln (3/6) [ho:b̩l-] **ho:bl'ati** *imp.* (Ferd), **o:bl'ati** (Kal), **ho:blj'ati** (Mol, Vir), **o:b-lj'ati** (PS) 1) (b-1ab) strugati; **o:bl'i:nje** *n.* (Đurđ), **obl'i:nje** (Kal, Ferd), **hoblj'i:nje** (Mol: +treščur'i:nje, Vir), **oblj'i:nje** (PS) iverje, strugotine

njem. h > hrv. h /	njem. # h - ɔ -	>	hrv. # h - o -
njem. h > hrv. Ø /	njem. # h - ɔ -	>	hrv. # Ø - o -
njem. ɭ > hrv. l /	njem. - b - ɭ -	>	hrv. - b - l - V -
njem. ɭ > hrv. lj /	njem. - b - ɭ -	>	hrv. - b - lj - V -

hofieren [ho'fi:r-] **ofi:r'ati** *imp.* (Pod) udvarati se

njem. h > hrv. Ø /	njem. # - h - o -	>	hrv. # Ø - o -
--------------------	-------------------	---	----------------

Hosenträger *m.* [ho:z̩nt̩r̩e:gb] **hozentr'e:ger** *m.* (Đurđ /nov./, Mol /gosp./), **h'oznič** /nov./, **tr'e:ger** (Mol, Vir, Đurđ, Ferd), **tr'o:ger** (PS), **tr'o:gar** (Kal) naramenica, nosač hlača

njem. h > hrv. h /	njem. # h - o -	>	hrv. # h - o -
njem. ŋ > hrv. ɛŋ /	njem. - z - ŋ - t -	>	hrv. - z - ɛŋ - t -
njem. ε: > hrv. e /	njem. - r - ε: - g -	>	hrv. - r - e - g -
njem. ε: > hrv. o /	njem. - r - ε: - g -	>	hrv. - r - o - g -
njem. ɔ > hrv. ɛr /	njem. - g - ɔ #	>	hrv. - g - ɛr #
njem. ɔ > hrv. ar /	njem. - g - ɔ #	>	hrv. - g - ar #

hotter [hotɔ] (*dijal.*) ☞ **at'a:r** *m.* (Đurđ, Kal, Ferd), ☞ **hat'a:r** *m.* (Mol, PS, Vir) područje; ☹ (Mol): Gl'e:di kak je v'elik naš hat'a:r!

njem. h > hrv. h /	njem. # h - o -	> hrv. # h - a -
njem. h > hrv. Ø /	njem. # h - o -	> hrv. # Ø - a -
njem. ɔ > hrv. ar /	njem. - t - ɔ #	> hrv. - t - ar #

Hülse *f.* (2) [hʏlzə] **i'lza** *f.* (Đurđ, PS, Mol, Ferd) (o-1) ovojnica granate

njem. h > hrv. Ø /	njem. # h - ʏ - l -	> hrv. # Ø - i - l -
njem. ʏ > hrv. i /	njem. # h - ʏ - l -	> hrv. # Ø - i - l -
njem. ə > hrv. a /	njem. - z - ə #	> hrv. - z - a #

Hundsfott [hʊntsfɔt] ☞ **h'uncut** *m.* (Đurđ), **h'uncmut** *m.* (Vir) obješenjak, šaljivac; ☞ **huncutar'ija** *f.* (Đurđ), **huncmutar'ija** *f.* (Vir) vragolija, šala; ☹ (Vir): Nav'e:k huncmuntar'ije zm'i:šlja.; ☞ **vucmuntar'ija**

njem. h > hrv. h /	njem. # h - u -	> hrv. # h - u -
njem. f > hrv. Ø /	njem. - ts - f - ɔ -	> hrv. - c - Ø - u -
njem. ɔ > hrv. u /	njem. - f - ɔ - t #	> hrv. - Ø - u - t #

Hutweide *f.* [hu:tvaɪdə] **hu:tv'ajda** *f.* (Ferd), ☞ **u:tv'ajda** *m.* (PS, Đurđ) općinski pašnjak

njem. h > hrv. h /	njem. # h - u: -	> hrv. # h - u -
njem. h > hrv. Ø /	njem. # h - u: -	> hrv. # Ø - u -
njem. ai > hrv. aj /	njem. - v - ai - d -	> hrv. - v - aj - d -
njem. ə > hrv. a /	njem. - d - ə #	> hrv. - d - a #

I

Indianer *m.* (3) [ɪn'diɑnɔ] **indij'a:nɛr** *m.*, (Đurđ, Ferd, PS), **dij'a:nɛr** (Kal), **indij'a:nec** (Mol, Vir) (b-2, *austr.*) vrsta kolača s kremom

njem. Ø > hrv. i /	njem. - d - Ø - v -	> hrv. - d - i - j -
njem. ɔ > hrv. ɛr /	njem. - n - ɔ #	> hrv. - n - ɛr #
njem. ɔ > hrv. ec /	njem. - n - ɔ #	> hrv. - n - ec #
njem. ɪn > hrv. Ø /	njem. # ɪn - d -	> hrv. # Ø - d -

Infanterist *m.* [ɪnfɑntə'rɪst] ☞ **fanɛr'ist** *m.* (Pod / *vajn., zast./*) pješak

njem. ɪn > hrv. Ø /	njem. # ɪn - f -	> hrv. # Ø - f -
njem. ə > hrv. ɛ /	njem. - t - ə - r -	> hrv. - t - ɛ - r -

J

Jacke *f.* [jakə] **j'aklin** *m.* 1) (Kal, PS, Vir, Đurđ) vrsta tradicionalne ženske odjeće za gornji dio tijela; 2) (Ferd, Mol) muški kaputić; ☹ (Mol): Past'i:ri so jakl'ine veš'ali.; ☞ **j'akna** *f.* kratki gornji kaput

njem. ə > hrv. lin /	njem. - k - ə #	> hrv. - k - lin #
njem. ə > hrv. na /	njem. - k - ə #	> hrv. - k - na #

Jäger *m.* (2/3) [jɛ:ɡɔ] **j'a:gar** *m.* 1) (b-1) (Ferd) lovac, (Vir: prezime); 2) vojnik pješak, posebno izobražen kao strijelac; **j'ɛ:ger**

njem. ɛ > hrv. a / njem. # j – ɛ – g – > hrv. # j – a – g –
 njem. ɔ > hrv. ar / njem. – g – ɔ # > hrv. – g – ar #

Jägerwurst *f.* [jɛ:ɡɔ–] **j'ɛ:gɛr** *m.* (Pod) lovačka kobasica

njem. ɔ > hrv. ɛr / njem. – g – ɔ # > hrv. – g – ɛr #

Japaner *m.* [japa:nɔ] **ja:p'a:nɛr** *m.* (Pod) (B) vrsta građevinarskih kolica

njem. ɔ > hrv. ɛr / njem. – n – ɔ # > hrv. – n – ɛr #

K

Kachel *f.* [kaxɫ] **ka:hl'ica** *f.* (Pod) noćna posuda

njem. x > hrv. h / njem. – a – x – ɫ – > hrv. – a – h – l –
 njem. ɫ > hrv. l / njem. – x – ɫ # > hrv. – h – l – V –

Kaiser *m.* [kaizɔ] **k'a:jzɛr** *m.* (B) vrsta piva

njem. ai > hrv. aj / njem. # k – ai – z – > hrv. # k – aj – z –
 njem. ɔ > hrv. ɛr / njem. – z – ɔ # > hrv. – z – ɛr #

Kaisersemmel *f.* (*austr. i jnj.*) [kaizɔ–] **ka:jzɛr'ica** *f.* (Đurđ, Kal, PS, Vir) vrsta okrugloga peciva s nekoliko ureza na gornjoj strani u obliku luka

njem. ai > hrv. aj / njem. # k – ai – z – > hrv. # k – aj – z –
 njem. ɔ > hrv. ɛr / njem. – z – ɔ – > hrv. – z – ɛr –

Kammer *f.* (8/13) [kamɔ] **kom'o:ra** *f.*, **komo:r'ica** *f. dim.* (Pod) (b-1b) manja, obično mračna prostorija za držanje žita ili alata

njem. a > hrv. o / njem. # k – a – m – > hrv. # k – o – m –
 njem. ɔ > hrv. or / njem. – m – ɔ # > hrv. – m – or – a #
 njem. Ø > hrv. a / njem. – m – ɔ – Ø # > hrv. – m – or – a #

Kanone *f.* (2) [ka:no:nə] **kan'o:n** *m.* (Đurđ, Mol, Ferd) (b-1) top

njem. ə > hrv. Ø / njem. – n – ə # > hrv. – n – Ø #

Kanonier *m.* (2) [ka:no:nip] **kan'o:nɛr** *m.* (Đurđ, Mol, Ferd) (b-1) topnik

njem. i > hrv. Ø / njem. – n – i – ɔ # > hrv. – n – Ø – ɛr #
 njem. ɔ > hrv. ɛr / njem. – n – i – ɔ # > hrv. – n – Ø – ɛr #

Kante *f.* (5) [kantə] **k'ant** *adv. (m.)* **na k'ant** (b-2) bočno; ☹ (Vir): N'e:je m'ogla na vr'a:-ta, išl'a je na k'ant.; ☹ (Mol): N'a:jte sa:nk'ati, id'emo na k'ant.

njem. ə > hrv. Ø / njem. – t – ə # > hrv. – t – Ø #

Kantel *m.* [kantɫ] **kant'a:jzlin** *m.* (Mol) pomagalo kvadratičnoga ili pravokutnoga presjeka različite duljine za utovar trupaca

njem. ɫ > hrv. Ø / njem. – t – ɫ # > hrv. – t – Ø – V –

kanten [kant–] **ska:nt'ati** *perf.* (Mol) istovariti na bok; ☹ (Mol): Id'emo ska:nt'ati l'agva.

Kapral *m.* (*dijal.*) **kapr'a:l** *m.* (Mol), **kapl'a:r** zvanje mlađeg zapovjednog kadra u nekim vojskama; ☹ (Mol): St'oj v'o:jsko, kapr'a:l p'iša!

Kapsel *f.* [kapsl̩] **k'apslin** *m.* (Ferd, Kal, Vir), **k'apclin** *m.* (PS, Mol) 1) (o–1) upaljač od metka; 2) (Kal) pucaljka od bazge; **k'apsl**

njem. ɪ > hrv. lin /	njem. – s – ɪ #	> hrv. – s – lin #
njem. s > hrv. c /	njem. – p – s – ɪ #	> hrv. – p – c – lin #

Karfiol *m.* (*jn.*, *aust.*) (*tal.* cavolfiore) [kar'f̥i:ol] **karfij'o:l** *m.* (Pod) cvjetača

njem. Ø > hrv. i /	njem. – f – Ø – i̇ –	> hrv. – f – i – j –
njem. v: > hrv. j /	njem. – f – Ø – i̇ – o –	> hrv. – f – i – j – o –

Kastl *m.* (Schmeller II: 1305) [kastl̩] **k'aslin** *m.* (Đurđ, Mol, Vir) pretinac, ormarić; (Ferd) sanduk za boce

njem. t > hrv. Ø /	njem. – s – t – ɪ #	> hrv. – s – Ø – lin #
njem. ɪ > hrv. lin /	njem. – s – t – ɪ #	> hrv. – s – Ø – lin #

Keil *m.* (2/4) [kail] **k'a:jl̩a** *f.* (Pod /*nov.*/; **za:gv'ozda**), **k'a:lja** (Kal) (b–1b) klin; **zaka:jl'ati**, **potka:jl'ati** *perf.*

njem. ai > hrv. aj /	njem. # k – ai – l #	> hrv. # k – aj – l –
njem. Ø > hrv. a /	njem. – l – Ø #	> hrv. – l – a #

Kellner *m.* [kɛlnɔ] **k'ɛlnɛr** *m.* (Pod) konobar; **kɛlnɛr'ica** *f.* konobarica

njem. ɒ > hrv. ɛr /	njem. – n – ɒ #	> hrv. – n – ɛr #
---------------------	-----------------	-------------------

Kiebitz *m.* (6) [ki:bits] **kib'i:c** *m.* (Pod) (b–1) promatrač pri igri (kartanju, šahu, nagradnoj igri)

kiebitzen (4), **kiebitzieren** (*aust.*) [ki:bits-] **kibice:r'ati** (Pod) *imp.* (b–1) promatrati druge pri kartanju, igranju šaha ili igri na sreću

Kindbett *n.* [kɪntbet] **k'impɛt** *m.* (Pod) babinje; **b'iti f kimp'ɛtu** biti babilja; ☹ (Kal): Obn'a:ša kimp'ɛta.

njem. n > hrv. m /	njem. – ɪ – n – t – b –	> hrv. – i – m – Ø – p –
njem. t > hrv. Ø /	njem. – n – t – b –	> hrv. – m – Ø – p –
njem. b > hrv. p /	njem. – n – t – b – ε –	> hrv. – m – Ø – p – e –

Kinderbett *n.* [kɪndɔbet] **kindɛr'bɛt** *m.* (Đurđ, Kal), **kindɛr'be:t** (Mol, Vir) dječji krevetić

njem. ɒ > hrv. ɛr /	njem. – d – ɒ –	> hrv. – d – ɛr –
---------------------	-----------------	-------------------

Kipfel *n.* (*bav.*, *aust.*) [kɪpf̥l̩] **k'iflin** *m.*, **kifl'i:nec** *m. dim.* (Đurđ, Ferd, Mol, Vir), **kiflj'i:nec** (PS), **k'i:fla** (Vir /*gosp.*/) roščić (kolač)

njem. pf > hrv. f /	njem. – ɪ – pf – ɪ –	> hrv. – i – f – l –
njem. ɪ > hrv. lin /	njem. – pf – ɪ #	> hrv. – f – lin #
njem. ɪ > hrv. ljin /	njem. – pf – ɪ #	> hrv. – f – ljin #
njem. ɪ > hrv. la /	njem. – pf – ɪ #	> hrv. – f – la #

Kiste *f.* (2/3) [kɪstə] **k'ištra** *f.* (Ferd, Vir, PS, Đurđ, Kal), **škat'ulja** (Mol, Vir) (b-1a) kutija

njem. s > hrv. š /	njem. - i - s - t -	> hrv. - i - š - t -
njem. ə > hrv. ra /	njem. - t - ə #	> hrv. - t - ra #

Kitt *m.* (2) [kɪt] **k'it** *m.* (Pod) (b-1) sredstvo za spajanje

kitten (2) [kɪt-] (Pod) **kit'ati** *imp.*, **zakit'ati** *perf.* (b-1) spajati kitom

Klafter *f.* (2/3) [klaftɔ] **kl'after** *m.* (Pod) 1) (b-1a) hvat, stara mjera za duljinu; 2) (b-1b) mjera za količinu drva; 3) dulji drveni štap; **lag'ati na kl'aftrę** jako lagati

njem. ɒ > hrv. er /	njem. - t - ɒ #	> hrv. - t - er #
---------------------	-----------------	-------------------

Klavier *n.* (2) [kla'vi:ɔ] **glav'e:r** *m.* (Đurđ, PS, Mol), **glav'i:r** (Kal) (b-1) glasovir

njem. k > hrv. g /	njem. # k - l -	> hrv. # g - l -
njem. i: > hrv. e /	njem. - v - i: - ɒ #	> hrv. - v - e - r #
njem. ɒ > hrv. r /	njem. - v - i: - ɒ #	> hrv. - v - e - r #

Kleid *n.* [klaɪd] **kl'a:jda** *f.* (samo Đurđ) haljina

njem. ai > hrv. aj /	njem. - l - ai - d #	> hrv. - l - aj - d -
njem. Ø > hrv. a /	njem. - d - Ø #	> hrv. - d - a #

Klemme *f.* (3/4) [klɛmə] **kl'ę:ma** *f.* (Đurđ, Kal, Ferd, PS, Vir), **kl'e:ma** (Mol) (b-1a) stezaljka, štipaljka

njem. ə > hrv. a /	njem. - m - ə #	> hrv. - m - a #
--------------------	-----------------	------------------

Klinge *f.* (2/3) [klɪŋə] **kl'i:nga** *f.* (Đurđ, Mol, Vir) (o-1a) oštrica noža

njem. ŋ > hrv. ng /	njem. - i - ŋ - ə #	> hrv. - i - ng - a #
njem. ə > hrv. a /	njem. - ŋ - ə #	> hrv. - ng - a #

Klistier *n.* [klɪs'ti:ɔ] **glɪst'e:r** *m.* (Đurđ, Kal), **krist'e:r** (PS), **kristr'e:r** (Mol) uljevak za čišćenje crijeva

njem. k > hrv. g /	njem. # k - l -	> hrv. # g - l -
njem. Ø > hrv. r /	njem. - t - Ø - i: -	> hrv. - t - r - e -
njem. i: > hrv. e /	njem. - t - i: - ɒ #	> hrv. - t - e - r #
njem. ɒ > hrv. r /	njem. - i: - ɒ #	> hrv. - e - r #

klopfen (8/9) [klɔpf-] **klo:p'ati** *imp.* (Pod), **klop'iti** *perf.* (Pod) 1) (b-1a) kucati; 2) (o-1d) mutiti npr. jaja; 3) (b-2) udarati (o predmetima); **klo:fati** *imp.*, **sklo:f'ati** *perf.* (Đurđ), **klo:p'ati** (Ferd, Vir, PS, Kal), **spra:š'iti**, **st'o:či** (Mol) (b-1g) očistiti lupanjem; **klo:pal'ica** *f.* (Vir) mlatilo, isprašivač

njem. pf. > hrv. f /	njem. - ɔ - pf -	> hrv. - o - f -
njem. pf > hrv. p /	njem. - ɔ - pf -	> hrv. - o - p -

Klopper *m.* (1/2) [klɔpɔ] **kl'o:fɔr** *m.* (Ferd, Đurđ, Vir), **kl'o:pɔr** (PS), **pr'a:ljka** (Mol), **klo:pal'ica** (Vir) (b-1) mlatilo, isprašivač

njem. pf > hrv. f /	njem. - ɔ - pf - ɒ #	> hrv. - o - f - ɛr #
njem. pf > hrv. p /	njem. - ɔ - pf - ɒ #	> hrv. - o - p - ɛr #
njem. ɒ > hrv. ɛr /	njem. - pf - ɒ #	> hrv. - f - ɛr #

Kloster *n.* (4/5) [klostɔ] **kl'ošter** *m.* (Pod /zast./) (b-1a) samostan; **Kl'ošter** *top.* Kloštar Podravski

njem. s > hrv. š /	njem. - ɔ - s - t -	> hrv. - o - š - t -
njem. ɔ > hrv. er /	njem. - t - ɔ #	> hrv. - t - er #

knapp *adj.* [knap] **kn'ap** *adj.* (Pod) 1) (b-1) nedovoljan (npr. novac, vrijeme); 2) (b-5) tiješan (o odjeći)

Knödel *m.* (*reg., posebno jnj., austr.*) [knø:dɫ] **kn'e:mlin** *m.* (Đurđ, Kal, Ferd), **kn'e:dlin** (Đurđ), **k'e:glin** (Vir), **kn'e:gljin** (PS) (o) valjušak, okruglica; **got'ati kne:glę** ne govoriti ništa zbog srama ili neugode

njem. d > hrv. g /	njem. - n - ø: - d -	> hrv. n - e - g -
njem. n > hrv. Ø /	njem. # k - n - ø: -	> hrv. # k - Ø - e -
njem. ø: > hrv. e /	njem. - n - ø: - d -	> hrv. n - e - g -
njem. ʃ > hrv. lin /	njem. - d - ʃ #	> hrv. - g - lin #
njem. ʃ > hrv. ljin /	njem. - d - ʃ #	> hrv. - g - ljin #

Köder *m.* [kø:dɔ] **k'ę:đer** *m.* (o-1) mamac za ribolov

njem. ø: > hrv. e /	njem. # k - ø: - d -	> hrv. # k - ę - d -
njem. ɔ > hrv. ę /	njem. - d - ɔ #	> hrv. - d - ę #

Koffer *m.* (5) [kɔfɔ] **k'ufęer** *m.* (Pod) (b-1) kovčeg; **putuv'ati kak k'ufęer** putovati bez zanimanja za ono što se vidi; **pun mi je k'ufęer!** (*vulg.*) izraz ljutnje; **kufer'a:š** *m.*, **dotęp'ęnec** *m.* (*pogr.*) pridošlica, dotepenac; ☹ (Vir) Došli s' o kufer'a:ši, al so se okrzlj' ali b' olję nek n'aši Vir'ovci zemlj' o:m.

njem. ɔ > hrv. u /	njem. # k - ɔ - f -	> hrv. # k - u - f -
njem. ɔ > hrv. ę /	njem. - f - ɔ #	> hrv. - f - ę #

Kohl *m.* (2/3) (*srvnj.* kol, koell(e)) [ko:l] **k'ę:jl** *m.* (Đurđ), **k'ę:lj** *m.* (Ferd, Kal, PS), **k'e:lj** (Vir) (b-1a) vrsta povrća

njem. o: > hrv. ę /	njem. # k - o: - l #	> hrv. # k - ę - lj #
njem. o: > hrv. e /	njem. # k - o: - l #	> hrv. # k - e - lj #
njem. l > hrv. lj /	njem. - o: - l #	> hrv. - e - lj #
njem. l > hrv. jl /	njem. - o: - l #	> hrv. - e - jl #

Kommodschuh *m.* [kɔ'mo:tʃu:] **komuč'uj** *m.* (Đurđ/Tom) vrsta cipele

njem. o: > hrv. u /	njem. - m - o: - t -	> hrv. - m - u - č -
njem. t > hrv. Ø /	njem. - o: - t - ʃ -	> hrv. - u - Ø - č -
njem. Ø > hrv. j /	njem. - u: - Ø #	> hrv. - u - j #

Korb *m.* (4/12) [kɔrp] **k'o:rpa** *f.*, **ko:rp'ica** *f.* (Pod) košara; **dob'iti (od nek'oga) ko:rp'ico** biti odbijen; **d'ati (nek'omu) ko:rp'ico** odbiti

njem. Ø > hrv. a /	njem. - p - Ø #	> hrv. - p - a #
--------------------	-----------------	------------------

Kost *f.* (1/2) [kɔst] **k'o:šta** *f.* (Pod) (b-1b) prehrana

njem. s > hrv. š /	njem. - ɔ - s - t #	> hrv. - o - š - t -
njem. Ø > hrv. a /	njem. - t - Ø #	> hrv. - t - a #

kosten (2) [kɔst-] **ko:št'ati** *perf.* (Pod) (b-1a) kušati

njem. s > hrv. š /	njem. - ɔ - s - t -	> hrv. - o - š - t -
--------------------	---------------------	----------------------

²**kosten** (2/3) [kɔst-] **ko:št'ati** *imp.* (Pod) (b-1a) stajati, imati određenu cijenu

njem. s > hrv. š / njem. - ɔ - s - t # > hrv. - o - š - t -

Kragen *m.* (4/6) [kra:gn̩] **kr'a:glin** *m.* (Ferd, Đurđ, Vir, Kal), **kr'a:gljin** (Mol), **kr'a:jglin** (PS) (b-1) ovratnik

njem. Ø > hrv. j / njem. - a - Ø - g - > hrv. - a - j - g -
 njem. ŋ > hrv. lin / njem. - g - ŋ # > hrv. - g - lin #
 njem. ŋ > hrv. ljin / njem. - g - ŋ # > hrv. - g - ljin #

Kram *m.* [kra:m] **kr'a:ma** *f.* (Pod) loša roba

njem. Ø > hrv. a / njem. - m - Ø # > hrv. - m - a #

Kramer *m.* (*reg.*) *sin. prema:* **Krämer** (2/3) [kra:m̩] **kr'a:mar** *m.* (Pod) (O-a) (*pogr.*) prodavač sitnih potrepština; ☹ (Vir): Kra:mar' i so d'ošli i prod'a:jo.

njem. ɒ > hrv. ar / njem. - m - ɒ # > hrv. - m - ar #

Krampen *m.* (2) (*bav.-austr.*) [kramp̩] **kr'amp** *m.* (Pod) (b-2, *bav.-austr.*) trnokop; **kramp'ati** *imp.* (Pod), **nakrampat'i** *se* *perf. refl.* teško raditi (Pod); ☹ (Ferd): Nakr'a:mpam se c'e:l d'en kaj vu:st'anem.

njem. ŋ > hrv. Ø / njem. - p - ŋ # > hrv. - p - Ø #

Krampus *m.* (*bav. i austr.*) [krampus] **kr'ampus** *m.* (Pod) u obliku vruga stilizirani pratitelj sv. Nikole

Krenzeljungfer *m.* [krɛnts̩-] **klɛncɛr'ica** *f.* (Đurđ, Kal, PS, Ferd), **klincɛr'ica** (Vir) djeveruša u svatovima; **kl'ɛncɛr** *m.* (Đurđ, Kal, PS, Ferd /*nov.*, *prije:* **zastavn'iki** /), **kl'incɛr** (Mol) djever u svatovima

njem. r > hrv. l / njem. # k - r - ε - > hrv. # k - l - e -
 njem. ɪ > hrv. ɛr / njem. - ts - ɪ - > hrv. - c - ɛr #

Krapfen *m.* [krapfn̩] **kr'affjin** *m.* (PS), **kr'affin** (Vir /*gosp.* /, Kal 'k'ola:č z rupic'o:m') vrsta kolača, pokladnica

njem. pf > hrv. f / njem. - a - pf - ŋ # > hrv. - a - f - lin #
 njem. ŋ > hrv. lin / njem. - pf - ŋ # > hrv. - f - lin #
 njem. ŋ > hrv. ljin / njem. - pf - ŋ # > hrv. - f - ljin #

Kredenz *f.* (*zast.*) [kre'dents̩] **krɛd'ɛnec** *m.* (Pod) (o) kuhinjski ormar

njem. Ø > hrv. e / njem. - n - Ø - ts # > hrv. - n - e - c #

Kreide *f.* [kraidɐ] **kr'a:jda** *f.* kreda (Pod)

njem. ai > hrv. aj / njem. - r - ai - d - > hrv. - r - aj - d -
 njem. ə > hrv. a / njem. - d - ə # > hrv. - d - a #

Kreuzer *m.* (3) [krɔyts̩] **kr'ajcar** *m.* (Đurđ, Ferd, PS), **kr'ejcar** (Mol), **kr'ajcɛr** (Vir) (b-3) (*pov.*) novčić s iskovanim križićem, raširen od 13. do 19. stoljeća u južnoj Njemačkoj, Austriji i Švicarskoj; **krajc'a:rec**

njem. ɔy > hrv. aj / njem. - r - ɔy - ts - > hrv. - r - aj - c -
 njem. ɔy > hrv. ɛ / njem. - r - ɔy - ts - > hrv. - r - ej - c -
 njem. ɒ > hrv. ar / njem. - ts - ɒ # > hrv. - c - ar #
 njem. ɒ > hrv. ɛr / njem. - ts - ɒ # > hrv. - c - ɛr #

kreuzen (7) [krøyts–] **krajcat’i** *se imp. refl.* (Pod) (b–3) mimoilaziti se

njem. øy > hrv. aj / njem. – r – øy – ts – > hrv. – r – aj – c –

Krügel *n.* (*ist.–austr.*) [kry:gl̩] **kr’iglin** *m.* (Đurđ, Kal, Ferd, PS /Maresić 1996: 178), **kr’igljin** (PS), **kr’egljjin** (Vir, Mol) stakleni vrč za vodu, pivo; **kr’i:gla**

njem. y: > hrv. i / njem. – r – y: – g – > hrv. – r – i – g –
 njem. y: > hrv. e / njem. – r – y: – g – > hrv. – r – e – g –
 njem. ɫ̩ > hrv. lin / njem. – g – ɫ̩ # > hrv. – g – lin #
 njem. ɫ̩ > hrv. ljin / njem. – g – ɫ̩ # > hrv. – g – ljin #

Krumpire *f.* (*dijal. austr.*) [krompi:rə] **krump’e:r** *m.* (Ferd, Kal, Đurđ, PS), **kromp’e:r** (Mol, Vir) krumpir; **kromp’e:ric**, **kromp’e:rov**

njem. u > hrv. o / njem. – r – u – m – > hrv. – r – o – m –
 njem. i: > hrv. e / njem. – p – i: – r – > hrv. – p – e – r –
 njem. ə > hrv. Ø / njem. – r – ə # > hrv. – r – Ø #

Kühler *m.* (¼) [ky:l̩b] **k’ilər** *m.* (Pod) (b–1a) hladnjak motora; ☹ (Vir): Pustil mi je k’ilər, pa smo ga auzble:nd’ali.

njem. y: > hrv. i / njem. # k – y: – l – > hrv. # k – i – l –
 njem. ɒ > hrv. ɛr / njem. – l – ɒ # > hrv. – l – ɛr #

Kunst *f.* (2) [kʊnst] **k’umst** *m.* (Pod), **k’unst** (Kal) (b–2) vještina, spretnost; ☹ (PS): To je k’umst – nemr’eš se v okr’u:glji kuj’inji f kut posr’ati.; ☹ (Kal): O:, pak to ne k’unst naprav’iti.

njem. n > hrv. m / njem. – u – n – s – > hrv. – u – m – s –

Kuppelei *f.* [kopə’lai] **kupl̩ɛr’aj** *m.* (Pod) javna kuća; ☹ (Kal /pučkoetim.): ‘gde se ok’upę d’ečki i d’eklę’.

njem. ə > hrv. Ø / njem. – p – ə – l – > hrv. – p – Ø – l –
 njem. Ø > hrv. ɛr / njem. – l – Ø – ai # > hrv. – l – ɛr – aj #
 njem. ai > hrv. aj / njem. – l – Ø – ai # > hrv. – l – ɛr – aj #

Kupplung *f.* (3/5) [kuplʊŋ] **k’uplung** *m.* (Pod) (b–3a) spojnica, kvačilo

njem. ŋ > hrv. ng / njem. – u – ŋ # > hrv. – u – ng #

Kurbel *f.* [kurb̩l̩] **k’urbla** *f.* (Pod) ručica na motoru, obrtaljka

njem. ɫ̩ > hrv. la / njem. – b – ɫ̩ # > hrv. – b – la #

kurbeln (4/7) [kurb̩l̩–] **kurb̩l’ati** *imp.* (Pod) (b–1a) okretati ručicu na motoru; stavljati motor u pogon

njem. ɫ̩ > hrv. l / njem. – b – ɫ̩ – > hrv. – b – l –

Kurzschluß *m.* [kortsʃlʊs] **k’uršlus** *m.* (Đurđ, Ferd), **k’uršljus** (Mol), **šlj’us** (Vir) kratki spoj; (Vir): F šlj’usu ti je str’uja.

njem. ts > hrv. Ø / njem. – r – ts – ʃ – > hrv. – r – Ø – š –
 njem. l > hrv. lj / njem. – ʃ – l – u – > hrv. – š – lj – u –

kusch! *interj.* (1/2) (*austr., nepristojno*) [kuʃ] **k'uš!** *interj., adj. & adv.* (Pod) povik nekome da zašuti; ☹ (Đurđ): B'odi k'uš!; ☹ (Vir): K'uš, jeļ boš d'obil po lamp'a:j.

Kuß *m.* [kus] **k'ušljec** *m.* (Vir), **k'ušlec** (Đurđ) poljubac

njem. s > hrv. š / njem. – u – s # > hrv. – u – š –

küssen (1/2) [kʏs–] **kušn'oti** *perf.* (Pod), **kušuv'ati** *imp. iter.* (Đurđ, Ferd, PS), **košuv'ati** *imp. iter.* (Vir, Mol) (o–a) (po)ljubiti; **kušuv'a:nec** *m.* (Đurđ), **ku:š'anec** (Kal) društvena igra u kojoj se dvoje igrača različitoga spola poljubi onoliko puta koliko se okrenu licima na istu stranu; **kušov'ati**, **kušv'ęnję**, **skušovat'i sę**, **skušuvat'i sę**, **skušuvava:t'i sę**

njem. ʏ > hrv. u / njem. # k – ʏ – s – > hrv. # k – u – š –
 njem. ʏ > hrv. o / njem. # k – ʏ – s – > hrv. # k – o – š –
 njem. s > hrv. š / njem. – ʏ – s – > hrv. – u – š –

L

Lack *m.* (3/4) [lak] **l'ak** *m.* (Pod) (b–1) rastopina smole koja se nanosi na neku površinu radi sjaja i zaštite; **lak'ę:ni** *adj.* koji se odnosi na predmet od sjajne kože

lackieren (4) [laki:r–] **lake:r'ati** *imp.* (Pod) premazati lakom

njem. i: > hrv. e / njem. – k – i: – r – > hrv. – k – e – r –

Lade *f.* (5) [la:də] **l'a:dlin** *m.* (Pod) (b–1) ladica; **lad'ica** *f.* (Pod) dio namještaja

njem. ə > hrv. lin / njem. – d – ə # > hrv. – d – lin #

Lager *n.* (6/11) [la:gɔ] **l'a:gęr** *m.* (Pod) 1) (b–3a) skladište; ♦ **im'ati na la:g'ęru** imati u skladištu; ☹ (Vir): 'Idi na l'a:gęr, dopęl'aj si vugl'ęna. 2) (b–5a / *tehn./*) ležaj

njem. ɔ > hrv. ęr / njem. – g – ɔ # > hrv. – g – ęr #

Lärm *m.* [lɛrm] **l'a:rma** *f.* (Pod) buka

njem. ε > hrv. a / njem. # l – ε – r – > hrv. # l – a – r –
 njem. Ø > hrv. a / njem. – m – Ø # > hrv. – m – a #

lärmen [lɛrm–] **la:rm'ati** *imp.* (Pod) bučiti, stvarati buku; ☹ (Vir): Al l'a:rmaš, sm'a:nji sę m'alo.

njem. ε > hrv. a / njem. # l – ε – r – > hrv. # l – a – r –

Laube *f.* (2/4) [laubə] **l'o:pa** *f.* (Pod) (o–1a) prostorija u gospodarskoj zgradi koja služi kao spremište oruđa

njem. au > hrv. o / njem. # l – au – b – > hrv. # l – o – p –
 njem. b > hrv. p / njem. – au – b – ə # > hrv. – o – p – a #

laufen (16/31) [lauf–] **la:f'ati** *imp.* (Pod) skitati se; **zalaufat'i sę** (Zub)

njem. au > hrv. a / njem. # l – au – f – > hrv. # l – a – f –

Laufgraben *f.* [laufgra:bŋ] **laufgr'aba** *f.* (PS, Ferd), **lauvgr'aba** (Mol) prokop na obrambenoj liniji kojim se povezuje bojišnica s drugim lokacijama

njem. au > hrv. au /	njem. # l – au – f –	>	hrv. # l – au – f –
njem. f > hrv. v /	njem. – au – f – g –	>	hrv. – au – v – g –
njem. ŋ > hrv. a /	njem. – b – ŋ #	>	hrv. – b – a #

ledig *adj.* (2) [le:diç] **I'ç:dik** *adj.*, **lęd'içen** *adj.* (Pod), **led'içen** (Kal) (b–1) neoženjen

njem. e: > hrv. ě /	njem. # l – e: – d –	>	hrv. # l – ě – d –
njem. ç > hrv. k /	njem. – i – ç #	>	hrv. – i – k #
njem. ç > hrv. č /	njem. – i – ç #	>	hrv. – i – č –

Lehrbub *m.* (*gnj., austr., švic.*) [le:rbub] **I'ęrupuj** *m.* (Đurđ) naučnik, šegrt; **I'ęrupuh** (Mol /*pov.*/) ždrijebac

njem. b > hrv. p /	njem. – u – b #	>	hrv. – u – p #
njem. b > hrv. j /	njem. – u – b #	>	hrv. – u – j #
njem. e: > hrv. ě /	njem. # l – e: – r –	>	hrv. # l – ě – r –

Leib(l) *n.* (*dijal.*) [laib–] **I'a:jbec** *m.* (Pod) prsluk

njem. ai > hrv. aj /	njem. # l – ai – b –	>	hrv. # l – aj – b –
----------------------	----------------------	---	---------------------

Leit (Schmeller I: 1258, 1529) [lait] **I'ajt** *m.* (Pod) drvena posuda u kojoj se drži žito, brašno i sl.

njem. ai > hrv. aj /	njem. # l – ai – t #	>	hrv. # l – aj – b #
----------------------	----------------------	---	---------------------

² **Leiter** *f.* [laitv] **I'o:jtra** *f.*, **lo:jtr'ica** *f. dim.* (Pod) ljestve

njem. ai > hrv. oj /	njem. # l – ai – t –	>	hrv. # l – oj – t –
njem. v > hrv. Ø /	njem. – t – v #	>	hrv. – t – ra #

liefern (3/4) [li:fv–] **lifr'ati** *imp.* (Pod), **lifęruv'ati** *imp.* (Đurđ) dostavljati, trgovati; **dolifr'ati, zlifr'ati, zlifęruv'ati, lifęruv'a:jnę**

njem. v > hrv. r /	njem. – f – v –	>	hrv. – f – r –
njem. v > hrv. ę /	njem. – f – v –	>	hrv. – f – ę – r –

Lieferant *m.* [li:řarant] **lifęr'ant** *m.* (Đurđ, Mol /*nov.*/) dostavljač, trgovac

njem. ə > hrv. ě /	njem. – f – ə – r –	>	hrv. – f – ě – r –
--------------------	---------------------	---	--------------------

Lorbeer *m.* (3) [lɔrbe:r] **I'orbęr** *m.*, (Đurđ, Kal, Ferd, Vir), **I'orbek** (PS, Mol) (b–2) lovor

njem. e: > hrv. ě /	njem. – b – e: – r #	>	hrv. – b – ě – r #
---------------------	----------------------	---	--------------------

löten (2) [lɔ:t–] **lo:t'ati** *imp.* (Pod), **prilo:t'ati** *perf.*, **zalo:t'ati** *perf.* (Pod) (b–1) lemiti; **lo:tal'ica** *f.* (Vir) lemilica; **olo:ta't'i sę** *imp. refl.* (Đurđ) uprljati se, umrljati se

njem. ø: > hrv. o /	njem. # l – ø: – t –	>	hrv. # l – o – t –
---------------------	----------------------	---	--------------------

Luft *f.* (4/5) [luft] **I'uft** *m.* (Pod) 1) (b–1) zrak; 2) (o–4) slobodni prostor između strojnih elemenata; **lufte:rit'i sę** *imp. refl. stil.* ljenčariti, skitati; **I'ufter** *m.* lijenčina; **lufter'aj** *m.* ljenčarenje

Luftbremse *f.* [luftbręmsə] **luftr'ę:nzęr** *m.* (Đurđ) (O) lijenčina, ništarija; (Zub) **luftr'e:mzęr**

njem. m > hrv. n /	njem. – r – ę – m –	>	hrv. – r – ě – n –
--------------------	---------------------	---	--------------------

lüften (3/4) [lyft–] **luft’ati** *imp.* (Pod), **razluft’ati** *perf.*, **zluf’tati** *perf.*, **spręluftat’i** *sę perf. refl.* (Pod) 1) (b–1a) (pro)zračiti; 2) (b–1b) izložiti zraku; ~ **sę** *imp. refl.* ljenčariti, skitati

njem. y > hrv. u / njem. # l – y – f – > hrv. # l – u – f –

Luftreise *f.* Flugreise [luftraizə] ***luft’ajzē** *m.*, ♦ **’i:ti na luft’ajzē** (Pod) izbivati iz kuće; **luft’ra:jzēr** *m.*, **luft’ra:jzēr’ica** *f.* (Pod) lijenčina

njem. ai > hrv. aj / njem. – r – ai – z – > hrv. – r – aj – z –
njem. ə > hrv. ę / njem. – z – ə # > hrv. – z – ę #

lumpen (2) [lump–] **lu:mp’ati** *imp.* (Đurđ, Mol), **lumpuv’ati** *imp.* (Ferd, Kal, PS, Vir, Mol /*gosp./*) (b–1) bančiti; **lu:mp’ajņē** *n.*

Lutheraner *m.* [lutə’ra:nə] **lutor’a:n** *m.* (Pod) 1) (O) nevjernik; 2) evangelik

njem. ə > hrv. o / njem. – t – ə – r – > hrv. # – t – o – r –
njem. ɒ > hrv. Ø / njem. – n – ɒ # > hrv. – n – Ø #

M

malen (5) [ma:l–] **ma:jl’ati** *imp.* (Đurđ /*st./*), **ma:lj’ati** *imp.* (Pod) (o–3a) krečiti zidove; ~ **sę** *imp. refl.* (b–4) šminkati se; **nama:jl’ati**, **nama:jlat’i** *sę*, **oma:jl’ati**, **zma:jl’ati**

njem. l > hrv. jl / njem. – a – l – > hrv. – a – jl –
njem. l > hrv. lj / njem. – a – l – > hrv. – a – lj –

Maler *m.* (2) [ma:lɔ] **m’a:ljār** *m.* (Đurđ /*st./*), **m’a:ljar** (Pod) (o–1) soboslikar; **majlar’ija**, **ma:lj’arski**

njem. l > hrv. jl / njem. – a – l – > hrv. – a – jl –
njem. l > hrv. lj / njem. – a – l – > hrv. – a – lj –
njem. ɒ > hrv. ar / njem. – l – ɒ # > hrv. – lj – ar #

Mantel *m.* (8) [mantl̩] **m’antlin** *m.* (Pod) 1) (b–3) vanjska guma na kotaču bicikla; 2) (Ferd) dugi kaput

njem. ɪ̯ > hrv. l / njem. – t – ɪ̯ # > hrv. – t – lin #

mar(i)ha *f.* (*stvnj.*) **m’a:rha** *f.* (Vir), **m’a:rva** *f.* (Đurđ, Kal, Ferd, PS) stoka, blago; **marv’i:nski**, **marš’ę:či**

njem. h > hrv. v / njem. – r – h – a # > hrv. – r – v – a #

Masche *n.* (*austr.*) [maʃə] **m’ašlin** *m.* (Ferd, Kal, Vir, Đurđ), **m’ašljın** (PS, Mol), **m’a:šla** (Mol /*gosp./*) (b) ukrasna vrpca za kosu; **m’ašlek**

njem. ə > hrv. lin / njem. – ʃ – ə # > hrv. – š – lin #
njem. ə > hrv. ljin / njem. – ʃ – ə # > hrv. – š – ljin #
njem. ə > hrv. la / njem. – ʃ – ə # > hrv. – š – la #

Maschine *f.* (4/8) [maʃi:nə] **maši:n’ati** *imp.* (Kal, PS, Mol) vršiti žito vršilicom; **maši:n’ajņē**

Maschinenhaus *n.* [maʃi:n̩haus] **mašin'auz** *m.* (PS, Kal, Ferd), **mašinh'auz** (Mol, Vir) strojarnica

njem. ŋ > hrv. Ø /	njem. - n - ŋ - h -	>	hrv. - n - Ø - h -
njem. h > hrv. h /	njem. - ŋ - h - au -	>	hrv. - Ø - h - au -
njem. au > hrv. au /	njem. - h - au - s #	>	hrv. - h - au - z #
njem. s > hrv. z /	njem. - au - s #	>	hrv. - au - z #

Medizin *f.* (2) [medi'tsi:n] **męduc'i:n** *m.* (Đurđ /pov./), **mędic'i:n** (Kal) (b-2) lijek

njem. i > hrv. u /	njem. - d - i - ts -	>	hrv. - d - u - c -
--------------------	----------------------	---	--------------------

Mehl *n.* (2) [me:l] **m'ę:jlja** *f.* (Đurđ), **m'ę:lja** *f.* (Pod) (b-1) brašno

njem. l > hrv. jl /	njem. - e - l - Ø #	>	hrv. - e - jl - a #
njem. l > hrv. lj /	njem. - e - l - Ø #	>	hrv. - e - lj - a #
njem. Ø > hrv. a /	njem. - e - l - Ø #	>	hrv. - e - lj - a #

Mehrwertsteuer *f.* [mɛrvɛrtʃtɔʏp] **męrvęrtšt'ojer** *m.*, **męrvęřt'ojer** *m.*, **męvęřt'ojer** *m.*, **m'ęlvęl** *m.*, **m'ęvęř** *m.* (*idiol.*) porez na dodanu vrijednost u zemljama njemačkog govornog područja

njem. ɔʏ > hrv. oj /	njem. - t - ɔʏ - ɔ #	>	hrv. - t - oj - ęř #
njem. ɔ > hrv. ęř /	njem. - ɔʏ - ɔ #	>	hrv. - oj - ęř #
njem. t > hrv. Ø /	njem. - r - t - ʃ -	>	hrv. - r - Ø - š -
njem. r > hrv. l /	njem. - ε - r - v -	>	hrv. - e - l - v -
njem. r > hrv. Ø /	njem. - ε - r - v -	>	hrv. - e - Ø - v -
njem. r > hrv. l /	njem. - v - ε - r -	>	hrv. - v - e - l -

Meister *m.* (7/8) [maistɔ] **m'a:jstor** *m.* (Pod) 1) (b-1a) obrtnik koji je završio školovanje majstorskim ispitom; 2) (b-1b) netko tko radi kao majstor u poduzeću; **ma:jstor'ica** *f.* (Pod) majstorova supruga; **majstor'ija** *f.* (Pod) obrt; **ma:jstor'iti** *imp.* (Pod) 1) popravljati; 2) (*šalj. o maloj djeci*) igrati se stvarima koje nisu igračke; **ma:jst'orov**; **m'ęřter** *m.* (Pod) 3) (b-2) kvalitetan majstor; **męřtr'ija** *f.* (Pod) 1) obrtničko umijeće; 2) (Kal) alat; ☺ (Kal): J'u., kak ję sr'ęčen, dob'il ję c'e:lu męřtr'iju.; 3) (*šalj.*) muški spolni organ; ☺ (Vir): Otpřta t'i ję męřtr'ija. / Boř zg'ubil męřtr'ijo. ☺ (Ferd): Męřtrija / męřnica t'i ję otp'rta.; **męřt'e:rski**, **męřtr'ijski**

njem. ai > hrv. aj /	njem. # m - ai - s -	>	hrv. # m - aj - s -
njem. ɔ > hrv. or /	njem. - t - ɔ #	>	hrv. - t - or #
njem. ai > hrv. e /	njem. # m - ai - s -	>	hrv. # m - e - š -
njem. s > hrv. š /	njem. - ai - s - t -	>	hrv. - e - š - t -
njem. ɔ > hrv. er /	njem. - t - ɔ #	>	hrv. - t - er #

Mieder *n.* (2) [mi:ɔp] **m'i:ɔęř** *m.* (PS, Vir, Ferd) (b-1) steznik; (Tom/Đurđ) **m'i:ɔęř**

njem. ɔ > hrv. ęř /	njem. - d - ɔ #	>	hrv. - d - ęř #
---------------------	-----------------	---	-----------------

Mischung *f.* (2/3) [mɪʃʊŋ] **m'ęřung** *m.* (Pod) (b-2a) smjesa, mješavina (ne kao hrana, obično kod zidanja

njem. ɪ > hrv. e /	njem. # m - ɪ - ʃ -	>	hrv. # m - e - š -
njem. ŋ > hrv. ng /	njem. - ʊ - ŋ #	>	hrv. - u - ng #

Mistschaufel *f.* (*austr.*) [mɪstʃaufl̩] **meš'a:flin** *m.* (Kal, Đurđ), **miš'a:fl** (Vir, Đurđ), **lop'a:tka** *f.* (Vir), **lop'at'ica za smetj'ę:** *f.*, **lop'a:rka** *f.*, **smet'i:ljka** *f.* (Mol) lopatica za smeće; **meš'a:fel** *m.* (Ferd /*pučkotim.*) 'on'o: za me:š'ati šč'avo', lopatica za miješanje stočne hrane

njem. ɪ > hrv. e /	njem. # m – ɪ – s –	>	hrv. # m – e – š
njem. st > hrv. Ø /	njem. # m – ɪ – st – ʃ –	>	hrv. # m – e – Ø – š –
njem. au > hrv. a /	njem. # – ʃ – au – f –	>	hrv. – š – a – f –
njem. ɪ̇ > hrv. lin /	njem. – f – ɪ̇ #	>	hrv. – f – lin #
njem. ɪ̇ > hrv. l /	njem. – f – ɪ̇ #	>	hrv. – f – l #
njem. ɪ̇ > hrv. el /	njem. – f – ɪ̇ #	>	hrv. – f – el #

Möbel *n.* (2) [mø:b̩] **m'ę:blin** *m.* (Đurđ, Kal), **m'ę:bɛl** (Ferd, Mol, Vir), **m'e:blin** (PS); (b–1) namještaj; ☹ (Ferd): Dobil'a je velikoga m'ę:bla, bogat'a je.

njem. ø: > hrv. e /	njem. # m – ø: – b –	>	hrv. # m – e – b –
njem. ø: > hrv. ę /	njem. # m – ø: – b –	>	hrv. # m – ę – b –
njem. ɪ̇ > hrv. lin /	njem. – b – ɪ̇ #	>	hrv. – b – lin #
njem. ɪ̇ > hrv. ęl /	njem. – b – ɪ̇ #	>	hrv. – b – ęl #

Model *m.* (5) [mo:d̩] **m'o:dlin** *m.* (Đurđ, PS, Ferd /*nov.*), **mo:dl'icę** *pl. f.* (Kal), **fo:rm'icę** *pl. f.* (Vir, Mol, Ferd) (b–1, *reg.*) kalup za kolače

njem. ɪ̇ > hrv. lin /	njem. – d – ɪ̇ #	>	hrv. – d – lin #
njem. ɪ̇ > hrv. l /	njem. – d – ɪ̇ #	>	hrv. – d – l –

Montur *f.* (2) [mɔn'tu:ɐ] **mund'u:ra** *f.* (Kal, Ferd, PS, Đurđ), **mond'u:ra** *f.* (Mol, Vir) 1) odora; 2) (*šalj.*) odjeća, napose za određenu prigodu; **zmundule:rat'i sę** (Ferd), **omondu:rit'i sę** (Mol), **premundu:rit'i sę** (PS), **namundu:rit'i sę** (Kal /*pogr.*) *perf.* obući se na poseban način; ☹ (Mol): Kak se je l'e:po omond'u:ril.; ☹ (Kal): Al s'ę je namundu:r'ila.; **premundura:v'ati**

njem. ɔ > hrv. u /	njem. # m – ɔ – n –	>	hrv. # m – u – n –
njem. t > hrv. d /	njem. – n – t – u: –	>	hrv. – n – d – u –
njem. ɐ > hrv. ra /	njem. – u: – ɐ #	>	hrv. – u – ra #
njem. ɐ > hrv. l /	njem. – u: – ɐ #	>	hrv. – u – l –

Mörser *m.* (2/3) [mœrzɐ] **m'ęrzę** *m.* (Pod) 1) (b–2a) velikokalibarski top; 2) jaka i punašna osoba; **j'a:k** **kak m'ęrzę** vrlo jak

njem. œ > hrv. ę /	njem. # m – œ – r –	>	hrv. # m – ę – r –
njem. ɐ > hrv. ęf /	njem. – z – ɐ #	>	hrv. – z – ęf #

Mörtel *m.* [mœrt̩] **m'ort** *m.* žbuka; **mort'a:lka** *f.* (Đurđ, Kal, Ferd, Vir), **mort'a:ljka** (PS, Mol i: **ladi'ca**), posuda u kojoj se miješa žbuka

njem. œ > hrv. o /	njem. # m – œ – r –	>	hrv. # m – o – r –
njem. ɪ̇ > hrv. Ø /	njem. – t – ɪ̇ #	>	hrv. – t – Ø #

mörteln (1/2) [mœrt̩–] **zamort'ati** *imp.* (Đurđ, Ferd, Vir), **zaita:v'ati m'orta** (PS, Kal) (b–b) žbukati; ☹ (Vir): Zamortal'i smo pr'elo na h'i:ži. Videl s'ę je g'o:li c'igel.

njem. œ > hrv. o /	njem. # m – œ – r –	>	hrv. # m – o – r –
njem. ɪ̇ > hrv. Ø /	njem. – t – ɪ̇ –	>	hrv. – t – Ø –

Most *m.* (*anj.*, *austr.*, *švic.*) [mɔst] **m'ošt** *m.* (Pod) 1) alkoholni sok, uglavnom od grožđa; 2) (B) mlado vino

njem. s > hrv. š /	njem. – ɔ – s – t #	>	hrv. – o – š – t #
--------------------	---------------------	---	--------------------

Motor *m.* [mo:tɔr] (Đurđ, Vir, Ferd) **moto:r'ati** *imp.* vršiti žito vršilicom; **zmoto:r'ati**, **motor'a:š**; **motor'lji:n**

Mundstück *n.* (2/3) [montʃtyk] **m'uštuk** *m.* (Đurđ, Mol), **m'uštik** (Vir, Ferd), **g'umb** (PS), **pr'a:šnik** (Kal) (B-1) pisak na cijevi prskalice; **mušt'ikl** *m.*, (Vir), **m'uštuk** *f.* (PS), **ciga:r-n'ica** *f.* (Ferd, Kal, PS) (o-1b) držač cigarete

njem. nt > hrv. Ø /	njem. - u - nt - ʃ - t -	>	hrv. - u - Ø - š - t -
njem. ʏ > hrv. u /	njem. - t - ʏ - k #	>	hrv. - t - u - k #
njem. ʏ > hrv. i /	njem. - t - ʏ - k #	>	hrv. - t - i - k #
njem. nt > hrv. Ø /	njem. - u - nt - ʃ - t -	>	hrv. - u - Ø - š - t -
njem. ʏ > hrv. i /	njem. - t - ʏ - k - Ø #	>	hrv. - t - i - k - l #
njem. Ø > hrv. l /	njem. - k - Ø #	>	hrv. - k - l #

Muß *n.* [mus] (Pod) ♦ **pod m'us** *adv.* obvezno, prisilno; ☹ (Mol): Iš'el sem d'rva s'e:č pod m'us.

Muster *n.* (4) [mustɔ] **m'ustra** *f.* (Pod osim Vir), **m'uštra** *f.* (Vir, Mol /3. zn./) 1) (b-3) uzorak; 2) (B) (*neg.*) osoba upadljiva ponašanja; 3) (Mol /*pov.*/) vojna vježba; ☹ (Vir): Odrezal s'ëm ti ficl'ina / ficl'eka v du:č'anu kej boš v'idel m'uštro./ D'el ję tri fe:lję muštr'e: na z'i:d.; ☹ (Kal): On ję m'ustra kako:v m'u ję i joč'a: bil.

njem. ɒ > hrv. ra /	njem. - t - ɒ #	>	hrv. - t - ra #
---------------------	-----------------	---	-----------------

mustern (4/5) [mustɔ-] **muštr'ati** *imp.* (Pod) (B-2) dosađivati nekome, maltretirati nekoga

njem. s > hrv. š /	njem. # m - u - s -	>	hrv. # m - u - š -
njem. ɒ > hrv. r /	njem. - t - ɒ -	>	hrv. - t - r - V -

Mutter *f.* [mutɔ] **m'utę** *m.* (Đurđ, Ferd, Kal, Mol: /*st.*/) matica

njem. ɒ > hrv. ę /	njem. - t - ɒ #	>	hrv. - t - ę #
--------------------	-----------------	---	----------------

N

Nachtgeschirr *n.* [naxtgə'ʃɪr] **lokš'e:r** *m.* (Đurđ, Kal, PS, Vir, Ferd) noćna posuda

njem. n > hrv. l /	njem. # n - a - x -	>	hrv. # l - o - k -
njem. a > hrv. o /	njem. # n - a - x -	>	hrv. # l - o - k -
njem. x > hrv. k /	njem. - a - x - t -	>	hrv. - o - k - Ø -
njem. t > hrv. Ø /	njem. - x - t - gə -	>	hrv. - o - k - Ø -
njem. gə > hrv. Ø /	njem. - t - gə - ʃ -	>	hrv. - t - Ø - Ø -
njem. ɪ > hrv. e /	njem. - ʃ - ɪ - r #	>	hrv. - š - e - r #

Nachtkastl *m.* (*anj.*, *aust.*) [naxt'kastl] **natk'aslin** *m.* (Ferd, Mol, PS, Kal), **natk'asel** *m.* (Vir), **k'aslin** *m.* (Ferd) noćni ormarić

njem. x > hrv. Ø /	njem. - a - x - t	>	hrv. - a - Ø - t -
njem. t > hrv. Ø /	njem. - s - t - ʃ #	>	hrv. - s - Ø - lin #
njem. ʃ > hrv. lin /	njem. - t - ʃ #	>	hrv. - Ø - lin #
njem. ʃ > hrv. el /	njem. - t - ʃ #	>	hrv. - Ø - el #

Narr *m.* (3) [nar] \square **n'orc** *m.* (Pod) glupan, budala; \square **n'o:ri** *adj.* (Pod) lud; \square **no:r'eti** *imp.* (Pod) ludovati, neozbiljno se ponašati; \ominus (Vir): D'ela šp'ajza s t'o:ga d'ečka, n'e: on tak'o:v n'orc.; \square **n'o:rost, norcuv'a:jnę, nor'ija, ponor'eti, zno:r'eti**

njem. a > hrv. o / njem. # n - a - r # > hrv. # n - o - r -

Niet *m.* [ni:t] **n'e:t** *m.* (Pod) zakovica

njem. i: > hrv. e / njem. # n - i: - t # > hrv. # n - e - t #

nieten [ni:t-] **ne:t'ati** *imp.*, **zane:t'ati** *perf.* zakivati; \ominus (Vir): Otpala m'i je r'učka na k'a:nti, majstor mi j'o je zan'e:tal.

njem. i: > hrv. e / njem. # n - i: - t # > hrv. # n - e - t #

Nudel *f.* (5) [nu:d] **m'u:dlin** *m.* (Đurđ, Kal, Vir /st./, Mol, Ferd), **mu:dj'ini** *pl. m.* (PS, Mol), **šči:p'anci** *pl. m.* (Kal, Ferd, PS), **žličn'a:ki** *pl. m.* (Ferd) (o-1) okruglice u juhi

njem. n > hrv. m / njem. # n - u: - > hrv. # m - u -
 njem. ɿ > hrv. lin / njem. - d - ɿ # > njem. - d - lin #
 njem. ɿ > hrv. ljin / njem. - d - ɿ # > njem. - d - ljin #

Nummer *f.* (4/8) [nomɔ] \square **lum'ęra** *f.* (Đurđ, Kal, Mol), **lum'era** *f.* (PS, Vir), \square **num'era** *f.* (Ferd, Vir) (o-1a) (*Voj. kraj.*) kućebroj, broj kućne zadruga; \ominus (Mol): Ja sęm s'ę s pra:v'e: lumę'r'e: ož'ęnil. \blacklozen **Lum'ęra mu je ot'išla f p'ę:č.** Nema muških potomaka. \blacklozen **lum'ęra v'ajs** (Pod) svi, bez iznimke

njem. n > hrv. l / njem. # n - u - m - > hrv. # l - u - m -
 njem. ɔ > hrv. ę / njem. - m - ɔ - Ø # > hrv. - m - ę - a #
 njem. Ø > hrv. a / njem. - m - ɔ - Ø # > hrv. - m - ę - a #

nutzen (2/3) [nuts-] \square **nuc'ati** *imp.*, \square **ponuc'ati** *perf.*, \square **znuc'ati** *perf.* (Ferd, Kal /rijetko/, Mol, Đurđ, Vir) (B) (po)derati nošenjem; \ominus (Mol): Al si vr'a:žę zn'ucal to maj'ico.

O

Oberkellner *m.* [o:bd-] **'o:bęr** *m.* (Đurđ /gosp., pov., rijetko/) natkonobar

njem. ɔ > hrv. ę / njem. - b - ɔ - > hrv. - b - ę #

Oberin *f.* [o:bd-] **o:bę'ica** *f.* (Đurđ, Mol, PS, Ferd) 1) poglavarica samostana; 2) (Ferd) djevojka slobodnijega ponašanja

njem. ɔ > hrv. ę / njem. - b - ɔ - > hrv. - b - ę -

Oberlicht *n.* (1/3) [o:bɔliçt] **obr'l'ih** *m.* (Đurđ, Vir, Mol), **oberl'ikt** *m.* (Ferd), **oberl'ift** *m.* (Mol, PS), **obr'l'ift** *m.* (Kal) (b-1b) prozorčić koji služi za prozračivanje prostorije; \square **oberl'ih**

njem. ɔ > hrv. ę / njem. - b - ɔ - l - > hrv. - b - ę - l -
 njem. ɔ > hrv. r / njem. - b - ɔ - l - > hrv. - b - r - l -
 njem. ç > hrv. h / njem. - l - ç - t # > hrv. - i - h - t #
 njem. ç > hrv. f / njem. - l - ç - t # > hrv. - i - f - t #
 njem. ç > hrv. k / njem. - l - ç - t # > hrv. - i - k - t #

opfern *f.* (4) [ɔpfb-] \square **ofęrtuv'ati** *imp.* (Đurđ, Vir, Kal /3. značenje/), **opęrtuv'ati** *imp.* (Ferd, Mol, PS), **naopęrtuvat'i se** *perf. refl.* (Ferd) 1) (O-2) marljivo raditi, obavljati nešto;

2) (*šalj.*) raditi; 3) (b–2) (Kal) obavljati za nekoga kakve usluge; ☹ (Ferd): Denes s'ëm se naopertuv'ala.; ☹ (Kal): Al si bed'asta kaj 'očęš nek'omu ofęrtuv'ati.; ☹ (Mol): Boš t'i: sad opert' uval ž nj'e:m.

njem. pf > hrv. f /	njem. # ɔ – pf – ɒ –	>	hrv. # o – f – ę –
njem. pf > hrv. p /	njem. # ɔ – pf – ɒ –	>	hrv. # o – p – ę –
njem. ɒ > hrv. ę /	njem. – pf – ɒ – Ø –	>	hrv. – p – ę – t –
njem. Ø > hrv. t /	njem. – pf – ɒ – Ø –	>	hrv. – p – ę – t –

P

paar *indef. pron.* [pa:r] **p'a:r** *indef. pron.* (Pod) nekoliko

Paar *n.* (2) [pa:r] **p'a:r** *m.* (Pod) 1) (1a) dvoje usko povezanih ljudi; 2) (1b) dvije životinje koje spadaju zajedno; 3) (2) dvije stvari koje spadaju zajedno

Packerl *n.* (*austr.*) [pakɔl] **p'aklin** *m.* (Pod) pakovanje, paketić; ☹ (PS): p'aklin pam'uka, ☹ (Kal): p'aklin šib'i:c, ☹ (Mol, Ferd): p'aklin duh'a:na

njem. ɒ > hrv. Ø /	njem. – k – ɒ – l #	>	hrv. – k – Ø – lin #
njem. l > hrv. lin /	njem. – k – ɒ – l #	>	hrv. – k – Ø – lin #

Panzer *m.* (5) [pantɔɐ] **p'ancęr** *m.* 1) (B) (PS, Vir, Ferd) osigurač dovoda el. struje; 2) (B) (Mol) zaštitni vagon pred lokomotivom radi otkrivanja mina; 3. (Ferd) (B) vrsta topa; **pancęr'ica** *f.* (Vir, Đurđ /*nov.*) skijaška cipela

njem. ɒ > hrv. er /	njem. – ts – ɒ #	>	hrv. – c – er #
---------------------	------------------	---	-----------------

Parade *f.* (3/4) [paradə] **par'a:da** *f.* mimohod

njem. ə > hrv. a /	njem. – d – ə #	>	hrv. – d – a #
--------------------	-----------------	---	----------------

Paradeiser *m.* (*austr.*) [para'daizɔ] **parad'ajz** *m.* (Pod), **parad'a:zlin** *m.* (Mol) rajčica

njem. ai > hrv. aj /	njem. – d – ai – z –	>	hrv. – d – aj – z #
njem. ɒ > hrv. Ø /	njem. – z – ɒ #	>	hrv. – z – Ø #
njem. ɒ > hrv. lin /	njem. – z – ɒ #	>	hrv. – z – lin #

paradieren (2) [para'di:r–] **parade:r'ati** *imp.* 1) (b–1) hodati u mimohodu; 2) (B, *pren.*) nadmeno se kretati (kao u paradi); ☹ (Vir): 'Ima n'o:vo s'uknjo, otišl'a ję f s'ęlo parad'e:rat.

njem. i: > hrv. e /	njem. – d – i: – r –	>	hrv. – d – e – r –
---------------------	----------------------	---	--------------------

Pariser *m.* (*razg.*) (2) [pa:'rizɔ] **par'i:zęr** *m.* (Pod) (B) vrsta salame, “pariška kobasica”; možda prema: “Pariser Wurst” (Klaić, 1980)

njem. ɒ > hrv. ę /	njem. – z – ɒ #	>	hrv. – z – ę #
--------------------	-----------------	---	----------------

passen (7/14) [pas–] **pas'ati** *imp.* (Pod) 1) (b–1a) (o odjeći) odgovarati; (b–1b) slagati se u estetskom smislu, biti primjereno; (b–3a) odgovarati nečijoj predodžbi i biti stoga ugodno

Pech *n.* (3) [pęç] **p'ęh** *m.* (Pod) (b–2) nezgoda, nezgodna situacija; **pęh'ist** *m.* (Pod /*novije*l) osoba koju ne prati sreća

njem. ç > hrv. h /	njem. – ę – ç #	>	hrv. – e – h #
--------------------	-----------------	---	----------------

Pelz *m.* (3/4) [pɛlts] **p'ɛlc** *m.* (Ferd, Vir) (b–2) odjevni predmet od krzna

pelzen (*austr.*) [pɛlts–] **pɛlc'ati** *imp.*, **zapɛlc'ati** *perf.* (Pod /*nov.*; *st.*: **prɛsa:d'ati** *imp. iter.* / cijepiti; ☹ (Vir): Zapełcal'a sɛm p'uno jalž'e.; **p'ɛlcɛr** *m.* 1) (Đurđ) cijepljena biljka; Vir: **mlad'ica** *f.*; 2) (Đurđ) vrsta cvijeća; Vir: **j'a:lža** *f.*, Ferd: **puzav'ica** *f.*

Petersil *m.* (*austr., razg.*) [pɛtɔ'zi:l] **pɛtr'o:žil** *m.* (Đurđ, Kal, Vir), **pɛtr'o:žilj** (PS), **pɛtr'o:žij** (Mol) peršin

njem. ɔ > hrv. ro /	njem. – t – ɔ – z –	>	hrv. – t – ro – ž –
njem. z > hrv. ž /	njem. – ɔ – z – i –	>	hrv. – ro – ž – i –
njem. l > hrv. lj /	njem. – i: – l #	>	hrv. – i – lj #
njem. l > hrv. j /	njem. – i: – l #	>	hrv. – i – j #

Pfannkuchen *m.* [pfan–] (*mađ.* fank) **f'a:nki** *pl. m.* (Đurđ, Kal, Mol) vrsta kolača, pokladnica, krafne; (PS): **kr'aflnj** *m.*, (Mol /*gosp./*): **b'ufti** *pl. m.*, (Vir /*gosp./*): **kr'afnɛ** *pl. f.*

njem. pf > hrv. f /	njem. # pf – a –	>	hrv. # f – a –
---------------------	------------------	---	----------------

Pfarre *f.* (1/2) [pfarə] **f'ara** *f.* (Pod) (o–a) župa

njem. pf > hrv. f /	njem. # pf – a –	>	hrv. # f – a –
njem. ə > hrv. a /	njem. – r – ə #	>	hrv. – r – a #

Pfarrhof *m.* (*zast.*) [pfarho:f] **f'arof** *m.* (Pod) župni dvor, ured

njem. pf > hrv. f /	njem. # pf – a –	>	hrv. # f – a –
njem. h > hrv. Ø /	njem. – r – h – o: –	>	hrv. – r – Ø – o –

Pfeife *f.* (6/9) [pfaiə] **f'a:jfa** *f.* (Đurđ, Kal) 1) (b–1a) frula; 2) (b–2) lula; **fajf'a:š** *m.* (Mol) frulaš

njem. pf > hrv. f /	njem. # pf – ai –	>	hrv. # f – aj –
njem. ai > hrv. aj /	njem. # pf – ai – f –	>	hrv. # f – aj – f –
njem. ə > hrv. a /	njem. – f – ə #	>	hrv. – f – a #

pfeifen [pfai–] **fa:jf'ati** *imp.*, **zafa:jf'ati** *perf.* (Pod) 1) (B) svirati frulu; 2) (B) pušiti; ☹ (Ferd): F'a:jfa kaj sɛ kad'i.; ☹ (Vir): F'a:jfaš kaj sɛ za t'ɛbom kad'i. / Zafa:jf'al si s'ɛ st'a:-nɛ.

njem. pf > hrv. f /	njem. # pf – ai –	>	hrv. # f – aj –
njem. ai > hrv. aj /	njem. # pf – ai – f –	>	hrv. # f – aj – f –

Pflanze *f.* (2) [pfplants] **f'a:nci** *pl. m.* (Pod) (o–1) sadnice cvijeća, paprike ili rajčice, koje se kupuju i zatim sade u vrtu

njem. pf > hrv. f /	njem. # pf – l –	>	hrv. # f – l –
njem. ə > hrv. i /	njem. – ts – ə #	>	hrv. – c – i #

Pfund *n.* (2) [pfʊnt] **f'unt** *m.* (B) (Mol) komad

njem. pf > hrv. f /	njem. # pf – u –	>	hrv. # f – u –
---------------------	------------------	---	----------------

Pfusch *m.* [fʊʃ] **f'uš** *imp.* (Pod) (B) dodatni, neprijavljeni posao; **f'u:šar** *m.* 1) (PS, Ferd) loš stručnjak; 2) (Kal) neradnik, lijenčina

njem. pf > hrv. f /	njem. # pf – u –	>	hrv. # f – u –
---------------------	------------------	---	----------------

pfuschen (3) [fʊʃ-] **fu:š'ati** *imp.* (PS, Kal, Ferd), **fuša:r'iti** *imp.*, **sfu:š'ati** *perf.* (Ferd), **sfuša:r'iti** *perf.* (PS, Ferd, Vir; Mol i: 'molja:kati') raditi nešto brzo, površno i nemarno; ☹ (Vir): N'ikej n'e: d'obro nap'ravil, se: m'i je sfu:š'aril.

njem. pf > hrv. f / njem. # pf – u – > hrv. # f – u –

Pik *m.* (2) [pi:k] **p'ik** *m.* (Pod) (b–2) ♦ **im'ati p'ika na nek'oga** imati nekoga na zubu

Pinsel *m.* (5) [pinzɪ] **p'ę:nzlin** *m.* (Đurđ, Ferd, PS, Kal), **p'e:nzlin** *m.* (Vir, Mol) (b–1) kist, kičica

njem. i > hrv. e / njem. # p – i – n – > hrv. # p – e – n –
 njem. i > hrv. ę / njem. # p – i – n – > hrv. # p – ę – n –
 njem. ɪ > hrv. lin / njem. – z – ɪ # > hrv. – z – lin #

Plafond *m.* (2) [pla'fo:] **plaf'o:n** *m.* (Pod) (b–1) strop

njem. o: > hrv. on / njem. – f – o: # > hrv. – f – on #

Plattfuß *m.* [platfu:s] **blatf'u:z** *m.* (Ferd, Vir), **blanf'u:z** *m.* (PS, Kal, Mol) spušteno stopalo

njem. p > hrv. b / njem. # b – l – > hrv. # p – l –
 njem. s > hrv. z / njem. – u: – s # > hrv. – u – z #

Platz *m.* (6/7) [plats] **pl'ac** *m.* (Pod) 1) (b–1) veća ravna površina; 2) (b–6) raspoloživi prostor; 3) (B) u Đurđevcu naziv za tržnicu

plissieren [pli'si:r-] **plise:r'ati** *imp.* naborati suknju, haljinu; **plis'e:rka** *f.* (Vir) plisirana suknja

njem. i: > hrv. e / njem. – s – i: – r – > hrv. – s – e – r –

plündern (1/2) [plyndɐ-] **plindr'ati** *imp.*, **oplindr'ati** *perf.* (Đurđ), **plędr'ati** *perf.* (Kal, PS, Ferd), **oplindr'iti** *perf.* (Vir), **opklindr'iti** *perf.* (Mol) (b–b) krasti, pljačkati; ☹ (Vir): Oplindril m'ę je kaj mi je b'ilo f't'o:rbo i na p'o:t.; ☹ (Mol): Al m'ę je vr'a:že oplk'indril.

njem. Ø > hrv. k / njem. – p – Ø – l – > hrv. – p – k – l –
 njem. ʏ > hrv. i / njem. – l – ʏ – n – > hrv. – l – i – n –
 njem. ʏ > hrv. ę / njem. – l – ʏ – n – > hrv. – l – ę – n –
 njem. ɒ > hrv. r / njem. – d – ɒ – > hrv. – d – r – V

Plüsch *m.* [plyʃ] **pl'iš** *m.* (Pod) vrsta materijala

njem. ʏ > hrv. i / njem. – ʏ – ʃ # > hrv. – i – š #

Presse *f.* (3/6) [presə] **pr'eša** *f.* (Pod) (b–1a) tijasak; **pre:šn'ica** *f.* (Pod) prostor u klijeti u kojem se tiješti grožđe

njem. ε > hrv. e / njem. – r – ε – s – > hrv. – r – e – š –
 njem. s > hrv. š / njem. – ε – s – ə # > hrv. – e – š – a #
 njem. ə > hrv. a / njem. – s – ə # > hrv. – š – a #

pressen (3/8) [pres-] **preš'ati** *imp.*, **spreš'ati** *perf.* (Pod) 1) (b–1a) tiskati tako da se dobije plosnat oblik; 2) (b–1d) tiještiti

njem. ε > hrv. e / njem. – r – ε – s – > hrv. – r – e – š –
 njem. s > hrv. š / njem. – ε – s – ə – # > hrv. – e – š – a #

Preßwurst *f.* [presvorst] **pr'ę:zvušt** *m.* (PS, Kal, Mol), **pr'e:zmušt** *m.* (Ferd), **pre:zv'ušto** *n.* (Vir) tlačenica

njem. s > hrv. z /	njem. - ε - s - v -	>	hrv. - e - z - v -
njem. v > hrv. m /	njem. - s - v - u -	>	hrv. - z - m - u -
njem. r > hrv. Ø /	njem. - u - r - s -	>	hrv. - u - Ø - š -
njem. s > hrv. š /	njem. - u - r - s - t #	>	hrv. - u - š - t #
njem. Ø > hrv. o /	njem. - s - t - Ø #	>	hrv. - š - t - o #

Psyche *f.* (2/3) [psy:çə] **ps'i:ja** *f.* (Pod) (b-2, *austr.*) ormarić sa zrcalom u spavaćoj sobi

njem. y: > hrv. i /	njem. - s - y: - ç -	>	hrv. - s - i - j -
njem. ç > hrv. j /	njem. - y: - ç - ə #	>	hrv. - i - j - a #
njem. ə > hrv. a /	njem. - ç - ə #	>	hrv. - j - a #

Pumphose *f.* [pumpfo:zə] **pump'o:ze** *pl. f.* (PS, Kal, Mol, Vir), **pumper'ice** *pl. f.* (Mol / *gosp.*, Vir) vrsta hlača

njem. h > hrv. Ø /	njem. - p - h - o: -	>	hrv. - p - Ø - o: -
njem. ə > hrv. ě /	njem. - z - ə #	>	hrv. - z - ě #

Q

Quartier *n.* (3) [kvar'ti:r] **kvart'e:r** *m.* (b-1) smještaj, prenoćište; **kwarter'a:š** *m.* (PS, Vir), **kvart'e:rnik** *m.* (Mol, Ferd) stanar, osoba koja je negdje odsjela

njem. i: > hrv. e /	njem. - t - i: - r #	>	hrv. - t - e - r #
---------------------	----------------------	---	--------------------

R

Raspel *f.* [raspl̩] **r'a:špa** *f.* (Pod) turpija

njem. s > hrv. š /	njem. - a - s - p -	>	hrv. - a - š - p -
njem. ʃ > hrv. a /	njem. - p - ʃ #	>	hrv. - p - a #

raspeln [raspl̩-] **r'a:špati** *imp.* obrađivati turpijom

njem. s > hrv. š /	njem. - a - s - p -	>	hrv. - a - š - p -
njem. ʃ > hrv. Ø /	njem. - p - ʃ -	>	hrv. - p - Ø -

Raub *m.* (2) [raup] **r'aub** *m.* (Đurđ, Mol, Vir) (B) vrsta kartaške igre

njem. au > hrv. au /	njem. # r - au - p #	>	hrv. # r - au - b #
njem. p > hrv. b /	njem. - au - p #	>	hrv. - au - b #

Raubschütze *m.* [raupʃyt̩sə] **rapš'i:car** *m.* (Đurđ, Vir), **rapš'i:car** *m.* (Mol), **vrapš'i:car** *m.* (PS, Ferd), **vapš'i:car** *m.* (Kal) lovokradica; ⊕ (Kal): Vapš'i:car, on'a:j kaj lov'i: f š'umi, dr'otę podm'e:čę.

njem. Ø > hrv. v /	njem. # Ø - r - au -	>	hrv. # v - r - a -
njem. r > hrv. Ø /	njem. # Ø - r - au -	>	hrv. # v - Ø - a -
njem. au > hrv. a /	njem. # r - au - p -	>	hrv. # r - a - p -
njem. au > hrv. au /	njem. # r - au - p -	>	hrv. # r - au - p -
njem. ʏ > hrv. i /	njem. - ʃ - ʏ - ts -	>	hrv. - š - i - c -
njem. ə > hrv. ar /	njem. - ts - ə #	>	hrv. - c - ar #

Rauchfang *m.* (2) [rauxfaŋ] **r'a:fang** *m.* (Ferd /zast./) (b-2, austr.) dimnjak

njem. au > hrv. a /	njem. # r – au – x –	>	hrv. # r – a – f –
njem. x > hrv. Ø /	njem. – au – x – f –	>	hrv. – a – Ø – f –
njem. ŋ > hrv. n /	njem. – a – ŋ – k #	>	hrv. – a – ng – Ø #
njem. k > hrv. Ø /	njem. – a – ŋ – k #	>	hrv. – a – ng – Ø #

Rauchfangkehrer *m.* (austr.) [rauxfaŋ'ke:rə] **rafang'e:r** *m.* (Mol /zast./) dimnjačar

njem. au > hrv. a /	njem. # r – au – x –	>	hrv. # r – a – f –
njem. x > hrv. Ø /	njem. – au – x – f –	>	hrv. – a – Ø – f –
njem. ŋ > hrv. ng /	njem. – a – ŋ – k –	>	hrv. – a – ng – Ø –
njem. k > hrv. Ø /	njem. – ŋ – k – e –	>	hrv. – ng – Ø – e –
njem. p > hrv. Ø /	njem. – r – p #	>	hrv. – r – Ø #

Reif *m.* [raif] **r'ajf** *m.* 1) (Ferd, Mol) kolut od kotača bicikla (*najstarije značenje*); 2) (Pod) (o) kolut za držanje kose (*novije značenje*); 3) (Ferd, PS): blatom zaprljani donji dio ženske suknje; ☹ (PS): 'Imaš r'ajfa na s'uknji od bl'ata.; **zarajfat'i se** / **si** *perf. refl.* zaprljati blatom donji dio suknje; ☹ (Kal): Zarajf'ala si je s'uknu.

njem. ai > hrv. aj /	njem. # r – ai – f #	>	hrv. # r – aj – f #
----------------------	----------------------	---	---------------------

Rein *f.* (*jni., austr. razg.*) [rain] **ra:jn'ica** *f.* (Đurđ), **ra:nj'ica** *f.* (Pod) veći, plitki lonac

njem. ai > hrv. aj /	njem. # r – ai – n #	>	hrv. # r – aj – n –
njem. ai > hrv. a /	njem. # r – ai – n #	>	hrv. # r – a – nj –
njem. n > hrv. nj /	njem. – ai – n #	>	hrv. – a – nj –

reisen (1/3) [raiz–] **ra:jz'ati** *imp.*, **odra:jz'ati** *perf.* (Kal, Ferd), **rajzuv'ati** *imp.* (Đurđ, PS, Mol: 'piti, lunjati') (b–c) putovati; **r'ajzer** *m.* (Pod) (*pogr.*) rasipnik; ☹ (PS): Rajz'er je koj n'e: d'ober, ko:j se 'oče k'a:rtati, n'ovce tro:š'iti ve:l'ike.

njem. ai > hrv. aj /	njem. # r – ai – z –	>	hrv. # r – aj – z –
----------------------	----------------------	---	---------------------

Reißnagel *m.* [raisna:g] **rajsn'e:glin** *m.* (Pod), **rajsn'e:gel** *m.* (Mol), **rajsn'e:dlin** *m.* (Đurđ) čavlić sa širom glavicom

njem. ai > hrv. aj /	njem. # r – ai – s –	>	hrv. # r – aj – s –
njem. a > hrv. e /	njem. – n – a – d –	>	hrv. – n – e – g –
njem. d > hrv. g /	njem. – a – d – ! #	>	hrv. – e – g – lin #
njem. ! > hrv. lin /	njem. – d – ! #	>	hrv. – g – lin #

reitern [rait–] **ra:jt'ati** *imp.*, **zara:jt'ati** *perf.*, **zra:jt'ati** *perf.*, **razra:jt'ati** *perf.* (B) (o novcu, imetku) rasipati, potrošiti; ☹ (Vir): Razra:jt'al je so imov'ino. / Kej geŋera:c'ije stva:r'ajo, j'ęden m'o:ra razra:jt'ati.

njem. ai > hrv. aj /	njem. # r – ai – t –	>	hrv. # r – aj – t –
----------------------	----------------------	---	---------------------

Reiter *m.* [raitə] ***rajtar** *m.* (nije potvrđeno) jahač; **ra:jt'arska** *adj. f.* (~ kob'ila *f.*) jahaća kobila; ♦ **ra:s'ipen kak rajt'arska kob'ila** vrlo rasipan; **r'ajtar** (Mol) *m.* lanac; **zarajt'ati** *imp.* (Mol) spojiti lanac na kolima da bi se pričvrstio teret

njem. ai > hrv. aj /	njem. # r – ai – t –	>	hrv. # r – aj – t –
njem. p > hrv. ar /	njem. – t – p #	>	hrv. – t – ar (#)

Reithose *f.* [raitħo:zə] **rajt'o:ze** *pl. tant. f.* (Pod) jahaće hlače

njem. ai > hrv. aj /	njem. # r – ai – t –	>	hrv. # r – aj – t –
njem. h > hrv. Ø /	njem. – t – h – o: –	>	hrv. – t – Ø – o –
njem. ə > hrv. e /	njem. – z – ə #	>	hrv. – z – e #

resch *adj.* (2) (*bav., austr.*) [rɛʃ] **r'ęš** *adj.* (Đurđ, Kal, PS), **r'eš** (Vir), Kal i Ferd: **r'ust** peč'eno (b-1) hrskav

Respekt *m.* (3) [re'spekt] **ręšp'ękt** *m.* (Pod) (b-2) (straho)poštovanje

njem. s > hrv. š / njem. - e - s - p - > hrv. - ę - š - p -

Rest *n.* (4/7) [rɛst] **r'e:sli** *m. pl.* (Pod), **zr'e:sli** *m. pl.* (Vir) (b-1d) ostaci tkanine, kolača itd.

njem. Ø > hrv. z / njem. # Ø - r - > hrv. # z - r -
 njem. t > hrv. Ø / njem. - s - t # > hrv. - s - Ø - li #
 njem. Ø > hrv. li / njem. - s - t # > hrv. - s - Ø - li #

Revier *n.* (8/9) [re'vi:ɐ] **ręv'e:r** *m.* (Pod) 1) (b-4) šumsko područje; 2) (b-5) lovno područje

njem. i: > hrv. e / njem. - v - i: - ɐ # > hrv. - v - e - r #
 njem. ɐ > hrv. r / njem. - v - i: - ɐ # > hrv. - v - e - r #

Ribisel *f.* (*austr.*) [ri:bi:zɪ] **rib'i:zlin** *m.* (Đurđ, Ferd, Kal, PS), **rib'e:zel** *m.* (Vir), **reb'e:zlin** *m.* (Mol) ribiz

njem. i > hrv. e / njem. # r - i: - > hrv. # r - e -
 njem. i > hrv. e / njem. - b - i: - z - > hrv. - b - e - z -
 njem. ɪ > hrv. lin / njem. - z - ɪ # > hrv. - z - lin #
 njem. ɪ > hrv. el / njem. - z - ɪ # > hrv. - z - el #

richten (7/14) [rɪçt-] **rikt'ati** *imp.*, **narikt'ati** *perf.*, **pririkt'ati** *perf.*, **zrikt'ati** *perf.* (Pod) (b-4a) namještati; **riktat'i** *se imp. refl.* uređivati se; **zriktat'i** *se perf. refl.*, **pririktat'i** *se perf. refl.*

njem. ç > hrv. k / njem. - ɪ - ç - t - > hrv. - i - k - t -

richtig *adv.* [rɪçtɪç] **r'iftik** *adv.* (Đurđ, Kal, Ferd), **r'ifte** (Mol) stvarno, uistinu; ☺ (Mol): R'ifte, usp'el šem d'enes.

njem. ç > hrv. f / njem. - ɪ - ç - t - > hrv. - i - f - t -
 njem. ç > hrv. k / njem. - ɪ - ç # > hrv. - i - k #
 njem. ɪ > hrv. e / njem. - ɪ - ç # > hrv. - e - k #

Riesling *m.* (1/2) [ri:slɪŋ] **r'izling** *m.* (Pod) 1) (b-a) sorta vinove loze; 2) (b-b) vino proizvedeno iz istoimene vinove loze

njem. s > hrv. z / njem. - i: - s - l - > hrv. - i - z - l -
 njem. ɪŋ > hrv. ng / njem. - ɪ - ɪŋ # > hrv. - i - ng #

Ring *m.* (4/8) [rɪŋ] **R'ing** *m.* (o-3 /top./) naziv za prstenasti sklop ulica u Đurđevcu; **Vę:i'iki R'ing** sklop ulica u Đurđevcu što ga čine ulice Stjepana Radića i Đure Basaričeka; **Sr'edni R'ing** sklop ulica u Đurđevcu što ga čine dijelovi sljedećih ulica: Stjepana Radića, Ivana Đuriševića, Grgura Karlovačana i Ljudevita Gaja; **M'a:li R'ing** sklop ulica neposredno oko đurđevečkoga središnjega parka; **r'ing** *m.*, **r'ingi** *pl.* (Vir), **r'inki** *pl.* (Kal, PS), **r'i:njek** *m.*, **r'injki** *pl.* (Mol), (o-1a) okrugli, prstenasti predmet, npr. na ploči peći na drva; **ri:nč'ica** *f.* (Kal, Đurđ, PS i Vir /nov./); **męnd'uši** *pl. m.* (Ferd, PS); **mind'uši** *pl. m.* (Mol, Vir, Kal) naušnica

njem. ɪŋ > hrv. ng / njem. - ɪ - ɪŋ # > hrv. - i - ng #
 njem. ɪŋ > hrv. njek / njem. - ɪ - ɪŋ # > hrv. - i - njek #

njem. ŋ > hrv. n /	njem. – ɪ – ŋ – Ø #	>	hrv. – i – n – č –
njem. Ø > hrv. č /	njem. – ɪ – ŋ – Ø #	>	hrv. – i – n – č –

Ringel *m.* [rɪŋ] **r'ingel** *m.* (Đurđ) (o) prstenasti kolot ploče na peći na drva; **r'inglin** *m.* (Ferd) metalni prsten na cipelama kroz koji se provlače vezice

njem. ŋ > hrv. ng /	njem. – ɪ – ŋ – ɪ #	>	hrv. – i – ng – el #
njem. ɪ > hrv. el /	njem. – ŋ – ɪ #	>	hrv. – ng – el #
njem. ɪ > hrv. lin /	njem. – ŋ – ɪ #	>	hrv. – ng – lin #

Ringelreihe *f.* [rɪŋraɪə] **ringər'a:ja** *f. indecl.* (Pod) igra koja uključuje dječje kolo

njem. ŋ > hrv. ng /	njem. – ɪ – ŋ – ɪ –	>	hrv. – i – ng – ɛ –
njem. ɪ > hrv. ɛ /	njem. – ŋ – ɪ – r –	>	hrv. – ng – ɛ – r –
njem. ai > hrv. aj /	njem. – r – ai – ə #	>	hrv. – r – aj – a #
njem. ə > hrv. a /	njem. – r – ai – ə #	>	hrv. – r – aj – a #

Ringenspiel *n.* (austr.) [rɪŋʃpi:l] **ringišp'i:l** *m.* (Đurđ, Kal), **ringišp'i:lj** (PS), **ringešp'i:lj** (Vir, Mol), **ringušp'i:lj** (Mol) vrtuljak

njem. ŋ > hrv. ng /	njem. – ɪ – ŋ – ɪ –	>	hrv. – i – ng – ɛ –
njem. ɪ > hrv. i /	njem. – ŋ – ɪ – ʃ –	>	hrv. – ng – i – š –
njem. ɪ > hrv. ɛ /	njem. – ŋ – ɪ – ʃ –	>	hrv. – ng – ɛ – š –
njem. ɪ > hrv. u /	njem. – ŋ – ɪ – ʃ –	>	hrv. – ng – u – š –
njem. l > hrv. lj /	njem. – i: – l #	>	hrv. – i – lj #

Ringeltaube *f.* (2) [rɪŋtə] **rink'a:č** *m.* (Đurđ, Kal, Mol) vrsta divljeg goluba; ☺ (Mol): Rink'a:–
či so pt'ice sɛlj'ice.

njem. ŋ > hrv. nk /	njem. – ɪ – ŋ –	>	hrv. – i – nk #
njem. ɪ > hrv. Ø /	njem. – ŋ – ɪ – #	>	hrv. – nk – Ø –

Ritschert *m.* (austr.) [rɪtʃɛrt] **r'ičet** *m.* (Pod) jelo od ječmene prekrupe

njem. ɐ > hrv. ɛ /	njem. – tʃ – ɐ – t #	>	hrv. – č – ɛ – t #
--------------------	----------------------	---	--------------------

Rodel *m.* (bav.) [ro:dɪ] **r'o:dli** *m. pl.* (Đurđ /pov./) (o) gospodske sanjke

njem. ɪ > hrv. li /	njem. – d – ɪ #	>	hrv. – d – li #
---------------------	-----------------	---	-----------------

Rohr *n.* (4/5) [ro:r] **r'o:l** *m.* (Đurđ, PS, Kal, Ferd), **r'o:lj** (Mol, Vir) (z–4, jnj., austr.) pećnica

njem. r > hrv. l /	njem. – o: – r #	>	hrv. – o – l #
njem. r > hrv. lj /	njem. – o: – r #	>	hrv. – o – lj #

rücken (3/7) [ryk–] **ri:kn'oti** *perf.*, **ru:kn'oti** *perf.* (Pod) (B–1) (o vodi, gomilama ljudi) iznenada se početi kretati

njem. ʏ > hrv. i /	njem. # r – ʏ – k	>	hrv. # r – i – k –
njem. ʏ > hrv. u /	njem. # r – ʏ – k	>	hrv. # r – u – k –

Rucksack *m.* [ruksak] **r'uksak** *m.* (Pod), **r'upsak** *m.* (Đurđ, Mol) naprtnjača

njem. k > hrv. p /	njem. – ʊ – k – s –	>	hrv. – u – p – s –
--------------------	---------------------	---	--------------------

rückwärts *adv.* (4/6) [rykverts] **r'ikvɛrc** (Pod) (b–1b) unazad, natraške

njem. ʏ > hrv. i /	njem. # r – ʏ – k –	>	hrv. # r – i – k –
--------------------	---------------------	---	--------------------

Runde *f.* (3/7) [rʊndə] **r'u:nda** *f.* (Pod) (o–2a) jednokratna narudžba pića za društvo za stolom

njem. ə > hrv. a / njem. – d – ə # > hrv. – d – a #

S

Saal *m.* [za:l] **s'a:la** *f.*, **sa:l'ica** *f. dim.* (Pod) dvorana

njem. z > hrv. s / njem. # z – a – > hrv. # s – a –
njem. Ø > hrv. a / njem. – a – l – Ø > hrv. – a – l – a #

Sack *m.* (4/6) [zak] **s'a:k** *m.* (PS, Mol) (B–1) pomagalo za ribolov nalik na vreću; **sač'ica** *f. dim.*

njem. z > hrv. s / njem. # z – a – > hrv. # s – a –

Saft *m.* (7) [zaft] **s'aft** *m.* (Pod) (b–4a) umak koji nastaje pri pirjanju mesa; **s'aftni** *adj.*

njem. z > hrv. s / njem. # z – a – > hrv. # s – a –

Satz *m.* (12/15) [zats] **s'oc** *m.* (Pod) (o–10) talog od kave

njem. z > hrv. s / njem. # z – a – > hrv. # s – o –
njem. a > hrv. o / njem. # z – a – ts # > hrv. # s – o – c #

scaph *stvnj.* : **šk'af** *m.* (Pod) drvena posuda za tekućinu; **škaf'ica** *f.*

njem. s > hrv. š / njem. # s – c – > hrv. # š – k –

scari *stvnj.* : **šk'a:rje** *pl. tant. f.* (Pod) nožice

njem. s > hrv. š / njem. # s – c – > hrv. # š – k –
njem. i > hrv. je / njem. – r – i # > hrv. – r – je #

schalen [ʃa:l–] **ša:l'ati** *imp.*, **raš'a:l'ati** *perf.* (Pod) postavljati oplatu od dasaka

schalten (6/9) [ʃalt–] **šalt'ati** *imp.*, **prešalt'ati** *perf.* (Pod) (b–2a) mijenjati brzinu u autu; **ušaltati**

Schalter *m.* (2) [ʃaltɔ] **š'altɛr** *m.* (Pod) 1) prekidač; 2) manji prostor u banci, pošti, mjenjačnici i sl. odvojen od prostora za klijente stolom, pomičnim prozorom ili vratima s prozorčićem na kojem se obavljaju novčane transakcije

njem. ɔ > hrv. ɛr / njem. – t – ɔ # > hrv. – t – ɛr #

Schalung *f.* (2) [ʃa:lʊŋ] **š'a:lʊŋ** *m.* (Pod) (b–2) oplata od dasaka, letava, koja služi kao kalup za beton

njem. ŋ > hrv. ng / njem. – u – ŋ # > hrv. – u – ng #

Schank *f.* (*austr.*) [ʃaŋk] **š'ank** *m.* (Pod) točionik; **šank'a:r** (Tom) osoba koja pije za šankom

njem. ŋ > hrv. n / njem. – a – ŋ – k # > hrv. – a – n – k #

Schanze *f.* [ʃantsə] **ša:n'ec** *m.* (Pod) (b–1) obrambeni prokop, kanal; **'i:ti kak na š'a:ncɛ** *ići nerado*

njem. \emptyset > hrv. e / njem. – n – \emptyset – ts – > hrv. – n – e – c #
 njem. $\text{\textcircled{a}}$ > hrv. \emptyset / njem. – ts – $\text{\textcircled{a}}$ # > hrv. – c – \emptyset #

schattieren (3) [ʃati:r–] **šate:r'ano** *part. perf. adj. n.* (Đurđ, Ferd, Mol, Vir /*nov.*/), **ša:r'ano** *adj. n.* (Ferd, PS) (b–2) (o boji) imati nijanse, prelijevati se

njem. i: > hrv. e / njem. – t – i: – r – > hrv. – t – e – r –

Schatz *m.* (6/8) [ʃats–] **š'oc** *m.* (Pod) (b–5a, *zast.*) ljubavnik; **š'oca** *f.* (Pod) ljubavnica

njem. a > hrv. o / njem. # ʃ – a – ts # > hrv. # š – o – c #

schätzen (3/5) [ʃets–] **šac'ati** *imp.*, **otšac'ati** *perf.*, **prešac'ati** *perf.* (Pod) (b–1a) ocjenjivati, procjenjivati

njem. ε > hrv. a / njem. # ʃ – ε – ts – > hrv. # š – a – c –

Schatzmann *m.* [ʃatsman] **š'acman** *m.* (Pod) procjenitelj

Schaum *m.* (3) [ʃaum] **š'a:m** *m.* (Pod) (o–1) pjena od bjelanjka; **šamp'ita** *f.* (Pod) kolač s pjenom od bjelanjka

njem. au > hrv. a / njem. # ʃ – au – m # > hrv. # š – a – m #

Schaumrolle *f.* (*posebno austr.*) [ʃaumrələ] **šamr'o:la** *f.* (Pod) kolač od cjevastoga pečanog tijesta ispunjenog pjenom od bjelanjaka

njem. au > hrv. a / njem. # ʃ – au – m – > hrv. # š – a – m –
 njem. $\text{\textcircled{a}}$ > hrv. a / njem. – l – $\text{\textcircled{a}}$ # > hrv. – l – a #

Scheibe *f.* (4/7) [ʃaibə] **š'a:jba** *f.* (Pod) 1) (b–4) tanka staklena ploča koja se umeće u prozorsko okno; 2) (O–1a) tanki izrezani komad nečega

njem. ai > hrv. aj / njem. # ʃ – ai – b – > hrv. # š – aj – b –
 njem. $\text{\textcircled{a}}$ > hrv. a / njem. – b – $\text{\textcircled{a}}$ # > hrv. – b – a #

Scheitel *m.* (3/6) [ʃaitl̩] **š'a:tl̩in** *m.* (Đurđ, Ferd), **š'a:tl̩jin** *m.* (PS), **f'rke** *pl. f.* (Vir), **na:f'rčki** *pl. m.* (Kal) (o–1a) starinska ženska frizura na razdjeljak

njem. ai > hrv. a / njem. # ʃ – ai – t – > hrv. # š – a – t –
 njem. l̩ > hrv. lin / njem. – t – l̩ # > hrv. – t – lin #
 njem. l̩ > hrv. ljin / njem. – t – l̩ # > hrv. – t – ljin #

schenken (5/6) [ʃɛŋk–] **še:nk'ati** *imp. & perf.* (Đurđ, Kal, Ferd, PS), **še:nk'ati** (Vir, Mol) (o–1) darovati, prepustiti; ☹ (Ferd): *Ěm sem ti še:nk'ala, ne m'o:raš mi vrn'o:ti.*

njem. ε > hrv. e / njem. # ʃ – ε – ŋ – > hrv. # š – e – n –
 njem. ŋ > hrv. n / njem. – ε – ŋ – k – > hrv. – e – n – k –

Scherbel *m.* (*reg.*, *posebno zsrnj.*) [ʃɛrb̩l̩] **š'ɛrbl̩in** *m.* (Đurđ, Kal, Ferd), **š'ɛrbl̩jin** (PS, Vir) (B) noćna posuda

njem. l̩ > hrv. lin / njem. – b – l̩ # > hrv. – b – lin #

schick *adj.* (3) [ʃɪk] **š'ik** *adj.* (Đurđ, PS, Mol, Vir) (o–1, 2) moderno obučen, dotjeran

schicken (4/9) [ʃɪk–] **šikat'i se** *imp. refl.* (Pod) (b–4a) pristojati; ☹ (Mol): *To si napr'avil kaj se š'ika.*; **šik'ati** 1) (Pod) igrati narodnu igru *šikaču*; 2) udarati; **šik'ača** *f.* vrsta narodne,

pastirske igre; **pošika:v'ati** *imp. iter.* (Pod) (B) konstantno se neuljudno odnositi prema slabijima ili podređenima; **pošik'a:č** *m.* (Mol) osoba koju se za šalu šalje amo–tamo

Schiene *f.* (6/7) [ʃi:nə] **š'i:nja** *f.* (Pod), **š'i:jna** *f.* (Đurđ /*st.*) (b–1) tračnica

njem. n > hrv. nj /	njem. – n – ə #	> hrv. – nj – a #
njem. n > hrv. jn /	njem. – n – ə #	> hrv. – jn – a #
njem. ə > hrv. a /	njem. – n – ə #	> hrv. – nj – a #

Schießstand *f.* [ʃi:sʃtant] **š'ištat** *m.* (Đurđ /*zast. vojn.*) streljana

njem. s > hrv. Ø /	njem. – i – s – ʃ –	> hrv. – i – Ø – š –
njem. n > hrv. Ø /	njem. – a – n – t #	> hrv. – a – Ø – t #

Schiff *n.* (4) [ʃɪf] **š'if** *m.* (Đurđ, Kal, Mol, PS, Ferd /*zast.*) (b–1) brod

Schild *m.* (5/6) [ʃɪlt] **š'ilt** *m.* (Pod) (b–3) štitnik na kapi; **šilt'ača** *f.* (Vir); **k'apa (s) š'iltom** (PS, Ferd, Kal) kapa sa štitnikom; **šiljt'ača, šilṭer'ica, šiltar'ica, š'iltast**

Schiller *m.* (2) [ʃɪlɔ] **šil'ε:r** *m.* (Pod) (b–2) vrsta vina od bijelog i crnog grožđa

njem. ɔ > hrv. ɛr /	njem. – l – ɔ #	> hrv. – l – ɛr
---------------------	-----------------	-----------------

schimpfen (2/4) [ʃɪmpf–] **ši:mf'ati** *imp.* (Đurđ, Kal, PS, Ferd, Mol 'praviti se') (b–1ab) grditi; ☹ (PS): Jo:j, al tɛ b'u:m š'i:mfal.

njem. pf > hrv. f /	njem. – m – pf –	> hrv. – m – f –
---------------------	------------------	------------------

Schinder *m.* (3) [ʃɪndɔ] **š'intar** *m.* (Pod) (b–2) živoder; ☹ (Vir): Ja ti n'e:sɛm s'ε:lski š'intar.; **šinta:rn'ica** *f.* (Pod) živodernica; **š:nt'arski**

njem. d > hrv. t /	njem. – n – d – ɔ #	> hrv. – n – t – ar #
njem. ɔ > hrv. ar /	njem. – d – ɔ #	> hrv. – t – ar #

Schlafrock *m.* [ʃla:frɔk] **šl'afrok** *m.* (Ferd, Vir, PS, Đurđ, Kal), **šlj'afrok** (Mol) kućni ogrtač

njem. l > hrv. lj /	njem. # ʃ – l – a –	> hrv. # š – lj – a –
---------------------	---------------------	-----------------------

Schlag *m.* (15/22) [ʃlak] **šl'a:g** *m.* (Đurđ, Kal, PS, Ferd), **šlj'a:g** (Mol, Vir) 1) (b–14) (*austr.*) tučeno vrhnje; 2) (b–4, *razg.*) udar kapi; **šl'a:g ga jɛ tr'ɛfil** udarila ga je kap; 3) (b–6b) (Mol) zapuštena šuma; **šl'o:g** (Đurđ); 4) (b–6b) (Mol) mlada šuma; **šlage:r'ati** *perf.*, (Đurđ, Kal, PS, Ferd), **šljage:r'ati** (Mol, Vir) 1) (o kavi) servirati s tučenim vrhnjem; ♦ **šlage:-r'ana k'a:va** (*šalj.*) kava sa šlagom; 2) (o ljudima) doživjeti udar kapi

njem. l > hrv. lj /	njem. # ʃ – l – a –	> hrv. # š – lj – a –
njem. k > hrv. g /	njem. – a – k #	> hrv. – a – g #

schlagen (14/38) [ʃla:g–] **šlo:g'ati** *imp.* (Đurđ, Kal, Ferd, PS), **šljo:g'ati** (Vir, Mol) (B) gatati (pomoću taloga od kave, karata, graha); **šljog'a:roš**

njem. a > hrv. o /	njem. – l – a – g –	> hrv. – l – o – g –
njem. l > hrv. lj /	njem. # ʃ – l – a –	> hrv. # š – lj – o –

Schlamp *f., m.* (*jn.*, Schmeller II: 524) (*razg., pogrd.*) [ʃlamp] **šl'ampav** *adj.* (Đurđ, Kal, PS, Ferd), **šlj'ampav** (Vir), **šl'ampast** (Mol, Đurđ) neuredna, zapuštena izgleda; ☹ (Vir): J'ɛši šlj'ampav kaj jɛ šlj'apa.; **šlamp'avec** *m.* (Đurđ, Kal, PS, Ferd), **šljamp'avec** (Mol, Vir) neuredan, zapušten muškarac; **šlamp'avka** *f.* (Đurđ, Kal, PS, Ferd), **šljamp'avka** (Mol, Vir) neuredna, nenjegovana žena

njem. l > hrv. lj /	njem. # ʃ – l – a –	> hrv. # š – lj – a –
---------------------	---------------------	-----------------------

schlank *adj.* (2) [ʃlaŋk] **šl'ank** *adj.* (Pod) (b-1) vitak

njem. ŋ > hrv. n / njem. – a – ŋ – k # > hrv. – a – n – k #

Schlappen *m.* (*austr.*) [ʃlapŋ] **šl'apa** *f.* (Đurđ, Kal, PS, Ferd), **šlj'apa** *f.* (Mol, Vir) 1) papuča; 2) (Đurđ) komad mesa; ♦ **bręzobr'azen kak šl'apa** (Đurđ) jako bezobrazan; **šlap'ica** *f.* *dim.*

njem. l > hrv. lj / njem. # ʃ – l – a – > hrv. # š – lj – a –
njem. ŋ > hrv. a / njem. – p – ŋ # > hrv. – p – a #

Schlauch *m.* (3/5) [ʃlaux] **šl'auf** *m.* (Pod osim Kal), **šl'auh** (Kal) (b-1) gumeno crijevo

njem. au > hrv. au / njem. – l – au – x # > njem. – l – au – f #
njem. x > hrv. f / njem. – au – x # > njem. – au – f #
njem. x > hrv. h / njem. – au – x # > njem. – au – h #

Schleier *m.* (2/5) [ʃlaih] **šl'ajer** *m.* (Đurđ, Ferd), **šl'ahęr** *m.* (Vir), **šlj'ęęer** *m.* (Mol), **šl'a:r** *m.* (PS, Kal) (b-1) veo

njem. l > hrv. lj / njem. # ʃ – l – ai – > hrv. # š – lj – ę –
njem. ai > hrv. aj / njem. – l – ai – v # > hrv. – l – aj – ęr #
njem. v > hrv. ę / njem. – ai – v # > hrv. – aj – ęr #
njem. ai > hrv. a / njem. – l – ai – Ø – v # > hrv. – l – a – h – ęr #
njem. Ø > hrv. h / njem. – ai – Ø – v # > hrv. – a – h – ęr #
njem. ai > hrv. ę / njem. – l – ai – Ø – v # > hrv. – lj – ę – h – ęr #
njem. ai > hrv. a / njem. – l – ai – v # > hrv. – l – a – r #
njem. v > hrv. r / njem. – ai – v # > hrv. – a – r #

¹**schleifen** (2/3) [ʃlaif–] **šla:jf'ati** *imp.* (Đurđ, Kal, PS, Ferd, Vir); **šlja:f'ati** (Mol) (b-1a) brusiti; **šl'a:jfar** *m.* (Mol) 1) osoba koja brusi noževe, obično Rom; 2) ništarija; **šl'ajfič** *m.* (Đurđ /*zast.*) 1) naučnik; 2) nestaško; **šlajfer'ica** *f.* (Vir) brusilica za automobilski lim

njem. ai > hrv. aj / njem. – l – ai – f – > hrv. – l – aj – f –
njem. ai > hrv. a / njem. – l – ai – f – > hrv. – l – a – f –
njem. l > hrv. lj / njem. # ʃ – l – ai – > hrv. # š – lj – a –

²**schleifen** (3/4) [ʃlaif–] **šla:jf'ati** *imp.*, **došla:jf'ati** *perf.* (Pod) (b-1) s naporom nešto vući po tlu

njem. ai > hrv. aj / njem. – l – ai – f – > hrv. – l – aj – f –

Schleifpaste *f.* [ʃlaifpastə] **šlajfp'asta** *f.* (Đurđ, PS, Vir) brusna krema

njem. ai > hrv. aj / njem. – l – ai – f – > hrv. – l – aj – f –
njem. ə > hrv. a / njem. – t – ə # > hrv. – t – a #

Schleppe *f.* (3/4) [ʃlepə] **šl'ęp** *m.* (Ferd, Đurđ) (b-1) skut, dugačka povlaka na ženskim haljinama

njem. ə > hrv. Ø / njem. – p – ə # > hrv. – p – Ø #

schleppen (7/14) [ʃlep–] **šlep'ati** *imp.* (Đurđ, Ferd, PS), **šljep'ati** (Mol, Vir) 1) (b-1a) vući za sobom, tegliti; **šlepat'i se** *imp. refl.* (Đurđ, Ferd, PS), **šljepat'i se** (Mol, Vir) 1) (B) nametati se nekome, živjeti na načiji račun; 2) (B) ne sudjelovati pri plaćanju računa u gostionici

njem. l > hrv. lj / njem. # ʃ – l – ę – > hrv. # š – lj – e –

Schlepper *m.* (4/5) [ʃlɛpɔ] **šl'epɛr** *m.* (Đurđ, Kal, Ferd), **šl'epɛr** (PS), **šlj'epɛr** (Mol, Vir) (B-1) kamion s prikolicom, tegljač

njem. p > hrv. ɛr /	njem. – p – ɔ #	>	hrv. – p – ɛr #
njem. l > hrv. lj /	njem. # ʃ – l – ε –	>	hrv. # š – lj – e –

schleusen (3/4) [ʃlɔy-z–] **šla:js'ati** *imp.* (Pod osim Mol), **šlja:s'ati** (Mol), **prišlajsa:v'ati** *imp. iter.* (Ferd) (b-3a) vuči konjskom zapregom (npr. drva iz šume)

njem. l > hrv. lj /	njem. # ʃ – l – ɔy –	>	hrv. # š – lj – a –
njem. ɔy > hrv. aj /	njem. – l – ɔy – z –	>	hrv. – l – aj – s –
njem. ɔy > hrv. a /	njem. – l – ɔy – z –	>	hrv. – l – a – s –
njem. z > hrv. s /	njem. – ɔy – z –	>	hrv. – aj – s –

Schlichte *f.* [ʃliçtə] **žl'i:fta** *f.* (Pod osim PS: **kajg'ana** *f.*) ljepljiva otopina od škroba za mazanje konaca pri tkanju; ☹ (Vir): Navla:č'iš se kak žl'i:fta.; ☹ (Kal): Žl'i:fta – t'o: je dok se je tk'alo kaj se je maz'alo kaj se n'e:je kɛɛp'ilo.

njem. ʃ > hrv. ž /	njem. # ʃ – l –	>	hrv. # ž – l –
njem. ç > hrv. f /	njem. – l – ç – t –	>	hrv. – i – f – t –
njem. ə > hrv. a /	njem. – t – ə #	>	hrv. – t – a #

schlichten (2/4) [ʃliçt–] **žli:ft'ati** *imp.* (Đurđ, Ferd), **namaz'ati žli:ft'o:m** (Mol) (b-2c) obraditi konac ljepljivom tekućinom kako bi postao otporniji; **pošlikt'ati** *imp.* (Đurđ, Ferd /st./ – **poravn'ati**), **pošliht'ati** (Vir), **pošljikt'ati** (Mol) (B) redati, nizati; **šliht'ati**, **šlikt'ati**, **našliht'ati**

njem. ʃ > hrv. ž /	njem. # ʃ – l –	>	hrv. # ž – l –
njem. ç > hrv. f /	njem. – l – ç – t –	>	hrv. – i – f – t –
njem. l > hrv. lj /	njem. # ʃ – l – l –	>	hrv. # š – lj – i –
njem. ç > hrv. h /	njem. – l – ç – t –	>	hrv. – i – h – t –
njem. ç > hrv. k /	njem. – l – ç – t –	>	hrv. – i – k – t –

Schliff *m.* (5/8) [ʃlɪf] **šl'i:f** *m.* (Đurđ, Vir; *inače nepoznato*) (b-5a) fino ponašanje

schlingen (*austr.*) [ʃlɪŋ–] **šli:ng'ati** *imp.* (Đurđ, Ferd, PS, Vir, Mol /gosp./), **šlje:n-g'ati** (Mol) (o-5) vesti tako da se na platnu izrežu pojednini komadići na osnovu uzorka i strojno opšiju (obično ukrasni ručnici, zavjese, bluze); **šling'a:lja** *f.* (PS) žena koja šlinga; **šlinger'aj** *m.* (Đurđ), **šli:ng'anje** *n.* (Vir, PS), **šljengar'ije** *pl. f.* (Mol) predmeti od tekstila ukrašeni šlinganjem; **šl'i:nga**, **našli:ng'ati**

njem. l > hrv. lj /	njem. # ʃ – l – l –	>	hrv. # š – lj – e –
njem. l > hrv. e /	njem. – l – l – ŋ –	>	hrv. – lj – e – ng –
njem. ŋ > hrv. ng	njem. – l – ŋ –	>	hrv. – i – ng –

Schlittschuh *m.* [ʃlɪtʃu:] **šlič'ujɛ** *pl. f.* (Đurđ), **šlič'uvɛ** *pl. f.* (Ferd), **šljíč'uge** *pl. f.* (Mol), **šlič'uvi** *pl. m.* (PS), **šlič'uhe** *pl. f.* (Vir); klizaljka; ☹ (Mol): Botɛ si n'ogɛ strg'ale na t'e:m šljíčug'a:j!; **šlič'ujat'i se** *imp. refl.* (Đurđ), **šlič'uvat'i se** (Ferd, PS), **šlič'uhat'i se** (Vir), **šljíčugat'i se** (Mol) klizati se

njem. l > hrv. lj /	njem. # ʃ – l – l –	>	hrv. # š – lj – i –
njem. tʃ > hrv. č /	njem. – l – tʃ – u: #	>	hrv. – i – č – u –
njem. Ø > hrv. j /	njem. – u: – Ø #	>	hrv. – u – j – a #
njem. Ø > hrv. v /	njem. – u: – Ø #	>	hrv. – u – v – a #

njem. Ø > hrv. g /	njem. – u: – Ø #	>	hrv. – u – g – a #
njem. Ø > hrv. h /	njem. – u: – Ø #	>	hrv. – u – h – a #

Schlitz *m.* (4) [ʃlɪts] **šl'ic** *m.* (Pod), **t'u:r** *m.* (Mol), **męsn'ica** *f.* (b–3) prorez na hlačama

Schlosser *m.* [ʃlɔsɐ] **šl'o:sar** *m.* (Đurđ, Vir), **šl'o:jsar** *m.* (PS, Ferd), **šlj'o:sar** *m.* (Mol) bravar; **šlos'ara**

njem. l > hrv. lj /	njem. # ʃ – l – ɔ –	>	hrv. # š – lj – o –
njem. Ø > hrv. j /	njem. – ɔ – Ø – s –	>	hrv. – o – j – s –
njem. ɐ > hrv. ar /	njem. – s – #	>	hrv. – s – ar #

Schluß *m.* (8/12) [ʃlus] **šl'us** *m.* (Pod osim PS), **šlj'us** *m.* (PS) 1) (b–1) (o vremenu) kraj; 2) (b–8) kratki spoj; ☹ (Đurđ) Za den'es je šl'us. Za danas je dosta./ Schluß für heute!; ☹ (Vir): Stru:j'a je f šl'usu.

njem. l > hrv. lj /	njem. # ʃ – l – u –	>	hrv. # š – lj – u –
---------------------	---------------------	---	---------------------

schmecken (4) [ʃmek–] **šme:k'ati** *imp.* (Pod) (b–2b) prijati; ☹ (Vir): Pil sęm rak'ijo, baš mi je šme:k'ala.; **šm'ek** *m.* (Vir) ukus; ☹ (Vir): Ne: mi po šm'eku.

njem. ε > hrv. e /	njem. – m – ε – k –	>	hrv. – m – e – k –
--------------------	---------------------	---	--------------------

schmeicheln (2/6) [ʃmaɪçl̩–] **šma:jl̩at'i sę** *imp. refl.* (Đurđ), **šma:l̩jat'i sę** (Pod osim Đurđ) 1) (b–1a) ulizivati se; 2) (b–2a) maziti se; ☹ (Kal): Ne šma:l̩j'aj sę, reč'i mu m'am kaj k'a:niš.; **prišmajhlat'i sę**

njem. ai > hrv. aj /	njem. – m – ai – ç –	>	hrv. – m – aj – Ø –
njem. ai > hrv. a /	njem. – m – ai – ç –	>	hrv. – m – a – Ø –
njem. ç > hrv. Ø /	njem. – ai – ç – l̩ –	>	hrv. – aj – Ø – l –
njem. l̩ > hrv. l /	njem. – ai – ç – l̩ –	>	hrv. – aj – Ø – l – V –
njem. l̩ > hrv. lj /	njem. – ai – ç – l̩ –	>	hrv. – a – Ø – lj – V –

Schmiere *f.* (5/9) [ʃmirə] **šm'i:r** *m.* (PS, Kal – čuveno, ali nepoznato; Mol), **šm'i:rę** *pl. f.* (Vir) (Đurđ) **im'a ji (p'uno) kak šm:'ira** ima ih mnogo (ljudi, mrava); ☹ (Vir): Id'ęte kak šm'i:rę.; ☹ (Mol): Buga:r'ov je b'ilo kak šm'i:ra. // Muh'e: je b'ilo kak šm'i:ra.

njem. ə > hrv. Ø /	njem. – r – ə –	>	hrv. – r – Ø #
--------------------	-----------------	---	----------------

Schminke *f.* [ʃmɪŋkə] **šm'i:nka** *f.* (Pod /nov./) kozmetička sredstva; **šm'i:nkę** *m.*, **šmi:nkę** *f.* osoba koja polaže veliku pažnju na vanjski izgled

njem. ŋ > hrv. n /	njem. – i – ŋ – k –	>	hrv. – i – n – k –
njem. ə > hrv. a /	njem. – k – ə #	>	hrv. – k – a #

schminken [ʃmɪŋk–] **šmi:nk'ati** *imp.* (Pod /nov./) nanositi šminku; **šmi:nkat'i sę**

Schmirgel *m.* [ʃmɪrgl̩] **šm'irgl̩n** *m.* (Pod osim Vir), **šm'irgel** *m.* (Vir) brusni papir

njem. l̩ > hrv. lin /	njem. – g – l̩ #	>	hrv. – g – lin #
njem. l̩ > hrv. el /	njem. – g – l̩ #	>	hrv. – g – el #

schmirgeln (1/2) [ʃmɪrgl̩–] **šmirgl'ati** *imp.* (Pod) 1) obrađivati brusnim papirom; 2) uklanjati brusnim papirom; **zešmirgl'ati**

njem. l̩ > hrv. l /	njem. – g – l̩ –	>	hrv. – g – l – V
---------------------	------------------	---	------------------

schmuggeln *m.* (2) [ʃmʊg̊l̩–] **žmukl’ati** *imp.* (Đurđ, Ferd, Kal), **žmuklj’ati** *imp.* (Vir, Mol, PS) (B–2) biti podmukao, neiskren; **žm’uklast** *adj.* (Ferd), **žm’uklav** *adj.* (Kal, Đurđ), **žm’ukljav** *adj.* (PS, Vir, Mol) podmukao, neiskren; **žm’ukleš** *m.* (Đurđ, Ferd) podmuklica; ☹ (Kal): Žm’uklav, al napr’avi.; **žmukl’ęski**

njem. g > hrv. k /	njem. – g – ɫ̩ –	> hrv. – k – l –
njem. ɫ̩ > hrv. l /	njem. – g – ɫ̩ –	> hrv. – k – l – V
njem. ɫ̩ > hrv. lj /	njem. – g – ɫ̩ –	> hrv. – k – lj – V

Schnalle *f.* (4/5) [ʃnalə] **šn’a:la** *f.* (Pod) (b–1) kopča

njem. ə > hrv. a /	njem. – l – ə #	> hrv. – l – a #
--------------------	-----------------	------------------

Schnapsen *n.* (*austr.*) [ʃnaps–] **šn’aps** *m.* (Pod) kartaška igra; **šn’apsler**

schnapsen (*austr.*) [ʃnaps–] **šnapsat’i se** *imp. refl.* (Pod) igrati šnaps; **šnaps’ati**, **šnapsl’anje**, **otšnaps’ati**

Schneenockerl *n.* [ʃne:nɔkəl] **šneŋ’okli** *pl. m.* (Đurđ), **šnen’okle** *pl. f.* vrsta poslastice od mlijeka i jaja

njem. e: > hrv. ę /	njem. – n – e: – n –	> hrv. – n – ę – n –
njem. ɒ > hrv. e /	njem. – k – ɒ – l #	> hrv. – k – e – l #

Schneider *m.* (9/10) [ʃnaɪdɐ] **šn’a:jd̩ar** *m.*, (Kal, Đurđ, Ferd, PS), **šnj’a:jd̩ar** (Vir, Mol) (b–1) krojač; **šna:jd̩ar’ica** *f.* (Kal, Đurđ, Ferd) krojačica; **šnjajdar’ija** *f.* (Đurđ) krojački obrt; **šna:jd’arski** *adj.*

njem. n > hrv. nj /	njem. # ʃ – n – ai –	> hrv. # š – nj – aj –
njem. ai > hrv. aj /	njem. – n – ai – d –	> hrv. – n – aj – d –
njem. ɒ > hrv. ar /	njem. – d – ɒ #	> hrv. – d – ar #

Schneiderei *f.* (2/3) [ʃnaɪdɐ’rai] **šnjajder’aj** *m.* (Kal, Đurđ), **šnjajdar’aj** (Ferd), **šnjajdar’aj** (PS), **šnjajder’aj** (Vir, Mol) 1) (b–1) krojačnica

njem. n > hrv. nj /	njem. # ʃ – n – ai –	> hrv. # š – nj – aj –
njem. ai > hrv. aj /	njem. – n – ai – d –	> hrv. – n – aj – d –
njem. ə > hrv. ę /	njem. – d – ə – r –	> hrv. – d – ę – r –
njem. ə > hrv. a /	njem. – d – ə – r –	> hrv. – d – a – r –
njem. ai > hrv. aj /	njem. – r – ai #	> hrv. – r – aj #

schnell *adj.* (4) [ʃnɛl] **šn’el** *adv.* (Đurđ, Ferd, Vir) (b–4) brzo, na brzinu

Schnitte *f.* [ʃnɪtə] **šn’ita** *f.* (Đurđ, Kal, Ferd), **šnj’ita** *f.* (Vir, Mol, PS,) 1) (O–1, *reg.*) poprečno odrezani komad kruha (kriška) ili kolača; **šnit’ati** *imp.* (Đurđ, Ferd), **šnjit’ati** (Vir, Mol, PS) rezati na kriške

njem. n > hrv. nj /	njem. # ʃ – n – ɪ –	> hrv. # š – nj – i –
njem. ə > hrv. a /	njem. – t – ə #	> hrv. – t – a #

Schnitzel *n.* (2) [ʃnɪtsl̩] **šn’icel** *m.* (Pod) (b–1) odrezak

njem. ɫ̩ > el /	njem. – ts – ɫ̩ #	> hrv. – c – el #
-----------------	-------------------	-------------------

schnofeln (*austr.*) (2/3) [ʃno:f̩l̩–] **šno:f’ati** *imp.* (Đurđ, Kal, Ferd, PS), **šnjjo:f’ati** *imp.*, **našnjjo:f’ati** (Vir, Mol) 1) (b–1a) njušiti, njuškati; 2) znatizeljno tražiti; ☹ (Kal): Kaj šn’o:fleš

t'uda?; ☉ (Vir): Pak si našnj'o:fal kaj sem skr'ila.; ☐ **pošno:f'ati perf.**

njem. n > hrv. nj /	njem. # ſ – n – o: –	> hrv. # š – nj – o –
njem. ǰ > hrv. Ø /	njem. – f – ǰ –	> hrv. – f – Ø – V

Schnur f. (2/4) [ʃnu:ɐ] ☐ **žn'o:ra f.**, ☐ **žno:r'ica f. dim.** (Đurđ, PS), ☐ **žnj':ora f.**, ☐ **žnjo:r'ica f. dim.** (Mol, PS, Vir) 1) (b–1a) tanko uže; 2) (b–1c) ukrasna ispletena vrpca; 3) (b–2, razg.) električni kabel; ☐ ♦ **vl'ę:či (nek'omu) žno:r'ico po r'i:te / po p'i:šku** ugadati, maziti; ☐ **žnji:r'anci**

njem. u: > hrv. o /	njem. – n – u: – ɔ #	> hrv. – n – o – ra #
njem. ɔ > hrv. ra /	njem. – u: – ɔ #	> hrv. – o – ra #

Schnurrbartbinde f. [–bində] ☐ **brkb'i:nda f.** (Ferd, Đurđ /pov./) povež za brkove

njem. ə > hrv. a /	njem. – d – ə #	> hrv. – d – a #
--------------------	-----------------	------------------

Schöpföffel m. (1/2) [ʃœpfœfəl] **š'e:fla f.** (Ferd, Đurđ, Kal), ☐ **š'e:flja f.** (Mol, Vir, PS) (b–a) grabilica

njem. œ > hrv. e /	njem. # ſ – œ – pf –	> hrv. # š – e – f –
njem. pf > hrv. f /	njem. – œ – pf – l –	> hrv. – e – f – l –
njem. l > hrv. Ø /	njem. – pf – l – œ – f – ǰ #	> hrv. – f – Ø – Ø – Ø – la #
njem. œ > hrv. Ø /	njem. – pf – l – œ – f – ǰ #	> hrv. – f – Ø – Ø – Ø – la #
njem. f > hrv. Ø /	njem. – pf – l – œ – f – ǰ #	> hrv. – f – Ø – Ø – Ø – la #
njem. ǰ > hrv. la /	njem. – pf – ǰ #	> hrv. – f – la #
njem. ǰ > hrv. lja /	njem. – pf – ǰ #	> hrv. – f – lja #

schoppen (austr.) (2) [ʃɔp–] ☐ **šo:p'ati imp.** (Đurđ, Ferd, Mol, Vir), **pet'ati g'u:sku** (Kal, PS) (b–2) toviti perad guranjem hrane u kljun; **šo:p'ati g'o:sko** toviti gusku; **šo:pat'i se imp. refl.**; (B–2) obilno jesti, prežderavati se

Schoß f. (austr.) [ʃo:s] (Pod) **š'o:s m.** suknja

Schotter m. (2) [ʃɔtɔ] ☐ **š'o:der m.** (Pod /nov./), *st.*: **pr'o:d m.** (Mol, Đurđ, Vir), **pr'u:d m.** (Ferd, PS, Kal) 1) (1) malo ili razmrvljeno kamenje kao podloga pri gradnji cesta ili željezničkih pruga; 2) (2) šljunak; ☐ **šodr'ana f.** (Pod /nov./); *st.*: **prod'ana m.** (Mol, Đurđ, Vir), **pruđ'ana m.** (Ferd, PS, Kal) šljunčara; **šo:dr'ati imp.** (Pod /nov./) pokriti šljunkom; ☐ **šoder'ica f.**

njem. t > hrv. d /	njem. – ɔ – t – ɔ #	> hrv. – o – d – er #
--------------------	---------------------	-----------------------

schräg adj. (2) [ʃrɛ:k] **fšr'ęk adv.** (Đurđ, Ferd), **fšr'ek** (Mol, Vir), **fš'ęręg** (Kal) (b–1) ukoso; ☐ **na šr'ęk**

njem. ɛ: > hrv. e /	njem. – r – ɛ: – k #	> hrv. – r – e – k #
njem. Ø > hrv. ę /	njem. # ſ – Ø – r –	> hrv. – š – ę – r –
njem. k > hrv. g /	njem. – ɛ: – k #	> hrv. – ę – g #

Schraufen m. (austr.) [ʃraufn̩] ☐ **š'araf m.** (Pod) vijak

njem. Ø > hrv. a /	njem. # ſ – Ø – r –	> hrv. # š – a – r –
njem. au > hrv. a /	njem. – r – au – f –	> hrv. – r – a – f #
njem. ŋ > hrv. Ø /	njem. – f – ŋ #	> hrv. – f – Ø #

schraufen m. (austr.) [ʃrauf–] **šara:f'iti imp.**, **otšara:f'iti perf.**, **zašara:f'iti perf.**, **prišara:f'iti perf.** (Pod) zavijati vijke; ☐ **prišarafji:v'ati imp. iter.**

njem. Ø > hrv. a /	njem. # ſ – Ø – r –	> hrv. # š – a – r –
njem. au > hrv. a /	njem. – r – au – f –	> hrv. – r – a – f –

Schraufenzieher *m.* (*austr.*) [ʃraufŋt̩si:ɐ] **šarafc'i:ğer** *m.* (Pod) odvijač

njem. Ø > hrv. a /	njem. # ʃ - Ø - r -	>	hrv. # š - a - r -
njem. au > hrv. a /	njem. - r - au - f -	>	hrv. - r - a - f -
njem. ŋ > hrv. Ø /	njem. - f - ŋ - ts -	>	hrv. - f - Ø - c -
njem. Ø > hrv. g /	njem. - i: - Ø - ɐ #	>	hrv. - i - g - ɛr #
njem. ɐ > hrv. ɛr /	njem. - g - ɐ #	>	hrv. - g - ɛr #

schreiben (9/14) [ʃraib-] **šra:jb'ati** *imp.* (Đurđ, Vir) 1) (b-1a) pisati; 2) (B-1 /šalj./) ružno, nečitko pisati; **potšra:jb'ati** *se* potpisati se; ☹ (Vir): Tu se potšr'a:jbaj!; ☞ **našra:jb'ati** *perf.*

njem. ai > hrv. aj /	njem. - r - ai - b -	>	hrv. - r - aj - b -
----------------------	----------------------	---	---------------------

Schreibtafel *f.* [ʃraibta:fɪ] ☞ **šet'r'o:flin** *m.* (Đurđ, Kal, Ferd), ☞ **šet'o:flin** *m.* (Vir), ☞ **šajtr'o:flin** *m.* (Đurđ), **šet'o:fljin** *m.* (PS), **šet'et'o:flin** *m.* (Vir), **šet'et'o:fljin** *m.* (Mol) novčanik; ☞ **šrajt'o:flin** *m.*

njem. Ø > hrv. ɛ /	njem. # ʃ - Ø - r -	>	hrv. # š - ɛ - r -
njem. Ø > hrv. aj /	njem. # ʃ - Ø - Ø - r -	>	hrv. # š - aj - t - r -
njem. r > hrv. Ø /	njem. # ʃ - r - ai - b - t -	>	hrv. # š - Ø - ɛ - Ø - t -
njem. b > hrv. Ø /	njem. # ʃ - r - ai - b - t -	>	hrv. # š - Ø - ɛ - Ø - t -
njem. Ø > hrv. r /	njem. - t - Ø - a: - f -	>	hrv. - t - r - o - f -
njem. a > hrv. o /	njem. - t - a: - f -	>	hrv. - t - o - f -
njem. ɪ > hrv. lin /	njem. - f - ɪ #	>	hrv. - f - lin #
njem. ɪ > hrv. ljin /	njem. - f - ɪ #	>	hrv. - f - ljin #

Schrot *m.* (3) [ʃrɔt] **šr'o:t** *m.* (Pod) (b-1) krupno mljeveno žito; **šro:t'alka** *f.* (Ferd) sprava za grubo mljevenje žita

schroten [ʃrɔt-] ☞ **šro:t'ati** *imp.*, **zešro:t'ati** *perf.*, ☞ **našro:t'ati** *perf.* (Pod) grubo mljeti

Schub *m.* (4/6) [ʃu:p] ☞ **š'ub** *m.*; ♦ **od š'u:ba** (Pod) odmah, smjesta

njem. p > hrv. b /	njem. - u: - p #	>	hrv. - u - b #
--------------------	------------------	---	----------------

Schuber *m.* (2) [ʃi:bb] **š'u:bɛr** *m.* (Pod) (o-2, *austr.*) pomična naprava na peći na drva za regulaciju dovoda zraka, odnosno intenziteta gorenja

njem. ɐ > hrv. ɛr /	njem. - b - ɐ #	>	hrv. - b - ɛr #
---------------------	-----------------	---	-----------------

Schuft *m.* [ʃuft] ☞ **š'uft** *m.* (Pod) 1) prostak, nevaljalac; 2) (B) budala; ☹ (Mol): B'ɛdast ko š'uft, ne zna n'isht.

Schulter *f.* (*austr. i jnj.*) [ʃultɐ] (Đurđ) **š'ulter** *m.* komad svinjskog mesa s gornjeg ruba prednjih nogu

njem. ɐ > hrv. ɛr /	njem. - t - ɐ #	>	hrv. - t - ɛr #
---------------------	-----------------	---	-----------------

Schunken *m.* [ʃʊŋkŋ] ☞ **š'unka** *f.* (Pod), **k'o:k** (Mol /zast./) sušena i dimljena svinjska butina; **šunkɛr'ica** *f.* (Pod) salama od šunke

njem. ŋ > hrv. n /	njem. - ʊ - ŋ - k -	>	hrv. - u - n - k -
njem. ŋ > hrv. a /	njem. - k - ŋ #	>	hrv. - k - a #

schuppen [ʃʊp-] ☞ **šup'iti** *perf.*, **šupk'ati** *imp. iter.* (Pod) (B) pljusnuti; ☞ **š'upka** *f.* (Pod) pljuska; ☹ (Vir): Al te š'upim kaj ti šm'r:kelj sk'oči.

Schuppe *m.* (Schmeller II: 438) [ʃʊpə] **š'upa** *f.* (Pod) (b–1a) manja drvena baraka za držanje strojeva, materijala, bicikla i sl.

njem. ə > hrv. a / njem. – p – ə # > hrv. – p – a #

Schüreisen *n.* [ʃy:ɔ'aizŋ] **šar'a:zlin** *m.* (Pod) žarač; **gur'a:zlin** – **šar'a:zlin** (Đurđ) rugalica za mršavu osobu

njem. y: > hrv. a / njem. # ʃ – y: – ɔ – > hrv. # š – a – r –
 njem. ɔ > hrv. r / njem. – u: – ɔ – ai – > hrv. – a – r – aj –
 njem. ai > hrv. aj / njem. – r – ai – z – > hrv. – r – aj – z –
 njem. ŋ > hrv. lin / njem. – z – ŋ # > hrv. – z – lin #

Schurz *m.* (1/3) [ʃʊrts] **š'ulec** *m.* (Pod), **š'ulc** *m.* (Vir) (b–b, *reg.*) seljačka muška pregača; ženska pregača; **šulc'a:r** *m.* (Zub; /*pogr.*/ seljak)

njem. r > hrv. l / njem. – ʊ – r – ts # > hrv. – u – l – e – c #
 njem. Ø > hrv. e / njem. – r – Ø – ts # > hrv. – l – e – c #

Schürze *f.* (1/2) [ʃʏrtsə] **š'ireclin** *m.* (Ferd) (o–a) kraća ženska pregača

njem. ʏ > hrv. i / njem. # – ʃ – ʏ – r – > hrv. # š – i – r –
 njem. ə > hrv. lin / njem. – ts – ə # > hrv. – c – lin #

Schuster *m.* (4) [ʃʊstɐ] **š'ustar** *m.* (Kal, Đurđ, PS, Ferd, Vir), **š'ostar** *m.* (Mol) (b–1) postolar; **šustar'ija** *f.* (Đurđ, Vir) postolarski obrt; **šust'arov** *adj.* koji pripada postolaru; **šust'arski** *adj.* koji se odnosi na postolarski obrt; **š'oštar**, **šošt'arov**, **š'uster**, **š'uštar**

njem. ʊ > hrv. o / njem. # ʃ – ʊ – s – > hrv. # š – o – s –
 njem. ɔ > hrv. ar / njem. – t – ɔ # > hrv. – t – ar #

Schusterei *f.* (2/3) [ʃʊstə'rai] **šuster'aj** *m.* (Đurđ, Kal), **šošt'er'aj** *m.* (Mol) (b–1a) postolarska radnja

njem. ə > hrv. e / njem. – t – ə – r – > hrv. – t – e – r –
 njem. ai > hrv. aj / njem. – r – ai # > hrv. – r – aj #

Schuß *m.* (9/18) [ʃʊs] **š'u:s** *m.* (Pod) 1) (b–1b) pucanj, pogodak; 2) (B–1b) udarac; ☹ (Mol): Dob'i:š š'u:s u g'u:z.; ☹ (Kal): Š'u:s u g'u:z!; ♦ **f š'u:su** pokvareno, ne funkcionira; **šusn'oti** *perf.* udariti; ☹ (Vir): Šusnol s'ემ ga kaj s'e j'e zr'ušil.

Schwabe *m.* [ʃva:bə] **Šv'a:ba** *m.*, **Šv'a:bo**, *m.* *pl.* **Šv'a:bi** /*st.*/, *pl.* **Šv'a:bę** /*nov.*/ Nijemci

njem. ə > hrv. a / njem. – b – ə # > hrv. – b – a #

Schwärze *f.* [ʃvɛrtsə] **zažv'erč'iti** *perf.* (Đurđ) (b–1) uprljati nečim crnim, obično ugljenom, strojnim uljem i sl.; **nažv'erčit'i** *se* napiti se

njem. ʃ > hrv. ž / njem. # ʃ – v – ε – > hrv. – ž – v – e –
 njem. ts > hrv. č / njem. – ts – ə # > hrv. – r – č – v –

schwärzen [ʃvɛrts–] **šv'erč'ati** *imp.* (Pod) (b–2; *austr. razg., jnj.*) krijumčariti; **šv'erčat'i** *se imp. refl.* 1) (B) voziti se bez putne karte; 2) sudjelovati u nekoj skupnoj aktivnosti ne plativši svoj doprinos (obično pri jelu i piću); **šv'erč** *m.* (Pod) krijumčarenje; **prešv'erč'ati** *imp.*

Schwärzer *m.* (*fnj., austr. razg.*) [ʃvɛrtsɔ] ☐ **šv'ercer** *m.* (Pod) krijumčar; ☐ **šv'ercer'ica** *f.* (obično seljačka) žena koja na selu otkupljuje poljoprivredne proizvode kako bi ih (ponekad zajedno sa svojima) prodala u gradu na tržnici; podravskom izrazu *šv'ercer'ica* odgovara u zagrebačkom govoru *kumica na placu*

njem. ɔ > hrv. ɛr / njem. – ts – ɔ # > hrv. – ts – ɛr #

Schwefel *m.* [ʃve:fɪ] ☐ **žv'epel** *m.*, **žv'eplin** *m.* (Đurđ), ☐ **žv'epelj** *m.* (Vir, Mol), **žv'eplo** *n.* (Kal), **žv'eplo** *n.* (Ferd, PS) sumpor; **žvepl'ɛ:ni** *adj.* (Đurđ) sumporni; **žvepl'ɛ:nka** *f.* (Đurđ), ☐ **žep'l'ɛ:nka** *f.* (Kal), **žep'lenk'ica** *f. dim.*, **žep'lj'ɛ:nka** *f.* (PS), **žep'lj'e:nka** *f.*, **žup'lj'e:nka** *f.* (Mol) kutija od šibice; **žveplj'e:nka** *f.* (Vir) kutija za kolomaz; ☐ **žveplj'e:ni**, **žveplj'iti**, **žveplenk'a:r**

njem. ʃ > hrv. ž /	njem. # ʃ – v –	> hrv. # ž – v –
njem. v > hrv. Ø /	njem. # ʃ – v – e: –	> hrv. # ž – Ø – e –
njem. e: > hrv. ɛ /	njem. – v – e: – f –	> hrv. – v – ɛ – p –
njem. e: > hrv. u /	njem. # ʃ – v – e: – f –	> hrv. # ž – Ø – u – p –
njem. f > hrv. p /	njem. – e: – f – #	> hrv. – ɛ – p – el #
njem. ɪ > hrv. lin /	njem. – f – ɪ #	> hrv. – p – lin #
njem. ɪ > hrv. l /	njem. – f – ɪ #	> hrv. – p – l – ɛ –
njem. ɪ > hrv. lj /	njem. – f – ɪ #	> hrv. – p – lj – ɛ –
njem. ɪ > hrv. el /	njem. – f – ɪ #	> hrv. – p – el #
njem. ɪ > hrv. elj /	njem. – f – ɪ #	> hrv. – p – elj #
njem. ɪ > hrv. lo /	njem. – f – ɪ #	> hrv. – p – lo #

Schwegel *f.* [ʃve:gɔ] ☐ **žv'ɛ:gla** *f.* (Đurđ), **žv'e:glja** *f.* (Mol) (b–1a) frulica; ☐ **nažveglat'i se** *perf. refl.* napiti se; **žv'egljast** *adj.* mršav; ☐ (Mol) Gurav'a je kak je žv'e:glja.

njem. ʃ > hrv. ž /	njem. # ʃ – v – e: –	> hrv. # ž – v – e –
njem. e: > hrv. ɛ /	njem. – v – e: – g –	> hrv. – v – ɛ – g –
njem. ɪ > hrv. la /	njem. – g – ɪ #	> hrv. – g – la #
njem. ɪ > hrv. lja /	njem. – g – ɪ #	> hrv. – g – lja #

schweißen [ʃvais–] ☐ **šva:s'ati** *imp.* (Pod) variti; **našva:sat'i se** *perf.* (Đurđ) (*šalj.*) napiti se

njem. ai > hrv. a / njem. – v – ai – s – > hrv. – v – a – s –

Schweizer *m.* [ʃvaitʃɔ] **švajcar'ija** *f. top.* ulica u Bjelovaru kojom se izlazi prema Đurđevcu

njem. ai > hrv. aj /	njem. – v – ai – ts –	> hrv. – v – aj – ts –
njem. ɔ > hrv. ar /	njem. – ts – ɔ #	> hrv. – c – ar –

schwindeln (3/5) [ʃvɪndl–] ☐ **švindl'ati** *imp.* (Đurđ, Mol, Ferd) (b–2a) varati, zavaravati; ☐ (Mol): B'i: d'elal, n'ɛ bi, kaj šv'indlaš!

njem. ɪ > hrv. l / njem. – d – ɪ – > hrv. – d – l – V

Schwindler *m.* [ʃvɪndlɔ] ☐ **šv'indler** *m.* (Đurđ / rijetko, nije potvrđeno u drugim mjestima/) varalica

njem. ɔ > hrv. ɛr / njem. – l – ɔ # > hrv. – l – ɛr –

schwitzen (2/5) [ʃvɪts–] ☐ **švicat'i se** *imp. refl.*, ☐ **ošvicat'i se** *perf. refl.* (Pod) 1) (b–1) znojiti se; 2) (b–2a) ovlažiti se; ☐ **šv'ic** *m.* (Pod) znoj

Schwung *m.* (5/8) [ʃvɔŋ] **šv'ung** *m.* (Pod) zanos; ♦ **b'iti f šv'ungu** pripiti se, napiti se

njem. ŋ > hrv. ng / njem. – u – ŋ # > hrv. – u – ng #

scoub *stvnj.* ☞ **šk'of** *m.* (Ferd, PS), **šk'o:fa** (Mol) slama za pokrivanje krova; **škof'a:č** (Ferd), ☞ **škof'a:r** (Mol) /*zast.*/ krovopokrivač; **škofar'ija** *f.* (Mol) plaća krovopokrivača; ☹ (Mol): Ne mi plat'ila škofar'ijo. ☞ **škofn'ara** klijet slamnara; ☞ **š'o:p**

njem. s > hrv. š / njem. # s – c – > hrv. # š – k –
 njem. ou > hrv. o / njem. – c – ou – b # > hrv. – k – o – f #
 njem. b > hrv. f / njem. – ou – b # > hrv. – o – f #

scrini *stvnj.* ☞ **škr'ijna** *f.* (Đurđ), **škr'inja** *f.* (Pod) 1) drvena kutija žito, brašno; 2) hladnjak za duboko zamrzavanje

njem. s > hrv. š / njem. # s – c – > hrv. # š – k –
 njem. n > hrv. jn / njem. – i – n – i # > hrv. – i – jn – a #
 njem. n > hrv. nj / njem. – i – n – i # > hrv. – i – nj – a #
 njem. i > hrv. a / njem. – n – i # > hrv. – nj – a #

Sechser *m.* (3) [zɛksɐ] **s'ęksę** *m.* (Đurđ, PS, Vir, Mol /*zast.*/) (O-1) stari novčić; ☹ (Mol): H'ej, to ję po s'ęksę, n'ęčem ku:p'iti. / Da mi d'aš po s'ęksę, n'ęčem ku:p'iti.

njem. z > hrv. s / njem. # z – ɛ – > hrv. # s – e –
 njem. ɔ > hrv. ę / njem. – s – ɔ # > hrv. – s – ę #

Seidel *n.* (2) [zaidl] ☞ **s'ajtlek** *m.* (Kal) (B-1) manji vrč

njem. z > hrv. s / njem. # z – ai – > hrv. # s – aj –
 njem. ai > hrv. aj / njem. # z – ai – d – > hrv. # s – aj – t –
 njem. d > hrv. t / njem. – ai – d – l̥ # > hrv. – aj – t – l –
 njem. l̥ > hrv. l / njem. – ai – d – l̥ # > hrv. – aj – t – l – ek #

Seil *m.* [zail] **s'a:jla** *f.* (Pod), **s'a:lja** *f.* (Kal) (u) čelično, metalno uže; ♦ **sm'otan kak s'a:jla** (*šalj.*) vrlo zbuñjen, zbrkan

njem. z > hrv. s / njem. # z – ai – > hrv. # s – aj –
 njem. ai > hrv. aj / njem. # z – ai – l # > hrv. # s – aj – l –
 njem. ai > hrv. a / njem. # z – ai – l # > hrv. # s – a – lj –
 njem. l > hrv. lj / njem. – ai – l # > hrv. # s – a – lj –
 njem. Ø > hrv. a / njem. – l – Ø # > hrv. – l – a #

sekkieren (2) [zɛ'ki:r–] **seki:r'ati** *imp.* (b-2) dosađivati, biti naporan; **seki:rat'i sę** *imp. refl.*, **raseki:rat'i sę** (Pod osim PS), **lu:tit'i sę** *imp. refl.* (PS) (B) biti nervozan, ljutiti se, živcirati se; ☹ (Ferd): Sęm sę rasekir'ala ko vr'ag.

njem. z > hrv. s / njem. # z – ɛ – > hrv. # s – e –
 njem. ɛ > hrv. e / njem. # z – ɛ – k – > hrv. # s – e – k –

Semmel *f.* (*stvnj.* semala) (*austr.*) [zɛm] ☞ **ž'ę:mlla** *f.* (Đurđ, Ferd, Kal), ☞ **ž'ę:mlja** *f.*, **žę:m-lj'ica** *f. dim.* (PS, Mol, Vir) vrsta peciva; ☞ **žęmlar'i:na** *f.*

njem. z > hrv. ž / njem. # z – ɛ – > hrv. # ž – ę –
 njem. l̥ > hrv. la / njem. – m – l̥ # > hrv. – m – la #
 njem. l̥ > hrv. lja / njem. – m – l̥ # > hrv. – m – lja #

Senf *m.* (2) [zɛnf] **s'ęmf** *m.* (Pod) (b-1) senf, umak od gorušice; **z'ęmf** *m.* (Đurđ /*rijetko*/), **dr'o:žda** *f.* (Ferd, PS), **m'u:lj** *m.*, **dr'o:žđę** *n.* (Mol), **t'a:log** *m.* (Vir) (B) talog na dnu bačve nakon vinskog vrenja

njem. n > hrv. m /	njem. - ε - n - f #	>	hrv. - ę - m - f #
njem. z > hrv. s /	njem. # z - ε -	>	hrv. # s - ę -
njem. n > hrv. m /	njem. - ε - n - f #	>	hrv. - ę - m - f #

setzen (7/17) [zɛts-] **sec'ati** (sɛ) *imp.* (Pod) (b-3g) kladiti se; **sec'ajnɛ** *n.*

njem. z > hrv. s /	njem. # z - ε -	>	hrv. # s - e -
njem. ε > hrv. e /	njem. # z - ε - ts	>	hrv. # s - e - c -

sicher *adj. & adv.* (5) [ziçp] **z'ihɛr** *adj. & adv.* (Đurđ, Mol /gosp./, Vir) (b-5) sigurno; **zihɛr'a:ški** *adj.*

njem. ç > hrv. h /	njem. - i - ç - ɒ #	>	hrv. - i - h - ɛr #
njem. ɒ > hrv. ɛr /	njem. - ç - ɒ #	>	hrv. - h - ɛr #

Sicherheitsnadel *f.* [ziçp-] **zihɛr'ica** *f.* (Ferd, Mol, Kal, PS), **zihɛr'ica** *f.* (Vir, Mol /gosp./) sigurnosna igla

njem. ç > hrv. j /	njem. - i - ç - ɒ -	>	hrv. - i - j - ɛr -
njem. ç > hrv. h /	njem. - i - ç - ɒ -	>	hrv. - i - h - ɛr -
njem. ɒ > hrv. ɛr /	njem. - ç - ɒ -	>	hrv. - j - ɛr -

Singer (ime proizvoda) [ziŋp] **singer'ica** *f.* (Pod) šivaći stroj marke Singer

njem. s > hrv. z /	njem. # z - i - ŋ -	>	hrv. # s - i - ŋ -
njem. ŋ > hrv. ng /	njem. - i - ŋ - ɒ #	>	hrv. - i - ŋ - ɛr -
njem. ɒ > hrv. ɛr /	njem. - ŋ - ɒ #	>	hrv. - i - ŋ - ɛr -

Sitz *m.* (7/8) [zits] **s'ic** *m.* (Pod) (u-1a) sjedalo u vozilu; **pak'ɛ:t s'ic**, **pak'ɛ:tsic** *m.* (Pod) stražnje sjedište na biciklu

njem. z > hrv. s /	njem. # z - i -	>	hrv. # s - i -
--------------------	-----------------	---	----------------

Socket *m.* (4) [zɔk] **c'o:klin** *m.* (Pod) (b-2) podnožje kuće, zida

njem. z > hrv. c /	njem. # z - ɔ -	>	hrv. # c - o -
njem. ɔ > hrv. lin /	njem. - k - ɔ #	>	hrv. - k - lin #

Socken *m.* (*jnj., austr., švic.*) [zɔkn] **z'okna** *f., pl. z'oknɛ* (Đurđ, Ferd); **z'oken** *m., z'okni pl. m.* (Mol, Vir, PS) 1) kratka čarapa; 2) (o) (Kal) ženska čarapa /**fusc:tl'ini** *pl. m.* 'muške čarape'); **zokn'ica** *f. dim.*

njem. ŋ > hrv. en /	njem. - k - ŋ #	>	hrv. - k - en #
njem. ŋ > hrv. na /	njem. - k - ŋ #	>	hrv. - k - na #

Soldat *m.* [zɔl'da:t] **sold'a:t** *m.* (Pod) vojnik; **soldač'ija** *f.* (Pod) vojska; **sol'da:-čki** *m.* vojnički

njem. z > hrv. s /	njem. # z - ɔ -	>	hrv. # s - ɔ -
njem. t > hrv. č /	njem. - a: - t #	>	hrv. - a - č -

Spachtel *m.* (3) (*austr. samo f.*) [ʃpaxtl] **šp'akt** *m.* (Ferd), **šp'ahtlin** *m.* (Vir), **šp'atlin** *m.* (Mol, Đurđ), **šp'artlin** *m.* (PS), **šp'a:tla** *f.* (Kal) (b-3) lopatica za nanošenje, ravnanje ili struganje boje, žbuke, kita i sl.

njem. x > hrv. k /	njem. - a - x - t -	>	hrv. - a - k - t #
njem. x > hrv. h /	njem. - a - x - t -	>	hrv. - a - h - t -
njem. x > hrv. r /	njem. - a - x - t -	>	hrv. - a - r - t -
njem. x > hrv. Ø /	njem. - a - x - t -	>	hrv. - a - Ø - t -

njem. ʃ > hrv. lin /	njem. – t – ʃ #	> hrv. – t – lin #
njem. ʃ > hrv. la /	njem. – t – ʃ #	> hrv. – t – la #

Spagat *m.* (*inj., austr.*) (*tal.* spaghetti) [ʃpa'ga:t] ☞ **šp'a:ga** *f.* (Pod) konop; ♦ **napę:t'o je kak šp'a:ga v ž'ępu** (*šalj.*) nešto je smrtno dosadno

njem. t > hrv. Ø /	njem. – a – t #	> hrv. – a – Ø #
--------------------	-----------------	------------------

spähen (2) [ʃpɛ–] **špi:lj'ati (na nek'oga)** *imp.* (PS), **zašpi:l'ati (nek'oga)** *perf.* (Ferd) (B–b) zagledati se u nekoga; ☹ (PS): D'ekla šp'i:lja na d'ečka ili d'ečko na d'eklu.

njem. ε > hrv. i /	njem. – p – ε –	> hrv. – p – i –
njem. Ø > hrv. l /	njem. – ε – Ø –	> hrv. – i – l –
njem. Ø > hrv. lj /	njem. – ε – Ø –	> hrv. – i – lj –

Spalier *n.* [ʃpa'li:ɔ] ☞ **špal'e:r** *m.* (Pod), ☞ **špal'i:r** *m.* (b–2) dugi red ljudi s obje strane ceste kojom netko prolazi

njem. i: > hrv. e /	njem. – l – i: – ɔ #	> hrv. – l – e: – r #
njem. ɔ > hrv. r /	njem. – l – i: – ɔ #	> hrv. – l – e: – r #

Spange *f.* (6) [ʃpaŋə] ☞ **šp'a:nga** *f.*, ☞ **špa:ng'ica** *f.* (Ferd, Mol, Đurđ, PS, Vir) (b–1) ukosnica

njem. ŋ > hrv. ng /	njem. – ŋ – ə #	> hrv. – ng – a #
njem. ə > hrv. a /	njem. – ŋ – ə #	> hrv. – ng – a #

spannen (6/11) [ʃpan–] **špa:n'ati** *imp.* (Kal, Đurđ), **našp'a:nati** *perf.*, ☞ **prišp'a:nati** *perf.* (voz sijena), **zašp'a:nati** *perf.* (kod šalanja) (b–1b) napeti uže, žicu i nešto pričvrstiti

Spanner *m.* (2/6) [ʃpanɔ] **šp'a:nęr** *m.* (b–1a) (Đurđ, Ferd) sprava za napinjanje; 2) (B) (Kal) konop za vezanje tereta na biciklu ili automobilu

njem. ɔ > hrv. ęr /	njem. – n – ɔ #	> hrv. – n – ęr #
---------------------	-----------------	-------------------

sparen (4/6) [ʃpa:r–] ☞ **špa:r'ati** *imp.*, **prišpa:r'ati** *perf.*, **zašpa:r'ati** *perf.* (Đurđ, Kal, PS, Ferd), **škrta:r'iti** *imp.* (PS), ☞ **špa:rj'ati** *imp.* (Vir, Mol) 1) (b–1a) štediti; 2) (b–1b) biti skrban; **špa:rat'i se** *imp. refl.* (Đurđ, Kal, PS, Ferd) (b–4) štediti se; **šp'a:ren** *adj.* (Pod) štedljiv; **špam'a:jstor** *m.* (Mol) štedljiva, nerastrošna osoba; ☹ (Mol): 'A:, t'a: je ž'ęna pra:vi špam'a:jstor.

njem. Ø > hrv. j /	njem. – a – r – Ø –	> hrv. – a – r – j –
--------------------	---------------------	----------------------

Spargel *m.* (2/3) [ʃpa:rgɔ] ☞ **šp'arglin** *m.* (Pod osim Mol), **šp'argljin** *m.*, **šp'argel** *m.* (Mol) (Z) mahune

njem. ʃ > hrv. lin /	njem. – g – ʃ #	> hrv. – g – lin #
njem. ʃ > hrv. lj in /	njem. – g – ʃ #	> hrv. – g – lj in #
njem. ʃ > hrv. el /	njem. – g – ʃ #	> hrv. – g – el #

Sparherd *n.* [ʃparhert] ☞ **šp'aręt, šp'arjęt** *m.* (Đurđ), ☞ **šp'arhęt** *m.* (Vir), **šp'orhęt** *m.* štednjak

njem. h > hrv. j /	njem. – r – h – ε –	> hrv. – r – j – e –
njem. h > hrv. h /	njem. – r – h – ε –	> hrv. – r – h – e –
njem. r > hrv. Ø /	njem. – ε – r – d #	> hrv. – e – Ø – t #

Spaß *m.* (2) [ʃpa:s] **šp'ajs** *m.* (Ferd); **šp'ajz** *m.* (Vir, Mol) (b–1) šala, zabava; 2) (B) (Mol) nered; **špajse:rat'i se** *imp. refl.* šaliti se; ☹ (Vir): D'ela šp'ajza s toga d'ečka, ne: on tak'o: v n'orc.; ☹ (Ferd): Ja znam r'eči jeļ bote j'eli šp'eka ili slatin'e: dok šp'ajsa del'amo.; ☹ (Mol): Vraže'ga si šp'ajza napr'avil.

njem. Ø > hrv. j /	njem. – a: – Ø – s #	> hrv. – a – j – s #
njem. s > hrv. z /	njem. – a: – Ø – s #	> hrv. – a – j – z #

Spaziergang *m.* [ʃpa:tsi:r–] ☞ **špance'e:r** *m.* (Pod) šetnja; ♦ **'i:ti na špance'e:r** (Pod) ići u šetnju

njem. Ø > hrv. n /	njem. – a – Ø – ts –	> hrv. – a – n – c –
njem. i: > hrv. e /	njem. – ts – i: – r –	> hrv. – c – e – r #

spazieren [ʃpa:tsi:r–] ☞ **špance:rat'i se** *imp. refl.* (Pod) 1) (B) (*pogr.*) šetati se; 2) (B) besposleno hodati, šetkati; ☹ (PS): Kaj se tul'iko špance:ra's?; ☹ (Vir): N'aj se špance:r'ati kak m'edved po Maksim'i:ru.; ☞ **otšpance:rat'i se**, **prešpance:rat'i se**, **špance:rung**, **špance:r'ajne**, **špance:r'anje**

njem. Ø > hrv. n /	njem. – a – Ø – ts –	> hrv. – a – n – c –
njem. i: > hrv. e /	njem. – ts – i: – r –	> hrv. – c – e – r #

Speck *m.* (2/3) [ʃpek] ☞ **šp'ek** *m.* (Đurđ, Mol /*gosp./*), **slan'ina** *f.* (Pod) (b–1a) slanina; **špeksal'a:ma** *f.*, **špek'e:ica** *f.* (Vir) vrsta salame sa slanimom

njem. ε > hrv. e /	njem. – p – ε – k #	> hrv. – p – e – k #
--------------------	---------------------	----------------------

Speise *f.* (*inj.*, *austr.*) [ʃpaizə] ☞ **šp'a:jza** *f.* (Pod /*nov./*), **kom'o:ra** *f.*, **komo:r'ica** *f.* /*st./* ostava, smočnica; **špajzpij'a:nec** *m.* (Đurđ /*idiol./*) (< šp'a:jza + hrv. *pij'a:nec*) potajni alkoholičar

njem. ai > hrv. aj /	njem. – p – ai – z –	> hrv. p – aj – z –
njem. ə > hrv. a /	njem. – z – ə #	> hrv. – z – a #

Speiseservice *n.* [ʃpaizə,zer'vi:s] **špajzšer'vi:s** *m.* (Đurđ, PS, Vir), **špajšer'vi:s** *m.* (Ferd) komplet tanjura i šalica

njem. ai > hrv. aj /	njem. – p – ai – z –	> hrv. – p – aj – z –
njem. ə > hrv. Ø /	njem. – z – ə – z –	> hrv. – z – Ø – s –
njem. z > hrv. s /	njem. – z – ə – z – e –	> hrv. – z – Ø – s – e –

Spengler *m.* (*austr.*) [ʃpɛŋlɐ] ☞ **šp'engler** *m.* (Đurđ, Mol), **špl'enger** *m.* (Ferd) limar; ☞ **špengler'aj**

njem. ŋ > hrv. ng /	njem. – ε – ŋ – l –	> hrv. – e – ng – l –
njem. ɐ > hrv. ɛr /	njem. – l – ɐ #	> hrv. – l – ɛr #
njem. Ø > hrv. l /	njem. – p – Ø – ε –	> hrv. – p – l – ɛ –
njem. l > hrv. Ø /	njem. – ŋ – l – ɐ #	> hrv. – ng – Ø – ɛr #

Spennadel *f.*, (Schmeller II: 674: [ʃpɛna:dɪ]) ☞ **špen'a:dlin** *m.* (Kal, Đurđ, Mol), **špen'ajdlin** *m.* (Ferd), **špen'a:del** *m.* (Vir); **bumbuv'ača** *f.* (Kal, Vir), **bumbuv'a:čka** (PS) pribadača; ☞ **špin'a:dlin**

njem. Ø > hrv. j /	njem. – a: – Ø – d –	> hrv. – a: – j – d – #
njem. ɪ > hrv. el /	njem. – d – ɪ #	> hrv. – d – el #
njem. ɪ > hrv. lin /	njem. – d – ɪ #	> hrv. – d – lin #

Spezerei *f.* (*zast.*) [ʃpe:tsə'rai] ☞ **špęcęc'aj** *m.* (Pod) (B) namirnice koje se kupuju u trgovini

njem. e: > hrv. ę /	njem. - p - e: - ts -	>	hrv. - p - ę - c -
njem. ə > hrv. ę /	njem. - ts - ə - r -	>	hrv. - c - ę - r -
njem. ai > hrv. aj /	njem. - r - ai #	>	hrv. - r - aj #

Spiegel *m.* (11/17) [ʃpi:g̊] ¹**šp'i:gel** *m.* (Ferd, Kal, Đurđ), **šp'i:gelj** *m.* (Mol), **špigl'o:vlje** *pl. tant. n.* (PS), **špiglj'asto (jē)** *adv.* 1) (B-1a) neravna, zamrznutim snijegom pokrivena površina; ☹ (Mol): Šp'i:gelj - l'ęd ję nazv'r:čal i steklję:v'ina sę ję razb'ila.; ☞ ²**šp'i:gel** *m.* (Vir /*gosp./*), **zrc'alo** *n.* (Pod) (b-1a) zrcalo

njem. ɪ > hrv. el /	njem. - g - ɪ #	>	hrv. - g - el #
njem. ɪ > hrv. elj /	njem. - g - ɪ #	>	hrv. - g - elj #
njem. ɪ > hrv. l /	njem. - g - ɪ #	>	hrv. - g - l - o -
njem. ɪ > hrv. lj /	njem. - g - ɪ #	>	hrv. - g - lj - a -

Spiel *n.* (12/19) [ʃpi:l] **šp'i:l** *m.* (Đurđ, Ferd), **šp'i:lj** *m.* (Vir) (o-4b) komplet igraćih karata

spielen (11/26) [ʃpi:l-] ☞ **špi:l'ati** *imp.* (Đurđ), ☞ **špi:lj'ati** *imp.* (Kal, Mol, Vir, PS) (b-8) izigravati, prenemagati se; ☹ (Đurđ): špi:l'ati gosp'ona, (vę:l'iko) d'a:mo; ☹ (Kal): špi:lj'ati gospoč'iju

njem. l > hrv. lj /	njem. - i: - l -	>	hrv. - i - lj -
---------------------	------------------	---	-----------------

Spielhose *f.* [ʃpi:lho:zə] **špilh'oze** *pl. tant. f.* (Đurđ, Ferd, Kal) dječje hlačice

njem. h > hrv. h /	njem. - l - h - o: -	>	hrv. - l - h - o -
njem. ə > hrv. ę /	njem. - z - ə #	>	hrv. - z - ę #

Spielechule *f.* [ʃpi:lʃu:lə] **šp'ilšuj** *m.* (Đurđ /*pov./*), **šp'ilšuh** *m.* (Vir /*pov./*) (O) vrsta dječjeg vrtića

njem. l > hrv. j /	njem. - l - ə #	>	hrv. - j - Ø #
njem. l > hrv. h /	njem. - l - ə #	>	hrv. - h - Ø #
njem. ə > hrv. Ø /	njem. - l - ə #	>	hrv. - h - Ø #

Spital *n.* (2/3) (*reg., posebno austr., švic.*) [ʃpɪ'ta:l] ☞ **špit'a:l** *m.* (Đurđ, Kal, Ferd), ☞ **špit'a:lj** *m.* (Vir, PS) (b-1) bolnica

njem. l > hrv. lj /	njem. - a: - l #	>	hrv. - a - lj #
---------------------	------------------	---	-----------------

Spitzblech *m.* [ʃpɪtsblɛç] ☞ **šp'icplęj** *m.* (Kal, Đurđ, Ferd, PS), ☞ **šp'icplęh** *m.* (Mol, Vir) metalni element na vrhu potplate

njem. b > hrv. p /	njem. - ts - b - l -	>	hrv. - c - p - l -
njem. ç > hrv. j /	njem. - ɛ - ç #	>	hrv. - ę - j #
njem. ç > hrv. h /	njem. - ɛ - ç #	>	hrv. - ę - h #

Spitze *f.* (8/16) [ʃpɪtsə] ☞ **šp'ica** *f.* (Pod) 1) (b-8) čipka; **šp'icštof** *m.* (Đurđ), **špiclinšt'of** *m.* (Mol) vrsta čipkastoga materijala; 2) (Z) žbica na biciklu; ♦ **držat'i sę kak šp'iclin** (Vir) biti miran, nepomičan; **šp'inec** *m.* (Pod) (o-1a) vrh (obično olovke); **špinčit'i sę** *imp. refl.* (Pod) biti nadmen, bahat, praviti se; ☹ (Kal): Glę, mla:d'a ję, vęč sę šp'inči.; ☞ **šp'ičast, šp'inčast, zašpinčit'i sę, našpinč'iti**

njem. ə > hrv. a /	njem. - ts - ə #	>	hrv. - c - a #
njem. ə > hrv. Ø /	njem. - ts - ə #	>	hrv. - c - Ø #

njem. ə > hrv. lin /	njem. – ts – ə #	> hrv. – c – lin #
njem. Ø > hrv. ne /	njem. – i – Ø – ts –	> hrv. – i – ne – c #

Spitzel *m.* [ʃpitsl̩] **šp'iclin** *m.* (Đurđ /*rijetko, zast.*/, inače nije poznato) doušnik

njem. ɪ > hrv. lin /	njem. – ts – ɪ #	> hrv. – c – lin #
----------------------	------------------	--------------------

Spitzhose *f.* [ʃpitsho:zə] **špic'o:zə** *pl. f.* (Mol), **špicer'ice** *pl. f.* (Kal /*nov.*/, Mol, PS) hlače krojene u šilj

njem. h > hrv. Ø /	njem. – ts – h – o: –	> hrv. – c – Ø – o –
njem. ə > hrv. ɛ /	njem. – o: – s – ə #	> hrv. – o – z – ɛ #

Spitzname *m.* [ʃpitsna:mə] **špicn'a:mə** *n.* (Vir), **špicn'a:met** *m.* (Mol, Ferd), **špicn'a:dem** *m.* (< *špic* + *n'a:dem*) (Đurđ), **špicna:d'imek** *m.* (< *špic* + *na:d'imek*) (Đurđ /*idiol.*/), **na:d'imek** *m.* (Kal) nadimak; **špicimejn'a:k** *m.* (Đurđ /*idiol.*/) imenjāk; ☹ (Ferd /*pučkoetim.*/): On'o: 'ime kaj 'imaš nametnj'eno.; **špicna:d'evək**

njem. ə > hrv. ɛ /	njem. – m – ə #	> hrv. – m – ɛ #
njem. Ø > hrv. t /	njem. – m – ə – Ø #	> hrv. – m – ɛ – t #

Spitzzange *f.* [ʃpitszəŋə] **špic'a:ngə** *pl. tant. f.* (Đurđ, Ferd, Kal, Mol, Vir) vrsta kliješta s vršastim krakovima

njem. ŋ > hrv. ng /	njem. – a – ŋ – ə #	> hrv. – a – ng – ɛ #
njem. ə > hrv. ɛ /	njem. – ŋ – ə #	> hrv. – ng – ɛ #

Splitter *m.* [ʃplitɔ] **špl'itɛr** *m.* (Pod) (o) okrhak granate

njem. ɒ > hrv. ɛr /	njem. t – ɒ #	> hrv. – t – ɛr #
---------------------	---------------	-------------------

Spott *m.* [ʃpɔt] **šp'ot** *m.* (B) (Pod) korenje, grđenje; (Đurđ) ♦ **sram'ota i šp'ot** (izraz zgražanja)

spotten [ʃpɔt–] **špo:t'ati** *imp.*, **zešpo:t'ati** *perf.*, **našpo:t'ati** *perf.*, **našpo:tat'i** *se perf. refl.* (Pod) (B–1) grđiti, ukoriti; **špotat'i** *se imp.*, **špota:vat'i** *se imp. refl.*, **pošpota:vat'i** *se imp. refl.*, **pošpo:tat'i** *se perf. refl.* (Đurđ), **ru:gat'i** *se* (PS) rugati se; (Đurđ /*posl.*/) **Pošpotal'a se s'ova sen'i:ce da 'ima dɛb'ɛ:lo gl'a:vo.** ruga se nekome tko je kao i on; ☹ (Vir): Naj mu se pošpota:v'ati da te n'ɛbi pogod'ilo.; **špo:t'ajne, pošpo:t'ano, pošpota:v'anje**

sprechen [ʃpreç–] **špr'ɛhati** *imp.* (Vir, Đurđ /*šalj.*/) govoriti (obično njemački)

njem. ç > hrv. h /	njem. – ɛ – ç –	> hrv. – ɛ – h –
--------------------	-----------------	------------------

Spreize *f.* (2) [ʃpraitsə] **špr'ajc** *m.* (Pod), **potpir'a:č** *m.* (Vir) (b–1) drveni potporanj; **pošprajc'ati** *perf.* (Kal, Mol) poduprijeti potpornjem

njem. ai > hrv. aj /	njem. – r – ai – ts –	> hrv. – r – aj – c –
njem. ə > hrv. Ø /	njem. – ts – ə #	> hrv. – c – Ø #

Spritze *f.* (6/8) [ʃpɪtsə] **špr'ica** *f.* (Pod) 1) (o–1) prskalica za vinograd; 2) (b–2a) štrcaljka, injekcija; **špr'iclin** *m.* (Đurđ, Vir, Ferd), **čurk'a:lin** *m.* (Đurđ), **čurk'a:rin** *m.* (Mol), **čurk'a:zlin** *m.* (PS), **čurkal'o:v** *m.* (Kal), **nadev'a:ljka** *f.* (PS), **nadev'a:lka** *f.* (Ferd) naprava za punjenje kobasica i krvavica

njem. ə > hrv. a /	njem. – ts – ə #	> hrv. – c – a #
njem. ə > hrv. lin /	njem. – ts – ə #	> hrv. – c – lin #

spritzen (10/17) [ʃprits–] ☞ **špric’ati** *imp.*, **špricn’oti** *perf.*, ☞ **pošpric’ati** *perf.* (Pod) 1) (b–4a) prskati; 2) (b–6a) ovlažiti prskanjem; 3) (b–6b) prskati zaštitnim sredstvom; 4) (b–6c) prskati bojom, lakom i sl.; **špr’ic** *m.* (Pod) zaštitno sredstvo za biljke; **šprick’a:nta** *f.* (< *špric* + hrv. *k’a:nta*) (Pod) kanta za zalijevanje cvijeća; ☞ **špric’a:č**, **špric’a:jnē**, **špric’anjē**

Spritzer *f.* (3/4) [ʃpritsɔ] ☞ **špr’icēr** *m.* (Pod) (O–1b) vino pomiješano sa sodom

njem. ɒ > hrv. ɛr /	njem. ts – ɒ #	> hrv. – c – ɛr #
---------------------	----------------	-------------------

sprühen (2/8) [ʃpry:–] **špri:j’ati** *imp.*, ☞ **šprin’oti** *perf.* (Đurđ, Ferd, PS), **špri:h’ati** *imp.* (Vir), **štrk’ati** *imp.* (Kal) (b–1b) lagano padati (o kiši), sipiti; ☞ **z’a:šprij** *m.* (Đurđ, Ferd, PS), **z’a:šprij** *m.* (Vir) 1) kiša koju nosi vjetar

njem. y: > hrv. i /	njem. – r – y: –	> hrv. – r – i – j –
njem. Ø > hrv. j /	njem. – r – y: – Ø	> hrv. – r – i – j –
njem. Ø > hrv. h /	njem. – r – y: – Ø	> hrv. – r – i – h –

Spule *f.* (2) [ʃpu:lə] ☞ **šp’ula** *f.* (Đurđ, Kal), **šp’ulja** *f.* (Ferd, PS, Vir, Mol) (b–1) svitak, kalem; **našpulj’ati** *perf.* (Vir) namotati; **šp’u:lnjak** *m.* naprava sa željeznom osovinom na koju se stavlja kalem s namotanom predom

njem. ə > hrv. a /	njem. – l – ə #	> hrv. – l – a #
njem. l > hrv. lj /	njem. – u: – l – ə #	> hrv. – u – lj – a #

Stadel *m.* (*jnj.*, *austr.*, *švic.*) [ʃta:dɪ] ☞ **št’a:gel** *m.*, *sg. g. št’a:gla* (Đurđ, Kal), **št’a:gel** *m.*, *sg. g. št’a:glja* (Ferd), ☞ **št’a:gelj** *m.*, *sg. g. št’a:glja* (Mol, Vir, PS) sjenik

njem. d > hrv. g /	njem. – a: – d – ɿ –	> hrv. – a – g – el #
njem. ɿ > hrv. el /	njem. – a: – d – ɿ –	> hrv. – a – g – el #
njem. ɿ > hrv. elj /	njem. – a: – d – ɿ –	> hrv. – a – g – elj #

Staffel *f.* [ʃta:fɪ] ☞ **št’a:flin** *m.*, **št’a:fli** *pl.* (Pod) motka

njem. ɿ > hrv. lin /	njem. – f – ɿ #	> hrv. – f – lin #
----------------------	-----------------	--------------------

Stall *m.* (2/3) [ʃtal] ☞ **št’ala** *f.* (Pod) (b–1) staja; **štal’ica** *f. dim.* 1) mala staja; 2) (B) Božićne jaslice; **št’a:lski** *adj. m.* koji se odnosi na staju

njem. Ø > hrv. a /	njem. – l – Ø #	> hrv. – l – a #
--------------------	-----------------	------------------

Stamperl *m.* (*jnj.*, *austr.*) [ʃtampɔl] **št’ampɾl** *m.* (Đurđ), **št’ampɾl** *m.* (Vir), **št’ampɾlin** *m.* (Kal, Ferd, Mol, PS) čašica za rakiju i žestoka pića; ☞ (Zub /*štok.*) **štamprlj**, **štamprljčić**

njem. ɒ > hrv. r /	njem. – p – ɒ – l #	> hrv. – p – r – l #
--------------------	---------------------	----------------------

Stand *m.* (8/14) [ʃtant] ☞ **št’ant** *m.* (Pod) (b–3a) prodajno mjesto s tezgom na tržnici, sajmu i sl.; ☞ **št’and**

Ständer *m.* (5) [ʃtændɐ] **št’ēnder** *m.* (Đurđ, Kal, PS, Mol, Vir) 1) (o–1) stalak na krovu koji nosi opremu za dovod struje; 2) (o–1) stalak za lonce s cvijećem

njem. ɒ > hrv. ɛr /	njem. – d – ɒ #	> hrv. – d – ɛr #
---------------------	-----------------	-------------------

Stange *f.* (6/10) [ʃtaŋə] ☞ **št'a:nga** *f.* (Pod) (b–1) dulja motka ili predmet nalik motki; ☞ **šta:ng'ica** (**čokola:d'ę:**) *f. dim.* duguljasta pločica (obično čokolade za kuhanje)

njem. ŋ > hrv. ng /	njem. – a – ŋ – ə #	>	hrv. – a – ng – a #
njem. ə > hrv. a /	njem. – ŋ – ə #	>	hrv. – ng – a #

Starnitzel *n.* (*austr.*) (*tal.* scar–toccio) [ʃtarnitsl̩] ☞ **škrn'e:clin** *m.* (Pod) 1) papirnata vrećica bez ručki; 2) (B) (*šalj.*) slabić; ☞ **škrnicle**

njem. a > hrv. Ø /	njem. – t – a – r –	>	hrv. – k – Ø – r –
njem. ɪ > hrv. e /	njem. – n – ɪ – ts –	>	hrv. – n – e – c –
njem. ɪ̯ > hrv. lin /	njem. – ts – ɪ̯ #	>	hrv. – c – lin #

stanzen (3) [ʃtants–] ☞ **šta:nc'ati** *imp.*, ☞ **našta:nc'ati** *perf.* (Pod) 1) (b–1) izradivati predmete od lima ili plastičnih folija pomoću čeličnih kalupa; 2) (B–1) (*pogr.*) masovno proizvoditi

Stärke *f.* (8/11) [ʃterkə] **št'e:rka** *f.* (Pod) (b–8) škrob za krućenje odjeće, krutilo

njem. ε > hrv. e /	njem. – t – ε – r –	>	hrv. – t – e – r –
njem. ə > hrv. a /	njem. – k – ə #	>	hrv. – k – a #

stärken (3/4) [ʃterk–] **šte:rk'ati** *imp.*, ☞ **našte:rk'ati** *perf.*, ☞ **pošte:rk'ati** *perf.* (Pod) (b–3) škrobiti, krutiti škrobom

njem. ε > hrv. e /	njem. – t – ε – r –	>	hrv. – t – e – r –
--------------------	---------------------	---	--------------------

Station *f.* (5/8) [ʃta'tsio:n] ☞ **šta:c'ija** *f.* (Pod) 1) (b–1b) manji kolodvor, postaja; ☹ (Đurd): Bol'ę: mę n'ogę kajd'a sęm tri šta:c'iję pr'ęšla. ; 2) /zast./ postaja Križnoga puta; **štac'u:n** *m.* (Pod) (B–2a) trgovina (obično izvan naselja)

njem. i > hrv. Ø /	njem. – ts – i – o: –	>	hrv. – c – Ø – u –
njem. o: > hrv. u /	njem. – i – o: – n #	>	hrv. – Ø – u – n #
njem. Ø > hrv. i /	njem. – ts – Ø – i –	>	hrv. – c – i – j –
njem. o: > hrv. a /	njem. – i – o: – n #	>	hrv. – j – a – Ø #
njem. n > hrv. Ø /	njem. – i – o: – n #	>	hrv. – j – a – Ø #

Statur *f.* [ʃta'tu:ɐ] ☞ **štat'u:ra** *f.* (Pod) 1) tjelesna građa; 2) (Kal) karakter; ☹ (Kal) Ima svoju štat'u:ru, m'oraš paz'iti kaj mu r'ęčeš.

njem. ɐ > hrv. ra /	njem. – u: – ɐ #	>	hrv. – u – ra #
---------------------	------------------	---	-----------------

Staub *m.* (2) [ʃtaup] **št'aub** *m.* (Đurd), **štaubc'ukor** *m.* (Vir), **ml'e:ti c'ukor** *m.* (Ferd, PS) (o–1) šećerni prah

njem. au > hrv. au /	njem. – t – au – p #	>	hrv. – t – au – b #
njem. p > hrv. b /	njem. – au – p #	>	hrv. – au – b #

stechen (23/25) [ʃteç–] ☞ **štij'ati** *imp.*, **zeštij'ati** *perf.*, **naštijat'i sę** *perf. refl.* (Pod osim Vir); **štih'ati** *imp.*, **zeštih'ati** *perf.*, **naštihat'i sę** *perf. refl.* (Vir) (b–8) kopati zemlju zašiljenom lopatom (u vrtu, vinogradu) prije sadnje ili gnojenja; **štij'ača** *f.* (Pod osim Vir), **štih'ača** *f.* (Vir) zašiljena lopata

njem. ε > hrv. i /	njem. – t – ε – ç –	>	hrv. – t – i – j –
njem. ç > hrv. j /	njem. – ε – ç –	>	hrv. – i – j –
njem. ç > hrv. h /	njem. – ε – ç –	>	hrv. – i – h –

Steckdose *f.* [ʃtɛkdo:zə] **štɛkd'o:za** *f.* (Đurđ) utičnica

njem. ə > hrv. a / njem. – z – ə # > hrv. – z – a #

stecken (7/9) [ʃtɛk–] **štɛk'ati** *imp.*, **zaštɛk'ati** *perf.* (Pod) (B–5) ne funkcionirati; **prištɛk'ati** *perf.* (o–1a) umetnuti utikač u utičnicu

njem. ε > hrv. e / njem. – t – ε – k – > hrv. – t – e – k –

Stecker *m.* [ʃtɛkɔ] **št'ɛkɛr** *m.* (Đurđ) 1) utikač; 2) **št'ɛkɛr** *m.* (PS, Ferd, Kal), **št'ɛkɛr** *m.* (Vir, Mol) utičnica; inače: **utik'a:č** *m.* (Mol, Kal), **utičn'ica** *f.* (Ferd)

njem. ε > hrv. e / njem. – t – ε – k – > hrv. – t – e – k –
njem. ɒ > hrv. ɛr / njem. – k – ɒ # > hrv. – k – ɛr #

Stefan [ʃtɛf–] **Št'ef** *m.* (Pod) skraćeni oblik imena Stjepan; **Št'efek** *dim.* (Đurđ, PS, Ferd, Vir); **Št'ef'o:k** *dim.* (Mol, Vir), **Št'ef'ica** *dim.* (Kal); **Št'ef'ina** *aug.* (Pod); **Št'e:fa** (Pod) skraćeni oblik ženskoga imena Štefanija; **Šte:f'ica** *dim.* (Pod); **Šte:f'anje** (Pod) blagdan Sv. Stjepana (26. prosinca); **Št'efan**, **Št'ef'anov**, **Št'ef'inov**, **Št'ef'o:ček**

njem. ε > hrv. e / njem. – t – ε – f # > hrv. – t – e – f #

Stein *m.* (9/10) [ʃtain] **št'ajn** *m.* (Đurđ /pov./), **št'anj** *m.* (PS) (o–1b) vrsta starinske pisalice, kamenac; **k'amen** *m.* (Vir), **kam'e:nec** *m.* (Mol), **kam'ɛ:nec** *m.* (Ferd), **pi:sal'ica** *f.* (Kal)

njem. ai > hrv. aj / njem. – t – ai – n # > hrv. – t – aj – n #
njem. ai > hrv. a / njem. – t – ai – n # > hrv. – t – a – nj #
njem. n > hrv. nj / njem. – ai – n # > hrv. – a – nj #

Stemmeisen *n.* [ʃtɛmaizn̩] **štɛm'a:jzlin** *m.* (Pod), **štɛm'a:jzel** *m.* (Vir) dljeteto

njem. ai > hrv. aj / njem. – m – ai – z – > hrv. – m – aj – z –
njem. ŋ > hrv. lin / njem. – z – ŋ # > hrv. – z – lin #
njem. ŋ > hrv. el / njem. – z – ŋ # > hrv. – z – el #

stemmen (6/8) [ʃtɛm–] **štɛ:m'ati** *imp.* (Ferd, Đurđ, Kal); **št'e:mati** *imp.* (Vir, Mol, PS) (b–4) dupsti dljetetom, objijati

njem. ε > hrv. e / njem. – t – ε – m – > hrv. – t – e – m –

Stempel *m.* (8) [ʃtɛmp] **št'ɛmplin** *m.* (Pod), **štɛmb'i:l** *m.* (Đurđ) (b–1) pečat, mur

njem. ɪ > hrv. lin / njem. – p – ɪ # > hrv. – p – lin #
njem. p > hrv. b / njem. – p – ɪ # > hrv. – b – i – l #
njem. Ø > hrv. i / njem. – p – Ø – ɪ # > hrv. – b – i – l #
njem. ɪ > hrv. l / njem. – p – Ø – ɪ # > hrv. – b – i – l #

stempeln [ʃtɛmp]–] **štɛmplj'ati** *imp.* (Vir), **štɛmbi:l'ati** *imp.* (Đurđ) udarati pečat

njem. ɪ > hrv. lj / njem. – p – ɪ – > hrv. – p – lj –
njem. p > hrv. b / njem. – p – ɪ – > hrv. – b – i – l –
njem. Ø > hrv. i / njem. – p – Ø – ɪ – > hrv. – b – i – l #
njem. ɪ > hrv. l / njem. – p – Ø – ɪ – > hrv. – b – i – l #

steppen [ʃtɛp–] **šte:p'ati** *imp.*, **prešte:p'ati** *perf.*, **zešte:p'ati** *perf.* (Pod) prošivati

njem. ε > hrv. e / njem. – t – ε – p – > hrv. – t – e – p –

Steppside *f.* [ʃtɛpzaɪdə] **štips'a:jda** *f.* (Đurđ), **štips'a:jdlin** *m.* (Ferd), **št'eps** *m.* (PS), **štipsv'i:la** *f.* (< **štep** + hrv. **sv'i:la**) (Ferd, Kal, Mol, Vir) svileni konac za prošivanje; **štips'a:jda**

njem. ε > hrv. e /	njem. – t – ε – p –	> hrv. – t – e – p –
njem. z > hrv. s /	njem. – p – s – ai –	> hrv. – p – s – aj –
njem. ai > hrv. aj /	njem. – z – ai – d –	> hrv. – s – aj – d –
njem. ə > hrv. a /	njem. – d – ə #	> hrv. – d – a #
njem. ə > hrv. lin /	njem. – d – ə #	> hrv. – d – lin #

Stern *m.* (5/10) [ʃtɛrn] **št'ɛ:rna** *f.* (Pod /vojn. pov./) (b–2a) zvjezdica kao oznaka čina u austro–ugarskoj vojsci

njem. Ø > hrv. a /	njem. – n – Ø #	> hrv. – n – a #
--------------------	-----------------	------------------

Stich *m.* (16/18) [ʃtɪç] **št'ij** *m.* (Pod osim Vir), **št'ih** *m.* (Vir) 1) (b–4a) ubod, urez; 2) (b–10) karte koje dobiva igrač s najjačom kartom; 3) (O–10) potez pri bacanju karata

njem. ç > hrv. h /	njem. – i – ç #	> hrv. – i – h #
njem. ç > hrv. j /	njem. – i – ç #	> hrv. – i – j #

Stiege *f.* (1/2) [ʃti:gə] **št'e:nga** *f.* (Pod) (b–1a, *jnj.*, *austr.*) stepenica, stuba

njem. i: > hrv. e /	njem. – t – i: – Ø – g –	> hrv. – t – e – n – g –
njem. Ø > hrv. n /	njem. – i: – Ø – g –	> hrv. – e – n – g –
njem. ə > hrv. a /	njem. – g – ə #	> hrv. – g – a #

still *adj.* (6/9) [ʃtɪl] **št'il** *adj.* (Pod) (b–2b) tiho

Stimme *f.* (6/11) [ʃtɪmə] **št'i:ma** *f.* (Pod) (o–2a) narav, ćud; ☹ (Vir): On je takv'e: št'i:m'e:, naj mu zamer'iti.; ☹ (Kal): Čudn'ɛ: je št'i:m'ɛ:.

njem. ə > hrv. a /	njem. – m – ə #	> hrv. – m – a #
--------------------	-----------------	------------------

stimmen (5/6) [ʃtɪm–] **št'im'ati** *imp.* (Pod) 1) (b–1b) biti u skladu, uredno; 2) ugađati instrument; **štimat'i se** *imp. refl.* ponositi se; ☹ (Kal): Se je nacifr'ala pak se bu štim'ala. / Ima l'epɛ l'ačɛ, se št'ima z njem'a:.; **prəšt'iman** ugledan; ohol, koji drži do sebe; **poštimat'i se, naštim'ati, raštim'ati**

Stimmung *f.* (4/7) [ʃtɪmʊŋ] **št'timung** *m.* (Pod) (b–1b) trenutačno raspoloženje skupine ljudi, prožeto određenim osjećajima, ugodaj

njem. ŋ > hrv. ng /	njem. – u – ŋ #	> hrv. – u – ng #
---------------------	-----------------	-------------------

Stockerl *m.* (*jnj.*, *austr.*) [ʃtɔkɔl] **št'okrl** *m.* (Pod) stolac; ☹ (Đurđ): ♦ Ako se 'očɛš re:š'iti g'osta, dej mu da na št'okrl s'edne.; **štoker'li:n**

njem. ɔ > hrv. r /	njem. – k – ɔ – l #	> hrv. – k – r – l #
--------------------	---------------------	----------------------

Stockhaus *n.* [ʃtɔkhaus] **št'ukauz** *m.* (Đurđ /pov./) zatvor

njem. ɔ > hrv. u /	njem. – t – ɔ – k –	> hrv. – t – u – k –
njem. h > hrv. Ø /	njem. – k – h – au –	> hrv. – k – Ø – au –
njem. au > hrv. au /	njem. – h – au – s #	> hrv. – Ø – au – z #
njem. s > hrv. z /	njem. – h – au – s #	> hrv. – Ø – au – z #

Stoff *m.* (4/7) [ʃtɔf] **št'of** *m.* (Pod) (b-1) sukno; **štof'ę:ni** *adj.*, **št'ofast** *adj.* sukneni

stopfen (8/9) [ʃtɔpf-] **'što:p'ati** *imp.*, **zašto:p'ati** *perf.* (Pod) (b-1) krpiti koncem

njem. pf > hrv. p / njem. - ɔ - pf - > hrv. - o - p -

Stoppel *m.* (*austr. dij.*) [ʃtɔp] **št'oplin** *m.* 1) (Đurđ Ferd, Mol) čep, **z'a:tik** *m.* (Kal); 2) (Ferd, Mol) pucaljka od bazgove grančice; **št'opl**

njem. ! > hrv. lin / njem. - p - ! # > hrv. - p - lin #

stoppen (3/4) [ʃtɔp-] **2što:p'ati** *imp.*, **prišto:p'ati** *perf.* (Pod) (o-1a) zaustaviti loptu (u nogometu)

Stoß *m.* (11/14) [ʃto:s] **št'o:s** *m.* (Pod) 1) (b-5) naramak, hrpa poslaganih predmeta; 2) (B) šala

Stoßdämpfer *m.* [ʃto:sdɛmpfɐ] **štosd'ɛnfɛr** *m.* (Pod /*tehn.*) (B) odbojnik udarca na automobilu

njem. n > hrv. m / njem. - ε - m - pf - > hrv. - e - n - f -
 njem. pf > hrv. f / njem. - m - pf - ɒ # > hrv. - n - f - ɛr #
 njem. ɒ > hrv. ɛr / njem. - pf - ɒ # > hrv. - f - ɛr #

stoßen (15/21) [ʃto:s-] **što:s'ati** *imp.*, **štosn'oti** *perf.* (Pod) (o-1a) gurkati, udarati; ◆ **pošto:-s'ati kl'ade** *perf.* (Mol) udaranjem poslagati klade; **što:sat'i sę** *imp. refl.* (Pod) (B) šaliti se, vezati se; **zešto:s'ati**

Strafe *f.* (3) [ʃtra:fə] **štr'of** *m.* (Pod) (b-a) kazna; ◆ **za / pod štr'of** za kaznu

njem. a: > hrv. o / njem. - r - a: - f - > hrv. - r - o - f #
 njem. ə > hrv. Ø / njem. - f - ə # > hrv. - f - Ø #

strafen [ʃtra:f-] **štro:f'ati** *imp. i perf.* (Pod) 1) kazniti; ☹ (Mol): Log'a:r tę ję štr'o:fa:l.; ☹ (Kal): Bila sęm f š'umi, štro:fa:l m'ę ję l'u:gar.; 2) (Vir) disciplinirati, krotiti; ☹ (Vir): Al ga štr'o:fa, m'isli da bo pam'ęten.

njem. a: > hrv. o / njem. - r - a: - f - > hrv. - r - o - f -

stramm *adj.* (4) [ʃtram] **štr'a:m** *adj.* (Đurđ, PS) (b-3) uspravan i zgodan; **štr'ank** *adj.* (Mol) visok, mršav i zgodan

Strang *m.* (3/5) [ʃtraŋ] **štr'a:nga** *f.* (Pod) (b-1b) uže kao dio orme kojim konj vuče kola; **štr'angast** *adj.* (Ferd, Vir) visok i mršav

njem. ŋ > hrv. ng / njem. - a - ŋ - Ø # > hrv. - a - ng - a #
 njem. Ø > hrv. a / njem. - a - ŋ - Ø # > hrv. - a - ng - a #

Strapaze *f.* (*austr.*) (*ital.* strapazzo) [ʃtra'pa:tə] **štrap'a:c** *m.* (Pod) 1) naporan posao, obično povezan s hodanjem; ☹ (Mol): To so cip'ęli j'a:ki za štrap'a:c.; ☹ (PS): To ję štrap'a:c vę:l'iki kaj sę c'el d'en nad'elaš. / Mi b'umo im'ali štrap'a:ca dok b'udo sv'ati.; 2) (Mol) disciplina povezana sa stalnim radom; ☹ (Mol): Drž'ati d'eco f štrap'a:cu.

njem. ə > hrv. Ø / njem. - ts - ə # > hrv. - ts - Ø #

strapazieren (2/3) [ʃtra'pa:tsi:r-] **štrapace:r'ati** *imp.* (Pod) 1) (o-2b) naporno raditi uz mnogo kretanja; 2) (Ferd) (o-2a) angažirati tegleće životinje kako ne bi postale tromе

njem. i > hrv. e / njem. – ts – i – r – > hrv. – c – e – r –

Straße *f.* (2/3) [ʃtra:sə] ¹**štr'a:jsa** *f.* 1) (Đurđ, Mol, Vir, Ferd) poslagana drva za ogrjev; **štr'ajs** *m.* (Kal, PS); ⊕ (Vir): Im'el je štr'a:jso d'rv na vr:tu i to so se: poku:r'ili.; ²**štr'a:jsa** *f.* (Đurđ, Vir) (o-1) prosjeka u šumi, kukuruzu; **pro:s'eka** *f.* (Ferd, Mol), **li:n'ija** *f.* (PS), **le:n'ija** *f.* (Kal); ⊕ (Vir): Vidla s'ę je štr'a:jsa z jęn'o:ga kr'aja šum'e: do drug'o:ga.; **štr'a:sa**

njem. Ø > hrv. j / njem. – a – Ø – s – > hrv. – a – j – s –
njem. ə > hrv. a / njem. – s – ə # > hrv. – s – a #
njem. ə > hrv. Ø / njem. – s – ə # > hrv. – s – Ø #

streben (2) [ʃtre:b-] **štre:b'ati** *imp.* 1) (Pod /*nov.*/) (o-2) mnogo učiti; 2) (o-2) (Pod /*nov.*/) učiti bez razumijevanja; 3) (B-1) (Pod /*st.*/) vrebati (obično životinja životinju); ⊕ (Ferd): Ž'ęlko vę'l'i: da Mick'ina k'u:ne štr'e:ba. / M'a:ček štr'e:ba t'ića.

Streber *m.* [ʃtre:bə] **štr'e:bę** *m.*, **štrebę'ica** *f.* (Pod /*pogr.*, *nov.*/) (o) učenik, učenica koji velikom marljivošću i dodvoravanjem želi napredovati u školi

njem. p > hrv. ę / njem. – b – p # > hrv. – b – ę #

Strecke *f.* (4/6) [ʃtrekə] **štr'ęka** *f.* (Đurđ, Kal, Ferd), **štr'eka** *f.* (Mol, Vir) (O-1b) željeznička pruga; **štręk'a:r** *m.* (Đurđ) pružni radnik; **štręk'ati** *imp.* (Đurđ, Kal, Ferd, PS), **štrek'ati** *imp.* (Mol, Vir) hodati u svatovskoj povorci; **otštręk'ati**

njem. ε > hrv. e / njem. – r – ε – k – > hrv. – r – e – k –
njem. ə > hrv. a / njem. – k – ə # > hrv. – k – a #

Streifen *m.* (2/4) [ʃtraifŋ] **štr'a:fa** *f.* (Pod) (b-1a) pruga koja se bojom razlikuje od podloge

njem. ai > hrv. a / njem. – r – ai – f – > hrv. – r – aj – f –
njem. ŋ > hrv. a / njem. – f – ŋ # > hrv. – f – a #

Streik *m.* [ʃtraik] **štr'ajk** *m.* (Pod /*nov.*/) (b-1) obustava rada u znak prosvjeda

njem. ai > hrv. aj / njem. – r – ai – k # > hrv. – r – aj – k #

streiken [ʃtraik-] **štrajk'ati** *imp.* (Pod /*nov.*/) (b-1) obustaviti rad u znak prosvjeda; **štrajk'a:š**

njem. ai > hrv. aj / njem. – r – ai – k # > hrv. – r – aj – k #

Strick *m.* [ʃtrik] **štr'ik** *m.* 1) (Pod) konop; 2) (PS, Kal) konop za vješanje rublja; **v'ojka** *f.* (Đurđ, Ferd, Mol), **vojč'ica** *f.* (Mol), **v'o:žę za fl'akę** *n.* (Vir)

stricken (1/2) [ʃtrik-] **štrik'ati** *imp.*, **zeštrik'ati** *perf.*, **naštrik'ati** *perf.* (Pod) 1) (a) plesti; 2) (B) (*šalj.*) polako raditi; **štrik'a:jla** *f.* (Đurđ), **štrik'a:lja** *f.* (Pod) pletilja; **štrik'a:jne**, **štriker'aj**

Strudel *m.* (2) [ʃtru:dɫ] **štr'ukel** *m.*, **štr'ukli** *pl.* (Đurđ, Kal, Ferd), **štr'ukelj** *m.*, **štr'uklji** *pl.* (PS, Mol, Vir) (b-2, *austr.*) vrsta kolača od savijenoga tijesta; **štrudla**

njem. d > hrv. k / njem. – u – d – ɫ # > hrv. – u – k – el #

njem. ǫ > hrv. el /	njem. – d – ǫ #	> hrv. – k – el #
njem. ǫ > hrv. elj /	njem. – d – ǫ #	> hrv. – k – elj #

Strumpfband(el) m. (2) [ʃtrumpfbandǫ] **štrip'a:nklin m.** (Đurđ), **štrump'a:ntlin m.** (Mol) (b–1) podvezica

njem. u > hrv. i /	njem. – r – u – m – pf – b –	> hrv. – r – i – ∅ – ∅ – p –
njem. m > hrv. ∅ /	njem. – u – m – pf – b –	> hrv. – i – ∅ – ∅ – p –
njem. pf > hrv. ∅ /	njem. – u – m – pf – b –	> hrv. – i – ∅ – ∅ – p –
njem. b > hrv. p /	njem. – pf – b – a –	> hrv. – ∅ – p – a –
njem. d > hrv. k /	njem. – n – d – ǫ #	> hrv. – n – k – lin #
njem. ǫ > hrv. lin /	njem. – d – ǫ #	> hrv. – k – lin #
njem. pf > hrv. ∅ /	njem. – u – m – pf – b –	> hrv. – u – m – ∅ – p –
njem. d > hrv. t /	njem. – n – d – ǫ #	> hrv. – n – t – lin #

Strutzen f. (*dijal.* /Schmeller II: 852/) [ʃtru:ʦtʃ] **štruca f.** (Pod) hljeb kruha; ☹ (Vir): Posl'ala me ję m'ama po dv'e: štr'uceę kr'uha.

njem. t > hrv. a /	njem. – ts – t #	> hrv. – c – a #
--------------------	------------------	------------------

studieren [ʃtu:di:r–] **štude:r'ati imp.** (Pod,) (B–2b) razmišljati, mozgati; **preštude:r'ati perf.** (b–2b) promisliti, proučiti; **zaštude:rat'i seę perf.** zamisliti se; **štude:r'ati imp.** studirati; **otštude:r'ati perf.**, **zeštude:r'ati perf.** završiti studij; **naštude:rat'i seę perf.** dugotrajno studirati i zasititi se takvoga studija; **štude:rat'i si, študi:r'ati, štunde:r'ati, štundera:c'ija, naštude:r'ati**

njem. i: > hrv. e /	njem. – d – i: – r –	> hrv. – d – e – r –
---------------------	----------------------	----------------------

Stumpf m. (*jnj.*, Schmeller II: 761) (2) [ʃtumpf] **št'omfa f.** (Đurđ, Ferd, Mol), **št'omf m.** (PS, Vir) (b–1) čarapa

njem. u > hrv. o /	njem. – t – u – m –	> hrv. – t – o – m –
njem. pf > hrv. f /	njem. – m – pf #	> hrv. – m – f – a #
njem. ∅ > hrv. a /	njem. – m – pf – ∅ #	> hrv. – m – f – a #

Sturz m. [ʃtʊrts] **št'urc m.** (Đurđ, PS, Vir, Ferd) 1) (o–1a) ponor; 2) zakutak

Stütze m. (5) [ʃtʏʦə] **št'iclin m.** (Pod osim Vir), **št'ica f.** (Vir) (o–2) željezni potporanj u obliku kapice na kraju osovine zaprežnih kola

njem. ʏ > hrv. i /	njem. – t – ʏ – ts –	> hrv. – t – i – c –
njem. ə > hrv. lin /	njem. – ts – ə #	> hrv. – c – lin #
njem. ə > hrv. a /	njem. – ts – ə #	> hrv. – c – a #

stutzen (2) [ʃtʏʦ–] **štuc'ati imp.**, **prištuc'ati perf.**, **potštuc'ati perf.**, **opštuc'ati perf.** (Đurđ, Vir, Ferd, Mol), **štruc'ati imp.** (PS) (b–a) obrezivati; **štuc'a:nje, opštuc'a:či**

Suppe f. [zʊpə] **ž'u:fa f.** (Vir) juha; **z'u:par m.** (Pod /pov./) vojnik koji je služio preko roka, ne za plaću, nego za hranu i nastojao da se učenjem probije i u podoficirske, a katkada i oficirske činove; **z'u:pa**

njem. p > hrv. f /	njem. – u – p – ə #	> hrv. – u – f – a #
njem. ə > hrv. a /	njem. – u – p – ə #	> hrv. – u – f – a #

T

Tanz *m.* [tants] (4/5) \square **t'a:nec** *m.* (Pod) ples

njem. Ø > hrv. e / njem. - n - Ø - ts # > hrv. - n - e - c #

tanzen (3/5) [tants-] \square **ta:nc'ati** *imp.* (Đurđ, Kal, Vir, Mol /*st./*) (b-1a) plesati; /*češćel:* **ple:s'ati** *imp.* (Mol), **ple:s'ati** *imp.* (Ferd, Đurđ); \square **ta:nc'ajne** *n.*, \square **zata:nc'ati** *perf.*, \square **otta:nc'ati** *perf.*, \square **nata:ncat'i** *se perf.***Tänzer** *m.* (2/3) [tentsɔ] \square **tanc'a:r** *m.* (Pod /*rjede, eksp.r./*) (b-1a) plesač; \square **tancar'ica** *f.* plesačica; \square **tanc'a:roš** *m.*njem. ε > hrv. a / njem. # t - ε - n - > hrv. # t - a - n -
njem. ɔ > hrv. ar / njem. - ts - ɔ # > hrv. - c - ar #**tasca** *srvnj.* \square **t'a:ška** *f.*, \square **tašk'ica** *dim. f.* (Pod) manja (ručna) torba

njem. s > hrv. š / njem. - a - s - c - > hrv. - a - š - k -

Teppich *m.* (2) [tɛpɪç] \square **t'ɛ:pj** *m.* (Ferd, Mol, PS, Đurđ, Kal); **t'e:pj** *m.* (Vir) (b-1) sagnjem. ç > hrv. j / njem. - i - ç # > hrv. - i - j #
njem. ç > hrv. h / njem. - i - ç # > hrv. - i - h #**Tintenstift** *m.* [tɪntn̩stɪft] \square **tintošt'if** *m.* (Đurđ /*st./*) vrsta olovkenjem. ŋ > hrv. o / njem. - t - ŋ - ʃ - > hrv. - t - o - š -
njem. t > hrv. Ø / njem. - f - t # > hrv. - f - Ø #**Tischler** *m.* [tɪʃlɔ] \square **t'išlar** *m.* (Đurđ, Kal, Ferd), \square **t'išljar** *m.* (PS, Vir, Mol) stolar; **tišlar'ija** *f.* (Đurđ, Kal, Ferd), **tišljar'ija** *m.* (PS, Vir, Mol) stolarija; \square **tišl'arski** *adj. m.*njem. l > hrv. lj / njem. - ʃ - l - ɔ # > hrv. - š - lj - ar #
njem. ɔ > hrv. ar / njem. - l - ɔ # > hrv. - l - ar #**Totenkammer** *f.* [to:tŋkamb] \square **totinkom'o:ra** *f.* (Pod) mrtvačnicanjem. Ø > hrv. i / njem. - t - Ø - t - > hrv. - t - i - n -
njem. ŋ > hrv. in / njem. - t - ŋ - k - > hrv. - t - in - k -
njem. a > hrv. o / njem. - k - a - m - > hrv. - k - o - m -
njem. ɔ > hrv. or / njem. - m - ɔ # > hrv. - m - or - a #
njem. Ø > hrv. a / njem. - m - ɔ - Ø # > hrv. - m - or - a #**Tottl, Todl** *m.* (*austr. /Schmeller I: 631/*) [tɔt] \square **t'utlek** *m.* (Đurđ) budala, glupan; \square **t'utlast** *adj.* (Đurđ), **t'utljast** *adj.* (PS, Mol, Vir), **t'utmast** *adj.* (Kal) budalast, priglup; ☹ (Kal): Nę r'azme n'ikaj, tutm'ast ję.njem. ɔ > hrv. u / njem. # t - ɔ - t - > hrv. # t - u - t -
njem. l̩ > hrv. l / njem. - t - l̩ # > hrv. - t - l -
njem. l̩ > hrv. lj / njem. - t - l̩ # > hrv. - t - lj -
njem. l̩ > hrv. m / njem. - t - l̩ # > hrv. - t - m -***trab** *stvnj.* [trab] **tr'op** *m.* (Pod) ostaci tiještenja, kom; **trop'ica** *f.* (Pod) komovicanjem. a > hrv. o / njem. - r - a - b # > hrv. - r - o - p #
njem. b > hrv. p / njem. - r - a - b # > hrv. - r - o - p #

trahter *m. kasnostvnyj.* [traxtɔ] ☞ **trakt'e:r** *m.* (Vir), **trät'e:r** *m.* (PS, Mol, Ferd), **toč'e:r** *m.* (Đurđ, Kal) lijevak

njem. x > hrv. k /	njem. – a – x – t –	>	hrv. – a – k – t –
njem. x > hrv. Ø /	njem. – a – x – t –	>	hrv. – a – Ø – t –
njem. v > hrv. e:r	njem. – t – v #	>	hrv. – t – e:r #

Träger *m.* (6/11) [trɛgɔ] 1) **tr'e:ger** *m.* (Mol, Vir, Đurđ, Ferd), **tr'o:ger** (PS), **tr'o:gar** (Kal), ☞ **tr'e:glin** *m.* (Đurđ) (b–3) naramenica, nosač hlača od platna; **trɛger'icɛ** *pl. f.* (Ferd, Đurđ /nov./) hlače s naramenicama

njem. ε: > hrv. e /	njem. – r – ε: – g –	>	hrv. – r – e – g –
njem. ε: > hrv. o /	njem. – r – ε: – g –	>	hrv. – r – o – g –
njem. v > hrv. er /	njem. – g – v #	>	hrv. – g – ɛr #
njem. v > hrv. ar /	njem. – g – v #	>	hrv. – g – ar #
njem. v > hrv. lin /	njem. – g – v #	>	hrv. – g – lin #

Tram *m.* (*bav.* /Schmeller I: 662/) [tra:m] ☞ **tr'a:m** *m.* (Pod) debela hrastova greda u seljačkoj kući na kojoj leže gredice pokrivene daskama

Tratsch *m.* [tratʃ] ☞ **tr'ač** *m.* (PS, Kal, Đurđ) brbljanje, ogovaranje; ☞ **trač b'aba** *f.* osoba koja rado ogovara

tratschen [tratʃ–] **trač'ati** *imp.* (PS, Kal, Đurđ) ogovarati; **tr'ačliv** *adj.* (Đurđ), **tr'ačljiv** *adj.* (PS, Mol) koji rado ogovara; **trač'a:r** *m.* (Mol, Ferd), **tračl'i:vec** *m.* (Đurđ) muškarac koji rado ogovara; **trač'a:rka** *f.* (Mol, Ferd), **tračkar'ica** *f.* (Ferd), **tračav'ica** *f.* (Vir), **tračl'i:vka** *f.* (Đurđ) žena koja rado ogovara

Treffer *m.* (4) [trɛfb] ☞ **tr'ɛf** *m.* (Pod) (b–1a) pogodak; ☞ **tr'ɛfung** *m.* sastanak

njem. v > hrv. Ø /	njem. – f – v #	>	hrv. – f – Ø #
--------------------	-----------------	---	----------------

treffen (9/12) [trɛf–] ☞ **trɛf'iti** *perf.*, ☞ **potrɛf'iti** *imp.*, ☞ **strɛf'iti** *imp.* (Pod) 1) (b–1a) pogoditi; 2) (b–6) potresti; 3) (b–9) dogoditi se na određen način; 4) (o–9) (o jelima) uspjeti; ☞ **trɛfit'i sɛ** *perf. refl.* (Pod) (o kolačima, jelu) uspjeti; ☹ (Đurđ) Kol'a:či so sɛ trɛf'ili.; ☞ **potrɛfit'i sɛ** *perf. refl.* (Pod) dogoditi se

treiben (14/24) [traib–] ☞ **trajbat'i sɛ** *imp. refl.* (Pod /pogr./), **štacat'i sɛ** (Kal, Đurđ) (b–11) spolno općiti; ☞ **trajb'anjɛ** *n.*

njem. ai > hrv. aj /	njem. – r – ai – b –	>	hrv. – r – aj – b –
----------------------	----------------------	---	---------------------

Trinkgeld *n.* [trɪŋkgɛlt] ☞ **tr'ingɛlt** *m.* (Đurđ, Ferd), **tr'ingɛrt** *m.* (PS, Vir, Mol) napojnica

njem. ŋ > hrv. n /	njem. – ɪ – ŋ – k – g –	>	hrv. – i – n – Ø – g –
njem. k > hrv. Ø /	njem. – ɪ – ŋ – k – g –	>	hrv. – i – n – Ø – g –
njem. l > hrv. r /	njem. – ε – l – t #	>	hrv. – ɛ – r – t #

Tromm(ɛl) *f.* [trɔm(l)] **tr'o:m** *m.* (Đurđ, Mol), **tr'omlin** *m.* (Kal, Vir), **r'a:ma** *f.* (Ferd), **okv'i:r** *m.* (Ferd, PS) (B–1) okvir na koji se napinje platno kod šlinganja

njem. ʃ > hrv. lin /	njem. m – ʃ #	>	hrv. – m – lin #
----------------------	---------------	---	------------------

Trompete *f.* [trɔm'pɛ:tə] ☞ **trumb'e:ta** *f.*, ☞ **trumbe:t'ica** *f. dim.* (Đurđ, Vir) truba

njem. ɔ > hrv. u /	njem. – r – ɔ – m –	> hrv. – r – u – n –
njem. m > hrv. n /	njem. – ɔ – m – p –	> hrv. – u – n – b –
njem. ə > hrv. a /	njem. – t – ə #	> hrv. – t – a #

trompeten (2/4) [trɔm'pe:t–] **trunbe:t'ati** *imp.* (Đurđ), **trumbe:t'ati** *imp.* (Ferd, Kal, Vir, PS) (b–1a) svirati trubu; **trumbet'a:š** *m.* (Pod), **trombet'a:š** *m.* (PS) trubač; ☹ (Vir) Trumbe:t'al ję s to:m tru:b'ɔ:m kej m'i ję gl'a:va zvon'ela.; **trunbe:t'ajņę** *n.*

njem. ɔ > hrv. u /	njem. – r – ɔ – m –	> hrv. – r – u – n –
njem. m > hrv. n /	njem. – ɔ – m – p –	> hrv. – u – n – b –

Trotz *m.* [trɔts] **tr'uc** *m.* (Pod) prkos, inat; **del'ati tr'uca** prkositi; **tr'ucliv** *adj.* (Đurđ, Kal, Fer), **tr'ucljiv** *adj.* (PS, Mol, Vir) inatljiv, tvrdoglav; **trucl'i:vec** *m.* (Đurđ, Kal, Fer), **truclj'i:vec** *m.* (PS, Mol, Vir) inatljiva muška osoba; **trucl'i:vka** *f.* (Đurđ, Kal, Fer), **truclj'i:vka** *f.* (PS, Mol, Vir) inatljiva ženska osoba; **tr'uclin** *m.*, **tr'učer** *m.*

njem. ɔ > hrv. u /	njem. – r – ɔ – ts #	> hrv. – r – u – c #
--------------------	----------------------	----------------------

trotzen (3/5) [trɔts–] **truc'ati** *imp.* (Pod) (B–3c) predbacivati; **truc'a:jņę** *n.*

njem. ɔ > hrv. u /	njem. – r – ɔ – ts #	> hrv. – r – u – c #
--------------------	----------------------	----------------------

Tuchel *m.* [tux] **t'ušlin** *m.* (Kal, Ferd, PS, Đurđ) vrsta kaputa; **tušl'i:nec** *m.*, **tušl'i:nka** *f.* vrsta starinske ženske odjeće za svečane dane

njem. x > hrv. š /	njem. # t – ʊ – x –	> hrv. # t – u – š –
njem. ʃ > hrv. lin /	njem. – x – ʃ #	> hrv. – š – lin #

tump, tumb, tumm *adj.* [tump] (Lexer 1885: 233) **t'umpleš** *m.* (Đurđ), **t'umplek** *m.* (Đurđ, Vir), **t'umpljek** *m.* (Vir/Zub) glupan, budala; ☹ Vir: A drži:t'ę sę kak tump'l'eki. / Pak si ne t'umplek kaj gled'i:š v nj'ęga. **t'umplav** *adj.* (PS), **t'umplast** (Đurđ) glupast, budalast; **t'umpleš tump'l'a:sti** (Đurđ) budala (*fraza se koristi pri vrijeđanju*)

njem. Ø > hrv. l /	njem. – m – p – Ø #	> hrv. – m – p – l –
--------------------	---------------------	----------------------

Turm *m.* (8/9) [turm] **t'uren** *m.* (Đurđ, Kal), **t'urenj** *m.* (PS, Vir, Mol, Ferd) (b–1a) toranj; **Pri T'urnu top.**; **diž'o: sę t'urni** (Đurđ) jako se naoblačilo

njem. m > hrv. en /	njem. – r – m #	> hrv. – r – en #
njem. m > hrv. enj /	njem. – r – m #	> hrv. – r – enj #

Türstock *m.* (2) (*jnj., austr.*) [ty:ɔftɔk] **tiršt'ok** *m.* (PS), **št'ok** *m.* (Pod) dovrtak

njem. y: > hrv. i /	njem. # t – y: – ʊ –	> hrv. # t – i – r –
njem. ʊ > hrv. r /	njem. – y: – ʊ – ʃ –	> hrv. – i – r – š –

U

über *adj.* (2/3) [y:ɔb] **'i:bęr** *m.* (Pod) jača karta

njem. y: > hrv. i /	njem. # y: – b –	> hrv. # i – b –
njem. ʊ > hrv. ęr /	njem. – b – ʊ #	> hrv. – b – ęr #

Uhr *f.* (2) [u:ɔ] **v'ura** *f.* (Pod) 1) sat (kao naprava); 2) sat (kao informacija); 3) sat (kao vremensko razdoblje)

njem. Ø > hrv. v /	njem. # Ø – u: –	>	hrv. # v – u –
njem. v > hrv. r /	njem. # Ø – u: – v – Ø #	>	hrv. # v – u – r – a #
njem. Ø > hrv. a /	njem. – v – Ø #	>	hrv. – r – a #

Uhrmacher *m.* [u:rmaxɔ] **vurm'ajer** *m.* (Pod), **vurm'aher** *m.* (Vir) urar

njem. Ø > hrv. v /	njem. # u: – r	>	hrv. # v – u – r –
njem. x > hrv. j /	njem. – a – x – v #	>	hrv. – a – j – ɛr #
njem. x > hrv. h /	njem. – a – x – v #	>	hrv. – a – h – ɛr #
njem. v > hrv. ɛr /	njem. – x – v #	>	hrv. – j – ɛr #

Umschlag *m.* (6/8) [ʊmʃla:g] **'unšlag** *m.* (Đurđ, PS), **v'unšlag** *m.* (Đurđ), **'ušlag** *m.* (Ferd), **'ušljag** *m.* (Mol, Vir), **'uršlag** *m.* (Kal) (2–a) oblog

njem. Ø > hrv. v /	njem. # Ø – u – m –	>	hrv. # v – u – n –
njem. m > hrv. n /	njem. # u – m – ʃ –	>	hrv. # u – n – š –
njem. m > hrv. r /	njem. # u – m – ʃ –	>	hrv. # u – r – š –
njem. m > hrv. Ø /	njem. # u – m – ʃ – l –	>	hrv. # u – Ø – š – l –
njem. l > hrv. lj /	njem. – ʃ – l – a: –	>	hrv. – š – lj – a –

Urlaub *m.* [urlaʊp] **url'a:b** *m.* (Pod) odmor, dopust

njem. au > hrv. au /	njem. – l – au – p #	>	hrv. – l – au – b #
njem. p > hrv. b /	njem. – au – p #	>	hrv. – au – b #

V

Verband *m.* (5/8) [fɛrbant] **fr:b'ant** *m.* (Pod), **farb'ant** *m.* (PS /nov./) (b–1) zavoj za previjanje rana

njem. ε > hrv. Ø /	njem. # f – ε – v – b –	>	hrv. # f – Ø – r – b –
njem. ε > hrv. a /	njem. # f – ε – v – b –	>	hrv. # f – a – r – b –
njem. v > hrv. r /	njem. # f – ε – v – b –	>	hrv. # f – Ø – r – b –

Vergaser *m.* [fɛrga:zɔ] **fɛrg'a:zɛr** *m.* (Đurđ, Vir, Mol), **frg'a:zɛr** *m.* (Ferd) rasplinjač

njem. v > hrv. r /	njem. # f – ε – v – g –	>	hrv. # f – ɛ – r – g –
njem. ε > hrv.	njem. # f – ε – v – g –	>	hrv. # f – Ø – r – g –
njem. v > hrv. ɛr /	njem. – z – v #	>	hrv. – z – ɛr #

verlesen (2) [fɛplɛ:z–] **frle:z'ati** *imp.* (Đurđ, Mol, Ferd /st./) 1) (b–1 /vojn./) pročitati naglas službeni dokument; 2) (B) brbljati, govoriti gluposti; 3) (B) grđiti; ⊖ (Ferd): Dok se ded'ina t'ɛpɛ, mam bo d'obil frle:z'anjɛ.; ⊖ (Mol): Doš'el jɛ untɛrofic'e:r, onda n'as jɛ sfrl'e:zal.

njem. ε > hrv. Ø /	njem. # f – ε – v – l –	>	hrv. # f – Ø – r – l –
njem. v > hrv. r /	njem. – ε – v – l –	>	hrv. – Ø – r – l –
njem. e: > hrv. e /	njem. – l – e: – z –	>	hrv. – l – e – z –

verreiben [fɛbraib–] **fra:j'ati** *imp.* (Pod) (o) utrljavati žbuku u zid

njem. ai > hrv. aj /	njem. – r – ai – b –	>	hrv. – r – aj – Ø –
----------------------	----------------------	---	---------------------

verriegeln [–ri:ɡl–] **zaringl'ati** *perf.* (Pod), **zarigl'ati** *perf.*, **zarigla:v'ati** *perf. iter.*, **zasun'o:-ti** *perf.* (Kal, Đurđ) zakračunati

njem. Ø > hrv. n /	njem. - i: - Ø - g -	>	hrv. - i - n - g -
njem. ɪ > hrv. l /	njem. - Ø - g - ɪ -	>	hrv. - n - g - l -

Verschluß *m.* [fɛɐ̯ʃlʊs] ☞ **fršlj'us** *m.* (PS, Ferd), **feřšlj'us** *m.* (Mol) zatvarač

njem. ε > hrv. Ø /	njem. # f - ε - ɒ - ʃ -	>	hrv. # f - Ø - r - š -
njem. ɒ > hrv. r /	njem. - ε - ɒ - ʃ -	>	hrv. - ɛ - r - š -
njem. l > hrv. lj /	njem. - ʃ - l - u -	>	hrv. - š - lj - u

verstopfen (2/3) [-stɔpʃ-] **što:p'ati** *imp.*, **zašto:p'ati** *perf.* (Pod) (b-1b) brtviti, zabrtviti; **što:pat'i se** *imp. iter.*, ☞ **zašto:pat'i se** *perf.* (Pod) (b-2) začepiti se, zabrtviti se

njem. pʃ > hrv. p /	njem. - ɔ - pʃ -	>	hrv. - o - p -
---------------------	------------------	---	----------------

verzieren [fɛɐ̯tsi:r-] **feřce:r'ati** *imp.* (Đurđ /*st.*, *rijetko*, *idiol.*) (B, *pren.*) uljepšati, prikazati nešto boljim no što zapravo jest radi dobivanja određenih privilegija

njem. ɒ > hrv. r /	njem. - ε - ɒ - ts -	>	hrv. - ɛ - r - ts -
njem. i: > hrv. e /	njem. - ts - i: - r -	>	hrv. - c - e - r -

Viertel *n.* (2/3) [firtl] ☞ **frt'a:l** *m.* (Đurđ, Kal), ☞ **frt'a:lj** *m.* (Mol, Vir, PS, Ferd) (o-1a) četvrt (sata, kruha); ☞ **frt'a:lic** *m. dim.*, ☞ **frt'a:ljec** *m.*, ☞ **frta:lj'iti** *m.*, ☞ **trifrt'a:lmi** *m. adj.*, ☞ **trifrt'a:lec** *m.*, ☞ **trifrt'a:lj** *adv.*, ☞ **trifrt'a:ljni** *adj. m.*

njem. ɪ > hrv. /	njem. # f - ɪ - r -	>	hrv. # f - Ø - r -
njem. ɪ > hrv. al /	njem. - t - ɪ #	>	hrv. - t - al #
njem. ɪ > hrv. alj /	njem. - t - ɪ #	>	hrv. - t - alj #

Viertelschuh *m.* [firtl] **f'irtl**, **f'irtel** *m.* ☞ **f'irtli** *m. pl.* (Pod osim PS), **f'irtla** *f.*, **f'irtle** *f. pl.* (PS) vrsta ženskih cipela; ☞ **firkle'eci** *pl. m.*

njem. ɪ > hrv. el /	njem. - t - ɪ #	>	hrv. - t - el #
njem. ɪ > hrv. la /	njem. - t - ɪ #	>	hrv. - t - la #

vierzig *num.* [firtsiç] **f'ircik** *num.* (Pod) (o) 40 bodova (u kartaškoj igri šnaps); ☞ **f'ircig** *num.*

njem. ç > hrv. k /	njem. - ɪ - ç #	>	hrv. - i - k #
--------------------	-----------------	---	----------------

Visite *f.* (2/3) [vi'zi:tə] **viz'eta** *f.* 1) (Pod) bolnička vizita; 2) (Pod) (B /*vojn. pov.*) novačenje

njem. i: > hrv. e /	njem. - z - i: - t -	>	hrv. - z - e - t -
njem. ə > hrv. a /	njem. - t - ə #	>	hrv. - t - a #

visieren (3) [vi:'zi:r-] **fize:r'iti** *imp.* (B-1) tajno nadgledati, pratiti

njem. v > hrv. f /	njem. # v - i: -	>	hrv. # f - i -
njem. i: > hrv. e /	njem. - z - i: - r -	>	hrv. - z - e - r -

vordrucken (1) [fo:ɔdruk-] **fodruk'ati** *imp.* (Pod), **fordruk'ati** *imp.* (PS, Đurđ) (B) kopirati uzorak na platno

njem. ɒ > hrv. Ø /	njem. - o: - ɒ - d -	>	hrv. - o - Ø - d -
njem. ɒ > hrv. r /	njem. - o: - ɒ - d -	>	hrv. - o - r - d -

Vorhang *m.* (1/2) [fo:bhaŋ] ☞ **fe:r'inga** *f.* (Ferd, Đurđ, Kal), **fe:r'inga** *f.* (Vir, Mol), **fi:r'anga** *f.* (PS) (b-a) zavjesa

njem. o: > hrv. e /	njem. # f - o: - ɒ -	>	hrv. # f - e - r -
njem. o: > hrv. ɛ /	njem. # f - o: - ɒ -	>	hrv. # f - ɛ - r -

njem. o: > hrv. i /	njem. # f - o: - p -	>	hrv. # f - i - r -
njem. p > hrv. r /	njem. - o: - p - h -	>	hrv. - e - r - i -
njem. h > hrv. Ø /	njem. - p - h - a -	>	hrv. - r - Ø - i -
njem. a > hrv. i /	njem. - h - a - ŋ #	>	hrv. - r - i - ng -
njem. ŋ > hrv. ng /	njem. - a - ŋ - Ø #	>	hrv. - i - ng - a #
njem. Ø > hrv. a /	njem. - ŋ - Ø #	>	hrv. - ng - a #

vorrücken (2/4) [fo:ɐʀyːk-] **forik'ati** *imp.* (Đurđ, PS, Mol, Ferd) (B-2b) brzati, žuriti; **otforik'ati** *perf.* udaljiti se brzim korakom; **doforik'ati** *perf.* dojuriti, doći brzim korakom; ☹ (PS): 'E:, al b'r:zo for'ičę.

njem. p > hrv. Ø /	njem. - o - p - r -	>	hrv. - o - Ø - r -
njem. ʏ > hrv. i /	njem. - r - ʏ - k -	>	hrv. - r - i - k -

vorschieben (4/5) [fo:ɐʃi:b-] **forši:b'ati** *imp.* (Pod) (o-2b) kretati se brzo amo-tamo

njem. p > hrv. r /	njem. - o: - p - ʃ -	>	hrv. - o - r - š -
--------------------	----------------------	---	--------------------

Vortuch *n.* (*reg.*) [fo:ɐtʊx] **f'ortun** *m.*, **f'ertun** *m.* (Đurđ), **f'rtun** *m.* (Pod osim Đurđ) pregača; ☹ (Vir): Te: ti s'ę ję f'rtun sk'o:ril kak pl'ęh.; **f'ertun** *m.*

njem. p > hrv. r /	njem. # f - o: - p - t -	>	hrv. # f - Ø - r - t -
njem. x > hrv. n /	njem. - u - x #	>	hrv. - u - n #
njem. o: > hrv. Ø /	njem. # f - o: - p - t -	>	hrv. # f - Ø - r - t -

W

Wachs *n.* [vaks] **b'oks** *m.* (Pod) (o) krema za cipele, laštilo; (Đurđ) ♦ **Pak se n'e:sęm b'oksa n'ajel.** Nisam tako blesav, naivan kao što misliš.; **boks'ati** *imp.*, **naboks'ati** *perf.* (Pod) laštiti; **boks'ę:nka** *f.* (Vir) kutija za kremu za cipele

njem. v > hrv. b /	njem. # v - a -	>	hrv. # b - o -
njem. a > hrv. o /	njem. # v - a - k -	>	hrv. # b - o - k -

Wächter *m.* (*ahd.* vahtari) [vęçtɔ] **vakt'a:r** *m.* (Kal, Vir) (o) čuvar pruge; **kri:č'ati kak vakt'a:r** glasno vikati, derati se; **vakt'a:rna** *f.* (Đurđ, Kal, Mol, Vir), **vakta:rn'ica** *f.* (PS) kućica čuvara pruge, ponekad služila i kao mala postaja; **Pri vakt'a:rne** top. u Đurđevcu; ☹ (Vir): 'Idi na vakt'a:rno i zvl'eči zd'ęnca v'odo.; **v'ękter** *m.* (o) bolničar; **vękter'ica** *f.* bolničarka; **b'okter** *m.* (Đurđ) stražar, čuvar

njem. ç > hrv. k /	njem. - ε - ç - t -	>	hrv. - a - k - t -
njem. p > hrv. ę /	njem. - t - p #	>	hrv. - t - ę / #
njem. ε > hrv. a /	njem. # v - ε - k -	>	hrv. # v - a - k -
njem. ç > hrv. k /	njem. - ε - ç - t -	>	hrv. - a - k - t -
njem. p > hrv. ar /	njem. - t - p #	>	hrv. - t - ar #

wandern (4) [vandɐ-] **la:ndr'ati** *imp.* (Pod) (B-2) lutati, skitati se; **vandr'avec** *m.* (Mol), **vandrafč'o:k** **landr'avec** *m.* (PS, Ferd, Vir) litalica, koji rado luta; **v'andrast** *adj.* (Vir, Mol), **l'andrast** *adj.* (PS) onaj koji rado skita, vjetrogonja; ☹ (Kal): L'a:ndra, ne:m'a ga d'oma, po c'el d'en ję f s'ęlu.; ☹ (Ferd): Sta:ln'o si n'a:jde s'reę kaj l'a:ndra.; **va:ndr'ati** *imp.*, **va:ndr'ajne** *n.*, **la:ndr'ajne** *n.*, **la:ndr'anje** *n.*

njem. <i>ɒ</i> > hrv. <i>r /</i>	njem. – <i>d – ɒ –</i>	> hrv. – <i>d – r –</i>
njem. <i>v</i> > hrv. <i>l /</i>	njem. # <i>v – a –</i>	> hrv. # <i>l – a –</i>

Wäsche *f.* (4/5) [vɛʃə] **v'čš** *m. coll.* 1) (Ferd, Mol, Đurđ, PS) (b–1) prljavo rublje koje se pere; **fl'akę** *pl. f.* 2) (Pod) (b–2) donje rublje

njem. <i>ɛ</i> > hrv. <i>e /</i>	njem. # <i>v – ɛ – ʃ –</i>	> hrv. # <i>v – e – š –</i>
njem. <i>ə</i> > hrv. <i>∅ /</i>	njem. – <i>ʃ – ə #</i>	> hrv. – <i>š – ∅ #</i>

Wäscherei *f.* [vɛʃə'rai] **vešer'aj** *m.* (Pod) praonica rublja

njem. <i>ɛ</i> > hrv. <i>e /</i>	njem. # <i>v – ɛ – ʃ –</i>	> hrv. # <i>v – e – š –</i>
njem. <i>ə</i> > hrv. <i>e /</i>	njem. – <i>ʃ – ə – r –</i>	> hrv. – <i>š – ę – r –</i>
njem. <i>ai</i> > hrv. <i>aj /</i>	njem. – <i>r – ai #</i>	> hrv. – <i>r – aj #</i>

Waschküche *f.* [vaʃ–] **vešk'u:jna** *f.* (Đurđ), **veškuj'inja** *f.* (Ferd), **veškuh'inja** *f.* (Mol, Vir i: **l'e:tna kuh'inja** *f.*), **veškuj'ina** *f.* (PS), **vešku'i:na** *f.* (Kal) prostorija u kojoj se pere rublje

njem. <i>a</i> > hrv. <i>e /</i>	njem. # <i>v – a – ʃ –</i>	> hrv. # <i>v – e – š –</i>
----------------------------------	----------------------------	-----------------------------

Waschmaschine *f.* (2) [vaʃma'ʃi:nə] **vešmaš'i:na** *f.* (Pod) (b–1) stroj za pranje rublja, perilica

njem. <i>a</i> > hrv. <i>e /</i>	njem. # <i>v – a – ʃ –</i>	> hrv. # <i>v – e – š –</i>
njem. <i>ə</i> > hrv. <i>a /</i>	njem. – <i>n – ə #</i>	> hrv. – <i>n – a #</i>

Waschtrog *m.* [vaʃtrɔk] **v'aštrok** *m.* (Pod) limena ili plastična kada

Wasserwaage *f.* [vasɔva:gə] **vasęrv'a:ga** *f.* (Pod) libela

njem. <i>ɒ</i> > hrv. <i>ę /</i>	njem. – <i>s – ɒ –</i>	> hrv. – <i>s – ę –</i>
njem. <i>ə</i> > hrv. <i>a /</i>	njem. – <i>g – ə #</i>	> hrv. – <i>g – a #</i>

Wechsel *m.* (2/7) [vɛksl] **v'ekslin** *m.* (Mol) (o–1b) promjena partnera u plesu

njem. <i>ɪ</i> > hrv. <i>lin /</i>	njem. – <i>s – ɪ #</i>	> hrv. – <i>s – lin #</i>
------------------------------------	------------------------	---------------------------

Wecker *f.* (1/2) [vɛkɐ] **vęker'ica** *f.* (Pod) (b–1a) budilica

njem. <i>ɒ</i> > hrv. <i>ę /</i>	njem. – <i>k – ɒ #</i>	> hrv. – <i>k – ę #</i>
----------------------------------	------------------------	-------------------------

weg *adv.* (2/3) [vɛk] **v'ęg** *adv. & interj.* (b–1a) odavde, dalje, nosi se!

njem. <i>k</i> > hrv. <i>g /</i>	njem. – <i>ɛ – k #</i>	> hrv. – <i>e – g #</i>
----------------------------------	------------------------	-------------------------

Weiher *m.* (*inj.*) [vaɪɐ] **b'ajęr** *m.* (Pod) jezerce s obraslom, zapuštenom obalom, obično uz bivšu ciglanu; **B'ajęr** *m.* toponim u Virju; ☹ (Mol): B'ajęr – to je na cigl'eni gde s'ę je kop'ala z'ęmla.; ☺ (Vir): 'Idęm r'a:nit b'irkę na b'ajęr / Rac'ę sę k'u:pljo na baj'ęru.

njem. <i>v</i> > hrv. <i>b /</i>	njem. # <i>v – ai –</i>	> hrv. # <i>b – aj –</i>
njem. <i>ai</i> > hrv. <i>aj /</i>	njem. # <i>v – ai – ɒ #</i>	> hrv. # <i>b – aj – ę #</i>
njem. <i>ɒ</i> > hrv. <i>ę /</i>	njem. – <i>ai – ɒ #</i>	> hrv. – <i>aj – ę #</i>

Weitling, Weidling *m.* (*bav., austr.*) [vaitlɪŋ] **v'a:jglin** *m.* (Đurđ, Kal, Ferd, PS); **Wanndl** (*inj., dij.*) [vandl] **v'a:ndlin** *m.* (Vir), **v'a:nglin** *m.* (Mol) okrugla posuda sa širokim obodom, služi za miješanje tijesta ili pranje posuđa

njem. ai > hrv. aj /	njem. # v – ai – t –	>	hrv. # v – aj – g –
njem. t > hrv. g /	njem. – ai – t – l –	>	hrv. – aj – g – l –
njem. ŋ > hrv. n /	njem. – i – ŋ #	>	hrv. – i – n #

werben (3) [verb–] **vęrbuv’ati** *imp.* (PS), **vrbuв’ati** *imp.* (Ferd, Vir), **vrbov’ati** *imp.* (Mol) (b–1) vrbovati, nagovarati; ali: (Ferd) **zvrbuв’ati** *perf.* istući (od *v’r:ba*, *vrб’ova š’iba*)

njem. ε > hrv. Ø /	njem. # v – ε – r –	>	hrv. # v – Ø – r –
--------------------	---------------------	---	--------------------

Werkel *n.* (*austr. razg.*) [verk] **v’ęrglec** *m.* (Vir), **v’ęrglin** *m.* (Vir, Ferd), **v’ęrgljin** *m.* (PS) orguljice, mehanički instrument s jednom ili dvije melodije na koji se svira okretanjem ručke; **vęrgl’ati** *imp.* (Pod), **vęrglet’ati** *imp.* (PS) puno brbljati, blebetati

njem. k > hrv. g /	njem. – r – k – l̥ #	>	hrv. – r – g – l – #
njem. l̥ > hrv. l /	njem. – r – k – l̥ #	>	hrv. – r – g – l – #
njem. l̥ > hrv. lin /	njem. – r – k – l̥ #	>	hrv. – r – g – lin #
njem. l̥ > hrv. ljln /	njem. – r – k – l̥ #	>	hrv. – r – g – ljln #

Werkstatt *f.* [verkʃtat] **v’ęrštat** *m.* (Pod) radionica; **v’ęrkštāt** *m.*

njem. k > hrv. Ø /	njem. – r – k – ʃ –	>	hrv. – r – Ø – š –
--------------------	---------------------	---	--------------------

wichsen (3) [viks–] **zbiks’ati** *perf.* (Pod /*novije*/) (B–1) pomoći nekome da preko veze ostvari određenu privilegiju

njem. v > hrv. b /	njem. # v – i –	>	hrv. # b – i –
--------------------	-----------------	---	----------------

wickeln (5/9) [vik] **vikl’ati** *imp.* (b–2) kovrčati kosu pomoću viklera

njem. l̥ > hrv. l /	njem. – k – l̥ –	>	hrv. – k – l – V –
---------------------	------------------	---	--------------------

Wickler *m.* (2) [viklɔ] **v’iklęr** *m.* (Pod /*nov.*/) (b–1) naprava od lima ili plastike i gume za pravljenje kovrča u ženskoj kosi

njem. ɒ > hrv. ęr /	njem. – l – ɒ #	>	hrv. – l – ęr #
---------------------	-----------------	---	-----------------

Windjacke *f.* [vɪntjakə] **vindj’akna** *f.* (Ferd), **vindij’akna** *f.* (PS, Đurđ), **vintj’akna** *f.* (Vir) vjetrovka

njem. t > hrv. d /	njem. – n – t – j –	>	hrv. – n – d – j –
njem. Ø > hrv. i /	njem. – n – t – Ø – j –	>	hrv. – n – d – i – j –
njem. ə > hrv. na /	njem. – k – ə #	>	hrv. – k – na #

Wirt *m.* (4/5) [vɪrt] **bert’a:š** *m.* (Pod) (b–1) gostioničar; **bertaš’ica** *f.* gostioničarka; **bert’ija** *f.* gostionica; **bert’a:ški** *m. adj.*; **bertij’ica** *f. dim.*, **birt’ija** *f.*, **birtaš’ica** *f.*

njem. i > hrv. e /	njem. # v – i –	>	hrv. # b – e –
--------------------	-----------------	---	----------------

Wirtshaus *n.* [vɪrtʃhaus] **berc’auz** *m.* (Đurđ, Ferd, Mol /*st.*/) gostionica; **b’ircuz** *m.*

njem. i > hrv. e /	njem. # v – i –	>	hrv. # b – e –
njem. h > hrv. Ø /	njem. – ts – h – au –	>	hrv. – c – Ø – au –
njem. au > hrv. au /	njem. – h – au – s #	>	hrv. – Ø – au – z #
njem. s > hrv. z /	njem. au – s #	>	hrv. – au – z #

Witz *m.* (2/3) [vɪts] **v’ic** *m.* (Pod) kratka šala

Würstel *f.* (*austr.*) [vʏrstl̩] **v'iršlin** *m.* (Đurđ /*zast.*), **v'iršli** *pl. m.* (Kal), **v'iršla** *pl. f.* (Mol /*zast.*), **v'urštek** *m.* (Vir /*gosp.*); (b-1) kobasica; **v'iršljlin** *m.* (PS/Kov); ☺ (Vir): Ku:-pil'a sëm Dr'a:gi vuršt'eka za fr'ištik.

njem. ʏ > hrv. i /	njem. # v - ʏ - r -	> hrv. # v - i - r -
njem. s > hrv. š /	njem. - r - s - t -	> hrv. - r - š - Ø -
njem. t > hrv. Ø /	njem. - s - t - ʃ #	> hrv. - š - Ø - lin #
njem. ʃ > hrv. lin /	njem. - s - t - ʃ #	> hrv. - š - Ø - lin #
njem. ʃ > hrv. la /	njem. - s - t - ʃ #	> hrv. - š - Ø - la #

Z

Zacke *f.* [tsakə] **c'aklin** *m.*, **cakl'i:nec** *m. dim.* (Pod) šiljasti rub čipke

njem. ə > hrv. lin # /	njem. - k - #	> hrv. - k - lin #
------------------------	---------------	--------------------

zahlen (2/3) [tsa:l-] **colt'ati** *perf.* (Pod) platiti (obično više od očekivanoga iznosa ili nevoljko)

njem. a > hrv. o /	njem. # ts - a - l -	> hrv. # c - o - l -
--------------------	----------------------	----------------------

Zange *f.* (2) [tsaŋə] **c'a:ngę** *pl. f.* (Đurđ, Ferd), **c'a:ngļ** *pl. f.* (PS); **kl'e:ščę** *pl. f.* (Mol) (b-1) kliješta

njem. ŋ > hrv. ng /	njem. - a - ŋ - ə #	> hrv. - a - ng - ę #
njem. Ø > hrv. l /	njem. - ŋ - Ø - ə #	> hrv. - ng - l - ę #
njem. ə > hrv. ę /	njem. - ŋ - ə #	> hrv. - g - ę #

zanken (2) [tsaŋk-] **čęket'ati** *imp.* (Đurđ) (B-2) neprestano prigovarati

njem. a > hrv. ę /	njem. # ts - a - ŋ -	> hrv. # c - ę - n -
njem. ŋ > hrv. n /	njem. - a - ŋ - k -	> hrv. - e - n - k -

zaubern (3/4) [tsaubɔ-] **co:pr'ati** *imp.*, **zaco:pr'ati** *perf.* (Pod) (b-1a) čarati, bajati; **coprjn'a:k** *m.* (Đurđ /*st.*), **coprnj'a:k** *m.* (Pod) čarobnjak; **coprn'ica** *f.* (Pod osim Vir), **coprnj'ica** *f.* (Vir) čarobnica; oluja sa zračnim vrtlozima; **copr'ija** *f.* (Pod) čarolija (< **Zauber**); **c'oprna** *f.*, **coprnj'ača** *f.*

njem. au > hrv. o /	njem. # ts - au - b -	> hrv. # c - o - p -
njem. b > hrv. p /	njem. - au - b - ɔ -	> hrv. - o - p - r -
njem. ɔ > hrv. r /	njem. - b - ɔ -	> hrv. - p - r -

Zeche *f.* (2) [tseçə] **c'ej** *m.* (Đurđ, Kal, Ferd), **c'eh** (Mol, Vir) 1) (b-1) račun u gostionici; 2) skupina glazbenika

njem. ε > hrv. e /	njem. # ts - ε - ç -	> hrv. # c - e - j #
njem. ç > hrv. j /	njem. # ts - ε - ç -	> hrv. # c - e - j #
njem. ç > hrv. h /	njem. # ts - ε - ç -	> hrv. # c - e - h #
njem. ə > hrv. Ø /	njem. - ç - ə #	> hrv. - j - Ø #

Zecker (*jni.* /Schmeller II: 1081/) [tsɛkb] **c'ęker** *m.* (Pod) pletena torba

njem. ɔ > hrv. ę /	njem. - k - ɔ #	> hrv. - k - ę #
--------------------	-----------------	------------------

Zehner *f.* (3/4) [tse:nɔ] **c'e:nɛr** *m.* (Đurđ, Mol), **c'e:n** *m.* (Vir), **ce:neŋrka** *f.* (Ferd) (B) karta koja nosi 10 bodova

njem. ɐ > hrv. ɛr / njem. – n – ɐ # > hrv. – n – ɛr #

Zeiger *m.* [tsaigɔ] **c'a:jgar** *m.* kazaljka; **ca:jgar'ica** *f.* (*hum.*) kazaljka koja pokazuje sate; ☹ (PS): Ma:l'a jɛ ca:jgar'ica. ☹ (Đurđ): Mar'ica Ca:jgar'ica

njem. ai > hrv. aj / njem. # ts – ai – g – > hrv. # c – aj – g –
njem. ɐ > hrv. ar / njem. – g – ɐ # > hrv. – g – ar #

Zeit *f.* (5/9) [tsait] **c'ajt** *m.* (Pod) (b–3b) vrijeme na raspolaganju; **c'ajti** *pl. m.* (Pod) (b–2a) vremena

njem. ai > hrv. aj / njem. # ts – ai – t # > hrv. # c – aj – t #

Zeitung *f.* (2/3) [tsaituŋ] **c'ajtung** *m.* (Pod) (b–1a) novine; **cajt'ungi** *pl. m.* (Pod) (o–2 /*zast.*) zavis, stari spis

njem. ai > hrv. aj / njem. # ts – ai – t – > hrv. # c – aj – t –
njem. ŋ > hrv. ng / njem. – u – ŋ # > hrv. – u – ng #

Zeltleinwand *f.* [tselt–] **c'ɛlt** *m.* (Pod), **c'elt** *m.* (PS) vrsta gruboga, vodootpornoga materijala; **c'ɛltɛni** *adj.*

Zeug *n.* (4/9) [tsɔyk] **c'ajg** *m.* (Pod) (b–2a) vrsta tkanine; **cajg'ɛ:ni** *adj.* od cajga

njem. ɔy > hrv. aj / njem. # ts – ɔy – k – > hrv. # c – aj – g –
njem. k > hrv. g / njem. – ɔy – k # > hrv. – aj – g #

Zeugnis *n.* (4/5) [tsɔygnis] **c'ajgnis** *m.* (Đurđ, Vir, Mol), **c'ajgnɛs** *m.* (PS, Ferd 'recept'), **c'ajgniz** *m.* (Kal) 1) (o–1a) stočna svjedodžba; 2) (o–2a) liječnička svjedodžba, potvrda; 3) (o–2a) recept; ☹ (Kal): Dob'il si cajgn'iza, z ot'e:m si 'išel po l'e:ka.

njem. ɔy > hrv. aj / njem. # ts – ɔy – g – > hrv. # c – aj – g –
njem. i > hrv. ɛ / njem. – n – i – s # > hrv. – n – ɛ – s #
njem. s > hrv. z / njem. – i – s # > hrv. – i – z #

Zichorie *f.* (2) (*tal.* cicoria) [tsiço:riə] **cuko:r'ija** *f.* (Pod) (b–2) vrsta nadomjestka za kavu

njem. i > hrv. u / njem. # ts – i – ç – > hrv. # c – u – k –
njem. ç > hrv. k / njem. – i – ç – o: – > hrv. – i – k – o –
njem. Ø > hrv. i / njem. – r – Ø – i – > hrv. – r – i – j –
njem. i > hrv. j / njem. – r – Ø – i – > hrv. – r – i – j –
njem. ə > hrv. a / njem. – i – ə # > hrv. – j – a #

Ziegel *m.* (1/2) [tsi:gɔ] **c'igel** *m.*, **cigl'i:ček** *m. dim.*, **cigl'o:vjɛ** *n. coll.*, (Pod) (b–a) opeka; **cigl'ɛna** *f.* (Pod) tvornica opeke; **cigl'ɛ:ni** *adj.* od opeke; **Cigl'ɛna** *f.* toponim u Đurđevcu; **cigl'o:vljɛ** *n. coll.*

njem. ɪ > hrv. el / njem. – g – ɪ # > hrv. – g – el #

Ziegler *m.* [tsi:glɔ] **cigl'a:r** *m.* (Pod) opekar; **cigl'a:rov** *adj.* koji pripada ciglaru; **cigl'a:r-ski** *adj.* koji se odnosi na ciglara

njem. ɐ > hrv. ar / njem. – l – ɐ # > hrv. – l – ar #

Ziel *n.* (2/3) [tsi:l] **c'i:jl** *m.* (Đurđ /st./), **c'i:lj** *m.* (Pod) 1) (b–1b) kraj trkačke dionice; 2) meta

njem. l > hrv. jl /	njem. – i: – l #	> hrv. – i – jl #
njem. l > hrv. lj /	njem. – i: – l #	> hrv. – i – lj #

zielen (2) [tsi:l–] **ci:jl'ati** *imp.* (Đurđ /st./), **ci:l'ati** *imp.*, **ci:lj'ati** *imp.*, **naci:lja'ti** *perf.* (Pod) (b–1) usmjeriti prema određenom cilju

Zigarette *f.* [tsiga'retə] **cigar'e:tljn** *m.* (Đurđ, Kal, Mol, Vir, Ferd), **cigar'e:tljin** *m.* (PS) cigareta

njem. ə > hrv. lin /	njem. – t – ə #	> hrv. – t – lin #
njem. ə > hrv. ljin /	njem. – t – ə #	> hrv. – t – ljin #

zimier *sravnj.* [tsimɔ] **c'i:mɛr** *m.* 1) (Đurđ) natpis na obrtničkoj radionici; 2) (Ferd) vršak stabljike kukuruza; 3) kitica u zapučku gosta u svatovima; 4) **cim'ɛri** *m.*; ♦ **'i:ti po cimɛr'e:** (Mol) svadbeni običaj; ☹ (Mol) Iš'i so po cimɛr'e.; **Cimɛr'ača** *f.*

njem. ɔ > hrv. ɛr /	njem. – m – ɔ #	> hrv. – m – ɛr #
---------------------	-----------------	-------------------

Zimmergenosse *m.* [tsimɔ–] **c'i:mɛr** *m.* sustanar u sobi ili stanu; **ci:mɛr'ica** *f.* sustanarka

njem. ɔ > hrv. ɛr /	njem. – m – ɔ #	> hrv. – m – ɛr #
---------------------	-----------------	-------------------

Zimmermann *m.* [tsimɔman] **cim'ɛrman** *m.* (Pod) obrtnik koji izrađuje drvenu građu, posebno krovne konstrukcije, tesar; **cimɛrman'ija** *f.* tesarski obrt

njem. ɔ > hrv. ɛr /	njem. – m – ɔ – m –	> hrv. – m – ɛr – m –
---------------------	---------------------	-----------------------

Zimt *m.* (2/3) [tsimət] **c'i:mɛt** *m.* (Pod) (b–1) vrsta začina podrijetlom s Cejlona, koji se koristi za začinjavanje slastica, kuhanoga vina i sl.

njem. ə > hrv. ɛ /	njem. – m – ə – t #	> hrv. – m – ɛ – t #
--------------------	---------------------	----------------------

Zinkweiß *n.* [tsɪŋkvaɪs] **c'inkvajz** *m.* (Pod) bijela boja od cinkovog oksida

njem. ŋ > hrv. n /	njem. – i – ŋ – k –	> hrv. – i – n – k –
njem. ai > hrv. aj /	njem. – v – ai – s #	> hrv. – v – aj – z #
njem. s > hrv. z /	njem. – v – ai – s #	> hrv. – v – aj – z #

Zinn *n.* (2) [tsɪn] **c'inja** *f.* (Pod osim PS), **c'inj** *m.* (PS) (B–2) emailj; **c'injast** *adj.* (PS), **c'injat** *adj.* (Kal, Ferd)

njem. n > hrv. z /	dr. – i – n – ∅ #	> hrv. – i – z – a #
njem. ∅ > hrv. a /	dr. – i – n – ∅ #	> hrv. – i – z – a #

Zippverschluss *m.* (*austr.*) [tsɪpfɐʃlus] **ciferšl'us** *m.* (Kal, Đurđ, Ferd, Vir; Vir i: **pat'ɛnt** *m.*, **maš'i:na** *f.*), **ciferšlj'us** *m.* (Mol, Vir /st./, **pat'ɛnt** *m.*), **c'if** *m.* (PS /gosp./, **maš'i:na**) patentni zatvarač

njem. p > hrv. ∅ /	njem. – i – p – f –	> hrv. – i – ∅ – f –
njem. ɔ > hrv. r /	njem. – ɛ – ɔ – f –	> hrv. – ɛ – r – š –
njem. l > hrv. lj /	njem. – f – l – u –	> hrv. – š – l – u –

Zoll *m.* (1/2) [tsɔl] **c'o:l** *m.* (Pod) (b–a) stara jedinica za mjeru

Zollstock *m.* [tsɔlʃtɔk] **c'olštuk** *m.* (Pod) sklopivi metar

njem. ɔ > hrv. u / njem. – t – ɔ – k # > hrv. – t – u – k #

Zucker *m.* [tsukɔ] **c'ukor** *m.* (Pod) šećer; **cukorl'i:n** *m.* (Pod osim Kal), **cukor'i:n** *n.* (Kal) (B) nadomjestak za šećer, saharin; **cukerl'i:n** *m.*

njem. ɔ > hrv. or / njem. – k – ɔ # > hrv. – k – or #

zuckern [tsukɔ–] **cukor'iti** *imp.*, **zacukor'iti** *perf.* (Pod) šećeriti, zašećeriti; **pocukor'iti** *perf.* (Pod) pošećeriti; **pręcukor'iti** *perf.* previše zašećeriti; **cukor'ę:ni**, **cukorj'ę:ni**, **scukor'iti**

njem. ɔ > hrv. or / njem. – k – ɔ – > hrv. – k – or –

Zuckerrübe *f.* [tsukɔ–] **cukor'epa** *f.* (Pod) repa za krave; **cukor'ica** *f.* (Kal, Mol, Ferd) šećerna repa

Zug *m.* (16/25) [tsuk] **c'u:g** *m.* (Pod) 1) (b–1) vlak; 2) (b–6a) gutljaj; 3) (b–8a) propuh, tijek zraka; 4) grobarska užad; **cipelc'u:g** *m.* (*šalj.*) pješačenje; (hrv. *cipel* + *cug*); **'i:ti s cipel'cugom** (*šalj.*) pješačiti; **cug'ati** *imp.*, **cugn'oti** *perf.* piti alkohol; **cug'a:nję**, **c'ugnut**, **pocugn'uti**; **c'u:goš** *m.*, **c'u:ęer** *m.* alkoholičar; ⊕ (Vir): Nacugal s'ęm sę ko m'a:jka.; **cug'a:roš** *m.*; **c'u:k** *m.* (Đurđ, Ferd), **š'e:f** *m.* (Kal, PS, Mol) (B) vrsta posude za vađenje vina iz bačve

njem. k > hrv. g / njem. – u – k # > hrv. – u – g #

Zügel *m.* [tsy:g] **c'ugel** *m.* (Pod), **c'ugli** *m. pl.* uzda; **pricugl'ati** *perf.*

njem. y: > hrv. u / njem. # ts – y: – g – > hrv. # c – u – g –

njem. ! > hrv. el / njem. – g – ! # > hrv. – g – el #

Zugsführer *m.* (2) [tsuksfy:rɔ] **cuksf'i:ręer** *m.* (Đurđ), **cuksv'i:ręer** *m.* (Mol, Đurđ), **cuksv'i:ral** *m.* (PS) (b–2) narednik (u austro–ugarskoj vojsci)

njem. f > hrv. v / njem. – s – f – y: – > hrv. – s – v – i –

njem. y: > hrv. i / njem. – f – y: – r – > hrv. – f – i – r –

njem. ɔ > hrv. ę / njem. – r – ɔ # > hrv. – r – ę #

njem. ɔ > hrv. al / njem. – r – ɔ # > hrv. – r – al #

zureiben (*aust. dij.*) [tsu:raib–] **cura:jb'ati** *imp.* gladiti žbuku

njem. ai > hrv. aj / njem. – r – ai – b – > hrv. – r – aj – b –

zurück *adv.* (5/6) [tsurɔk] **cur'uk** *adv. & interj.* (Kal, PS), **cur'ik** *adv. & interj.* (Mol, Vir, Ferd) (b–2) prema natrag; **curuk'ati** *perf.*, **curukn'oti** *imp.* (Kal, PS, Ferd); **curik'ati** *perf.*, **curikn'oti** *perf.* (Vir); **cruk'ati** *imp.*, **crukn'oti** *perf.* (Mol); voziti natraške, micati se prema natrag; ⊕ (Vir): Cur'ikni m'alo naz'a:j k'o:la!; **crukn'uti** *perf.*

njem. ɔ > hrv. u / njem. – r – ɔ – k # > hrv. – r – u – k #

njem. ɔ > hrv. i / njem. – r – ɔ – k # > hrv. – r – i – k #

njem. ɔ > hrv. Ø / njem. – r – ɔ – k – > hrv. – r – Ø – k –

Zuspeise *f.* [tsu:ʃpaizə] **č'ušpajz** *m.* (Pod, Mol / *gosp.*) (B) gusta juha od povrća

njem. ts > hrv. č / njem. # ts – u: – > hrv. # c – u –

njem. ai > hrv. aj / njem. – p – ai – z – > hrv. – p – aj – z –

njem. ə > hrv. Ø / njem. – z – ə # > hrv. – z – Ø #

zwacken [tsvak–] **cvakn’oti** *perf.* (Pod) (O) hitro odrezati

zwanzig *num.* [tsvantsik] **cv’ancik** *num.* (Pod) 1) (o) 20 bodova u kartanju; 2) **cv’ancik** *adj.* (Đurđ /*idiol.*) (prenes.) pripit; **cvanc’iga** *f.* (Mol, Đurđ /*zast.*) vrsta novca; **napit’i se kak cv’ancik / cvanc’iga** jako se napiti; ☹ (Mol): Al se je nap’ila kak cvanc’iga. // Al se je n’apil kak cv’ancig.; **scvancige:rat’i se** *perf. refl.* (Đurđ /*idiol. šalj.*) pripiti se, napiti se

njem. ç > hrv. k /	njem. – i – ç #	> hrv. – i – k #
njem. ç > hrv. g /	njem. – i – ç #	> hrv. – i – g –

Zwecke *f.* [tsvekə] **cv’ek** *m.* (Pod) kratki čavlič sa širokom glavicom

njem. ə > hrv. Ø /	njem. – k – ə #	> hrv. – k – Ø #
--------------------	-----------------	------------------

zwicken (4/5) [tsvik–] **cvik’ati** *imp.* (Pod) 1) (b–2) kidati žicu kliještima; 2) (b–3, *austr.*) poništiti putničku kartu; 3) (B) (*šalj.*) bojati se

Zwicker *m.* (*posebno jnj., austr.*) [tsvikɔ] **cvik’eri** *pl. m.* (Ferd /*rijetko*/, Mol /*gosp.*), **cvir’eri** *pl. m.* (Vir), **oč’a:lę, oč’a:lję** *pl. f.* (Pod) (O) naočale; **cvikęra’a:š** *m.* (*pogr., šalj.*) onaj koji nosi naočale; **cvikęraš’ica** *f.* (*pogr., šalj.*) ona koja nosi naočale

njem. ɒ > hrv. ę /	njem. – k – ɒ #	> hrv. – k – ę #
--------------------	-----------------	------------------

Zwillich *m.* [tsviliç] **cv’ilik** *m.*, **cv’ilij** *m.* (Pod) vrsta jačeg tekstila; **cvil’ičen** *adj.* koji je od jačega materija, cvilika; ☹ (Pod): cvil’ična bla:z’ina

njem. ç > hrv. k /	njem. – i – ç #	> hrv. – i – k #
--------------------	-----------------	------------------

Zylinder *m.* (4) [tsylindɔ] **cil’indę** *m.* (Pod) 1) (b–2) cjevasti element kod klipnih strojeva u kojem se giba klip; 2) (b–3) cilindrično staklo petrolejke; 3) (b–4) visoki šešir s cilindričnim glavnim dijelom i čvrstim obodom; **cilindr’a:š** *m.* (Tom/Đurđ; *pogr.*) pripadnik višeg sloja

njem. ʏ > hrv. i /	njem. # ts – ʏ – l –	> hrv. # c – i – l –
njem. ɒ > hrv. ę /	njem. – d – ɒ #	> hrv. – d – ę #

V.

POPIS REPLIKA

A

ablënduv'ati abblenden
abrikt'ati abrichten
abriktat'i sę abrichten
'aflog Auflage
'a:har hahaere
ajd'i:na Haidn
'ajnc eins
'ajnc 'a: eins a
ajnc'a:roš eins
ajnc'a:š eins
ajnc'ati eins
'ajncug Anzug
'ajnpreŋ Einbrenn
ajnri:k'ati einrücken
ajns'p'ę:ner Einspänner
al'asęr Anlasser
aln'asęr Anlasser
'alzo also
amperj'u:ha Einbrenn
amperj'u:va Einbrenn
'amper Einbrenn
an'asęr Anlasser
'ancuk Anzug
andi:v'ija Endivie
'anje eins
'anje 'a: eins a
'anje 'a:h eins a
anjc'ati eins
'anjcuk Anzug
anjperj'u:ha Einbrenn
anl'asęr Anlasser
ans'p'ę:ner Einspänner
apcig'ati Abzüge
apciguv'ati Abzüge
apcil'indęr Halbzylinder
'apfal Abfall
aps'ęnt absent
apš'i:sar abschießen
apši:s'ati abschießen
'apšus Abschuß
apt'a:g Habt acht!
apt'a:k Habt acht!
arb'ajt Arbeit
arbajt'ati arbeiten
arb'ajter Arbeiter

at'a:r hotter
'auf auf
auf'ęnger Aufhänger
a'uspuh Auspuff
a'uzlog Auslage
auzv'inkel Außenwinkel
auzv'inklin Außenwinkel
av'a:jzung Anweisung
azod'a:kle also
azomd'a:kle also

B

b'advan Badewanne
b'ajbuk Beiwache
bajbuk'ana Beiwache
bajbuk'ara Beiwache
ba:jc'ati beizen
b'a:jnek Bank
b'ajęr Weiher
B'ajęr Weiher
b'ajs Baß
bajs'a:r Baß
b'a:jta Gebäude
ba:jt'ica Gebäude
b'ajz Baß
bajz'a:r Baß
b'a:ka gr'o:sa Großmutter
b'a:nda Bande
band'ist Bande
b'a:nof Bahnhof
b'a:njek Bank
b'ala Ballen
bar'a:jščak Bereitschaft
bar'aka Baracke
barak'a:r Baracke
barak'a:rka Baracke
berc'auz Wirtshaus
bert'a:š Wirt
bert'a:ški Wirt
bert'ija Wirt
bertaš'ica Wirt
bertij'ica Wirt
beř'ę:l Befehl
bešt'e:k Besteck
bežęce:r'ati besetzen
bežęcuv'ati besetzen

bifl'ati büffeln
b'i:na Bühne
b'ircuz Wirtshaus
birtaš'ica Wirt
birt'ija Wirt
blanf'u:z Plattfuß
blatf'u:z Plattfuß
blatfuz'a:r Plattfuß
blatfuz'a:rka Plattfuß
blatfuz'e:ran Plattfuß
blic'ati biltzen
bl'u:za Bluse
b'oks Wachs
boks'ati Wachs
boks'e:nka Wachs
b'okṭer Wächter
b'o:rṭer Bohrer
bormaš'i:na Bohrmaschine
br'aon braun
braon'a:sti braun
br'aun braun
br'eh brechen
breh'ati brechen
brem'ati brennen
bren'ati brennen
br'e:ṇer Brenner
br'e:nza Bremse
bre:nz'ati bremsen
br'ej brechen
brěj'ati brechen
brēm'a:jzlin Brenneisen
brēn'a:jzlin Brenneisen
brēn'ati brennen
brēn'oti brechen
br'ē:nza Bremse
brē:nz'ati bremsen
brkb'i:nda Schnurrbartbinde
br'o:cak Brotsack
br'uf Bruch
br'uh Bruch
br'ušpan Buchsbaum
b'udič Budweiser
budv'a:jzṛ Budweiser
b'uft Buchtel
b'uftlin Buchtel
b'uh Buchtel
b'uhti Buchtel

b'uhkli Buchtel
b'unt Bund
b'ušpan Buchsbaum

C

c'ajg Zeug
c'a:jgar Zeiger
ca:jgar'ica Zeiger
cajg'e:ni Zeug
c'ajgṇes Zeugnis
c'ajgnis Zeugnis
c'ajgniz Zeugnis
c'ajt Zeit
c'ajti Zeit
c'ajtung Zeitung
cajt'ungi Zeitung
c'aklin Zacke
cakl'i:nec Zacke
c'a:ngṛ Zange
c'a:nglṛ Zange
c'eh Zeche
c'ej Zeche
c'elt Zeltleinwand
c'e:n Zehner
c'e:ṇer Zehner
ce:n'e:ṛka Zehner
c'eṭṭer Zecker
c'eṭt Zeltleinwand
ceṭt'e:ni Zeltleinwand
ceṇket'ati zanken
c'if Zippverschluss
ciferšl'us Zippverschluss
ciferšlj'us Zippverschluss
cigar'e:tlin Zigarette
cigar'e:tljin Zigarette
c'igel Ziegel
cigl'a:r Ziegler
cigl'a:rov Ziegler
cigl'a:rski Ziegler
cigl'e:ni Ziegel
cigl'e:na Ziegel
Cigl'e:na Ziegel
cigl'i:ček Ziegel
cigl'o:vjṛ Ziegel
cigl'o:vljṛ Ziegel
c'i:jl Ziel

ci:jl'ati zielen
ci:l'ati zielen
cil'indər Zylinder
cilindr'a:š Zylinder
c'i:lj Ziel
c'i:mər zimier
c'i:mər Zimmergenosse
Cimer'ača zimier
ci:m'əri zimier
ci:mər'ica Zimmergenosse
cim'ərman Zimmermann
cimərman'ija Zimmermann
c'i:mət Zimt
c'inkvajz Zinkweiß
c'inj Zinn
c'inja Zinn
c'injast Zinn
c'injat Zinn
cipełc'u:g Zug
c'o:klin Sockel
c'o:l Zoll
c'olštuk Zollstock
colt'ati zahlen
co:pr'ati zaubern
copr'ija Zauber
coprjn'a:k zaubern
c'oprna zaubern
coprn'ica zaubern
coprnj'ača zaubern
coprnj'a:k zaubern
coprnj'ica zaubern
cruk'ati zurück
crukn'oti zurück
c'u:g Zug
cug'a:njə Zug
cug'a:roš Zug
cug'ati Zug
c'u:gər Zug
c'ugel Zügel
cugn'oti Zug
c'ugnut Zug
c'u:goš Zug
c'u:k Zug
cukər'l'i:n Zucker
c'ukor Zucker
cukor'ę:ni zuckern
cukor'epa Zuckerrübe

cukor'ica Zuckerrübe
cuko:r'ija Zichorie
cukor'i:n Zucker
cukor'iti zuckern
cukorj'ę:ni zuckern
cukorl'i:n Zucker
cuksf'i:rər Zugsführer
cuksv'i:ral Zugsführer
cuksv'i:rər Zugsführer
cura:jb'ati zureiben
cur'ik zurück
curik'ati zurück
curikn'oti zurück
cur'uk zurück
curuk'ati zurück
curukn'oti zurück
cvakn'oti zwacken
cvanc'iga zwanzig
cv'ancik zwanzig
cv'ęk Zwecke
cvik'ati zwicken
cvikər'a:š Zwicker
cvikęraš'ica Zwicker
cvik'eri Zwicker
cvil'ičen Zwillich
cv'ilij Zwillich
cv'ilik Zwillich
cvir'r'eri Zwicker

Č

č'ušpajz Zuspeise

D

da:mfar'ica Dampf
da:mf'ati Dampf
da:nfər'ica Dampf
d'ekung Deckung
dekuvat'i sę decken
dij'a:nər Indianer
dinderl'ica Dirndl
dindr'l'ica Dirndl
di:nst'ati dүнsten
dirind'a:jlə Dirn
dirind'ečko Dirn

dirind'ekla Dirn
d'i:za Düse
doforik'ati vorrücken
dolifr'ati liefern
došla:jf'ati ²schleifen
dr'aksar Drechsler
draks'ati dreheln
dr'e:bank Drehbank
drej'ati drehen
dr'ejbank Drehbank
drejb'anka Drehbank
dr'eš Dreschmaschine
drešmaš'i:na Dreschmaschine
dr'ek Dreck
drnde:l'ica Dirndl
dr'ot Draht
druk'ati drücken
dr'uker Druckknopf
dr'ukljn Druckknopf
dr'uknef Druckknopf
dr'ukner Druckknopf
drukn'oti drücken
drot'e:ni Draht
drot'e:ni Draht
drot'e:nka Draht
d'unst Dunst
du:nst'ati Dunst
d'urmarš Durchmarsch
d'u:r-m'arš Durchmarsch

E

e:kl'ati häkeln
eklj'a:ljin Häkelnadel
e:klj'ati häkeln
'escajg Eßzeug
ežeke'i:r exerzieren

E

eg'a:l egal
egže:nce:r'ati exerzieren
endi:v'ija Endvie
enšp'e:ner Einspanner
enje'ati eins
escajg Eßzeug

F

f'ah Fach
fajer'unt Feierabend
f'a:jfa Pfeife
fajf'a:š Pfeife
fa:jf'ati pfeifen
f'ajn fein
f'ajrunt Feierabend
fajt'ati feuchten
f'ajten feucht
f'akman Fachmann
f'a:lida Falte
fa:ld'ati falten
fal'eti fehlen
fal'ičen fehlen
fal'inga fehlen
fal'ingast fehlen
f'alš falsch
falš'ati falsch
falj'eti fehlen
falj'inga fehlen
f'a:nki Pfannkuchen
fanter'ist Infanterist
f'anj fein
f'ara Pfarre
f'a:rba Farbe
farb'ant Verband
farb'a:r Färber
farbar'ija Färber
farb'a:rov Färber
Farb'a:rov br'e:g Färber
fa:rb'ati färben
farb'i:lek Farbe
farb'ilo Farbe
f'arcajg Feuerzeug
f'arof Pfarrhof
far'ofski / farofsk'i: Pfarrhof
f'aslin Faßl
fasn'oti fassen
fasuv'ati fassen
fa:š'e(j)nek Fasching
f'ašenk Fasching
fa:š'enki Fasching
fašenkuv'ati Fasching
fašenkuv'a:jne Fasching
faš'enški Fasching

fašensk'i: Fasching
faš'ėnjek Fasching
fa:š'ėnjek Fasching
fa:š'ėnjki Fasching
fašėnjsk'i: Fasching
faše:r'anec faschieren
faše:r'ati faschieren
f'e:der Feder
fekt'ati fechten
felb'a:blin Feldweibel
felb'a:bljin Feldweibel
felb'e:blin Feldweibel
f'elga Felge
feltr'agė Feldtrage
fe:r'inga Vorhang
f'e:rma Firm
ferman'i:k firmen
fe:rm'ani firmen
fe:rm'ani k'u:m firmen
fe:rm'anski firmen
fe:rm'ati firmen
fe:rmat'i sė firmen
f'est fest
f'ė:dėr Feder
f'ė:drin Feder
fėg'ati fegen
fėkt'a:roš fechten
fėkt'ati fechten
fėldb'a:blin Feldweibel
f'ėlėr Fehler
f'elga Felge
fėltr'agė Feldtrage
f'ėrcajg Feuerzeug
fėrce:r'ati verzieren
Fėrd'inant Ferdinand
fėrg'a:zėr Vergaser
fė:r'inga Vorhang
fėršlj'us Verschlub
f'ėrtig fertig
f'ėrtik fertig
f'ėrtun Vortuch
f'ėst fest
f'ėstung Festung
f'ėš fesch
f'iclek Fitzel
f'iclin Fitzel
fi:dėrm'ėšėr Federmesser

fi:jl'ati fűllen
f'i:l fűllen
fi:l'ati fűllen
f'ile Filz
f'i:lj fűllen
fi:lj'ati fűllen
findėrm'ėšėr Federmesser
f'i:nta Finte
fi:r'anga Vorhang
f'ircig vierzig
f'ircik vierzig
firkl'eci Viertelschuh
f'irnajz FirmiB
f'irtel Viertelschuh
f'irtl Viertelschuh
f'irtla Viertelschuh
fize:r'iti visieren
fl'a:jbaz BleiweiB
flajbas'ati BleiweiB
fl'a:jbaz BleiweiB
fl'ajsik fleiBbig
fl'ajša Flasche
flajšmaš'i:na Fleischmaschine
fl'a:m Flaum
fl'a:nci Pflanze
fl'aša Flasche
flašėnc'u:g Flaschenzug
flaš'ica Flasche
flaš'i:čka Flasche
fl'ėk Fleck
fl'ėkav Fleck
fl'ėndėr Fremder
flėndėruv'ati Fremder
fl'ička Flitsche
flojs'a:r FlėBer
fl'o:s FloB
flos'a:r FlėBer
fl'u:ndra Flunder
flundrėt'ina Flunder
flu:ndr'ica Flunder
fodruk'ati vordrucken
fordruk'ati vordrucken
forik'ati vorrűcken
for'inga fahren
foring'a:š fahren
foringov'anė fahren
foringuv'ajne fahren

forši:b'ati vorschieben
f'ort fort
f'ortun Vortuch
fr'aj frei
fraj'ati verreiben
fr'ajer Freier
frajer'ica Freier
fr'a:jlja Fräulein
fra:jl'ica Fräulein
fr'ajt Gefreite
fr'ak Frack
fr'a:lja Fräulein
Fr'anc Franz
Fr'ancek Franz
Franc'ina Franz
Fr'ancov p'o:t Franz
fr:b'ant Verband
fr'ęmdę Fremder
fr'ęmt Fremde
fr'ęnder Fremder
fręnder'ija Fremder
fręderi:sat'i sę Fremder
fr'ęnt Fremde
fr'ęntę Fremder
fręntuv'ati Fremde
friške:t'ina frisch
fr'i:ški frisch
frišk'o:ča frisch
fr'ištik Frühstück
fr'i:žek frisch
frg'a:zę Vergaser
frle:z'ati verlesen
fr'o: froh
frošt'ukelj Frühstück
froštuklj'ati Frühstück
fršlj'us Verschuß
frt'a:l Viertel
frt'a:lic Viertel
frt'a:lј Viertel
frt'a:lјec Viertel
frta:lј'iti Viertel
f'rtun Vortuch
fr'uštuk Frühstück
fš'ęreę schräg
fšr'ek schräg
fšr'ęk schräg
f'unt Pfund

f'urman Fuhrmann
furman'ija Fuhrmann
fus'e:klin Fußsäckel
fus'e:tlin Fußsäckel
f'uš Pfusch
f'u:šar Pfusch
fuša:r'ęjnę pfuschen
fuša:r'iti pfuschen
fu:s'ati pfuschen
f'u:tę Futter
f'u:tran Futter
fu:tr'ani Futter
futr'o:la Futtermal

G

g'ablec Gabelfrühstück
g'ajnek Gang
g'a:ldę Galgen
g'a:lę Galgen
galžęnj'a:k Galgen
g'anc ganz
g'ančec Gang
ganč'ę:ni Gang
g'anjek Gang
gastarb'ajtę Gastarbeiter
g'e:rma Germ
gel'ęnder Geländer
gel'ęnder Geländer
g'ęltaš Geldtasche
gem'išt gemischt
g'ę:rma Germ
gešt'a:pę Gestapo
gešt'a:pi Gestapo
gešt'a:pski Gestapo
gešta:p'ovci Gestapo
getr'i:ba Getriebe
g'ę:zę Gösser
gibe:r'ati gebühren
gibe:r'iti gebühren
gilt'ati gelten
g'irtel Gürtel
g'irtlin Gürtel
g'irtljin Gürtel
g'itę Gitterziegel
g'i:tra Gitter
gl'anc Glanz

glancar'ica Glanz
glanc'ati Glanz
glav'e:r Klavier
glav'i:r Klavier
glist'e:r Klistier
gl'oken Glocke
gl'oklin Glocke
gl'okna Glocke
gm'a:jda Gemeinde
gm'a:jna Gemeinde
gojz'er'ica Goiserer
gr'aba Graben
granat'e:r Grenadier
grature:r'ati gratulieren
gr'e:s Grieb
gr'if Griff
gr'incajg Grünzeug
gr'i:s Grieb
gr'o:sa Großmutter
grosb'a:ka Großmutter
grosb'aba Großmutter
gr'oš Groschen
gr'uft Gruft
gr'unt Grund
grunt'a:š Grund
grunta:š'ejne Grund
grunta:š'iti Grund
grunt'a:ški Grund
grunt'a:štvo Grund
gr'untec Grund
gr'untek Grund
gr'untič Grund
grunt'iščę Grund
gumil'e:zung Gummilösung
g'urt Gürtel
g'us Gußeisen
gus'e:ni Gußeisen
gus'e:ni Gußeisen
g'u:t gut
gv'ęrc Gewürz
gv'int Gewinde

H

haf'ęnger Aufhänger
h'a:har hahaere
ha:je'ati heizen

hajd'i:na Haidn
h'a:kel Hagkl
h'a:kelj Hagkl
h'a:kli Hagkl
hakn'oti hacken
hakt'ati hacken
halpcil'inder Halbzyylinder
haltuv'ati halten
hamb'urgęr Hamburger
hapcil'inder Halbzyylinder
haptage:r'ati Habt acht!
haptage:r'iti Habt acht!
hapt'a:k Habt acht!
hat'a:r hotter
ha'uba Haube
ha'uzlog Auslage
heft'ati heften
hekl'a:jdin Häkelnadel
heklj'a:jdin Häkelnadel
heklj'a:lja häkeln
he:klj'ati häkeln
heklj'a:zlin Häkelnadel
h'ęrc Herz
h'ęrcig herzig
h'iža Haus
h'i:žni Haus
ho:bl'ati hobeln
ho:blj'ati hobeln
hoblj'i:nje hobeln
hoblib'ank Hobelbank
h'oblič Hobel
h'obljič Hobel
h'o:lba Halbe
h'o:r'uk! hau ruck!
hozętr'e:ęęr Hosenträger
h'oznič Hosenträger
h'uncmut Hundsfott
huncmutar'ija Hundsfott
h'uncut Hundsfott
huncutar'ija Hundsfott
hu:tv'ajda Hutweide

I

'i:bər über
 'ilza Hülse
 im'ati g'u:t gut haben
 indij'a:nec Indianer
 indij'a:nər Indianer
 indi:v'ija Endivie
 izək'e:r exerzieren
 izik'e:r exerzieren
 'iza Haus

J

j'a:gar Jäger
 j'aklin Hagkl
 j'aklin Jacke
 j'akna Jacke
 jap'a:nər Japaner
 japat'e:ka Apotheke
 japat'e:kar Apotheker
 japatek'a:r Apotheker
 japate:k'arov Apotheker
 japate:k'arski Apotheker
 japate:kar'ica Apotheker
 j'e:ger Jäger
 j'e:ger Jägerwurst
 jekl'a:dlin Häkelnadel
 jekl'a:jla häkeln
 je:kl'ajnə häkeln
 jeklar'ica häkeln
 je:kl'ati häkeln
 jekn'a:dlin Häkelnadel

K

ka:hl'ica Kachel
 k'a:jzər Kaiser
 ka:jzər'ica Kaisersemmel
 k'a:jla Keil
 k'a:lja Keil
 kam'a:šlin Gamasche
 kam'a:šjin Gamasche
 kan'o:n Kanone
 kan'o:nər Kanonier
 k'ant Kante

kant'a:jzlin Kantel
 k'apclin Kapsel
 kapl'a:r Kapral
 kapr'a:l Kapral
 k'apsl Kapsel
 k'apslin Kapsel
 karfij'o:l Karfiol
 k'aslin Kastl
 k'aslin Nachtkastl
 k'e:glin Knödel
 k'e:lj Kohl
 k'ę:dər Köder
 k'ę:jl Kohl
 k'ęlnər Kellner
 kęlnər'ica Kellner
 k'ę:lj Kohl
 kib'i:c Kiebitz
 kibice:r'ati kiebitzen
 k'i:fla Kipfel
 k'iflin Kipfel
 kifl'i:nec Kipfel
 kiflj'i:nec Kipfel
 k'ilər Kühler
 k'impət Kindbett
 kindərb'e:t Kinderbett
 kindərb'ət Kinderbett
 k'ištra Kiste
 k'it Kitt
 kit'ati kitten
 kl'after Klafter
 kl'a:jda Kleid
 kl'e:ma Klemme
 kl'ę:ma Klemme
 kl'ęncər Krenzel-
 klęncər'ica Krenzeljungfer
 kl'incər Krenzel-
 klincər'ica Krenzeljungfer
 kl'i:nga Klinge
 klo:f'ati klopfen
 kl'o:fər Klopfen
 klo:pal'ica klopfen
 klo:p'ati klopfen
 kl'o:pər Klopfen
 klop'iti klopfen
 kl'ošter Kloster
 Kl'ošter Kloster
 kn'ap knapp

kn'e:dlin Knödel
kn'e:glin Knödel
kn'e:gljin Knödel
k'ogluḡ Gugelhupf
kom'o:ra Kammer
komo:r'ica Kammer
komuč'uj Kommodschuh
k'ongluḡ Gugelhupf
kongluḡ'ę:nka Gugelhupf
k'o:rpa Korb
ko:rp'ica Korb
k'o:šta Kost
ko:št'ati ¹kosten
ko:št'ati ²kosten
košuv'ati küssen
kr'afflin Krapfen
kr'affljin Krapfen
kr'a:glin Kragen
kr'a:gljin Kragen
kr'ajcar Kreuzer
kr'ajęer Kreuzer
kraje'a:rec Kreuzer
krajcat'i se kreuzen
kr'a:jda Kreide
kr'a:jglin Kragen
kr'a:ma Kram
kr'a:mar Kramer
kr'amp Krampen
kramp'ati Krampen
kr'ampus Krampus
kr'egljin Krügel
kręd'ęnec Kredenz
kr'ęjcar Kreuzer
kr'i:gla Krügel
kr'iglin Krügel
kr'igljin Krügel
krist'e:r Klistier
kristr'e:r Klistier
kromp'e:r Krumpire
kromp'e:ric Krumpire
kromp'e:rov Krumpire
kr'ongljuḡ Gugelhupf
krump'e:r Krumpire
k'uḡer Koffer
kufęr'a:š Koffer
k'uglov Gugelhupf
kuh'inja chuhhina

ku'i:na chuhhina
ku'i:nja chuhhina
kuj'inja chuhhina
k'u:jna chuhhina
k'umst Kunst
k'unst Kunst
k'u:nja chuhhina
kuplęr'aj Kuppelei
k'uplung Kupplung
k'urbla Kurbel
kurb'l'ati kurbeln
k'uršlus Kurzschluß
k'uršljus Kurzschluß
k'uš! kusch!
ku:š'anec küssen
k'ušec Kuß
k'ušlec Kuß
k'ušljec Kuß
kušn'oti küssen
kušov'ati küssen
kušuv'a:nec küssen
kušuv'ati küssen
kušv'ęnję küssen
kvart'e:r Quartier
kvart'e:rnik Quartier
kvarter'a:š Quartier

L

lad'ica Lade
l'a:dlin Lade
la:f'ati laufen
l'a:ęer Lager
l'a:jbec Leiberl
l'ajt Leit
l'ak Lack
lak'ę:ni Lack
lake:r'ati lackieren
la:ndr'ajne wandern
la:ndr'anje wandern
l'andrast wandern
la:ndr'ati wandern
landr'avec wandern
l'a:rma Lärm
la:rm'ati lärmern
laufgr'aba Laufgraben
lauvgr'aba Laufgraben

led'ičen ledig
l'erpuh Lehrbub
lëd'ičen ledig
l'ë:dik ledig
l'erpuj Lehrbub
lifër'ant Lieferant
lifëruv'a:jnë liefern
lifëruv'ati liefern
lifr'ati liefern
l'o:jtra Leiter
lo:jtr'ica Leiter
lokš'e:r Nachtgeschirr
l'o:pa Laube
l'orbek Lorbeer
l'orbëj Lorbeer
lo:tal'ica löten
lo:t'ati löten
l'uft Luft
luft'ati lüften
luftbr'e:mzër Luftbremse
luftbr'ë:nzër Luftbremse
lufte:rit'i së Luft
l'uftër Luft
luftr'aj Luft
luftr'ajzë Luftreise
luftr'a:jzër Luftreise
luftra:jzër'ica Luftreise
lum'ëra Nummer
lum'ëra v'ajs Nummer
lu:mp'ajnë lumpen
lu:mp'ati lumpen
lumpuv'ati lumpen
lutor'a:n Lutheraner

M

m'a:jar Maler
majlar'ija Maler
ma:jl'ati malen
m'a:jstor Meister
ma:jstor'ica Meister
majstor'ija Meister
ma:jstor'iti Meister
ma:jst'orov Meister
M'a:li R'ing Ring
m'a:ljar Maler
ma:lj'arski Maler

ma:lj'ati malen
ma:ljat'i së malen
m'antlin Mantel
m'a:rha mar(i)ha
marš'ë:či mar(i)ha
m'a:rva mar(i)ha
marv'i:nski mar(i)ha
maši:n'ajnë Maschine
maši:n'ati Maschine
mašin'auz Maschinenhaus
mašinh'auz Maschinenhaus
m'a:šla Masche
m'ašlek Masche
m'ašlin Masche
m'ašljin Masche
m'e:blin Möbel
meš'a:fel Mistschaufel
meš'a:flin Mistschaufel
m'ešung Mischung
m'ë:bël Möbel
m'ë:blin Möbel
mëdic'i:n Medizin
mëduc'i:n Medizin
m'ë:ja Mehl
m'ë:lja Mehl
m'ëlvel Mehrwertsteuer
mërvëršt'ojer Mehrwertsteuer
mërvërtšt'ojer Mehrwertsteuer
m'ërzër Mörser
m'ëšter Meister
mëšt'e:rski Meister
mëštr'ija Meister
mëštr'ijski Meister
m'ëvër Mehrwertsteuer
mëvëršt'ojer Mehrwertsteuer
m'i:dër Mieder
m'i:ndër Mieder
miš'a:fl Mistschaufel
mo:dl'icë Model
m'o:dlin Model
mond'u:ra Montur
m'ort Mörtel
mort'a:lka Mörtel
mort'a:ljka Mörtel
m'ošt Most
motor'a:š Motor
moto:r'ati Motor

motor'lj:n Motor
m'u:dlin Nudel
mu:dlj'ini Nudel
mund'u:ra Montur
m'ustra Muster
m'uštik Mundstück
mušt'ikl Mundstück
m'uštra Muster
muštr'ati mustern
m'uštuk Mundstück
m'utę Mutter

N

na šr'ęk schräg
nabiff'ati büffeln
naboks'ati Wachs
nabręn'ati brennen
nabręnat'i sę brennen
naci:lj'ati zielen
nafa:ld'ati falten
nafa:rb'ati färben
nafeę'ati fegen
nafeękt'ati fechten
nafi:lj'ati füllen
nafroštukljat'i sę Frühstück
naglanc'ati Glanz
nahe:kl'ati häkeln
nakrampat'i sę Krampen
nama:jl'ati malen
nama:jl'at'i sę malen
namundu:rit'i sę Montur
naopertuvat'i sę opfern
napreš'ati pressen
narikt'ati richten
našli:ng'ati schlingen
našliht'ati schlichten
našnjo:f'ati schnofeln
našpa:n'ati spannen
našpinč'iti Spitze
našpo:tat'i sę spotten
našpo:t'ati spotten
našra:jb'ati schreiben
našro:t'ati schroten
našta:nc'ati stanzen
našte:l'ati stellen
našte:rk'ati stärken

naštiht'ati sę stechen
naštijat'i sę stechen
naštım'ati stimmen
naštrik'ati stricken
naštude:r'ati studieren
naštude:rat'i sę studieren
našva:sat'i sę schweißen
nata:ncat'i sę tanzen
natk'asel Nachtkastl
natk'aslin Nachtkastl
nažveęlat'i sę Schwegel
nažveęčıt'i sę Schwärze
n'e:t Niet
ne:t'ati nieten
n'orc Narr
norcu:v'ajnę Narr
no:r'eti Narr
n'o:ri Narr
nor'ija Narr
n'o:rost Narr
nuc'ati nutzen
num'era Nummer

O

'o:bę Oberkellner
o:bę'ica Oberin
o:bl'ati hobeln
'oblič Hobel
obl'i:jnę hobeln
obl'i:nję hobeln
oblj'ati hobeln
oblj'i:nję hobeln
oբęrl'iht Oberlicht
oբęrl'ift Oberlicht
oբęrl'ikt Oberlicht
'obfal Abfall
obje:kl'ati häkeln
oblib'anjek Hobelbank
oblib'ank Hobelbank
obrikt'ati abrichten
obrl'ift Oberlicht
obrl'iht Oberlicht
odra:jz'ati reisen
odrej'ati drehen
odreja:v'ati drehen
ofa:rb'ati färben

ofasn'oti fassen
ofertuv'ati opfern
ofi:r'ati hofieren
ofriřkat'i seř frisch
oje:kl'ati häkeln
olo:tat'i seř löten
oma:jl'ati malen
om'elbe Anmeldung
om'eldi Anmeldung
om'eldung Anmeldung
omondurit'i seř Montur
opci:g'ati Abzüge
opertuv'ati opfern
opklindr'iti plündern
oplendr'ati plündern
oplindr'ati plündern
oplindr'iti plündern
opřtuc'a:či stutzen
opřtuc'ati stutzen
or'o:dlin Haarnadel
'o:r'uk hau ruck!
ořvicat'i seř schwitzen
otforik'ati vorrücken
otřac'ati schätzen
otřara:f'iti schrauben
otřnaps'ati schnapsen
otřpance:rat'i seř spazieren
otřtrek'ati Strecke
otřtude:r'ati studieren
otta:nc'ati tanzen

P

p'a:c Beize
pa:c'ati beizen
pa:jtl'ati beuteln
p'ajtlek Beutel
p'ajtlin Beutel
p'a:jtlin Beutel
p'aklin Packerl
pake:ts'ic Sitz
p'a:ma Baumwolle
p'ancer Panzer
pancer'ica Panzer
p'ankel Bankl
p'a:nklin Bandel
p'ankret Bankert

p'ankrot Bankert
p'ankrt Bankert
p'ant Band
p'a:ntlin Bandel
p'a:ntljin Bandel
p'a:r paar
p'a:r Paar
par'a:da Parade
parad'ajz Paradeiser
parad'a:zlin Paradeiser
par'a:den Parade
parade:r'ati paradieren
par'i:zrer Pariser
p'a:rma Barn
parm'i:č Barn
p'a:rta Borte
p'artiř Bartwisch
partoniz'a:lja Borte
p'artviř Bartwisch
pas'ati passen
p'e:gl Begel
pe:gl'ati begeln
p'e:glja Begel
pe:glj'ati begeln
p'eh Pech
P'e:mec Böhme
Pem'i:ca Böhme
Pe:m'ija Böhme
Penk'inja Böhme
p'e:nzlin Pinsel
peh'ist Pech
p'elc Pelz
pelc'ati pelzen
p'elcer pelzen
p'e:nzlin Pinsel
per'e:c Brezel
per'e:clin Brezel
perh'e:c Brezel
peřr'o:zij Petersil
peřr'o:zil Petersil
peřr'o:zilj Petersil
p'ik Pik
p'iksa Büchse
p'ikslin Büchse
p'intlek Bündel
pl'ac Platz
plaf'o:n Plafond

pla:jh'ati bleich
plejmuž'ika Blechmusik
pl'eh Blech
plēh'e:na/'e:no/'e:nji Blech
plēhnj'a:to Blech
pl'ej Blech
plejmuž'ika Blechmusik
plejn'a:(s)ti Blech
plindr'ati plündern
plise:r'ati plissieren
plis'e:rka plissieren
pl'iš Plüsch
plišejn'a:k Plüsch
pliš'e:ni Plüsch
pobreja:v'ati brechen
pocugn'uti Zug
pod m'us Muß
pof'u:tran Futter
pofa:rb'ati färben
pofajt'ati feuchten
po:h'anec bachern
po:h'ati bachern
pokēnb'o:rt Backenbart
pokēnp'o:rki Backenbart
pokēnp'o:rti Backenbart
ponor'eti Narr
ponuc'ati nutzen
pošik'a:č schicken
pošika:v'ati schicken
pošliht'ati schlichten
pošlikt'ati schlichten
pošljikt'ati schlichten
pošno:f'ati schnofeln
pošpo:t'ano spotten
pošpo:tat'i sę spotten
pošpota:v'anje spotten
pošpota:vat'i sę spotten
pošprajc'ati Spreize
pošpric'ati spritzen
pošte:l'ati einstellen
pošte:rk'ati stärken
poštimat'i sę stimmen
pošto:s'ati stoßen
potha:je'ati heizen
potka:jl'ati Keil
potpuklit'i sę Buckel
potreř'iti treffen

potreřit'i sę treffen
potšra:jbati sę schreiben
potštuc'ati stutzen
potu:mpl'ati doppelt
po:v'ati bachern
pr'e:nzli Brösel
pr'eša Presse
preš'a:r Presse
preš'ati pressen
pre:šn'ica Presse
pr'e:zel Brösel
pr'e:zli Brösel
pre:zv'ušto Preßwurst
pr'e:zmušt Preßwurst
prečukor'iti zuckern
prefa:rb'ati färben
prefarba:v'ati färben
premundura:v'ati Montur
premundu:rit'i sę Montur
prešac'ati schätzen
prešalt'ati schalten
prešpance:rat'i sę spazieren
prešte:p'ati steppen
prešt'iman stimmen
preštude:r'ati studieren
prešvęrc'ati schwärzen
pre:zb'uršt Preßwurst
pre:zv'ušt Preßwurst
pricugl'ati Zügel
priheft'ati heften
prilo:t'ati löten
priparm'i:č Barn
pririkt'ati richten
pririktat'i sę richten
prišara:f'iti schrauben
prišarafliji:v'ati schrauben
prišlajsa:v'ati schleusen
prišmajhlat'i sę schmeicheln
prišp'a:nati spannen
prišpa:r'ati sparen
prišteč'ati stecken
prišto:p'ati stoppen
prištuc'ati stutzen
ps'i:ja Psyche
p'u:kla Buckel
p'uklav Buckel
p'u:klja Buckel

p'ukljav Buckel
pukljavet'i sę Buckel
pukljit'i sę Buckel
pumper'icę Pumphose
pump'o:zę Pumphose
p'unt Bund
pu:nt'ati Bund
pu:ntat'i sę Bund
p'untek Bund
p'ušel Buschel
p'ušelj Buschel
p'ušlec Buschel
p'ušlin Buschel
p'uta Butte
p'uter Butter
pu:ter'ica Butter
pu:tr'ica Butter
p'u:tro Butter

R

rabš'i:car Raubschütze
rabš'i:cę Raubschütze
r'a:fang Rauchfang
rafang'e:r Rauchfangkehrer
r'a:fung Rauchfang
r'a:jngla Reindl
ra:jngl'ica Reindl
ra:jn'ica Reindl
r'ajf Reif
rajf'a:jnę Reif
rajsn'e:dlin Reißnagel
rajsn'e:gel Reißnagel
rajsn'e:gl Reißnagel
rajsn'e:glin Reißnagel
r'ajtar Reiter
ra:jt'arska Reiter
ra:jt'ati reitern
rajt'o:zę Reithose
ra:jz'ati reisen
r'ajzę reisen
rajzuv'ati reisen
ra:nj'ica Reindl
rapš'i:car Raubschütze
raseki:rat'i sę sekkieren
raša:l'ati schalen
r'a:špa Raspel

ra:šp'ati raspeln
raštim'ati stimmen
r'aub Raub
raub'ati Raub
raupš'i:car Raubschütze
razluft'ati lüften
razra:jt'ati reitern
reb'e:zlin Ribisel
r'e:sli Rest
r'eš resch
r'eš resch
r'eš resch
ręšp'ękt Respekt
r'ešt Arrest
r'eštan Arrestant
ręv'e:r Revier
rib'e:zel Ribisel
rib'i:zlin Ribisel
r'ičęt Ritschert
r'iftek richtig
r'iftig richtig
r'iftik richtig
ri:kn'oti rücken
rikt'ati richten
riktat'i sę richten
r'ikvęrc rückwärts
rinčęjn'a:k Ring
ri:nč'ica Ring
R'ing Ring
r'ing Ring
r'ingel Ringel
ringęr'a:ja Ringelreihe
ringęšp'i:l Ringenspiel
ringęšp'i:lј Ringenspiel
r'ingi Ring
ringišp'i:l Ringenspiel
ringišp'i:lј Ringenspiel
r'inglin Ringel
ringušp'i:lј Ringenspiel
rink'a:č Ringeltaube
r'inki Ring
r'i:njek Ring
r'injki Ring
r'izling Riesling
r'o:dli Rodel
r'o:dlin Haarnadel
r'o:l Rohr
r'o:lј Rohr

ropš'i:car Raubschütze
 ru:kn'oti rücken
 r'uksak Rucksack
 r'u:nda Runde
 ru:nd'ica Runde
 r'upsak Rucksack
 r'ušt(i) Gerüst

S

sač'ica Sack
 s'aft Saft
 s'aftni Saft
 s'a:ja Seil
 s'ajtlek Seidel
 s'a:k Sack
 s'a:la Saal
 sa:l'ica Saal
 s'a:lja Seil
 scukor'iti zuckern
 scvancige:rat'i sę zwanzig
 sec'ajņę setzen
 sec'ati setzen
 seki:r'ati sekkieren
 seki:rat'i sę sekkieren
 s'ęksę Sechser
 s'ęmf Senf
 sfal'eti fehlen
 sfalj'eti fehlen
 sfalje:v'ati fehlen
 sfa:rb'ati färben
 sfe:rm'ati firmen
 sfęg'ati fegen
 sfękt'ati fechten
 sfu:š'ati pfuschen
 sfa:ra:r'iti pfuschen
 she:klj'ati häkeln
 s'ic Sitz
 singer'ica Singer
 ska:nt'ati kanten
 sklo:f'ati klopfen
 skošuvat'i sę küssen
 skušuvat'i sę küssen
 skušuva:vat'i sę küssen
 s'oc Satz
 soldač'ija Soldat
 sold'a:ėki Soldat

sold'a:t Soldat
 spe:gl'ati begeln
 spe:glj'ati begeln
 spl'a:jan bleich
 spl'a:jhan bleich
 spręluftat'i sę lüften
 spreš'ati pressen
 spu:nt'ati Bund
 spu:ntat'i sę Bund
 Sr'edni R'ing Ring
 stręf'iti treffen

Š

šac'ati schätzen
 š'acman Schatzmann
 š'a:jba Scheibe
 šajtr'o:flin Schreibtafel
 ša:l'ati schalen
 šalt'ati schalten
 š'altę Schalter
 š'a:lung Schalung
 š'a:m Schaum
 šamp'ita Schaum
 šamr'o:la Schaumrolle
 ša:n'ec Schanze
 š'ank Schank
 šank'a:r Schank
 š'araf Schrauben
 šarafe'i:ger Schraubenzieher
 šara:f'iti schrauben
 šar'a:jzlin Schüreisen
 šate:r'ano schattieren
 š'a:tlin Scheitel
 š'a:tljin Scheitel
 š'e:fla Schöpflöffel
 š'e:flja Schöpflöffel
 š'eft Geschäft
 še:nk'ati schenken
 š'ęft Geschäft
 šę:nk'ati schenken
 š'ęrblin Scherbel
 š'ęrbljin Scherbel
 šęřęt'o:flin Schreibtafel
 šęřęt'o:fljin Schreibtafel
 šęř'o:flin Schreibtafel
 šęř'o:fljin Schreibtafel

šętr'o:flin Schreibtafel	šlamp'avec Schlamp
š'i:jna Schiene	šlamp'avka Schlamp
š'i:nja Schiene	šl'ank schlank
š'if Schiff	šl'apa Schlappen
š'ik schick	šlap'ica Schlappen
šik'aća schicken	šl'a:r Schleier
šik'ati schicken	šl'auf Schlauch
šikat'i se schicken	šl'auh Schlauch
šil'ę:r Schiller	šl'ęp Schleppe
š'ilt Schild	šl'ęęę Schlepper
šilt'aća Schild	šlep'ati schleppen
šiltar'ica Schild	šlepat'i se schleppen
š'iltast Schild	šl'i:f Schliff
šiltę'ica Schild	šl'i:nga schlingen
šiljt'aća Schild	šling'a:lja schlingen
ši:mf'ati schimpfen	šli:ng'anje schlingen
š'intar Schinder	šli:ng'ati schlingen
šinta:rn'ica Schinder	šlingę'aj schlingen
ši:nt'arski Schinder	šl'ic Schlitz
š'ireclin Schürze	šličuhat'i se Schlittschuh
š'ištata Schießstand	šlič'uhę Schlittschuh
šk'af scaph	šličujat'i se Schlittschuh
škaf'ica scaph	šlič'uję Schlittschuh
šk'a:rje scari	šličuvat'i se Schlittschuh
šk'of scoub	šlič'uvę Schlittschuh
šk'o:fa scoub	šlič'uvi Schlittschuh
škof'a:č scoub	šliht'ati schlichten
škof'a:r scoub	šlikt'ati schlichten
škofar'ija scoub	šl'o:g Schlag
škofn'ara scoub	šlo:g'ati schlagen
škr'ijna scrini	šl'o:jsar Schlosser
škr'inja scrini	šl'o:sar Schlosser
škrn'e:clin Starnitzel	šlos'ara Schlosser
šl'afrok Schlafrock	šl'us Schluß
šl'a:g Schlag	šlja:f'ati ¹ schleifen
šlage:r'ati	šlj'afrok Schlafrock
šl'ahę Schleier	šlj'a:g Schlag
šl'aję Schleier	šljage:r'ati Schlag
šl'a:jfar ¹ schleifen	šlj'ampav Schlamp
šla:jf'ati ¹ schleifen	šljamp'avec Schlamp
šla:jf'ati ² schleifen	šljamp'avka Schlamp
šlajfę'ica ¹ schleifen	šlj'apa Schlappen
šl'ajfič ¹ schleifen	šlja:s'ati schleusen
šlajfp'asta Schleifpaste	šlje:ng'ati schlingen
šla:js'ati schleusen	šljengar'iję schlingen
šl'ampast Schlamp	šljep'ati schleppen
šl'ampav Schlamp	šljepat'i se schleppen

šlj'eper	Schlepper	šnjo:f'ati	schnofeln
šlj'ęher	Schleier	š'oc	Schatz
šlj'ęugat'i sę	Schlittschuh	š'oca	Schatz
šlj'ę'ugę	Schlittschuh	š'o:der	Schotter
šljog'a:roš	schlagen	šo:der'ica	Schotter
šljo:g'ati	schlagen	šodr'ana	Schotter
šlj'o:sar	Schlosser	šo:dr'ati	Schotter
šlj'us	Kurzschluß	š'o:p	scoub
šlj'us	Schluß	šo:p'ati	schoppen
šma:jlat'i sę	schmeicheln	šo:pat'i sę	schoppen
šma:ljat'i sę	schmeicheln	š'o:s	Schoß
šm'ek	schmecken	š'ostar	Schuster
šme:k'ati	schmecken	šostę'aj	Schusterei
šm'i:nka	Schminke	š'oštar	Schuster
šmi:nk'ati	schminken	šošt'arov	Schuster
šmi:nkat'i sę	schminken	šp'ahtlin	Spachtel
šm'i:nkę	Schminke	šp'a:ga	Spagat
šmi:nkę'ica	Schminke	šp'ajs	Spaß
šm'i:r	Schmiere	špajse:rat'i sę	Spaß
šm'i:rę	Schmiere	špajserv'i:s	Speiseservice
šm'irgel	Schmirgel	šp'ajz	Spaß
šmirgl'ati	schmirgeln	šp'a:jza	Speise
šm'irglin	Schmirgel	špajzpij'a:nec	Speise
šn'a:jdar	Schneider	špajzserv'i:s	Speiseservice
šn'a:la	Schnalle	šp'akt	Spachtel
šna:jdar'ica	Schneider	špal'e:r	Spalier
šnajdar'ija	Schneider	špal'i:r	Spalier
šna:jd'arski	Schneider	špa:n'ati	spannen
šnajdar'aj	Schneiderei	špance'e:r	Spaziergang
šnajdę'aj	Schneiderei	špance:r'anję	spazieren
šn'aps	Schnapsen	špance:r'anję	spazieren
šnaps'ati	schnapsen	špance:rat'i sę	spazieren
šnapsat'i sę	schnapsen	špance'e:rung	spazieren
šnapsl'anję	schnapsen	šp'a:nę	Spanner
šn'apslę	Schnapsen	šp'a:nga	Spange
šnen'oklę	Schneenockerl	špa:ng'ica	Spange
šn'ęl	schnell	špa:r'ati	sparen
šneņ'okli	Schneenockerl	špa:rat'i sę	sparen
šn'icel	Schnitzel	šp'a:ren	sparen
šn'ita	Schnitte	šp'aręt	Sparherd
šnit'ati	Schnitte	šp'argel	Spargel
šno:f'ati	schnofeln	šp'arglin	Spargel
šnj'a:jdar	Schneider	šp'argljin	Spargel
šnj'ita	Schnitte	šp'arhęt	Sparherd
šnajdar'aj	Schneiderei	šp'arjęt	Sparherd
šnajdę'aj	Schneiderei	špa:rj'ati	sparen
šnjit'ati	Schnitte	špasm'a:jstor	sparen

šp'artlin	Spachtel	špl'engęř	Spengler
šp'a:tla	Spachtel	špl'itęř	Splitter
šp'atlin	Spachtel	šp'ot	Spott
šp'ek	Speck	špo:t'ajnę	spotten
špekęř'ica	Speck	špo:t'ati	spotten
špeksal'a:ma	Speck	špotat'i sę	spotten
špen'a:del	Spennadel	špota:vat'i sę	spotten
špen'a:dlin	Spennadel	špr'ajc	Spreize
špen'ajdlin	Spennadel	špręh'ati	sprechen
špeęęř'aj	Spezerei	špr'ic	spritzen
šp'ęnglęř	Spengler	špr'ica	Spritze
špeęnglęř'aj	Spengler	špric'a:č	spritzen
šp'ica	Spitze	špric'a:jnę	spritzen
špic'a:ngę	Spitzzange	špric'anję	spritzen
špicęř'icę	Spitzhose	špric'ati	spritzen
špicimejn'a:k	Spitzname	špr'icęř	Spritzer
šp'iclin	Spitzel	šprick'a:nta	spritzen
šp'iclin-št'of	Spitze	špr'iclin	Spritze
špicn'a:dem	Spitzname	špricn'oti	spritzen
špicna:d'evek	Spitzname	špri:h'ati	sprühen
špicna:d'imek	Spitzname	špri:j'ati	sprühen
špicn'a:mę	Spitzname	šprin'oti	sprühen
špicn'a:met	Spitzname	šp'ula	Spule
špic'o:zę	Spitzhose	šp'ulja	Spule
šp'icplęh	Spitzblech	šra:jb'ati	schreiben
šp'icplęj	Spitzblech	šr'o:t	Schrot
šp'icštof	Spitze	šrot'a:lka	Schrot
šp'ičast	Spitze	šro:t'ati	schroten
¹ šp'i:gel	Spiegel	šta:c'ija	Station
² šp'i:gel	Spiegel	štac'u:n	Station
šp'i:gelj	Spiegel	št'a:flin	Staffel
špigl'o:vlję	Spiegel	št'a:gel	Stadel
špiglj'asto	Spiegel	št'a:gelj	Stadel
šp'i:l	Spiel	št'ajn	Stein
špi:l'ati	spielen	št'ala	Stall
špilh'ozę	Spielhose	štal'ica	Stall
šp'ilšuh	Spielschule	št'a:lski	Stall
šp'ilšuj	Spielschule	št'ampl	Stamperl
šp'i:lj	Spiel	št'amplin	Stamperl
špi:lj'ati	spielen	št'amprl	Stamperl
špi:l'ati (na nek'oga)	spähen	šta:nc'ati	stanzen
špin'a:dlin	Spennadel	št'and	Stand
šp'inčast	Spitze	št'a:nga	Stange
špinčit'i sę	Spitze	šta:ng'ica	Stange
šp'inec	Spitze	št'ant	Stand
špit'a:l	Spital	št'anj	Stein
špit'a:l'j	Spital	štat'u:ra	Statur

št'aub Staub
štaube'ukor Staub
Št'ef Stefan
Št'e:fa Stefan
Št'efan Stefan
Štef'anov Stefan
Šte:f'anje Stefan
Štef'ica Stefan
Šte:f'ica Stefan
Štef'ina Stefan
Štef'inov Stefan
Štef'o:ček Stefan
Štef'o:k Stefan
št'e:mati stemmen
štek'ati stecken
št'ekęer Stecker
štembi:l'ati stempeln
štem'a:jzel Stemmeisen
št'empljati stempeln
št'e:nga Stiege
šte:p'ati steppen
št'eps Steppseide
šteps'a:jda Steppseide
šteps'a:jdlin Steppseide
štepsv'i:la Steppseide
št'e:rka Stärke
šte:rk'ati stärken
št'ę:rna Stern
štekd'o:za Steckdose
št'ekęer Stecker
štem'a:jzlin Stemmeisen
šte:m'ati stemmen
štemb'i:l Stempel
štembi:l'ati stempeln
št'ęmplin Stempel
št'ęnder Ständer
št'ica Stütze
št'iclin Stütze
št'ih Stich
štih'ača stechen
štih'ati stechen
štij'ača stechen
štij'ati stechen
št'ij Stich
št'il still
št'i:ma Stimme
štim'ati stimmen

štimat'i se stimmen
št'imung Stimmung
štips'a:jda Steppseide
št'of Stoff
št'ofast Stoff
štof'ę:ni Stoff
št'ok Türstock
štokerl'i:n Stockerl
št'okrl Stockerl
št'omf Stumpf
št'omfa Stumpf
¹**što:p'ati** stopfen
²**što:p'ati** stoppen
što:p'ati verstopfen
što:pat'i se verstopfen
št'opl Stoppel
št'oplin Stoppel
št'o:s Stoß
što:s'ati stoßen
štosd'ęnfer Stoßdämpfer
štosn'oti stoßen
štr'a:fa Streifen
štr'ajk Streik
štrajk'a:š streiken
štrajk'ati streiken
štr'ajs Straße
¹**štr'a:jsa** Straße
²**štr'a:jsa** Straße
štr'a:m stramm
štr'a:nga Strang
štr'angast Strang
štr'ank stramm
štrap'a:c Strapaze
štrapace:r'ati strapazieren
štr'a:sa Straße
štr'e:bęer Streber
štre:b'ati streben
štre:bęer'ica Streber
štr'eka Strecke
štrek'ati Strecke
štr'ęka Strecke
štrek'a:r Strecke
štrek'ati Strecke
štr'ik Strick
štrik'a:jl stricken
štrik'a:jne stricken
štrik'a:lja stricken

štrik'ati stricken
štriker'aj stricken
štrip'a:nklin Strumpfband(el)
štr'of Strafe
štro:f'ati strafen
štr'uca Strutzen
štr'ukel Strudel
štr'ukelj Strudel
štrump'a:ntlin Strumpfband(el)
štuc'a:nje stutzen
štuc'ati stutzen
¹**štude:r'ati** studieren
²**štude:r'ati** studieren
štude:rat'i si studieren
študi:r'ati studieren
št'ukauz Stockhaus
štunde:r'ati studieren
štundera:c'ija studieren
št'urc Sturz
š'ub Schub
š'u:ber Schuber
š'uft Schuft
š'ulc Schurz
šulc'a:r Schurz
š'ulec Schurz
š'ulter Schulter
š'unka Schunken
šunker'ica Schunken
š'upa Schuppe
šup'iti schuppen
š'upka schuppen
šupk'ati schuppen
š'u:s Schuß
šusn'oti Schuß
š'ustar Schuster
šustar'ija Schuster
šust'arov Schuster
šust'arski Schuster
š'ustar Schuster
šuster'aj Schusterei
š'uštar Schuster
Šv'a:ba Schwabe
Šv'a:bę Schwabe
Šv'a:bi Schwabe
Švajcar'ija Schweizer
šva:s'ati schweißen
šv'erc schwärzen

šv'erc'ati schwärzen
šv'ercat'i se schwärzen
šv'ercer Schwärzer
šv'ercer'ica Schwärzer
šv'ic schwitzen
švicat'i se schwitzen
švindl'ati schwindeln
šv'indler Schwindler
šv'ung Schwung

T

ta:nc'ajne tanzen
tanc'a:r Tänzer
tanc'a:roš Tänzer
tancar'ica Tänzer
ta:nc'ati tanzen
t'a:nec Tanz
t'a:ška tasca
tašk'ica tasca
te:mf'ati dämpfen
te:nf'ati dämpfen
t'e:pih Teppich
tę:nf'ati dämpfen
t'e:pj Teppich
tintošt'if Tintenstift
t'iple Dippel
t'ipli Dippel
t'ipne Dippel
t'irštok Türstock
t'išlar Tischler
tišlar'ija Tischler
t'išljar Tischler
tišljar'ija Tischler
totinkom'o:ra Totenkammer
t'o:za Dose
tr'ač Tratsch
trač b'aba Tratsch
trač'a:r tratschen
trač'a:rka tratschen
trač'ati tratschen
tračav'ica tratschen
tračkar'ica tratschen
tr'ačliv tratschen
tračl'i:vec tratschen
tračl'i:vka tratschen
tr'ačljiv tratschen

trajb'anjē treiben
trajbat'i sē treiben
trakt'e:r trahter
tr'a:m Tram
tranf'u:z Dreifuß
trat'e:r trahter
tr'e:ger Hosenträger
tr'e:ger Träger
tre:ger'icē Träger
tr'e:glin Träger
tr'ēf Treffer
trēf'iti treffen
trēfit'i sē treffen
tr'ēfung Treffer
trifrt'a:lec Viertel
trifrt'a:l̄ni Viertel
trifrt'a:l̄j Viertel
trifrt'a:l̄jni Viertel
tr'ingēlt Trinkgeld
tr'ingērt Trinkgeld
tr'o:gar Hosenträger
tr'o:gar Träger
tr'o:ger Hosenträger
tr'o:ger Träger
tr'o:m Tromm(el)
trombet'a:š trompeten
tr'omlin Tromm(el)
tr'op *trab
trop'ica *trab
tr'uc Trotz
truc'a:jnē trotzen
truc'ati trotzen
tr'ucēr Trotz
tr'uclin Trotz
trucl'i:vec Trotz
trucl'i:vka Trotz
tr'ucliv Trotz
tr'ucljiv Trotz
truclj'i:vec Trotz
truclj'i:vka Trotz
trumb'e:ta Trompete
trumbe:t'ati trompeten
trumbe:t'ica Trompete
trumbet'a:š trompeten
trunbe:t'ajnē trompeten
trunbe:t'ati trompeten
t'u:mpla doppelt

t'umplast tump
tu:mpl'ati doppelt
t'umplav tump
t'umplek tump
t'umpleš tump
t'u:mplja doppelt
t'umpljek tump
t'uren Turm
t'urenj Turm
t'ušlin Tuchel
tušl'i:nec Tuchel
tušl'i:nka Tuchel
t'utlast Tottl
t'utlek Tottl
t'utljast Tottl
t'utmast Tottl

U

'unšlag Umschlag
url'a:b Urlaub
'uršlag Umschlag
'ušlag Umschlag
'ušljag Umschlag
u:tv'ajda Hutweide

V

v'a:jglin Weitling
vakt'a:r Wächter
vakt'a:rna Wächter
vakta:rn'ica Wächter
v'a:ndlin Wanndl
va:ndr'ajnē wandern
v'andrast wandern
va:ndr'ati wandern
vandr'avec wandern
v'a:nglin Wanndl
vanze:r'ati avancieren
vapš'i:car Raubschütze
vaserv'a:ga Wasserwaage
v'aštrok Waschtrog
v'ekslin Wechsel
v'eš Wäsche
vešer'aj Wäscherei
veškuh'inja Waschküche

vešku'i:na Waschküche
veškuj'ina Waschküche
veškuj'inja Waschküche
vešk'u:jna Waschküche
vešmaš'i:na Waschmaschine
v'ęg weg
vęķer'ica Wecker
v'ękķer Wächter
vęķter'ica Wächter
Ve:l'iki R'ing Ring
vęrbuv'ati werben
vęrgl'ati Werkel
v'ęrglec Werkel
vęrglet'ati Werkel
v'ęrglin Werkel
v'ęrgljin Werkel
v'ęrkštat Werkstatt
v'ęrštat Werkstatt
v'ic Witz
vikl'ati wickeln
v'ikķer Wickler
vindij'akna Windjacke
vindj'akna Windjacke
v'inklin Außenwinkel
vintj'akna Windjacke
v'iršļe Würstel
v'iršļi Würstel
v'iršļin Würstel
v'iršļjin Würstel
viz'eta Visite
vrapš'i:car Raubschütze
vrbov'ati werben
vrbov'ati werben
vucmuntar'ija Hundsfott
v'unšlag Umschlag
v'ura Uhr
vurm'ahęr Uhrmacher
vurm'ajęr Uhrmacher
vuršt'eki Würstel

Z

zabre:nz'ati bremsen
zabrejat'i sę brechen
zabrikt'ati abrichten
zaco:pr'ati zaubern
zacukor'iti zuckern

zafa:jf'ati pfeifen
zafa:rb'ati färben
zaflęķ'ati Fleck
zaha:klj'ati Hagkl
zaheft'ati heften
zaje:klat'i sę häkeln
zaka:jl'ati Keil
zakit'ati kitten
zalaufat'i sę laufen
zalo:t'ati löten
zamort'ati mörteln
zane:t'ati nieten
zape:gl'ati begeln
zapęlc'ati pelzen
zara:jt'ati reitern
zarajfat'i sę Reif
zarajt'ati Reiter
zaringl'ati verriegeln
zašara:f'iti schrauben
zašpa:n'ati spannen
zašpa:r'ati sparen
zašpi:l'ati spähen
zašpinčit'i sę Spitze
z'a:šprij sprühen
z'a:šprij sprühen
zaštek'ati stecken
zašto:p'ati stopfen
zašto:p'ati verstopfen
zašto:pat'i sę verstopfen
zažvęrč'iti Schwärze
zbifl'ati büffeln
zbiks'ati wichsen
zbręn'oti brechen
zdi:nst'ati dünsten
zdraks'ati drechseln
zdrej'ati drehen
zešmirgl'ati schmirgeln
zešpo:t'ati spotten
zešro:t'ati schroten
zešte:p'ati steppen
zeštih'ati stechen
zeštij'ati stechen
zešto:s'ati stoßen
zeštrik'ati stricken
zeštude:r'ati studieren
z'ęmf Senf
zglajz'ati Gleis

zglanc'ati Glanz
z'ihę sicher
ziher'a:ški sicher
ziher'ica Sicherheitsnadel
zijer'ica Sicherheitsnadel
zje:kl'ati häkeln
zlięruv'ati liefern
zlifr'ati liefern
zluft'ati lüften
zma:jl'ati malen
zmoto:r'ati Motor
zmundule:rat'i sę Montur
zno:r'eti Narr
znuc'ati nutzen
z'oken Socken
z'okna Socken
zokn'ica Socken
zra:jt'ati reitern
zr'a:špati raspeln
zr'e:sli Rest
zrikt'ati richten
zriktat'i sę richten
z'u:par Suppe

ž'u:fa Suppe
župlj'e:nka Schwefel
žv'e:glja Schwefel
žv'egljast Schwefel
žv'ęplo Schwefel
žv'ę:glja Schwefel
žv'ępel Schwefel
žv'ępelj Schwefel
žvępl'ę:ni Schwefel
žvępl'ę:nka Schwefel
žvęplęnk'a:r Schwefel
žv'ęplo Schwefel
žvęplj'e:ni Schwefel
žvęplj'e:nka Schwefel
žvęplj'iti Schwefel

Ž

ž'ę:mla Semmel
žęmlar'i:na Semmel
ž'ę:mlja Semmel
žę:mlj'ica Semmel
žępl'ę:nka Schwefel
žęplj'e:nka Schwefel
žęplj'ę:nka Schwefel
žl'i:fta Schlichte
žli:ft'ati schlichten
žm'uklast schmuggeln
žmukl'ati schmuggeln
žm'uklav schmuggeln
žm'ukleş schmuggeln
žmukl'ęški schmuggeln
žm'ukljav schmuggeln
žmuklj'ati schmuggeln
žn'o:ra Schnur
žno:r'ica Schnur
žnji:r'anci Schnur
žnj':ora Schnur
žnjo:r'ica Schnur

VI.

POPIS DIJAFONSKIH PAROVA

1. Prototipni analitički dijafonski parovi

ə

ə > a /	-k-ə#	>	-k-a#	[apə'te:kə]
ə > a /	-d-ə#	>	-d-a#	[bandə]
ə > a /	-k-ə#	>	-k-a#	[ba'rakə]
ə > a /	#b-ə-r-	>	#b-a-r-	[bə'rait]
ə > a /	#b-ə-r-	>	#b-a-r-	[bə'raitʃaft]
ə > a /	-d-ə#	>	-d-a#	[-bində]
ə > a /	-d-ə#	>	-t-a#	[-bɔydə]
ə > a /	-z-ə#	>	-z-a	[blu:zə]
ə > a /	-n-ə#	>	-n-a#	[bɔ:rməʃi:nə]
ə > a /	-t-ə#	>	-t-a#	[bɔrtə]
ə > a /	-z-ə#	>	-z-a#	[brəmzə]
ə > a /	-t-ə#	>	-t-a#	[bɔtə]
ə > a /	-s-ə#	>	-s-a#	[bɣksə]
ə > a /	-n-ə#	>	-n-a#	[by:nə]
ə > a /	-z-ə	>	-z-a	[dɔ:zə]
ə > a /	-z-ə#	>	-z-a#	[dy:zə]
ə > a /	-i-∅-ə#	>	-i-j-a#	[ɛn'di:viə]
ə > a /	-t-ə#	>	-d-a#	[faltə]
ə > a /	-b-ə#	>	-b-a#	[farbə]
ə > a /	-g-ə#	>	-g-a#	[fɛlgə]
ə > a /	-t-ə#	>	-t-a#	[fintə]
ə > a /	-n-ə#	>	-n-a#	[flaiʃməʃi:nə]
ə > a /	-ʃ-ə#	>	-ʃ-a#	[flaʃə]
ə > a /	-d-ə#	>	-d-a#	[gəmaində-]
ə > a /	-b-ə#	>	-b-a#	[gətri:bə]
ə > a /	-b-ə#	>	-b-a#	[halbə]
ə > a /	-b-ə#	>	-b-a#	[haubə]
ə > a /	-d-ə#	>	-d-a#	[hu:tvaidə]
ə > a /	-z-ə#	>	-z-a#	[hɣlzə]
ə > a /	-m-ə#	>	-m-a#	[klɛmə]
ə > a /	-ŋ-ə#	>	-ŋg-a#	[klɪŋə]
ə > a /	-d-ə#	>	-d-a#	[kraidə]
ə > a /	-d-ə#	>	-d-a#	[paradə]
ə > a /	-f-ə#	>	-f-a#	[pfaiʃə]
ə > a /	-d-ə#	>	-d-a#	[rɔndə]
ə > a /	-r-ə#	>	-r-a#	[pfarə]
ə > a /	-s-ə#	>	-ʃ-a#	[presə]
ə > a /	-ç-ə#	>	-j-a#	[psy:çə]
ə > a /	-ai-ə#	>	-aj-a#	[riŋ]raiə]
ə > a /	-b-ə#	>	-b-a#	[ʃaibə]
ə > a /	-l-ə#	>	-l-a#	[ʃaumrələ]
ə > a /	-n-ə#	>	-nj-a#	[ʃinə]
ə > a /	-t-ə#	>	-t-a#	[ʃlɪçtə]
ə > a /	-k-ə#	>	-k-a#	[ʃmɪŋkə]
ə > a /	-d-ə-r-	>	-d-a-r-	[ʃnaidə'rai]
ə > a /	-l-ə#	>	-l-a#	[ʃnalə]
ə > a /	-t-ə#	>	-t-a#	[ʃnitə]
ə > a /	-z-ə#	>	-z-a#	[ʃpaizə]

ə > a /	-ŋ - ə #	>	-g - a #	[ʃpaŋə]
ə > a /	-ts - ə #	>	-c - a #	[ʃpɪtsə]
ə > a /	-ts - ə #	>	-c - a #	[ʃpɪrtsə]
ə > a /	-l - ə #	>	-l - a #	[ʃpu:lə]
ə > a /	-ŋ - ə #	>	-ng - a #	[ʃtaŋə]
ə > a /	-z - ə #	>	-z - a #	[ʃtekdɔ:zə]
ə > a /	-d - ə #	>	-d - a #	[ʃtepzaidə]
ə > a /	-s - ə #	>	-s - a #	[ʃtra:sə]
ə > a /	-k - ə #	>	-k - a #	[ʃterkə]
ə > a /	-k - ə #	>	-k - a #	[ʃtrekə]
ə > a /	-g - ə #	>	-g - a #	[ʃti:gə]
ə > a /	-m - ə #	>	-m - a #	[ʃtmə]
ə > a /	-ts - ə #	>	-c - a #	[ʃtɔtsə]
ə > a /	-p - ə #	>	-p - a #	[ʃɔpə]
ə > a /	-b - ə #	>	-b - a #	[ʃva:bə]
ə > a /	-t - ə #	>	-t - a #	[trəm'pe:tə]
ə > a /	-i - ə #	>	-j - a #	[tsɪçɔ:riə]
ə > a /	-g - ə #	>	-g - a #	[vasɔva:gə]
ə > a /	-n - ə #	>	-n - a #	[vaʃma'ʃi:nə]
ə > a /	-t - ə #	>	-t - a #	[vi'zi:tə]
ə > a /	-ʊ - p - ə #	>	-u - f - a #	[zɔpə]
ə > ɛ /	-g - ə - b -	>	-g - ɛ - b -	[ausgəbɪld-]
ə > ɛ /	# b - ə - f -	>	# b - ɛ - f	[bə'fɛ:l]
ə > ɛ /	# b - ə - ʃ -	>	# b - ɛ - ʃ -	[bə'ʃtek]
ə > ɛ /	# b - ə - z -	>	# b - ɛ - z -	[bəzɛts-]
ə > ɛ /	# g - ə - l -	>	# g - ɛ - l -	[gə'lɛndɔ]
ə > ɛ /	# g - ə -	>	# g - ɛ -	[gəmiʃt]
ə > ɛ /	# g - ə - t -	>	# g - ɛ - t -	[gətri:bə]
ə > ɛ /	-t - ə - r -	>	-t - ɛ - r -	[ɪnfantə'rɪst]
ə > ɛ /	-f - ə - r -	>	-f - ɛ - r -	[li:fərant]
ə > ɛ /	-z - ə #	>	-z - ɛ #	[lɔftraizə]
ə > ɛ /	-z - ə #	>	-z - ɛ #	[pʊmpɦɔ:zə]
ə > ɛ /	-z - ə #	>	-z - ɛ #	[raɪthɔ:zə]
ə > ɛ /	-d - ə - r -	>	-d - ɛ - r -	[ʃnaɪdə'raɪ]
ə > ɛ /	-ts - ə - r -	>	-c - ɛ - r -	[ʃpe:tsə'raɪ]
ə > ɛ /	-z - ə #	>	-z - ɛ #	[ʃpi:lɦɔ:zə]
ə > ɛ /	-ŋ - ə #	>	-ng - ɛ #	[ʃpɪtsaŋə]
ə > ɛ /	-ɔ: - s - ə #	>	-o - z - ɛ #	[ʃpɪtshɔ:zə]
ə > ɛ /	-m - ə #	>	-m - ɛ #	[ʃpɪtsna:mə]
ə > ɛ /	-z - ə #	>	-z - ɛ #	[ʃpi:lɦɔ:zə]
ə > ɛ /	-t - ə - r -	>	-t - ɛ - r -	[ʃustə'raɪ]
ə > ɛ /	-ŋ - ə #	>	-g - ɛ #	[tsaŋə]
ə > ɛ /	-ʃ - ə - r -	>	-ʃ - ɛ - r -	[vɛʃə'raɪ]
ə > lɪn /	-s - ə #	>	-s - lɪn #	[bɪvksə]
ə > lɪn /	-ʃ - ə #	>	-ʃ - lɪn #	[ga'maʃə]
ə > lɪn /	-k - ə #	>	-k - lɪn #	[glɔkə]
ə > lɪn /	-k - ə #	>	-k - lɪn #	[jakə]
ə > lɪn /	-d - ə #	>	-d - lɪn #	[la:də]
ə > lɪn /	-ʃ - ə #	>	-ʃ - lɪn #	[maʃə]
ə > lɪn /	-ts - ə #	>	-c - lɪn #	[ʃpɪtsə]

ə > lin /	- ts - ə #	>	- c - lin #	[ʃpɪtsə]
ə > lin /	- d - ə #	>	- d - lin #	[ʃtɛpɪzaidə]
ə > lin /	- ts - ə #	>	- c - lin #	[ʃtɔtsə]
ə > lin /	- ts - ə #	>	- c - lin #	[ʃɪrtsə]
ə > lin /	- k - ə #	>	- k - lin #	[tsakə]
ə > lin /	- t - ə #	>	- t - lin #	[tsiga'ɾetə]

ə > ljin /	- ʃ - ə #	>	- š - ljin #	[ga'maʃə]
ə > ljin /	- ʃ - ə #	>	- š - ljin #	[maʃə]
ə > ljin /	- t - ə #	>	- t - ljin #	[tsiga'ɾetə]

ə > na /	- k - ə #	>	- k - na #	[glɔkə]
ə > na /	- k - ə #	>	- k - na #	[jakə]
ə > na /	- k - ə #	>	- k - na #	[vɪntjakə]

ə > i /	- ts - ə #	>	- c - i #	[pflantsə]
ə > i /	# g - ə - b -	>	# g - i - b -	[gɔby:r-]

ə > ar /	- ts - ə #	>	- c - ar #	[raupʃɪtsə]
ə > en /	- k - ə #	>	- k - en #	[glɔkə]
ə > ka /	- tʃ - ə #	>	- č - ka #	[flitʃə]
ə > la /	- ʃ - ə #	>	- š - la #	[maʃə]
ə > o /	- t - ə - r -	>	# - t - o - r -	[lɔtə'ra:nɔ]
ə > ra /	- t - ə #	>	- t - ra #	[kɪstə]

D

ɒ > ɛr /	- n - ɒ #	>	- n - ɛr #	[ainʃpɛnɔ]
ɒ > ɛr /	- s - ɒ #	>	- s - ɛr #	[anlasɔ]
ɒ > ɛr /	- t - ɒ #	>	- t - ɛr #	[arɪbaitɔ]
ɒ > ɛr /	- ŋ - ɒ #	>	- ng - ɛr #	[aufhɛŋɔ]
ɒ > ɛr /	- r - ɒ #	>	- r - ɛr #	[bo:rɔ]
ɒ > ɛr /	- r - ɒ #	>	- r - ɛr #	[brɛnɔ]
ɒ > ɛr /	- z - ɒ #	>	- z - ɛr	[bɔtvaizɔ]
ɒ > ɛr /	- ai - ɒ -	>	- aj - ɛr -	[faɪɪabɛnt]
ɒ > ɛr /	- z - ɒ #	>	- z - ɛr #	[fɛŋgazɔ]
ɒ > ɛr /	- d - ɒ #	>	- d - ɛr #	[fe:dɔ]
ɒ > ɛr /	- d - ɒ - m -	>	- d - ɛr - m -	[fe:dɔmɛsɔ]
ɒ > ɛr /	- s - ɒ #	>	- s - ɛr #	[fe:dɔmɛsɔ]
ɒ > ɛr /	- l - ɒ #	>	- l - ɛr #	[fe:lɔ]
ɒ > ɛr /	- ai - ɒ #	>	- aj - ɛr #	[fraɪ]
ɒ > ɛr /	- d - ɒ #	>	- d - ɛr #	[frɛmɔ]
ɒ > ɛr /	- t - ɒ #	>	- t - ɛr #	[fus'zɛkɫ]
ɒ > ɛr /	- t - ɒ #	>	- t - ɛr #	[gastarɪbaitɔ]
ɒ > ɛr /	- d - ɒ #	>	- d - ɛr #	[gə'lɛndɔ]
ɒ > ɛr /	- t - ɒ #	>	- t - ɛr #	[gitɔ]
ɒ > ɛr /	- z - ɒ	>	- z - ɛr -	[gɔɪzɔ-]
ɒ > ɛr /	- s - ɒ #	>	- z - ɛr #	[gɔɛsɔ]
ɒ > ɛr /	- d - ɒ #	>	- d - ɛr #	[hɔlptsi'lɪndɔ]
ɒ > ɛr /	- g - ɒ #	>	- g - ɛr #	[hambɔrgɔ]
ɒ > ɛr /	- g - ɒ #	>	- g - ɛr #	[ho:zɪtrɛ:grɔ]
ɒ > ɛr /	- n - ɒ #	>	- n - ɛr #	[ɪn'diɔnɔ]

v > ɛr /	- n - v #	>	- n - ɛr #	[japa:nɔ]
v > ɛr /	- g - v #	>	- g - ɛr #	[jɛ:gv-]
v > ɛr /	- z - v #	>	- z - ɛr #	[kaizɔ]
v > ɛr /	- z - v -	>	- z - ɛr -	[kaizɔ-]
v > ɛr /	- n - i - v #	>	- n - Ø - ɛr #	[ka:nɔ:niɔ]
v > ɛr /	- n - v #	>	- n - ɛr #	[kɛlnɔ]
v > ɛr /	- d - v -	>	- d - ɛr -	[kɪndɔbɛt]
v > ɛr /	- pf - v #	>	- f - ɛr #	[klɔpfbɔ]
v > ɛr /	- f - v #	>	- f - ɛr #	[kɔfbɔ]
v > ɛr /	- d - v #	>	- d - ɛr #	[kø:dɔ]
v > ɛr /	- ts - v #	>	- c - ɛr #	[krɔytsɔ]
v > ɛr /	- l - v #	>	- l - ɛr #	[ky:lɔ]
v > ɛr /	- g - v #	>	- g - ɛr #	[la:gv]
v > ɛr /	- f - v -	>	- f - ɛr -	[li:fv-]
v > ɛr /	- ɔy - v #	>	- ɔj - ɛr #	[mɛrvɛrt{ɔyv}]
v > ɛr /	- d - v #	>	- d - ɛr #	[mi:dɔ]
v > ɛr /	- z - v #	>	- z - ɛr #	[mœrzɔ]
v > ɛr /	- t - v #	>	- t - ɛr #	[mɔtɔ]
v > ɛr /	- m - v - Ø #	>	- m - ɛr - a #	[numɔ]
v > ɛr /	- b - v -	>	- b - ɛr -	[o:bɔ-]
v > ɛr /	- b - v -	>	- b - ɛr #	[o:bɔ-]
v > ɛr /	- b - v - l -	>	- b - ɛr - l -	[o:bɔliçt]
v > ɛr /	- pf - v - Ø -	>	- p - ɛr - t -	[ɔpfbɔ-]
v > ɛr /	- ts - v #	>	- c - ɛr #	[pantɔ]
v > ɛr /	- z - v #	>	- z - ɛr #	[pa:'rizɔ]
v > ɛr /	- t - v #	>	- t - ɛr #	[faltɔ]
v > ɛr /	- l - v #	>	- l - ɛr #	[ʃilɔ]
v > ɛr /	- ai - v #	>	- aj - ɛr #	[ʃlaiv]
v > ɛr /	- p - v #	>	- p - ɛr #	[ʃlepɔ]
v > ɛr /	- n - v #	>	- n - ɛr #	[ʃpanɔ]
v > ɛr /	- t - v #	>	- t - ɛr #	[ʃplitɔ]
v > ɛr /	- ts - v #	>	- c - ɛr #	[ʃpritsɔ]
v > ɛr /	- l - v #	>	- l - ɛr #	[ʃpɛŋlɔ]
v > ɛr /	- g - v #	>	- g - ɛr #	[ʃraufŋtsi:v]
v > ɛr /	- k - v #	>	- k - ɛr #	[ʃtekv]
v > ɛr /	- d - v #	>	- d - ɛr #	[ʃtendɔ]
v > ɛr /	- pf - v #	>	- f - ɛr #	[ʃtɔ:sdɛmpfbɔ]
v > ɛr /	- b - v #	>	- b - ɛr #	[ʃtre:bɔ]
v > ɛr /	- t - v #	>	- t - ɛr #	[ʃultɔ]
v > ɛr /	- ts - v #	>	- ts - ɛr #	[ʃvɛrts-]
v > ɛr /	- l - v #	>	- l - ɛr -	[ʃvɪndlɔ]
v > ɛr /	- g - v #	>	- g - ɛr #	[tre:gv]
v > ɛr /	- k - v #	>	- k - ɛr #	[tsekv]
v > ɛr /	- m - v - m -	>	- m - ɛr - m -	[tsimɔman]
v > ɛr /	- m - v #	>	- m - ɛr #	[tsimɔ-]
v > ɛr /	- m - v #	>	- m - ɛr #	[tsimɔ]
v > ɛr /	- n - v #	>	- n - ɛr #	[tse:nɔ]
v > ɛr /	- r - v #	>	- r - ɛr #	[tsɔksfy:rɔ]
v > ɛr /	- k - v #	>	- k - ɛr #	[tsvikɔ]
v > ɛr /	- d - v #	>	- d - ɛr #	[tsɤlɪndɔ]
v > ɛr /	- b - v #	>	- b - ɛr #	[y:bɔ]
v > ɛr /	- x - v #	>	- j - ɛr #	[u:rmɔxɔ]

v > ɛr /	- ai - v #	>	- aj - ɛr #	[vaid]
v > ɛr /	- s - v -	>	- s - ɛr -	[vasɔva:gə]
v > ɛr /	- t - v #	>	- t - ɛr #	[vɛçtɔ]
v > ɛr /	- k - v #	>	- k - ɛr #	[vekɔ]
v > ɛr /	- l - v #	>	- l - ɛr #	[viklɔ]
v > ɛr /	- s - v #	>	- s - ɛr #	[zeksɔ]
v > ɛr /	- ç - v -	>	- j - ɛr -	[ziçv-]
v > ɛr /	- ç - v #	>	- h - ɛr #	[ziçɔ]
v > ɛr /	- ŋ - v #	>	- i - ng - ɛr -	[ziŋɔ]
v > er /	- t - v #	>	- t - er #	[bɔtɔ]
v > er /	- t - v #	>	- t - er #	[klaftɔ]
v > er /	- t - v #	>	- t - er #	[klɔstɔ]
v > er /	- t - v #	>	- t - er #	[maistɔ]
v > e:r /	- t - v #	>	- t - e:r #	[traxtɔ]
v > r /	- a: - v - t #	>	- o - r - k #	[bakŋba:nt]
v > r /	- k - v - t #	>	- k - r - t #	[baŋkɔt]
v > r /	- ai - v -	>	- aj - r -	[faɪvabɛnt]
v > r /	# f - ɛ - v - b -	>	# f - Ø - r - b -	[fɛɔbant]
v > r /	# f - ɛ - v - g -	>	# f - ɛ - r - g -	[fɛɔga:zɔ]
v > r /	- ɛ - v - l -	>	- Ø - r - l -	[fɛɔle:z-]
v > r /	- ɛ - v - ʃ -	>	- ɛ - r - š -	[fɛɔʃlus]
v > r /	- ɛ - v - ts -	>	- ɛ - r - ts -	[fɛɔtsi:r-]
v > r /	- ɔy - v - ts -	>	- ɛ - r - ts -	[fɔyɔtsɔyk]
v > r /	- ɔ: - v - d -	>	- o - r - d -	[fo:vdrɔk-]
v > r /	- ɔ - v - r -	>	- o - Ø - r -	[fo:vryk-]
v > r /	- ɔ: - v - h -	>	- ɛ - r - i -	[fo:vhaŋ]
v > r /	- ɔ: - v - ʃ -	>	- o - r - š -	[fo:vʃi:b-]
v > r /	# f - ɔ: - v - t -	>	# f - Ø - r - t -	[fo:vɔx]
v > r /	- u: - v - m -	>	- u - r - m -	[fu:vman]
v > r /	- i: - v #	>	- e - r #	[grena'ði:v]
v > r /	- v - i: - v #	>	- v - e - r #	[kla'vi:v]
v > r /	- i: - v #	>	- e - r #	[kɫs'ti:v]
v > r /	- f - v -	>	- f - r -	[li:fv-]
v > r /	- t - v -	>	- t - r - V -	[mustɔ-]
v > r /	- b - v - l -	>	- b - r - l -	[o:bɔɫɫçt]
v > r /	- d - v -	>	- d - r - V	[plɔvndɔ-]
v > r /	- v - i: - v #	>	- v - e - r #	[re'vi:v]
v > r /	- ai - v #	>	- a - r #	[ʃlaiv]
v > r /	- ɛ - v - ʃ -	>	- ɛ - r - š -	[tsɪpfɛɔʃlus]
v > r /	- k - v - l #	>	- k - r - l #	[ʃtɔkɔl]
v > r /	- l - i: - v #	>	- l - e: - r #	[ʃpa'li:v]
v > r /	- p - v - l #	>	- p - r - l #	[ʃtampɔl]
v > r /	- u: - v - ai -	>	- a - r - aj -	[ʃy:v'aizŋ]
v > r /	- b - v -	>	- p - r -	[tsaubɔ-]
v > r /	- y: - v - ʃ -	>	- i - r - š -	[ty:vʃtɔk]
v > r /	# Ø - u: - v - Ø #	>	# v - u - r - a #	[u:v]
v > r /	- d - v -	>	- d - r -	[vandɔ-]

o > ar /	- k - o #	>	- k - ar #	[apɔ'te:ko]
o > ar /	- l - o #	>	- s - ar #	[drekslo]
o > ar /	- b - o #	>	- b - ar #	[ferbo]
o > ar /	- ø: - s - o #	>	- o - s - ar #	[flø:so]
o > ar /	- t - o #	>	- t - ar #	[hoto]
o > ar /	- g - o #	>	- g - ar #	[ho:zɔtre:go]
o > ar /	- g - o #	>	- g - ar #	[jɛ:go]
o > ar /	- m - o #	>	- m - ar #	[kra:mo]
o > ar /	- ts - o #	>	- c - ar #	[krɔytsɔ]
o > ar /	- l - o #	>	- lj - ar #	[ma:lo]
o > ar /	- t - o #	>	- t - ar (#)	[raitɔ]
o > ar /	- d - o #	>	- t - ar #	[ʃindɔ]
o > ar /	- s - o #	>	- s - ar #	[ʃlɔso]
o > ar /	- d - o #	>	- d - ar #	[ʃnaidɔ]
o > ar /	- t - o #	>	- t - ar #	[ʃustɔ]
o > ar /	- ts - o #	>	- c - ar -	[ʃvaitso]
o > ar /	- ts - o #	>	- c - ar #	[tentsɔ]
o > ar /	- l - o #	>	- l - ar #	[tɪʃlo]
o > ar /	- g - o #	>	- g - ar #	[tre:go]
o > ar /	- g - o #	>	- g - ar #	[tsaigo]
o > ar /	- l - o #	>	- l - ar #	[tsi:glɔ]
o > ar /	- t - o #	>	- t - ar #	[veçto]
o > ra /	- d - o -	>	- d - ra #	[flundo]
o > ra /	- t - o #	>	- t - ra #	[gitɔ]
o > ra /	# l - ai - t -	>	# l - oj - t -	[laitɔ]
o > ra /	- u: - o #	>	- u - ra #	[mɔn'tu:ɔ]
o > ra /	- t - o #	>	- t - ra #	[mostɔ]
o > ra /	- u: - o #	>	- o - ra #	[ʃnu:ɔ]
o > ra /	- u: - o #	>	- u - ra #	[ʃta'tu:ɔ]
o > or /	- m - o #	>	- m - or - a #	[kamɔ]
o > or /	- t - o #	>	- t - or #	[maistɔ]
o > or /	- m - o #	>	- m - or -	[to:tɲkamɔ]
o > or /	- k - o -	>	- k - or -	[tsokɔ-]
o > or /	- k - o #	>	- k - or #	[tsokɔ]
o > ro /	- k - o - t #	>	- k - ro - t #	[baɲkɔt]
o > ro /	- t - o #	>	- t - ro #	[bɔtɔ]
o > ro /	- t - o - z -	>	- t - ro - ž -	[petɔ'zi:l]
o > lin /	- g - o #	>	- g - lin #	[tre:go]
o > lin /	- z - o #	>	- z - lin #	[para'daizɔ]
o > rɛ /	- k - o - t #	>	- k - rɛ - t #	[baɲkɔt]
o > l /	- u: - o #	>	- u - l -	[mɔn'tu:ɔ]
o > al /	- r - o #	>	- r - al #	[tsuksfy:rɔ]
o > ɛ /	- tʃ - o - t #	>	- č - ɛ - t #	[ritʃɔt]
o > e /	- k - o - l #	>	- k - e - l #	[ʃne:nokɔl]
o > ec /	- n - o #	>	- n - ec #	[m'diano]

1

! > lin /	- k - ! #	>	- k - lin #	[ausn̩vɪŋk!]
! > lin /	- d - ! #	>	- k - lin #	[band!]
! > lin /	- t - ! #	>	- t - lin	[bɔyt!]
! > lin /	- t - ! #	>	- t - lin #	[bɔxt!]
! > lin /	- ʃ - ! #	>	- š - lin #	[bɔʃ!]
! > lin /	- s - ! #	>	- s - lin	[fa:s!]
! > lin /	- b - ! #	>	- b - lin #	[feltve:b!]
! > lin /	- ts - ! #	>	- c - lin #	[fɪts!]
! > lin /	- k - !	>	- t - lin #	[fu:s'zɛk!]
! > lin /	- t - ! #	>	- t - lin #	[gɪrt!]
! > lin /	- k - ! #	>	- k - lin #	[ha:k!]
! > lin /	- d - ! #	>	- d - lin #	[ha:rna:d!]
! > lin /	- d - ! #	>	- d - lin #	[hɛ:k!na:d!]
! > lin /	- s - ! #	>	- s - lin #	[kaps!]
! > lin /	- s - t - ! #	>	- s - Ø - lin #	[kast!]
! > lin /	- pf - ! #	>	- f - lin #	[kɪpf!]
! > lin /	- d - ! #	>	- g - lin #	[knø:d!]
! > lin /	- g - ! #	>	- g - lin #	[kry:g!]
! > lin /	- f - ! #	>	- f - lin #	[mɪst'auʃ!]
! > lin /	- d - ! #	>	- d - lin #	[mo:d!]
! > lin /	- b - ! #	>	- b - lin #	[mø:b!]
! > lin /	- t - ! #	>	- Ø - lin #	[nax't'kast!]
! > lin /	- d - ! #	>	- d - lin #	[nu:d!]
! > lin /	- z - ! #	>	- z - lin #	[pɪnz!]
! > lin /	- d - ! #	>	- g - lin #	[raisna:g!]
! > lin /	- z - ! #	>	- z - lin #	[ri:bi:z!]
! > lin /	- n - ! #	>	- ng - lin #	[rɪŋ!]
! > lin /	- t - ! #	>	- t - lin #	[ʃait!]
! > lin /	- b - ! #	>	- b - lin #	[ʃɛrb!]
! > lin /	- g - ! #	>	- g - lin #	[ʃmɪrg!]
! > lin /	- t - ! #	>	- t - lin #	[ʃpaxt!]
! > lin /	- g - ! #	>	- g - lin #	[ʃpa:rg!]
! > lin /	- ts - ! #	>	- c - lin #	[ʃpɪts!]
! > lin /	- f - ! #	>	- f - lin #	[ʃraibta:f!]
! > lin /	- f - ! #	>	- f - lin #	[ʃta:f!]
! > lin /	- ts - ! #	>	- c - lin #	[ʃtarnɪts!]
! > lin /	- p - ! #	>	- p - lin #	[ʃtɛmp!]
! > lin /	- p - ! #	>	- p - lin #	[ʃtɔp!]
! > lin /	- d - ! #	>	- k - lin #	[ʃtrɒmpfband!]
! > lin /	- f - ! #	>	- p - lin #	[ʃve:f!]
! > lin /	- m - ! #	>	- m - lin #	[trɒm(!)]
! > lin /	- x - ! #	>	- š - lin #	[tɔx!]
! > lin /	- s - ! #	>	- s - lin #	[veks!]
! > lin /	- r - k - ! #	>	- r - g - lin #	[verk!]
! > lin /	- s - t - ! #	>	- š - Ø - lin #	[vɪrst!]
! > lin /	- k - ! #	>	- k - lin #	[zɔk!]
! > ljin /	- b - ! #	>	- b - ljin #	[feltve:b!]
! > ljin /	- t - ! #	>	- t - ljin #	[gɪrt!]

l̥ > ljin /	- d - l̥ #	>	- Ø - ljin #	[h̥e:k̥l̥na:d̥]
l̥ > ljin /	- pf - l̥ #	>	- f - ljin #	[k̥rpf̥]
l̥ > ljin /	- d - l̥ #	>	- g - ljin #	[kn̥ø:d̥]
l̥ > ljin /	- g - l̥ #	>	- g - ljin #	[k̥ry:g̥]
l̥ > ljin /	- d - l̥ #	>	- d - ljin #	[nu:d̥]
l̥ > ljin /	- t - l̥ #	>	- t - ljin #	[ʃait̥]
l̥ > ljin /	- g - l̥ #	>	- g - ljin #	[ʃpa:rg̥]
l̥ > ljin /	- f - l̥ #	>	- f - ljin #	[ʃraibta:f̥]
l̥ > ljin /	- r - k - l̥ #	>	- r - g - ljin #	[v̥erk̥]
l̥ > l /	- k - l̥ #	>	- k - l - ec #	[baŋk̥]
l̥ > l /	- g - l̥ -	>	- g - l -	[be:g̥l̥-]
l̥ > l /	- t - l̥ #	>	- t - l - V	[b̥ɔyt̥l̥-]
l̥ > l /	- f - l̥ -	>	- f - l - V	[b̥ɣft̥l̥-]
l̥ > l /	- d - Ø - l̥ #	>	- d - r - l -	[d̥rmd̥]
l̥ > l /	- b - l̥ -	>	- b - l -	[ga:b̥]
l̥ > l /	- g - l̥ - h -	>	- g - l - Ø - u -	[gu:g̥l̥hopf]
l̥ > l /	- k - l̥ -	>	- k - l - V	[h̥e:k̥l̥-]
l̥ > l /	- k - l̥ - n -	>	- k - l - Ø -	[h̥e:k̥l̥na:d̥]
l̥ > l /	- b - l̥ #	>	- b - l - ič #	[ho:b̥]
l̥ > l /	- b - l̥ -	>	- b - l - V -	[ho:b̥l̥-]
l̥ > l /	- x - l̥ #	>	- h - l - V -	[kax̥]
l̥ > l /	- b - l̥ -	>	- b - l -	[k̥orb̥l̥-]
l̥ > l /	- f - l̥ #	>	- f - l #	[mistʃauf̥]
l̥ > l /	- d - l̥ #	>	- d - l -	[mo:d̥]
l̥ > l /	- Ø - g - l̥ -	>	- n - g - l -	[-ri:g̥l̥-]
l̥ > l /	- ai - ç - l̥ -	>	- aj - Ø - l - V -	[ʃmaiç̥l̥-]
l̥ > l /	- g - l̥ -	>	- g - l - V	[ʃm̥rg̥l̥-]
l̥ > l /	- g - l̥ -	>	- k - l - V	[ʃm̥ug̥l̥-]
l̥ > l /	- g - l̥ #	>	- g - l - o -	[ʃpi:g̥]
l̥ > l /	- p - Ø - l̥ -	>	- b - i - l -	[ʃtemp̥l̥-]
l̥ > l /	- p - Ø - l̥ #	>	- b - i - l #	[ʃtemp̥]
l̥ > l /	- f - l̥ #	>	- p - l - e -	[ʃve:f̥]
l̥ > l /	- d - l̥ -	>	- d - l - V	[ʃv̥ind̥l̥-]
l̥ > l /	- t - l̥ #	>	- t - l -	[t̥ɔt̥]
l̥ > l /	- k - l̥ -	>	- k - l - V -	[v̥ik̥l̥-]
l̥ > l /	- ai - d - l̥ #	>	- aj - t - l - ek #	[zaid̥]
l̥ > lj /	- g - l̥ -	>	- g - lj -	[be:g̥l̥-]
l̥ > lj /	- g - l̥ - h -	>	- g - lj - Ø - u -	[gu:g̥l̥hopf]
l̥ > lj /	- k - l̥ -	>	- k - lj - V	[h̥e:k̥l̥-]
l̥ > lj /	- k - l̥ - n -	>	- k - lj - Ø -	[h̥e:k̥l̥na:d̥]
l̥ > lj /	- b - l̥ #	>	- b - lj - ič #	[ho:b̥]
l̥ > lj /	- b - l̥ -	>	- b - lj - V -	[ho:b̥l̥-]
l̥ > lj /	- ai - ç - l̥ -	>	- a - Ø - lj - V -	[ʃmaiç̥l̥-]
l̥ > lj /	- g - l̥ -	>	- k - lj - V	[ʃm̥ug̥l̥-]
l̥ > lj /	- g - l̥ #	>	- g - lj - a -	[ʃpi:g̥]
l̥ > lj /	- p - l̥ -	>	- p - lj -	[ʃtemp̥l̥-]
l̥ > lj /	- f - l̥ #	>	- p - lj - e -	[ʃve:f̥]
l̥ > lj /	- t - l̥ #	>	- t - lj -	[t̥ɔt̥]
l̥ > el /	- k - l̥ #	>	- k - el #	[aus̥ɲv̥iŋk̥]

l̥ > el /	-k-l̥ #	>	-k-el #	[bank̥]
l̥ > el /	-z-l̥ #	>	-z-el #	[br̥ɔ:z̥]
l̥ > el /	-ʃ-l̥ #	>	-š-el #	[boʃ̥]
l̥ > el /	-p-l̥ #	>	-p-el #	[dip̥]
l̥ > el /	-d-l̥ #	>	-d-el-	[dir̥nd̥]
l̥ > el /	-t-l̥ #	>	-t-el #	[firt̥]
l̥ > el /	-t-l̥ #	>	-t-el #	[gʏrt̥]
l̥ > el /	-k-l̥ #	>	-k-el #	[ha:k̥]
l̥ > el /	-f-l̥ #	>	-f-el #	[mistʃauf̥]
l̥ > el /	-t-l̥ #	>	-∅-el #	[nax̥t'kast̥]
l̥ > el /	-z-l̥ #	>	-z-el #	[ri:bi:z̥]
l̥ > el /	-ŋ-l̥ #	>	-ng-el #	[riŋ̥]
l̥ > el /	-g-l̥ #	>	-g-el #	[ʃmir̥g̥]
l̥ > el /	-ts-l̥ #	>	-c-el #	[ʃn̥rts̥]
l̥ > el /	-g-l̥ #	>	-g-el #	[ʃpa:rg̥]
l̥ > el /	-d-l̥ #	>	-d-el #	[ʃp̥ena:d̥]
l̥ > el /	-g-l̥ #	>	-g-el #	[ʃpi:g̥]
l̥ > el /	-a:-d-l̥-	>	-a-g-el #	[ʃta:d̥]
l̥ > el /	-d-l̥ #	>	-k-el #	[ʃtru:d̥]
l̥ > el /	-f-l̥ #	>	-p-el #	[ʃve:f̥]
l̥ > el /	-g-l̥ #	>	-g-el #	[tsi:g̥]
l̥ > el /	-g-l̥ #	>	-g-el #	[tsy:g̥]
l̥ > elj /	-ʃ-l̥ #	>	-š-elj #	[boʃ̥]
l̥ > elj /	-k-l̥ #	>	-k-elj #	[ha:k̥]
l̥ > elj /	-b-l̥ #	>	-b-el #	[m̥ɔ:b̥]
l̥ > elj /	-g-l̥ #	>	-g-elj #	[ʃpi:g̥]
l̥ > elj /	-a:-d-l̥-	>	-a-g-elj #	[ʃta:d̥]
l̥ > elj /	-d-l̥ #	>	-k-elj #	[ʃtru:d̥]
l̥ > elj /	-f-l̥ #	>	-p-elj #	[ʃve:f̥]
l̥ > la /	-g-l̥ #	>	-g-la #	[be:g̥]
l̥ > la /	-k-l̥ #	>	-k-la #	[bo:k̥]
l̥ > la /	-p-l̥ #	>	-p-la #	[dip̥]
l̥ > la /	-p-l̥-t #	>	-p-la #	[d̥ɔp̥t̥]
l̥ > la /	-t-l̥ #	>	-t-la #	[firt̥]
l̥ > la /	-pf-l̥ #	>	-f-la #	[kip̥f̥]
l̥ > la /	-b-l̥ #	>	-b-la #	[korb̥]
l̥ > la /	-f-l̥ #	>	-f-la #	[ʃœpf̥lœf̥]
l̥ > la /	-t-l̥ #	>	-t-la #	[ʃpax̥t̥]
l̥ > la /	-g-l̥ #	>	-g-la #	[ʃve:g̥]
l̥ > la /	-s-t-l̥ #	>	-š-∅-la #	[vʏrst̥]
l̥ > la /	-m-l̥ #	>	-m-la #	[z̥em̥]
l̥ > lja /	-g-l̥ #	>	-g-lja #	[be:g̥]
l̥ > lja /	-k-l̥ #	>	-k-lja #	[bo:k̥]
l̥ > lja /	-p-l̥-t #	>	-p-lja #	[d̥ɔp̥t̥]
l̥ > lja /	-f-l̥ #	>	-f-lja #	[ʃœpf̥lœf̥]
l̥ > lja /	-g-l̥ #	>	-g-lja #	[ʃve:g̥]
l̥ > lja /	-m-l̥ #	>	-m-lja #	[z̥em̥]
l̥ > li /	-z-l̥ #	>	-z-li #	[br̥ɔ:z̥]

l̥ > li /	- b - l̥ - b -	>	- b - li - b -	[ho:b̥ baŋk]
l̥ > li /	- d - l̥ #	>	- d - li #	[ro:d̥]
l̥ > lo /	- f - l̥ #	>	- p - lo #	[ʃve:f̥]
l̥ > al /	- t - l̥ #	>	- t - al #	[firt̥]
l̥ > alj /	- t - l̥ #	>	- t - alj #	[firt̥]
l̥ > ɛ /	- ŋ - l̥ - ʃ -	>	- ŋ - ɛ - ʃ -	[rɪŋ̥ ʃpi:l̥]
l̥ > ɛ /	- ŋ - l̥ - r -	>	- ŋ - ɛ - r -	[rɪŋ̥ raia̯]
l̥ > i /	- ŋ - l̥ - ʃ -	>	- ŋ - i - ʃ -	[rɪŋ̥ ʃpi:l̥]
l̥ > u /	- ŋ - l̥ - ʃ -	>	- ŋ - u - ʃ -	[rɪŋ̥ ʃpi:l̥]
l̥ > a /	- p - l̥ #	>	- p - a #	[rasp̥]
l̥ > ɛr /	- ts - l̥ -	>	- c - ɛr #	[krɛnts̥-]
l̥ > m /	- t - l̥ #	>	- t - m -	[tɔt̥]
l̥ > in /	- d - l̥ #	>	- d - in #	[hɛ:k̥ na:d̥]
l̥ > na /	- p - l̥ #	>	- p - na #	[dɪp̥]

ŋ

ŋ̥ > lin /	- z - ŋ̥ #	>	- z - lin #	[brɛnaiz̥ŋ̥]
ŋ̥ > lin /	- g - ŋ̥ #	>	- g - lin #	[kra:g̥ŋ̥]
ŋ̥ > lin /	- pf - ŋ̥ #	>	- f - lin #	[krapf̥ŋ̥]
ŋ̥ > lin /	- z - ŋ̥ #	>	- z - lin #	[ʃtemaiz̥ŋ̥]
ŋ̥ > lin /	- z - ŋ̥ #	>	- z - lin #	[ʃy:v̥'aiz̥ŋ̥]
ŋ̥ > ljin /	- g - ŋ̥ #	>	- g - ljin #	[kra:g̥ŋ̥]
ŋ̥ > ljin /	- pf - ŋ̥ #	>	- f - ljin #	[krapf̥ŋ̥]
ŋ̥ > ɛn /	- k - ŋ̥ - b -	>	- k - ɛn - b -	[bak̥ŋ̥ba:ɔt̥]
ŋ̥ > ɛn /	- ʃ - ŋ̥ - ts -	>	- ʃ - ɛn - ts -	[flaʃ̥ŋ̥tsu:k̥]
ŋ̥ > ɛn /	- z - ŋ̥ - t -	>	- z - ɛn - t -	[ho:z̥ŋ̥tre:ɔp̥]
ŋ̥ > a /	- l - ŋ̥ #	>	- l - a #	[bal̥ŋ̥]
ŋ̥ > a /	- b - ŋ̥ #	>	- b - a #	[gra:b̥ŋ̥]
ŋ̥ > a /	- b - ŋ̥ #	>	- b - a #	[laufgra:b̥ŋ̥]
ŋ̥ > a /	- p - ŋ̥ #	>	- p - a #	[ʃlap̥ŋ̥]
ŋ̥ > a /	- f - ŋ̥ #	>	- f - a #	[ʃtraif̥ŋ̥]
ŋ̥ > a /	- ts - ŋ̥ #	>	- c - a #	[ʃtru:ts̥ŋ̥]
ŋ̥ > a /	- k - ŋ̥ #	>	- k - a #	[ʃuŋ̥k̥ŋ̥]
ŋ̥ > in /	- d - ŋ̥ #	>	- d - in - a #	[haid̥ŋ̥]
ŋ̥ > in /	- t - ŋ̥ - k -	>	- t - in - k -	[to:t̥ŋ̥k̥amp̥]
ŋ̥ > en /	- k - ŋ̥ #	>	- k - en #	[zɔk̥ŋ̥]
ŋ̥ > na /	- k - ŋ̥ #	>	- k - na #	[zɔk̥ŋ̥]
ŋ̥ > el /	- z - ŋ̥ #	>	- z - el #	[ʃtemaiz̥ŋ̥]
ŋ̥ > o /	- t - ŋ̥ - ʃ -	>	- t - o - ʃ -	[tɪnt̥ŋ̥ tɪft̥]
ŋ̥ > ɛ /	- g - ŋ̥ #	>	- g - ɛ #	[gal̥ŋ̥]

Y

Y > i /	-r-y-k-	>	-r-i-k-	[ainryk-]
Y > i /	#b-y-f-	>	#b-i-f-	[byf _o -]
Y > i /	#b-y-k-	>	#p-i-k-	[byksə]
Y > i /	#b-y-n-	>	#p-i-n-	[bynd _l]
Y > i /	#d-y-n-	>	#d-i-n-	[dynst-]
Y > i /	-r-y-k-	>	-r-i-k-	[fɔ:ɾryk-]
Y > i /	-t-y-k#	>	-t-i-k#	[fry:ʃtyk]
Y > i /	#f-y-l-	>	#f-i-l-	[fyl-]
Y > i /	#g-y-r-	>	#g-i-r-	[gyrt _l]
Y > i /	#h-y-l-	>	#∅-i-l-	[hylzə]
Y > i /	-t-y-k-∅#	>	-t-i-k-l#	[muntʃtyk]
Y > i /	-t-y-k#	>	-t-i-k#	[muntʃtyk]
Y > i /	-l-y-n-	>	-l-i-n-	[plyndə-]
Y > i /	-y-ʃ#	>	-i-š#	[plyʃ]
Y > i /	-ʃ-y-ts-	>	-š-i-c-	[raupʃytsə]
Y > i /	#r-y-k-	>	#r-i-k-	[ryk-]
Y > i /	#r-y-k-	>	#r-i-k-	[rykverts]
Y > i /	#-ʃ-y-r-	>	#š-i-r-	[ʃyrtəsə]
Y > i /	-t-y-ts-	>	-t-i-c-	[ʃtotsə]
Y > i /	-r-y-k#	>	-r-i-k#	[tsuryk]
Y > i /	#ts-y-l-	>	#c-i-l-	[tsylyndə]
Y > i /	#v-y-r-	>	#v-i-r-	[vyrst _l]
Y > u /	#b-y-k-	>	#b-u-k-	[byksə]
Y > u /	-r-y-k-	>	-r-u-k-	[dryk-]
Y > u /	-t-y-k#	>	-t-u-k#	[fry:ʃtyk]
Y > u /	-r-y-n-	>	-r-u-n-	[-grynd-]
Y > u /	#k-y-s-	>	#k-u-š-	[kys-]
Y > u /	#l-y-f-	>	#l-u-f-	[lyft-]
Y > u /	-t-y-k#	>	-t-u-k#	[muntʃtyk]
Y > u /	#r-y-k-	>	#r-u-k-	[ryk-]
Y > u /	-r-y-s-	>	#r-u-š-	[-'ryst]
Y > u /	-r-y-k#	>	-r-u-k#	[tsuryk]
Y > ɛ /	-v-y-r-	>	-v-ɛ-r-	[gəvyrts]
Y > ɛ /	-l-y-n-	>	-l-ɛ-n-	[plyndə-]
Y > o /	#k-y-s-	>	#k-o-š-	[kys-]

y

y: > i /	- ts - y: - g -	>	- c - i - g -	[aptsy:gə]
y: > i /	# b - y: - n	>	# b - i - n -	[by:nə]
y: > i /	# d - y: - z -	>	# d - i - z -	[dy:zə]
y: > i /	- r - y: - ʃ -	>	- r - i - š -	[fry:ʃtʏk]
y: > i /	- r - y: - n -	>	- r - i - n -	[grʏntsəyk]
y: > i /	- r - y: - g -	>	- r - i - g -	[kry:g̊]
y: > i /	# k - y: - l -	>	# k - i - l -	[ky:l̥]
y: > i /	- s - y: - ɕ -	>	- s - i - j -	[psy:ɕə]
y: > i /	- r - y: -	>	- r - i - j -	[ʃpɾy:-]
y: > i /	- f - y: - r -	>	- f - i - r -	[tsuksfy:r̥]
y: > i /	# t - y: - ɒ -	>	# t - i - r -	[ty:ɒʔtɔk]
y: > i /	# y: - b -	>	# i - b -	[y:b̥]
y: > u /	- r - y: - ʃ -	>	- r - u - š -	[fry:ʃtʏk]
y: > u /	# ts - y: - g -	>	# c - u - g -	[tsy:g̊]
y: > e /	- b - y: - r -	>	- b - e - r -	[gəby:r-]
y: > e /	- r - y: - g -	>	- r - e - g -	[kry:g̊]
y: > a /	# ʃ - y: - ɒ -	>	# š - a - r -	[ʃy:ɒʔaiz̥]
y: > o /	- r - y: - ʃ -	>	- r - o - š -	[fry:ʃtʏk]

æ

æ > ɛ /	# g - æ - s -	>	# g - ɛ - z -	[gæsp̥]
æ > ɛ /	# m - æ - r -	>	# m - ɛ - r -	[mærz̥]
æ > e /	# ʃ - æ - pf -	>	# š - e - f -	[ʃæpf̥l̥]
æ > o /	# m - æ - r -	>	# m - o - r -	[mært̥]
æ > o /	# m - æ - r -	>	# m - o - r -	[mært̥-]

ø:

ø: > e /	# b - ø: - m -	>	# p - e - m -	[bø:mə]
ø: > e /	- r - ø: - z -	>	- r - e - z -	[brø:z̥]
ø: > e /	- l - ø: - z -	>	- l - e - z -	[gumilø:z̥]
ø: > e /	- n - ø: - d -	>	n - e - g -	[knø:d̥]
ø: > e /	# m - ø: - b -	>	# m - e - b -	[mø:b̥]
ø: > ɛ /	# k - ø: - d -	>	# k - ɛ - d -	[kø:d̥]
ø: > ɛ /	# m - ø: - b -	>	# m - ɛ - b -	[mø:b̥]
ø: > o /	# l - ø: - t -	>	# l - o - t -	[lø:t-]
ø: > o /	- l - ø: - s -	>	- l - o - s -	[flø:s̥]

ai

ai > aj /	# ai - n -	>	# aj - n -	[ainbrɛn]
ai > aj /	# ai - n -	>	# aj - n -	[ainrvk-]
ai > aj /	# ai - n -	>	# aj - n -	[ains]
ai > aj /	# ai - n -	>	# aj - n -	[ains 'a:]
ai > aj /	# ai - n -	>	# aj - n -	[ainʃpɛnɔ]
ai > aj /	- v - ai - z -	>	- v - aj - z -	[anvaizɔŋ]
ai > aj /	- b - ai - t #	>	- b - aj - t #	[arbait]
ai > aj /	- b - ai - t -	>	- b - aj - t -	[arbait-]
ai > aj /	- b - ai - t -	>	- b - aj - t -	[arbaitɔ]
ai > aj /	- r - ai - t -	>	- r - aj - š #	[bə'raitʃaft]
ai > aj /	- l - ai - ç #	>	- l - aj - Ø -	[blaiç]
ai > aj /	# - l - ai - v	>	- l - aj - b -	[blaivais]
ai > aj /	- n - ai - z -	>	- n - aj - z -	[brɛnaizŋ]
ai > aj /	- v - ai - z -	>	- v - aj - z -	[bɔtvaizɔ]
ai > aj /	# f - ai - n #	>	# f - aj - n #	[fain]
ai > aj /	# f - ai - ɒ -	>	# f - aj - ɛr -	[faiɒabɛŋt]
ai > aj /	- r - ai - b -	>	- r - aj - Ø -	[fɛɒraib-]
ai > aj /	- l - ai - s -	>	- l - aj - s -	[flaisiç]
ai > aj /	- l - ai - ʃ -	>	- l - aj - š -	[flaiʃmaʃi:nə]
ai > aj /	- r - ai - t -	>	- r - aj - t -	[-fraitɔ]
ai > aj /	- b - ai - t -	>	- b - aj - t -	[gastarbaitɔ]
ai > aj /	- l - ai - s #	>	- l - aj - z -	[glais]
ai > aj /	# h - ai - d	>	# h - aj - d -	[haidŋ]
ai > aj /	# h - ai - ts -	>	# h - aj - ts -	[haitɔ-]
ai > aj /	- l - ai - d #	>	- l - aj - d -	[klaid]
ai > aj /	- r - ai - d -	>	- r - aj - d -	[kraidə]
ai > aj /	- l - Ø - ai #	>	- l - ɛr - aj #	[kɔpə'lai]
ai > aj /	- r - ai - ɒ #	>	- r - aj - ɛr #	[fraitɔ]
ai > aj /	- r - ai #	>	- r - aj #	[frai]
ai > aj /	- m - ai - n -	>	- m - aj - n -	[gəmaindɔ-]
ai > aj /	- v - ai - d -	>	- v - aj - d -	[hu:tvaidɔ]
ai > aj /	# k - ai - l #	>	# k - aj - l -	[kail]
ai > aj /	# k - ai - z -	>	# k - aj - z -	[kaizɔ-]
ai > aj /	# k - ai - z -	>	# k - aj - z -	[kaizɔ]
ai > aj /	# l - ai - b -	>	# l - aj - b -	[laibɔ]
ai > aj /	# l - ai - t #	>	# l - aj - t #	[lait]
ai > aj /	- r - ai - z -	>	- r - aj - z -	[ʌftreizɔ]
ai > aj /	# m - ai - s -	>	# m - aj - s -	[maistɔ]
ai > aj /	- d - ai - z -	>	- d - aj - z #	[para'daizɔ]
ai > aj /	# pf - ai - f -	>	# f - aj - f -	[pfaiɸ]
ai > aj /	# pf - ai - f -	>	# f - aj - f -	[pfaiɸ-]
ai > aj /	# r - ai - f #	>	# r - aj - f #	[raif]
ai > aj /	# r - ai - n #	>	# r - aj - n -	[rain]
ai > aj /	# r - ai - s -	>	# r - aj - s -	[raisna:g]
ai > aj /	# r - ai - t -	>	# r - aj - t -	[rait-]
ai > aj /	# r - ai - t -	>	# r - aj - t -	[raithɔ:zɔ]
ai > aj /	# r - ai - t -	>	# r - aj - t -	[raitɔ]
ai > aj /	# r - ai - z -	>	# r - aj - z -	[raiz-]
ai > aj /	- r - ai - ə #	>	- r - aj - a #	[rɪŋ]raiə]
ai > aj /	# ʃ - ai - b -	>	# š - aj - b -	[ʃaibə]

ai > aj /	- l - ai - f -	>	- l - aj - f -	[ʃlaif-]
ai > aj /	- l - ai - f -	>	- l - aj - f -	[ʃlaif-]
ai > aj /	- l - ai - f -	>	- l - aj - f -	[ʃlaif-]
ai > aj /	- l - ai - v #	>	- l - aj - ɛr #	[ʃlaiv]
ai > aj /	- m - ai - ɕ -	>	- m - aj - Ø -	[ʃmaiɕ-]
ai > aj /	- n - ai - d -	>	- n - aj - d -	[ʃnaidv]
ai > aj /	- n - ai - d -	>	- n - aj - d -	[ʃnaidə'rai]
ai > aj /	- r - ai #	>	- r - aj #	[ʃnaidə'rai]
ai > aj /	- p - ai - z -	>	- p - aj - z -	[ʃpaizə]
ai > aj /	- p - ai - z -	>	- p - aj - z -	[ʃpaizə,zɛr'vi:s]
ai > aj /	- r - ai #	>	- r - aj #	[ʃpɛ:tsə'rai]
ai > aj /	- r - ai - ts -	>	- r - aj - c -	[ʃpraitsə]
ai > aj /	- r - ai - b -	>	- r - aj - b -	[ʃraib-]
ai > aj /	- t - ai - n #	>	- t - aj - n #	[ʃtain]
ai > aj /	- r - ai - k #	>	- r - aj - k #	[ʃtraik]
ai > aj /	- r - ai - k #	>	- r - aj - k -	[ʃtraik-]
ai > aj /	- m - ai - z -	>	- m - aj - z -	[ʃtəmaizŋ]
ai > aj /	- z - ai - d -	>	- s - aj - d -	[ʃtɛpzaidə]
ai > aj /	- r - ai #	>	- r - aj #	[ʃustə'rai]
ai > aj /	- v - ai - ts -	>	- v - aj - ts -	[ʃvaitsv]
ai > aj /	- r - ai - z -	>	- r - aj - z -	[ʃy:v'aizŋ]
ai > aj /	- r - ai - b -	>	- r - aj - b -	[traib-]
ai > aj /	# ts - ai - g -	>	# c - aj - g -	[tsaigv]
ai > aj /	# ts - ai - t #	>	# c - aj - t #	[tsait]
ai > aj /	# ts - ai - t -	>	# c - aj - t -	[tsaitv]
ai > aj /	- v - ai - s #	>	- v - aj - z #	[tsɪŋkvaɪs]
ai > aj /	- r - ai - b -	>	- r - aj - b -	[tsu:raib-]
ai > aj /	- p - ai - z -	>	- p - aj - z -	[tsu:ʃpaizə]
ai > aj /	# v - ai - v #	>	# b - aj - ɛr #	[vaiv]
ai > aj /	# v - ai - t -	>	# v - aj - g -	[vaitv]
ai > aj /	- r - ai #	>	- r - aj #	[vɛ:ʃə'rai]
ai > aj /	# z - ai - d -	>	# s - aj - t -	[zaidʃ]
ai > aj /	# z - ai - l #	>	# s - aj - l -	[zail]
ai > a /	# ai - n -	>	# a - m -	[ainbrɛn]
ai > a /	# ai - n -	>	# a - n -	[ainʃpɛnv]
ai > a /	- v - ai - s #	>	- b - a - z #	[blaivaɪs]
ai > a /	# b - ai - ts -	>	# p - a - c #	[baitsə]
ai > a /	# b - ai - ts -	>	# p - a - c -	[baitsə]
ai > a /	- r - ai - f -	>	- r - a - n - f	[draifu:s]
ai > a /	- l - ai - n #	>	- l - a - Ø #	[frɔylain]
ai > a /	# r - ai - n #	>	# r - a - nj -	[rain]
ai > a /	# ʃ - ai - t -	>	# ʃ - a - t -	[ʃaitʃ]
ai > a /	- l - ai - f -	>	- l - a - f -	[ʃlaif-]
ai > a /	- l - ai - Ø - v #	>	- l - a - h - ɛr #	[ʃlaiv]
ai > a /	- l - ai - v #	>	- l - a - r #	[ʃlaiv]
ai > a /	- m - ai - ɕ -	>	- m - a - Ø -	[ʃmaiɕ-]
ai > a /	- t - ai - n #	>	- t - a - nj #	[ʃtain]
ai > a /	- r - ai - f -	>	- r - a - f -	[ʃtraifŋ]
ai > a /	- v - ai - s -	>	- v - a - s -	[ʃvaɪs-]
ai > a /	# z - ai - l #	>	# s - a - lj -	[zail]
ai > ɛ /	# ai - n -	>	# ɛ - nj -	[ains]

ai > e /	# ai - n -	>	# e - n -	[ainʃpɛnɔ]
ai > e /	# m - ai - s -	>	# m - e - š -	[maistɔ]
ai > e /	- l - ai - Ø - v #	>	- lj - e - h - ɛr #	[ʃlaih]
ai > oj /	# l - ai - t -	>	# l - oj - t -	[laitɔ]

au

au > au /	# au - f #	>	# au - f #	[auf]
au > au /	# au - f -	>	# au - f -	[aufhɛɲɔ]
au > au /	# au - s -	>	# au - z -	[ausla:ɡɔ]
au > au /	# au - s -	>	# au - s -	[ausŋvɪŋkɫ]
au > au /	# au - s -	>	# au - s -	[auspɔf]
au > au /	# - h - au - b -	>	# h - au - b -	[haubə]
au > au /	# h - au - s #	>	# h - i - ž -	[haus]
au > au /	# l - au - f -	>	# l - au - f -	[laufgra:bŋ]
au > au /	- h - au - s #	>	- h - au - z #	[maʃi:nŋhaus]
au > au /	# r - au - p #	>	# r - au - b #	[raup]
au > au /	# r - au - p -	>	# r - au - p -	[raupʃʏtsə]
au > au /	- l - au - x #	>	- l - au - f #	[ʃlaux]
au > au /	- t - au - p #	>	- t - au - b #	[ʃtaup]
au > au /	- h - au - s #	>	- Ø - au - z #	[ʃtɔkhaus]
au > au /	- l - au - p #	>	- l - au - b #	[urlaup]
au > au /	- h - au - s #	>	- Ø - au - z #	[virtshaus]
au > a /	# Ø - au - f -	>	# h - a - f -	[aufhɛɲɔ]
au > a /	# au - f -	>	# a - f -	[aufla:ɡɔ]
au > a /	# au - s -	>	# a - z -	[ausgəbɪld-]
au > a /	# b - au - m -	>	# p - a - m -	[baum]
au > a /	- b - au - m #	>	- p - a - n #	[bɔksbaum]
au > a /	- l - au - m #	>	- l - a - m #	[flaum]
au > a /	# l - au - f -	>	# l - a - f -	[lauf-]
au > a /	# r - au - p -	>	# r - a - p -	[raupʃʏtsə]
au > a /	# r - au - x -	>	# r - a - f -	[rauxfan]
au > a /	# r - au - x -	>	# r - a - f -	[rauxfanʔke:rə]
au > a /	# - ʃ - au - f -	>	- š - a - f -	[mistʃaufʃ]
au > a /	# ʃ - au - m #	>	# š - a - m #	[ʃaum]
au > a /	# ʃ - au - m -	>	# š - a - m -	[ʃaumrɔlə]
au > a /	- r - au - f -	>	- r - a - f -	[ʃrauf-]
au > a /	- r - au - f -	>	- r - a - f #	[ʃraufŋ]
au > a /	- r - au - f -	>	- r - a - f -	[ʃraufŋtsi:ɔ]
au > o /	# h - au - r -	>	# h - o - r -	[hauʔrɔk]
au > o /	# l - au - b -	>	# l - o - p -	[laubə]
au > o /	# ts - au - b -	>	# c - o - p -	[tsaubɔ-]
au > ao /	- r - au - n #	>	- r - ao - n #	[braun]

ɔy

ɔy > aj /	- b - ɔy - d -	>	- b - aj - t -	[- bɔydə]
ɔy > aj /	# b - ɔy - t	>	# p - aj - t -	[bɔyt!]
ɔy > aj /	# b - ɔy - t	>	# p - aj - t -	[bɔyt! -]
ɔy > aj /	- ts - ɔy - k #	>	- c - aj - g #	[estsɔyk]
ɔy > aj /	# f - ɔy - ɕ -	>	# f - aj - Ø -	[fɔyɕt]
ɔy > aj /	# f - ɔy - ɕ - t -	>	# f - aj - Ø - t -	[fɔyɕt -]
ɔy > aj /	- ts - ɔy - k #	>	- c - aj - g #	[fɔyɔtsɔyk]
ɔy > aj /	- r - ɔy - l -	>	- r - aj - l -	[frɔylain]
ɔy > aj /	- ts - ɔy - k #	>	- c - aj - g #	[grɔntsɔyk]
ɔy > aj /	- r - ɔy - ts -	>	- r - aj - c -	[krɔyts -]
ɔy > aj /	- r - ɔy - ts -	>	- r - aj - c -	[krɔytsɔ]
ɔy > aj /	- l - ɔy - z -	>	- l - aj - s -	[lɔy -]
ɔy > aj /	# ts - ɔy - k -	>	# c - aj - g -	[tsɔygnis]
ɔy > aj /	# ts - ɔy - k -	>	# c - aj - g -	[tsɔyk]
ɔy > oj /	# g - ɔy - z -	>	# g - oj - z -	[goyɔz -]
ɔy > oj /	- t - ɔy - ɒ #	>	- t - oj - ɛr #	[mervertɔyɒ]
ɔy > a /	- l - ɔy - z -	>	- l - a - s -	[lɔy -]
ɔy > ej /	- r - ɔy - ts -	>	- r - ej - c -	[krɔytsɔ]
ɔy > ɛ /	# f - ɔy - ɒ -	>	# f - ɛ - r -	[fɔyɔtsɔyk]

ɕ

ɕ > k /	- r - i - ɕ -	>	- r - i - k -	[ap'riɕt -]
ɕ > k /	- ε - ɕ - t -	>	- ɛ - k - t -	[fɛɕt -]
ɕ > k /	- i - ɕ #	>	- i - k #	[fertiɕ]
ɕ > k /	- i - ɕ #	>	- i - k #	[firtsiɕ]
ɕ > k /	- i - ɕ #	>	- i - k #	[flaisiɕ]
ɕ > k /	- i - ɕ #	>	- i - k #	[le:diɕ]
ɕ > k /	- i - ɕ - t #	>	- i - k - t #	[o:bɔliɕt]
ɕ > k /	- i - ɕ - t -	>	- i - k - t -	[riɕt -]
ɕ > k /	- i - ɕ #	>	- i - k #	[riɕtiɕ]
ɕ > k /	- i - ɕ - t -	>	- i - k - t -	[lɕt -]
ɕ > k /	- i - ɕ - ɔ: -	>	- i - k - o -	[tsɕɔ:riə]
ɕ > k /	- i - ɕ #	>	- i - k #	[tsvantsɕk]
ɕ > k /	- i - ɕ #	>	- i - k #	[tsviliɕ]
ɕ > k /	- ε - ɕ - t -	>	- a - k - t -	[veɕtɔ]
ɕ > k /	- ε - ɕ - t -	>	- a - k - t -	[veɕtɔ]
ɕ > h /	- ε - ɕ -	>	- e - h -	[breɕ -]
ɕ > h /	- i - ɕ - t #	>	- i - h - t #	[o:bɔliɕt]
ɕ > h /	- ε - ɕ #	>	- e - h #	[peɕ]
ɕ > h /	- i - ɕ - t -	>	- i - h - t -	[lɕt -]
ɕ > h /	- ε - ɕ #	>	- ɛ - h #	[pɕtsbleɕ]
ɕ > h /	- ε - ɕ -	>	- ɛ - h -	[pɕreɕ -]
ɕ > h /	- ε - ɕ -	>	- i - h -	[steɕ -]
ɕ > h /	- i - ɕ #	>	- i - h #	[stiɕ]

ç > h /	- ɪ - ç #	>	- i - h #	[tɛpɪç]
ç > h /	# ts - ɛ - ç -	>	# c - e - h #	[tsɛçə]
ç > h /	- ɪ - ç - ɒ #	>	- i - h - ɛr #	[zɪçɒ]
ç > h /	- ɪ - ç - ɒ -	>	- i - h - ɛr -	[zɪçɒ-]
ç > j /	- l - ɛ - ç #	>	- l - ɛ - j #	[blɛç]
ç > j /	- ɛ - ç -	>	- ɛ - j -	[brɛç-]
ç > j /	- y : - ç - ə #	>	- i - j - a #	[psy:çə]
ç > j /	- ɛ - ç #	>	- ɛ - j #	[ʃpɪtsblɛç]
ç > j /	- ɛ - ç -	>	- i - j -	[ʃtɛç-]
ç > j /	- ɪ - ç #	>	- i - j #	[ʃtɪç]
ç > j /	- ɪ - ç #	>	- i - j #	[tɛpɪç]
ç > j /	# ts - ɛ - ç -	>	# c - e - j #	[tsɛçə]
ç > j /	- ɪ - ç - ɒ -	>	- i - j - ɛr -	[zɪçɒ-]
ç > f /	- ɪ - ç - t #	>	- i - f - t #	[o:bɒlɪçt]
ç > f /	- ɪ - ç - t -	>	- i - f - t -	[ɪɪçɪç]
ç > f /	- ɪ - ç - t -	>	- i - f - t -	[ʃlɪçt-]
ç > f /	- ɪ - ç - t -	>	- i - f - t -	[ʃlɪçtə]
ç > g /	- ɪ - ç #	>	- i - g #	[hertsɪç]
ç > g /	- ɪ - ç #	>	- i - g -	[tsvantsɪç]
ç > č /	- ɪ - ç #	>	- i - č -	[le:dɪç]
h				
h > h /	# Ø - au - f -	>	# h - a - f -	[aufhɛɲɔ]
h > h /	# h - a - b -	>	# h - a - p -	[hapt axt]
h > h /	# h - a - h -	>	# h - a - h -	hahaere
h > h /	# h - ai -	>	# h - aj -	[haidŋ]
h > h /	# h - ai - ts -	>	# h - aj - ts -	[haitɫ-]
h > h /	# h - a -	>	# h - a -	[ha:kɪ]
h > h /	# h - a -	>	# h - a -	[halbə]
h > h /	# h - a -	>	# h - a -	[halptsi'liɲɔ]
h > h /	# h - a -	>	# h - a -	[halt-]
h > h /	# h - a -	>	# h - a -	[hambɔrgɔ]
h > h /	# - h - au -	>	# h - au -	[haubə]
h > h /	# h - au -	>	# h - o -	[hau 'rɔk]
h > h /	# h - au -	>	# h - i -	[haus]
h > h /	# h - ɛ -	>	# h - e -	[heft-]
h > h /	# h - ɛ -	>	# h - e -	[hɛ:k]na:dɪ]
h > h /	# h - o : -	>	# h - o -	[ho:bɪ]
h > h /	# h - o : -	>	# h - o -	[ho:bɪ]bɔŋk]
h > h /	# h - o : -	>	# h - o -	[ho:bɪ-]
h > h /	# h - o : -	>	# h - o -	[ho:zŋtɛ:grɔ]
h > h /	# h - ɔ -	>	# h - a -	[hɔtɔ]
h > h /	# h - ɔ -	>	# h - u -	[hontsfɔt]
h > h /	# h - u : -	>	# h - u -	[hu:tvaidə]
h > h /	- ŋ - h - au -	>	- Ø - h - au -	[maʃi:nŋhaus]
h > h /	- l - h - o : -	>	- l - h - o -	[ʃpi:lho:zə]
h > h /	- r - h - ɛ -	>	- r - h - ɛ -	[ʃparhɛrt]

h > j /	# h - a - h -	>	# j - a - h -	hahaere
h > j /	# h - a -	>	# j - a -	[ha:k!]
h > j /	# h - ε -	>	# j - e -	[hε:k!-]
h > j /	# h - ε -	>	# j - e -	[hε:k!-]
h > j /	# h - ε -	>	# j - e -	[hε:k!ηa:d!]
h > j /	- r - h - ε -	>	- r - j - ε -	[ʃparhert]
h > v /	- r - h - a #	>	- r - v - a #	mar(i)ha

X

x > h /	- u - x #	>	- u - h #	[brux]
x > h /	- u - x - i -	>	- u - h - i -	chuhhina
x > h /	- a - x #	>	- a - h #	[fax]
x > h /	- a - x - l -	>	- a - h - l -	[kax!]
x > h /	- au - x #	>	- au - h #	[ʃlaux]
x > h /	- a - x - t -	>	- a - h - t -	[ʃpaxt!]
x > h /	- a - x - v #	>	- a - h - ɛr #	[u:rmaxv]
x > k /	- a - x - ə #	>	- u - k #	[baivaxə]
x > k /	- a - x - m -	>	- a - k - m -	[faxman]
x > k /	- a - x - t #	>	- a - k - Ø #	[hapt axt]
x > k /	- a - x - t -	>	- o - k - Ø -	[naxtgə'ʃir]
x > k /	- a - x - t -	>	- a - k - t #	[ʃpaxt!]
x > k /	- a - x - t -	>	- a - k - t -	[traxtv]
x > f /	- u - x #	>	- u - f #	[brux]
x > f /	- u - x - t -	>	- u - f - t -	[buxt!]
x > f /	- au - x #	>	- au - f #	[ʃlaux]
x > j /	- u - x - i -	>	- u - j - i -	chuhhina
x > j /	- a - x - v #	>	- a - j - ɛr #	[u:rmaxv]
x > g /	- a - x - t #	>	- a - g - V #	[hapt axt]
x > n /	- u - x #	>	- u - n #	[fo:ntux]
x > r /	- a - x - t -	>	- a - r - t -	[ʃpaxt!]
x > š /	# t - u - x -	>	# t - u - š -	[tux!]

ŋ

ŋ > ng /	- u - ŋ #	>	- u - ng #	[anmældŋ]
ŋ > ng /	- u - ŋ #	>	- u - ng #	[anvaizŋ]
ŋ > ng /	- ε - ŋ - v #	>	- ɛ - ng - ɛr #	[aufhεŋv]
ŋ > ng /	- u - ŋ #	>	- u - ng #	[dεkŋ]
ŋ > ng /	- u - ŋ #	>	- u - ng #	[fεstŋ]
ŋ > ng /	- a - ŋ - Ø #	>	- i - ng - a #	[fo:ðŋ]
ŋ > ng /	- a - ŋ #	>	- a - nk #	[gaŋ]
ŋ > ng /	- u - ŋ #	>	- u - ng #	[gʊmilø:zŋ]
ŋ > ng /	- i - ŋ - ə #	>	- i - ng - a #	[klɪŋə]

ŋ > ng /	- ʊ - ŋ #	>	- u - ng #	[koploŋ]
ŋ > ng /	- ʊ - ŋ #	>	- u - ng #	[mɪʃʊŋ]
ŋ > ng /	- a - ŋ - k -	>	- a - ng - Ø -	[rauxfan'ke:rə]
ŋ > ng /	- i - ŋ #	>	- i - ng #	[riŋ]
ŋ > ng /	- i - ŋ - ɫ #	>	- i - ng - el #	[riŋɫ]
ŋ > ng /	- i - ŋ - ɫ -	>	- i - ng - e -	[riŋɫraiaə]
ŋ > ng /	- i - ŋ - ɫ -	>	- i - ng - e -	[riŋɫʃpi:l]
ŋ > ng /	- i - ŋ #	>	- i - ng #	[ri:slŋ]
ŋ > ng /	- ʊ - ŋ #	>	- u - ng #	[ʃa:lŋ]
ŋ > ng /	- i - ŋ -	>	- i - ng -	[ʃlŋ-]
ŋ > ng /	- ŋ - ə #	>	- ng - a #	[ʃpaŋə]
ŋ > ng /	- a - ŋ - ə #	>	- a - ng - e #	[ʃpɪtsaŋə]
ŋ > ng /	- a - ŋ - ə #	>	- a - ng - a #	[ʃtaŋə]
ŋ > ng /	- ʊ - ŋ #	>	- u - ng #	[ʃtɪmoŋ]
ŋ > ng /	- a - ŋ - Ø #	>	- a - ng - a #	[ʃtraŋ]
ŋ > ng /	- ʊ - ŋ #	>	- u - ng #	[ʃvŋ]
ŋ > ng /	- ʊ - ŋ #	>	- u - ng #	[ʃsaitŋ]
ŋ > ng /	- a - ŋ - ə #	>	- a - ng - e #	[ʃtaŋə]
ŋ > ng /	- i - ŋ - ɒ #	>	- i - ng - ɛr -	[ziŋɒ]
ŋ > nk /	- i - ŋ #	>	- e - nk #	[faʃŋ]
ŋ > nk /	- i - ŋ -	>	- i - nk #	[riŋɫ]
ŋ > n /	- i - ŋ - k -	>	- i - n - k -	[ausŋviŋkɫ]
ŋ > n /	- a - ŋ - k -	>	- a - n - k -	[baŋkɫ]
ŋ > n /	- a - ŋ - k -	>	- a - n - k -	[baŋkɒt]
ŋ > n /	- a - ŋ - k #	>	- a - n - k #	[dre:baŋk]
ŋ > n /	- a - ŋ - k #	>	- a - n - k #	[ho:b]baŋk]
ŋ > n /	- i - ŋ - Ø #	>	- i - n - č -	[riŋ]
ŋ > n /	- a - ŋ - k #	>	- a - n - k #	[ʃaŋk]
ŋ > n /	- e - ŋ - k -	>	- e - n - k -	[ʃeŋk-]
ŋ > n /	- a - ŋ - k #	>	- a - n - k #	[ʃlaŋk]
ŋ > n /	- i - ŋ - k -	>	- i - n - k -	[ʃmiŋkə]
ŋ > n /	- ʊ - ŋ - k -	>	- u - n - k -	[ʃŋkŋ]
ŋ > n /	- i - ŋ - k - g -	>	- i - n - Ø - g	[triŋkɛlt]
ŋ > n /	- a - ŋ - k -	>	- e - n - k -	[ʃaŋk-]
ŋ > n /	- i - ŋ - k -	>	- i - n - k -	[ʃmiŋkvais]
ŋ > n /	- i - ŋ #	>	- i - n #	[vaitliŋ]
ŋ > nj /	- ŋ - Ø - k #	>	- nj - e - k #	[baŋk]
ŋ > nj /	- a - ŋ - k #	>	- a - nj - e - k #	[ho:b]baŋk]
ŋ > nj /	- i - ŋ - Ø #	>	- i - nj - d -	[riŋ]
ŋ > njek /	- a - ŋ #	>	- a - njek #	[gaŋ]
ŋ > njek /	- i - ŋ #	>	- i - njek #	[riŋ]

pf

pf > f /	# pf - ʊ -	>	# f - u -	[foʃ]
pf > f /	- m - pf -	>	- n - f -	[dɛmpf-]
pf > f /	- ɔ - pf #	>	- e - f #	[drukknɔpf]

pf > f /	# pf - u -	>	# f - u -	[fu]-
pf > f /	- u - pf #	>	- u - f #	[gu:g _l hupf]
pf > f /	- i - pf - l #	>	- i - f - l -	[kɪpf _l]
pf > f /	- o - pf -	>	- o - f -	[klɔpf-]
pf > f /	- o - pf - v #	>	- o - f - ɛr #	[klɔpfv]
pf > f /	- a - pf - ŋ #	>	- a - f - lin #	[krapfŋ]
pf > f /	# o - pf - v -	>	# o - f - ɛ -	[ɔpfv-]
pf > f /	# pf - ai -	>	# f - aj -	[pfai f-]
pf > f /	# pf - ai -	>	# f - aj -	[pfai fə]
pf > f /	# pf - a -	>	# f - a -	[pfan-]
pf > f /	# pf - a -	>	# f - a -	[pfarə]
pf > f /	# pf - a -	>	# f - a -	[pfarhə:f]
pf > f /	# pf - l -	>	# f - l -	[pflantsə]
pf > f /	# pf - u -	>	# f - u -	[pfunt]
pf > f /	- m - pf -	>	- m - f -	[ʃɪmpf-]
pf > f /	- œ - pf - l -	>	- e - f - l -	[ʃœpfœf _l]
pf > f /	- m - pf - v #	>	- n - f - ɛr #	[ʃto:sdempfv]
pf > f /	- m - pf #	>	- m - f - a #	[ʃtɒmpf]

pf > p /	- o - pf -	>	- o - p -	[klɔpf-]
pf > p /	- o - pf - v #	>	- o - p - ɛr #	[klɔpfv]
pf > p /	# o - pf - v -	>	# o - p - ɛ -	[ɔpfv-]
pf > p /	- o - pf -	>	- o - p -	[ʃtɔpf-]
pf > p /	- o - pf -	>	- o - p -	[-ʃtɔpf-]

pf > v /	- l - h - u - pf #	>	- l - Ø - o - v #	[gu:g _l hupf]
----------	--------------------	---	-------------------	--------------------------

ã

ã > an /	- v - ã - z -	>	# v - an - z -	[avã'zi:r-]
----------	---------------	---	----------------	-------------

ou

ou > o /	- c - ou - b #	>	- k - o - f #	scoub
----------	----------------	---	---------------	-------

2. Neprototipni analitički dijafonski parovi

I

i > e /	# f - i - r -	>	# f - e - r -	[firm-]
i > e /	# m - i - s -	>	# m - e - š	[mistʃauf̩]
i > e /	# m - i - ʃ -	>	# m - e - š -	[miʃoŋ]
i > e /	- ʃ - i - r #	>	- š - e - r #	[naxtəʔʃir]
i > e /	# p - i - n -	>	# p - e - n -	[pinz̩]
i > e /	- i - ɟ #	>	- e - k #	[riɟtiɟ]
i > e /	- n - i - ts -	>	- n - e - c -	[ʃkarnits̩]
i > e /	- l - i - ŋ -	>	- lj - e - ng -	[ʃliŋ-]
i > e /	# v - i -	>	# b - e -	[virt]
i > e /	# v - i -	>	# b - e -	[virtshaus]
i > ɛ /	- i - ŋ #	>	- ɛ - nk #	[faʃiŋ]
i > ɛ /	# p - i - n -	>	# p - ɛ - n -	[pinz̩]
i > ɛ /	- n - i - s #	>	- n - ɛ - s #	[tsəygnis]
i > u /	# ts - i - ɟ -	>	# c - u - k -	[tsiɟo:riə]
i > aj /	- n - i - s #	>	- n - aj - z #	[firmis]

i

i: > e /	- z - i: - r -	>	- z - e - r -	[avā'zi:r-]
i: > e /	- ts - i: - r -	>	- c - e - r -	[ekser'tsi:r-]
i: > e /	- ʃ - i: - r -	>	- š - e - r -	[faʃi:r-]
i: > e /	- ts - i: - r -	>	- c - e - r -	[fətsi:r-]
i: > e /	- l - i: - r -	>	- r - e - r -	[gratoli:r-]
i: > e /	- d - i: - ɒ #	>	- t - e - r #	[grena'di:ɒ]
i: > e /	- r - i: - s #	>	- r - e - s #	[gri:s]
i: > e /	- v - i: - ɒ #	>	- v - e - r #	[kla'vi:ɒ]
i: > e /	- t - i: - ɒ #	>	- t - e - r #	[kɫis'ti:ɒ]
i: > e /	- p - i: - r -	>	- p - e - r -	[krompi:rə]
i: > e /	- t - i: - r #	>	- t - e - r #	[kvar'ti:r]
i: > e /	- k - i: - r -	>	- k - e - r -	[laki:r-]
i: > e /	# n - i: - t #	>	# n - e - t #	[ni:t]
i: > e /	# n - i: - t #	>	# n - e - t #	[ni:t-]
i: > e /	- d - i: - r -	>	- d - e - r -	[para'di:r-]
i: > e /	- s - i: - r -	>	- s - e - r -	[plɪ'si:r-]
i: > e /	- v - i: - ɒ #	>	- v - e - r #	[re'vi:ɒ]
i: > e /	- b - i: - z -	>	- b - e - z -	[ri:bi:zəɪ]
i: > e /	# r - i: -	>	# r - e -	[ri:bi:zəɪ]
i: > e /	- t - i: - r -	>	- t - e - r -	[ʃati:r-]
i: > e /	- l - i: - ɒ #	>	- l - e: - r #	[ʃpa'li:ɒ]
i: > e /	- ts - i: - r -	>	- c - e - r -	[ʃpa:tsi:r-]
i: > e /	- ts - i: - r -	>	- c - e - r #	[ʃpa:tsi:r-]
i: > e /	- t - i: - Ø - g -	>	- t - e - n - g -	[ʃti:gə]
i: > e /	- ts - i: - r -	>	- c - e - r -	[ʃtra'pa:tsə]
i: > e /	- d - i: - r -	>	- d - e - r -	[ʃtu:di:r-]

i: > e /	-z-i-r-	>	-z-e-r-	[vi:'zi:r-]
i: > e /	-z-i-t-	>	-z-e-t-	[vi'zi:tə]
i > a /	-n-i #	>	-nj-a #	scrini
i > je /	-r-i #	>	-r-je #	scari
i > u /	-d-i-ts-	>	-d-u-c-	[medi'tsi:n]

ĭ

i: > j /	-f-∅-i-o-	>	-f-i-j-o-	[kar'fi:ol]
i > j /	-r-∅-i-	>	-r-i-j-	[tsiço:riə]

ε

ε > e /	-r-ε-ʃ-	>	-r-e-š-	[dreʃ-]
ε > e /	#h-ε-f-	>	#h-e-f-	[hæft-]
ε: > e /	#h-ε-k-	>	#j-e-k-	[hε:k _-]
ε: > e /	#h-ε-k-	>	#j-e-k-	[hε:k na:d]
ε: > e /	-r-ε-g-	>	-r-e-g-	[ho:zŋtre:gp]
ε > e /	-r-ε-s-	>	-r-e-š-	[prəs-]
ε > e /	-r-ε-s-	>	-r-e-š-	[prəsə]
ε > e /	#ʃ-ε-ŋ-	>	#š-e-n-	[ʃɛŋk-]
ε > e /	-m-ε-k-	>	-m-e-k-	[ʃmek-]
ε > e /	-p-ε-k #	>	-p-e-k #	[ʃpek]
ε: > e /	-r-ε:-k #	>	-r-e-k #	[ʃrε:k]
ε > e /	-t-ε-k-	>	-t-e-k-	[ʃtek-]
ε > e /	-t-ε-k-	>	-t-e-k-	[ʃtekp]
ε > e /	-t-ε-f #	>	-t-e-f #	[ʃtef-]
ε > e /	-t-ε-p-	>	-t-e-p-	[ʃtep-]
ε > e /	-t-ε-p-	>	-t-e-p-	[ʃtepzaidə]
ε > e /	-t-ε-m-	>	-t-e-m-	[ʃtəm-]
ε > e /	-t-ε-r-	>	-t-e-r-	[ʃterk-]
ε > e /	-t-ε-r-	>	-t-e-r-	[ʃterkə]
ε > e /	-r-ε-k-	>	-r-e-k-	[ʃtrekə]
ε: > e /	-r-ε:-g-	>	-r-e-g-	[tre:gp]
ε > e /	#ts-ε-ç-	>	#c-e-j #	[tseçə]
ε > e /	#v-ε-ʃ-	>	#v-e-š-	[vεʃə]
ε > e /	#v-ε-ʃ-	>	#v-e-š-	[vεʃə'rai]
ε > e /	#z-ε-k-	>	#s-e-k-	[zε'ki:r-]
ε > e /	#z-ε-ts	>	#s-e-c-	[zεts-]
ε > a /	-r-ε-k-	>	-r-a-k-	[dreks-]
ε > a /	-r-ε-k-	>	-r-a-k-	[drekslɔ]
ε > a /	#ε-n-d-	>	#a-n-d-	[en'di:viə]
ε > a /	#f-ε-r-	>	#f-a-r-	[ferb-]
ε > a /	#f-ε-r-	>	#f-a-r-	[ferbɔ]
ε > a /	#f-ε-p-b-	>	#f-a-r-b-	[fεɔbant]
ε: > a /	#j-ε:-g-	>	#j-a-g-	[jε:gp]
ε > a /	#l-ε-r-	>	#l-a-r-	[lɛrm-]
ε > a /	#l-ε-r-	>	#l-a-r-	[lɛrm]

ε > a /	# ʃ - ε - ts -	>	# š - a - c -	[ʃɛts-]
ε > a /	# t - ε - n -	>	# t - a - n -	[tɛntsɔ]
ε > a /	# v - ε - k -	>	# v - a - k -	[vɛçtɔ]
ε > i /	# ε - k - s -	>	# i - Ø - z -	[ɛksɛr'tsi:r-]
ε > i /	# ε - n - d -	>	# i - n - d -	[ɛn'di:viə]
ε > i /	# g - ε - l -	>	# g - i - l -	[gɛlt-]
ε > i /	- p - ε -	>	- p - i -	[ʃpɛ-]
ε > i /	- t - ε - ç -	>	- t - i - j -	[ʃtɛç-]
ε: > o /	- r - ε: - g -	>	- r - o - g -	[ho:zntre:gɔ]
ε: > o /	- r - ε: - g -	>	- r - o - g -	[tre:gɔ]

e:

e: > ɛ /	- f - e: - l #	>	- f - ɛ - l #	[bə'fe:l]
e: > ɛ /	# f - e: - d -	>	# f - ɛ - d -	[fe:dɔ]
e: > ɛ /	# f - e: - g -	>	# f - ɛ - g -	[fe:g-]
e: > ɛ /	# f - e: - l	>	# f - ɛ - l -	[fe:lɔ]
e: > ɛ /	- l - e: - z -	>	- l - ɛ - z -	[fɛɔle:z-]
e: > ɛ /	# l - e: - d -	>	# l - ɛ - d -	[le:dɪç]
e: > ɛ /	# l - e: - r -	>	# l - ɛ - r -	[le:rbɔb]
e: > ɛ /	- b - e: - r #	>	- b - ɛ - r #	[lɔrbe:r]
e: > ɛ /	- n - e: - n -	>	- n - ɛ - n -	[ʃne:nɔkɔ]
e: > ɛ /	- p - e: - ts -	>	- p - ɛ - c -	[ʃpe:tsə'rai]
e: > ɛ /	- v - e: - f -	>	- v - ɛ - p -	[ʃve:f]
e: > ɛ /	- v - e: - g -	>	- v - ɛ - g -	[ʃve:g]
e: > a /	# f - e: - l -	>	# f - a - l -	[fe:l]
e: > a /	- v - e: - b -	>	- b - a - b -	[fɛltve:b]
e: > a /	- r - e - n -	>	- r - a - n -	[grena'di:n]
e: > i /	# f - e: - d -	>	# f - i - d -	[fe:dɔmɛsɔ]
e: > u /	# ʃ - v - e: - f -	>	# ž - Ø - u - p -	[ʃve:f]

a

a > o /	# a - n - m -	>	# o - Ø - m	[anmeldɔŋ]
a > o /	# a - p -	>	# o - b -	[apfal]
a > o /	# a - p -	>	# o - b -	[ap'riçt-]
a > o /	# a - b -	>	# o - b -	[aptsy:gə]
a > o /	# b - a - k -	>	# p - o - k -	[bakŋba:t]
a > o /	# h - a - l -	>	# h - o - l -	[halbə]
a > o /	# k - a - m -	>	# k - o - m -	[kamɔ]
a > o /	# n - a - r #	>	# n - o - r -	[nar]
a > o /	# n - a - x -	>	# l - o - k -	[naxtgə'ʃir]
a > o /	# ʃ - a - ts #	>	# š - o - c #	[ʃats]
a > o /	- k - a - m -	>	- k - o - m -	[to:tŋkamɔ]
a > o /	- r - a - b #	>	- r - o - p #	[trab]
a > o /	# v - a - k -	>	# b - o - k -	[vaks]
a > o /	# z - a - ts #	>	# s - o - c #	[zats]

a > e /	# v - a - ʃ -	>	# v - e - š -	[vaʃ-]
a > e /	# v - a - ʃ -	>	# v - e - š -	[vaʃmaʹʃi:nə]
a > u /	- v - a - x -	>	- b - u - k #	[baivaxə]
a > u /	- a - b -	>	- u - Ø -	[faivabent]
a > ɛ /	# ts - a - ŋ -	>	# c - ɛ - n -	[tsaŋk-]
a > i /	- h - a - ŋ #	>	- r - i - ng -	[fo:ɔhaŋ]

a:

a: > o /	- l - a - g -	>	- l - o - g -	[aufla:gə]
a: > o /	- l - a - g -	>	- l - o - g -	[ausla:gə]
a: > o /	- b - a - ɒ -	>	- p - o - r -	[bakɒba:ɒt]
a: > o /	- r - a - t #	>	- r - o - t #	[dra:t]
a: > o /	# f - a - r -	>	# f - o - r -	[fa:r-]
a: > o /	- r - a - l -	>	- r - o - l -	[fɒtə'ra:l]
a: > o /	# h - a - r -	>	# Ø - o - r	[ha:rna:d]
a: > o /	- n - a - d -	>	- Ø - o - d -	[ha:rna:d]
a: > o /	- l - a - g -	>	- l - o - g -	[ʃla:g-]
a: > o /	- t - a - f -	>	- t - o - f -	[ʃraibta:f]
a: > o /	- r - a - f -	>	- r - o - f -	[ʃtra:f-]
a: > o /	- r - a - f -	>	- r - o - f #	[ʃtra:fə]
a: > o /	# ts - a - l -	>	# c - o - l -	[tsa:l-]
a > e /	- n - a - g -	>	- n - e - g -	[raisna:g]

ɔ

ɔ > u /	# d - ɔ - p -	>	# t - u - m - p -	[dɔp]t]
ɔ > u /	- f - ɔ - t #	>	- Ø - u - t #	[hɔntsɔt]
ɔ > u /	# k - ɔ - f -	>	# k - u - f -	[kɔfɔ]
ɔ > u /	# m - ɔ - n -	>	# m - u - n -	[mɔn'tu:ɔ]
ɔ > u /	- t - ɔ - k -	>	- t - u - k -	[ʃtɔkhaus]
ɔ > u /	# t - ɔ - t -	>	# t - u - t -	[tɔt]
ɔ > u /	- r - ɔ - m -	>	- r - u - n -	[trɔm'pe:t-]
ɔ > u /	- r - ɔ - m -	>	- r - u - n -	[trɔm'pe:tə]
ɔ > u /	- r - ɔ - ts #	>	- r - u - c #	[trɔts]
ɔ > u /	- r - ɔ - ts #	>	- r - u - c #	[trɔts-]
ɔ > u /	- t - ɔ - k #	>	- t - u - k #	[tsɔ]ʃtɔk]
ɔ > a /	# b - ɔ - r -	>	# p - a - r -	[bɔrtə]
ɔ > ɛ /	- n - ɔ - pf #	>	- n - ɛ - f #	[drɔkknopf]

O:

o: > ɛ /	# f - o: - ɒ -	>	# f - ɛ - r -	[fo:ɒhaŋ]
o: > ɛ /	# k - o: - l #	>	# k - ɛ - lj #	[ko:l]
o: > u /	- m - o: - t -	>	- m - u - č -	[kɔ'mo:tʃu:]
o: > u /	- i - o: - n #	>	- Ø - u - n #	[ʃta'tsio:n]
o: > e /	# f - o: - ɒ -	>	# f - e - r -	[fo:ɒhaŋ]
o: > e /	# k - o: - l #	>	# k - e - lj #	[ko:l]
o: > a /	- i - o: - n #	>	- j - a - Ø #	[ʃta'tsio:n]
o: > on /	- f - o: #	>	- f - on #	[pla'fo:]
o: > i /	# f - o: - ɒ -	>	# f - i - r -	[fo:ɒhaŋ]

U

u > o /	- ɫ - h - u - pf #	>	- l - Ø - o - v #	[gu:g]hopf]
u > o /	- r - u - m -	>	- r - o - m -	[krumpi:rə]
u > o /	# k - u - s -	>	# k - o - š -	[kɔs-]
u > o /	# ʃ - u - s -	>	# š - o - s -	[ʃɔstɔ]
u > o /	- t - u - m -	>	- t - o - m -	[ʃtɔmpf]
u > i /	- r - u - m - pf - b -	>	- r - i - Ø - Ø - p -	[ʃtrɔmpfband]

u:

u: > o /	# g - u: - Ø - g -	>	# k - o - n - g -	[gu:g]hopf]
u: > o /	- n - u: - ɒ #	>	- n - o - ra #	[ʃnu:ɒ]

S

s > š /	- s - t #	>	- e - š - t #	[a'rest]
s > š /	- ɛ - s - t -	>	- e - š - t -	[a'restant]
s > š /	- k - s - b -	>	- Ø - š - p -	[bɔksbaum]
s > š /	- i - s - t -	>	- i - š - t -	[kɪstə]
s > š /	- ɔ - s - t -	>	- o - š - t -	[klɔstɔ]
s > š /	- ɔ - s - t #	>	- o - š - t -	[kɔst]
s > š /	- ɔ - s - t -	>	- o - š - t -	[kɔst-]
s > š /	- ɔ - s - t #	>	- o - š - t -	[kɔst-]
s > š /	- u - s -	>	- u - š -	[kɔs-]
s > š /	- u - s #	>	- u - š -	[kɔs]
s > š /	- ʏ - s -	>	- u - š -	[kʏs-]
s > š /	- ai - s - t -	>	- ɛ - š - t -	[maɪstɔ]
s > š /	- ɔ - s - t #	>	- o - š - t #	[mɔst]
s > š /	# m - u - s -	>	# m - u - š -	[mʊstɔ-]
s > š /	- ɛ - s - ə - #	>	- e - š - a #	[prɛs-]
s > š /	- ɛ - s - ə #	>	- e - š - a #	[prɛsə]
s > š /	- u - r - s - t #	>	- u - š - t #	[prɛsvɔrst]
s > š /	- a - s - p -	>	- a - š - p -	[raspɫ-]

s > š /	- a - s - p -	>	- a - š - p -	[rasp!]
s > š /	- e - s - p -	>	- e - š - p -	[re'spekt]
s > š /	- y - s - t #	>	- u - š - t #	[-'rvst]
s > š /	# s - c -	>	# š - k -	[scari]
s > š /	# s - c -	>	# š - k -	[scaph]
s > š /	# s - c -	>	# š - k -	[scoub]
s > š /	# s - c -	>	# š - k -	[scrini]
s > š /	- a - s - c -	>	- a - š - k -	[tasca]
s > š /	- r - s - t -	>	- r - š - Ø -	[vrvst!]
s > z /	# au - s -	>	# a - z -	[ausgøbild-]
s > z /	# au - s -	>	# au - z -	[ausla:gø]
s > z /	# au - s - ŋ - v -	>	# au - z - Ø - v -	[ausŋvɪŋk!]
s > z /	- a - s #	>	- a - j - z #	[bas]
s > z /	- u - s #	>	- u - z #	[draifu:s]
s > z /	- k - s - ε -	>	- g - z - e -	[ekser'tsi:r-]
s > z /	- i - s #	>	- aj - z #	[firmis]
s > z /	- ai - s #	>	- aj - z -	[glais]
s > z /	- au - s #	>	- au - z #	[maj'i:ŋhaus]
s > z /	- u - s #	>	- u - z #	[platfu:s]
s > z /	- ε - s - v -	>	- e - z - v -	[presvørst]
s > z /	- i - s - l -	>	- i - z - l -	[ri:slŋ]
s > z /	- a - Ø - s #	>	- a - j - z #	[ʃpa:s]
s > z /	- h - au - s #	>	- Ø - au - z #	[ʃtøkhaus]
s > z /	- v - ai - s #	>	- v - aj - z #	[tsɪŋkvais]
s > z /	- i - s #	>	- i - z #	[tsøynis]
s > z /	- au - s #	>	- au - z #	[virtshaus]
s > z /	# z - i - ŋ -	>	# s - i - ŋ -	[ziŋp]
s > c /	- p - s - l #	>	- p - s - lin #	[kaps!]
s > c /	- n - s #	>	- n - c #	[ains]
s > c /	- n - s #	>	- n - c #	[ains 'a:]
s > ž /	- au - s #	>	- i - ž - a #	[haus]

Š

š > ž /	- i - š #	>	- i - ž -	[friʃ]
š > ž /	# š - l -	>	# ž - l -	[ʃliçt-]
š > ž /	# š - l -	>	# ž - l -	[ʃliçtø]
š > ž /	# š - v - ε -	>	- ž - v - e -	[ʃvertšø]
š > ž /	# š - v -	>	# ž - v -	[ʃve:fl!]
š > ž /	# š - v - e -	>	# ž - v - e -	[ʃve:g!]

Z

z > s /	- p - z - ε -	>	- p - s - e -	[ap'zent]
z > s /	- øy - z -	>	- aj - s -	[ʃløyz-]
z > s /	- z - ø - z - e -	>	- z - Ø - s - e -	[ʃpaizø,zər'vi:s]
z > s /	- p - s - ai -	>	- p - s - aj -	[ʃtepzaidø]
z > s /	# z - a -	>	# s - a -	[zafɪ]

z > s /	# z - ai -	>	# s - aj -	[zail]
z > s /	# z - ai -	>	# s - aj -	[zaid _l]
z > s /	# z - a -	>	# s - a -	[zak]
z > s /	# z - a: -	>	# s - a -	[za:l]
z > s /	# z - a -	>	# s - o -	[zats]
z > s /	# z - ε -	>	# s - e -	[ze'ki:r-]
z > s /	# z - ε -	>	# s - ɛ -	[zeksɔ]
z > s /	# z - ε -	>	# s - ɛ -	[zɛnf]
z > s /	# z - ε -	>	# s - e -	[zets-]
z > s /	# z - i -	>	# s - i -	[zits]
z > s /	# z - ɔ -	>	# s - o -	[zɔl'da:t]

z > ž /	- ɔ - z - i -	>	- ro - ž - i -	[petv'zi:l]
z > ž /	# z - ε -	>	# ž - e -	[zɛm _l]

z > c /	# z - ɔ -	>	# c - o -	[zɔkl]
---------	-----------	---	-----------	--------

m

m > n /	- ε - m - z -	>	- e - n - z -	[brɛmz-]
m > n /	- ε - m - z -	>	- e - n - z -	[brɛmzə]
m > n /	- au - m #	>	- a - n #	[bɔksbaum]
m > n /	- ε - m - pf -	>	- e - n - f -	[dɛmpf-]
m > n /	- ε - m - t #	>	- ɛ - n - t #	[frɛmd]
m > n /	- ε - m - d -	>	- ɛ - n - d -	[frɛmdɔ]
m > n /	- r - ε - m -	>	- r - ɛ - n -	[lʊftbrɛmsə]
m > n /	- ε - m - pf -	>	- ɛ - n - f -	[ʃto:sdɛmpfɔ]
m > n /	- ɔ - m - p -	>	- u - n - b -	[trɔm'pɛ:t-]
m > n /	- ɔ - m - p -	>	- u - n - b -	[trɔm'pɛ:tə]
m > n /	# ʊ - m - ʃ -	>	# u - n - š -	[ʊmʃla:g]

m > r /	# ʊ - m - ʃ -	>	# u - r - š -	[ʊmʃla:g]
m > en /	- r - m #	>	- r - en #	[tɔrm]
m > enj /	- r - m #	>	- r - enj #	[tɔrm]

n

n > nj /	# a - n -	>	# a - nj -	[antsu:k]
n > nj /	- i - n - a #	>	- i - nj - a #	chuhhina
n > nj /	- a - n -	>	- a - nj -	[pfan-]
n > nj /	- ai - n #	>	- a - nj -	[rain]
n > nj /	- i - n - i #	>	- i - nj - a #	scrini
n > nj /	- n - ə #	>	- nj - a #	[ʃɪnə]
n > nj /	# ʃ - n - ai -	>	# š - nj - aj -	[ʃnaidɔ]
n > nj /	# ʃ - n - ai -	>	# š - nj - aj -	[ʃnaidə'rai]
n > nj /	# ʃ - n - i -	>	# š - nj - i -	[ʃnitə]
n > nj /	# ʃ - n - o: -	>	# š - nj - o -	[ʃno:f-]
n > nj /	- ai - n #	>	- a - nj #	[ʃtain]
n > nj /	- i - n - ∅ #	>	- i - nj - a #	[tsɪn]

n > jn /	- i - n - i #	>	- i - jn - a #	scrini
n > jn /	- n - ə #	>	- jn - a #	[ʃinə]
n > l /	# n - a - x -	>	# l - o - k -	[naxtəʃir]
n > l /	# n - u - m -	>	# l - u - m -	[numb]
n > m /	# ai - n - b -	>	# a - m - p -	[ainbrən]
n > m /	- ε - n - ai -	>	- ɛ - m - aj -	[brənaizŋ]
n > m /	- r - n - t - b -	>	- i - m - Ø - p -	[kɪntbet]
n > m /	- u - n - s -	>	- u - m - s -	[kʊnst]
n > m /	# n - u : -	>	# m - u -	[nu:d]
n > m /	- ε - n - f #	>	- ɛ - m - f #	[zɛnf]
n > ma /	- r - n #	>	- r - ma #	[barn]

l

l > lj /	- ʃ - l - u -	>	- š - lj - u -	[fɛpʃlʊs]
l > lj /	# f - ɣ - l -	>	# f - i - lj -	[fɣl-]
l > lj /	- o : - l #	>	- e - lj #	[ko:l]
l > lj /	- ʃ - l - u -	>	- š - lj - u -	[kɔrtsʃlʊs]
l > lj /	- a - l -	>	- a - lj -	[ma:l-]
l > lj /	- a - l -	>	- a - lj -	[ma:lɔ]
l > lj /	- e : - l - Ø #	>	- e - lj - a #	[me:l]
l > lj /	- i : - l #	>	- i - lj #	[petvʹzi:l]
l > lj /	- i : - l #	>	- i - lj #	[rɪŋʃpi:l]
l > lj /	# ʃ - l - a -	>	# š - lj - a -	[ʃla:frɔk]
l > lj /	# ʃ - l - ai -	>	# š - lj - a -	[ʃlaif-]
l > lj /	# ʃ - l - a -	>	# š - lj - a -	[ʃlak]
l > lj /	# ʃ - l - ε -	>	# š - lj - ɛ -	[ʃlep-]
l > lj /	# ʃ - l - a -	>	# š - lj - o -	[ʃla:g-]
l > lj /	# ʃ - l - ai -	>	# š - lj - ɛ -	[ʃlaɪɔ]
l > lj /	# ʃ - l - a -	>	# š - lj - a -	[ʃlamp-]
l > lj /	# ʃ - l - a -	>	# š - lj - a -	[ʃlapŋ]
l > lj /	# ʃ - l - ε -	>	# š - lj - ɛ -	[ʃlepɔ]
l > lj /	# ʃ - l - r -	>	# š - lj - e -	[ʃlɪçt-]
l > lj /	# ʃ - l - r -	>	# š - lj - i -	[ʃlɪçt-]
l > lj /	# ʃ - l - r -	>	# š - lj - i -	[ʃlɪtʃu:]
l > lj /	# ʃ - l - ɔ -	>	# š - lj - o -	[ʃlɔsɔ]
l > lj /	# ʃ - l - ɔy -	>	# š - lj - a -	[ʃlɔyz-]
l > lj /	# ʃ - l - u -	>	# š - lj - u -	[ʃlʊs]
l > lj /	- i : - l -	>	- i - lj -	[ʃpi:l-]
l > lj /	- a : - l #	>	- a - lj #	[ʃpɪ'ta:l]
l > lj /	- u : - l - ə #	>	- u - lj - a #	[ʃpu:lə]
l > lj /	- ʃ - l - ɔ #	>	- š - lj - ar #	[tʃlɔ]
l > lj /	- i : - l #	>	- i - lj #	[tʃi:l]
l > lj /	- ʃ - l - u -	>	- š - lj - u -	[tʃɪpʃɛpʃlʊs]
l > lj /	- ʃ - l - a : -	>	- š - lj - a -	[ɔmʃla:g]
l > lj /	- ai - l #	>	- a - lj -	[zail]
l > jl /	- o : - l #	>	- e - jl #	[ko:l]

l > jl /	- a - l -	>	- a - jl -	[ma:l-]
l > jl /	- a - l -	>	- a - jl -	[ma:lɔ]
l > jl /	- e: - l - Ø #	>	- e - jl - a #	[me:l]
l > jl /	- i: - l #	>	- i - jl #	[tsi:l]
l > j /	- i: - l #	>	- i - j #	[petɔ'zi:l]
l > j /	- l - ə #	>	- j - Ø #	[ʃpi:lʃu:lə]
l > r /	- ε - l - t #	>	- e - r - t #	[triŋkɛlt]
l > r /	- l - i: - r -	>	- r - e - r -	[gratoli:r-]
l > h /	- l - ə #	>	- h - Ø #	[ʃpi:lʃu:lə]
l > lin /	- k - ɒ - l #	>	- k - Ø - lin #	[pakɔl]

r

r > l /	# f - r - ε -	>	# f - l - e -	[frɛmɔ]
r > l /	# k - r - ε -	>	# k - l - e -	[krɛnts]-]
r > l /	- ε - r - v -	>	- e - l - v -	[mɛrvɛrtʃɔɔɔ]
r > l /	- v - ε - r -	>	- v - e - l -	[mɛrvɛrtʃɔɔɔ]
r > l /	- o: - r #	>	- o - l #	[ro:r]
r > l /	- ɔ - r - ts #	>	- u - l - e - c #	[ʃɔrts]
r > lj /	- o: - r #	>	- o - lj #	[ro:r]

t

t > d /	- ɔ - t - v -	>	- u - d - v -	[bɔtvaizɔ]
t > d /	- l - t -	>	- l - d -	[falt-]
t > d /	- l - t - ə #	>	- l - d - a #	[faltə]
t > d /	- l - t - v -	>	- l - d - b -	[fɛltve:b]
t > d /	- n - t - u: -	>	- n - d - u -	[mɔn'tu:ɔ]
t > d /	- ɔ - t - ɒ #	>	- o - d - er #	[ʃɔɔ]
t > d /	- n - t - j -	>	- n - d - j -	[vintjakə]
t > č /	- a: - t #	>	- a - č -	[zɔl'da:t]
t > g /	- ai - t - l -	>	- aj - g - l -	[vaitlŋ]
t > k /	- a: - ɒ - t #	>	- o - r - k #	[bakŋba:ɔt]
t > n /	- a - t - f -	>	- a - n - f -	[platfu:s]

d

d > t /	- ɔy - d - ə #	>	- aj - t - a #	[-bɔydə]
d > t /	# d - ε - m -	>	# t - e - n -	[dɛmpf-]
d > t /	# d - ɔ -	>	# t - u -	[dɔpɔt]
d > t /	# d - o: -	>	# t - o -	[do:zə]
d > t /	# d - r -	>	# t - r -	[draifu:s]
d > t /	- m - d - ə #	>	- n - t - Ø #	[frɛmɔ]
d > t /	- a - d - i: -	>	- a - t - e -	[grɛna'di:ɔ]

d > t /	- n - d - ɒ #	>	- n - t - ar #	[ʃɪndɒ]
d > t /	- n - d - l̥ #	>	- n - t - lin #	[ʃtrɒmpfbandl̥]
d > t /	- ai - d - l̥ #	>	- aj - t - l -	[zaidl̥]
d > g /	- n - ø - d -	>	n - e - g -	[knø:d̥]
d > g /	- a: - d - l̥ #	>	- e - g - lin #	[raisna:g̥]
d > g /	- a: - d - l̥ -	>	- a - g - el #	[ʃta:d̥]
d > k /	- n - d - l̥ #	>	- n - k - lin #	[bandl̥]
d > k /	- u: - d - l̥ #	>	- u - k - el #	[ʃtru:d̥]
d > k /	- n - d - l̥ #	>	- n - k - lin #	[ʃtrɒmpfbandl̥]
d > z /	- a: - d - l̥ #	>	- a - z - lin #	[hæ:k̥l̥na:d̥]

k

k > g /	# ε - k - s -	>	# ɛ - g - z -	[ɛksɛr'tsi:r-]
k > g /	- ɔy - k #	>	- aj - g #	[fɔyɔtsɔyk]
k > g /	- u: - k #	>	- u - g #	[flaŋtsu:k]
k > g /	- ɔy - k #	>	- aj - g #	[grɪntsɔyk]
k > g /	# k - l -	>	# g - l -	[kla'vi:ɒ]
k > g /	# k - l -	>	# g - l -	[klɪs'ti:ɒ]
k > g /	- a - k #	>	- a - g #	[ʃlak]
k > g /	- ε: - k #	>	- ɛ - g #	[ʃrɛ:k]
k > g /	- ɔy - k #	>	- aj - g #	[tsɔyk]
k > g /	- ʊ - k #	>	- u - g #	[tsɔk]
k > g /	- ε - k #	>	- e - g #	[vɛk]
k > g /	- r - k - l̥ #	>	- r - g - l -	[vɛrk̥]
k > p /	- ʊ - k - s -	>	- u - p - s -	[ruksak]
k > t /	- ε - k - l̥	>	- e - t - lin #	[fu:s'zɛkl̥]

g

g > k /	# g - a -	>	# k - a -	[ga'maʃə]
g > k /	# g - u: -	>	# k - o -	[gu:g̥hɔpf]
g > k /	- g - l̥ -	>	- k - l -	[ʃmug̥l̥-]
g > d /	- l - g - ŋ #	>	- l - d - ɛ #	[galŋ]

p

p > b /	# a - p - f -	>	# o - b - f -	[apfal]
p > b /	# b - l -	>	# p - l -	[platfu:s]
p > b /	- au - p #	>	- au - b #	[raup]
p > b /	- au - p #	>	- au - b #	[ʃtaup]
p > b /	- p - l̥ #	>	- b - i - l #	[ʃtemp̥l̥]
p > b /	- p - l̥ -	>	- b - i - l -	[ʃtemp̥l̥-]
p > b /	- u: - p #	>	- u - b #	[ʃu:p]

p > b /	- au - p #	>	- au - b #	[urlaup]
p > f /	- u - p - ə #	>	- u - f - a #	[zupə]
b				
b > p /	- n - b - r	>	- n - p - r -	[ainbrən]
b > p /	# b - ai -	>	# p - a -	[baitsə]
b > p /	# b - ai -	>	# p - a -	[baits-]
b > p /	# b - a -	>	# p - o -	[bakŋba:ət]
b > p /	- ŋ - b - a: -	>	- ɛŋ - p - o -	[bakŋba:ət]
b > p /	# b - a -	>	# p - a -	[baŋk]
b > p /	# b - a -	>	# p - a -	[band]
b > p /	# b - a -	>	# p - a -	[bant]
b > p /	# b - a -	>	# p - a -	[baŋkət]
b > p /	# b - a -	>	# p - a -	[barn]
b > p /	# b - a -	>	# p - a -	[bartvɪʃ]
b > p /	# b - au -	>	# p - a -	[baum]
b > p /	# b - e: -	>	# p - e: -	[be:gl]
b > p /	# b - e: -	>	# p - e: -	[be:gl-]
b > p /	# b - ɔ -	>	# p - a -	[börtə]
b > p /	# b - l -	>	- p - l -	[blaiç]
b > p /	# b - l -	>	# p - l -	[blɛç]
b > p /	# b - ɔy -	>	# p - aj -	[bɔytəl]
b > p /	# b - ɔy -	>	# p - aj -	[bɔytəl-]
b > p /	# b - ø: - m -	>	# p - e - m -	[bø:mə]
b > p /	# b - Ø - r -	>	# p - ɛ - r -	[bre:ts]
b > p /	# b - r	>	# p - r -	[brø:z]
b > p /	# b - u -	>	# p - u -	[bøk]
b > p /	- s - b - au -	>	- š - p - a -	[bøksbaum]
b > p /	# b - u -	>	# p - u -	[bunt]
b > p /	# b - u -	>	# p - u -	[buʃ]
b > p /	# b - u -	>	# p - u -	[bütə]
b > p /	# b - u -	>	# p - u -	[bütə]
b > p /	# b - ʏ -	>	# p - i -	[bʏksə]
b > p /	# b - ʏ -	>	# p - i -	[bʏnd]
b > p /	- n - t - b - ɛ -	>	- m - Ø - p - ɛ -	[kɪntbet]
b > p /	- au - b - ə #	>	- o - p - a #	[laubə]
b > p /	- ts - b - l -	>	- c - p - l -	[ʃpɪtsblɛç]
b > p /	- pf - b - a -	>	- Ø - p - a -	[ʃtrumpfband]
b > p /	- r - a - b #	>	- r - o - p #	[trab]
b > p /	- au - b - ɐ -	>	- o - p - r -	[tsaubə-]
b > f /	# b - l -	>	# f - l -	[blaivais]
b > f /	- ou - b #	>	- o - f #	scoub
b > j /	- u - b #	>	- u - j #	[le:rbub]
b > h /	- u - b #	>	- u - h #	[le:rbub]

f

f > v /	- au - f - g -	>	- au - v - g -	[laufgra:bŋ]
f > v /	- s - f - y: -	>	- s - v - i -	[tsoksfy:rø]
f > j /	- u - f #	>	- u - h #	[auspuf]
f > k /	- a - f - t #	>	- a - k - Ø #	[bø'rait{aft}]
f > p /	- e: - f - #	>	- e: - p - el #	[{ve:f}]

V

v > b /	# v - a -	>	- b - u -	[baivaxə]
v > b /	- ai - v - ai -	>	- aj - b - a -	[blaivais]
v > b /	- d - v - e: -	>	- d - b - a -	[fəltve:b!]
v > b /	# v - ai -	>	# b - aj -	[vainə]
v > b /	# v - a -	>	# b - o -	[vaks]
v > b /	# v - i -	>	# b - i -	[viks-]
v > f /	# v - i: -	>	# f - i -	[vi:'zi:r-]
v > l /	# v - a -	>	# l - a -	[vandə-]
v > m /	- s - v - u -	>	- z - m - u -	[prəsvørst]

ts

ts > č /	- ts - ə #	>	- r - č - V -	[{vɛrtʂə]
ts > č /	# ts - u: -	>	# c - u -	[tsu:ʃpaizə]

Metateze

ks > zək /	# ε - ks - ε -	>	# i - zək - Ø -	[eksɛr'tsi:r-]
ks > zik /	# ε - ks - ε -	>	# i - zik - Ø -	[eksɛr'tsi:r-]
nl > ln /	# a - n - l -	>	# a - l - n -	[anlasp]

3. Elizijski dijafonski parovi

D

v > Ø /	# f-ε-v-r-	>	# f-Ø-Ø-r-	[fəvraib-]
v > Ø /	-o:-v-d-	>	-o-Ø-d-	[fo:vdrøk-]
v > Ø /	-n-v #	>	-n-Ø #	[lʊtə'ra:nɔ]
v > Ø /	-k-v-l #	>	-k-Ø-lin #	[pakɔl]
v > Ø /	-z-v #	>	-z-Ø #	[para'daizv]
v > Ø /	-r-v #	>	-r-Ø #	[rauxfaŋ'ke:rɔ]
v > Ø /	-f-v #	>	-f-Ø #	[trɛfv]

Ə

ə > Ø /	-g-ə #	>	-g-Ø #	[ausla:gə]
ə > Ø /	-g-ə #	>	-g-Ø #	[aufla:gə]
ə > Ø /	-d-ə-v-	>	-d-Ø-v-	[ba:dəvanə]
ə > Ø /	-n-ə #	>	-n-Ø #	[ba:dəvanə]
ə > Ø /	-ts-ə #	>	-c-Ø #	[baitə]
ə > Ø /	-x-ə #	>	-k-Ø #	[baivaxə]
ə > Ø /	-m-ə #	>	-m-Ø-	[bø:mə]
ə > Ø /	-t-ə #	>	-t-Ø #	[-fraitə]
ə > Ø /	-t-ə-r-	>	-t-Ø-r-	[fʊtə'ra:l]
ə > Ø /	-d-ə #	>	-t-Ø #	[frɛmɔ]
ə > Ø /	-ʃ-ə #	>	-š-Ø #	[geltaʃə]
ə > Ø /	#g-ə-m-	>	#g-Ø-m-	[gəmaində-]
ə > Ø /	#g-ə-v-	>	#g-Ø-v-	[gə'vində]
ə > Ø /	-d-ə-#-	>	-d-Ø #	[gə'vində]
ə > Ø /	#g-ə-v-	>	#g-Ø-r-	[gəvʏrts-]
ə > Ø /	-n-ə #	>	-n-Ø #	[ka:nɔ:nə]
ə > Ø /	-t-ə #	>	-t-Ø #	[kantə]
ə > Ø /	-r-ə #	>	-r-Ø #	[krɔmpi:rə]
ə > Ø /	-p-ə-l-	>	-p-Ø-l-	[kɔpə'lai]
ə > Ø /	-t-g-ə-ʃ-	>	-t-Ø-Ø-	[naxtgə'ʃɪr]
ə > Ø /	-ts-ə #	>	-c-Ø #	[ʃantsə]
ə > Ø /	-z-ə-z-	>	-z-Ø-s-	[ʃpaizə,zɛr'vi:s]
ə > Ø /	-l-ə #	>	-h-Ø #	[ʃpi:lʃu:lə]
ə > Ø /	-ts-ə #	>	-c-Ø #	[ʃpɪtsə]
ə > Ø /	-ts-ə #	>	-c-Ø #	[ʃpraitsə]
ə > Ø /	-f-ə #	>	-f-Ø #	[ʃtra:fə]
ə > Ø /	-ts-ə #	>	-ts-Ø #	[ʃtra'pa:tsə]
ə > Ø /	-s-ə #	>	-s-Ø #	[ʃtra:sə]
ə > Ø /	-ç-ə #	>	-j-Ø #	[tsɛçə]
ə > Ø /	-k-ə #	>	-k-Ø #	[tsvekə]
ə > Ø /	-z-ə #	>	-z-Ø #	[tsu:ʃpaizə]
ə > Ø /	-ʃ-ə #	>	-š-Ø #	[vɛʃə]

ɛ

ɛ > Ø /	- ks - ɛ - r -	>	- zik - Ø - Ø -	[ɛksɛr'tsi:r-]
ɛ > Ø /	# f - ɛ - ɒ - b -	>	# f - Ø - r - b -	[fɛɒbant]
ɛ > Ø /	# f - ɛ - ɒ - g -	>	# f - Ø - r - g -	[fɛɒga:zɒ]
ɛ > Ø /	# f - ɛ - ɒ - l -	>	# f - Ø - r - l -	[fɛɒle:z-]
ɛ > Ø /	# f - ɛ - ɒ - r -	>	# f - Ø - Ø - r -	[fɛɒraib-]
ɛ > Ø /	# f - ɛ - ɒ - ʃ -	>	# f - Ø - r - ʃ -	[fɛɒʃlus]
ɛ > Ø /	- b - ɛ - n -	>	- Ø - Ø - n -	[faɪɒabent]
ɛ > Ø /	# v - ɛ - r -	>	# v - Ø - r -	[verb-]

a

a > Ø /	# a - r - ɛ -	>	# Ø - r -	[a'rɛst]
a > Ø /	# a - r -	>	# Ø - r -	[a'rɛstant]
a > Ø /	# a - v - ā -	>	# Ø - v - a -	[avā'zi:r-]
a > Ø /	- k - a - r -	>	- k - Ø - r -	[ʃkarnɪts]

a:

a: > Ø /	# h - a: - r -	>	# Ø - Ø - r	[ha:rna:d]
----------	----------------	---	-------------	------------

i:

i > Ø /	- n - i - ɒ #	>	- n - Ø - ɛr #	[ka:no:niɒ]
---------	---------------	---	----------------	-------------

I

I > Ø /	# d - I - r -	>	# d - Ø - r -	[dɪrɪnd]
I > Ø /	# f - I - r -	>	# f - Ø - r -	[fɪrt]
I > Ø /	# I - n - d -	>	# Ø - Ø - d -	[ɪn'diɑnɒ]

ɪ

ɪ > Ø /	- hh - i - n -	>	- j - Ø - i -	chuhhina
ɪ > Ø /	- ts - i - ɔ: -	>	- c - Ø - u -	[ʃta'tsio:n]

o:

o: > Ø /	# f - ɔ: - ɒ - t -	>	# f - Ø - r - t -	[fo:ɒtɔx]
----------	--------------------	---	-------------------	-----------

Y

y > Ø /	- r - y - k -	>	- r - Ø - k -	[tsuryk]
---------	---------------	---	---------------	----------

œ

œ > Ø / -pf-l-œ-f-l# > -f-Ø-Ø-Ø-l-a# [ʃœpflœf]

l̥

l̥ > Ø / -e:-ts-l̥# > -e-c-Ø# [bre:tsl̥]
 l̥ > Ø / -k-l̥-n- > -k-Ø-n- [hɛ:k̥lna:d̥l̥]
 l̥ > Ø / -t-l̥# > -t-Ø-V- [kant̥l̥]
 l̥ > Ø / -t-l̥- > -t-Ø- [mœrt̥l̥-]
 l̥ > Ø / -t-l̥# > -t-Ø# [mœrt̥l̥]
 l̥ > Ø / -p-l̥- > -p-Ø- [raspl̥-]
 l̥ > Ø / -ŋ-l̥-# > -nk-Ø- [rɪŋl̥]
 l̥ > Ø / -f-l̥- > -f-Ø-V [ʃno:f̥l̥-]

ŋ̥

ŋ̥ > Ø / -s-ŋ̥-v- > -s-Ø-v- [ausŋ̥vɪŋk̥l̥]
 ŋ̥ > Ø / -ʃ-ŋ̥# > -š-Ø# [grɔʃŋ̥]
 ŋ̥ > Ø / -p-ŋ̥# > -p-Ø# [krampŋ̥]
 ŋ̥ > Ø / -n-ŋ̥-h- > -n-Ø-h- [maʃi:nŋ̥haus]
 ŋ̥ > Ø / -f-ŋ̥# > -f-Ø# [ʃraufŋ̥]
 ŋ̥ > Ø / -f-ŋ̥-ts- > -f-Ø-c- [ʃraufŋ̥tsi:ɔ]

h

h > Ø / -f-h-ε- > -f-Ø-e- [aufhɛŋɔ]
 h > Ø / -n-h-o- > -n-Ø-o- [ba:nho:f]
 h > Ø / -p-h-a- > -r-Ø-i- [fo:pħaŋ]
 h > Ø / -l-h-ɔ- > -l-Ø-u- [gu:g̥l̥ħopf]
 h > Ø / #h-a-h- > #Ø-a-h- hahaere
 h > Ø / #h-a- > #Ø-a- [ħalptsi'lindɔ]
 h > Ø / #h-a-b- > #Ø-a-p- [ħapt axt]
 h > Ø / #h-a:-r- > #Ø-o-r [ħa:rna:d̥l̥]
 h > Ø / #h-au- > #Ø-o- [ħau'ruk]
 h > Ø / #h-au- > #Ø-i- [ħaus]
 h > Ø / #h-ε- > #Ø-e- [hɛ:k̥l̥-]
 h > Ø / #h-ε- > #Ø-e- [hɛ:k̥lna:d̥l̥]
 h > Ø / #h-o- > #Ø-o- [ħo:b̥l̥]
 h > Ø / #h-ɔ- > #Ø-o- [ħo:b̥l̥-]
 h > Ø / #h-ɔ- > #Ø-o- [ħo:b̥l̥b̥aŋk̥]
 h > Ø / #-h-o- > #Ø-o- [ħo'fi:r-]
 h > Ø / #h-o- > #Ø-a- [ħotɔ]
 h > Ø / #h-u:- > #Ø-u- [ħu:tvaidə]
 h > Ø / #h-ɣ-l- > #Ø-i-l- [ħɣlzə]
 h > Ø / -r-h-o:- > -r-Ø-o- [pħarho:f]
 h > Ø / -p-h-o:- > -p-Ø-o:- [pɔmpħo:zə]
 h > Ø / -t-h-o:- > -t-Ø-o- [raitho:zə]
 h > Ø / -ts-h-o:- > -c-Ø-o- [ʃpɪtsho:zə]

h > Ø /	- k - h - au -	>	- k - Ø - au -	[ʃtəkhaus]
h > Ø /	- ts - h - au -	>	- c - Ø - au -	[ʃvɪrtshaus]

X

x > Ø /	- u - x - i -	>	- u - Ø - nj -	chuhhina
x > Ø /	- a - x - t -	>	- a - Ø - t -	[naxt'kast]
x > Ø /	- au - x - f -	>	- a - Ø - f -	[rauxfaŋ]
x > Ø /	- au - x - f -	>	- a - Ø - f -	[rauxfaŋ'ke:rə]
x > Ø /	- a - x - t -	>	- a - Ø - t -	[ʃpaxt]
x > Ø /	- a - x - t -	>	- a - Ø - t -	[traxtɔ]

ç

ç > Ø /	- ai - ç #	>	- aj - Ø -	[blaiç]
ç > Ø /	- r - ç - m -	>	- r - Ø - m -	[dørçmarʃ]
ç > Ø /	- ɔy - ç - t -	>	- aj - Ø - t -	[fɔyçt-]
ç > Ø /	- ai - ç - l̥ -	>	- aj - Ø - l -	[ʃmaiçl̥-]

pf

pf > Ø /	- u - m - pf - b -	>	- i - Ø - Ø - p -	[ʃtrumpfband]
pf > Ø /	- u - m - pf - b -	>	- i - m - Ø - p -	[ʃtrumpfband]

l

l > Ø /	# a - l - z -	>	# a - Ø - z -	[alzo]
l > Ø /	# a - n - l -	>	# a - Ø - n -	[anlasɔ]
l > Ø /	- s - l - ɒ #	>	- s - Ø - ar #	[dɹeksɫɔ]
l > Ø /	- a - l - p -	>	- a - Ø - p -	[halptsɪ'lɪndɔ]
l > Ø /	- pf - l - œ - f - l̥ #	>	- f - Ø - Ø - Ø - l - a #	[ʃœpfœf]
l > Ø /	- ŋ - l - ɒ #	>	- ŋ - Ø - ɛr #	[ʃpɛŋɫɔ]

r

r > Ø /	- r - r - n -	>	- i - Ø - n -	[dɪrɪnd]
r > Ø /	- ks - ɛ - r -	>	- zik - Ø - Ø -	[ɛksɛr'tsi:r-]
r > Ø /	- ɛ - r - v -	>	- ɛ - Ø - v -	[mɛrvɛrtʃɔyɔ]
r > Ø /	- u - r - s -	>	- u - Ø - š -	[pɹɛsvɔrst]
r > Ø /	# Ø - r - au -	>	# v - Ø - a -	[raupʃvtsə]
r > Ø /	- ɛ - r - d #	>	- e - Ø - t #	[ʃparhɛrt]
r > Ø /	# ʃ - r - ai - b - t -	>	# š - Ø - ɛ - Ø - t -	[ʃraibta:f]

m

m > Ø /	- u - m - pf - b -	>	- i - Ø - Ø - p -	[ʃtrumpfband]
m > Ø /	# u - m - ʃ - l -	>	# u - Ø - š - l -	[ʊmʃla:g]

n

n > Ø /	-l-n-a-	>	-l-Ø-a-	[anlasɔ]
n > Ø /	#a-n-m-	>	#o-Ø-m	[anmelduŋ]
n > Ø /	#a-n-v	>	#a-Ø-v-	[anvaizʊŋ]
n > Ø /	-ai-n#	>	-a-Ø#	[frøylain]
n > Ø /	-ai-n-d-	>	-aj-Ø-d-	[gəmaindø]
n > Ø /	-r-n-a:-	>	-r-Ø-o-	[ha:rnɑ:d]
n > Ø /	-l̥-n-a:-	>	-l-Ø-a-	[hɛ:k nɑ:d]
n > Ø /	#i-n-f-	>	#Ø-Ø-f-	[ɪnfantə'rist]
n > Ø /	#k-n-ø:-	>	#k-Ø-e-	[knø:d]
n > Ø /	-u-n-t-ʃ-t-	>	-u-Ø-š-t-	[muntʃtyk]
n > Ø /	-a-n-t#	>	-a-Ø-t#	[ʃi:sʃtant]
n > Ø /	-i-o:-n#	>	-j-a-Ø#	[ʃta'tsio:n]

p

p > Ø /	#a-p-b-	>	#a-Ø-b-	[apblend-]
p > Ø /	-i-p-f-	>	-i-Ø-f-	[ʃɪpfɛɔʃlʊs]

b

b > Ø /	-a-b-ε-	>	-u-Ø-Ø-	[faɪbɒbent]
b > Ø /	-r-ai-b-	>	-r-aj-Ø-	[fɛɔraib-]
b > Ø /	#ʃ-r-ai-b-t-	>	#š-Ø-ɛ-Ø-t-	[ʃraibta:f]

t

t > Ø /	-n-t#	>	-n-Ø#	[a'restant]
t > Ø /	-ai-t-ʃ-	>	-aj-Ø-š-	[bø'raitʃaft]
t > Ø /	-a-f-t#	>	-a-k-Ø#	[bø'raitʃaft]
t > Ø /	-p-l̥-t#	>	-p-la-Ø#	[dɔp t]
t > Ø /	-l-t-v-	>	-l-Ø-b-	[fɛltve:b]
t > Ø /	-a-x-t#	>	-a-k-Ø#	[haptaxt]
t > Ø /	-s-t-l̥#	>	-s-Ø-lin#	[kast]
t > Ø /	-n-t-b-	>	-m-Ø-p-	[kintbet]
t > Ø /	-o:-t-ʃ-	>	-u-Ø-č-	[kɔ'mo:tʃu:]
t > Ø /	-r-t-ʃ-	>	-r-Ø-š-	[mɛrvɛrtʃɔyb]
t > Ø /	#m-i-s-t-ʃ-	>	#m-e-Ø-Ø-š	[mɪstʃauf]
t > Ø /	-x-t-gø-	>	-o-k-Ø-	[naxtgø'ʃɪr]
t > Ø /	-s-t-l̥#	>	-s-Ø-lin#	[naxt'kast]
t > Ø /	-s-t#	>	-s-Ø-li#	[rest]
t > Ø /	-u-n-t-ʃ-t-	>	-u-Ø-Ø-š-t-	[muntʃtyk]
t > Ø /	-a:-t#	>	-a-Ø#	[ʃpa'ga:t]
t > Ø /	-f-t#	>	-f-Ø#	[tuntʃtɪft]
t > Ø /	-ʃ-t-l̥#	>	-š-Ø-lin#	[vʏr t]

d

d > Ø /	- n - d - ə #	>	- n - Ø - a #	[gəmaində]
d > Ø /	- a: - d - l̥ #	>	- a - Ø - lin #	[hɛ:k̥l̥na:d̥]

k

k > Ø /	- u - k - s -	>	- u - Ø - š -	[boksbaum]
k > Ø /	- a - ŋ - k #	>	- a - ŋ - Ø #	[rauxfaŋ]
k > Ø /	- ŋ - k - e: -	>	- ŋ - Ø - e -	[rauxfaŋ'ke:rə]
k > Ø /	- i - ŋ - k - g -	>	- i - n - Ø - g -	[triŋkgeɫt]
k > Ø /	- r - k - ʃ -	>	- r - Ø - š -	[vɛrkʃtat]

g

g > Ø /	- t - g - ə - ʃ -	>	- k - Ø - Ø -	[naxtgə'ʃɪr]
---------	-------------------	---	---------------	--------------

f

f > Ø /	- ts - f - ɔ -	>	- c - Ø - u -	[huntsfɔt]
f > Ø /	- pf - l - œ - f - l̥ #	>	- f - Ø - Ø - Ø - l - a #	[ʃœpfœf̥l̥]

v

v > Ø /	- t - v - i -	>	- t - Ø - i -	[bartvɪʃ]
v > Ø /	# ʃ - v - e: -	>	# ž - Ø - e -	[ʃve:f̥]

s

s > Ø /	# m - i - s - t - ʃ -	>	# m - e - Ø - Ø - š -	[mɪstʃauf̥]
s > Ø /	- i: - s - ʃ -	>	- i - Ø - š -	[ʃi:sʃtant̥]

z

z > Ø /	- s - z - ε -	>	- s - Ø - e -	[fu:s'zɛk̥]
---------	---------------	---	---------------	-------------

ts

ts > Ø /	- r - ts - ʃ -	>	- r - Ø - š -	[kurtsʃlus]
----------	----------------	---	---------------	-------------

4. Adicijski dijafonski parovi

i

∅ > i /	- r - ∅ - n #	>	- r - i - n -	[dɪrn]
∅ > i /	- l̥ - ∅ - b -	>	- l - i - b -	[ho:b]baŋk]
∅ > i /	- d - ∅ - i -	>	- d - i - j -	[m'diannɔ]
∅ > i /	- f - ∅ - i -	>	- f - i - j -	[kar'fi:ol]
∅ > i /	- ts - ∅ - i -	>	- c - i - j -	[ʃta'tsio:n]
∅ > i /	- p - ∅ - l̥ -	>	- b - i - l -	[ʃtɛmp̥-]
∅ > i /	- p - ∅ - l̥ #	>	- b - i - l #	[ʃtɛmp̥]
∅ > i /	- t - ∅ - ŋ -	>	- t - i - n -	[to:ŋkamb]
∅ > i /	- r - ∅ - i -	>	- r - i - j -	[ʃtɪʒo:riə]
∅ > i /	- n - t - ∅ - j -	>	- n - d - i - j -	[vɪntjakə]

ɛ

∅ > ɛ /	# b - ∅ - r -	>	# p - ɛ - r -	[bre:ts̩]
∅ > ɛ /	- m - ə - t #	>	- m - ɛ - t #	[tsɪmt]
∅ > ɛ /	# ʃ - ∅ - r -	>	# š - ɛ - r -	[ʃraibta:f]
∅ > ɛ /	# ʃ - ∅ - r -	>	- š - ɛ - r -	[ʃrɛ:k]

e

∅ > e /	- ŋ - ∅ - k #	>	- ŋj - e - k #	[baŋk]
∅ > e /	- ŋ - ∅ - k #	>	- ŋj - e - k #	[ho:b]baŋk]
∅ > e /	- n - ∅ - ts #	>	- n - e - c #	[kre'dents]
∅ > e /	- n - ∅ - ts -	>	- n - e - c #	[ʃantsə]
∅ > e /	- r - ∅ - ts #	>	- l - e - c #	[ʃorts]
∅ > e /	- n - ∅ - ts #	>	- n - e - c #	[tants]

a

∅ > a /	- m - ∅ -	>	- m - a #	[baum]
∅ > a /	- ŋ - k - ∅ #	>	- n - k - a #	[dre:baŋk]
∅ > a /	- r - m - ∅ #	>	- r - m - a #	[firm-]
∅ > a /	- ŋ - ∅ #	>	- ŋg - a #	[fo:ðhaŋ]
∅ > a /	- l - ∅ #	>	- l - a #	[fotə'ra:l]
∅ > a /	- m - ∅ #	>	- m - a #	[germ]
∅ > a /	- d - ŋ #	>	- d - in - a #	[haidŋ]
∅ > a /	- au - s - ∅ #	>	- i - ž - a #	[haus]
∅ > a /	- ŋ - k - ∅ #	>	- n - k - a #	[ho:b]baŋk]
∅ > a /	- l - ∅ #	>	- l - a #	[kail]
∅ > a /	- m - v - ∅ #	>	- m - or - a #	[kamb]
∅ > a /	- d - ∅ #	>	- d - a #	[klaid]
∅ > a /	- p - ∅ #	>	- p - a #	[kɔrp]
∅ > a /	- m - ∅ #	>	- m - a #	[kra:m]

Ø > a /	- t - Ø #	>	- t - a #	[kɔst]
Ø > a /	- m - Ø #	>	- m - a #	[lɛrm]
Ø > a /	- e - l - Ø #	>	- ɛ - l j - a #	[me:l]
Ø > a /	- m - v - Ø #	>	- m - er - a #	[numb]
Ø > a /	# ʃ - Ø - r -	>	# š - a - r -	[ʃrauf-]
Ø > a /	# ʃ - Ø - r -	>	# š - a - r -	[ʃraufŋ]
Ø > a /	# ʃ - Ø - r -	>	# š - a - r -	[ʃraufŋtsi:v]
Ø > a /	- l - Ø #	>	- l - a #	[ʃtal]
Ø > a /	- a - ŋ - Ø #	>	- a - ng - a #	[ʃtraŋ]
Ø > a /	- n - Ø #	>	- n - a #	[ʃtern]
Ø > a /	- m - pf - Ø #	>	- m - f - a #	[ʃtompf]
Ø > a /	- m - v - Ø #	>	- m - or - a #	[to:tŋkamɔ]
Ø > a /	- i - n - Ø #	>	- i - nj - a #	[tsin]
Ø > a /	- v - Ø #	>	- r - a #	[u:v]
Ø > a /	- l - Ø #	>	- l - a #	[zail]
Ø > a /	- a - l - Ø	>	- a - l - a #	[za:l]

O

Ø > o /	- s - t - Ø #	>	- š - t - o #	[presvorst]
---------	---------------	---	---------------	-------------

j

Ø > j /	# a - Ø - n	>	# a - j - n -	[antsu:k]
Ø > j /	# Ø - a - p -	>	# j - a - p -	[apo'te:kə]
Ø > j /	# Ø - a - p -	>	# j - a - p -	[apo'te:kb]
Ø > j /	- a - Ø - s #	>	- a - j - s #	[bas]
Ø > j /	- r - e - : - Ø -	>	- r - e - j -	[dre:-]
Ø > j /	- r - Ø - b -	>	- e - j - b -	[dre:banjk]
Ø > j /	- i - Ø - ə #	>	- i - j - a #	[en'di:viə]
Ø > j /	- a - Ø - ʃ -	>	- a - j - š -	[flaʃə]
Ø > j /	- ø - : - Ø - s -	>	- o - j - s -	[flø:sp]
Ø > j /	- a - : - Ø - d -	>	- a - j - d -	[hɛ:k na:d]
Ø > j /	- u - : - Ø #	>	- u - j #	[ko'mo:t fu:]
Ø > j /	- a - : - Ø - g -	>	- a - j - g -	[kra:gn]
Ø > j /	- u - : - Ø #	>	- u - j - a #	[ʃlit fu:]
Ø > j /	- ɔ - Ø - s -	>	- o - j - s -	[ʃlɔsp]
Ø > j /	- a - r - Ø -	>	- a - r - j -	[ʃpa:r-]
Ø > j /	- a - : - Ø - s #	>	- a - j - s #	[ʃpa:s]
Ø > j /	- a - : - Ø - d -	>	- a - j - d - #	[ʃpena:d]
Ø > j /	- r - y - : - Ø	>	- r - i - j -	[ʃpry:-]
Ø > j /	- a - : - Ø - s -	>	- a - j - s -	[ʃtra:sə]

r

Ø > r /	# b - Ø - u	>	# b - r - u -	[buksbau]
Ø > r /	- d - Ø - l #	>	- d - r - l -	[dirnd]

∅ > r /	# g - ∅ - u: -	>	# k - r - o -	[gu:g]hopf]
∅ > r /	- t - ∅ - i: -	>	- t - r - e -	[kɫis'ti:ɐ]
∅ > r /	- t - ∅ - a: - f -	>	- t - r - o - f -	[ʃraibta:f]

m

∅ > m /	- z - o - ∅ #	>	- z - o - m - d -	[alzo]
∅ > m /	- ɔ - ∅ - p -	>	- u - m - p -	[dɔpɫ]

n

∅ > n /	- ø: - ∅ - z -	>	- e - n - z -	[brø:z]
∅ > n /	- ai - ∅ - f -	>	- a - n - f -	[draifu:s]
∅ > n /	- e: - ∅ - d -	>	- i - n - d -	[fe:ðmɛsɔ]
∅ > n /	- u: - ∅ - g -	>	- o - n - g -	[gu:g]hopf]
∅ > n /	- i: - ∅ - g -	>	- i - n - g -	[-ri:g]
∅ > n /	- a - ∅ - ts -	>	- a - n - c -	[ʃpa:tsi:r-]
∅ > n /	- a - ∅ - ts -	>	- a - n - c -	[ʃpa:tsi:r-]
∅ > n /	- i: - ∅ - g -	>	- e - n - g -	[ʃti:gə]

l

∅ > l /	- k - l #	>	- k - ∅ #	[montʃtyk]
∅ > l /	- ε - ∅ -	>	- i - l -	[ʃpɛ-]
∅ > l /	- p - ∅ - ε -	>	- p - l - ɛ -	[ʃpɛɫɔ]
∅ > l /	- m - p - ∅ #	>	- m - p - l -	[tump]
∅ > l /	- ŋ - ∅ - ə #	>	- ŋ - l - ɛ #	[tsaŋə]

lj

∅ > lj /	- ε - ∅ -	>	- i - lj -	[ʃpɛ-]
----------	-----------	---	------------	--------

h

∅ > h /	# a - ∅ #	>	# a - h #	[ains 'a:]
∅ > h /	# ∅ - au -	>	# h - au -	[ausla:gə]
∅ > h /	- r - ∅ - e -	>	- r - h - ɛ -	[bre:ts]
∅ > h /	- ai - ∅ - ɔ #	>	- a - h - ɛr #	[ʃlaɪɔ]
∅ > h /	- u: - ∅ #	>	- u - h - a #	[ʃɫɪʃu:]
∅ > h /	- r - y: - ∅	>	- r - i - h -	[ʃpry:-]

k

∅ > k /	- p - ∅ - l -	>	- p - k - l -	[plyndɔ-]
---------	---------------	---	---------------	-----------

g

∅ > g /	- u: - ∅ #	>	- u - g - a #	[ʃɫɪʃu:]
∅ > g /	- i: - ∅ - ɔ #	>	- i - g - ɛr #	[ʃraufɪtsi:ɔ]

t

∅ > t /	- p f - v - ∅ -	>	- p - ɛ r - t -	[ɔpfb-]
∅ > t /	- m - ə - ∅ #	>	- m - ɛ - t #	[ʃpɪtsna:mə]

v

∅ > v /	# ∅ - r - a u -	>	# v - r - a -	[raupʃvɪtsə]
∅ > v /	- u : - ∅ #	>	- u - v - a #	[ʃɪtʃu:]
∅ > v /	# ∅ - u - m -	>	# v - u - n -	[omʃla:g]
∅ > v /	# ∅ - u : -	>	# v - u -	[u:v]
∅ > v /	# u : - r -	>	# v - u - r -	[u:ɾmaxv]

z

∅ > z /	# ∅ - r -	>	# z - r -	[ɾɛst]
---------	-----------	---	-----------	--------

č

∅ > č /	- t - ʃ - ∅ - a -	>	- ∅ - š - č - a -	[bə'raitʃaft]
---------	-------------------	---	-------------------	---------------

đ

∅ > đ /	- i - ŋ - ∅ #	>	- i - ŋ - đ -	[ɾɪŋ]
---------	---------------	---	---------------	-------

ɛr

∅ > ɛr /	- d - ∅ - l̥ #	>	- d - ɛr - l -	[dɪrɪnd]
∅ > ɛr /	- l - ∅ - ai #	>	- l - ɛr - aj #	[kupə'lai]

aj

∅ > aj /	# ʃ - ∅ - ∅ - r -	>	# š - aj - t - r -	[ʃraibta:ʃ]
----------	-------------------	---	--------------------	-------------

li

∅ > li /	- s - t #	>	- s - ∅ - li #	[ɾɛst]
----------	-----------	---	----------------	--------

ne

∅ > ne /	- i - ∅ - ts -	>	- i - ne - c #	[ʃpɪtsə]
----------	----------------	---	----------------	----------

VII.

GERMANIZMI U PISANIM IZVORIMA

Abfall / abfal 📖 (Zub 98: 264) Obična, vulgarna sirovina za otpad ili ABFAL. **obfal** 📖 (Zub 98: 402) Znaš da nemam penez, a to mi zgloda još navek preveč skupo, jel ne bi mogel napraviti nekaj jeftineše od obfala?

abrichten / abriktati 📖 (PNP-72; Šikulec, 114): Dok se vredi i abriktuje, ondar ide hižo zmetat i kojekej drugo po hiži renderit. **obriktati** 📖 (Tom 89: 52) Sprva, sa je rubenina bila z domačega platna, kodelice i konoplice i birkeče vune, doma na rokaj zešita, zeštrikana i obriktana, kagdar, i zetkana.

abschießen / apšisati 📖 (Tom 90: 51) Nikak gruntaši, pogotovo stareši, neso mogli, ili šteli, svatiti da silaža (rana konzerverana) onak apšisana i skisana bode zdrava rana za marvo.

also / alzo 📖 (Tom 98: 90) Alzo, zutra zorčaka peš z nami v gorice / pomoči znesti lozice i povajlati grebenice (...)

Anweisung / avajzung 📖 (Tom 85: 19) Negda so pri nam pojedina gazdinstva, koja so imala stareše kučne broje, imala prav na deputat-avajzung, iliti određeni del drv za kurejne i dok je trebalo za grado.

Anzug / ancug 📖 (Ivan 99: 20) Moško dete nosi suknjico do dve lete, a potli ancuga. **ajncug** 📖 (Đ-Nov: MK 6-18) Jene jeseni sprodali so negov japa puno svinj i Imbrina je dobil ajncuga.

Apotheke / japateka 📖 (Čam 2000: 10) Mati se je poparila, v japateke tri pot bila.

Apotheker / japatekar 📖 (Luk 38: 159) Japatekari strže sega, a najviše vode. 📖 (Luk 38: 185) Sakoje vračtvo koristi; nekoje betežniku, nekoje japatekaru. **japatekarica** 📖 (Đ-Nov: VM 1-10) Držala se je kak japatekarica i fort je bila ekstra. 📖 (Golub 95: 25) Japatekarica Lackovičeva **japatekarka** 📖 (Kov 95: 93) Dobro jutro. Ili dober den, kak vam paše gospa Magistrala! pozdravila je Šnjofa starešu japatekarku. **japatekarski** 📖 (Kov 95: 3) Jeni bi, morti, šteli da je se ovo odmeril na japatekarskoj vagi, kak japatekar po receptu leke, z točno prepisane uputaj za korišćenje.

arbeiten / arbajtati 📖 (Bel 82: 23) (...) japok su jak i dober / čovek moj bili, / pak su i v Argentini arbajtali, / ruže su saki den obrezavali (...)

Arbeiter / arbajter 📖 (Tom 89: 37) Vlasniki zemle grofi, baruni i ostali posedniki i veleposedniki) ostali so brez kmetov, bolše povedano težakov, pak so koristili i najmenšo priliko da si dopelajo na svoja imajna arbajtere kmete obečavajuč jim kaj nigdar neso dobili - samo da se ji domogno.

Arrest / rešt 📖 (Luk 38: 183) Rešt je za kurvo, tata i poštenoga čoveka. 📖 (Luk 38: 183) Rešt je za ljude. 📖 (Luk 38: 190) Što ne bil v reštu, ne ni čovek.

Arrestant / reštan 📖 (Čam 99: 69) A vu Saboličeve velike hiže čeperili so se: milicajci, oznaši, udbaši, supovci, reštani, poglavari.

Aufhänger / aufenger 📖 (Tom 94/95: 76) Sa je oprava na mene zglodala koda je na aufengeru. **hafenger** 📖 (Zub 98: 175) Zato ti savjetujem, iskreno od sveg srca, da nosiš na vreme sva najljepša odelca, a stare pošpricane, zblajhane i razdrte hlače lepo čuvaš na hafengerima i k tome dodaj malo naftalina da ih mljci ne zgrizu.

Auflage / aflog 📖 (Tom 84: 79) Odi z menom doma, vreč je kesna doba, dobičeš ako ne dojdeš od jape z bavrntom afloga! 📖 (Tom 85: 75) Afloga smo dobili bracki podjednako. **aflogov** 📖 (Tom 97: 27) I, joščer imaš obraza pred me stati / i aflogovo mi kaštigo s trucom dati / kak da si mi najbolša mati, (...) 📖 (Tom 98: 102) Nu, i za to smo, fajn pota, aflogovo juvico fasuvali.

Auslage / auzlog 📖 (Bel 80: 22) Se je to i denes / lepo videti: / trlice, / kolovrate, / preslice, / pralke / v auzloge / kak na parade / strženi, / zabljeni, / mučic.

avancieren / vanzerati 📖 (Tom 89: 77) Posluži li te sreča - leko vanzeraš, postaneš nekaj i nešče. 📖 (Tom 89: 77) Noje, nelite, ti so ondar morali i vanzerati.

bachen / povati 📖 (VP 17.9.85.) V nedelo so pri mene bili mama, sestra i mala Jasna Lackovičeva, čerka moje tete mlekarice Marice Šajtekove. Bilo nam je lepo, znajel sem se gorički bresak i

grozdja, povani šniclov i onda so dekle odbežale na vlak već posle pol tri jer je drugi bil tek noćni, a mama je morala na posel i dekle f školo drugi den. **pohanec** (Tom 92: 62) Pohanci so, makar i poklani očišćeni, počeli smrdeti.

Backenbart / pokenporki (Tom 85: 37) Još da nesem krzno zrezal za nesrečne mustače i pokenporke, majkica bi mi bili oprostili.

Badewanne / badvan (Zub 98: 357) Pili su vino iz kristalnog bokala (...) dok se je apotekarica redovito kupala u badvanu, a služavka joj je polijevala leđa.

Bahnhof / banof (Tom 88: 25) Žureč dojdemo na banof na kojem ne bilo ni žive duše, jasno, osim železničarov.

Ballen / bala (Tom 85: 51) Bala je zišla. (Zub 98: 22) Oni sebi, odmah na početku, otkroje čitavu balu, a tebi na kraju, ostave samo restle.

Band / pant (Kov 95: 11) Naš godovnjak počul je škripantanje vratni pantov i s celom svojom spodobom zagradil oljenku, da bi i dalje mogla svetiti.

Bande / banda (Tom 92: 71) Došel je nazaj vu svoj Gjurgjevec gde vreč puni trinajst let vuči i vodi našo vatrogasno bando, i to - jako, jako uspešno. **bandist** (Čam 2000: 91) Pred grackom večnicom bandisti pušo / Radeckovoga marša.

Bandel / panklin (Čam 99: 29) Vu lasi si je zateknola tri male bele tratinčice, a na fute svezala rumene široke pankline. **pantlin** (Ivan 99: 61) Mladoženja je imel ružu na prse z meteka i pantlin zvezen dole i venec od meteka oko škrljaka. **pantljin** (Ivan 99: 126) (...) za škrlilakom, mila moja, plavoga pantljina (...)

Bank / bajnek (Kov 95: 10) Naš pajdaš, Motlješ-Mutlješ, v prvem mraku, naveliko je nažigal repinu ojlnu blejsikaču na zapečkovomu bajnku komorinoga kurnjaka.

Bankert / pajnkrt (Tom 90: 25) Naše majkice, a pogotovo pramajkice, neso imale (rodile)

samo jeno, dvoje ili najviše troje pajnkrtov, kak vezdašne moderne mamice, nego od četvoro i se do - petnajstoro, po koje čak i više! **panjkrt** (Zub 98: 62) Znači do daljnijega žena će sama raditi samo zato da prehrani svoga jorgana i svoje panjkrtce?

Bankl / pankel (Zub 99: 299) Ivina Podravec se je brzo preselio sa svojim panklom i čitavim šušarskim alatom, čisto gore do svetog Petra (...)

Baracke / baraka (Čam 99: 62) Drugo leto nalukava se Šandor z male barake, gde trži još vekše mirakule: motike, rasoje, lopate, kose, tačke, škarje, vure, runjače, sekire.

Barn / parma (Tom 94/95: 11) Tekar potlam, dok so oni prešli s parme na kravsko štalno i spustili se z lojtre na malo guvence - ja, ni ne misleči na nijovo zasedom prepлетeno mrežo, skočim s parme (...) **parmič** (Tom 94/95: 9) To je bilo f parmiču od kravske štale pod poprečnom gredom.

Bartwisch / partviš (Zub 98: 218) Petrina je opet čistil lustere s partvišom, a z leščrbom je farbal zide.

Baß / bajs (Mih 95: 22) Fajn tam daleko / Skoro nakraj sela / Debeloga bajsa / Dumlejne me dopela **bajz** (PNP-72; Šikulec, 140) Ako on nema čas, nek pošlje svojega bajza na spoved! **bajsar** (Tom 90: 112) Red je spomenoti i mužikaše, jel brež ni nijeden fašenk nemre prejti, kak ni lakomec. Rečimo, da počnem od bajsara Šandora, koj je skupa z ženom navek pogodil kakovo bo zutra vreme, čak bojle od denešni meterologov. Ako je negova žena rekla: "Bo padala kiša!", on je tvrdil: "Zutra bo lepo vreme!" I kagdar, jeden je od ni moral pogoditi.

Befehl / befel (Tom 88: 68) Za mesec, dva se se je sasilo (bar pri nam v jedinice) i doje ti mlajši dežurni z befelom f kojem je med ostalem zapisano: "Demobilise se te, te i te", a predzađne poradi abecednoga reda i moje prezime i ime!

Begel / pegla (Tom 85: 26) Onda so nazaj zavezali brkbindo i držali jo v dunstu, a na kraju so jo i s peglom sušili. **peglja** (Ivan 99: 57)

Pri dečku treba samo postelj, blazina, vankuš i vilan. Dekla pak treba pet blazin, šest vankušnic i šest male, dva ormara napunjena platnom, vilane, stolnicami, obrisači, tri stolca, debelo dunjo, ambrello, pegljo, vojčico, korito, gunje v štal, se nevolje, tri ponjave.

begeln / peglati ☞ (Čam 2000: 55) Dosta si se sega vžil, nabečaril, sigde bil, / dosta sem te briguvala, gače prala i peglala. **speglati** ☞ (Bel 82: 19) Snočka sem se / sam se bom menil / da bum megle prodal / i dober šeft napravil, / da bum falde speglal / i f šnajdare otišel. **zapeglati** ☞ (Has 94: 25) Dok se negda dekla k meše otpravlala, / onda si je prvo robo pripravljala. / Nafaldala sukno, falde zapeglala, / pocuknenko dobro i fest zapeglala. **pegljati** ☞ (Ivan 99: 19) Žena kuha, pere, prede, tere i tka, šiva, posteljo dela, zmeče, vodo nosi, peglja. **spegljati** ☞ (Zub 98: 418) Ne zna si ni sukno pošteno spegljati.

Beiwache / bajbuk ☞ (Zub 99: 72) A što se tiče pravice, kao stari partizančina Jožina mesar imao je velike povlastice kod milicije i vlasti, mogao je zmlatiti koga je htio bez da ga strpaju u bajbuk. **bajbukana** ☞ (Kov 95: 67) To bi ti trebalo ondaj dok doje žetve, da bi se malko oladel v bajbukani.

Beize / pac ☞ (Dol 96: 56) Duše so naše v rasol dospele - / trpi je pac razjeda, kej da tu velim ?!

Bereitschaft / barajščak ☞ (Tom 85: 29) Se se je to otegnolo do neko doba noći, a ja stalno na barajščaku.

besetzen / bezecerati ☞ (Tom 85: 24) Retko koga je zapalo f cirkve biti. Prvo kaj je mala, a drugo kaj so si oni zagovorniki svete Jalže vreč od rani vur bezecerati mesta. **zabezecirati** ☞ (Zub 98: 32) Bilo nas je na čopore i morali smo se požuriti na vrijeme jer su začas sve klupe bile zabezecirane.

Besteck / beštek ☞ (Zub 98: 346) Čim smo sjeli za stol i počeli jesti i piti, dobio sam dojam da će Toni sve pojesti od servisa, bešteka pa do namještaja (...)

Beutel / pajtlin ☞ (Tom 88: 37) Zutraden sem ja z mamom na tačkaj (to pri nam neje bil običaj) otpelal one dve maže z šenicom na pajtlin, mejlo

i poseje nasipali smo f svoja vreča i dopelali doma.

beutel / pajtlati > pajtlani ☞ (Tom 84: 78) Zapamtiti mi je bilo leko, jel nam je mama bila obečala da bo zutra punoga lonca, radi lakomca pajtlani žgancov skuvala i nas najmlajše prvi pot za pravi pravcati stol jest pozvala! **pajtlana** ☞ (Tom 85: 26) Bil sem se zarekel da ji to nigdar ne bom oprostil, a popustil sem zarad pol kocice cukora na pajtlane zlevanke, koje je baš po moje žejle zacukorila, samo kaj sem rekel: "Posipli mi još z bogečkem začinom!" **pajtlajne** ☞ (Tom 90: 85) Morti ne bi bilo zgoršega da vas jošče samo podsetim da smo mi na Drave imali i dva melina za pajtlajne (Pavlovico z južne i Lukanca z severne strane Drave).

Bindel / pintlek ☞ (Tom 94/95: 15) A, kam si to pošel s tem pintlekom?

Blech / pleh ☞ (PNP-72; Šimunić, 135) Okre pol noći se je vužgalo kocenje, drevlje, suharje i ves drugi vrug kej je bilo pripravljeno za nalaganje, kožuh je opal na pleh, zažgal se je i zgorel. **plehnat** ☞ (Zub 98: 147) I dok sam se vratio neobavljenog posla trebalo je naglancati moje žute niske cipele, a jer se je stvrđnuo ostatak boksa u plehnatoj okrugloj kutijici, ja sam ju metnuo na vruću ploču šparheta da se boks smekša. **plej** ☞ (Tom 94/95: 48) Potlam je majkica onoga obejlenoga krumpera na ploške zrezala i dela na plej od peći. **plejnast** ☞ (Tom 85: 62) Ja vesel - bom imal ono plejnasto škatulico. **plejnat** ☞ (Tom 85: 25) (...) a ne kaj bi još davali i svojem nečakom koje ni ne poznajo jel se v smrt žure, i to, f plejnataj škatulaj.

Blechmusik / pleh muzika ☞ (Zub 98: 116) Bilo nas je od četiri do šest hiljada, sa dve pleh muzike koje su se izmjenjivale, čak su i jodlali: Holalarij, Holalaroj... **pleh glazba** ☞ (Ivan 99: 139) Marić je to sastav bil, pa Lambert to je bil sastav od tog Cigana Štefine, pa sam z njemi tak jeno dve lete i posle toga sem napustil te muzičke sastave i tu se spakuvala pleh glazba. **plej banda** ☞ (Tom 92: 12) Bil je i selski knez, poglavar, prvi čovek bratovštine, šacman suckoga veča, komandujući v hrvackom sokolu, glavnokomandujući vatrogascem i plej bande.

bleich / splajhan 📖 (Kov 98: 50) Nema sreće za ljude dok je vode politikanti splajhane pameti, sramne prošlosti i sumnjive sadašnjosti. **zblajhan** 📖 (Zub 98: 175) Zato ti savjetujem, iskreno od sveg srca, da nosiš na vreme sva najljepša odelca, a stare pošpricane, zblajhane i razdrte hlače lepo čuvaš na hafengerima i k tome dodaj malo naftalina da ih moljci ne zgrizu.

Bleiweis / flajbaz 📖 (Golub 95: 148) Neću biti / križno drvo - / ni na drumu / ni na grobju. / Ničij flajbaz / neću biti. 📖 (Čam 2000: 8) Prijel sem flajbaza v roko, / v rijavo, težačko, žulnato. / Napel sem vuvo, rasprl si joko / i zgedal sliko božansko. **flajbazov** 📖 (Kov 95: 7) Martinu Flajbazovomu zvadili so jenoga bubrega zato kaj je otek. **flajbazer** 📖 (Dol 96: 61) *Flajbazer*

Bluse / bluza 📖 (Čam 99: 52) Vesele žene sebe so slekle crleno šamijo, belo bluzo i plavoga fortuna, navešale na kolec, složile barjaka - zastav.

Böhme / Pemija, Pemci 📖 (Tom 89: 42) Pemija, vezdašna Preradovičeva vulica, i se ovršiteše oko ne, spada med mlajše - predzažno - nasejle (naj)starešega Gjurgjevca. Pemijo so osnovali češki doseleniki - Pemci. Po jnaj je i dobila ime Pemija. Pemci so bili malo kulturneši svet. Med nimi je bil i gdekor mešter: tišlar, kolar, draksar, šustar, lecionar...

Borte / parta 📖 (Mih 95: 19) Nevideče parte po zemle se rišo, / Šamije češo, robače trgajo. **partonizalja** 📖 (Luk 38: 180) Popevalja i partonizalja (je). (Lena dekla i gizdava. Parta = izvezena kraljušem vrpca, što su je nekoć na glavi nosile djevojke.)

brechen / brejati 📖 (Has 95: 91) Kreuče, breše, šmrkli cure, / se je prelađen. **brej** 📖 (VP 9.9.85.) Malo so me spitavali kaj mi je, a onda je doktorica rekla da bi v najgoršem slučaju da sem popil i celo škatulko tabletic protiv breja dobio proljeva. **brenoti** 📖 (Tom 88: 7) Zarad toga je, kakti, malo zastala z membom, brenola, s fortunom smešne sozice obrisala i ozbilneše lice pokazala - veleči: "Nezgodno mi je priznati, ali moram, dela se o mojem fakinu..." **pobrejavati** 📖 (Čam 2000: 25) A japa samo, samo pobrejava / z nogami šikanče, pak se popikava! 📖 (Kov 95: 13) Maturok je pobrejavao i brejal kak nigdar

do sad. **zabrejati se** 📖 (Čam 99: 31) Jevica je Miška štela nekaj pitati, al se je zabrejala, žeklala jo je prašina. **zbrenoti** 📖 (Čam 99: 13) Žena se je pretegnola, zrunila joči, zbrenola zobov račka, prekrižila se, zmolila ZdravoMarijo i pred sehom zgedala gliboko vu dolu kak nasmejano zijada okruglo crleno sončece.

bremesen / bremzati 📖 (Zub 99: 197) (...) a noktima bremzam da se zaustavim prije provalije, izazivajući mi gadne trnce po čitavom tijelu.

brennen / nabrenati 📖 (Has 94: 25) Lepo se je vmila i zobe oprala, / punta zafrknola, lasi nabrenala.

Brenner / brener 📖 (Zub 98: 367) (...) a što je glava bila bliže breneru lampe, to je njezina sjena bila veća.

Brezen / perec 📖 (Tom 85: 82) Zel sem si žemlo i perca i potrošil dinara za kojega sem posle tvrdil da sem ga zgubil.

Brösel / prezli 📖 (Tom 89: 47) (Ne)smemo zabiti ni na: (...) kukuruzne i pajtlane z mlekcom, z očvirki, z truskvami, z prezli i z mašćom žgance.

Bruch / bruh 📖 (Zub 98: 75) Ljudi, pa on vam ima bruh koji mu je napuhnuo jajca, pa vidite da mu je pimpek ispod normale.

Buchsbaum / brušpan 📖 (Ivan 99: 61) Bila je na špincu jaboka s brušpanom (šimširo m o.I.I.) napikana.

Büchse / piksa 📖 (Dol 96: 88) Djeca se "za božične svetke" oglašavaju pucnjavom "z ključov, ili z piksami, vu koje se nameče karabit (karborundum)", no pucalo se je i "z moždarov", (a to su "hilze" iz minulih ratova, od njem. die Hülse - mahuna, čahura, ljuska, košuljica od granate, najčešće od lijevanoga željeza). **pikslin** 📖 (Has 94: 63) Si smo v škole mi imali štajna i pločico / i pikslina drevenoga, v njemu olovčico.

Buckel / puklav 📖 (Tom 86/87: 42) Čem alaj zasteče / Ona svoja / Puklava pleča podmeče **puklja** 📖 (Luk 38: 167) Lakomost pukljo (= grbu) dela. **pukljav** 📖 (Zub 98: 85) U mojem selu bio je neki Viktor, vrlo dobar specijalista za popravak bicikla i motora, a zbog njegove grbe

na ledima zvali su ga PUKLJAVI VIKTORINA. **potpukliti se** 📖 (Čam 2000: 49) Najeril se, potpuklil se, / žmeko z glavom naklonil se.

Bühne / bina 📖 (PNP-72; Sabolić, 132) Složili so pred školom slavloluka i kakti no ajt nekakvo bino.

Bund / bunt 1 'svežanj' 📖 (Has 95: 109) Sakojemu bom ostavil / nekaj malo grunta, / bodem dal z one kese / sakojemu bunta. **bunt 2** 'buna' 📖 (Mih 95: 44) Služil sem / Panduru i žandaru / Gruntu i buntu **punt** 📖 (Has 94: 25) Lepo se je vmila i zobe oprala, / punta zafrknola, lasi nabrenala. **puntek** 📖 (Dol 96: 35) *Pozdravljenje* : Shekljala je megla stebila / tujam tam do Drave, / a grmlju šlajera dela / v punkte navrh glave. **puntar** 📖 (Mih 95: 53) Dignite se graničari! / Puntari i uskoki **puntati** 📖 (Tom 84: 48) Nišče te ne punta / Ali... / Kakove koristi imaš / Od toga grunta **puntati se** 📖 (Đ-Nov: VM 7-21) Mi pak stareši, a pogotovo oni kaj malko slabe vide, nekak smo se optomgošče puntali z novci. **spuntati** 📖 (Tom 84: 36) V osjnak ga ne puščati / Mogli bi ga još spuntati / Ne ni dečku veruvati / Se dok ne prejdo venci, svati **spuntati se** 📖 (PNP-72; Šikulec, 143) Joža, kej si se spuntal?!

Bündel / pintlek 📖 (Tom 92/93: 35) Eee, moj zeškolani gruntaš naivčina / ne preostaje ti druge - doli: / pintlek - na - pantlek / i - vu svet dalek!

Büschel / pušelj 📖 (Dol 96: 42) Sim žota kača žvepljena, tam lanec goruči blesne. / - Dej pušlja, tanjera, žerjavko! Da v stanje nam strelja ne tresne! **pušlin** 📖 (Kov 95: 11) Zastali smo kak dreveni štaflini poslagani v menši pušlin. **pušlec** 📖 (Dol 96: 32) *Zemlja* : O zemlja, zemlja - naš paradni pušlec / spleten z grozdja, klipov i bobice, / žilenja, korenja, i svetla, i kmic.

Butte / puta 📖 (Tom 90: 71) Dekle i sneške so obično bile brajle, dečurlija so isto brala, dok so pute nosili dečki, a oženjenci so bili pri preše i oko mertuča.

Butter / puter 📖 (Tom 89: 67) Tu se je giberalo zafaliti i onem koji so donesli, kao pripomoč za strošek mladijno, jajca, putra, sira, oreje, vrjne i se kaj je trebalo i neje, kak i muškem i ženskem, koji so pomagali pri pripravljaju svatov i još navek delali na svate. **putrica** 📖 Smrdi kodeljica, diši

putrica. (Veđa ji se /=ne će/ presti). (Zemljani sud za tekućinu, bokast sa ždrijelom, kroz koje se lijeva voda. U ždrijelu su dva izrupičana dna, među kojima je kamenčić. Od ždrijela do polovine suda izvedena je savinuta i šuplja ručka ("preloč"), na kojoj se nalazi izbočena šupljina ("cicek").

cuhhina / kujna 📖 (Tom 94/95: 14) Podenem se na kujnske vrate, jel kujna je jedina ostala na raspolagajnu preostalomu društvu, kaj sem vreč spomenol. **kunja** 📖 (Čam 99: 42) Tu je dogački gajnek, široka prva iža, komora, hižica i kunja, gde živi dvanajst lucki duš.

Dampf / danferica 📖 (Đ-Zb / Fuč 96: 50) Stejne mašina danferica i vrti momlajočega dreša. **danferičin** 📖 (Tom 90: 80) Večinom se je mlelo na danferičin pogon, a dok je bilo vode išlo se je f Sečo, na potok mlet, ali i na Dravo v melin.

dämpfen / tenfati 📖 (Čam 96: 57) Je, ftečen je, teteć, jel! Dobro si ga stenfal i spekel - oblizne se Janton (...)

doppelt / tumpļa 📖 (Tom 85: 31) Koj f politiko otije, te ima obraza kak tumplo! **tumplati** 📖 (Tom 88: 20) Tumplal sem je malo ne tjedan dana (...) **potumplati** 📖 (Tom 88: 20) I tak, dnev za dnevom, mesec za mesecom, a i letom, došlo je vreme da ja potumplam japine čižme. **potumpljati** 📖 (Zub 98: 360) Poslije toga, redovito je donosila za potumpljati i popraviti sve stare škornje (...)

Dose / toza 📖 (Tom 84: 80) I ne bilo druge nego iskoristiti čik-pauzo dok so brez prave menbe toze i duvankese vadili, cigaretline v novinski paper frkali, lule punili, kamiše čistili, bagoša žvakali, kremena v ocel kresali (...)

Draht / drot 📖 (Golub 95: 78) Rogozov sin se / za komedijaša vuči. / A kaj je to komedijaš? / Po drotu oda i sebe norca dela. **drotek** 📖 (Dol 96: 91) "Ružice" su se pravile ovako: tanka se žica ("drotek") omotavala papirom, a onda se tako omotana - motala na olovku ("flajbaz"), ili na "špuljnjak".

drechseln / zdraksati 📖 (Čam 99: 42) Tu je i dogački stol s klopijom, koja so što zna gda i čiji majstori zdraksali.

Drechsler / draksar 📖 (Tom 89: 42) Pemci so bili malo kulturneši svet. Med nimi je bil i gdekor mešter: tišlar, kolar, draksar, šustar, lecionar...

Dreck / drek 📖 (Luk 38: 146) Da se v jarku (posral), ne bi dreka na breg odnesel. 📖 (Luk 38: 152) Drek pajdaša išče, do(k) godi ga naj(d)e. 📖 (Luk 38: 155) Gospoda paze na reči kak maček na dreka. **drekek** 📖 (Dol 96: 52) *Naši gosti* : Naš čovek je duša, naš čovek je lekek, / naš čovek je mekek kak šarani drekek. / Leko vlovliš ga na jeftini lepek, / kad fremder je lesec i zob mu je krepek.

Dresch / dreš 📖 (Čam 99: 8) Dekle so razveživale snopje koje je motoraš petal vu dreš.

drucken / drukati 📖 (Kov 95: 7) Drukal ju je Petrina pudar.

Druckknopf / druknef 📖 (Tom 79: 26) Rokavi široki vukratki / S pol pole bil je saki / Brez mandete i druknefov / Kak na kažule od domenštrantov

Dunst / dunst 📖 (Tom 85: 26) Onda so nazaj zavezali brkbindo i držali jo v dunstu, a na kraju so jo i s peglom sušili. **dunstati** 📖 (Tom 92/93: 42) Nee, nee, ni potlam / nesem ja vustal, / a ne kaj bi odustal, / vreč sem se i dajle / f partije dunstal.

dünsten / zdinstanti 📖 (Zub 99: 47) Kad te je baš roda donesla onda za obed napraviti ćemo specijalno za tebe zdinstante žabe krastače, a mi si bomo poklopali kotlovinu. 📖 (Zub 99: 293) (...) i da je pustim ona bi i mene nasjeckala na komade i zdinstanta na luku, kao što mi na sitno sjecka moju dušu.

Durchmarsch / durhmarš 📖 (Zub 98: 83) Radi toga jer se pije durhmarš, do iznemoglosti, do ludila i do besvjesti, nije ni čudo da se onda tetura, lunja, leluja, ide na cik cak (...)

einrücken / ajnríkati 📖 (Tom 83: 24) Ajnríkati je / Četnajste na Srbijo / Petnajste na Galicijo / Šesnajste na Rusijo / Sedemnajste na Talijo. **ajnríkajne** 📖 (Tom 88: 58) Okusil sem se još prije anrikajna i prvi pot zagrizel slatkačo (tak sem barem ondar mislil, čak i veruval), nu, dok

sem jo glibe - do truloga srčeca - zagrizel ftek me je napustil, ostavil.

eins / ajnc 1 📖 (Čam 99: 27) Stari so kanasi, kak po običaju, vučili mlade kanase sakakove berečke mudralije i mirakule, kartati se na durak, na veliko, na šnaps, tarok, crleno, na sedmice, na ajnc. **ajnc 2** 📖 (Tom 84: 57) - Alzo, bom kratek i jasen. Ja sem najslavneši meštanin vaš i to prvi, iliti ajnc klase cezarsko-dvorski trumbetaš! **ajncati** 📖 (Zub 99: 174) Bilo im je sve jasno, kao na dlanu, jer oni su dobro poznavali mog starog s kojim su puno puta ajncali ili šnapsali za dupljak bijeloga i flašu sode-vode. **ajncanje** 📖 (Zub 98: 180) Jedanput na ajncanju, moj stari mu veli: "Miškina, ti si boležljiv i kao takav imaš pravo samo na svaku drugu čašu." **ajnciš** 📖 (Zub 98: 164) A što si mogao nešto bolje očekivati od mene, sina pijanca, konjskog pretršca i selskog ajnciša? (...)

ergründen / pregruntati 📖 (Tom 86/87: 35) Da si bar posmotril to skrušeno sliko / I pregruntal f kakov si copil sos / Ne bi dičil zmotano izliko / Niti puval čez softeni nos **spregruntavati** 📖 (VP 24.8.85.) Nekaj ste spomijnali brzopletost, pak ov pot ni ja nesem štel biti prebrzoplet nego sam si malko spregruntaval o onomu kaj ste mi napisali.

Eßzeug / escajg 📖 (Tom 88: 55) A tek escajg - od čistoga srebra - pun kojekakovi šari po držalaj!

Fach / fah 📖 (VP 4.8.86.) Kaj se tiče knjig, drago mi je da je Joco prijel posla f svoje roke - mislim da je dost sposoban da bode uspješan f svojem fahu.

Fachman / fakman 📖 (Tom 89: 86) Negda meštri neso morali biti i pismeni, znati čitati i pisati, ali f svoje meštrije - morali so biti fakmani od zanata. **fahman** 📖 (Zub 98: 118) Štef je odmah počeo rezonirati kao pravi fahman: (...)

fahren / foringa 📖 (Tom 85: 61) Tak v jesen dojde k nam radi foringe gospon Milan Matoš, pravi brat Gustava. **foringaš** 📖 (PNP-72; Dolenc, 93) Ne trebal reči ni gde mu je hiža, te je foringaš znal gde treba stati. (Čam 96: 65) Ja sem samo foringaš. Kaj mi doneso vu kola, to vozim kam naredo, i to je se. **foringašiti** 📖 (...) sedmi su lopatarili šljunak i pijesak, foringašili,

vozili kubike, zlatarili, “flose kampali”, odlazili z “drešom”, na zidariju i “cimermaniju”, (...) **foringuvajne** (Tom 88: 26) Negde tam za tjeden, morti i više dana, dok so se joča sasili od onoga mojega foringuvajna na banof ja jim se točno, v detale, povem i rastumačim kak je do toga došlo i, kak so me dečki Zemanovi napali i oplakčali, misleći, da mi bodo pomogli da dojdem do svoje muke, srebrjnače i gombiča. **foringovajne** (Zub 99: 328) S njima sam v spregi na foringovanju, pomognu mi dok nam nekaj treba, puno puta s njima napravim dobre posle, i onda, kak ja mogu njih ostaviti na cedilu?

falsch / falš (Tom 92: 62) A, kaj je najgorše - z torbe se vreč čuje falš duja.

Falte / falda (Bel 82: 19) Snočka sem se / sam se bom menil / da bum megle prodal / i dober šeft napravil, / da bum falde speglal / i f šnajdare otišel.

falten / nafaldati (Has 94: 23) Delina je ne crlena, / nafaldana bila, / pocuknenka pošterkana, / samo se širila.

Farbe / farba (Tom 85: 78) Bila je kak voga šarana - dve farbe koje ne pašo jedna k druge.

farben / farbati (VP 1.6.86.) Drugo veliko iznenađenje je to da sem dobio 5 dana nagradnoga dopusta - od komande bataljona i to pretpostavljam za “kulturno-zabavni rad” - za ono reciterajne i valdar zato kaj sem mesto da znašam grajne f šume, farbal zastavice na zidnemi novinaj. **farbanje** (Zub 98: 53) HDZ-ovci moraju znati sve o farbanju, jer imaju stalno toga zamazivati, liberali bi htjeli da drugi stalno tancaju kak oni igraju, a socijalisti da bi se održali moraju navek hitati prašinu v oči. **nafarbati** (Zub 98: 164) (...) Ciganova nafarbana larfa (...) **ofarbati** (Čam 99: 13) Vu svojem smeju rudasta je pirika dignola živo glavo. Zarovala je svoje nokte, ofarbala rede i još više vrazila Jozinovo glavo. **poфарbati** (Đ-Zb / Mark 96: 275) Zaprav nee ni torbo imal, nek nekakovo keso zešito z domačega platna pofarbanoga. **prefarbati** (Kov 98: 26) Moderen kurjak na vreme pefarba svoju dlaku i mi mam pomislino kak je postal jako dobročuden. **prefarbatavati** (VP 17.3.86.) Splaneral sem si i svoje buduće ponašanje spram

određeni osobi, a kaj bi trebalo doprinesti tomu da se oslobodim različiti obavez koje mi ustvari više škode neg koriste i koje sem još do vojske kulko-tulko pefarbal z rumenom farbom. **sfarbati** (Čam 99: 84) Sfarbali mi obraze, zmenili škrlaka, robačo novo oblekli, pak se z menom rata igraju, a to igro prezvali so Picokijada! **zafarbati** (Zub 99: 111) Onda je nastavila smireno kao da priča sa susjedom na koliko stupnjeva celzijusa trebaš narikati vešmašinu, da ti opere donji veš još bijelije od bijeloga, a da ne zafarba drugu robu (...)

Färber / farbar (Bel 80: 23) (...) i f Trst beže na sniženje, / a naši dučani puni stoje / MTČ-a, / KLUZ-a, / POBEDE / i drugi farbarov / z gizdavema trgovce / i bagatelnema cenama.

Farbarov breg (Tom 89: 41) Istočno od cirkve (na druge strane) morti koje leto prije zniknole je nekuliko izic na Farbarovom bregu. Za ime mu je sigurno, kak i sami naslučujete, krivec bil nekoj farbar koj je tam obitavao. Jel, kak vreč znate, i posle farbara Mikule Dujmoviča ostal je - Farbarov vogel, makar je doondar bil - Bekov vogel. **farbarski** (Zub 99: 69) U kući s kojom je završavala lijeva strana Gospodske ulice, a gdje je počimalo križanje, bila je “farbarska radnja” koja je obavljala bojadisanje platna i kojekakvih tkanina, naročito kad su se pefarbalavale vojničke kabanice od kojih su se šivala civilna odijela i debeli kaputi.

faschieren / fašerati (Tom 89: 47) Neje se pohalo ni fašeralo f sejačkemi izami se do konca devetnajstoga na dvadeseto stojleča. **faširati** (Zub 99: 293) (...) ako baš treba faširani šnićli (...)

Fasching / fašenk (PNP-72; Berta-Lesić, 103) I tak sem se zamudila i zadangubila i dok sem došla doma z krsnem listom, već so se moj joča oženili i tak sem onda i ja bila na svate i išla po fašenke z lulom. (Đ-Zb / Mih 96: 163) Na Fašenk se mora jesti kokoš da se ne obesi. **fašejnek** (Tom 90: 110) Fašejnek nigdar neje nikam išel sam, najmejne ji je moralo biti dvojica, trojica, četvorica. **Fašenjek** (Ivan 99: 30) Strela more biti jognjena a i vodena. To Fašenjek zapoveda svetom Iliji da zgada. (Ivan 99: 39) Fašenjek je bil v Luciperovom koru. **fašenski** (Tom 89: 47) Stareši, a mlajši pogotovo, so znali zdijavati: “Da mi je vuzmeni ruček, božični obed

i fašenska večera!” **fašenkuvati** (Tom 90: 115) Eto vam, pak neg znate i to kak se je negdar vu Gjurgjevcu fašenkuvalo, zabavljalo i bojuvalo. **fašenkuvajne** (Tom 90: 115) I na zadne bi vam jošče povedal da se je s fašenkuvajnem započelo mam posle Adventa (...)

fassen / fasuvati (Tom 85: 13) Batine nesem fasuval samo zato jel sem dobil od mame reč da me nebo bila ako ji točno povem zakaj nemrem zaspati. **fasnoti** (Tom 85: 42) Čem je mati ocedila graja, ja sem iskal priliko da ga se dočepam i fasnem. **fasungovati** (Zub 99: 103) Od njemačkog jezika znao je samo: Befel ist befel, Vacha i Ales kaput, a meni je redovito davao svoju fasungovanu čokoladu.

fechten / fektati (Tom 98: 21) Išel jesem / Na konake, / Strino Doro / fektat fanke

Feder / feder (Tom 88: 42) Te sem noči prvi pot v životu na fedre spal, i to - kak zaklan. I joča so ostali v internatu z nami prespati. **fedrin** (Kov 95: 100) Zgledi da nema nikoga fizi ko bi bar malko podmazal železnoga fedrina z nekuliko kapi olja.

Federmesser / fidermeser (Tom 85: 15) Da vam priznam, ja sem smatral da se to kaj majkica Jankovičeva imaju ništ ne vredi, samo ta baterija i fidermeser.

fege / fehati (Tom 98: 7) I dok sem je ja fegal i z jezičnom jim rašpom rajbal pofurjeno lice (...)

fehlen / faleti (Tom 83: 37) Još ti samo rep fali / I jezika splazi / Pak te se i sičan splaši **sfaleti** (PNP-72; Rumek, 34) Tu je bilo devedeset i devet glave na plot nateknjeno, samo je još njegva stota (falela). **faljeti** (Ivan 99: 43) Koj godi tu doje, sakomu glavo odseče. I s tem glavami hižo pokriva. Još mu samo dve falje. **sfaljjeti** (Ivan 99: 15) Najvekše poteškoče, dok je bilo slabo leto, nabaviti žita, ako ga je sfaljelo. **sfaljjevati** (Kov-95a: 14) Dok je sebi natakal, do vrja je natočil, a za druge je navek sfaljjevalo. **prefaleti** (ĐT 21.8.85.) Nego Velko, kak bi bilo da mi pošleš, ako je pri tebe, ono mojo pesmičko “Prefali mi zatepena reč”! Zatepla mi se je. **faliti** (Zub 98: 55) Jesi li primijetio da i danas imaš Hrvata koji bi se mile volje vrnuli na staro, jer ne samo da njima prije ništa nije falilo, nego im

je čak bilo puno bolje. **falinga** (Đ-Nov: VM 7-21) Zaprav neje on loš čovek samo kaj mu je to falinga. **faljinga** (Ivan 99: 55) Darovanom se konju ne glede zobi, ni bogatomu dečku faljinge. **faličen** (Tom 90: 56) Bilo je nekoji jocov, od bokčecov, koji so namerno svoje sine s faličnemi udavačami ženili, kaj so - velikoga dela dobili.

Fehler / feler (Zub 98: 175) Osobno do dan danas ne znam gdje je feler: u bačvi ili pipi?

Feierabend / fajerunt (VP 15.11.85.) Šuška se da so odlučili terene koje smo trebali imati f studenom i f prosincu i bataljonsko vezbo f sečnju spojili v jedno vezbo navodno od 10 - 30. prosinca i s tem bi bil fajerunt z obukom. **fajrunt** (Zub 98: 270) (...) i dok je bio fajrunt, zderao se kao obično, da ga svi čuju: “Jeste li Svi Za Dom Spremni, ja bi da se nastavi piti i kartati!”

fein / fajn (Tom 84: 43) Prikosni si jezika malko / Pribrnkavaš bormeš fajn / Jempot vreč začkomi / Neg bo i tomu kraj (Tom 85: 13) Fajn mu je vremena trebalo dok je došel k sebe. (Tom 85: 24) Nekoji so bili i fajn veseleši. **fanj** (PNP-72; I. Žagi, 94) Ali je već bil fanj star i došla je smrt po njega, da ga odleče na drugi svet.

fertig / fertig (Tom 90: 114) Si so mislili, a ponajviše ja, da je sad z bojom fertig. Nu, tak neje mislil i Štefok Piškorcev. **fertik** (PNP-72; Smesnik, 139) Japek puško na fertik i čekajo dok zver dobeži. **fertig štreka** (Tom 85: 68) Bil je četrtek, a ja sem splernal da je do nedele podrobim i fertig štreka. **fertik štreka** (Đ-Nov: VM 7-21) A tak, velim ja nemu, doma bodeš saki den popoldan legel na jaro i predremal si časek, mesto da otiješ v banko i fertik štreka.

fesch / feš (Zub 98: 50) I onda, zamolila me je da joj posudim Bibliju, Stari zavjet i valjda od tada ona stalno sanja o vapaju, i stvarno jedan feš dečko, Mate Ličan, pozvao ju je, ali ne v gorice nego u Ameriku u grad Mičigen, kamo je smjesta otišla i gdje je ryodila dvoje djece

fest / fest. (Čam 96: 13) Navek so jedni vozili, a drugi hajkali, samo sad ovi fest z bičom bijo. **festast** (VP 12.8.85.) Makar je injekcija festasta - 5 kubični centimetrov - i to mi je sestra davala dobre dve minute - bil sem prevesel kaj sem se sprevozal v tramvaju i malo bil v gradu.

Festung / festung 📖 (Tom 89: 15) Zna se, da so vu festunge (f tvrđavaj) bile posade od domači haramij, ali i od stranski: časnikov, dočasnikov, kanonerov, husarov i ostali plaćenikov.

feucht / pofajtati 📖 (Mih 98: 13) Navrgli so nam olovno kruno / Naj nam moždane razjeda crv / Zato kaj smo digali “buno” / Brazde pofajtala mlada je krv / **nafajtati** 📖 (Mih 98: 19) Friške je rane preštrifila krv / Koja kaple kak krvave čerešne / Lucki je mošt nafajtal brv / Čisla na vratu i kaleže mešne

Feuerzeug / farcajg 📖 (Tom 92: 15) (...) Jalža je švercala s cukerlinom i kremeni za farcajg (...)

Firmung / ferma 📖 (Tom 90: 25) Ajde, kuliko vezdar košta jeno najobičeneše kumstvo, bilo na venčajnu, krstu ili ferme? **fermani** 📖 (Tom 85: 64) Otijem na svoj račun k susedu Francu Škrilačaru, kojega sem si posle zebrał i za fermanoga kuma, jel sem ga imal jako rad. **fermanski** 📖 (Tom 85: 40) To mi je kapo bil dal za ferno fermanski kum Franc Filipović. **sfermati** 📖 (Luk 38: 144) Čovek ne čovek, dok ga žena ne sferma (= potvrdi).

Firnīs / firnajz 📖 (Dol 96: 95) Obični papir premazao se firnisom (“firnajz”), ali i “z maščom” ili “z lenskem joljem”.

Fitzel / ficlin 📖 (Tom 94/95: 8) Joščer je imal gde koj kojega ficlina posejati s šenicom.

Flasche / flajša 📖 (Tom 88: 19) Ne znam, jel je to bilo ili neje f pogodbe, ali ja sem optogošče dobil od joca flajšo z tudumom “za majstora”, kak so japa rekli. **flaša** 📖 (Tom 88: 13) Došle so još dve flaše šabesa i tri fest slana pereca za naš stol. **flašica** 📖 (PNP-72; Šimunić, 136) Ako so bile dobre sneje, onda im je majka natočila flašicu rakije navečer kaj so pile dok so prele. **flašička** 📖 (PNP-72; Dolenc, 139) Njegva Franca mu je složila v torbo jelo i on si je natočil flašičko z rakijom i zel boto v roke i pošel v gorice.

Fleck / zaflekati 📖 (Tom 79: 26) Sa vreč sera i zeprana / Na sakakovo okrpna / Z dola peden naštukana / I još k tomu zaflekana

fließig / flajsik 📖 (Tom 88: 41) Vu te nam je membe tak flajsik preletelo vreme kaj smo se

zatečeni čudili mojemu “požežancu” dok se je sramečki približavał k štacije.

Floß / flos 📖 (Dol 96: 82) (...) sedmi su lopatarili šljunak i pijesak, foringašili, vozili kubike, zlatarili, “flose kampali”, odlazili z “drešom”, na zidariju i “cimermaniju”, (...) **flosar** 📖 Ovaj pak plato koji običavamo nazvati Podravinom, ovaj aluvijalnodiluvijalni panonski gunj po kojemu već stoljećima capkaju i tapkaju vrijedni podravski težaci, “ketuši”, “furmani”, “foringaši”, “mlinjari”, “lopatari” i “bojtari”, marvogojci i svinjogojci, “čordaši” i “kanasi”, “čonjari” i “brodari”, “halasi” i lovci klada, “šajkari” i “flosari” (...)

Flunder / flundretina 📖 (Tom 84: 32) Đura - odura, potrla te boža bota / Kaj si napravil, to je sramota / Jel se nesi znal zbaviti / I to flundretino zabiti **flundrica** 📖 (Tom 84: 40) F klučenice bodem / Ostavila kluča / Kad ti je važneša / Ta flundrica tuđa!

fort / fort 📖 (Luk 38: 172) Išel jeden plašljivec v noči s puškom. Bilo ga je strah i jako je drtfał, a ž njem i puška. On je bogec mislil da se puška boji, a ne on, i fort je govoril nje: “Ne boj se puščica, mi smo dva.”

Franz / Franc 📖 (Tom 85: 40) To mi je kapo bil dal za ferno fermanski kum Franc Filipović. **Francov** 📖 (Tom 89: 43) Francov pot 📖 (Đ-Zb / Fuč 96: 49) Dok je Đurok vozil gnoja v Leščince ili na Francov pot, sedel je na deske i čital stripe. **Francina** 📖 (Tom 89: 15) Znači, kaj ne mora i biti, da nekaj neje v redu med tumačejnem Francine Brdarića i Rudolfa Horvata koj je i gda gazduval z gjurgjevečkom imajnem i tvrdom f 14. stoletju. **Francek** 📖 (Tom 92: 51) Francek, dej Grge papke i - kušnite se!

Fräulein / frajla 📖 (PNP-72; Rumek, 87) Došel je k njemu, dal mu je tam jesti i piti i dal mu je penez kej si i on napravi hižo, a on se je z onom frajлом oženil kojoj je vlovil na potu. **fralja** 📖 (Čam 2000: 67) Voda slana, sonce greje, po plaže se valja / slekla se je bela Roza đurdevečka fralja. **frajlica** 📖 (Tom 92: 94) Niti jena gruntaška vršnakina se neje vdala za gospona, a niti je bilo koj od nas gruntaški dečkov (nijovi vršnakov) oženil gospodsko frajlico.

frei / fraj 📖 (PNP-72; Smesnik, 142) Ha! - veli bertaš - kad si možikaš, pak tebi bom dal prespati, samo nemam fraj postelj, nego boš spal z jenem čovekom.

Freier / frajer 📖 (Zub 98: 176) Neki sisački frajer, zvan Gopčina, spomenuo mi je da tamo piju i kliparu, rakiju od kukuruza. **frajerica** 📖 (Zub 98: 313) Dok je u našim krajevima od Franc Jožefa ostao u modi izraz štepati, pa se je reklo: on štepa sa tom i tom frajericom, neki spletkaroši rekli su bezazleno: ona hoda s njim (...)

Fremde / fremt 📖 (PNP-72; Sabolić, 90) Posle sem otišiel vu fremt. **frent** 📖 (Dol 96: 64) Štef moj, ne dosti nobel domače bagoše kuriti! / Bom žgal si marlboro, dunhil, milde sorte, kent! / Ne mi za sile pluča žgati ni želoca furiti - / zaradi gospočiye svecke sem išiel vu frent. **frentuvati** 📖 (Tom 88: 35) Jako je puno za mlada frentuval po cele Austro-Ugarske monarhije.

Fremder / frender 📖 (Čam 99: 84) Tu i tam puščal sem k sebe frendere i soldate na prespališ. **frenter** 📖 (Tom 92: 24) K ne so dajadali si: bokci, frenteri i rajzeri. 📖 (Zub 98: 133) Što se može i očekivati nešto boljeg, jer to su sve vinska braća, cugoši, (...) frenteri, landravci, luftbremzeri i zrakomlati, (...) **fremder** 📖 (Karl 78: 52) Z glibline kmične čul sem jočev glas: / - Po svetu se vleči, za to imaš čas! / Grunteka svega čuvati nesi znal, / nego si kak fremder vu tuđe dvore zeval.

frisch / friški, frižek *adj.* 📖 (Đ-Nov: MK 10-17) Neso se oni v parmio preselili spat zbog friškoga zraka ili dišečega goričkoga sena (...) - japica so morali tam spat zato kaj so je čerka i zet naterali. **friško** *adv.* 📖 (VP 19.10.85.) Oni vojniki kaj so f te tzv. "bele" vojarnje nastavo imaju v modernemi učionici, lepo nemeščenemi i friško povapnjenemi, morete si misliti kakva je to razlika. **frišketina** 📖 (PNP-72; Sabolić, 134) Ja, jaaaj, pak ti đegerice nikej ne diše, a ti niti zelja nemaš z frišketinom! **friškoča** 📖 (VP 19.2.86.) I moram vam reći da se to pometanje domači reći oseča kak prava pravcata friškoča v izričaju. **ofriškati se** 📖 (Bel 80: 63) Najti bi itak štel / kutek sličien mojemu kaj je bil, / z divnakom zdignem / zraka da se nasrčem, / z Dravinom vodom ofriškam.

froh / fro 📖 (Tom 92: 29) Brez dlake na jeziku morem reći da so vu većine slučajov, noje, gde

so bili takvi dobrijani, nijovi ukučani bili fro, iliti srečni, kaj so jim gazde v gorica, jel je ondar neje imal koj doma lomoštriti.

Frühstück / froštukelj 📖 (Luk 38: 149) Dobro jutro majka! Dobro ste me vdali. Do froštuklja tripot bita, a nigdar sita. **froštukljati** 📖 (Luk 38: 164) Koj rano froštuklja, rano i sere. **froštuk** 📖 (Zub 99: 105) (...) a mati mu je dala za fruštuk komad kruha, špeka i suhog sira, ili komad pečene svinjetine, pak čak i lonček mošta ili čašu rakije. **nafroštukljati se** 📖 (Ivan 99: 61) Dok so se podsnehalje nafroštukljale, onda so i one otišle k dečku.

Fülle / fiji 📖 (Tom 90: 85) Znam da je denes zlevanka, pogotov digana s fijlom, pravi luksuz. (...) I najveksi si jo je bogec mogel privučiti, ali brez fijla i cukorca.

füllen / filati 📖 (Čam 96: 47; 📖 (Čam 99: 59) Jaj si ga te dece koje na svet filate. **nafijlati** 📖 (Tom 90: 84) Mene so, pak, mljinarica (Turkovičeva Amerikanka) navek podmičivali z predobrom diganom nafijlanom zlevankom, a f kesnešo pramalet nijove čerkice z šumskemi jagodami. **nafiljati** 📖 (Dol 96: 41) Vreloče štempline i dange po pleči poštembiljal, / štrifom glavurde nažverčil i duše z dimom nafiljal.

Fußsäckel / fuseklin 📖 (Tom 90: 26) Fusekline mu je morala naštrikati negova mama z birkeče vune jel ji v dučanu ne bilo za kupiti. **fusetlin** 📖 (Tom 85: 71) Bilo kak bilo, te sem žetve ostal brez lepi, sivi Batovi šlapic i fusetlov. 📖 (VP 3.12.85.) Srečom, mama mi je poslala još dvoje tople fusetline pak bi mi moralo biti toplo. Valda nebo dežđa ili snega, jer bo onda na Nabrdū blata i blata.

Futtermal / futrola 📖 (Tom 94/95: 2) A nemu so samo nadrbale jegede koje so dobile po futrole, vratu i cicalinu.

Gabelfrühstück / gablec 📖 (VP 19.7.86.) Upravo sedim f knjižnice, slušamo radija, jeden je pajdaš otišiel po gableca i tak, dura se.

Galge / galge 📖 (Luk 38: 136) Ače bogec vkrane krajcara, na galge ga vode, a gospodi ni za milijone ne nikej. 📖 (Luk 38: 165) Komu so sođene galge, ne bo se ftopil. **galžejnak** 📖

(Tom 83: 41) I da imam ne bi štela / Za te iti zarad dela / Je l' si žmukleš, prepredejnak / Naprčeni galžejnak **galženjak** (Zub 98: 256) Da su to barem ljudi, ne bi ništ rekla, nego sami galženjaki i ništ koristi, kakov boš i ti postal, ako već nisi!

Gang / ganjek (PNP-72; Rumek, 100) Je, al so oni polegali, a ne se moglo nikod drugod vun, nego po ganku, a oni so - kak je ganjek bil voski - tak polegali kak ji je bilo dvanajst - jeden do drugoga. **gajnek** (Čam 99: 42) Tu je dogački gajnek, široka prva iža, komora, hižica i kunja, gde živi dvanajst lucki duš. **gančeni** (Đ-Nov: MK 10-17) Bilo je nekak pred pol noči, počuju japica kak so zacvilela gančena vrata. **gančni** (Ivan 99: 64) Na gančne vrata čeka je domači starešina.

Gastarbeiter / gastarbajter (Čam 2000: 103) "Gastarbajter" tu sem, gnete me zlo / kaj sem priskrbel zeto mi bo. **gastarbajterstvo** (Zub 99: 13) Takve pohvale čovjeku dižu rep, a kamoli ne meni polufrancuzu, koji se je nakon skoro četrdeset godina gastarbajterstva dao na pisanje i to na domaćem, rodnom jeziku.

Gebäude / bajta (Čam 99: 56) Znam kak je zgledal dravski melin, kak kakova bajta skrta med zelenem vrbikom. **bajtica** (Kov 98: 7) Puno je pošteneše biti u svojoj bajtici neg na dvanajstem katu otete palače.

gebühren / giberati (Tom 88: 11) Tu je vladal red. Znalo se je kaj koga i kuliko gibera. **giberiti** (Tom 84: 70) A da nišče ne bi / Za ozbilno svatil / Je l' to je samo / Šala z ježom bila / Koja je te večeri / Baš mene giberila

Gefreite / frajt (Tom 89: 78) Malo si odene, skupi sape i, dok je frajt povređen i zatečen došel k sebe, on mu, prostodušno veli: "Eto, vište, da nesem štel zlagati nego vam samo verneše dopovedati otkod sem."

Geländer / gelender (Tom 89: 30) Posledni izdanek bila je Darinka, vdata za Kalabo, koja je zdenola pred petnajstek let. Ja se još jako dobro sečam šup z gelenderi, za koje so se kojni vezali, škedna i kariola (poštanski kol), a štale so još i vezda na životu f kojaj je bilo navek po osem kojnov pripravni za pripregnoti pod kariol.

Geldtasche / geltaš (Tom 85: 38) A nemaš ni tuliko japic, majkic, teci, tecov, vujcov - i da ne nabrajam dalje - koji očo dati više od forinta. Zato si bil prisijlen poseči i f tuđi žep, keso, geltaš.

Gemeindewiese / gmajna (Dol 96: 46) Je, kej se tu more, v gradu ima mlado - / tu na Gmajni ne bo svate držal, / za to zgodo ido v Esplanado.

gemischt / gemišť (Has 95: 26) Kulko-tulko, ja sem dala, / a ti nesi ništ. / Tvoja ljubav prestala je / dok si pil gemišť.

Germ / germa (Đ-Zb / Mark 96: 279) Ščepec soli, pet žličički cukora omikoma, melje, kvasa - germe, i tak ...

Geschäft / šeft (Tom 88: 37) Tak sem vam ja s toga mojega hobija, kak tomu gospoda vele, napravil i šefta. **kšeft** (Zub 98: 56) Ja bi najrade uzgajao bordelske dekile, ništ ne delaš, a novci cure, a dok kšeft ide loše, znučaš robu i pošlješ dalje.

Gestapo / gestapi (Tom 94/95: 3) Te isti den našli smo se pri centrale pred gestapi. **gestape** (Čam 99: 60) Te svibanski crni den, 1942. leta, zločesti nemački Gestape z domaćemi ustašami, postrojili so Cigane, naterali je vu maršeče vagone i vlak je je odpelal, nekam, vu Jasenovac, odkod se neso, siromačeci, nigdar više vrnoli. **gestapovci** (Zub 98: 353) Oni su u stanju od šuba od jednog dirigenta prešaltati se u Gestapovca. **gestapsko** (Tom 94/95: 4) S celoga so mesta kojnari morali, pa tak i mi, otpelati gestapsko opremo do granice, v Zejlarovo jamo.

Gewürz / gverc (Golub 95: 60) Je l' bumo i gverca pili? / I gverca bumo pili. / I vodu za novce! **gverčari** (Ivan 99: 131) Ovo so bili gverčari, koji je Tomec bil. Ti su gverca tržili. (...) Bili su nekakovi mužiški, da se bolje gverc pil.

Glanz / glanc (Dol 96: 47) *Vučena glava* : Takov vam je eto gospon postal Franc. / Vidiš kej ti znači pravi svecki glanc. **glancati** (Zub 98: 60) Kao školarac morao sam pokazati da nisam zabadava tolikih godina glancao hlače po školskim klupama i izbacio sam nešto na granici tolerancije: (...) **naglancati** (Has 95: 101) Čižme so bile tak naglancane, / obute samo vu retke dane, / robača bela i šulec plavi, / naravno i

crni škrlak na glave. **zglancati** (Čam 99: 41) Fest je zglancan od domači nog, koje so ga čez leta prekoračivale i, skušuvavale.

Gleis / zglajzati (Tom 84: 21) ne znam na kaj cijlaš - nigdar nesi ni znal zato si i zglajzati

Glocke / gloklin (Tom 79: 26) Z mamini fojni preplavljena / Po japine robače krojena / Na rokaj v gloklin zešita / Za po dva formetlina fšita

Goiserer / gojzerica (Tom 88: 19) Dal mi je staro gojzerico koja, valdar, neje imala para da vu jno zabijam klince.

Graben / graba (Tom 90: 7) Niti jeden potinec, klanec, graba i jarek neje ostal nepokošen.

gratulieren / graturerati (Tom 90: 23) Z mužikom se je išlo i graturerat za godovno, Mlado leto i prilikom postignuća i dostignuća bilo kakovoga vekšega uspeloga događaja (rodejna, krščejna, imenuvajna, vanzerajna itd.).

Gries / gres (Ivan 99: 19) S kravskem mlekom pak lepo krompera je, žemljico z mlekom, gresa.

Griff / grif (Tom 88: 30) Tek pred Fašenk sem došel f pravi grif.

Groschen / groš (Čam 99: 22) Ali ipak, on sakojeja groša špara. **grošiček** (Ivan 99: 36) Koj krajcarec a koj dva, da ne pevam badava/ Denes ste mi obečali, da mi bote zutra dali / Krajcarec je mali dar, a grošiček mal dobiček.

Großmutter / grosa (Tom 85: 15) A kak sem ja bil nuz svojo sestru te koj je ofertual, zel sem si pravo dok "grosa" vmerne na okruglo baterijo, kakti posmrtni dar, ili bolše rečeno - naknado za uslugo. **grosbaba** (Tom 85: 15) Bili so pri majstorovem majkica iliti grosbaba na "zdržavajnu". **grosbaka** (Tom 85: 15) Ona kriza trideseti, koja nikomu neje bila leka, ne je prav pogodila, a š nimi i grosbako!

Gruft / gruft (Đ-Nov: MK 7-20) Oni neso niti malo veruvali v duve i plašila (...) a drevo bi pred logarom skrili i v sam gruft.

Grund / grunt (PNP-72; Hatadi, 91) Bogec kak bogec, neje imel nikakvoga pravoga grunta,

nego peščura i utvajde. (Luk 38: 155) Grunt ne treba gazdo neg slugo. (Luk 38: 155) Grunt ne treba ležaka neg težaka. (Luk 38: 161) Kartaš i kurviš predi zatraje grunta neg pijanec. **gruntec** (Kov 95: 66) A ti si se meni ufal od tak malo grunteca prevzeti i k svemu prifercati! **gruntek** (Karl 78: 52) Z glibline kmične čul sem jočev glas: / - Po svetu se vleči, za to imaš čas! / Grunteka svega čuvati nesi znal, / nego si kak fremder vu tuđe dvore zeval. **gruntič** (Đ-Nov: MK 10-17) Japica so bili još dosta držeči i deca so se bojala ne bi li se oni jenoga dana premislili i nekaj napravili, tak, kaj bi ona ostala bez toga gruntiča, kojega već vživajo. **gruntišče** (Tom 92: 67) Tak so, prema skrčene zemle, dobili i gruntišča, na kojaj so si skleпали v živo (brez morta) kamene izice i štalice. **gruntaš** (Tom 90: 19) A zemla brez gruntaša, i gruntaš bez zemle so kak - ribe brez vode. **gruntaški** (Tom 92: 71) Čem je pučko školo završil dal se je, nuz gruntaškoga posla, zarobiti mužike. **gruntašejne** (Tom 90: 86) Prvo, industrija do gruntašejna ništ ne drži. **gruntaštvo** (Tom 90: 9) Mandras prizna gruntaštvu da je većinsko društvo, da je ono stotletjima i tisučletjima oblikovalo fajn razlik kak v geografskom, tak i v gospodarstvenom pogledu.

Grünzeug / grincajg (Tom 88: 13) F prvi maj sem pomislil treba ji donesti drva, vodo, krumpera s podruma ili grincajga z vrta pak sem matere rekel: "Pričekaj malo dok se preslečem!"

Gugelhupf / kongluf (Tom 89: 47) (Ne)smemo zabiti ni na: (...) zlevane i digane fanke, kiflince, konglufe, pletejnače, kašnače, makviče, prkače i se do gjurgjevečki friški štruklov z sirom. **krongljuf** (Dol 96: 90) Tu je krongljuf i jaboka z "ružicom". I sveča. Tu je se semenje, i jajce, i luk, i češnjek, kej sega bomo imeli celo leto.

Gurt / gurt (Tom 88: 28) Zaitim na / Malo (tak je bilo ričke ime) gujna, z gurtom ga prižmeknem i denem ji oglav s cugli na glavo, odvežem oglavnika, spelam jo s štale, pripelam k trčku, zajašim i krenem vun z dvora.

Haarnadel / orodlin (Čam 99: 32) I punt ji se je osmeknol, jer je imala pribodnena samo tri orodlina koji neso mogli zdržati nejno debelo nafrkneno futo.

Habt acht! / aptak 📖 (Mih 95: 11) Žile sem v zemlo puščal / Za srce sem jo ščapil / Povel bi se bormeš pak / Da si nesem stal aptak. **aptag** 📖 (Kov 95: 101) Veliki kletni železni ključ visel je aptag na desnoj strani guverнала. **haptak** 📖 (Has 94: 69) Dok so došli japa doma, / moralo se haptak stati, / kak so japa zafučkali, / tak so mama zaplesali.

hahaere / ahar 📖 (Tom 84: 73) Pusti me na miru / Denes nesem ni za dreka mešati / Prav so me vredili / Prokleti ahari **hahar** 📖 (Dol 96: 80) Što se Drave tiče, ona je svašta: ratoboran vitez, čudovište, neman i božanstvo, podravski vodeni Manitu, Palada Atena, mudra plavorepa lija, kradljivka, ponekad običan hahar i drpikesa.

Haiden / ajdina 📖 (PNP-72; Sabolić, 130) Zaleteli so se, skočili i onda so vidli da je to bila ajdina vu punom cvetju, koja je onda zgledala kak voda. Odonda se veli za onoga koj ne zna plivati: "Plivaš kak Sesvečani po ajdine!" **hajdina** 📖 (Čam 99: 13) Bos, s podfrkanemi nogavicami, dogem, voskem potincom koracal je pred kravami, nuz Štefšino hrž, Fučkovo hajdino, nuz Fusičev nerodik (...) **hajdinska** 📖 (Has 94: 17) Na polju pak bode vrodilo nam žito, / kukuruz, pšenica, vinova lozica, / sončanice žote i hajdinska kaša.

häkeln / eklati 📖 (Đ-Zb / M-Fuč 96: 282) Šivale smo z rokami, dobivale smo robo f škole i ondar smo šlingali i našivavali, eklali, štrikali i sama si si morala fortuna zešiti na rokaj. **jeklajne** 📖 (Tom 89: 69) Pored vreč spomejnjeni lični, životni šeg tu je još bilo oni delatni, poslovni šeg: pri sejajnu, sađejnu, kopajnu, brajnu, mlačejnu, čejajnu, luščejnu, našivavajnu, jeklajnu, štrikajnu, prajnu, šivajnu, pa pak i krpajnu i koj bi se sega toga i setil, jel je, zbila, pri sakojem zajedničkom poslu bilo i vesejla, onoga vesejla s kojem je pod roko išla i vola. **naheklati** 📖 (Zub 98: 144) (...) bijeje dokoljenice friško naheklane, crne lakirane niske cipele s remenom, bijela košulja sa polurukavima koju mu je mama upravo sašila na Singerici za Prvu pričest. **objeklati** 📖 (Tom 79: 13) Bluzo belo toledano / Na obrobe objeklano / Obleka je s pod vojnenca / Kojem neje bilo premca **ojeklati** 📖 (Tom 89: 51) Ženska je rubenina zgledala otprilike nekak ovak: podcuknenke, kak i sukne, do pol listankov, stareše koj prst, do pedna dokše, košule s kratkemi rokavi, ili brež ni, bluze s podvezom i brež neg, svetešne više, a sakidešne

mejne našite, ojeklone, toledane i... **shekljati** 📖 (Dol 96: 35) Shekljala je megla stabla / tijam tam do Drave, / a grmlju šlajera dela / v puntke navrh glave. **zjeklati** 📖 (Bel 80: 39) Prosec bi moral biti / gda si se štel ženiti. / Dobil bi: pet rali grunta, / se spleteno, / se znašivavano, / se zjeklano, / se zetkano. **zajeklati se** 📖 (Čam 99: 22) Ona mu se je već zdavna vu srce zajeklala.

Halbe / holba 📖 (Luk 38: 156) Holba - noga, sajtlek - cipeli(š).

Halbzylinder / halpcilinder 📖 (Kov 95: 15) Saki je na glavi imal, vreč prema svojoj visini, crnoga halpcilindra, a v rukaj špancerštapa. **hapcilinder** 📖 (Tom 92: 21) Je, jošče je i sebe kupil (...) crne fuskeline, crnoga hapcilindra (...)

hau ruck! / oruk 📖 (Tom 92: 51) Na to se digne Blaž (...) i kaj more zakriči: oruk!

Haus / hiža 📖 (Luk 38: 156) Hiža na glavi, komora na peči. **hižni** 📖 (Tom 94/95: 2) Čem so me pustili z bolnice, otištel sem k našem staromu i dobromu hižnomu prijatelju - Vinku Osmanu. 📖 (Dol 96: 58) Žena je vušla, deca pomrla, / kroh hižni se je poslosnol. **iža** 📖 (Kov 95: 58) Čem bi opazil da bilo koj prolaznik i malko okreče glavu prema iži, svoju je povlekel f kaput kak želva v oklop.

heften / priheftati 📖 (Tom 88: 20) Zutra još samo kupi, pri Mikliču, brumbe i na sakojo čizmo priheftaj bar četiri sakoje strane i bo se v najbolšem redu!

heizen / hajcati 📖 (Tom 88: 22) Nikomu neje bilo zima - mladi, zdravi, razigrani, siti, napiti i pod bukvom, dok puca od zime, zdržali bi, a kak ne bi f toplom stajnu, gde se samo s frugami graberovemi hajca i to den i noć. **pothajcati** 📖 (Bel 82: 14) (...) a spucane ruke ti ftrjavaju / polek pothajcanoga špareta.

Herz / herc 📖 (Zub 98: 366) Igraj herca, što drhtiš?

Hobelbank / hoblbank 📖 (Zub 99: 263) Ja sam kuhao u kotlu jasenove shobljane daske i zavijao ih pod šupom, ali ni iz toga nisu se rodile prave skije, jer nisam imao potreban hoblbank za dobro prišpanati daske. **oblibank** 📖 (Đ-Zb / Mark 96:

280) Komora e kak se ide na tavan, muškarci so tu imali oblibanka, kojekakve pile, materijala za delati, nekakovo drevo, vreča, zamet.

hobeln / hobljati 📖 (Zub 99: 312) (...) vičući kao da se nalazi u svojoj radioni gdje pile pile, folc mašine folcaju, a hobl mašine hobljaju, a ljudi koji bi hteli nešto reći izgledaju kao ribe koje se razijavaju u akvariju. **obljati** 📖 (Kov 98: 39) Tak je vuglađen v ponašanju kajda so ga na oblibanku obljaljati.

hoffieren / ofirati 📖 (Čam 99: 45) Kak je on bil već malo pod gasom počel me je ofirati. Dal sem mu se tiskati, šepnol sem mu da sem udovica. **hofiranje** 📖 (Zub 99: 93) Vidiš, politika ti je kao i hofiranje.

Hosenträger / hozentreger 📖 (Zub 99: 270) (...) i počne se busati, palcima zatežući hozentregere na svojim kratkim tirolskim kožnatim hlačama.

hotter / atar 📖 (Tom 90: 36) Kagdar, više se tu ne smelo iti drvarit, pašarit, travo kosit (...) pa čak ni listinec vu nekojemi atari zobatat. **hatar** 📖 (PNP-72; M. Žagi, 122) Tak je bil pri nas vu podravskom hataru jeden čovek kej mu je žena navek komanderala.

Hundsfott / huncut 📖 (Tom 90: 116) Najvekši šalivdije ili huncuti bili so, noje, em se to zna mužikaši. **huncutarija** 📖 (Tom 90: 116) Med tulikemi huncutarijami bilo je i takovi (kak da je samo nazovem) standardni šali, koje so se ponavale z generacije v generaciji i održale se do dnešni dnevov. Med nimi je najzastupleneša, ako ne i najpopularneša "čurkena mera" za odrasle i fičfiriče, a iskajne torbice i barilca, iliti "valentijne" za dečurlijo. **huncutarski** 📖 (Tom 89: 77) Ima jeno jako, kak da rečem, huncutarska pričica, ali istinita, (...) **huncutarija** 📖 (Zub 98: 330) Vidiš Zub, ježi im se koža dok ja pričam te seksualne huncutarije. **vucmuntarija** 📖 (PNP-72; Petričec, 69) Još dok sem mali bil, sem se razinol dok so znali pripovedati stareši ljudi kojekakve vucmuntarije i pripovetke.

Hutweide / utvajda 📖 (PNP-72; Hatadi, 91) Bogec kak bogec, neje imel nikakvoga pravoga grunta, nego peščura i utvajde.

Infanterist / fanterist 📖 (Tom 90: 111) (...) fanteristi i domobranci (dvajstpet domobrantska

regimenta, kak so jim govorili) maršerali bi s cipelcugom i na raskrižju muštrali (...)

Jacke / jakna 📖 (Tom 94/95: 45) Kak sem ja vreč fajn dogo bežal, pak sem se bil i oznojil, osečal sem potrebo da s sebe slečem jeno švapsko letno bluzo koja mi je služila kakti kamuflaža za kožnato, naopak obrjneno jakno.

Jäger / jagar 📖 (Luk 38: 13) Ače poljem, jagari, ače šumom, tolvaji, ače vodom, voda je globoka. **jeger** 📖 (PNP-72; Rumek, 99) Onda je pripovedal kak je bil z jenem jegerom, kuliko je hajdukov potukel i kak je jeger bil len. **jegerski** 📖 (PNP-72; Rumek, 99) Mu vrug majko jegersko!

Jägerwurst / jeger 📖 (Zub 99: 269) Mislim da je Vladica Piskorov, posvojeni sin od Piskora mesara, donio salame đigerice i jegera, čak i fino pisanog suhog špeka, kaj je zdrpio starome u sušioni mesnate robe.

Kachel / kahlica 📖 (Zub 98: 39) Kad si baš tu, mogao bi spomenuti kojekakve kahlice, nočne lončeke, guske...

Kammer / komora 📖 (Đ-Zb / Mark 96: 280) Dok e moa Kata išla v zamoš, bilo nas e stodva, stopet zaprav i z mužikaši, i ondar smo se znosili na tavan, f štagel, sakam, f komoro. Komora e kak se ide na tavan, muškarci so tu imali oblibanka, kojekave pile, materijala za delati, nekakovo drevo, vreča, zamet. **komorica** 📖 (Tom 85: 36) Saki den sem se f komorice preslašil i divil se sebe.

Kanone / kanon 📖 (Čam 99: 84) Dečki so ga porinoli v kanon, poslali Turcom koji so se znenadili, splašili, rasrdili i drugi den se razišli. I od onda vi moji Đurđevčani zovete se Picoki!

Kanonier / kanoner 📖 (Tom 88: 32) Za nekuliko meseci z Babinoga kota se začujo i kanoni. Nekoji so nagađali, naročito bivši kanoneri, da je to v Austrije, nekoji da je f Češke, dok bi trejti, umereneši, tvrdeli da so to soldačke vežbe v Slavonije.

Kante / kant 📖 (Zub 98: 48) Uopće, naše žene u Podravini susrećući se svakodnevno s takvim i sličnim problemima znale su mnoge stvari postaviti na kant, što u prijevodu znači, točno okomito, naspram vodoravno iliti proturiječno.

Kapral / kapral 📖 (Luk 38: 192) To je bilo, dok je još car bil kapral.

Kapsel / kapslin, kapsl 📖 (Ivan 99: 226) I napravi se s kudelj kapslin. To se v zobe dene. To se žvače, žvače. Dok se napravi taj kapsl, dene vu tu rupu, porine se vnoter s ovem isterivačom.

Kasten / kaslin 📖 (Tom 92: 86) Produžil sem do pošte, sretnem - v odu - Petra Šabaričevoga, šikutora, razmejnimo - reč, dve, itim f kaslin pisma (...)

Kellner / kelner 📖 (Dol 96: 100) Gospon kelner, dejte nam celo flašo pive! Dosti je bilo skržanja i šparjanja! Od denes, više ne bomo nikej šparjali i nas dvojica bomo celo pivo zrustali, makar baš išli doma na četvoriški! **kelnerica** 📖 (Čam 96: 70) Ti si jedina poštena kelnerica, koja ne glediš dok natačeš gde je zarez na deciju, niti koga za žep vlečeš!

Kibitz / kibic 📖 (Tom 84: 34) Vezda me je samoga sebe sram, ali, nemam kam / Ha, ha, a ne te bilo sram stekati tam / Išel si ji po narudbe skrojen na zic / F tomu i je vic kaj sem bil samo nejin kibic

Kindbett / kimpet 📖 (Ivan 99: 31) Mati je dohadala k detetu, koje je ostalo v kimpetu i davala mu je cekati.

Kipferl / kiflin 📖 (Tom 85: 38) Ona je nosila maloga pol meseca, ili kiflina od čokolade, koj ne vredil ni dvajspet para. **kiflinec** 📖 (Tom 89: 47) (Ne)smemo zabiti ni na: (...) zlevane i digane fanke, kifline, konglufe, pletejnače, kašnače, makviče, prkače i se do gjurgjevečki friški štruklov z sirom.

Kiste / kištra 📖 (Zub 98: 195) Obično su to bile ogromne delije sa šiltastom kapom i na šrek kištrom obješenom ispred vrata.

Klafter / klafter 📖 (PNP-72; Jakupec, 129) Treba reči da so se nedgar drveca dobivala, sakoja je lumera sledovala na leto klafter-dva drv i to je bil tak rečeni deputat.

Klinge / klinga 📖 (Tom 90: 28) (...) ne samo da mu je kocen pobeged v cemento, vreč i klinga (oštrica) od fidermesera prasnola na pol (...)

Klistier / glister 📖 (Luk 38: 160) Juha od beloga graha je još najbolši glister.

Kloster / klošter 📖 (Ivan 99: 13) V Pelenici je bil fraterski klošter i za turskoga rata je prepal.

knapp / knap 📖 (Tom 85: 57) Vreč je bilo vreme na knap. 📖 (Tom 92: 32) Za život jim je, doduše, na knap podmirivalo stroške.

Knödel / knedli 📖 (Zub 99: 292) Tu baš ona ti boguje, za nju kojekakvi jetreni knedli, valjušci, žličnjaki, knedli sa šljivama bisticama, sa sirom, s breskvama i sve što joj padne na pamet.

Koffer / kufer 📖 (Tom 88: 24) To se gospon mam vu me zagledajo i ponode mi, zamislite, celi četiri dinara ako jim otpelam dva kufera na banof. **kuferaš** 📖 (Tom 92: 7) Isto tak na glasu so bili (zatajil bodem na kakovom): šlajfiči, bojtari, cenkaroshi, kartaroshi, (...) clindraši, aroberi, bokteri, (...) švindleri, frenderi, trucer, (...) kuferaši, pravdaši i na stotine jošče vandravki i vandravcov, (...) norcov, (...)

Kommodschuh / komučuj 📖 (Tom 85: 28) Ajd, zamislite vi to, zgubil sem maminoga svetešnega boksenoga komučuja.

Korb / korpa 📖 (Ivan 99: 51) Kuma dvapot s korpom doje. **corpica** 📖 (Tom 92: 6) Deca, kak deca (...) neg bi nešče od stareši došel k nim z naprtnačom, s cocličkom ili korpicom, mam bi joči zbulili i bulili - se dok ne bi nekaj od došlakov z torbice, s cekera, cocla ili korpice na dar dobili.

Kost / košta 📖 (Đ-Zb / Svag 96: 63) Prvo, deca, bolšo smo imali košto dok so bili težaki.

kosten 1 / koštati 'stajati, imati cijenu' 📖 (PNP-72; Sabolić, 131) Več kuliko je to koštalo, ne bilo zabadav - ondar so bile skope slike kad je bilo malo filmov. 📖 (PNP-72; Šikulec, 143) Pitam ja trgovca kuliko to košta, a ja sem imal pun ruksak kune.

kosten 2 / koštati 'kušati' 📖 (Golub 95: 46) Jozina ne denes rakiju ni koštal - / ne bu se valda pod nebom zvrčal.

Kragen / kraglin 📖 (Tom 92: 8) Na kaputu so mu rokavi navek bili posukani, a kraglin zdignen,

iliti odvrjnen. **krajglin** (Kov 95: 85) I pak je dobil jenoga lomara s takvom opravom na kojoj so mu za znake pastirske igre nadevali na kape, krajgline i ramenice potkovicice.

Kram / krama (Dol 96: 37) Čovek je jena / krparija i drparija. / Stara krama, / zmešarija, / sleparija. / I bedarija.

Kramer / kramar (Luk 38: 151) Dok norci imaju penez, i kramari trže. **kramarski** (Zub 98: 195) O tom problemu prilagodavanja trebali bi početi s Dalmatincima, ali za sada prije nego uđemo u bit problema podsjetit ću na hercegovačke torbare, koji su bili specijalno prilagođeni za kramarska posla.

Krampen / kramp (Tom 90: 88) Ivoku čak neje ni kramp zabodjen f pleča smetal da š nim - zapičenem - juriša kak pobesneli kurjak na obezglavljeno skupino. **krampati** (Zub 98: 18) U većini slučajeva taj luksuz plivanja u ništa, mi si možemo priuštiti, jer krampajući i hrmbajući do besvjesti, svak si je nastojao stvoriti svoju malu Hrvatsku, svoj mali otok.

Krampus / krampus (Tom 98: 102) Uh, kak smo se samo: sičana, coprnice, greben-babe i mraka bojali, / a pred "Lucijom", krampusom, joknarom, flebanušom i šibarom bežali (...)

Krapfen / kraflin (Dol 96: 46) Bil je negda kržljav kak gorični štaflin, / ve je pak tak vitek kak na mašči kraflin.

Kredenz / kredenec (Has 95: 60) Bomo si složili vu iže meblina / v kujne bo kredenec kaj bode milina.

Kreide / krajda (Ivan 99: 25) Ako nemre pamtit, onda na zrnje broji. S krajdom poteže.

Krenzeljungfer / klencer (Đ-Zb / Mark 96: 280) Zaročnik nee došel po mlado, išel e kum, jeden i drugi, mi smo rekli dever i starešina, i mladoženja. Oni so ti tri išli f cirkvo i f cirkve so pričekali, a zastavniki, sad se veli klenceri, i jena podsnejalja, oni so išli po mlado. **klencerica** (Tom 89: 66) Čem so vlezli f stanje poklonili so se do zemle, kaj so jim škrlaki scureli z glav, zna se, mladožejne i zastavnikom, kojem so pak, mladenka mladožejnovoga, a od zastavnikov

nijove zutrašne klencerice fletno podigle te škrlake (...)

kreuzen / krajcati se (Tom 94/95: 89) Kak smo se mi, moja kolona, vu otom momentu š nimi, z njegovom kolonom, krajcali, to ti je moj Jozok skoristil i prebegel z jene kolone v drugo, tj. z nijove v našo kolono.

Kreuzer / krajcar (Luk 38: 166) Krajcar do krajcara forintača, forint do forinta desetača, kamen do kamena palača. **krajcarec** (Ivan 99: 36) Koj krajcarec a koj dva, da ne pevam badava/ Denes ste mi obečali, da mi bote zutra dali / Krajcarec je mali dar, a grošiček mal dobiček.

Krügel / kriglin (Čam 2000: 91) Nacifrane kleti, kak je negda bilo, / s kriglinov se tam, pije vino (...) **krigla** (Dol 96: 44) Dok zdehne vu krigli, presehne vu brenti, tu šake so trde pravi argumenti.

Krumpire / krumper (Tom 79: 31) Japica na jare / Kostu odmara / Majkica vu poček / Bruse onđara / Mama s krumpera / Obeda stvara **kromper** (PNP-72; I. Žagi, 124) I imal je pol vreća krompera sehom, to je zaitil na pleča i beš za onem čovekom koj mu je rekel da bo opal. **kromperic** (PNP-72; I. Žagi, 115) Pojem sedem jajčeece, sedem krompericov, tri komačoka od koka, funto masla i kanto vina. **kromperov** (Dol 96: 89) "Z crnem koščičinem joljem pripravljajo se različiti domači špecijaliteti" ("kromperova šalata z joljem i z lukom", "grah na šalato z crnem joljem, lukom i češnjakom", "kašnjaki"), a koristilo se i kao materijal za rasvjetu "vu joljenkaj i dušicaj".

Kunst / kumst (Kov-95a: 29) Kumst je biti dober, ako si navek med zlem.

Kuppel / kupleraj (Zub 98: 200) Kad smo baš na Francuzima, podsjetit ću te da su se oni posebice izdresirali u humanitarnim pretvaranjima i gdje god dođu, odmah stvore kupleraj, tako da se više ne zna tko pije, ali se dobro zna tko plaća (...)

Kurbel / kurbla (Zub 99: 170) (...) onda su druga dvojica odmah poprimila okretati ručicu - zvanu kurbla - sve dok se nije mašina dovoljno zalafala.

kusch / kuš 📖 (Tom 90: 46) Jel, stari so odlučivali gda, kaj i kuliko se ima komu od ruje kupiti, a ti si (kakti dete) moral biti kuš.

Kuβ / kušanec 📖 (Kov 95: 75-76) Tak toploga, tijoga i vrućega kušanca ne seča se naskoro v svemu životu. **kušec** 📖 (Luk 38: 166) Kušec je prdru brat. **kušlec** 📖 (Tom 88: 56) Te je pot opal i prvi kušlec f čelo, zna se, z moje strane. **kušuvanec** 📖 (Tom 79: 15) Kaj sem ja tu mogla / Kad je tak naišlo / V igre kušuvanca / I po me se išlo

küssen / košuvati 📖 (Ivan 99: 62) Mladoženja jo je otpeljal v ganjek, a ona je košovala se svate. 📖 (Ivan 99: 138) Onda so ga žene išle košuvat. **kušnen** 📖 (Golub 95: 66) Na oltare ide žulavi, bogečki, / stoput zasluženi, / stoput okrenjeni, / stoput kušneni - dinar. **kušnoti** 📖 (Has 94: 54) Ako tebe čovek klopi, / on te ima rad, / pak te posle lepo kušne, / oprostiš mu sad. **kušovati** 📖 (Zub 98: 232) A reči ti meni, kak ne bi otišel v gorice kad već u Starom Zavjetu u Pjesmi nad Pjesmama piše: dečki su zvali dekle nek dođu v gorice kušovati se do mile volje i to dok trsje cvete. **kušvenje** 📖 (Ivan 99: 61) I govore deci i popevajo i govore: mileno moje i zlatica moja, dragulji moji, cukori moji, kokuvanka moja, mili, kušvenje moje, zlatastico moje i milastico moje i srebrno moje. **kušuvati** 📖 (Čam 99: 39) Privlekla ga je i kušovala kak nigdar prije. (...) Kušovala ga je kak kakovo bekpo! **skušuvati se** 📖 (Zub 98: 203) Ljubi bližnjega svoga i onda dok se dobro skušuješ svojom susedom moraš se kajati pred popom, a lagati pred vlastitom ženom. **skušuvati se** 📖 (Tom 88: 56) Posle toga smo se si (kak nigdar do vezda) f križ-kraž skušovali i smejom radosnice obrisali. **skušuvavati** 📖 (Čam 99: 41) Fest je zglancan od domači nog, koje so ga čez leta prekoračivale i, skušuvavale.

Lack / lak 📖 (Luk 38: 143) Cipeli(ši) od laka, koža od blata. **lakeni** 📖 (Dol 96: 88) *Božićni običaji u kajkavskim krajevima* : Bogatuni su kupovali "lakene čizme", a siromasi jeftinije - "boksene".

Lade / ladica 📖 (Luk 38: 180) Popovi kasi, kobilini riti i deklini ladici nigdar dosti. **ladlin** 📖 (Mih 95: 85) Zapro nas v ladlin peska / Nad nami fkočena slova / Joščer življeje jeno znova.

Lärm / larma 📖 (Đ-Zb / Dyg-Lov 96: 374) Saki korak je bil prepun stranskoga popevanja, cvrkotanja, fučkanja, hukanja, graktanja i piščanja: larma za vuva čepiti.

lärmen / larmati 📖 (Đ-Zb / Dyg-Lov 96: 377) Lomatali so s krilmi, vreščali i strašno larmali.

Laube / lopa 📖 (Čam 2000: 60) Zdenec, štala, kotec i lopa / hiža katnica, loza krej plota.

laufen / lafati 📖 (VP8.11.85.) Zato sem ja odlučil da njo najdem, ak nigde drugde, na fakultetu. Bilo bi super da sem š nom, bolje, nego da lafam po Oseku, kad moji posetioci otido oko pol tri popolne pak sem ostatek sloboden. **zalaufati se** 📖 (Zub 99: 17) (...) onda su druga dvojica odmah poprimila okretati ručicu - zvanu kurbila - sve dok se nije mašina dovoljno zalaufala.

Laufgraben / laufgraba 📖 (Tom 90: 44) Strasti so se širile, motne glavundre glibile, iskajoč interese, dok je gruntašu, kak doma, a jošče više v laufgrabaj pucala žoč i nestajala pod nogami moč.

ledig / ledik 📖 (Zub 98: 41) Dečko ledik, završio je dva razreda popovske klasične u Varaždinu i naravski je trebao ići za popa.

Leiberl / lajbec 📖 (Tom 79: 41) Lajbeca i fortuna / I svetkom bi nosili / A škrlaka crnog / S pevčecom kitili

Leit / lajt 📖 (Tom 86/87: 17) Za tuliko se semena još najde v lajtu

Leiter / lojtra 📖 (Luk 38: 174) Neje samo on tat, koj krade, neg i on, koj drži lojtro ili vreče. **lojtrica** 📖 (Tom 88: 27) Još je samo trebalo vnuter lojtrico napraviti i špagom povezati vračeca i odođač nalečka, koj se za lojtrico i tvornico nalekne.

Lieferant / liferant 📖 (Tom 88: 7) Čak sem tak daleko vu tom otišel da sem se predstavljao kakti kakov mešter, trgovec, iliti liferant i prosil je uzorke od pojedine robe.

liefern / lifrati 📖 (Đ-Zb / Svag 96: 60) Negda je tu bilo pri nam šest Židovov koji so lifrali i mladino, a i jajca. **dolifrati** 📖 (Dol 96: 41) Tu

Bog je z celoga sveta bokce bestričke dolifral (...) / lica im obžgal, zguljil, z betegom zresma nacifral. **zlifrati** (Dol 96: 33) Ne pesma gizdava - ne jo nišče cifral / (pesme slažo gladni, a nucajo siti). / Nečistak je v pekel naše senje zlifral - zato nam i nemre pesma cukor biti. **liferuvati** (Tom 89: 36) Nu, oni so složni osnovali i još jenoga (sporednoga) desnoga kraka kojem so, za svoj račun, liferovali samo najboljšega cigla. Lozinka, iliti znak, na te skretnice jim je bila: "Poberi!". **zliferuvati** (Tom 88: 36) Jedina mi je briga ostala kak mu zliferuvati šenicu. **liferuvajne** (Tom 88: 17) Kaj se pak tiče liferuvajna iliti prodaje s tem poteškoče nesem imal.

löten / olotati se (Tom 89: 82) Joj kak smo se znali si olotati z smetlivem žločkom, crnilom, kaj ne jeden drugoga poznal.

Luft / luft (Čam 99: 22) Al ipak, bi rekel, tvoj je tast bil v gorica j na friškom luftu, gde nema megle.

Luftbremse / luftbremzer (Zub 98: 151) Želio bih da u mojem selu nastave govoriti za jednog pijanca: "To ti je pravi avanturist ili luftbremzer ili pustolov", nego da se drogira, pika s heroinom ili pušu travu.

lüften / zluftati (Dol 96: 47) Selske duhe - to je glatko zabil, / so krasto je z sebe otepel i zribal, / celo dušo prav svecki je zluftal. **zluftati se** (Tom 83: 54) Koj nim ne paše / Grupica se slaže / Da ga osudi / Ostali gluvi // Morajo biti / Ili vun ziti / Da se zluftajo / Dok svesni večajo **spreluftati se** (VP 19.2.86.) Sad ostavljam ideje o pisanju da se malo slusno i spreluftajo, a dok dojde vreme, nema razloga da ne nastavim s tem.

lumpen / lumpajne (ĐT 12.2.86.) Mislim na ona lumpajna po Oseku.

Lutheraner / lutoran (Ivan 99: 81) Prije objeda kod mlade pali se svijeća i svi svatovi mole Boga jednako kao nekad. - Em neso lutorani - primjećuje Tereza Kokša.

malen / majlati (Tom 92: 23) (...) jel je i tam majlal dve iže i jeno ižico. **namajlati** (Tom 92: 23) Kaj so joči zgledale, to so roke namajlale (kak sem vam vreč dal znati - bil je majlar).

namajlati se (Đ-Nov: VM 1-10) Dekla se je namajlala sakakvemi kalamandami i doterala kak prava zagrebačka milostiva. Od trajne do štikli. **omajlati** (Tom 92: 93) Zafajlujoč baš te majlarije, ali i, gosponu kapetanu Čiviću (koj ga je i prvi v Gjurgjevec dopelal, da mu kapetanijo i cirkvo omajla), a potlam preporučil đurdevečke purgarije. **zmajlati** (ĐT 14.10.85.) Ostalo je - nikaj. Skoro bi zabil: Šabaričeva zmajlana klet.

Maler / majlar (Tom 90: 62) Ajde rečite mi, kak bi to zgleдалo da šustar vuči majlara kak treba po zidu mešterko vleči? **maljarski** (Zub 99: 99) (...) za pokoru prvo je skinuo svoj specijalni maljarski škrljak, prije nego je počeo piti i pjevati s nama skupa.

Mantel / mantlin (Tom 85: 81) Još do šlaufa kak-tak, ali mantlina - to je bil slučaj. **mantl** (Tom 88: 24) Prasnol je zadni levi na Kresingerovom "Fordu" Ivica Savorov, šofer od zanata, muči se da gumijo (mantla) oslobodi od kotača.

mariha / marha (Luk 38: 147) De je marhe, tu (je) i štete. **marva** (Tom 88: 16) Bil sem, v najmenšo roko, uveren, da ne rečem skompleksiran, da so jape više svijne i marva negoli ja. **marvinski** (Tom 88: 63) Nišče nem ne štel reči kam smo rasporedeni, pa čak ni oni pratioci soldati koji so nas pratili v marvinske vagone brez da so nas pustili i po vodo. **maršeči** (Čam 99: 66) Vu svoje fabrike vu rastove kore fčinja maršeče kože.

Masche / mašlin (Čam 2000: 36) Ožujak već vu mašlinu mustače nabira / nove nade, novo delo - prolet se raspira. **mašlek** (Zub 98: 196) Tako sam ja u četvrtom razredu osnovne kupio jedan broš u obliku mačkice sa mašlekom oko vrata.

Maschine / mašinati (Đ-Zb / Fuč 96: 50) Šenica se je mašinala v dvoru pri bagle. **mašinjne** (Tom 92: 47) Kuliko ji se je ni samo - zaradi mašijnajna ili jošče bojle povedano - preskačivajna - potrikmalo kaj se se do smrti neso više spomijali.

Maschinenhaus / mašinauz (Tom 92: 53) Kristič, ne sečam se koj je za nim, ali znam da je delal z Dobrošekom v mašinauzu (...)

Medizin / meducin 📖 (Dol 96: 19) Vročine sem imel kej sem fantažeral - / od silnoga jognja se bom se spominjal! / Sosed tam je jaden medicine včinja! / - S tem bom fletno ž njega se neduhe steral.

Mehl / melja 📖 (Luk 38: 158) Išla bi žena kruha peč(i), ali ne zna, de je melja.

Meister / majstor 📖 (Đ-Zb / Has 96: 352) Najše si nekakvoga majstora i lepo se vdaš. **majstorica** 📖 (Tom 85: 28) Stara majstorica Mica so bili dobra žena i nesem se bojal prositi za pomoč, makar sem jim zobače oščerbil i v zdenec je smestil. **majstorov** 📖 (Tom 94/95: 23) Više, moje mišlejne o majstorice iliti majstorove ženice je - dosta povolno. **mešter** 📖 (Tom 85: 28) Sestra je dobila obavezo to prenesti meštru Petru. **meštarski** 📖 (Tom 89: 10) Počel se je razvijati, kak nigdar prije, meštarski posel a š nim i zdelavajne kojekakovi frčkulij, ukrasov al i: trnokopi, motike, lopate, sekire, fokoši, balte, bati, plugi, steklo, cigel, zlato, penezi i... **meštija** 📖 (Tom 89: 53) Spočetka so je sami doma šivali, a posle se je razvila krznarska meštija do, more se slobodno reči, prave umetnosti. **meštijski** 📖 (Tom 89: 86) Vu vremenu - kraja devetnajstoga i početka dvadesetoga stoletja - Gjurgjevec je bil najjakše meštijsko središče f cele severo-zapadne Hrvacke vu odnosu na broj stanovnikov.

Mieder / minder 📖 (Tom 84: 44) Puneše, neg mi oprostite debleše, još se poradi te proklete sukaste šlang-linije tak nemilosrdno z minderi stiščo kaj jim se žvate, kak gobe, na se strane hičo, ali ne uzmičo i dajle se još uporneše mičo, rikčo i, kagdar - sličo.

Mischung / mešung 📖 (Kov 95: 83) Da nebi sused svoju naftu trošil na parceli, mi smo deli svoju zacukorenu, kakti najborši mešung za motorljina.

Mistschaufel / mišafel 📖 (Tom 85: 66) Dok so bili z menom fertig, napaperkuvali so dva mišafila i, kaj me je najviše bolelo, ite f peč.

Möbel / meblin 📖 (Has 95: 60) Bomo si složili vu iže meblina / v kujne bo kredenec kaj bode milina.

Montur / mundura 📖 (Tom 88: 64) Dali so nam letno munduro iako je još bilo fest zdeno

(naročito zaran) i potrebitoga pribora za održajne čistoče i porcijo z žlicom. **mondura** 📖 (Zub 98: 321) Nema sumnje da je najpraktičnije porigati se na hrpi lozja jer si tako ne pošpricaš monduru (...) **premunduravati** 📖 (Čam 99: 62) Sako leto toga je melina preširaval, doteraval, na struju premunduraval, pajtlina zmonteral.

Mörser / merzer 📖 (Tom 88: 6) Ni najdebleši me merzer ne bi bil zbudil.

Mörtel / mort 📖 (Dol 96: 64) Peneze bomo sigdi kej nori rastepali, a dok se vrnemo zurück, vu barako našo - / boš drva vu fušu cepal i boš mešal mort!

Most / mošt 📖 (PNP-72; Jakupec, 130) Kad su išli prešat, ostavili su v škafu mošta.

Motor/motorajne 📖 (Tom 90: 60)(...) zastupniki pri motorajnu (...) **zmotorati** 📖 (Čam 96: 63) Bomo vidli, dok se zmotora. Kaj je zraslo, se je tu. **motoraš** 📖 (Čam 99: 8) Dekle so razveživale snopje koje je motoraš petal vu dreš. **motorljin** 📖 (Kov 95: 83) Da nebi sused svoju naftu trošil na parceli, mi smo deli svoju zacukorenu, kakti najborši mešung za motorljina.

Muß 📖 (Tom 88: 48) Jezušo so z vučionik odnesli na tavan. Katajeta više ne trebal. F cirkvo je išel samo koj je štel, a ne pod mus.

Muster / muštra 📖 (Čam 99: 29) Dekličica je bila bogato oblečena vu tenko platneno opravo, znašito sakakvemi mustrami kaj je još negda naprela, zetkala, nejina pokojna majkica. **muštra** 📖 (Zub 98: 191) Imal je sve, ali jedino mu je falela baš ta muštra.

mustern / muštrati 📖 (Tom 88: 67) Pridošli so regruti i mene je zapala jena grupica izviđačov z dva desetara muštrati. Muštrali so bormeš oni mene od pete zaran do devete navečer, negdar i dože.

Nachtgeschirr / lokšer 📖 (Tom 85: 39) Na malom guvencu sem premetal jajca z lokšera f škrikal, postija na prste zišel z dvora i bežeč se fputil k Bajeru ni ne gledejoč čez steklena vrata vnuter.

narr / nori 📖 (Luk 38: 177) Nori Janko bez penez. **norost** 📖 (Luk 38: 170) Mladost - norost (starost - bedastoča) **norc** 📖 (PNP-72; Rumeč,

81) A žena je prije norca delala š njega kad je ne stol bil ni magarec, a on pozove svu svoju familiju, a žena veli: "Naj biti bedast. Pak budu norca s tebe delali!" **norcuvajne** (Tom 90: 103) Nu, se je to imalo svoje zakaj i zarad toga nam, valdar, i neje bilo žmeko brez zabavljajna, norcuvajna i plesajna, se se je to potlam nadoknadilo, koj pot i više negoli je i trebalo. **norija** (Tom 92: 53) Čem je je naš Semeško spazil, prepozna ti on mam onoga f civilu i počmo se grliti, kušuvati i norije spravlati, čak so jim i sozice potekle. **noreti** (Golub 95: 104) Ižu napravil, / decu na red postavil, / pričel noreti: / bečaril bi, dečko neje: / vraguval bi, / klapin neje. **ponoreti** (Golub 95: 68) Naša majka / obudovela i ponorela: / pričela po prošćenje, / po toplicaj odati. (Kov 95: 93) Ovaj bi moj stari jopec ponorel dok bi to bilo tak. **znoreti** (Dol 96: 48) Dok boš se digal, zavist naraniš - / bo znorel od jala čovečji drobniš.

Niet / zanetati (Tom 85: 79) Riftik, neso se otrgnole, jel so bile zanetane, a da so bile samo prišite, otišle bi s torbe brez pardona.

Nummer / numera (Čam 99: 62) Rečite mi, samo, vašo hižno numero. **lumera** (PNP-72; Petričec, 118) Doklam nekoj stranjski čovek vlezne vu podravsko lumero, rad ga primo, znado ga i počastiti, podvoriti ga i takvoga kej.

nutzen / nucati (Dol 96: 33) Popevka horvatska od davne davnine / je puna betega, kaštige i truca; puna trpke kmicne, drača i gorčine - / žmeka reč se vu nji kak dišalo nuca. **ponucati** (Tom 85: 86) Eto, vezda vam je valda jasno, povečte i drugem glasno kaj bodo znali kak je negda bilo dok se je od stareše brače ponucano, okrpano i zlizano rujo i za svetek nosilo. **znucati** (Mih 95: 41) A kaputi znucani / Hičeni bodo v grabe

Oberlicht / oberliht (Kov 95: 95) Moj pokojni jotec, za njega so drugi rekli da je bil kak pravi oberliht, pred samu smrt, prišepol mi je da nebu zadugo, a ta tajnovita farmacija bu zasigurno zmislila i napravila Svadilina.

opfern / ofertuvati (Tom 90: 47) Tu sem bil ja glavni za ofertuvati i za gospodarstvo se brigati.

paar / par 'nekoliko' (Đ-Nov: VM 1-10) Par meseci si v Zagrebu, a ti već neznaš ili nečeš pripovedati po domači i med nami poznatemi.

Paar / par 'dvoje' (Tom 89: 26) Te je 1787. Gjurgjevec imal tristosedemdesettri hiže f kojem je obitalavo petstodvadesetčetiri venčana para.

Packerl / paklin (PNP-72; Berta-Lesić, 120) Drugi pot je (zvadil) od kobile pašuša. Trejti pot pak papera od paklina duvana.

Panzer / panzer (Tom 94/95: 1) (...) produžimo od postaje do postaje s se mejne i mejne putnikov-dijakov i, dok nesmo došli pod pratnom pancera i soldatov do Rajiča.

Parade / parada (Tom 89: 51) Ne samo po finešem materijalu s kojega je bila napravljena, vreč kaj se je nosila samo za parade, gozbe i po svetke. **paraden** (Čam 99: 62) Zaročnica paradna, sneška nacifrana, nevesta nafaldana, majkica pririktana - z Bergerovoga dučana.

Paradeiser / paradajz (Zub 99: 294) Bijeli sir s vrhnjem i mladim češnjakom ili mladim lukom, pa onda s friško nabranim paradajzima z vrta, a k tome obavezno bijelo virovsko vino.

Pariser / parizer (Đ-Nov: VM 11-21) Je za ruček slanine a on parizera.

passen / pasati (PNP-72; Jakupec, 130) To se je belela steza, a Virovci so mislili da se to beli brezovo drvo. Zido oni s kol, zemo pilje i počmo stezo prepiljavati na takve komade kakvi so im pasali kej bi je nametali na kola.

Pech / peh (Tom 85: 20) Da bo v semu još vekši peh, trejtega je isto leto bik ftrgel dok se je vu jnega z rogmi česal.

Pelzer / pelcer (Dol 96: 50) On panje krči, korenje puče, / vu brazde jognjene pelcere suče / i zlatno semenje - sveta življenje.

Petersil / petrožil (Has 94: 43) Koje neso bile lepe, / gdegoder se posložile, / gizdave i naprčene, / petrožila so tržile. **petrožij** (Ivan 99: 38) Ti mene išči gde luk igra, a petrožij pleše, a grad se na kokoši čambi vrti.

Pfannkuchen / fanki (Tom 98: 21) Išel jesem / Na konake, / Strino Doro / fektat fanke

Pfarre / fara 📖 (Luk 38: 137) Ače je već kej kvara, nek ga plati fara (= župa, općina, cjelina).

Pfarrhof / farof 📖 (Čam 96: 59) Naš Jakup, župnik, sad dršče pred nimi, jel bode s farofa frknol! Al nek! Zato je je vu Mičetincu venčal i v šume potpomagal! **farofski** 📖 (Čam 2000: 124) I farovska cirkva, zaran v megle bela / il v noći pak kesno, slatko bo zvonela.

Pfeife / fajfa 📖 (Tom 89: 70) Čordaši, kak i kanasi, za dogi letni i jesenski dnevvov popevali bi i igrali vu svoje piščalke, posle vu šaltve, frule, fajfe, trumbete, klarinete, dude, gajde, mrčalke, tamburice, cimbule, jegede, harmonike i v noveše vreme vu kojekakove migulice. **fajfaš** 📖 (Tom 89: 69) Mladenci bi došli posle večernice i čekali ostale uzvanike da zajednički obave večero. Negde je koj dudaš, fajfaš, cimbulaš, tamburaš ili jegedaš, potlam i harmonikaš zaigral kojega drmeša, polko, čardaša, v noveša vremena i valcera.

Pfund / funt 📖 (Ivan 99: 54) Ima grunta za dva funta, kaj bi ga baba z ritjom prekrila. 📖 (Luk 38: 178) Od vola nikej (drugo) neg funt mesa.

Pfusch / fuš 📖 (Dol 96: 49) Bo gizdavo tancal zicar, gladuš, ketuš Mefistov i mentalni fuš.

pfuschen / sfušariti 📖 (Đ-Nov: VM 6-8) Ondar na bržečki, na armak naprave i sfušare. **fušarejne** 📖 (Tom 88: 24) FUŠAREJNE - POSEL NA CRNO

Pik / pik 📖 (Tom 90: 67) Ambari, virjani i tavani so se ometali, pogotovo ako so na te pika imali.

Plafond / plafon 📖 (Has 94: 62) Idem potom i mislim si, / da je mene barem sonce. / Dok bi bilo jako zima, / da me greje i da visi, / na plafonu kakti zvonce.

Plattfuß / blاتفuz 📖 (Zub 98: 244) Uostalom, on nije mogao u tome nikako uspjati, jer je htio imati šik cipele malog broja, oko 45, a imao je malo blاتفuz stopala između 48 i 52 (...) **blاتفuzar** 📖 (Zub 99: 126) (...) zvan FANCEV CAPAK; jer je ovaj bio veliki blاتفuzar i imao stopala kao peraje (...) **blاتفuzarka** 📖 (Zub 98: 359) Ova frče z nogama ko da hoda na federima, mora biti strašno dobra v postelji, ona je blاتفuzarka

(...) **blاتفuzeran** 📖 (Kov 95: 58) Ko bi rekel da takov čovečec ima velika i blاتفuzerana stopala, a na njema blizo pedesetoga broja škornje.

Platz / plac 📖 (Čam 99: 62) Kupil je vu centru Đurdevca, krej cirkve, velikoga placa na kojem je zdigel melina na parni pogon.

plisieren / pleserati 📖 (Kov 95: 51) A gde zeti narodnu nošnju, peče, pleserane suknje, poculice, frtune z rancelje i tušljine?

plündern / plindrati 📖 (Dol 96: 12) Što te je tu donesel, namladil, namuljil, / što suknjo ti zetkal i lajbca našil, / što z peklom te, žvepljom, streljama prestrašil, / pošljice vu te posejal, z žulji te našuljil, / što te je leta i leta gnjel, plindral i guljil?! **oplindrati** 📖 (Tom 90: 92) Znači, celo je zutrašno noć imamo na raspolagajnu za oplindrati.

Plüsch / pliš 📖 (Dol 96: 31) Z njom se si - bogatuš, gladuš i gavaler. / I cuckov pelc i žablji pliš. / Ona je pekel tvoj, tvoj Božji ona je dar. Ti njezin si suženj, princ, barun i car. **plišeni** 📖 (Tom 85: 26) Škrilak, plišeni, s pevdčecom okičen, na panklinu ruže. **plišejnak** 📖 (Tom 89: 51) Gizdaveši so i plišejnake nosili i za panklin, z leve strane, pevdčeca plejnatoga ftkali. To je bilo znamejne ne samo Picokov, vreć i muškosti.

Presse / preša 📖 (Tom 90: 71) Dekle i sneške so obično bile brajle, dečurlija so isto brala, dok so pute nosili dečki, a oženjenci so bili pri preše i oko mertuča. 📖 (Mih 95: 26) S preše cure žuli / I švic letošni. **prešar** 📖 (PNP-72; Jakupec, 130) Pa su zato i zvali te Jagnjedovčane - prešari. **prešnica** 📖 (Tom 79: 35) Omažem povapnim / Hižico prešnico / I vinsko klečico

pressen / prešati 📖 (Luk 38: 138) Bere, kuliko mu Bog da, a preša, kuliko sam oče. **naprešati** 📖 (Dol 96: 10) Najrejši bi vu ove goste obrisače / možike, gromov i vetrov namešal, sena z sinokoš, mleka z dojač, / i mošta z pisanik naprešal.

Preßwurst / prezušt 📖 (Čam 2000: 63) Hiža diši! Bogčija spat! / Tu so: đigerice, pečenka, kobasice, / prezušt, čurkena kaša, / na večero bode došla sa rodbina naša. **prezburšt** 📖 (Zub 99: 290) Nekad si pritopim na peći malo ocvirkov ili si poklopam komad prešanoga prezburšta i onda odem v štalo blago naraniti.

Psyche / psiha 📖 (Zub 98: 385) Sa jedne strane bila je Singerica mašina za šivanje, a s druge psiha obješena na tram iznad ormara sa ladicama, koji je moja mati dobila od stare mamicе Juraničke.

Pumphose / pumpoze 📖 (Tom 85: 86) Lače so više sličile na pumpoze nego li na rajtoze jel so jim napuji gležne skrivali dok so dolni deli v opanke zevali. **pumperice** 📖 (Zub 98: 222) Mulec jedan, znaš da dimije i naše duge pumperice su iste hlače jednako podvezane oko gležnja, samo naše pumperice imaju šlic ispred i nose ih muški dok imaju sračku.

Quartier / kvarter 📖 (Čam 2000: 87) Bogec koj si kvartera išče / bez tuđe reči vu se se stišče, / služi devizo one fali / koji so mu pašuša dali. **kvarteraš** 📖 (Tom 88: 30) Vu tom toga dojde k nam (...), naš stari kvarteraš (...) Rajzer Trešnar.

Raspel / rašpa 📖 (Tom 98: 7) I dok sem je ja fegal i z jezičnom jim rašpom rajbal pofurjeno lice (...)

raspeln / rašpati 📖 (Zub 99: 74) (...) po cijeli dan samo ću si rašpati nokte i mazati se s maščama, a on će pred menom klečati i suznih očiju s jecanjem u grlu moliti me, da mu se smilujem. **zrašpati** 📖 (Zub 98: 264) To je točno, dragi Gopčina, ali mene nisu dosta zrašpali, ni zešmirglali, unatoč tolikim školama i seminarima, ni doma ni u inozemstvu, tako sam Ti ja ostao još uvijek poluobrađen, vuglasti i hrapav.

Raubschütze / rabšicar 📖 (Tom 85: 10) Naš sused, poznati rabšicar, Gavan, je znal z lova donesti najviše pet rac i to je onda bilo slavje. **rabšicar** 📖 (Tom 89: 47) (...) a ako so bili lovci (rabšiceri) (...) **ropšicar** 📖 (Tom 94/95: 74) A, kak i ne bi, neje to dečja igra skrivanca i lovanca, vreč, noje, lovlejne i skrivajne krvoločnikov kojem je čoveka linčuvati kaj i nekojemu ropšicaru zajcu f tur pucati. **raubšicar** 📖 (Zub 98: 139) Taj ćelavi bradonja imao je svoju kolibu obljepljenu plakatima i jednu pušku jednocjevku, a rekli su da je raubšicar i da ima veze sa žandarima.

Rauchfang / rafung 📖 (Zub 99: 150) Zato je on postao dimnjačar, jer se mogao provući kroz sve i najmanje rafunge (...)

reifen / rajfanje 📖 (Ivan 99: 219) Među igrama koje ćemo samo spomenuti su *skok u dalj z mesta*,

skok u dalj v zaletu, metanja (hrvanja o.I.I.), *skrivača, teranje ili rajfanje kotača od bicikla palicom.*

Reindl / rajnica 📖 (PNP-72; Rumek, 86) Opani! Samo mi naj v rajnicu opasti gde se meso peče! **rajngla** 📖 (PNP-72; Rumek, 86) Opani! Samo mi naj v rajnglu! **rajnglica** 📖 (Zub 98: 159) (...) rajnglice-rajngletine, itd. pa da završimo recimo sa jednom malom čašicom gewurtztraminera ili sa malim štamprljčićem prežgane šljivovice, stare pet let, požutjele ko zlato od namakane šljivine kore.

reisen / rajzuvati 📖 (Tom 88: 35) Kak je puno po belom svetu rajzuval tak je toga i fajn znal, (...) **rajzovanje** 📖 (Čam 96: 83) Sigurno pak ide nekam školom na rajzovanje. Ona samo piše, dok ji nekaj treba - promrmlja Štefina. **rajzer** 📖 (Tom 92: 24) K ne so dojadali si: bokci, frenteri i rajzeri.

Reißnagel / rajsnegl 📖 (Zub 98: 44) Stara Plemenčićka je jenput rekla: "Dok boš v riti, onda boš videl kak se moraš ponašati", dok je netko sjeo na rajsnegl ili pribadaču. **rajnedlin** 📖 (Tom 85: 57) Zato sem jim se smiloval i del na stolec rajsnedlina.

reitern / rajtati 📖 (Zub 98: 223) Znači, u svakoj familiji neko mora piti i rajtati da bi drugi morali delati i da bi se oni tako očuvali od kojekakvih napasti koje vode u neminovnu moralnu propast.

Reithose / rajtoze 📖 (Tom 85: 68) Čem sem se vrno doma, a došel sem prvi od si ukučanov, slečem rajtoze, odijem po škarje i flisk pod napuje.

Respekt / rešpekt 📖 (Tom 88: 38) Kak sem z Lovrencom bil od prije dobro poznat (prije neg se je priženil Grgesinem živel je f Ciganske vulvice, gde smo na travnike bili, malone, međaši) nesem imal nikakovoga rešpekta pred nim, pak sem, valdar, i zarad toga tak nepozvan upal.

Rest / resl 📖 (Tom 88: 58) A mi ostali, obični smrtniki čameli smo celo noć pred dućanom i bil si presrečen ako si uspel kupiti, ne dobiti, kakovoga resla, tigajno, rajnico, a o štofu, cipelam - i ne govoriti, jel te je to samo f prestupne zapalo. **restli** 📖 (Zub 98: 22) Oni sebi, odmah

na početku, otkroje čitavu balu, a tebi na kraju, ostave samo restle.

Revier / rever 📖 (PNP-72; Kukec, 114) V đurđevečkom reveru za jeno felo graja vele da je to - purančok ili purančec.

Ribisel / ribizel 📖 (Đ-Zb / Svag 96: 60) Ja sem inače bilnožder, znate, ja se ranim samo z ovem kaj imate z vrta, koprive jem, piriko jem, evo to je moje, čaje, trave... Od maslačka počam, pa posle jagode, ribizle, toga imate sega pri mene.

richten / riktati 📖 (Tom 79: 31) Sestra v hižice / Rikče ormara / Brat pod štrof / Čisti ambara **riktati se** 📖 (Tom 84: 30) Kam si gledel ti bedačic / Pak jel ne vidiš / Da se rikče i špancara / A ne dela ništ **nariktati** 📖 (Kov 95: 64) Joči mu zablešče kak baterija v kmici i narikče posebnoga bleska v njema, da bi v semu itak deluval z najboršem. **pririktati** 📖 (Čam 99: 24) Pririktali so mu i opravu za smrt. **zriktati** 📖 (Čam 99: 47) Se je to trebalo zriktati ako se je štelo do svatov dojt. **zriktati se** 📖 (Kov 95: 15) Tak so se zriktali kajda svetkuju najveškoga svetka v godini.

richtig / riftig 📖 (PNP-72; Berta-Lesić, 104) Riče jo pomalo z nogami i ona riftig skoči i njega prime za vrat i vudri plesati. **riftik** 📖 (Tom 85: 79) Riftik, neso se otrgnole, jel so bile zanetane, a da so bile samo prišite, otišle bi s torbe brez pardona.

Riesling / rizling 📖 (Tom 88: 63) Za se to vreme moj je pajdaš Joka uživao plodove svoje rabote na drugom kraju velikoga kujnskoga stola v društvu z nejinom mamom i papom pijuskajuč gemište prefajlenoga jim rizlinga.

Ring / ring 📖 (Tom 88: 33) Čem bi mi se pružila prva prilika otišel bi f parmič i - razgledaval "ratnoga plena", gustirajoč si, kak bom jenoga dneva osedlal i zajašil Liso (ždrebico) i prešpancerai se po velikom ringu đurđevečkom. **rinčejnak** 📖 (Mih 95: 11) I nebo me nišče spuknol / Niti silni vijer zgrutil / Ni rascepal rinčejnak / Ja sem rast živičnak.

Ringenspiel / ringešpil 📖 (Ivan 99: 220) I to je bilo kak na ringešpilu se voziti. **ringišpil** 📖 (Golub 95: 60) Pemo k Majkiboži. / Majka nam speču kokoš / i lecitarske kolače. / Tam bumo

vidli / sakakvejev lazarov / i Mariju f crlenoj opravi / i ringišpila.

Ritschert / ričet 📖 (Zub 98: 348) Cure uče brzo, a njima je isto bio bolji grah od gustog ričeta koji je redovito prigorio u kotlu.

Röckel / reklec 📖 (Dol 96: 10) Najrejši bi svojem pesmam / z listinca od zlata rekleca oblekel, kraljuše z kokruza i koščic im del, / i dehnol im safte kej vu se sem zel, / i Dravo - kak cucka - za seбом bi vlekel.

Rohr / rol 📖 (Tom 94/95: 51) Kad najempot z jene visoke iže, z drugoga ili trejtega kata, jena gospa iče nam v rolu pečenoga krumpera. **rolj** 📖 (PNP-72; M. Žagi, 112) Ozebla je i stala si pred rolj kej bi se ogrela. I slučajno ji je vušlo pak je prdnola v rolj.

rücken / ruknoti 📖 (Tom 89: 12) Najprije so, nenadano, ruknoli Huni i Goti i zavladali v druge polovine petoga stoletja tu, v našem kraju.

Rucksack / ruksak 📖 (PNP-72; Šikulec, 143) Dok sem ruksaka raspri, da viš ti kak so se frajle okupile kak da sem imal meda v ruksaku. **rupsak** 📖 (Tom 94/95: 43) On moj rupsak, iliti točneše rečeno, maža na pleče (...) održal me je f kreposti, z dosta snage.

Runde / runda 📖 (Zub 98: 133) Tu se radilo o nebrojeno profinjenim fintama, recimo, kad se trebalo platiti svoju rundu, čak i pajdaši su lepo rekli: "Štef se ishlapil, opet nam je ostavil gadni ceh." **rundica** 📖 (Tom 84: 13) A sad dečki đurđevečki / Prvo rundico na zmejnečki / Gde vustano Đuroki tu potegno Picoki

Saal / sala, salica 📖 (Tom 92: 78) Mam, ne čekajoč ni da se si gosti, iliti publika, razije z sale pozovo ti organizatori nas pisce v jeno menšo salico (...)

Sack / sak 📖 (Đ-Nov: MK 11-22) I dok sem još ponarasel, tak sem si želel imati saka, čak sem ga i delal z nekakvi cundravi robač, ali to ne bilo ništ, saka je imal samo moj sused i još dva tri Peščana. **sačica** 📖 (Ivan 99: 217) Sačica je dobra za podiganje rib, da se ubijajo. I ako očeš izepirati ribu od mulja.

Saft / saft 📖 (Dol 96: 10) Najrejši bi svojem pesmam / z listinca od zlata reklega oblekel, kraljuše z kokruza i koščic im del, / i dehnol im safte kej vu se sem zel, / i Dravo - kak cucka - za se bom bi vlekel. **saftni** 📖 (Dol 96: 58) Kaj lišaji spite, steklenjaste joči - / piljafke mledne vu drezgi i šašu - / vise na klinčenici saftnoga tela.

scaph / škaf 📖 (PNP-72; Jakupec, 130) Kad su išli prešat, ostavili su v škafu mošta. (...) **škafica** 📖 (Golub 95: 64) Đurina, ču, cvanka! / Zvoni f stran zvone. / Nečije gori. / Zemi škaficu / i bež gasit.

scari / škarje 📖 (Kov 98: 27) Ak rak otpre privatnoga salona, ne ni čudo, jel od pravoga alata mam ima pri ruki bar škarje.

schalten / prešaltati 📖 (Zub 98: 53) Ostavite ga na miru, vidiš da se je već prešaltal na drugi svet. **prešaltavati** 📖 (Zub 98: 60) Do sada su muški vodili ženke za nos preko kojekakvih biblija i kurana koji su se ispucali i sad kad su muški shvatili da je bitka izgubljena, na brzinu se prešaltavaju u neku teoriju ženske premoći. **ušaltati** 📖 (Zub 98: 222) I ako nisi bio ušaltan u njihovo društvo pitao si se kud si upao i o čemu oni naklapaju?

Schank / šank, šankar 📖 (Tom 88: 45) Kak je sedel na okruglom stolčecu kraj šanka i v roke držal duplaka, a ne kupico (kak je to normalno za šankare), kaj je mogel krikne: "Ništa vam se lošega dogodilo ne bude (...)"

Schatz / šoc 📖 (Tom 89: 49) "Riftig, imaš prav, i on je zgubil šubaro", odpove ji zadovolen Nacina, tobože, da se opravda, kak jo neje samo on zgubil, neg i "tvoj šoc". **šoca** 📖 (Zub 99: 99) Vidiš, kak se je skurvala njegva šoca, crnomanjasta vdovica iz predzadnje hiže na levo na kraju Goričke vultice (...)

schätzen / šacati 📖 (Dol 96: 42) Obitelj je drhtala, molila - gazda čez oblok zerkal, slušal daleke grome, oblake šacal i merkal. **prešacati** 📖 (Zub 98: 359) Najljepši par u selu, posao im je uspjevao prekrasno, bili su mladi i oholi i selski dušobrižnici su prešacali da bu to prije ili kasnije otišlo k vragu.

Schatzmann / šacman 📖 (PNP-72; Turčić, 139) A posle so onda šacmani odšacali pet forinti kej je ta bela kobila bez glave popasla pol detelje Martina Živkovoga.

Scheibe / šajba 1 'staklo na prozoru' 📖 (Tom 85: 10) Najviše so stradale šajbe na štalaj jel so se tam vrzarili vrapci, golubi, grlice, a i vrane. **šajba 2** 'komad' 📖 (Dol 96: 13) Kriva i prava - zemlja i Drava. (...) / Ti naš si smeh, pekel i greh, / pokora, skaznost, okrajec raja. / Zagvozda kruha i šajba slanin. / Coprija, vurok, pošljica, strihnin.

Scheitel / šatlin 📖 (Tom 79: 13) Na glave ji poculica / Vu šatline red špangica / Počesana i oprana / Cifrala se sneja Jana

schenzen / šenkati 📖 (Tom 88: 22) Kuliko se još v megle sečam nekaj so nam i šenkali.

schicken / šikati 📖 (Đ-Nov: MK 12-20) I tak je to gospodarstvo bilo bogato i v redu kak se šika. **pošikavati** 📖 (PNP-72; Šadek, 115) Počel je starcom biti se gorši i gorši, zanemarjivati, z njem se potačekati i pošikavati ga sim i tam i na kraju ga je počel z njegve rođene hiže steravati, a ni jesti mu neje baš dal saki den.

Schiene / šijna 📖 (Tom 85: 52) Metem, kak ja nesem prestal z urlajnem, začul me je štrekar koj je meril šijne na štreke i po glasu došel do mene.

Schießstand / šištat 📖 (Tom 88: 16) S temi so se kuglicami negda naši stari graničari vučili pucati na šištatu, strelišču (to sem ja čul od svojega japice, a moj japica od nijovoga japice i...).

Schiff / šif 📖 (Tom 92: 23) Jenoga prelepoga sončanoga dneva donese poštar Ciloke preporučeno pismo i čeka na petsto dolara i karte za šifa i vlaka se do Čikaga!

Schild / šilt 📖 (Tom 85: 40) Ta je kapa bila dačka, s šiltom, z dva vušitka kaj je značilo drugi razred. **šilt kapa** 📖 (Zub 98: 249) Isto mu je pomagala šilt kapa koju mu nije mogao odnesti vjetar kao škrlak koji on nosi danas dok ide u kazalište. **šiljtača** 📖 (Kov 95: 59) Zvlačil se je pak tak da mu se je prvo vidla glava z šiljtačom, ruke, telo i noge. **šilterica** 📖 (Tom 85: 40) Spod postelke zvlečem f pavočine prepletenu šilterico. **šilterica** 📖 (Tom 92: 71) Drugi pot je došel Nacek na

urlab za letnoga vremena, v letne mundurice, i to: v bele dolame, sivaj lačaj z crlenom širšom žnoricom po šafe šitom, v boksenaj plitkaj cipelaj i z kapom šiltaricom. **šiltast** (Zub 98: 195) Obično su to bile ogromne delije sa šiltastom kapom i na šrek kištrom obješenom ispred vrata.

Schiller / šiler (Tom 89: 66) Seбом bi ponesli barilec najbolšega šilera, beline ili crmine, čutorо bermeta ili krampapule i orevnačo pogačo. To jim je bila, kak so rekli - nužna okrepa!

Schinder / šintar (Tom 92: 9) Ako se slučajno, koj nesrečni cucek neje mogel otarasiti svojega lanca, te bi skamuščal kag da so ga si šintari ražali. **šintarnica** (Čam 96: 89) Eto, voze ga ... bez križa, bez popa, bez zvona. Voze ga kak cucka na šintarnico! **šintarski** (Tom 92: 9) I kaj mislite, presvetli so gospon biležnik, ipak, posle te "nezgode" pesino spakuvali f šintarsko gajbo (...)

Schlag / šlag (Tom 85: 33) A dok je opazila rupo f korpe, zamalo da jo ne šlag trefil. **šlog** (Tom 89: 84-85) Nijovo je bilo, iti z marvom i svijnami na pašo - dok se je god dalo i smelo (Imovina je branila iti v brajnevino i šlog) (...)

schlagen / šlogati (Tom 85: 5) Ipak, priznajte, istine za volo, najviše bi bilo oni koji bi posumlali (se dok ga ne bi prepoznali) da je cigančok s "Kalančiša", "Šarampova", "Ciganfisa" ili kolomparčok z šatre gde se šloga na karte. **šljogati** (Zub 99: 158) Valjda ste gore nastavili šljogati karte i cugati gemište? **šljogaroš** (Zub 98: 255) Tako, primjera radi, ne znam na koji način da Ti ispričam kako su nazvali sina Hapavleka kovača da je on visoko-cilindrični šljogaroš (...)

schlamp / šlampast (Tom 84: 44) Za naše se i naj, naj ženice ne bi moglo reči da so, kak i da neso, naivne svetice, ali ni da so grešnice koje, kak jim se pripisuje, zavađajo i navadađajo muškarce v napast kad se pouzdano zna koj je šlampast da greši i brez ni, čem reši da mu ne trebajo koje piškrom vrdajo.

schlank / šlank (Zub 98: 108) A kako i ne bi nove generacije bile šlank, kad već od malenih nogu našu djecu učimo jesti na žličice (...) **šlang** (Tom 84: 44) Puneše, neg mi oprostite debleše, još se poradi te proklete sukaste šlang-linije tak nemilosrdno z minderi stiščo kaj jim se žvate, kak

gobe, na se strane hičo, ali ne uzmičo i dalje se još uporneše mičo, rikčo i, kagdar - slifčo.

Schlappen / šlapa 'komad mesa' (Tom 92: 37) Pričinilo ji se je premalo mesa brez one koščurine za se nas naraniti, pak mi je jošče odrezala i šlapo podbrajne s kojom, noje, prije neje ni računala. **šlapica** 'mala papuča' (Tom 85: 71) Bilo kak bilo, te sem žetve ostal brez lepi, sivi Batovi šlapic i fusetlov.

Schlauch / šlauf (Đ-Nov: VM 10-20) Nuz grunta i gorice mora znati metlo napraviti, toporišče zdelati, kojekaj nadozidati i zbetonerati, šlaufa zakrpati (...)

Schleier / šlajer (Čam 99: 39) Vidla je kak po selu lepo štrekajo, sebe v beline i šlajeru.

schleifen / šlajfič (Tom 85: 69) Posle sem bil oblečen kak šlajfič!

Schlepper / šleper (Kov 98: 35) Nekoji se čude kaj šleper z robom nestane kajda je prepal v zemlju, a kaj reči na to dok cug s tunelom na očigled zgine?

Schlichte / žlifta (Mih 95: 42) Poslusnena, plesniva / Žlifta lepliva

schlichten / šlihtati (Tom 86/87: 25) Tegobe šlihtali / Trude scedali **šliktati** (Tom 92: 39) Nikak stareše Marije (...) neso išle g duše one jošine poprst debele šnite šunke koje so z andarom šnitili i šliktali se jeno deblešo od druge (...) **našlihtati** (Zub 99: 102) Pohotnost je jača od ljubavi, a želja za neradom je otrov ljubavi, kako je to dobro našlihtano u Sedam Glavnih Grijeha učenih na katekizmu! **pošlihtati** (Zub 98: 59) Samo da bi moglo funkcionirati to ti je sve pošlihtano od gora do dola po dobro ustaljenom redu i božjem blagoslovu.

Schlif / šlif (Zub 98: 264) Jednom riječju, fali mi šlifa!

schlingen / šlingati (Đ-Zb / M-Fuč 96: 282) Šivale smo z rokami, dobivale smo robo f škole i ondar smo šlingali i našivavali, eklali, štrikali i sama sem si morala fortuna zešiti na rokaj. **šlinga** (Zub 98: 200) Za njih ne važi ni staro pravilo koje je bilo ispisano plavim šlingama na "kuharici" to jest na našivavanom platnu iznad stola u mojoj kuhinji. **šlinganje** (Zub 98: 303)

Samo dok su dobre zagrebačke partije nekad išle i pokraj škole, pokoja naša dekla ostala je u drugom stanju na tečaju šlinganja, pogotovo dok se učilo u večernjoj školi. **šljengati** (Ivan 99: 53) Em pak je zemeste, em ona je dobra, ona se zna. I šljengati i našivavati i tkati i presti. **našlingati** (Tom 79: 13) I košulo našlingano / Vu delino nafaldano / Z atlazencom na se dela / Više neje sestí smela **šlingeraj** (Luk 38: 173) Ne vdajo šlingeraji, neg rali i pol rali.

Schlittschuhe / šličuhe (Ivan 99: 228) Klizaljke (“šličuhe”) donio sam u Molve 1942. godine i tada smo se sklizali (...).

Schlitz / šlic (Kov 95: 47) Brzo je raskapčíl svega šlica na lačaj, zvidil pužurana i napišal se Prasici Drvenkarovomu v zube.

Schlosser / šljoser (Zub 98: 85) Navodno je on bio jedan od nezakonitih sinova još većeg specialiste u mehaničkim poslovima kojega su zvali hrvatski ŠLJOSAR SABOL, inače krivolovac i raubšicer, sa jednim staklenim okom, gebisom i punom kućom kojekakvih finih djevojaka i cijenjenih žena. **šlosara** (Čam 99: 62) Trokatni široki melin, visoki dimnak, šlosara, pekara, se je to davalo novo lice Đurđevca i Podravine.

Schluß / šlus (Tom 88: 46) Leta sem potrkal v nikaj, a život išče svoje - saki den se više i više i, nigdar mu dosta neje, jel zna, da je se - šlus.

schmecken / šmekati (Tom 90: 88) Znači, štandari neso “šmekali” Čepelovčane, pak je zarad toga i neso branili od napasnikov.

schmeicheln / šmajhlati (Dol 96: 40) Na sake te fele šmajhlal, z tebom se dičil i gečil. **prišmajhlati se** (Zub 99: 219) Idem dolje kod mene u Hrvatsku i da bi se malo prišmajhlal svojoj Francuskinji ostat ću po prvi puta kod kuće dva dana zaredom.

Schmiere / šmir (Tom 94/95: 38) Bilo ji je, kak bi ono naš svet rekel - kak šmira.

Schminke / šminka (Tom 89: 82) Mi se nemo smeje, ni ob den, a kamoli navečer, z dečki same spomijhati, špancerati, v bercauze iti, piti, pušiti ni šminke trošiti, kak vezdar naše mloke i pramloke.

schminken / šminkati se (Tom 84: 44) Za razliku od svoji se “lepši i mlajši” mamic i majkic-prefetic koje, ne samo da se kak i one šminkajo, nego se još i: v gamilicaj mivajo, z vugorki oblagajo, f pare dunstajo, obavezno maserajo, vrleše i vežbajo kaj stejnajo ali ni za dlako ne odustajajo, vreč naprotiv, kak so stareše se više i više zapijnajo.

schmirmeln / zešmirglati (Zub 98: 264) To je točno, dragi Gopčina, ali mene nisu dosta zrašpali, ni zešmirglali, unatoč tolikim školama i seminarima, ni doma ni u inozemstvu, tako sam Ti ja ostao još uvijek poluobrađen, vuglasti i hrapav.

schmuggeln / žmukleš (Tom 83: 41) I da imam ne bi štela / Za te iti zarad dela / Je l' si žmukleš, prepredejnak / Naprčeni galžejnak **žmukleški** (Tom 88: 5) Nelite, valdar so je za to (Anteta na žmukleški, a Štefoka na divjački način) i likviderali.

Schnalle / šnala (VP 14.2.86.) Dragi striko Đuka, najprije bi Vas prosil da mi oprostite na rukopisu - malo mi je žmekše pisati jerbo sem imal povredo na desne roke (vbol sem se na šnalo od oprtača) i sad mi je cela šaka zamotana v zavoj, ali srećom pisalo morem držati v roke.

Schnaps / šnaps (Čam 99: 27) Stari so kanasi, kak po običaju, vučili mlade kanase sakakove berečke mudralije i mirakule, kartati se na durak, na veliko, na šnaps, tarok, crleno, na sedmice, na ajnc. **šnapsati** (Zub 98: 83) Nije ni čudo jer se obično pije od rane zore do kasne večeri, od jutra do sutra, cijeli božji dan i cijelu noć, ponekad i tri dana i tri noći, pogotovo ako se u isto vrijeme ajnca, šnapsa ili igra preferans. **šnapsati se** (Čam 99: 21) Bomo se i šnapsali, kak smo negda znali. **šnapslanje** (Dol 96: 77) Mladež je gulila svoju kozu, a starije generacije ovih tu Štefov, Ivekov i Maric utaživale su svoje potrebe “šnapslanjem”, “čehalcima” i “prelcima”. **šnapsler** (Đ-Nov: MK 11-22) (...) i dok je došel, puno pot je zvlekel šnapslere-pajdaše (...) **odšnapsati** (Zub 98: 205) Basta dečki, dosta je tog neplodnog razglabanja o politici, tu mi tak i tak nemremo ništ pomoći, nego da odšnapsamo jednu na četvoro za dupljak (...)

Schneider / šnajdar 📖 (Tom 88: 18) Medtem mama predloži neg idem k Milanu Pintaru za šnajdara - najboljši je mešter vu svojem fahu, a i strog je! **šnajdarica** 📖 (Tom 85: 50) Mama je bila zvučena šnajdarica **šnajdarija** 📖 📖 (PNP-72; Sabolić, 70) Nakon pet let sem otišel v zanat v šnajdarijo na Trepče, na tri i pol leta. **šnajdarski** 📖 (Tom 85: 84) Sečam se da je mati kupila negove velike šnajdarske škarje.

Schneiderei / šnajderaj 📖 (VP 15.4.86.) To je jeno bilo Vaše, a jeno od Ksenije koja mi javla kaj je novoga na mojemu sadašnjemu i budućemu sveučilištu (glavno da je indeks vu vitrine f šnajderaju, a kaj je prazen, to neje tuliko bitno!).

schnell / šnel 📖 (Zub 98: 212) A doma da vidiš besprekorno drži hižo u najboljem redu i kuha na recepte sa prvoklasna jela: bocance i copance i sa fina jela na šnel. 📖 (Zub 98: 48) Pije se ponekad i povremeno, (...) na brzinu i šnel, obično se napije slučajno, (...)

Schnitte / šnita 📖 (Tom 92: 38) Japa pak, neso škrtarili, rezali bi nam one pozamašne šnite kuliko ji je god koj štel i mogel pojesti. **šnjita** 📖 (Zub 98: 342) I ja sam postao lud za grahom na šalati sa puno luka (...) i dobrim pisanim špekom ili pak suhom domaćom šunkom rezanom na tanke šnjite.

Schnitzel / šnicel 📖 (VP 17.9.85.) V nedelo so pri mene bili mama, sestra i mala Jasna Lackovičeva, čerka moje tete mlekariče Marice Šajtekove. Bilo nam je lepo, znajel sem se gorički bresek i grozdja, povani šniclov i onda so dekile odbežale na vlak već posle pol tri jer je drugi bil tek noćni, a mama je morala na posel i dekile f školo drugi den.

schnofeln / šnofati 📖 (Tom 88: 5) “Znaš ti dobro”, vele mi, “koj samo pošnofa beloga kruva, više mu kukuruzni ne paše”. **pošnofati** 📖 (Tom 90: 28) Stalno so potom (...) šnofali, kak bagoša, rakijino dujo. **šnjofati** 📖 (PNP-72; Sabolić, 134) Posle toga, nekon puno let, so sinu, dok je došel v bertijo, samo išli z nosom, zaprav so mu šnjofali i rekli: “Đegerice nikej ne diše!”

Schnur / žnora 📖 (Tom 79: 13) Pocuknenki našterkani / Z dola peden ocaklani / Opasala pet do šest / Vu opasju žnorom fest **žnorica** 📖 (Tom 85: 26) Oblekli so plave husarske lače žnoricami,

opletene povzdož. **žnjora** 📖 (Luk 38: 152) Dok tat dojd(e) k hiži, počeše se po vratu (kej vidi gore) i naramljuje žnjore na cipeliši (kej poglene dole). **žnjorica** 📖 (Luk 38: 179) Pazi da ti ne pukne žnjorica v riti. **žnjiranci** 📖 (Zub 98: 253) Ti mene možeš krojiti na žnjirance, ali svaki put dok buš pil i kartal, ja bum opet došla skidat se do gola pred svima.

Schnurrbartbinde / brkbinda 📖 (Tom 85: 26) Deli so si oni brkbindo kak i sako drugo noć, ali ona se je bila pomeknola i levo stran mustača skompesala f kontra strano.

schoppen / šopati 📖 (VP 19.10.85) Stalno se šoplem z antibiotiki i s tabletami protiv breja, saki čas sem pri doktoru - jel sem morti ja premleden ili je kriv moj sadašni položaj - ne znam.

Schöpfköffel / šeflja 📖 (Ivan 99: 65) Dok se najedo, onda se jeden opravi kak Fašenjek, z rokom zeme lopato i ogreblico, a v drugo šefljo, s čem novce pobira. On z ogrebljicom suče po redu, a svati v šefljo hičo novce.

Schotter / šoder 📖 (Čam 99: 57) Rogoz i šaš obrasli so jarke, po šodru se vlovila travina. **šodrana** 📖 (Kov 95: 106) Morti bi bilo dobro ribnjaka na staroj šodrani napraviti, pak bi to moglo sema nama davati nekakvu korist. **šoderica** 📖 (Has 95: 107) Ze tem pemo mam na našo - novo šoderico, / tam pak bote vidli - prelepo vodico.

schräg / šrek 📖 (Tom 85: 52) Čem sem ga spazil onak opremlenoga s kapom fšrek, tak sem se prepal kaj sem tekarsad ono prav zavresnel da me je počula i mati, makar je bila još dajle vezda od mene.

Schrauben / šaraf 📖 (Mih 95: 26) Cvile šarafi.

schrauben / odšarafiti 📖 (PNP-72; Berta-Lesić, 103) A ja odšarafim glavo i bunem dva-tri pot v led i tak sem prebila i napila se vode. **prišarafiti** 📖 (Čam 96: 69) Onda je negde prije jeden rekel, da Peščani morajo prvi osnovati zadrugo i da bodo fest prišarafili nekoje kulake, kaj dado grunta vu zadrugo. **prišaraflijivati** 📖 (Kov 95: 107) Po noći je bilo tak, a po dnevnu so dele vraćali i na traktor po celi den prišaraflijivali. **zašarafiti** 📖 (PNP-72; Berta-Lesić, 103) I ja jo primem, nazaj zašarafim i idem dalje i zgledam senico de mi se

špota, a ja manem z lopatom na njo i mam postane jeden jarek krvi, jeden perja, a jeden mesa.

schreiben / našrajbati 📖 (DT 21.8.85.) Nesem ti na brzopletost štel odgovoriti na tvoje pisance koje si na pol pospan našrajbal.

Schreibtafel / šrajtoflin 📖 (Đ-Nov: VM 6-8) Molil sem Boga samo da mi se nešče od stranske familije ne dotepe k stajnu jel bodo moja Marico noge ostavile f kujne a mene šrajtoflin pri Starom Gradu. **šajtroflin** 📖 (Tom 85: 38) Dok so pak bili betežni, šajtroflina so pod glavo deli. **šetoflin** 📖 (Čam 99: 20) I gle, jeden vadi šetoflina. **šetoflin** 📖 (Zub 98: 55) Znači Vujec, ima Hrvata i Hrvata, ponekad čak prema debljini šetoflina.

Schrot / šrot 📖 (Đ-Zb / Mark 96: 280) Zamet je brašno kaj se melje za marvo, melja. Sad se veli šrot ili smesa.

schroten / šrotati 📖 (Dol 96: 64) Franca, se sečaš, navek so nas zezali / da bokci smo, da v želocu šrotamo zelje. **našrotati** 📖 (Mih 95: 68) Vreč je lagve pelina / Te kamen našrotal / I jakše bi kotača vrtele / Kad bi voda brže štela

Schub / šub 📖 (Has 94: 71) Otišla sem mam na postel, od šuba zaspala.

Schuft / šuft 📖 (Has 95: 114) Ti šuft jeden - kaj tu delaš / i kaj si tu stal, / i kaj si se vu to ženo / kak telec zablejal?

Schunken / šunka 📖 (Tom 85: 62) Mama je bila narezala šunke, naribala tormana, se skupa s krvom dela na stol i još je zapitala jel mortu koj oče i luka.

Schuppe / šupa 📖 (Tom 94/95: 31) Sečam se da smo v Rogacu prespali vu nekakove velike šupe, skladišču, gde je bilo na tisuče flajši od radenske vode.

schuppen / šupiti 📖 (Tom 79: 16) Na mužike da so bili / I pod štantom gverca pili / Čak i srce da ji je kupil / A zato ga je Jendraš šupil **šupka** 📖 (Tom 83: 53) Bilo mi te je žal / Ali šupko bi ti dal / Zakaj si poštejne / V brescejne prodal

Schüreisen / šarajzlin 📖 (Tom 85: 68) “Čuj ti, dečkešina”, veli ona i vleče šarajzlinom vun one

obgorele ostatke ostatkov, “ako ti je do gizdavosti, ondar idi služiti i dok naslužiš, onda se nacifraj, a ne na tuđe grbače terati kera!”

Schurz / šulec 📖 (Čam 2000: 76) Šulec prjanče, skriva lače. **šulcar** 📖 (Zub 99: 335) Marijan nije živio sa šulcarima u stajama i svijet gledao samo iza plota svoje kuće.

Schuster / šostar 📖 (PNP-72; Sabolić, 70) Došel sem z jednem pajdašom šostarom. 📖 (PNP-72; Rumek, 86) A šostar se je od straha zanesnažil. **šoštar** 📖 (Luk 38: 189) Šoštar je do kolena v smetju, a trgovec do grla v dogu. **šoštarov** 📖 (Luk 38: 189) Šoštarova žena i kovačeva kobila so navek bose. **šustar** 📖 (Čam 99: 69) Bilo je pol noči dok je poznati đurdevečki dučandija kože šustar, zvan Drago Vrhovski, još navek sedel za svojom poslovnem stolom, nagnot nad nekakvom knjigom. **šustarija** 📖 (Tom 88: 21) S tem je moja šustarija, ali i navuk, jempot zanavek potonol vu morju moje prevelike, ili pak premale oseke i plime prenavne mladosti. **šustarski** 📖 (Čam 99: 69) Neso to bili šustarski posli, neso to bile računске brojke, zasluge od šefta. **šuster** 📖 (Zub 98: 359) Inače, šusteri su poznati po pijanstvu, a kak i si ne bi malo pocugnuli? **šuštar** 📖 (Zub 98: 244) Šta češ, svaki norc ima svoje veselje, Francina bi sve dal samo da ga ljudi zovu majstor šuštar.

Schusterei / šusteraј 📖 (Đ-Zb / Has 96: 353) Vutomtoga - dok mi je čovek delal v šusteraјu, dok mi je sin Zdravko išel v školo, dok sem šivala, dok sem kuvala, dok sem bila na mekote, dok sem delala v goricaj, dok sem rodila drugo dete, Želkico, 1966. - još sem nuz to pisala pesme za drugo pločo.

Schuß / šus 📖 (Luk 38: 196) Z jenem šusom ne moči dva zajca streljiti.

Schwabe / Švaba 📖 (Čam 2000: 96) Pitaš me Švaba, kak mi je, i jel bom / ostal zanavek pri vas? **Švabe** 📖 (VP 8.4.86.) Bili so oni Švabe pri mojemi doma. Lepo so je počastili - ovi so čak tri pot bili pri nam, posebno se je one Švabice jako zdopalo pri nam, jer je mama (a i tajo) pripravila se najbolje - ovi so pak ostavili knjige za me (11 knjig) i još so obečali da bodo dve poiskali. **Švabi** 📖 (Zub 98: 274) Švabi sa svojim vrlinama, marljivošću i nedokučivim smislom za čistoću

i ozbiljnu glazbu, uspjeli su napokon stvoriti najefikasnije koncentracione logore.

Schwärze / zažverčiti 📖 (Bel 82: 14) (...) za tenjama kaj su coclale čez zažverčene sinokoše (...) **nažverčiti se** 📖 (PNP-72; Jakupec, 129) Jeee, ali došli so do Novoga Grada, zavlekli se vu jedno bertijo, tu so se fest nakvasili, nažverčili i naželočili kej im je glava bila žmekša nego noge.

schwärzen / šverc 📖 (Čam 96: 69) Se so im druge pocrkale i poslone na prisilno klanje. I to zbog nerada, šverca i bedastoga nestručnoga poslovanja. **švercati** 📖 (PNP-72; Kukec, 140) Dok se, rečemo zestano dva Dalmatinca, pozdrave se i jeden drugoga pita: “Kako si?! Gdi zapovidaš?!” A dok se zestano dva Podravca, pozdrave se i jeden drugoga pita: “Kak si?! Gde švercaš?!” **prešvercati** 📖 (Tom 88: 63) Zdavna je to bilo, prešle so tri, bormeš i četiri lete (kak samo ta leta lete) dok sem od ni kupil dve čebrice masti, koje sem prešvercal v Zagreb, bila je još mala deključka, ni prav govoriti ne znala: “Otete mi kupiti spomenala v Zaglebu?”

Schwärzer / švercer 📖 (Tom 90: 44) Ni čez prste kojnskoga nofta ne vidiš, ako nečeš, kaj se neso ti šverceri delali. **švercerica** 📖 (VP 19.3.86.) Za stan so moji angažirali staro xxx (ženo yyy, majstora šnajdara) koja navodno ima vrpo poznanikov v Zagrebu, a k tomu je (...) i švercerica pak bi se tu moglo nekaj i postiči.

Schwefel / žvepel 📖 (Mih 98: 15) Jogen obžize i ščiple žvepel / Se pitamo - zakaj, zakaj baš nas / Za naša živlejna on je trpel / Za krenoti naprv zađni je čas **žvepelj** 📖 (Dol 96: 12) Što te je tu donesel, namlađil, namuljil, / što sukjno ti zetkal i lajbeca našil, / što z peklom te, žvepljom, streljami prestrašil, / pošljice vu te posejal, z žulji te našuljil, / što te je leta i leta gnjel, plindral i guljil?! **žvepljeni** 📖 (Dol 96: 42) Sim žota kača žvepljena, tam lanec goruči blesne. / - Dej pušlja, tanjera, žerjavko! Da v stanje nam strelja ne tresne! **žvepljiti** 📖 (Dol 96: 82) (...) treći su sjekli “fažinu”, ljeskovu i vrbovu žibu pa je prodavali u jesen za vezanje kukuruzovine, ili su pak preko zime od nje pleli košare za kukuruz, “basače”, oplitali “demižone” i opletanke za rakiju, sjedalice za kola ili “šarajgle”, “žvepljili bele kumine korpe”, (...) **žvepeljenka** 📖 (Zub 98: 195) U toj kištri bilo je svega i svačega, od

kamenčića za upaljače, špangi za ženske kose, kao i žnjore i remenci za cipele, igle i kojekakvi konci i šlinge za našivavanje, ziherice i broševi, šibice “žvepljenke”, špekule za štrcanje i mnogo štošta drugo! **žeplenka** 📖 (Golub 95: 50) Je l' si ti ponorela? / Gazda - pak bum kupuval / jenu žeplenku šibic! **žveplenkar** 📖 (Golub 95: 25) **Žveplenkar** Zvonarov

Schwegel / žvegla 📖 (Dol 96: 44) Ov vu diple struže, on vu žveglo, gajde (...) **nažveglati se** 📖 (Zub 98: 339) Pogledaj si jednog Tina Ujevića, kako se on znao nažveglati i molim te lijepo tko ne obožava njegovu poeziju?

schweißen / švasati 📖 (Zub 98: 318) Švasao je što je htio i koliko je htio, a gledao te je s takvim prezačudenim očima dajući dojam da on ima samo bjeloočnice. **švajser** 📖 (Zub 98: 318) Imao sam Ti jednog švajsera koji se pravio gluhonijem.

schwindeln / švindlati 📖 (Zub 98: 371) I ti stalno švindlaš! Sve je bilo dobro dok si nam mogel prodavati vodu pod vino, a sad kad ti je sfalelo vode, sad nas teraš van.

Schwindler / švindler 📖 (Tom 92: 7) Isto tak na glasu so bili (zatajil bodem na kakovom): šlajfiči, bojtari, cenkaroshi, kartaroshi, (...) švindleri, (...)

schwitzen / švic 📖 (Čam 99: 37) Gležen je otečen pocrlenel, švic ga je od boli prebijal. **švicati se** 📖 (Čam 99: 44) Škrilake na glave pridigali, tulili se spod niskoga hižnog trama, švicati se kaj so nam bile robače mokre. **ošvicati se** 📖 (Golub 95: 76) Dosegni mi obrisača z druga, / preko sem se ošvicala! **ošvican** 📖 (Čam 99: 7) Okapali so plode, kosili žita i trave. I imali so roke žulnate, ošvicano čelo, vu srcu ljubav!

scoub / škof 📖 (Tom 79: 35) Protje deščice / Zmenjam zabijam / I z gožvami na vreme / Škofa povijam **škofar** 📖 (Čam 99: 42-43) Moj je japa bil zvučeni škofar. On je svetu slamnate kleti i hiže krpal i prekrival. **škofnara** 📖 (Tom 84: 66) **ŠKOFNARA šop** 📖 (Zub 99: 178) Hrženo žito nastavilo se je mlatiti ručno, mahanjem snopa, da bi se dobila ravna slama “šop” za pokrivanje slamnatih krovova na preostalim slamnatim štalama, štagljevima i rijetkim kućama slamnjarama, ali najviše za klijeti brvnjare pokrivene slamom.

scrini / škrijna 📖 (Tom 85: 75) Prekriži škrijno, otpre lokota, zeme ga i digne vrata od škrijne.

Seitel / sajtlek 📖 (Luk 38: 156) Holba - noga, sajtlek - cipeli(š).

Semmel / žemla 📖 (Tom 85: 82) Zel sem si žemlo i pereca i potrošil dinara za kojega sem posle tvrdil da sem ga zgubil. **žemlja** 📖 (PNP-72; V. Kopas, 134) Herr gospon Barec, prosim cvaj dve žemlje. 📖 (Luk 38: 149) Dok bogec nema kruha, žemlje je. **žemljica** 📖 (Ivan 99: 19) S kravskem mlekom pak lepo krompera je, žemljico z mlekom, gresa. **žemlarina** 📖 (Golub 95: 25) Žemlarina Mikličeva

setzen / secati 📖 (Tom 85: 40) Ne bom ti dala da se secaš i trošiš za kaj ne treba. **secajne** 📖 (Tom 85: 38) Brener je jedini v Đurdevcu imal "tablo za secajne".

sicher / ziher 📖 (Tom 89: 66) Tekar dok je se to bilo zgotovleno, jel, ziher je ziher (tak bi jim stareši rekli prije neg bi krenoli), dali so ono čuturo bermeta i pogačo orevnačo deklam za trud, kakti plačo, potom so se oni prvi napili z barilca, a tek ondar ponodili i ostalem domačinom. **ziheraški** 📖 (Tom 90: 118) Išel sem ziheraški f te posel. I, splatilo mi se je.

Sicherheitsnadel / zijerica 📖 (Tom 92: 52) Od prstencov, krajlušov, mindušov, narokvic, po lase kojekakovi špangic i iglic, brošov, zijeric i z ružicami kapčic, i to - (ne) bilo kakovi! **ziherica** 📖 (Zub 99: 82) Žene su nosile košarice i cekere s hranom i sliku Marije Djevice prikopčanu sa zihericom na grudima.

Singer / singerica 📖 (Tom 84: 26) Kak ne svačaš smicalico / Japa očo i telico / A mamica "singerico"

Sitz / sic 📖 (Tom 92: 65) Ne samo kaj mi neje vrata od auta otrpl, nego mi neje ni reč pregovoril dok sem si kraj nega v auto na sic sel. **paketsic** 📖 (Kov 95: 104) Da bi nekak prvi kraj bil v ravnoteži z zadnjem krajem japek se dosetil i brenčicu del na zadnji paketsic i dobro zešemperil z vužencom.

Socket / coklin 📖 (Tom 94/95: 72) Z belem je vapnom bila povapnena i s čađom, ili crnom farbom, coklina je imala pofarbanoga.

Socken / zoknica 📖 (Has 94: 25) Obula si firtle i zoknice bele / bluzo je imala, ruže na se fele.

Soldat / soldat 📖 (Čam 99: 70) Bilo mi je 38 mladi let dok sem se našel 1942. leta, kak ti hrvacki soldat, pod švapskom komandom vu austrijskom Štokerau. **soldačija** 📖 (PNP-72; V. Kopas, 135) Tak se je i naš dečko Filiparec vrnol z soldačije i štel se držati i govoriti onak kak je bilo v Beču. **soldački** 📖 (Tom 92: 23) Naš vam mladožejna ne bil Belovarčan, nigovora, on je samo tam zvučil zanata i delal pri belovarske soldačke regimente.

Spagat / špaga 📖 (Tom 84: 15) Jer samo je koža / Bila podmeknena / I špagom prek plota / Gda-gda pocuknena

Spalier / špalir 📖 (PNP-72; Sabolić, 132) Učitelj je dečico postrojil v špalir.

Spange / španga 📖 (Zub 98: 195) U toj kištri bilo je svega i svačega, od kamenčića za upaljače, špangi za ženske kose, kao i žnjore i remenci za cipele, igle i kojekakvi konci i šlinge za našivavanje, ziherice i broševi, šibice "žvepljenke", špekule za štrcanje i mnogo štošta drugo! **špangica** 📖 (Tom 79: 13) Na glave ji poculica / Vu šatline red špangica / Počesana i oprana / Cifrala se sneja Jana

spannen / prišpanati 📖 (Zub 99: 263) Ja sam kuhao u kotlu jasenove shobljane daske i zavijao ih pod šupom, ali ni iz toga nisu se rodile prave skije, jer nisam imao potreban hoblbank za dobro prišpanati daske.

sparen / šparati 📖 (Čam 99: 22) Ali ipak, on sakojeja groša špara. **šparjati** 📖 (PNP-72; Šimunić, 135) Je li vezda vidiš, brat, ti si šparjal onuliko novac kuliko sem ja spušil! 📖 (Dol 96: 50) *Gruntaš* : On skuplja, on zgrinja, on šparja, škrži. **šparajne** 📖 (Tom 89: 85) Ona silna marlivost, koju so nasledili od svoji jocov i japic, a morti, još više šparajne, ne škrtost, kak i dobra zemla i blizina, kaj paše i šume, tak i grunta, pomogla jim je da so to se i postigli. **šparjanje** 📖 (Dol 96: 100) Gospon kelner, dejte nam celo flašo pive! Dosti je bilo skrzanja i šparjanja! Od denes, više ne bomo nikej šparjali i nas dvojica bomo celo pivo zrustali, makar baš išli doma na četvoriški!

Spargel / šparglin 📖 (Zub 98: 51) A što je grah-šparglin odletio u zrak, Vunjica je rekla: "Mesto šparglina buš obesil zobe na klin."

Sparherd / šparet 📖 (PNP-72; Petričec, 137) Stari je nekej oko špareta bavit, a tiganja vreloče kokružnjače se je ladela na stolu. **šparhet** 📖 (Zub 98: 65) Ne zna ni mleko skuhati, odma mu skipi i onda zagadi sav šparhet i posle toga, veli ona, imam pol dana kaj ribati.

Spaziergang / špancer 📖 (PNP-72; Dolenc, 111) Onda ga je pod roko prijela i vodila ga je do Drave, da ido malo na špancer.

spazieren / špancerati se 📖 (PNP-72; Petričec, 138) Dok so bez duha došli na žandarmerijo, prebudili so pajdaše koji so spali i mam im povedali da so na licu mesta vidli duhe koji se okre groblja špancerajo. **odšpancerati se** 📖 (Tom 88: 71) K vrapcu, pak sem se odšpanceral gde me nišče, niti zove, niti čeka. **prešpancerati se** 📖 (Tom 85: 37) Makar me je fest bolelo, vekša bol je bila kaj se nesem kakti general po Đurdevcu prešpanceral. **špancerung** 📖 (Tom 86/87: 19) Ali gde gda kak s kem ili ščem / "Vgoditi" prefeticam tem / Kojem so špancerung dnevnicke / Bar dva do tri pot i više / Vekše neg se moje a i tvoje / V znoju odhrmbane žulnate nadnice **špancerajne** 📖 (Tom 94/95: 78) To je bilo, naspram oni moji dovezdašni lujnajni kolonom, promenadno špancerajne, ili - kak bi rekli gospončeki - ekstra fer špancerung. **španceranje** 📖 (Čam 99: 62) Za selom je zeleni jelik, steze nijovoga španceranja.

Speck / špek 📖 (Zub 98: 237) A Miškini su bile strašno dobre paprene suhe prge sa pisanim špekom i kukuruznim friško pečenim kruhom (...)

Speise / špajza 📖 (Golub 95: 146) Japo, a kaj delate cel den? / Zaran gledim f špajzi, / da se rakija neje splesnivela, / dopoldan meso po tavanu premečem, / po obedu pilke v podrumu potucam.

Spengler / špengler 📖 (Tom 88: 18) Zafajlujoč tomu zdenol je i moj prvi šeft, Špenglera Milana, mojega poslovnoga partnera (kak bi se to denes reklo) pomel je rat - zanavek - potomstva ne imal.

Spenglerei / špengleraj 📖 (Zub 99: 66) Malo je dalje prosperirao Milekov "Špengleraj" iliti

limarnica, vrlo dobro opremljena radionica s modernim strojevima.

Spennadel / špinadlin 📖 (Tom 85: 12) Prijdem ja k nemu i opičim ga špinadlinom v guz. **špenadlin** 📖 (Dol 96: 41) K čemu bi rošave norce, keljave vušljivce prisličil?! / Kak da nešče je kukce špenadlom na desko zapičil?

Spezerei / špeceraj 📖 (Tom 92: 21) I, kak pri nam do ondar neje bil običaj, nakupuval je još kojekakovi frčkulij za kičejne i za zabavljajne, kak i sega potrebitoga špeceraja

Spiegel / špigel 📖 (Zub 98: 309) Ako hoćeš vidjeti kak zgeda jedan pravi jopec onda se pogleč v špigel!

spielen / špilati 📖 (VP 19.2.85.) Moji so pripravni platiti toga stana tj. sobico kuliko se i inače plača, jer i nim odgovara ovo se kaj sem nabrojil, a jasno je da ne bi otišev u Zagreb špilat študenta, nego da se zaizbile maksimalno kanim baviti študijem i sem kaj ima veze z onem kaj me zanima. **špiljati** 📖 (Kov 98: 52) Špiljal je gospočiju, a okre stanja ne videl kak mu raste silen drač.

Spital / špital 📖 (Čam 99: 38) Boltino još denes otpelajte vu špital Koprivnico. **špitalj** 📖 (Kov-95a: 59) V špitalju so mu vekteri odrezali nogu i prestal je misliti na nožne prste. 📖 (Dol 96: 17) - Čovek moj, čovečec, vata me slablina. / Megli mi se v glavi, zimica me tere! / - Čkomi ženička, zduraj još maljučko! / Bom te v špitalj peljal dok se se pobere.

Spitzblech / špicplej 📖 (Tom 88: 20) Ni špicpleji me ne bi spasili, koje sem zabil pribiti, samo poradi majstorovoga zafrkavajna i mojega nebrigajna. **špicpleh** 📖 (Zub 99: 143) Zato je Ivina otišev u nauk za šušarskoga šegrtu, da bi znal dobro pribijati potkove na pete i špicplehe na špince cipela.

Spitze / špica 1 'čipka' 📖 (Ivan 99: 48) Ako je moško i Bože pomozi, ali ako je žensko, onda nemreš nazmagati za dučan. Sad špice, sad opleček, onda so došli nekakvi kombinezi, lakasti cipeliši, svilne bluze i frtuni i pomade i parfemi. **špica 2** 'žbica' 📖 (Kov 95: 70) Dok je delal prvoga kotača za kola preračunal se je v

svoji matematiki i napravil je jenu špicu zviška. **špica 3** ‘komadić’ (Zub 98: 94) Ah, malo mi fali brašna, nisam dosta posolila, zaboravila sam metnuti špicu cimeta, nisam podmazala tiganj... **špičast** (Zub 98: 357) Ti Boga gospodskoga, s kakve si ti pak riti žišla, a onda je služavka odmah zatvarala sve prozore i navlačila bijele trifrtaljne špičaste zastore. **špinec** (Ivan 99: 50) Ako ženi dohada težina i nestane pranja, ako je jaka i ima čerevo vu špinec, misli se da nosi moško dete. **špinčast** (Kov 95: 38) Glavu je imal špinčastu kak lat osrednjega zločka. **špinčiti se** (Dol 96: 34)... špinčila se ne bi, nosa k nebu digla, kakti da vu sebi baš ničesa nema, kak da mesto srca ima komad cigla. **zašpinčiti se** (Kov 98: 66) Tuliko se v životu zašpinčil, da bi ga mogli zeti za šivaču iglu. **našpinčiti** (Zub 98: 145) Reklama, to ti je kad lepa Mara iz Šargičinoga klanca nosi jedan broj manje, jeko zategnute ceckaše, onda se veli kak se ona štima s našpinčenim ceckima.

Spitzname / špicnamen (Zub 98: 163) (...) svaka familija imala je svoje posebne oznake i svoj nadimak ili špicnamen, a neke osobe po svojim osebnim kvalitetama postale su mjerila kao muštre od štofa na katalogima trgovaca tekstilom. **špicnadem** (Tom 88: 38) Pokucam na vrata i brez da čekam, da mi reče “slobodno” vleznem v nuter, kak da sem z neba copil, i najem se med gospodom od koji sem samo Pavišo prepoznal (to je špicnadem za Ferenčiče). **špicnadimek** (Tom 90: 107) Neje nemu špicnadimek dat po negove kletve, vreč kaj je išel dogo z izraelskom štalicom čestitat po izaj. **špicnadevek** (Tom 92: 60) Ne znam, jel vam je poznato da na otoke, a pogotovo v Blatu, ima tuliko špicnadevokov, ne samo za pojedina prezimena i imena, vreč i za - pojedince. **špic-imejnak** (Tom 89: 6) Još ima barem dva pot tuliko pogrdni nadinkov koje sem namerno preskočil, da ne bi “dobil” prevelikoga šapa, s kamati, od bahateši nasrtlivcov iliti od obdareni špic-imejnakov.

Spott / špot (Čam 99: 28) Dok krave i svinje pašari, zgubi, štrofa plača šacmanom i špote dobiva. (Golub 95: 120) Kam se žuriš? / Na špota navek doma dospeš! / Navek delaš i samo skrbiš. / Kam se žuriš? **špotati** (Čam 99: 19) Majkica so počkoma špotali deco nek bodo dobri. **našpotati** (Đ-Nov: VM 8-20) Čem sem to zrekel mam me je našpotal da kak sem ja bedast kaj idem Novoselčanom za kombajna.

špotajne (Tom 92: 71) Potpisali so mu jo z malem odvrčajnem, al ne i špotajnem. **špotati se** (Luk 38: 189) Špota se soha (= sova) senici (a obedve imo veliko glavo). **pošpotano** (Luk 38: 172) Ne bilo ti pošpotano. (Oprostí, nej mi zameriti.) **pošpotavati se** (Luk 38: 173) Ne se dobro ni grbavomu drevu pošpotavati. **pošpotavanje** (VP 15.11.85.) Jasno je da imam ferdinancki utjecajov, no mene zgleda da se toga žmeko bom rešil, pak mi se je malo pričiniło i kak pošpotavanje, a i najmenši trag toga osečaja je jako neugoden za bilo koga.

spreizen / potšprajcati (Zub 99: 299) Jožina Petkov vele da je pokleknuo pod svojom vlastitom težinom, rekli su i to da mu se je potšprajcana noga zmeknula (...)

Spritze / šprica (Tom 90: 51-52) Takaj Livadarska je zadruga imala i lagve za pišačo, s koli i brez kol. Jošče je imala livadne brane, valke, sejalice, vetrenice, trijere i vočne šprice.

spritzen / špricati (ĐT 9.8.85.) F petek sem šprical do 2 vure. **špricajne** (Tom 88: 49) Dosadno nam, zbijla, ne moglo biti. Još se k tomu semu mora pribrojiti i produljeni rad: v žetve, v brajnu - kukuruza i grozdja, f košne i f špricajnu goric, dok se je delalo i po šesnajst vur dnevno! **špricanje** (Zub 98: 141) U to doba govoriło se navodno da su Međimurci nosili u drugoj čarapi prisloženu amper juhu za tjedan dana i svaki dan samo su namočili štomfu u kipuću vodu, slično kad topiš galicu za špricanje trsja. **špricač** (Tom 92: 64) Težaka ni za lek dobiti, a pogotovo ne i špricača. **pošpricati** (Zub 98: 118) Tu mora biti neki trik iz praktične strane, to je vjerojatno radi toga da si ne pošpricaju zadnjice.

Spritzer / špricer (Tom 90: 93) Š nim je bil i naš Belas koj mu je (po zadatku) plačal z našemi penezi špricere.

sprühen / šprinoti (Tom 88: 20) A ono, ko za inat, te den neje ni dežd, barem malko, šprinol. **zašprij** (Đ-Nov: MK 10-17) (...) a negda je pak vudril zašprij i krov premakal. (Tom 79: 31) Po steklu od obločeca / Zašprij vudara / Maček v zapečku / Prede tumara

Spule / špula (Đ-Zb / Fuč 96: 50) Preda z špule namatala na rašek i z vitla na klopka.

Stadel / štagel (Đ-Zb / Mark 96: 280) Dok e moa Kata išla v zamoš, bilo nas e stodva, stopet zaprav i z mužikaši, i ondar smo se znosili na tavan, f štagel, sakam, f komoro. **štagelj** (PNP-72; Kunić, 125) Tam je živel škofar koj pokriva kleti i štaglje po imenu Palošika.

Staffel / štaflin (Kov 95: 11) Zastali smo kak dreveni štaflini poslagani v menši pušlin.

Stall / štala (Tom 85: 74) Tak sem saki den rano moral iti z bratom f kravsko štalo ranit marvo. **štalski** (Đ-Nov: VM 11-21) Do vezda je sedel na štalskom poceku jel ga je sračka fort žeklala.

Stamperl / štamprlj (Zub 98: 158) Jedan štamprlj konjaka na prazan želudac, to je jako dobro za cirkulaciju. **štamprljčić** (Zub 98: 159) (...) rajnglice-rajngletine, itd. pa da završimo recimo sa jednom malom čašicom gewurtztraminera ili sa malim štamprljčićem prežgane šljivovice, stare pet let, požutjele ko zlato od namakane šljivine kore.

Stand / štant (Tom 85: 24) Bilo je i oni koji so celo vreme pod mešom bili pri kotlu, štantu, šatre ili so se spomijali.

Stange / štanga (Ivan 99: 46) Dohadajo napasti, železne štange, zverad kojoj pozna, a se s pomoćom đavla. **štangica** (Tom 85: 17) Jedino kaj se od sega najviše sečam i kaj ne bom nigdar zabil je da sem kakti betežnik dobil od matere štangico čokolade.

Stanizel / škrneclin (Dol 96: 85) Gore ide podsuknja (“pocuknjenka”), a od papiranatoga “škrneclina” načini se biskupska kapa s križem. **škrnicel** (Zub 99: 29) Između ručica imao je škrinjicu gdje je čuval škrnicle za sladoled (...)

stanzen / štancati (Kov 95: 77) Tržil je z robom od igle do lokomotive, štancal nofce, pribavljal i tržil sakakvo oružje i streljivo, otpirao i zapirao trgovine zmešane robe (...). **naštancati** (Dol 96: 41) Leno i tromo se Sonce na bajte, mrtvice zleva. / Bogec bogico ponuca - z njom vrpo bokcov naštanca.

stärken / našterkati (Tom 79: 13) Pocuknenki našterkani / Z dola peden ocaklani / Opasala pet

do šest / Vu opasju žnorum fest **pošterkati** (Has 94: 23) Delina je ne crlena, / nafaldana bila, / pocuknenka pošterkana, / samo se širila.

Station / štacija (Tom 88: 41) Čem sem prešel đurđevečko malo štaciju odlenolo mi je.

Statur / štatura (Tom 84: 54) Štatura klinčasta / Narav naprasita / Lakomosti nigdar sita

stechen / štijati (ĐT 10.5.86.) Ja sem ovaj (prošli) tjedan bil v gorica: štijal, gnojil, plal i zobatal.

Štefan / Štefan (Tom 89: 29) Štefan Pavin stožerni narednik **Štefanov** (Tom 89: 23) 7. Iza tornja zapuštene crkve sv. Juraja nalazi se jedna ral zvano Kosmaševa zemlja kraj zemlje Gjure Štefanova. **Štefina** (Tom 88: 5) Saka čast Jantonu, a i Štefine, nema kaj, bili so ludine, i to - veliki! **Štefinov** (Čam 99: 52) Štefinove roke već so bile svezane z drotom. **Štefok** (Tom 92: 55) Zbila, Štefok nam neje nigdar zlagal ni zatajil, vreč bi se moglo reči - bil je preiskren! **Štefoček** (Kov 95: 66) Štefoček, potri te, potri te se i sakaj!

Stein / štajn (Tom 85: 77) Retko mi je uspevalo dojt i f školo s celem štajnom, a da ne spomenem vračajne škole dok ni tabla ne mogla preživeti. **štanj** (Kov 98: 9) Mesto štanjom po pločici pisal je z botom po naše pleče.

Stempel / štemplin (Dol 96: 41) Vreloče štempline i dange po pleči poštembiljal, / štrifom glaurde našverčil i duše z dimom našiljal.

steppen / štepiti (Mih 95: 22) Tu polka se pleše / Sukna se steple / Gizdava zaročnica / Na drobno ga šteple

Steppseide / štipsajda (Tom 89: 52) Posle je pristigel pamuk, končec, pismo (zbojani končec, crleni, plavi) za osnovu i votek finoga beloga i šaranoga platna, merke, mulineji, štipsajde i kojekakove frčkulije (...)

Stern / šterna (Tom 89: 77) Kak se je negda služilo soldačijo i po dve i više let, znalo se je pripetiti da, ako neje prišil šterno, ne došel za celo to vreme ni na urlab od srama. A bilo je i takovi koji so si sami prišili po kojoj zvezdico dok bi došli na urlab.

Stich / štih 📖 (Zub 98: 184) Da, ali tebi je doktor prepisao da moraš paziti na vagu, jer svake četiri skinute kile smanjuju ti tlak za jedan štih.

Stiege / štenge 📖 (Tom 85: 11) Nesem fulal v gađanju, vreč vu broju štenge, dok sem se spuščal s tavana, pak so me na licu mesta vlovili i zrvnali se kotrige i meso.

still / štil 📖 (Tom 90: 22) Jezik za zobe i - štil!

Stimme / štima 📖 (Tom 90: 88) Obedva so imali isto naprasito štimo i preveč so do sebe držali.

stimmen / štimiti 'biti u redu' 📖 (Tom 79: 10) Vreč komaj klima / Misli da štima / Kaj mu je tak / Ali ipak **štimiti (nekoga / nekaj)** 'držati do nekoga / nečega' 📖 (Tom 90: 17) Vi dobro znate da so Stipica i Ante Radič bili jako oblubljeni med gruntaškom pukom, ne samo vu svoje nacije, vreč v čitave kraljevine, ali, stari svet je puno više štimal i držal do Jelačića. **štimiti (glazbalo)** 📖 (Dol 96: 12) Kobilice v travi hegede štima, / a vrapci i škvorci banketa imajo. **štimiti (nekomu)** 'odgovarati' 📖 (PNP-72; Sabolič, 129) Vu ono vreme starinsko (...) so stari Virovci (...) se dogovarjali da im ne štima da cirkva baš ne bi bila tu na istem mestu, nego bi jo porinoli malo dalje, makar za par colov, samo kej ne bi baš tu bila kak so jo Turčini negdar pririkali i da so na ontaru svetoga Martina kojnem davali zobati i napajali je. **štimiti se** 📖 (Tom 79: 20) Nesem smel // Po nosu kopati / Prsta muzati / Šmrkle lizati / S frizurinom se štimiti **poštimiti se** 📖 (Tom 88: 65) Štel sem se pred Kantocijom poštimiti kak imam srečo kaj sem zlekel baš Jankoviča, ali mojega Kantocija nema više k mene, više mu ja ne trebam. **naštimiti** 📖 (Tom 88: 34) Naštimana je bila na šesnajst, a ne osem snimki. **raštimati** 📖 (Čam 2000: 23) Tak je brzo došla i polnočna vura / raštimala se je, moja tambura. **preštiman** 📖 (Bel 80: 37) Tvoj preštimani korak / i mirnoča lica / ostali su v meni / kak i prva lastavica.

Stockerl / štokrl 📖 (Has 95: 58) Na štokrlu v kujne/struganja stoji. / Za tramom je šiba, / maček se boji. **štokerlin** 📖 (Zub 98: 377) I postavi on Konađara na štokerlin, donese iz susjedne sobe par naočala (...)

Stockhaus / štukauz 📖 (Đ-Nov: MK 10-17) (...) v parme je negda bilo vroče kak v pecklu, negda zdeno kak v štukauzu (...)

Stoff / štof 📖 (Tom 88: 69) Idem vam ja po Prizrenu i zagledam v jenom izlogu prelepe ženske cipele, v drugom izlogu štofa za debele kapute. **štofeni** 📖 (Tom 94/95: 66) Jošče nesmo ni do te iže došli, a vreč ti ja spazim na travniku sneško vu crne štofene z ružami nabobane šamije.

Stoppel / štopl 📖 (Ivan 99: 227) Onda se dene drugi štopl vnoter. (...) Štopl se dene ozdola.

Stoß / štos 📖 (Has 95: 69) Hitre noge, navek bos. / Crna glava, dogi nos. / Vu tom valda i je štos / kaj se zove crni kos.

stoßen / zeštosati 📖 (Zub 98: 313) Čak su rekli: Oni drukaju skupa, a obični pijanci su upotrebljavali slikoviti rječnik, kao na primjer: Dobro ju je zeštosal (...)

Strafe / štrof 📖 (Tom 79: 31) Sestra v hižice / Rikče ormara / Brat pod štrof / Čisti ambara **štrofati** 📖 (Čam 2000: 79) Žena me špotala, a mama štrofala, / sad sem obetežal rekel bi im, fala!

stramm / štram 📖 (Tom 89: 62) "Služiti caru kak Đurok, ne moglo sakomu biti. To je munduro samo štram soldat znal nositi!"

Strang / štranga 📖 (Luk 38: 192) To ne pevec, koj se ne ufa sosedovoga plota preskočiti, niti je ono žena, koja ne prekorači štrango.

Strapaze / štrapac 📖 (Tom 92: 40) A kak so ti cipeliši bili namejnjeni za štrapac, iliti za sakiden, tomu je bil i jeden razlog više da si je i obuje.

strapazieren / štrapacerati 📖 (Tom 86/87: 29) Štrapaceral si bos / F cunke i prnke

Straße / štrasa 📖 (Čam 2000: 82) Vrtel se je, motal, po doge štrase / kak peždec v turu.

streben / štrebati 1 'vrebati' 📖 (Tom 97: 12) Veter v zapečku drema i štreba / se dok se pred ranje ne zbudi, / a ondar, samo kaj ne poludi **štrebati 2** 'puno učiti' 📖 (VP 26.4.86.) Sad štrebam engleske reči, vrpja ji je, pa treba dosta napora da je se popamtim.

Streber / štreber 📖 (Tom 97: 53) Tukar nesmem biti / jel me mrze oni / štreberi doščerajni!

Strecke / štreka 📖 (Čam 99: 16) Mekota je krej štreke brez prigovora. **štrekar** 📖 (Tom 85: 52) Metem, kak ja nesem prestal z urlajnem, začul me je štrekar koj je meril šijne na štreke i po glasu došel do mene. **strecken / štrekati** 📖 (Čam 99: 39) Vidla je kak po selu lepo štrekajo, sebe v beline i šlajeru. **odštrekati** 📖 (Tom 79: 13) Pred zrcalom to se zna / Svilnaša je vezala / Po tem v cirko odštekala / Da se neje ogledala

Streifen / štrafa 📖 (Zub 98: 231) Vozio sam od Zagreba poštivajući strogo belu štrafu i samo jemput sam s levim kotačem prešel poprek i istog momenta me je zdrpila policija.

Streik / štrajk 📖 (Đ-Nov: VM 2-20) Mam mu se veđa delati, pak zmišla kojekakve bune i štrajke. / Nek oni dojdó k mene na grunt kukruza kopat, a ja nafal bom zabil zeti vodo i jelo, pak bodo vidli jel im bude štrajk na pamete.

streiken / štrajkati 📖 (Đ-Nov: VM 2-20) Kak je neje sram štrajkati, pak jel ne vide da to ide samo dijakom na šteto. 📖 (Đ-Nov: VM 12-21) A kaj bi bilo da mi gruntaši štrajkamo. **štrajkaš** 📖 (Đ-Nov: VM 12-21) Gledim tak ove štrajkaše i mislim si kak so bedasti.

Strick / štrik 📖 (PNP-72; Kunić, 125) On je otišél gore, privezal štrika gore da bude kobila Belka povlekla bukvu na breg. 📖 (Kov-95a: 51) Dok se netko ftaplja najsigurneše ga je vleči štrikom za vrat.

stricken / štrikati 📖 (Đ-Zb / M-Fuč 96: 282) Šivale smo z rokami, dobivale smo robo f škole i ondar smo šlingali i našivavali, eklali, štrikali i sama sem si morala fortuna zešiti na rokaj. **štrikajne** 📖 (Tom 89: 69) Pored vreč spomejnjeni lični, životni šeg tu je još bilo oni delatni, poslovni šeg: pri sejajnu, sadejnu, kopajnu, brajnu, mlačejnu, čejajnu, luščejnu, našivavajnu, jeklajnu, štrikajnu, prajnu, šivajnu, pa pak i krpajnu i koj bi se sega toga i setil, jel je, zbila, pri sakojem zajedničkom poslu bilo i vesejla, onoga vesejla s kojem je pod roko išla i vola. **naštrikati** 📖 (Tom 90: 26) Fusekline mu je morala naštrikati negova mama z birkeče vune jel ji v dučanu ne bilo za kupiti. **zeštrikati** 📖 (Tom 89: 52) Sprva, sa je rubenina bila z domačega platna kodalice i konoplice i birkeče vune, doma na rokaj zešita, zeštrikana i obriktana, kagdar, i zetskana.

Strickerei / štrikeraj 📖 (Zub 99: 245) (...) tekstilni tehničar mi je tvrdio da se je točno takvog nešto dogodilo u štrikeraju iza željezničke pruge, odmah iza Peršičevog paromlina.

Strudel / štrukel 📖 (ĐT 12.11.85.) V nedelo sem bil na Virju pri sestri na obedu. Poželil sem si štrukle i domačo juvo. **štrukelj** 📖 (Luk 38: 142) Ciganica je štruklje (= savijača od sira) kušnola. (Prismudilo se.) 📖 (Luk 38: 189) Što je pojel štruklje, nek je i zelje. **štrudla** 📖 (Zub 98: 114) A to je točno da je moja stara znala napraviti takvu štrudlu od jabuka kao i štruklje sa sirom da si morao dobro paziti da si i prste ne pojedesh.

Strumpfbandel / štripanklin 📖 (Tom 79: 13) Bele štonfe nateknola / Štripanklini prižmeknola / Komučuje kaj škripe / Obula je z dost muke

studieren / študerati 1 'razmišljati' 📖 (Čam 2000: 25) Kak bomo kosili, študeram ja, / v kmico je skrta sinokoša sa. **študerati si** 📖 (Đ-Zb / Stan 96: 75) Sedim v stare fotelje i igram se škole z malem Matthewom, po naše nekak valda Matijom ili Maturom, pak si študeram kak ovo naše patalerajne po zemlice i neje baš vutaman. **študirati** 📖 (Ivan 99: 187) Joško onda jen čas študira i pove ovak: Najreši bi, to mi je želja, da me vi si v rit kušnete, a Pepica Pankaričeva (općinski funkcioner o.I.I.) da bi mi rit oblazila. **štunderati** 📖 (Kov 95: 70) I kagda, senastrani majštor, pričel je štunderati celu pušku. **štunderacija** 📖 (Kov 98: 70) Strašno je štunderal dok smo mi bili v pitanju, a gda je bil on, neje bilo nikakvi štunderacij. **naštuderati** 📖 (Tom 92: 31) Dogo si je študeral i naštuderal naš vreč jadni dobrijan kaj bo napravil z gruntom (...) **preštuderati si** 📖 (Tom 84: 21) slabo si to preštuderal - a zakaj te je onda Poštejnakovič steral 📖 (Tom 85: 82) Preštuderam si ja v lude glavice - ne se z japom igrati takve šale. **zaštuderati se** 📖 (Tom 85: 31) Sad se ja zaštuderam. **študerati 2** 'studirati' 📖 (VP 26.4.86.) Bil je jedan pajdaš z Zagreba pak mi je od svoje pajdašice koja sad študera 1. leto njemačkoga donesel popisa predmetov za njemački. **študeranje** 📖 (VP 8.3.86.) Fala Bogu, sad sem rešil jenoga velikoga problema kaj se tiče faksa jer sem v razgovoru s študenti baš čul da je i nabavka udbenikov značajen del samoga študeranja. **zeštuderati** 📖 (Tom 88: 18) Pri jnem se je vučil i naš kumič Francina Horvatov (doduše neje se i zvučil, jel je otišél dalje i škole

i zeštuderal je za živinara), ali ga je navek falil da je dober i pošten čovek.

Stumpf / štomfa (Tom 85: 81) Zbroj si novac se je kretal oko dvajstjedan dinar ako si dužniki na vreme splate, a f štomfe imajo majkica još sedem, to je ukupno dvajstosem, ostalo dobi za dva, tri dneva najdože. **štomf** (Kov 95: 81) I z štomfa je Naivek zvadil marčice sakakvi nemački kosmati bradanov, kaj bi ga povuzdani kumok nasuvo za se obril i ofuril. **štonfa** (Tom 89: 51) F čižme i v muške opanke so se obuvali obojki, a v ženske opanke štonfe.

Stütze / šticlín (Zub 98: 341) Sve je još bilo dobro dok ti nije ispala šinja na kotaču ili se nije zaribala puška, jer se je izgubio šticlín i lunjak na osovini, a sve to pod pljuskom hladne kiše i smrznutog vjetra.

Suppe / zupa (Tom 89: 77) Ne bil redek slučaj da je, baš koj od ti, zarad toga, ostal i na zupe. **zupar** (Tom 90: 32) Si oni muškarci koji so otišli v gospočijo i v zupare, kak i vdate čerke, iliti sestre, pravo na dela, posle jočine smrti, imali - neso. **žufa** (PNP-72; Sabolić, 134) Ondar, vu staro vreme se je klalo čem rane, okre pet vur kej so za froštukelj bile degerice i zelje, jerbo se dvatri dana prije toga neje tak redno jelo, a kaj se je jelo - to je bilo suhoparno: žufa z joljem i tak.

Tanz / tanec (Čam 99: 50) A ondar pred našom hižom na vulice, kak nori, plesali so tanca "kazačoka". (...) Bil je to pravi brzi ruski tanec kojega so samo oni mogli odtancati.

tanzen / tancati (Tom 79: 17) Tanca Đurok vu gačaj / Neje nega dekel sram / Kaj so z dola ofucane / I na turu zakrpane **tancajne** (Tom 92: 70) Brzo se je i mrak dosmical prvoga dneva svatov, i - kak je to bil - zaondar - pri nam običaj počele so kapatí, jena po jena, dekla z svojemi "andeli čuvari" iliti mamicami i majkicami na tancajne, a za jnimi i, to se zna, dečki, tancari. **natancati se** (Zub 98: 165) Ali svejedno, unatoč tome siromaštvu s takvim finim deklama i s tak pametnim dečkima moglo se nadipati, natancati, naskakati i naplesati do beskrajja. **odtancati** (VP 8.3.86.) Nastupali smo f četrtak v domu JNA, f petek smo imali "drugarsko večer" v đackom domu - bilo je i mužike i deklički, a bilo je taktak, malo smo si odtancali i ajd nazaj vu vojarno.

Tänzer / tancar (Luk 38: 174) Nema ftiča nad slaviča, ni tancara (= plesača) nad Mađara. **tancarica** (Tom 92: 71) Tak so se dokuturale i male vurice dok so morale doma stranske tancarice i nijove mamice i majkice čuvarice svate napustiti i - doma otiti. **tancaroš** (Zub 99: 225) Sitni pijanec, kakva lajava jezličina, sitna kurva i kakov tancaroš!

tasca / taška (Tom 85: 35) Mene se je preveč štelo imati taške, a moji ni čuti da mi jo kupe, pak sem si ja spregruntal da bi najpametneše bilo z mamini sari napraviti taško. **taškica** (Tom 88: 32) Mene politika nigdar ne zanimala, barem sem tak mislil, zato sem se grdno iznenadil dok sem videl Židove kak s taškicama beže pred Hitlerom.

Teppich / tepij (VP 29.9.85.) Fino je zetkan tekst, se so rečenice povezane i dok se pogovor čita prelaz z jedne rečenice v drugo je kagda se napravi korak za korakom po mekomu tepiju.

Tintenstift / tintoštif (Tom 94/95: 25) Vi jošče dobro razmislite do zutra, dok ja ne dojdem s paperi, prerisačem i tintoštifom!

Tischler / tišlar (Tom 90: 114) Kak je od Novoselčanov na poprišču ostal jošče samo Petrina Čirklov i Štefok Piškorcev, tišlar, Peščani so je naterali mam tam po pod samo grobje, čak i v grobje. **tišlarski** (Tom 88: 42) Pa to neje verštat tišlarski, mislim si ja, kaj iščo postel? **tišljar** (Luk 38: 152) Drevo je najvekši neprijatelj tišljaru (ače i dobro sirovoga napravi, brzo se rasuši).

Totenkammer / totinkomora (PNP-72; Rumeck, 85) Imali so mesa sehom, pekli (oni) meso a ovomu (mrtvecu) kej je ležal v totinkomori vele) dok se je meso speklo: "Hajde i ti z nami! Boš i ti z nami jel!"

Tottl / tutlek (Tom 88: 59) "Tutlek, lenguzbota, rastrajanec i se do primedbe - š nega nigdar ne bo pravi gazda!" **tutlast** (Tom 92: 22) Eee, da se je moja Baroka vu me vrgla, a ne f tutlastoga si joca, verzdar bi sigurno bil nejn?!

trab / trop (Tom 88: 34) I tak, zmed ostaloga, zapane me - z jocom - iti v gorice po tropa. **tropica** (Tom 86/87: 39) Na to se je sončeece / Tak slatko nasmejalo / Kaj so iskrice frčale / Z razblaženom tropicom / Po nataloženemi žuli

Trachter / trakter 📖 (Zub 99: 308) I onda možeš nastaviti šopati gusku kukuruzom na zrnju prek lijevka ili kako su rekli prek traktera ili špajzlina.

Träger / treglin 📖 (Tom 85: 83-84) Z prnkovja mi je napravil bogovske lačice srcem na tregline naprv.

Tram / tram 📖 (Čam 99: 42) Debeli hižni rastov tram, najstareši gospodar, drži drevene prsnice. Na tramu je vudrena negova dob - 1779. leto.

Tratsch / trač 📖 (Dol 96: 27) Lepa ti je Podravina / Vu nji sega vraga ima. / Rasto dekle, raste drač, / cvete jal i cvete - trač. **tračarski** 📖 (Čam 96: 70) Veruj mi, znaš, kaj od tebe čujem, to pri nas zgori! Mi nesmo tračarska iža. **trač baba** 📖 (DT 12.11.85.) Trač baba nesem niti oču biti.

Treff / tref 📖 (Tom 85: 11) Vreč sem f tomu poslu bil takov specijalist kaj nesem bil zadovolen samo s trefom, nego je moral i Pevec opasti.

treffen / trefiti 📖 (PNP-72; Hatadi, 91) Trefila je biti baš prava letina, bilo je močvarno, pak je na peščuru vrodilo kak nigdar. **trefiti se** 📖 (D-Nov: VM 1-10) Trefilo se je da smo puno pot znali iti z istem vlakom. **potrefiti** 📖 (Kov 95: 83) Strelja božja z vedroga neba zaškrobantala i potrefila tam kam treba! **potrefiti se** 📖 (VP 19.3.86.) A kad se je potrefilo da Vam još stignem napisati koje slovo, eto koristim prigodo i javlam Vam se jer što zna gda se bomo vrnoli z rata (navodno bomo tam 13 dana!) i gda Vam se pak bodem javil - ov mesec najvjerojatneše nebo prilike. **strefiti** 📖 (Mih 95: 39) Jeldar, kaj je z našom kuglom / Morti se naopak obrača / Jel jo je strefil grom / Il vgrizla besna kača **trefung** 📖 (Čam 99: 70) Saki prvi petek, vu mesecu, kesno na večer, durdevečki komunisti imali so trefunga pri Vrhovskom.

treiben / trajbati 📖 (Dol 96: 52) Naši so gosti odnegdar bili / nakot gladušov, vušljiva fajta. / Oni so sebam navučke donesli / kak se rasteplje, trajba i rajta. **trajbanje** 📖 (Zub 98: 313) U Koprivnici su često upotrebljavali izraz trajbati, tako dok je dekla došla drugi dan s poštenog šetanja, reklo se: Opet je bila malo na trajbanju!

Trinkgeld / tringelt 📖 (Tom 88: 25) Gospon mi za tringelt još dado nekakovoga plejnatoga gomba koj, dok se dene v zobe, ako se vu jnega pune, zapišči.

Trompete / trumbeta 📖 (Tom 89: 30) Koje je trumbeta zatekla zvun doma, da ne bi bili brez oružja, žene, ili ukučani so jim donesli na određeno mesto. Osim trumbete, kakti signala, još so se koristili z stopiči koje bi premazali smolom i zakopali na određene razmake i v danom času je vužigali. **trumbetica** 📖 (Dol 96: 81) Najčešće bi podivljala potkraj lipnja ili oko početka srpnja, kad bi pšenice ocvale i počele zlatati, a kukuruz se stao uvijati i motati u "trumbetice", kad bi ga težaci - nježnošću kakva je svojstvena samo majkama - okopali i ogrnuli.

trompeten / trunbetajne 📖 (Tom 88: 64) Znali smo se i vuro prije trunbetajna stati, po šekrete se motati (jel v ganku se nišče ne smel ni naslikati) samo kaj bi, ako ništ drugo, došel na vreme do čičmi i obojkov. **trumbetaš** 📖 (Kov 95: 50) Se je v vatrogasnem spremišču osvetljeno. Kak i ne bi bilo, jel vežbajo trumbetaši.

Trotz / truc 📖 (Tom 90: 74) Z gazdom se ne smelo na negov račun ni šaliti, a kamoli jim truca delati. **trucati** 📖 (Tom 85: 76) Moji me pajdaši škole neso zabili trucati i delati norca z mene. **trucajne** 📖 (Tom 88: 6) I se bi to bilo prelepo prešlo da se nesem s "Popičom" - Božinom Višoševičevim (tak smo mu zdevali jel mu je joča bil unijacki pop) potrikmal zarad popovskoga pitajna, bolše povedano, trucajna i prerel da nigdar z mene ne bo pop, i da sem to samo obečal roditelom kaj so me pustili dajle f školo. **trucer** 📖 (Tom 88: 67) Te, a ne samo te pot, Faust "Papa" je nadmudril i zamenika komandira divizijona, a i nas inatlivce, trucere, koji smo mislili da je lekše z glavom v blato lupati negoli v zid. **truclin** 📖 (Tom 84: 57) Zabegla bo prekšija sem takovem truclinom raskalašenem! **trucliv** 📖 (VP 16.2.86.) Je, štel bi Vam se ispričati ako sem Vas uvredil s kojom truclivom rečjom, neču se sad opravdavati, nego je verovatno štos f tomu kaj sem sim, vu vojske, postal još osetiveši i čem osetim da nekaj neje po mojem, mam ježasto pokažem bodlje.

Tuchel / tušlin 📖 (Tom 85: 36) Z majkičine ladice zvadim tušlina koj je bil obložen z duvanovom listjem poradi molcov. **tušlinec** 📖 (Tom 89: 51) Ondar so bili komotici, to je isto bila vrsta kaputa za prolet i jesen, tibetici vu više boj, z ružami i z frandami, a nosili so se samo svetkom, kak i ružičnaki, tušlinci (životnaki), prije ni surke, vojnenaki i to vu više boj i baveli

f tri farbe - crne, smeđe i zelene. **tušlinka** (Dol 96: 12) Ravnica žitna - o, rajski moj vrt! / Ti naš memento, kapric i Eldorado! / Težačka robača, matvonka za polje, / plišena tušlinka za bal i parado.

tump / tumplast (Čam 99: 42) Vu te široke "kasarne", koje greje tumplasta peč s temenom, suše se valankine košćice, slive, ruške i oreji. **tumplek** (Tom 84: 16) Ta o poštejnu ni ne sejna / Kak na plesu dečke mejna / Kaj si tumplek zamišlava / Da ga bode neguvala / Neje ona takvog soja / Prav si rekla / To je drojla **tumpljek** (Zub 99: 193) Bedak je otišiel v školu, a zišel tumpljek. **tumpleš tumplasti** (Tom 85: 31) (Tom 92/93: 45) Tumpleshi tumplasti / igrali ste se vlasti / a joščer si neznate - prav - / ni šmrklina spod nosa obrisati, / a kamoli ČOVEKU v jošči pogledati!

Turn / turen (Mih 95: 36) Preprjava / S turna je klopila šesta (Golub 95: 96) Turen s kosti elefantove, / moli za nas!

Türstock / štok (Tom 88: 15) Podenem se, f prvom mraku, na štoku od kujinski vrat kak sablast (bar so mi tak japica rekli) da nesem znal ni koraka dajle napraviti, a kamoli jezika za zobov zvaditi. **tirštuk** (Kov 95: 17) Pisar Feflješ naprvo pomolji deščastu glavu nuz vrateni tirštuk s tak belem obrazom kajda ga je malko prije zvadil z nečijega belitnjaka.

Uhr / vura (Luk 38: 199) Jaj (ili teško) si ga onomu, koj nigdar ne zgleđa na sonce ili vuro. (Luk 38: 158) Ženo, vuro i koso ne posoduđ.

Umschlag / unšlag (Tom 98: 94) Nu, prejdimo i - preko toga - "razloga" - / da joščer ne "zaslužimo" unšlaga zdenoga!? **vušlag** (Čam 99: 24) Ni luft z rasprtoga obloka, ni japateka, ni ženini octeni vušlagi više koristili neso.

Urlaub / urlab (Đ-Nov: VM 1-10) Za par meseci je došel na urlab a vreč pripoveda na "bre".

Verband / frbant (Tom 85: 76) Doktor mi je palca zamotal s frbantom kaj nesem opazil da sem brez nofta se do prvoga previjajna.

Verschluss / fršljus (Kov 95: 70) Zadnji je na red došel fršljus. (Kov 95: 71) Vreč dok

je Jendrina prvi put štrocnol s fršljusom Đuroček Slivkovičev zacviljel je od sega srca i glasa.

verstopfen / zaštopati se (Zub 98: 285) A ta moja pjesma mora da je krasno zvučila, jer moja zadnja četverogodišnja balavica zaštopala si je oba uha sa dva kažiprsta.

Viertel / firtal (Čam 99: 16) Eto, Ivina Flanjek prodaje na Starom drumu firtal rali mekote. **firtalic** (VP 24.8.85.) No, v najgoršem slučaju, ako se ne bi našla ni pri mene, ni pri Vam, Vi lepo napišite drugo, još bolšo od prve. Eto, moram se malo i pošaliti, ali mislim i firtalic ozbilno. **firtalj** (Ivan 99: 26) Počel se je frkati i za firtalj vure bil je gotov. **firtaljec** (Kov 95: 57) Takve bi obitelji na firtaljecu živele pošteno od svega dela i čistoga obraza. **firtaljiti** (Kov 95: 73) Kum je polako i počkoma kumu firtaljil i neje se nikaj zgleđal. **trifirtalni** (Đ-Nov: MK 5-23) (...) sin organista, kojega se, to jest njegova zanimanja, ne sjećam ali sam dobro upamtio njegov "smoleni" trifirtalni kaput i minijaturne brčiće. **trifirtalec** (Tom 92: 79) Preko leve roke je imal proletnoga, zna se, crnoga trifirtalca kaputeka obešenoga i z desnoga žepa od kaputa nalukavala se je francuska kapa. **trifirtalj** (Ivan 99: 61) Imala je rokave na trifirtalj i bila je malo dožeša od pasa. **trifirtaljni** (Kov 95: 73) Dok je to Valjent počul, malko je nadigel trifirtaljne debeljašne lače i z lačnjakom se dobro prižmeknol i mam dipil na brenčeči traktor.

Viertelschuh / firtli (Has 94: 25) Obula si firtle i zoknice bele / bluzo je imala, ruže na se fele. **firkleci** (Zub 98: 197) (...) a za njegov način hodanja rekli su da NAPIKAVA, kao jedna ženska dok nosi firklece sa pretjerano visokim petama.

vierzig / fircig (Zub 98: 366) Zatvaraj partiju, fircig, imam dosta, ravno 66!

vordrucken / fordrukati (Čam 99: 35) Luščil je i pekel vu žaru kovanja. Jevica je z merkom našivavala stolnaka, fordrukanoga sakakovemi ružicama.

Vorhang / feringa (Has 95: 71) Na obloku cvetnak / i feringa mala. / Za feringom crna / mačkica je stala.

Vortuch / fortun 📖 (Čam 99: 34) Samo se je Kata potulila i splašila kaj ji bode mama rekla jer si je z gvercom omosala atlasenoga fortuna. **fertun** 📖 (Ivan 99: 209) Najčešće ribari imaju na sebi samo pregaču, *fertun*. **frtun** 📖 (PNP-72; M. Žagi, 113) Se si je sebe slekla i oblekla si je samo novoga frtuna i počela je dekla zmetati.

Wachs / boks 📖 (PNP-72; Smesnik, 142) I tak sem ja nazaj zaspal, a crnec me je razmel kaj sem ja pripovedal v noči i zel je boksa pak me je sega s crnem boksom omazal po obrazu. **naboksati** 📖 (Zub 98: 146) Meni se je tako ubrazdila u duboko sjećanje jedna Badnja večer kad je trebalo naboksati cipele prije kićenja bora.

Wächter / bokter 📖 (Tom 88: 42) Zamalo nam bokter neje pred nosom vrata zaprl. **vekter** 📖 (Kov 95: 7) Francini Lapapajcu odrezali so vekteri levu nogu. Kuda sreća da so mu i drugu odrezali.

wandern / vandrati 📖 (VP 24.8.85.) Leko je Vam reči da bi ja samo vandral po selu i da je žmeko nogam pod ludom glavom, al mi je zbijla sega bilo preveč i onakov mi je odmorič bil na jeno stran potreben. **vandrajne** 📖 (DT 21.8.85.) Zdravje je važneše od vandrajna. **vandravec** 📖 (Tom 88: 33) To da si mam odnesel onem vandravcom! **landrati** 📖 (Tom 79: 20) Nesem smel (...) / Vulicom landrati / Mačke zgađati / Krpenjačo nabijati / Šajbe razbijati **landrajne** 📖 (Tom 88: 32) Više ne bilo ni landrajna ni brnčajna, a bormeš ni spajna dok nesem i zadne slovo prečital i sličico pogledal. **landranje** 📖 (Zub 99: 83) Nemoj misliti samo na landranje, daj se malo smiri. **landravec** 📖 (Zub 98: 133) Što se može i očekivati nešto boljeg, jer to su sve vinska braća, cugoši, (...) frenteri, landravci, luftbremzeri i zrakomlati, (...)

Wäsche / veš 📖 (PNP-72; Sabolić, 70) Još je joča plačal okružno blagajno, pranje veša, na čem sem spal i kruha kaj sem jel i dvesto kil šenice na leto - to je bilo za kruh.

Waschmaschine / vešmašina 📖 (Bel 80: 40) Da si znal, / mogel si pričakati / koje leto, dve / i onda bi prosec / morti bolši bil: / za ižu, / televizora, / veš-mašinu (...)

Wechsel / vekslin 📖 (Ivan 99: 85) Parovi stoje u kргу i kad samac u sredini vikne: “Vekslin” onda

svatko mora promijeniti suplesačicu i poljubiti se s njome prije nego što ga plesač koji je u sredini udario ručnikom što ga drži u ruci.

weg / veg 📖 (Tom 88: 33) Samo so kričali: “Veg, marš, bež...!”

Weiher / bajer 📖 (Tom 85: 70) Pak sem odlesketal kak vol v zejle, mesto da vas upoznam kak sem prešel posle kopajna f kalnovčekom bajeru.

werben / verbuvati 📖 (Tom 90: 45) Vidite i sami, ne moram vas posebno vu oto ili za oto uveravati, a jošče mejne nagovarati, iliti, kak se to vezdar po domače veli: verbuvati (...)

Werkel / verglec 📖 (Tom 92: 61) Još da polako govore, nego, kak verglec dok ga najakše vrtiš. **verglati** 📖 (Tom 94/95: 16) Verglajoč, kak verglec, se jeno tejeno svetomu nigdarjehu na slavo.

Werkstatt / verštat 📖 (Tom 85: 69) Šegrt je stopram redil verštata. **verkštat** 📖 (Zub 98: 360) (...) a jer su se te česte probe obavljale u sobi kraj verkštata, onda su šegrti ogovali gazdu.

Wirt / bertaš 📖 (Luk 38: 159) Jeni misli pijanec, a drugo bertaš. **bertaški** 📖 (Tom 92: 52) Julka je bila rođena za onoga posla kojega je obavljala zdušno na zadovolstvo - si - v bertije prisutni, a ponajviše bertaša Jagmaša kojemu je ona bila najrentabilniji predmet (najte ni poslušati da sem se zabunil kaj sem rekel predmet) med inventarom bertaškom (...) **bertija** 📖 (Čam 2000: 79) Puno pot je stoga, grej pri stanju zišel, / puno pot sem, za truc - v bertijo otišel! **bertijica** 📖 (Tom 92: 51) Ta je bertijica bila osredne veličine, jako zagušena i zapušena, f prizemlju, z zero svetla, kak i placa. **birtija** 📖 (Zub 98: 131) Ipak za nekog kvalitetnog pijanca bila je najveća pohvala kad se reklo da se je on preselio sa stalnim boravkom u bircuzu ili još ljepše da je pustio korenje u birtiji. **birtašica** 📖 (PNP-72; Šikulec, 143) I tak on meni zove decij konjaka i nato dojde još drugi gitarista, nato dojde još treći gitarista sa violinom i tak je mene birtašica zamolila da odsviram pjesmu “Ko lijepi san” jer je ona bila Legradanka.

Wirtshaus / bercauz 📖 (Luk 38: 136) Ače gospon v bercauzu prosi repeto, dobi pečenko

šalatom; aće bogec, dobi graha zeljem. **bircuz** (Zub 98: 304) Doktoriral je v bircuzu.

Witz / vic (Tom 84: 13) Mi smo dečki đurdevečki / Dejte nam litro vina / Najmenšega sifona sode / Četiri duplaka vode / I dvanajst kupic / Ne smejte se, ne to vic

Würstel / viršljín (Kov 95: 92) Tak oni, kakti prvi, glašuvati moro dva glasa i imajo na sam den izborov prav pojesti dva para viršljínov. **viršla** (Zub 99: 249) (...) naručio sam još jednu rundu gemišta i naredio Pepini gostioničaru nek svakom skuha par viršla sa senfom.

Zacke / caklin (Dol 96: 94) "Razdrto sito ili rešeto" uredilo se i olijepilo šarenim papirima ("rugani krep-paper"), načinili su se papirnati "caklini" (resice, zupčići, od njem. der Zacken = zubac, šiljak) i na sve to nalijepio se "Betlehem" (Isus, Bogorodica, sv. Josip, pastiri, "štalica"). **caklinec** (Dol 96: 35) Mledno sonce se shincava - veđa mu se zajti. / Morti čez caklinec megle / pota nemre najti.

zaubern / coprati (Tom 89: 56-57) Vrača i vračara ima koliko mu drago. One su pravi vrači, jer riedko kada davaju kakvu medicinu, zato više "drepaju, hare, taru i copraju". **zacoprati** (Čam 2000: 89) Zacoprala si me ti judina kesa / s teбом sem zablodel kak meglja v nebesa. **coprija** (Tom 88: 49) V zalud je je traktorist uveraval da tu nema nikakovi crncov i coprij, vreč samo tehnička dostignuća, oni bi mu: "Znamo mi da ste je vi dobro skrili!" **coprna** (Ivan 99: 86) Nekad su je /mladenku/ pokrivali bijelom plahtom preko vijenca, a danas se nad njom otvori kišobran, makar i mjesečina sijala, "da ne bi nadišla na coprno. Sad je ambrela mesto vilana". **coprnica** (Ivan 99: 31) Coprnice čoveka sakam nose, a on doma leži kak drevn. **coprnjača** (Čam 2000: 71) Zdevali so ženam - coprnjače! / Da za nje treba želodec jak! **coprnjak** (Đ-Zb / Dyg-Lov 96: 373) Huk-Puk se je jako začudil nad takvem prorokovanjem i štel je da mu te coprnjak pove kakov je to vladar koj nigdar ne videl čoveka, cucka, konja ni železo.

Zeche / cej 1 'račun u gostionici' (Tom 88: 13) Japica so, kagdar, bili f centru pažne. Vuostalom, oni i plačajo ceja. **cej 2** 'obrtnička udruga' (Tom 89: 86) Na početku devetnajstoga stoltja

spomijno se tri meštrijska ceja, a prvoga ceja bil je cehmešter (poglarar) Matija Leščan, vrlo ugledna osoba. **cej 3** 'glazbeni sastav' (Tom 85: 57) Posle sem i f ceju igral. **ceh 1** (Zub 98: 180) Ljudi, nemojmo upasti u gabulu, jer taj kljakavi maher sve će nam popiti i još će nam ostaviti ceh.

Zecker / ceker (Čam 96: 18) Eto, dej cekera! Ribice so pečene.

Zeiger / cajgar (Dol 96: 38) Samo za tebe kuražo bi zmogel, (...) / vreme zastavil i cajgare vrno!

Zeit / cajti (Čam 99: 5) Nikakovi cajti ni događaji nemro zbrisati ono čega se sečamo - čemernoga ili lepoga, veseloga ili hudoga.

Zeitung / cajtung (Čam 96: 37) Negda sem i ja čital Radičeve cajtunge. Zvali so se: "Seljačka sloga"!

Zeug / cajgeni (Čam 2000: 25) Nuz nos mi komarec stalno brjanče / podižem cundrave cajgene lače.

Zeugnis / cajgnis (Tom 90: 69) Japa moj, nesem ja takov pustajija kaj bi na vas roko del. Znal sem ja da se to ne sme, vreč i zaradi cajgnisa, pak sem vas za to z "adidaskom" (športskom šlapom) karatejski vlejal.

Ziegel / cigel (PNP-72; Rumek, 97) Dok je mater prosil kruha, ona mu je cigla dala, a kad je japu prosil (kruha) - i on mu je cigla dal mesto kruha. **cigliček** (Tom 85: 76) Za tjeden dana vreč sem š nim nabijal po krpenjače i kak narod lepo veli da zlo nigdar ne doje samo, mesto lopte vudrim firtal ciglička. **ciglina** (Tom 92: 71) Rodil se je 1914. v Gjurgjevcu, na Male Ciglene v gruntaške iže. **cigleni** (Kov 95: 47) Njejn Mikula sedel je na cigelene štengaj i tam polako cmrkal rakiju z dečne flašičke. **ciglovje** (Tom 89: 44) Još se i vezda dobro sečajo stareši Gjurgjevčani kak se je po Kandalovcu, ne samo drocalo od silnoga kamejna i ciglovja kaj se je f pot nasulo, da bi se moglo - kak-tak - prejeti za deždavnoga vremena, vreč, još i više kak so gazili, negda i do listankov, balavo i smrdljivo blato, f koje se ni marva, osim sviijn, ne dala naterati. **ciglovje** (Kov 95: 106) Vređivali

so tak šodranu da so v nju navažali stare lonce, vedrice, peči, granje, ciglovlje, itali crknjene mačke, cucke i teliče.

Ziegler / ciglar 📖 (Tom 89: 36) Težakov je pak bilo, kuliko si štel, v okolnemi sele, dok so ciglare (meštre) pozvali s Taliže (...)

Ziel / cijl 📖 (Tom 83: 58) Negva je podla / Namera i bila / Na tuđe grbače / Dojti do cijla

zielen / cilati 📖 (Čam 96: 11) Sad ja znam kam vi cilate. Očete kaj moja žena i deca bodo kruva želni? **cijlati** 📖 (Tom 85: 11) I dok ga je on vodil na špancer na prelepomu remenu, ja sem cijlal ili z reška na lese ili pak iza nečijega stopa, tak da mi cucka opče ne bilo žmeko pogoditi, a osim toga je, kak sem vreč rekel, bil pozamašen cijl. **ciljati** 📖 (Kov-95a: 50) Dok je pripovedal, znamo na kaj je ciljal. **naciljati** 📖 (Kov 95: 59) Potijo je podigel jenu od ruk pokritu z velikem rukavom i naciljal nekam daleko i čez isti gledel kak na durbin.

Zigarette / cigaretlin 📖 (Čam 99: 19) Vužgal si je s peči cigaretlina na žar. **cigaretljin** 📖 (Kov 95: 46) Francina Kožarov, inače jako kratkoviden, od zadovoljstva, sedeči na trčku, fikal je debeloga cigaretljina i v paper od novini nametal duvana stabaka.

zimier / cimer 📖 (Luk 38: 164) Koj se sam fali, tomu je drek cimer. **cimerača** 📖 (Dol 96: 87) (...) "prasica Cimerača bo se prasila k Mali meši" (...)

Zimmermann / cimerman 📖 (Luk 38: 189) Šoštar ima razdrte cipeliše, šnajdar opravo, a cimerman porušeno hižo. **cimermanija** 📖 (Čam 99: 22) Celo prolet i leto Martin je delal na cimermanije i odužal svatovske duge.

Zimmt / cimet 📖 (Zub 98: 94) Ah, malo mi fali brašna, nisam dosta posolila, zaboravila sam metnuti špicu cimeta, nisam podmazala tiganj...

Zippverschluss / ciferšljus 📖 (Zub 98: 207) Upotrebjavat će samo ciferšljuseve i onda će slifkati dok si priškrnu pimpeka.

Zoll / col 📖 (Dol 96: 37) Čovek je sega pomalo, ničesa preveč. / Čovek je malo melje, malo solji, / col smeha, tri rali greha.

Zollstock / colštuk 📖 (Tom 92: 36) (...) došli (so) dreveni meštri svojemi alati: poprečnom pilom, z sekirami i švarbami, z vrpcami (...) i z colštuki (...)

zucken / cukati 📖 (Kov 95: 47) Saki je cukal na svoju stran. **scukavati** 📖 (Đ-Nov: VM 11-21) Eto, vidiš kak te čovek Papo pametno vozi, nikaj ne scukava z autom, a ne kak ti dok primeš traktora f šake.

Zucker / cukor 📖 (Čam 2000: 26) Kaj mrndaš, čemu, mam se povdaš, / nesi s cukora, ni z Beča baš! **cukerlin** 📖 (Tom 92: 15) (...) Jalža je švercala s cukerlinom i kreneni za farcajg (...) **cukorepa** 📖 (Kov 95: 31) Neje se više sadila, okopavala, vadila cukorepa (...) **cukorlin** 📖 (Dol 96: 19) To so bila vračtva vu staro vremenje. / Češnjake smo jeli, petrijola pili, / čaja z cukorlinom, vračtva meducine, / tvaroge od mulja, kafro, santonine.

zuckern / cukoriti 📖 (Kov 95: 31) S cukorom so se cukorile kvake, novci, cipeli, potplati (...) **cukoreni** 📖 (Čam 96: 51) Onda, lipovoga čaja, gamiličinoga, bezgovoga, i to malo cukorenoga bez rakije i ruma! **cukorjeni** 📖 (Kov 98: 36) Čuvajte se cukorjenoga cucka, jel vas bu na slatko vgrizel **precukoriti** 📖 (Kov 95: 31) Cukor je se to scukoril i precukoril. **scukoriti** 📖 (Kov 95: 31) Cukor je se to scukoril i precukoril. **zacukoriti** 📖 (Kov 95: 83) Da nebi sused svoju naftu trošil na parceli, mi smo deli svoju zacukorenu, kakti najborši mešung za motorljina.

Zug / cug 1 'vlak' 📖 (Tom 92: 47) Čem bi vlezal vu cug, otišal bi se f šekret presleči v gospona, a f kufer spakuval sejlaka i po žene (koja ga je pričekala na male štacije - Gjurjgjevec-Mlin) poslal bi sejlčko rujo doma (...) **cipelcug** 📖 (Tom 90: 111) (...) fanteristi i domobranci (dvajstpeta domobranska regimenta, kak so jim govorili) maršerali bi s cipelcugom i na raskrižju muštrali (...) **cug 2** 'srk' **cugati** 📖 (Zub 98: 38) A on stoički čvali, meša keca i cuga gemište. **cuganje** 📖 (Zub 98: 49) Dečko, kam si zglajzal, o čemu si počel klawuriti, ni slano - ni masno, kakve to veze ima sa cuganjem? **cugnut** 📖 (PNP-72; Jakupec, 130) Oni, kak su bili cugnuti, si pogledavali, a mošta nema. **pocugnuti** 📖 (PNP-72; Jakupec, 130) Na jednom bregu nisu baš najbolje obdelavali gorice, a šteli su fest pocugnuti vinčeka. **cugoš** 📖 (Zub 98: 133) Što se može i očekivati nešto boljeg, jer

to su sve vinska braća, cugoši, (...) **cugaroš** 📖 (Zub 98: 200) Makar se od svih životinja pijanci najlakše prilagođavaju svim okolnostima, ipak, među našim cugarošima nađe se pokoji, tu i tam, kojemu higijenska savjest nije čista (...)

Zügel / cugli 📖 (Tom 88: 34) Ne mi trebalo ni kobele ofliknoti. Išle so kak strele. Komaj sem je na cugle držal. **pricuglati** 📖 (Tom 88: 34) Kagdar, ona nosi srečo, moram jo zdiči. Stavim kobile, vuzde denem na vuporo (brez da sem je pricuglal) i skočim s kol po potkovo.

Zugsführer / cuksvirer 📖 (Tom 89: 77) Ne bi smel prečkometi, bilo ji je koji so doterali i do cezarskoga trumbetaša, trontolaša, cuksvirera i frajta ajbajtera.

zurück / curuk 📖 (Đ-Zb / Mark 96: 277) Kojnom se veli ac i tile, no da, kreni, beelj - to se veli stoj, curuk ak se kola obračajo. **curik** 📖 (Čam 99: 71) A onda, ne znam zakaj komanda curik-nazaj. **cruknoti** 📖 (Zub 98: 41) Potom smo se božanski okrepili i na odlasku nije mi savjetovao kao obično: crukni nazaj, vozi natraške, vozi na rikverc, vozi unazad, vozi u povrat, vozi natrag, vozi u obrnutom smjeru već mi je viknuo “vozi nazrit” (...)

Zuspeise / čušpajz 📖 (Zub 98: 343) Moj Bucu je po koji put donosio ranjglicu čušpajz-graha sa kranjskim kobasicama koje su plivale na masnom grahu, ali mi nije nikad ponudio ni jednu jedinu žlicu, dok smo dijelili moju suhu šunku, špek i sir iz Virja.

zwanzig / cvancig ‘20 bodova u kartanju’ 📖 (Zub 98: 289) Taj Markina imao je malo poveći trbuh koji je skrivao iza plavog šulca od domaćeg platna i dok su se posvadili radi cvanciga u zelju, neki Ivina iz Gaja pograbio nož za svinje klati i rasporio Markini trbuh da su mu droba izašla van. **cvanciga** ‘vrsta novca’ 📖 (PNP-72; Berta-Lesić, 104) Pak ja imam konja koj saki den posmeti cvancig kej ne znam kam š nimi.

Zwecke / cvek 📖 (Tom 92: 40) (...) on se neje branil z otem kaj so cipeliši bili namejnjeni štrapacu nego - kaj so imali cveke na potplate.

Zwicker / cvikeri 📖 (Zub 98: 414) U to iznenada, došao je Ivonin muž, tražeći svoje crne

cvikere, jer je bio prekrasan dan, a on ne podnosi sunce.

Zwillich / cvilij 📖 (Luk 38: 168) Lojtrice delati. (Na cviliju krive parte /≠pruge/ prebirati.) **cviličen** 📖 (Tom 92: 11) Perje i ritka bodem pretegnol, ali belo i cvilično platno kak ni debelaša nemrem!

Zylinder / cilinder 📖 (Čam 2000: 113) Kuba cigara prek stola smrdi, / cilinder na glave, očajle na nosu, / a cucek z mašlinom kak piškor gleda. **cilindraš** 📖 (Tom 90: 63) Ne zbog toga da je pravda / Na to strano prevagnola / Vreč po čefu cilindraša

ANOTIRANI POPIS IZVORA

PODRAVINA

⇒ Dolenc, Miroslav (1972): "Podravske narodne pripovijetke, pošalice i predaje". *Narodna umjetnost - Godišnjak Instituta za narodnu umjetnost* 9, 67-158.

Oznaka: 📖 (PNP-72; /prezime kazivača/)

Opis izvora: U ovome radu Miroslav Dolenc objavio je 122 narodne pripovijetke, pošalice i predaje iz Podravine, zapisane govorom pojedinoga kazivača. Kao kazivači se navode (str. 68): Pero Petrićec (Virje), obitelj Periša (Đurđevac), Marija Koser (Severovci), Marta Berta-Lesić zvana "Žota", Marija Zobundija zvana Marička, Sofija Barkić, Branko Zobundija, Martin Šostarec i Ignac Sedmak-Nacina (svi iz Severovaca), Nada Sokolović (Medvedička), Elizabeta Dolenc (Medvedička), Ivan Šulj i Drago Vrban (Koprivnički Ivanec), Ivan Vukić i Branko Sabolović (Koprivnica), Franjo Jakupec (Koprivnica), Darko Šarec (Drnje), Katica Šimunić i Ivan Sagner (Novigrad Podravski), Ivan Žagi (rodod iz Repaša, živi u Novigradu Podravskom, zet Martina Rumeka), Marija Žagi, rođena Rumek (rođena u Gornjoj Šumi, živi u Novigradu Podravskom, kćerka Martina Rumeka), Fabijan Sabolić, Ivan Kunić, Zlata i Vlado Kopas (brat i sestra), Kata Kopas (svi iz Šemovaca), Tomo Gašparić (Đurđevac), Roza Bazijanec, Mato Fučkar, Šimun Zvonar i Martin Rabadija zvani Mandrol (svi iz Kalinovca), Stjepan i Katica Žibreg (Ferdinandovac), Jelica Remetović (Drenovica Podravska), Pero Subotičanec i Jakob Šadek (Drenovica Podravska), Terezija Bešenić (Novo Virje, konaci Ločica), Anka Živko (Medvedička), Fabijan Smesnik, Mato Turčić i Josip Šikulec-Joža (svi iz Medvedičke), Ivan Hatadi (zet Martina Rumeka, živi u Medvedički), Martin Špoljar (Molvarske Grede), Jela Bezjak i Ivan Jaković (brat i sestra iz Molvi), Josip Šanjčić (Molve) i Martin Rumek (Levača).

ĐURĐEVAC

⇒ *Đurđevačke novine* (1994)

Oznaka: 📖 (Đ-Nov: VM ili MK XX-YY); U oznaci navoda kratica iza dvotočke VM ili MK označava inicijale sročitelja Vladimira Miholeka ili Mate Kudumije, prvi broj označava broj novina, a drugi stranicu.

Opis izvora: *Đurđevačke novine*, izdavač GRAFOKOM Đurđevac, ur. Josip Pleadin, izlazile su dvotjedno od 23. travnja do 30. rujna 1994. godine, (1. broj 24, svi ostali brojevi 28 stranica). Ukupno je izdano 12 brojeva, a u svakom je tiskana kolumna Vladimira Miholeka, koja od 3. broja ima podnaslov "Pripovedanje Štefine gruntaša". Od 6. broja objavljuju se i crtice Mate Kudumije. Riječ je o sljedećim tekstovima: VM (Vladimir Miholek): (1-10) *Jezik naš sagdašni*, (2-20) *Pogospočeni drugovi učitelji*, (3-18) *Sinčec, vraga te briga!*, (4-19) *Ni srama ni poštenja*, (5-18) *Ladovina*, (6-8) *Orozijada*, (7-21) *Z dinari f škablico!*, (8-20) *Žetva i veter Kalnovčan*, (9-20) *Toča*, (10-20) *Pilak*, (11-21) *Papa*, (12-20) *Milo, jel spiš?*; MK (Mato Kudumija): (6-20) *Spovedna tajna*, (7-20) *Glas z groba*, (8-18) *Jel vam ne dosta?*, (9-22) *Goščeniki*, (10-17) *Japa so zgoreli*, (11-22) *Solenka*, (12-21) *Brajne*.

⇒ Piškorec, Velimir (ur.) (1996): *Đurđevečki zbornik - V povodu 70. obljetnice življejnja Đuke Tomerlina-Picoka*. Đurđevac: R. Golubić, I. Hodalić, V. Piškorec, 428. str.

Oznaka: 📖 (Đ-Zb /oznaka autora/ 96)

Opis izvora: U zborniku radova tiskanom prigodom 70. rođendana Đuke Tomerlina-Picoka objavljeno je i nekoliko tekstova pisanih đurđevečkim govorom koji su korišteni kao izvori za naše istraživanje. To su: (Fuč) = Fuček, Ivan: *Životne niti Đuke Tomerlina-Picoka*, str. 47-56; (Sva) = Svaguša, Vesna: *Razgovor s Đukom Tomerlinom-Picokom za Radio-Zagreb*, str. 57-66; (Stan) = Stankir, Darko: *Čižme*, str. 75-76; (Mih) = Miholek, Vladimir: *Đurđevačka narodna vjerovanja u izrekama*, str. 155-166; (Mark) = Markešić, Lovorka: *Memba z majkicom Janokom Filjarovom, Đurđevčicom*, str. 273-280; (M-Fuč) = *Memba z majkicom i japicom Posavčevemi*, str. 281-285; (Has) = Hasan, Marica: *Nedorečena priča*, str. 351-356; (Mih) = Miholek, Vladimir: *Kolijne*, str. 361-362; (Mih) = Miholek, Vladimir: *Sused Nacina*, str. 363-364; (Dyg-Lov) = Dygasiński, Adolf: *Karl Huk-Puk* (prevela s poljskoga na đurđevečki Ivančica Lovašen), str. 373-380.

⇒ Čamba, Slavko (1996): *Vu ono vreme (Svjedočanstva 1947.-1952.)* Đurđevac: vlastita naklada, 96 str.

Oznaka: 📖 (Čam 96)

Opis izvora: Prozno djelo s dijalozima na kajkavskom. U knjizi se opisuje vrijeme poslije Drugoga svjetskoga rata u Đurđevcu. Zapisi su napisani 1984. godine u Beču, gdje je Čamba 25 godina bio politički emigrant koji je zapamtio - navodi u predgovoru Diana Kučinić (str. 5) - "kako se oduzimalo seljacima žito, odvozila i posljednja krava iz štale i tjeralo ih da se odreknu svojih svetinja, glasujući za drugove i partiju".

⇒ Čamba, Slavko (1998): *Naša sećanja*. Đurđevac: vlastita naklada, 94 str.

Oznaka: 📖 (Čam 98)

Opis izvora: U crticama pisanim đurđevečkim govorom autor kombinacijom stvarnih događaja i fiktivnih imena tematizira vlastitu prošlost i prošlost Đurđevca te četvrti Peski. Kako u predgovoru navodi Željka Zobundija, autor se "prisjetio, u određenim fragmentima, nekadašnje svakodnevice, ali i političkih, ratnih zbivanja, u okviru velikih povijesnih događaja, na području đurđevačke Podravine" (str. 3). U književnom smislu, smatra autorica predgovora, ova knjiga "ne teži velikim umjetničkim dometima niti njezina vrijednost ne počiva na zahtjevnim opisima piščevog doživljavanja prošlosti kroz zrcalo sadašnjosti, već je ona pokušaj da se na vlastitom, đurđevačkom, jeziku ispriča vlastita prošlost" (str. 4).

⇒ Čamba, Slavko (2000): *Moje življenje*. Đurđevac: vlastita naklada, 142. str.

Oznaka: 📖 (Čam 2000)

Opis izvora: zbirka pjesama pisanih đurđevečkim govorom

⇒ Hasan, Marica (1994): *V srce sem te dela*. Koprivnica: J.P. "Glas Podravine", 112 str.

Oznaka: 📖 (Has 94)

Opis izvora: zbirka pjesama pisanih đurđevečkim govorom

⇒ Hasan, Marica (1995): *Ljubav čez stiove*. Zagreb: (vlastita naklada), 125 str.

Oznaka: 📖 (Has 95)

Opis izvora: zbirka pjesama pisanih đurđevečkim govorom

⇒ Miholek, Vladimir (1995): *Zemla pod nofte*. Đurđevac: Naklada Đuroka Picoka (Knjiga 15 - Pesme), 97 str.

Oznaka: 📖 (Mih 95)

Opis izvora: zbirka pjesama pisanih đurđevečkim govorom

⇒ Miholek, Vladimir (1998): *Z Jezušom f trejti jezero let*. Đurđevac: Naklada Đuroka Picoka i Matica hrvatska Đurđevac (Knjiga 19), 43. str.

Oznaka: 📖 (Mih 98)

Opis izvora: zbirka pjesama pisanih đurđevečkim govorom

⇒ Tomerlin-Picok, Đuka i Piškorec, Velimir: *Pisma iz 1985. i 1986.* (Rukopisna građa i računalni prijepis; u pripremi za tisak)

Oznaka: 📖 (VP ili ĐT, /datum/)

Opis izvora: Riječ je o korespondenciji između Đ. Tomerlina-Picoka i V. Piškorca, koja obuhvaća šezdesetak pisama, kada je potonji bio na odsluženju vojnoga roka u Osijeku 1985./86. godine.

⇒ Tomerlin-Picok, Đuka (1979): *Pusto življenje*. Đurđevac: SIZ za kulturu općine Đurđevac, 53 str.

Oznaka: 📖 (Tom 79)

Opis izvora: zbirka pjesama na đurđevčkom kajkavskom

⇒ Tomerlin-Picok, Đuka (1983): *Pusto življenje*. Đurđevac: KUD "Petar Preradović" Đurđevac - Književna sekcija (Knjiga 2 - Poezija), 94 str.

Oznaka: 📖 (Tom 83)

Opis izvora: zbirka pjesama na đurđevčkom kajkavskom i nekoliko pjesama na štokavskom

⇒ Tomerlin-Picok, Đuka (1984): *Naivno življenje*. Đurđevac: KUD "Petar Preradović" Đurđevac - Književna sekcija (Knjiga 4 - Poezija), 99 str.

Oznaka: 📖 (Tom 84)

Opis izvora: zbirka pjesama na đurđevčkom kajkavskom

⇒ Tomerlin-Picok, Đuka (1985): *Življenje Đuroka Picoka*, 1. del. Đurđevac: KUD "Petar Preradović" - Književna sekcija (Knjiga 6 - Proza), 102. str.

Oznaka: 📖 (Tom 85)

Opis izvora: Riječ je o prvom dijelu autobiografske trilogije Đuke Tomerlina-Picoka u kojem se đurđevčkim govorom opisuju autorovi doživljaji iz djetinjstva.

⇒ Tomerlin-Picok, Đuka (1986/87): *Dva lica življena*. Đurđevac: ZOIO "Croatia", PJ Đurđevac; Društvo poljoprivrednih tehničara (Knjiga 7- Poezija), 100 str.

Oznaka: 📖 (Tom 86/87)

Opis izvora: zbirka pjesama na đurđevčkom govoru i štokavskom standardu

⇒ Tomerlin-Picok, Đuka (1988): *Življenje Đuroka Picoka*, 2. del. Đurđevac: Društvo poljoprivrednih inženjera i tehničara i ZOIO "Croatia", PJ Đurđevac (Knjiga 8 - Proza), 88 str.

Oznaka: 📖 (Tom 88)

Opis izvora: Riječ je o drugom dijelu autobiografske trilogije Đuke Tomerlina-Picoka u kojem se opisuju doživljaji iz autorove mladosti.

⇒ Tomerlin-Picok, Đuka (1989): *Življenje v (naj)starešem Gjurjevcu*. Naklada Đuroka Picoka i Društvo poljoprivrednih inženjera i tehničara (Knjiga 10 - Proza), 112 str.

Oznaka: 📖 (Tom 89)

Opis izvora: U ovome proznom djelu pisanom đurđevčkim govorom autor opisuje povijest Đurđevca i narodne običaje u Đurđevcu.

⇒ Tomerlin-Picok, Đuka (1990): *Gruntaško življenje i (s)trplejne*. Đurđevac: Naklada Đuroka Picoka; Skupština općine Đurđevac; Poljoprivredna zadruga Đurđevac (Knjiga 3 - Proza), 137 str.

Oznaka: 📖 (Tom 90)

Opis izvora: U proznom djelu pisanom đurđevečkim govorom opisuje se život podravskog seljaka. Miroslav Dolenc-Dravski ističe u predgovoru (str. 5) da je ova knjiga “znatan prilog upoznavanju duhovnoga života podravskih gruntaša, njihovih običaja, košmara, načina rezoniranja, stranačkih (uglavnom oprbenjačkih) zadrtosti, političkih previranja i refrakcija, intimističkih ispovijedi (kad čovjek samoga sebe poziva na red)”.

⇒ Tomerlin-Picok, Đuka (1992): *Življe s torbe oprtnače Đuroka Picoka*. Đurđevac: Naklada Đuroka Picoka (Knjiga 4 - Proza), 99 str.

Oznaka: 📖 (Tom 92)

Opis izvora: Knjiga proze pisana đurđevečkim govorom u kojoj, kako navodi pisac pogovora prof. Radovan Kranjčev (str. 97), autor “reda čitavu galeriju likova Đurđevčana, njihovih različitih osobina, vrlina i mana, ljudi osobenjaka, ljudi značajnih kulturnih i drugih pregalaca i neimara - sve sa željom da se oslika jedno minulo vrijeme, jedan prohujali način života Podravaca, ali života koji je u svojoj kulturološkoj dimenziji još uvijek ukotvljen i snažno prisutan u današnjici”.

⇒ Tomerlin-Picok, Đuka (1992/93): *Peklensko življe i (s)trplejne*. Đurđevac: Naklada Đuroka Picoka (Knjiga 5 - Poezija), 79 str.

Oznaka: 📖 (Tom 92/93)

Opis izvora: zbirka pjesama na đurđevečkom govoru i štokavskom standardu

⇒ Tomerlin-Picok, Đuka (1994/95): *Življe Đuroka-Picoka (ratno i poratno), 3. del*. Đurđevac: Naklada Đuroka Picoka (Knjiga 13 - Proza), 107 str.

Oznaka: 📖 (Tom 94/95)

Opis izvora: U trećem dijelu svoje autobiografske trilogije autor opisuje doživljaje iz 2. svjetskoga rata. Uz kajkavski tekst tiskan je i prijevod na štokavski standard.

⇒ Tomerlin-Picok, Đuka (1997): *Zdrmežđeno življe*. Đurđevac: Naklada Đuroka Picoka (Knjiga 16 - Poezija); Matica hrvatska Đurđevac (Knjiga 3), 104 str.

Oznaka: 📖 (Tom 97)

Opis izvora: zbirka pjesama na đurđevečkom govoru

⇒ Tomerlin-Picok, Đuka (1998): *Dečje sejne i življe*. Đurđevac: Naklada Đuroka Picoka, 115 str.

Oznaka: 📖 (Tom 98)

Opis izvora: zbirka pjesama na đurđevečkom govoru

VIRJE

⇒ Lukanec, Pero (1938): “Poslovice i fraze (Virje u Podravini).” *Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena*. Knjiga XXXI, Svezak 2; JAZU, str. 135-200.

Oznaka: 📖 (Luk 38)

Opis izvora: Ovaj iznimno bogat popis poslovice, fraza i anegdota zabilježenih u Virju i na Virovskim Konacima obuhvaća više od 1500 jedinica, poslaganih abecednim redom po prvoj riječi u posloviци ili frazi.

⇒ Obad, Željko (ur.) (1996): *Životni vrtuljak Miroslava Dolenca Dravskog*. Virje: Općinsko poglavarstvo Virje, Osnovna škola Franje Viktora Šignjara Virje, 175 str.

Oznaka: 📖 (Dol 96)

Opis izvora: Ovaj izbor tekstova M. Dolenca Dravskog obuvača izabrane pjesme, narodne pripovijetke, anegdote, pošalice, aforizme, humoreske i humoristične zapise pisane novovirovskom kajkavicom kao i izbor iz etnografskih i esejističkih tekstova. Knjiga je objavljena posthumno.

⇒ Zubanović, Marijan (1998): *Neotesano pismo mom prijatelju*. Virje: Osnovna škola prof. Franje Viktora Šignjara Virje i Općina Virje, 444 str.

Oznaka: 📖 (Zub 98)

Opis izvora: U žanru epistolarne proze naslovljene prijatelju autor kombinacijom autobiografskoga i esejističkoga diskursa opisuje ljude i događaje iz svojega djetinjstva i mladosti u Virju. Iako je knjiga pisana štokavskim standardom, ona je sadrži brojne umetke i dijaloge na virovskom govoru. Sa stajališta dodirnoga jezikoslovlja ovo je djelo vrijedno kao izvor za istraživanje kodnoga preključivanja između virovskoga govora, standardnoga jezika i šatrovačkoga, ali i interferencija između francuskoga i hrvatskoga. Potonje su rezultat činjenice da autor (rođen 1931.) od 1963. živi i radi u Francuskoj.

⇒ Zubanović, Marijan (1999): *Neotesano pismo mom prijatelju, 2. dio*. Virje: Osnovna škola prof. Franje Viktora Šignjara Virje. 355 str.

Oznaka: 📖 (Zub 99)

Opis izvora: Ovo je djelo nastavak prve knjige istoga naslova, izdane godinu dana ranije. U predgovoru Dražen Podravec navodi : “On (/autor/, prim. V.P.) opisuje svoje znance i sumještane jednostavnim jezikom punim bolne istine i svježeg humora. (...) Autor bitno ne mijenja teme ni stil.” I ova je knjiga je vrijedan izvor za istraživanja u području dodirnoga jezikoslovlja, kako smo naveli u prethodnoj bibliografskoj bilješci.

MOLVE

⇒ Ivančan, Ivan (1999): *Molve - Narodni život i običaji: droptinje*. Molve: Općinsko poglavarstvo Molve i “Mali princ” d.o.o. Koprivnica, 264 str.

Oznaka: 📖 (Ivan 99)

Opis izvora: Ovo je djelo iznimno bogat, cjelovit i sustavan etnografski opis podravskoga sela Molve, rodnoga mjesta autorova. Autor je istaknuti etnolog, folklorist i etnokoreograf. Za naše istraživanje važni su transkripti etnografskih intervjuja na molvarskom govoru.

PODRAVSKE SESVETE

⇒ Kovačić, Željko (1995): *Sema nemremo vgoditi*. Podravske Sevete: vlastita naklada, 124 str.

Oznaka: 📖 (Kov 95)

Opis izvora: Knjiga sadrži četrdesetak crtica pisanih kajkavicom čija je osnova govor Podravske Sevete, ali su - kako me upozorio Đuka Tomerlin-Picok - uočljive interferencije s ferdinandskim i novovirovskim govorom.

⇒ Kovačić, Željko (1995): *Kratkopisi: Potrefizmi i jalizmi - govorejna kratka, ali...* Đurđevac: Naklada Đuroka Picoka (Kniga 14 - Proza), 107 str.

Oznaka: 📖 (Kov 95a)

Opis izvora: Knjiga sadrži oko 700 aforizama pisanih kajkavicom Podravske Sevete, uz interferencije s ferdinandskim i novovirovskim govorom.

⇒ Kovačić, Željko (1998): *Kratkopisi, 2. del.* Đurđevac: Naklada Đuroka-Picoka (Knjiga 17 - Proza), 96 str.

Oznaka: 📖 (Kov 98)

Opis izvora: Knjiga sadrži oko 800 aforizama pisanih kajkavicom Podravske Sesveta, uz interferencije s ferdinandskim i novovirovskim govorom.

KALINOVEC

⇒ Golub, Ivan (1995): *L'uomo di terra. Libro I: Kalnovečki razgovori; Libro II: Gente di Kalinovec.* Milano: Hefti Edizioni. 221 str.

Oznaka: 📖 (Golub 95)

Opis izvora: Kao izvor za naše istraživanje koristili smo tekstove iz zbirke pjesama *Kalnovečki razgovori*, koja se u referiranom djelu nalazi na stranicama 25-150. Usporedno s kajkavskim tekstom navodi se i talijanski prijevod Marine Lipovac Gatti. *Kalnovečki razgovori*, napisani kalnovečkim govorom, objavljeni su prvi put 1979. godine.

⇒ Belobrč, Luka (1980): *Se je to naše.* Zagreb: SOUR "Prvomajska", OOUR Tvornica teških strojnih dijelova Zagreb, 80 str.

Oznaka: 📖 (Bel 1980)

Opis izvora: zbirka pjesama pisanih kalnovečkim govorom

⇒ Belobrč, Luka (1982): *Kakvi jesmo, jesmo - tu smo;* Gelo, Tomo: *Sjećanja su jača od čovjeka.* Zagreb: SOUR "Prvomajska", 64 str.

Oznaka: 📖 (Bel 1982)

Opis izvora: Ova knjiga obuhvaća dvije zbirke pjesama: Luke Belobrka na kalnovečkoj kajkavici (str. 7-33) i Tome Gele na štokavskom standardu.

⇒ Karlovčan, Grgur (1978): *Sabrana djela.* Đurđevac: Osnovna škola "Grgur Karlovčan" Đurđevac, SIZ za kulturu Općine Đurđevac, SIZ za kulturu Općine Čapljina, 343 str.

Oznaka: 📖 (Karl 1978)

Opis izvora: Knjiga obuhvaća književne (poetske i prozne) i publicističke radove Grgura Karlovčana (1913.-1942.), učitelja podrijetlom iz Kalinovca, koji je stradao u 2. svjetskom ratu. Pisao je gotovo isključivo na štokavskom standardu, a kajkavski mu je korpus neznatan. U naš smo korpus uzeli u obzir pjesme *Pesniku prestrelenoga srca* (str. 48-51), *Povrnol sem se doma* (str. 52) i *Ruke naše* (53).

POPIS LITERATURE

- Ammon, Ulrich (1993): "Soziolinguistik". *Metzler-Lexikon-Sprache*, hg. von Helmut Glück. Stuttgart, Weimar: Metzler, str. 563-565.
- Anić, Vladimir (1994): *Rječnik hrvatskoga jezika*. Drugo, dopunjeno izdanje. Zagreb: Novi liber.
- Antunović, Goranka (1999): *A dictionary of anglicisms in Swedish* (Dictionaries of anglicisms in European languages). Zagreb: Faculty of Philosophy, Institute of Linguistics; Croatian Academy of Sciences, Linguistic Research Institute
- Auburger, Leopold (1999): *Die kroatische Sprache und der Serbokroatismus*. (Heilighofer Studien Nr. 7). Ulm/Donau: Gerhard Hess Verlag.
- Aurer, Ivan (1938): *Spomenica sela Kalinovca*. Kalinovac.
- Babić, Stjepan (1986): *Tvorba riječi u hrvatskom književnom jeziku*. (Djela JAZU, Razred za filologiju, Knjiga 62). Zagreb: JAZU, Globus.
- Barić, Eugenija i dr. (1990): *Gramatika hrvatskoga književnoga jezika*. 2. izd., Zagreb: Školska knjiga.
- Bechert, Johannes; Wolfgang Wildgen (1991): *Einführung in die Sprachkontaktforschung*. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft.
- Bedić, Marko (1996): "Zapisi iz gospodarskoga života gjurjevačkog kraja tijekom 19. stoljeća". *Đurđevački zbornik*, str. 179-190.
- Bellmann, Günter (1981): "Sprachkontakt und Semantik". *Sprachkontakt als Ursache von Veränderungen der Sprach- und Bewußtseinsstruktur: eine Sammlung von Studien zur sprachlichen Interferenz*. Hg. Wolfgang Meid und Karin Heller. Innsbrücker Beiträge zur Sprachwissenschaft 34. Innsbruck: Institut für Sprachwissenschaft der Universität Innsbruck, str. 9-18.
- Bergmann, Rolf (1993): "Lehngut". *Metzler-Lexikon-Sprache*, hg. von Helmut Glück. Stuttgart, Weimar: Metzler, str. 357.
- Bertling, F.W. Martin (1912): *Die Kroaten und Panduren in der Mitte des XVIII. Jahrhunderts und ihre Verwendung in den Friderizianischen Kriegen*. Berlin: Friedrich-Wilhelms-Universität Berlin.
- Beus Richembergh, G., ur. (1994): *Nijemci u Hrvatskoj jučer i danas*. Zagreb: Njemačka narodnosna zajednica.
- Binder, Theo (1954): *Die deutschen Lehnwörter in der kroatischen Esseger Mundart*. Beč (disertacija, tiposkript).
- Bornemann, Ernest (1974): *Sex im Volksmund. Der obszöne Wortschatz der Deutschen*. Hamburg: Rowohlt.
- Bošković-Stulli, Maja (1983): *Usmena književnost nekad i danas*. "Zagrebačka usmena pričanja u prepletanju s novinama i televizijom". Beograd: Prosveta, str. 272-317.
- Buczynski, Alexander (1994): "Kolonizacija njemačkih obrtnika i trgovaca u vojne komunitete hrvatske krajine". Beus Richembergh, G., ur. (1994), str. 25-42.
- Bühler, Karl (1934): *Sprachtheorie. Die Darstellungsfunktion der Sprache*. Jena.
- Carstensen, Broder (1964): "Semantische Probleme englisch-deutscher Entlehnungsvorgänge". *Muttersprache* 74, str. 353-360.
- Carstensen, Broder (1945) *Englische Einflüsse auf die deutsche Sprache nach 1945*. Heidelberg: Carl Winter.
- Clyne, Michael (1975): *Forschungsbericht Sprachkontakt*. Scriptor Verlag VI, 1975.
- Collins Cobuild English Language Dictionary* (1994), ed. by John Sinclair, London: Harper Collins Publishers
- Cuvaj, Antun (1910-1913). *Građa za povijest školstva Kraljevine Hrvatske i Slavonije od najstarijih vremena do danas*. 2. dop. i izm. izdanje, knjiga I.-XII., Zagreb.
- Cvekan, Paškal (1991a): *Đurđevac - kakav nije viđen*. Đurđevac: Općina Đurđevac.
- Cvekan, Paškal (1991b): *Kalinovac – selo i župa*. Virovitica: (vlastita naklada).
- Cvekan, Paškal (1994): *Podravske Sesvete – selo i župa*. Podravske Sesvete: (vlastita naklada).
- Cvekan, Paškal (1996): *Ferdinandovac: od Broda na Dravi do Ferdinandovca u močvari*. Ferdinandovac: Općina Ferdinandovac.
- Dolenc-Dravski, Miroslav (1981): "Nekoliko naznaka o podjeli imovine u obiteljskim zadrugama u Virju". *Virje na razmeđu stoljeća I*, str. 29-41.
- dtv-Lexikon in 20 Bänden*. (1999). München: Deutscher Taschenbuch Verlag.

- Duckworth, David (1977): "Zur terminologischen und systematischen Grundlage der Forschung auf dem Gebiet der englisch-deutschen Interferenz. Kritische Übersicht und neuer Vorschlag". Kolb / Lauffer (1977), str. 36-56.
- Duden - *Ausprachewörterbuch* (1974). 2. völlig neu bearb. u. erw. Aufl., bearb. von Max Mangold in Zusammenarbeit mit der Dudenredaktion (Duden Band 6). Mannheim, Wien, Zürich: Bibliographisches Institut
- Duden - *Das große Wörterbuch der deutschen Sprache* (1980). Hrsg. u. bearb. vom Wissenschaftl. Rat u. der Mitarb. d. Dudenredaktion unter Leitung von Günther Drosdowski. 6 Bde. Mannheim, Wien, Zürich: Bibliographisches Institut.
- Duden - *Das Herkunftswörterbuch* (1963). Bearb. von Günther Drosdowski, Paul Grebe und weiteren Mitarbeitern der Dudenredaktion. In Fortführung der "Etymologie der deutschen Sprache" von Konrad Duden (Duden Band 7). Mannheim, Wien, Zürich: Bibliographisches Institut.
- Đurđevići zbornik: v povodu 70. obletnice živlejna Đuke Tomerlina-Picoka. (1996). Ur. V. Piškorec. Đurđevac: R. Golubić, I. Hodalić, V. Piškorec.
- Đurić, Tomislav i Dragutin Feletar (1992): *Stari gradovi, dvorci i crkve sjeverozapadne Hrvatske*. 4. i dop. izdanje. Koprivnica: Mali princ.
- Ebner, Jakob (1980): *Duden - Wie sagt man in Österreich? Wörterbuch der österreichischen Besonderheiten*. 2. vollst. überarb. Aufl. (Duden-Taschenbücher 8) Mannheim, Wien, Zürich: Bibliographisches Institut.
- Ehrenbuch. 1829 - 1872*. (rukopis u Osnovnoj školi Grgura Karlovčana u Đurđevcu).
- Fancev, Franjo (1907): "Beiträge zur serbokroatischen Dialektologie. Der kaj-Dialekt von Virje, mit Berücksichtigung der Dialekte Podravina's (Koprivnica - Pitomača)". *Archiv für slavische Philologie* XXIX, str. 305-390.
- Feletar, Dragutin (1988): *Podravina: Općine Đurđevac, Koprivnica i Ludbreg u prošlosti i sadašnjosti*. Knjiga 1 - Povijesno geografski pregled od paleolita do 1945. godine. Koprivnica: Centar za kulturu - OOUR Muzej grada Koprivnice.
- Filipović, Rudolf (1985): *Teorija jezika u kontaktu: uvod u lingvistiku jezičnih dodira*. (Djela Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, Razred za filološke znanosti. Knjiga 59). Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti i Školska knjiga.
- Filipović, Rudolf (1990): *Anglicizmi u hrvatskom ili srpskom jeziku: porijeklo, razvoj, značenje*. (Djela JAZU, Razred za filološke znanosti, knjiga 70) Zagreb: Školska knjiga i dr.
- Fill, Alwin (1993): *Ökologistik: Eine Einführung*. (Narr Studienbücher). Tübingen: Narr.
- Fischer, Hermann (1904): *Schwabisches Wörterbuch*. 6 Bände, Tübingen.
- Geiger, Vladimir (1994): "Nijemci u Hrvatskoj od kraja drugog svjetskog rata do danas". Beus Richembergh, G., ur. (1994), str. 119-129.
- Golić, Latinka (1995): "Germanizmi u narodnim govorima slavonske Podravine (semantička prilagodba)". *Radovi Hrvatskog društva folklorista* 2/3 (1995), str. 139-145.
- Glovacki-Bernardi, Zrinjka (1988): "German Elements in Zagreb Family Language". *Languages in Contact*. Proceedings of the Symposium 16.1. of the 12th International Congress of Anthropological and Ethnological Sciences. Zagreb, July 25-27, 1988. Ed. Filipović, Rudolf and Maja Bratanić. Zagreb: Institute of Linguistics. Faculty of Philosophy. University of Zagreb, str. 148-150.
- Glovacki-Bernardi, Zrinjka (1998): *Deutsche Lehnwörter in der Stadtsprache von Zagreb*. (Schriften zur deutschen Sprache in Österreich; Bd. 24). Frankfurt am Main - Berlin - Bern - New York - Paris - Wien: Lang, str. 95-249. (prvi dio publikacije obuhvaća rad S. Žepića *Deutsche Grammatiken kroatischer Verfasser in der zweiten Hälfte des 18. Jahrhunderts*, str. 9-94)
- Grotzky, Johannes (1978): *Morphologische Adaptation deutscher Lehnwörter im Serbokroatischen*. (Beiträge zur Kenntnis Südosteuropas und des Nahen Orients, Bd. 26; begr. von Rudolf Trofenik). München: Dr. Dr. Rudolf Trofenik.
- Hadrovics, László (1985): *Ungarische Elemente im Serbokroatischen*. (Slavistische Forschungen; Bd. 48). Köln, Wien: Böhlau.
- Haugen, Einar (1950). "The Analysis of Linguistic Borrowing". *Language* 26. str. 210-231.

- Haugen, Einar (1972): "The Ecology of Language". *The Ecology of Language*. Stanford: Stanford University Press, str. 325-339.
- Häusler, Maja (1996): "Ladislav Škrobot, krajiški učitelj iz doba Preporoda". *Đurđevečki zbornik*, str. 231-245.
- Häusler, Maja (1998): *Zur Geschichte des Deutschunterrichts in Kroatien seit dem 18. Jahrhundert*. (Schriften zur deutschen Sprache in Österreich; Bd. 23). Frankfurt am Main - Berlin - Bern - New York - Paris - Wien: Lang.
- Hjelmslev, Louis (1980): *Prolegomena teoriji jezika*. Zagreb: Grafički zavod Hrvatske (preveo prema njemačkom prijevodu A. Stamać).
- Hodalić, Ivan (1996): "Kratka povjesnica Nogometnoga kluba Graničar iz Đurđevca". *Đurđevečki zbornik*, str. 191-199.
- Horvat, Josip (1980). *Kultura Hrvata kroz 1000 godina*. 2 sv. Zagreb: Delo – Globus (pretisak izdanja iz 1942. g.).
- Horvat-Dronske, Renata (1995): "Die Übernahme von Lehnwörtern aus dem österreichischen-deutschen Sprachraum im kajkavischen Dialekt von Hrvatsko Zagorje (Kroatien)." *Österreichisches Deutsch: linguistische, sozialpsychologische und sprachpolitische Aspekte einer nationalen Variante des Deutschen*. Ur. Rudolf Muhr, Richard Schrodt i Peter Wiesinger. Wien: Holder - Pichler - Tempusky, str. 374-380.
- Horvat, Rudolf (1933): *Hrvatska Podravina*. Zagreb: Izdanje "Pramatice" Nakl. K. D.
- Horvat, Rudolf (1937): "Nekadašnja đurđevačka krajiška pukovnija". *Madjer* (1937), str. 323-326.
- Horvat, Rudolf (1940): *Povijest Gjurjevca*. Zagreb: Hrvatski tiskarski zavod.
- Ivančan, Ivan (1981): "Ribolov u selima Molve, Repaš, Gornja Šuma i Novo Virje". *Podravski zbornik 1981.*, str. 150-161.
- Ivanetić, Nada (1997): "Germanismen in der čakavischen Mundart von Bribir". *Zagreber Germanistische Beiträge* 6 (1997), str. 109-129.
- Ivanetić, Nada (1998): "Deutsche Entlehnungen in Orubica/Slawonien". *Zagreber Germanistische Beiträge* 7 (1998), str. 87-107.
- Jakić, Blanka i Antun Hurm (1991): *Hrvatsko-njemački rječnik*. Sedmo izdanje. Zagreb: Školska knjiga.
- Jankač, Josip Stjepan (1909): "O životu i radu Petra Preradovića". *Petar Preradović - život i pjesme*. Bjelovar: Weiss, str. 7-16.
- Janković-Hapavel, Edita (1996): "Stari grad u Đurđevcu". *Đurđevečki zbornik*, str. 97-104.
- Juhász, Janos (1977): "Überlegungen zum Stellenwert der Interferenz". Kolb / Lauffer (1977), str. 1-12.
- Kačić, Miro (1995): *Hrvatski i srpski: zablude i krivotvorine*. Uz suradnju Ljiljane Šarić. Zagreb: Zavod za lingvistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.
- Kaser, Karl (1986): *Freier Bauer und Soldat. Die Militarisierung der agrarischen Gesellschaft in der kroatisch-slavonischen Grenze (1535-1881)*. Graz.
- Klaić, Bratoljub (1980): *Rječnik stranih riječi: tuđice i posuđenice*. Prir. Željko Klaić. Zagreb: Nakladni zavod Matice hrvatske.
- Kluge, Friedrich (1957): *Etymologisches Wörterbuch der deutschen Sprache*. 17. Aufl., bearbeitet von W. Mitzka. Berlin: Walter de Gruyter.
- Knobloch, Clemens (1993): "Psycholinguistik". *Metzler-Lexikon-Sprache*, hg. von Helmut Glück. Stuttgart, Weimar: Metzler, str. 492-493.
- Kolar-Dimitrijević, Mira (1994): "Nijemci u Podravini". Beus Richembergh, G., ur. (1994), str. 43-51.
- Kolb, Herbert; Hartmut Lauffer u. a., Hgg. (1977): *Sprachliche Interferenz. Werner Betz zum 65. Geburtstag*. Brogsitter u. a. Tübingen: Max Niemeyer Verlag.
- Kordić, Snježana (1991): "Germanizmi u osječkom govoru danas". *Prožimanje kultura i jezika*. Ur. Marin Andrijašević i Yvonne Vrhovac. Zagreb: Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku, str. 89-98.

- Kordić, Ljubica (1999): "Adaptacije njemačkih imenskih složenica u govoru vukovarskog kraja". *Teorija i mogućnosti primjene pragmatolingvistike*. Ur. Lada Badurina i dr., Zagreb-Rijeka: Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku, str. 389-396.
- Kovačić, Željko (1984): "Starinački odnosi (zadruge) u Podravskim Sesvetama". *Podravski zbornik 1984*, str. 185-187.
- Krajasich, Peter (1971): *Die Militärgrenze in Kroatien mit besonderer Berücksichtigung der sozialen und wirtschaftlichen Verhältnisse in den Jahren 1754 - 1807*. Dissertationen der Universität Wien. Bd. 98. Wien: Universität Wien.
- Kranjčev, Ivan (1926): *Ekonomski razvitak Đurđevca i đurđevčkih konaka (Etnografski prikaz)*. Zagreb: Filozofski fakultet (disertacija)
- Kruhek, Milan (1985): "Povijesni osvrt na postanak starog grada Đurđevca". *Stari grad Đurđevac. Konzervatorska studija*. Voditelj projekta: Zlata Jeras Pohl. Zagreb: Regionalni zavod za zaštitu spomenika kulture u Zagrebu, str. 1-35.
- Küpper, Heinz (1983): *Illustriertes Lexikon der deutschen Umgangssprache*. 8 Bde., Stuttgart: Klett.
- Küpper, Heinz (1987): *Pons-Wörterbuch der deutschen Umgangssprache*. Stuttgart: Klett.
- Lexer, Matthias (1885 /1966³²): *Mittelhochdeutsches Taschenwörterbuch*. Leipzig: S. Hirzel.
- Lexikon der Redensarten* (1994). Hg. von Klaus Müller. Gütersloh: Bertelsmann Lexikon Verlag.
- Lončarić, Mijo (1990): *Kaj - jučer i danas. Ogledi o dijalektologiji i hrvatskoj kajkavštini (s kartom narječja i bibliografijom)*. Čakovec: Zrinski.
- Lončarić, Mijo (1996a): *Kajkavsko narječje*. Zagreb: Školska knjiga
- Lončarić, Mijo (1996b): "Naglasne osobitosti podravskog dijalekta kajkavskoga narječja". *Đurđevčki zbornik*, str. 145-150.
- Lončarić, Mijo (1998): "Molvarski govor". *Župa i općina Molve - Izabrane teme*, ur. D. Feletar. Molve: Poglavarstvo Općine Molve; Mali Princ, Koprivnica, str. 172-179.
- Ljubić, Josip (1981): "Gospodarska bratovština". *Virje na razmeđu stoljeća I*. Virje: Zavičajni muzej Virje, str. 21-28.
- Madjer, Blaž (1937): *Časti i dobru zavičaja*. Zagreb: vlastita naklada. (Opis povijesti i života u Novigradu Podravskom, prim. V.P.).
- Maresić, Jela (1992): "Fonološki i morfološki opis govora Podravskih Sesveta". *Rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti* 446. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti. Razred za filološke znanosti, str. 71 - 91.
- Maresić, Jela (1996a): "Tragom nekih povijesnih imena podravskih sela". *Đurđevčki zbornik*, str. 137-143.
- Maresić, Jela (1996b): "Rječnik govora Podravskih Sesveta". *Filologija* 27, str. 153-228.
- Maresić, Jela (1999): "Đurđevčki rječnik". *Hrvatski dijalektološki zbornik* 11, str. 187-254.
- Maresić, Jela (2000): *Morfologija podravskih govora*. Zagreb: Filozofski fakultet (disertacija).
- Marinet, André (1968): *Synchrone Sprachwissenschaft*. Ins Deutsche übertr., eingeleitet (...) von Werner Blochwitz. Berlin: Akademie-Verlag.
- Matica, Mladen (1996): "Povijesno-demografski razvitak đurđevčkoga dekanata". *Đurđevčki zbornik*, str. 85-96.
- Matulina, Željka (1995): "Germanizmi u razgovornom jeziku u Dalmaciji". *Godišnjak Njemačke narodnosne zajednice = VDG Jahrbuch*, str. 71-81.
- Mayer, Artur (1910): *Die bäuerliche Hauskommunion (Zadruga) in den Königreichen Kroatien und Slavonien*. Heidelberg: Marcus Zöller.
- Medić, Ivo (1965): *Kulturno-historijsko značenje i lingvistička analiza njemačkih pozajmljenica kod zagrebačkih obrtnika*. Zagreb (disertacija, tiposkript).
- Mihaljević, Milica (1993): *Hrvatsko računalno nazivlje*. (Verbum croaticum. Biblioteka Jezikoslovlje, knj. 6). Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
- Miholek, Vladimir (1999): "Počeci organiziranog obrtništva na području đurđevačke pukovnije". *Podravski zbornik 1998.-1999.*, str. 163-170.
- Miholek, Vladimir (1992): "Prilog izučavanju đurđevačkog pučkog mudrorječja". *Podravski zbornik 1992.*, str. 291-295.

MLA-Bibliography, CD-ROM, 1975 -1993.

Moguš, Milan (1993): *Povijest hrvatskoga književnoga jezika*. Zagreb: Globus.

Moulton, William G. (1970): "Phonemische Segmentierungsmerkmale in der deutschen Sprache der Gegenwart". *Vorschläge für eine neue strukturelle Grammatik der Deutschen*. Darmstadt, str. 429-453.

Muhvić-Dimanovski, Vesna (1992): "Prevedenice – jedan oblik neologizama". *Rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti* 446. Zagreb: HAZU, str. 93-205.

Muljačić, Žarko (1968): "Tipologija jezičnog kalka". *Radovi*, Sv. 7, Zadar: Filozofski fakultet, str. 5-19.

Nelde, Peter H. (1988): "An Ecological Approach to Contact Linguistics". *Languages in Contact*. Proceedings of the Symposium 16.1. of the 12th International Congress of Anthropological and Ethnological Sciences. Zagreb, July 25-27, 1988. Ed. Filipović, Rudolf and Maja Bratanić. Zagreb: Institute of Linguistics. Faculty of Philosophy. University of Zagreb, str. 14-24.

Nyomárkay, Isztván (2000): *Kroatističke studije* (Biblioteka Inozemni kroatisti, Knjiga 4). Zagreb: Matica hrvatska.

Oberkersch, Valentin (1972): *Die Deutschen in Syrmien, Slawonien und Kroatien bis zum Ende des Ersten Weltkrieges. Ein Beitrag zur Geschichte der Donauschwaben*. Stuttgart.

Oksaar, Els (1984). "Terminologie und Gegenstand der Sprachkontaktforschung". *Sprachgeschichte: Ein Handbuch zur Geschichte der deutschen Sprache und ihrer Erforschung*, I. (Handbücher zur Sprach- und Kommunikationswissenschaft 2.1.). Hgg. Werner Besch, Oskar Reichmann und Stefan Sonderegger. Berlin : De Gruyter.

Opća enciklopedija Jugoslavenskog leksikografskog zavoda (1977-1982). 8 sv., gl. ur. Josip Šentija. Zagreb: JLZ.

Palošija, Đurđica; Robert Sučić: "Picoki". *Đurđevečki zbornik*, str. 105-107.

Paul, Hermann (1880 /1975^{9/}): *Prinzipien der Sprachgeschichte*. 9., unveränderte Auflage. Tübingen: Max Niemeyer.

Paul, Hermann (1896 /1960^{7/}): *Deutsches Wörterbuch*. Halle an der Saale: Max Niemeyer.

Petrović, Velimir (1999): "Obilježja osječkog njemačkog narječja". *Godišnjak Njemačke narodnosne zajednice*. Ur. Renata Trišler i Nikola Mak. Osijek: Njemačka narodnosna zajednica, str. 121-140.

Petrović, Velimir, ur. (2001): *Essekerisch. Das Osijeker Deutsch*. Wien: Edition Praesens u.a.

Petrović-Peroković, Vesna (1996): "Picokijada od ljeta do ljeta". *Đurđevečki zbornik*, str. 109-119.

Piškorec, Velimir (1994): "Österreichisches Deutsch und die Germanismen in der kroatischen Mundart von Đurđevac". *Sprache - Sprechen - Handeln, Akten des 28. Linguistischen Kolloquiums, Graz 1993*, Bd. 2, Hgg. Dieter W. Halwachs u. Irmgard Stütz. Tübingen: Max Niemeyer, str. 277-281.

Piškorec, Velimir (1997): *Deutsches Lehngut in der kajkavisch-kroatischen Mundart von Đurđevac in Kroatien*. (Schriften zur deutschen Sprache in Österreich; Bd. 22). Frankfurt am Main - Berlin - Bern - New York - Paris - Wien: Lang.

Podravec, Dražen (1999): *Povijest virovškoga školstva*. Virje: Osnovna škola profesora Franje Viktora Šignjara; Koprivnica: Hrvatsko-pedagoško književni zbor.

Popis žiteljstva od 31. prosinca 1910. u Kraljevini Hrvatskoj i Slavoniji. (1914). Zagreb: Kr. zem. stat. ured u Zagrebu.

Rammelmeyer, M. (1975): *Die deutschen Lehnübersetzungen im Serbokroatischen*. (Frankfurter Abhandlungen zur Slavistik, Bd. 23) Wiesbaden.

Rašan, Đuro: (1981): "Kajkavski govor podravskih Novigradaca". *Podravski zbornik 1981.*, str. 289-294.

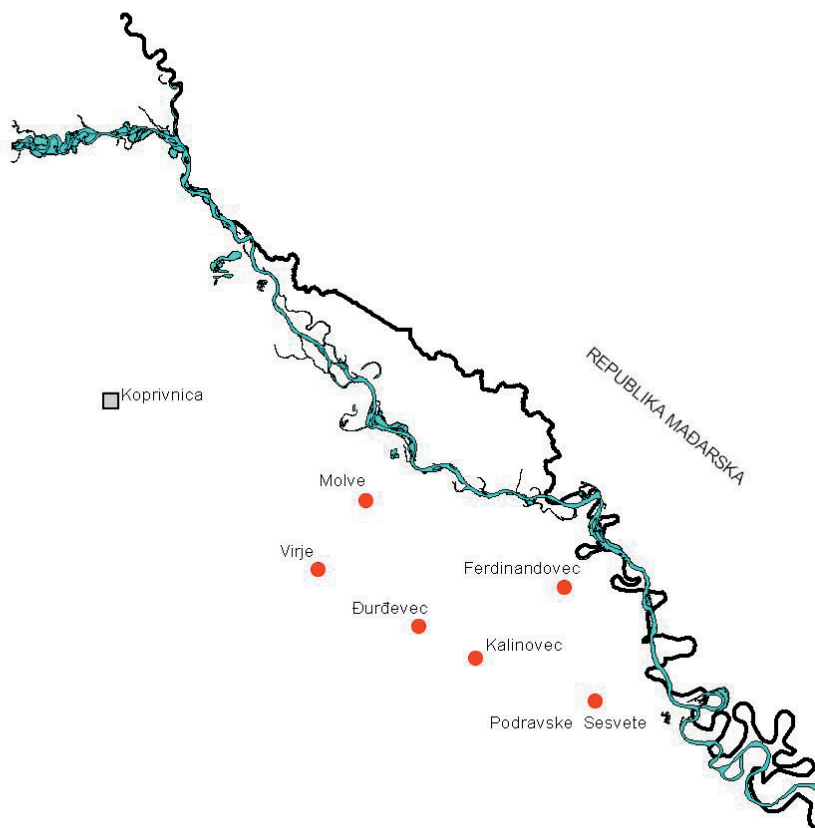
Rašan, Đuro: (1982): "Ilustrirani rječnik podravske materijalne kulture". *Podravski zbornik 1982.*, str. 190-222.

Ristić, Sretomir i Jovan Kangrga (1963): *Enciklopedijski nemačko-srpskohrvatski rečnik*. München: Max Hueber; Beograd: Prosveta

- Rittig Beljan, Nives (1997): "Josipovac (Josephsdorf) – drugo čitanje Ingeborg Weber-Kellermann". *Godišnjak njemačke narodnosne zajednice 1997.*, str. 22-28.
- Rječnik hrvatskoga kajkavskoga književnog jezika* (od 1984. nadalje). Ur. B. Finka. Zagreb: JAZU i Zavod za jezik IFF.
- Rogić, Veljko (1982): "Auswirkungen der österreichischen Militärgrenze auf die dinarisch-pannonische Kulturlandschaft". *Die österreichische Militärgrenze: Geschichte und Auswirkungen* (Schriftenreihe des Regensburger Osteropainstituts; Bd. 6). Regensburg: Lassleben, str. 41-55.
- Rothenberg, Gunther E. (1970): *Die österreichische Militärgrenze in Kroatien 1522 -1881*. Wien - München: Herold.
- Schaeder, Burkhard (1993a): "Lehnübersetzung". *Metzler-Lexikon-Sprache*, hg. von Helmut Glück. Stuttgart, Weimar: Metzler, str. 358.
- Schaeder, Burkhard (1993b): "Lehnübertragung". *Metzler-Lexikon-Sprache*, hg. von Helmut Glück. Stuttgart, Weimar: Metzler, str. 358.
- Schmeller, J. A. (1872): *Bayerisches Wörterbuch*. Bearb. von G. K. Fommann. München.
- Schneeweis, Edmund (1960): *Die deutschen Lehnwörter im Serbokroatischen in kulturgeschichtlicher Sicht*. Berlin: de Gruyter.
- Scheutz, Hannes (1988): "Lautwandel". Ammon, Ulrich i dr., ur. *Soziolinguistik / Sociolinguistics*, Bd. 2, str. 1603-1614.
- Schottmann, Hans (1977): "Die Beschreibung der Interferenz". Kolb / Lauffer (1977), str. 13-35.
- Senjan, Ivan-Zvonimir (1991): "Prof. dr. Franjo Fancev". *Virje na razmeđu stoljeća IV*. Virje: Zavičajni muzej Virje, str. 103-104.
- Skok, Petar (1971-73): *Etimološki rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*. Zagreb: JAZU.
- Spomenica Opće pučke škole u Virju* (1872). Virje.
- Stier, M. (1657): *Graz und Grenzfestungen. Relation und Bericht über den eußeristen Gränitz Posto St. Georgen wie sich solcher befündet und in bessere verwährung könnte gebracht werden*. Cod. 9223. Wien: Österreichische Nationalbibliothek.
- Striedter-Temps, Hildegard (1958): *Deutsche Lehnwörter im Serbokroatischen*. Berlin, Wiesbaden: Harrassowitz.
- Šamšalović, Gustav (1982): *Njemačko-hrvatski ili srpski rječnik*. 8. izd., Zagreb: Grafički zavod Hrvatske.
- Špoljar, Rudolf (1998): "Razvoj obrazovanja i školstva u Molvama i okolici". *Župa i općina Molve - Izabrane teme*, ur. D. Feletar. Molve: Poglavarstvo Općine Molve; Mali Princ, Koprivnica, str. 202-218.
- Švarc, Krešimir (1991): "Prilozi za povijest koprivničkih Židova". *Podravski zbornik 1991.*, str. 167-182.
- Talanga, Tomislav (1990): "Germanizmi naši svagdašnji: njemačke posuđenice u jugoistočnoj Slavoniji". *Godišnjak za kulturu, umjetnost i društvena pitanja*. Vinkovci: Matica Hrvatska Vinkovci, str. 129-162.
- Tomerlin-Picok, Đuka (1989): *Življeje v (naj)starešem Gjurgjevcu*. Đurđevac: Naklada Đuroka Picoka i Društvo poljoprivrednih inženjera i tehničara Đurđevac.
- Tomerlin-Picok, Đuka (1990): *Gruntaško življeje i (s)trplejne*. - Gjurgjevec: Naklada Đuroka Picoka i dr.
- Turković, Slađan (1997): "Deutsche Lehnwörter in den Fachsprachen der Zagreber Handwerker". *Zagreber Germanistische Beiträge* 6 (1997), str. 131-155.
- Uroić, Marija i Antun Hurm (1994): *Njemačko-hrvatski rječnik*. 2. izdanje. Zagreb: Školska knjiga.
- Vaniček, Franjo (1875): *Spezialgeschichte der Militärgrenze*. I - IV. Wien.
- Večenaj, Ivan i Mijo Lončarić (1997): *Rječnik govora Gole*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje
- Vidaković, Marko (1939): *Analiza strukture i predlog za regulaciju podravskog Đurđevca*. Zagreb.
- Virje na razmeđu stoljeća I*. (1981). Virje: Zavičajni muzej Virje
- Völkl, Ekkehard (1982): "Militärgrenze und 'Statuta Valachorum'". *Die österreichische Militärgrenze: Geschichte und Auswirkungen* (Schriftenreihe des Regensburger Osteuropainstituts 6). Regensburg: Lassleben, str. 9-25.

- Wahrig, G. (1986): *Deutsches Wörterbuch*. München: Mosaik Verlag. Völlig überarbeitete Neuausgabe.
- Wagner, Walter (1971): *Die österreichische Militärgrenze 1535 - 1871*. (Österreichische Osthefte 13). Wien: Österreichisches Ost- und Südosteuropa-Institut.
- Weinreich, Uriel (1953): *Languages in Contact* (Publications of the Linguistic Circle of New York). New York.
- Werner, Reinhold (1981): "Systemlinguistische Aspekte der Integration entlehnter lexikalischer Einheiten". *Sprachkontakt als Ursache von Veränderungen der Sprach- und Bewußtseinsstruktur: eine Sammlung von Studien zur sprachlichen Interferenz*. Hg. Wolfgang Meid und Karin Heller. (Innsbrucker Beiträge zur Sprachwissenschaft 34). Innsbruck: Institut für Sprachwissenschaft der Universität Innsbruck, str. 219-235.
- Wiesinger, Peter. "Das österreichische Deutsch". *Konturen* 1, 35-36.
- Wiesinger, Peter (1990): "The Central and Southern Bavarian Dialects in Bavaria and Austria". *The Dialects of Modern German: a linguistic survey*. Hg. Ch. V. J. Russ. London: Routledge, str. 439-519.
- Wildgen, Wolfgang (1988): "Darstellung einiger wichtiger Methoden der Kontaktlinguistik". *Studien zum Sprachkontakt*. Hg. Karl Heinz Wagner u. Wolfgang Wildgen. (Bremer Linguistisches Kolloquium 1). Bremen: Universität Bremen.
- Wörterbuch der deutschen Gegenwartssprache*. 3. Aufl. Hrsg. von Ruth Klappenbach u. Wolfgang Steinitz. 6 Bde. Berlin: Akademie-Verlag, 1978.
- Žepić, Stanko (1991): *Grundbegriffe der Phonologie und ein Vergleich der phonologischen Systeme des Deutschen und Kroatischen*. (Kroatisch-deutsche kontrastive Studien 6). Zagreb: Zavod za lingvistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.
- Žepić, Stanko (1995): "Das österreichische Deutsch in Zagreb und Osijek: Zur Geschichte der deutschen Sprache in Kroatien". *Österreichisches Deutsch: linguistische, sozialpsychologische und sprachpolitische Aspekte einer nationalen Variante des Deutschen*. Hgg. Rudolf Muhr, Richard Schrodt u. Peter Wiesinger. Wien: Hölder - Pichler - Tempsky, str. 354-373.
- Žepić, Stanko (1996a): "Austrijski njemački u Hrvatskoj". *Đurđevečki zbornik*, str. 309-318.
- Žepić, Stanko (1996b): "Deutsch und Deutsche in Osijek". *Rundschau. Zeitschrift der Kroatisch-deutschen Gesellschaft für kulturelle, wissenschaftliche und wirtschaftliche Zusammenarbeit* 3-4, str. 66-71.
- Žepić, Stanko (1997): "Direkte und indirekte Hinweise zur deutschen Aussprache auf kroatischem Boden von 16.-19. Jahrhundert". *Zagreber Germanistische Beiträge* 7(1998), str. 93-107.
- Žepić, Stanko (1997/98): "Das Vokabular des Essekerischen". *Deutsche Sprache in Raum und Zeit. Festschrift für Peter Wiesinger zum 60. Geburtstag*. Hrsgs. von Peter Ernst und Franz Patocka, Wien: Edition Praesens, str. 223-238.
- Žic-Fuchs, Milena (1991): *Znanje o jeziku i znanje o svijetu*. Zagreb: Filozofski fakultet, Odsjek za opću lingvistiku i orijentalne studije.

ZEMLJOVID ISTRAŽENIH GOVORA ĐURĐEVEČKE PODRAVINE

□ Koprivnica

Molve

Virje

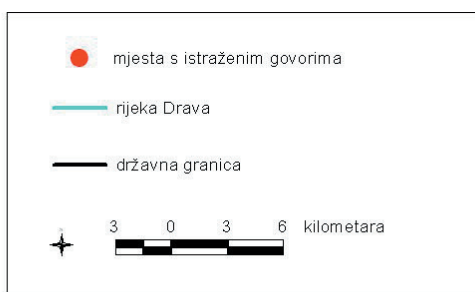
Đurđevac

Ferdinandovec

Kalinovec

Podravske Sesvete

□ Bjelovar

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna biblioteka, Zagreb

UDK 811.163.42'282'373.45:811.112.2
811.163.42'282(497.5-3 Podravina)

PIŠKOREC, Velimir

Germanizmi u govorima đurđevečke Podravine /
Velimir Piškorec. - Zagreb : FF press <i. e.> Filozofski
fakultet, 2005. - (Zagrebačke germanističke studije)

Bibliografija.

ISBN 953-175-226-5 (Filozofski fakultet)

I. Kajkavsko narječje -- Posudenice -- Germanizmi

450608195